

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200975

UNIVERSAL
LIBRARY

ಶ್ರೀದ್ವಾರಕಾಶಾರದಾಪೀಠಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ
ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಭಾರತೀಕೃಷ್ಣತೀರ್ಥಜೀಯವರ
ಅಶೀರ್ವಾದಾತ್ಮಕಭೂಮಿಕೆಯಿಂದಲಂಕೃತಮಾದ

ಆರ್ಯಧರ್ಮಪ್ರದೀಪ.

ಲೇಖಕ:-

ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ.

(ಭಕ್ತಬಂಧುಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.)

ಪರಮಾರ್ಥಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಭಕ್ತಬಂಧುಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಗೀತಾರ್ಥವಿವರಣೆ, ಭಗವದ್ಗೀತಾ
ಸಾರವಿವರ, ಭರತಖಂಡದ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಗಳು, ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ತೇಜಸ್ಸು,

ಶ್ರೀಷಿದ್ಧಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಗ್ರಂಥಕರ್ತ

ಮತ್ತು

ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕ.

ಪ್ರಕಾಶಕ:-

ಸುರೇಂದ್ರ ಶಿವರಾವ ದೇಸಾಯಿ, ಎಂ. ಎ.,

ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ಣಾಟಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯಶಿಕ್ಷಣಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಣ ೧೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು.

ಶಾ. ೧೯೪೬]

ಧಾರವಾಡ.

[ಕ್ರಿ. ೧೯೨೪

ಧಾರವಾಡ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ

ಬಿಂದು ನಾ ರಾಯಣ ಮುತಾಲಿಕ ದೇಸಾಯಿ

ಇವರಿಂದ

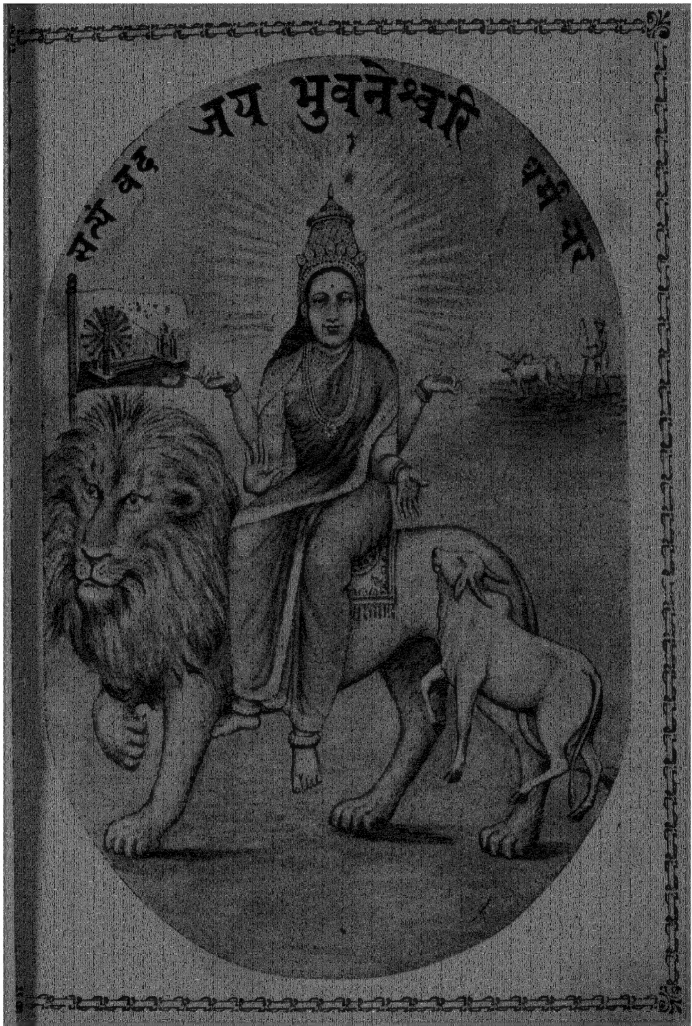
ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ಸುರೇಂದ್ರ ಶಿವರಾವ ದೇಸಾಯಿ, ಎಮ್. ಏ.

ಇವರಿಂದ

ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯಶಿಕ್ಷಣಸಮಿತಿಯ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ

ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಯಿತು.

कन्यात्मिका—श्रीभुवनेश्वरी.

S. K. P. D.

॥ ಶ್ರೀ ॥

ಈ ಆರ್ಯಧರ್ಮಪ್ರದೀಪವು

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಾತೆಯಾದ

ಶ್ರೀಭುವನೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯ ದಿವ್ಯಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೂ

ಆಕೆಯ ಉಪಾಸನಾರೂಪವಾದ ಧರ್ಮದಿಂದ

ಸ್ವಾನಂದವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ

ಶೋಕಾನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಬಲದಿಂದಲೇ

ಆದರ್ಶಭೂತ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಿಂಹಾಸನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ

ವಿರುದ್ಧವನ್ನು ಪಡೆದು

ಕನ್ನಡಿಗರ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕರಾದ

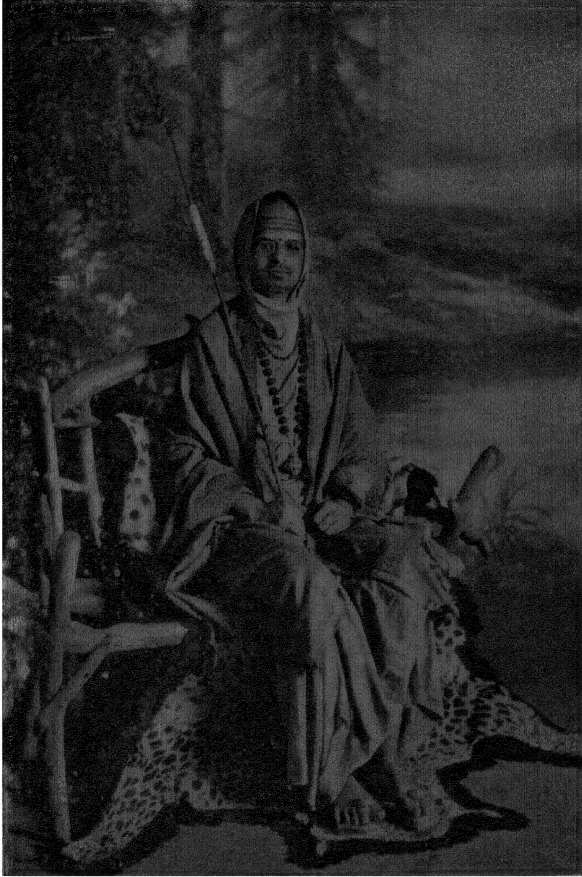
ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಮಹಾಮುನೀಂದ್ರರಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೂ

ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ

ಅರತಿಯಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀದ್ವಾರಕಾಶಾರದಾಪೀಠಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ

ಶ್ರೀಭಾರತೀಕೃಷ್ಣ ತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳು.

॥ ॐ श्रीः ॥

ಶ್ರೀದ್ವಾರಕಾಶಾರದಾಪೀಠಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶಂಕ
ರಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಭಾರತೀಕೃಷ್ಣಜೀಯನರ
ಆಶೀರ್ವಾದಾತ್ಮಕಭೂಮಿಕಾ.

ಯೋಮಹ ಮುಕ್ತೈವಾಗಮ ವೈಬಾಧ್ಯಾಃ

ಕರ್ಮವ್ಯಭಿರ್ಭಕ್ತಿವಿರೋಧನಾರ್ಥಾ ॥

೧೩೦೦೦ ಯತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಾಯಕಾರ್ಥಾ

ಸರ್ವೋ ಸಮಾಶ್ರೀತೀಗುರುವಾದುಕಾರ್ಥಾ ॥೧॥

ಪ್ರಸನ್ನರಾದ್ವರದ ಸಮಸ್ತವೀರರಾಜಗಳೂ ದುಃಖದಿಂದ ಶೋಕಿ
ಸುವುದೂ ಸುಖದಿಂದ ಆಸಂದಿಸುವುದೂ ಸರ್ವಾಸುಖವಸಿದ್ಧಗಳಾದ
ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ದುಃಖವಾರ್ಜನೆ
ಗೋಸ್ವರವಾಗಿಯೂ ಸುಖಪ್ರಾಪ್ತಿಗೋಸ್ವರವಾಗಿಯೂ ನಿರತರವಾಗಿ
ನಾನಾವಿಧಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತಗಳಾಗಲು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ.
ಆದರೆ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿನೋದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದದಿರುವ ಕೆಳಗಿನ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕಸುಖ
ದುಃಖಾನುಭವಗಳೇ ಕರ್ತವ್ಯಾಕರ್ತವ್ಯನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರ
ಲಾಗಿ “ಶ್ರೇಯಶ್ಚ ಪ್ರೇಯಶ್ಚ” ಇತ್ಯಾದಿ ಕಲೋಪನಿಷತ್ಸಂತ್ರಾದಿ
ಗಳಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವಿತ್ತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ವಾಪರನಿಚಾರವಂ ಮಾಡಿ
ಶಾಶ್ವತಕ್ಷಣಿಕಭೇದದಿಂದ ಸುಖಗಳ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೂ ಪುರುಷಾರ್ಥ
ಪಾರಮ್ಯವನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ದುಃಖನಾಶಕ ಮತ್ತು ಸುಖಪ್ರಾಪಕವಾದ
ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ವಿವೇಕಶಕ್ತಿಯೇ ತತ್ಸಂಸ್ಥಗಳಾದ ನಿಬಿಲ
ಜೀವಕೋಟಿಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರಧಾನ
ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯರುಗಳಿಂದ ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯು ವಾಸ್ತವವೂ ಸಾರ್ಥಕವೂ

ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಆತರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಅಧಃಗತನವು ಬೇಡ
ವೆಂತಲೂ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಉನ್ನತಿಯು ಬೇಕೆಂತಲೂ ಕಾಂಡೀಸುತ್ತಾ
ಶ್ರೇಯೋಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹತ್ತಿರುವಂಥವರೇ ಪ್ರಧಮಚಿಹ್ನವು. ಕ್ರಿಯಾರ
ಹಿತವಾದ ಕೇವಲ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಅಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಾರದಾದರೂ,
ಮೊದಲು ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾದರೆ ತದನಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಅವ
ಕಾಶವಾಗುವ ಕಾರಣ, ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಧರ್ಮ
ಸ್ವರೂಪವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಅಂಥ ಇಚ್ಛೆಯು ಪರಂಪ
ರೆಯಿಂದ ಹೇತುವಾಗುವುದು.

ಆದರೆ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವಿಜ್ಞಾನವು ಸುಲಭವಾದ ವಸ್ತುವಲ್ಲವೆನ್ನು-

“ ಕರ್ಮಜೋಹ್ಯಪಿ ಬೋಧ್ಯವ್ಯಂ ಬೋಧ್ಯವ್ಯಂ ಚ ವಿಕರ್ಮಣಃ ||

ಅಕರ್ಮಣಸ್ತು ಬೋಧ್ಯವ್ಯಂ ಗಮನಾ ಕರ್ಮಜೋ ಗತಿಃ || ”

ಎಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಗವಂತನ ವಚನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ,
ಕರ್ಮ, ವಿಕರ್ಮ, ಅಕರ್ಮ-ಇವುಗಳ ಯಥಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಗೆ
ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ವಿಜ್ಞಾನವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಶ್ರೀಭಗ
ವಂತನೇ

“ ತಸ್ಮಾಜ್ಞಾಸ್ತು ಪ್ರಮಾಣಂ ತೇ ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ||

ಜ್ಞಾತ್ವಾ ರಾಸ್ತವಿಧಾನೋಕ್ತಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ತುಮಿದರ್ಶನಃ || ”

ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ದಯವಾಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಇದೆ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ
ನಮ್ಮಗಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದಮಹರ್ಷಿಶ್ರೀಷ್ಠರುಗಳಿಂದ
ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ
ಯುಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು
ತಿರಸ್ಕಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ- “ಇಷ್ಟು ಜಟಿಲವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಮಲಯೋಗ್ಯವೂ ತದು
ದಿತಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಬೀಜನವನ್ನು
ಪರೋಕ್ಷವಾದ ಸುಖಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಳೆದು ಅಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಂ ಅನು
ಭವಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು? ಇಂಥ ಧರ್ಮದ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಬೀಳದೇ
ನೇಯೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ನಿರುಪಮವಾದ ಐಹಿಕಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರ

ಅಗುವುದು. ಈ ಲಕ್ಷಣವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರೂ ತುದೆಯೂ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೇನೆಯೋ ನಮ್ಮಗಳ ಮನುಷ್ಯತ್ವವು ಸಫಲವಾಗುವದೆಂತಲೂ, ಈ ಲಕ್ಷಣವು ತಗ್ಗಿದಷ್ಟೂ ನಾವುಗಳು ಪಶುವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತೇವೆಂತಲೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆನಂದಕರಗಳಾಗಿದ್ದು ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ದುಃಖಕರಗಳಾಗಿರುವ ವೈಷಯಿಕಸುಖಿಗಳೆಂಬ ತ್ಯಜಿಸಿ

“ ದುತ್ತದಗ್ರೇ ವಿಷಮಿವ ಪರಿಣಾಮೋಽಮೃತೋಪಮಮ್ ”

ಎಂದು ಶ್ರೀಭಗವದುಕ್ತರೀತಿಯಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಕರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಷಸದೃಶವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಪರಮಸುಖಾಸ್ವದವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಅನುಷ್ಠಿಸುವುದು ಶ್ರೀಯಸ್ಕರನೆಂಬ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮತಭೇದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಸರ್ವಶ್ರೇಯೋದಾಯಕವಾದ ಕಾರ್ಯ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ ಧರ್ಮ ” ವೆಂಬ ಹೆಸರು ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಹಿತವನ್ನೇ ಶಾಸನವಾಡುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ಅನ್ವರ್ಥವಾದ ನಾಮಧೇಯವು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಮಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಚಂದ್ರಭಗವಂತನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಮುಖಾರವಿಂದದಿಂದಲೇ

“ ಧರ್ಮಾವಿರುದ್ಧೋ ಭೂತೇಷು ಕಾಮೋಽಸ್ತಿ ಭರತರ್ಷಭ ”

(ಅರ್ಥಾತ್- ಹೇ ಅರ್ಜುನ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಕಾಮನೆಯು ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದುವುದು) ಎಂದು ಸರ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ “ ಯಸ್ಮಸುರಬ್ರವೀತ್ತದ್ಭೀಷಜಂ ” ಎಂದು ಭಗವತೀಶ್ರುತಿಯಿಂದಲೇ ಸ್ತುತಿಕಾರಶಿರೋಮಣಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ಮನುಭಗವಂತನಿಂದಲೂ ಕೂಡ “ ಧರ್ಮ ಏವ ಹತೋ ಹಂತಿ ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ ” (ಧರ್ಮವು ನಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ನಾಶಿಸುವುದು, ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದು) ಎಂದು ವಿಶದಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಲಾಗಿ ನಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ನಂಬಲಿ? ” ಎಂದು ಕೆಲಸರು ಅಶಂಕಿಸಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯದ ನಿರ್ಧಾರಣೆಗೋಸ್ಕರ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸದೊಡನೆ ದೇಶಾಂತರಗಳ ಇತಿಹಾಸದಂತೆ ತಲನೆಸಾಟಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಶೂರಬಲ, ಸೇನಾಬಲ, ದ್ರವ್ಯಬಲ-ವೊಂದಲಾದ ಸಮಸ್ತವಂಶಕ್ಷಮಿವಿಷ್ಣುಗಳಾಗಿ ಲೋಕಭಯಂಕರಗಳಾಗಿದ್ದ ಅಸಿರಿಯಾ, ಬಾಬಿಲೋನಿಯಾ, ಕಾಲ್ಡಿಯಾ, ಫಿನೀಷಿಯಾ, ಕಾರ್ಥೇಜ್, ಗ್ರೀಸ್, ರೋಮ್- ನೊಂದಲಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮಗಳ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಲೌಕಿಕನಾಮಗ್ರೀವಂಗಳಾದಲ್ಲಿ ಸಿತಾಂತರಾಗರಾಜಗಳೂ ಸತ್ಯತತ್ಪರಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪೈಕಿ ನಾಮಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಬಿಟ್ಟು ಸೂಳೆಯಾದೆ ಸಿಂಹೇಶನಿರ್ಮೂಲವಾಗಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೂ, ಅಂಥ ಲೌಕಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹೇಶವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೊಡನೆ ಸಾರಮಾರ್ಗ ಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮಗಳ ಪರಿತ್ರಭಾರತದೇಶವು ಅನೇಕಸಂಕಟಗಳಿಂದ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಹೊರಗಿನ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟರೂ, ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಬೇರಿತಾ ಸತ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತಿವೇಡ್ಡವುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆಂಬಲೂ ತನ್ನ ಈಗಿನ ಅತಿಶೀಘ್ರದಶೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಸೂಯೆಯಿಂದಲೂ ಸರಸ್ವರಸ್ವರ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ಲೋಭದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಿಂಹೇಶವುಡುವಂತೆ ತಾರತಮ್ಯವಿಂದ ಇಷ್ಟು ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೂ, ನಾವುಗಳು ತನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಈ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಹುಡುಕಿದರೆ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಮನುವಚನವೇ ಸಿದ್ಧಾಂತನೆಂತಲೂ,

“ ಯಃ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ವತ್ಸಲೇ ಕಾಮಕಾರತಃ ||

ನ ನ ಸದ್ವಿಮವಾಶ್ನೋತಿ ನ ಸುಖಂ ನ ಪರಾಂ ಗತೀಮ್ || ”

ಎಂಬ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪರಗತಿಶಬ್ದವಿಂದ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾರಲೌಕಿಕಸದ್ಗತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸುಖಶಬ್ದವಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಐಹಿಕಸುಖವೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದೇ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ

ಉಪಾಯವಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಆಯುಧಾರ್ಥವಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಸಮ್ಮಗಳ ದೇಶದ ಈಗಿನ ಪ್ರೀಣಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮಪ್ರೀಣತೆಯಿಂದಲೇ ಆಗಿರುವದೆಂತಲೂ,

“ ತತ್ಪ್ರತ್ಯೇ ತತ್ಪ್ರತ್ಯೇ ತದ್ಭಾವೇ ತದ್ಭಾವೇ || ”

ಎಂಬ ಅಸ್ವಯವ್ಯತಿರೇಕವಿಚಾರಿಸಿದ್ದ ಮೊದಲ ಈ ದೊಡ್ಡ ಬಹಿರಂಗರಹಸ್ಯವನ್ನ ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ದೇಶದ ಪುನರುದ್ಧಾರಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಪುನರುದ್ಧೇವನವನ್ನೇ ಏಕೇಕಪ್ರಾಯವನ್ನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಿ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟು ಲೌಕಿಕಸಂಪತ್ತುಗಳಿದ್ದರೂ ಮನಃಸಂತೋಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥಗಳಾಗುವುದು ನಿರಂತರಾನುಭವಗೋಚರವಾಗುವ ಕಾರಣ, ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮನಃಶಾಂತಿಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಆನಂದಕಾರಣವೆಂಬ ಮಾತಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕರ್ಮಲೋಚಿಸಿದರೂ, ಚಿತ್ತಶಾಂತಿಗೂ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮದ ಮಾತಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರೂ ಬದ್ಧಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಧರ್ಮವೇ ಸಮಸ್ತಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸಮ್ಮ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅರೋಗ್ಯ, ಶರೀರದಾರ್ಥ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ರಾಜಸೀತಿ, ಸಮಾಜಸ್ಥಿರವತ್ವ, ವಿವಾಹಾದಿ ಸಾಮಾನ್ಯಕನಿಬಂಧನೆ, ದಾಯಾಚಾರ್ಯವಾದಿವಾದ ಸಮಸ್ತವಿಷಯಗಳೂ ವಿಪ್ರರದಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯರು ರೋಗಬುದ್ಧಾದಿ ದಿಶಕ್ತಿತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗುವ ಕಾರಣ ಅವರವರುಗಳ ಅಧಿಕಾರಭೇದವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಕರ್ಮ, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಗಳೆಂಬ ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗಗಳೂ ಇವುಗಳೊಳಗೆಯೂ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ಅವಾಂತರಪ್ರಭೇದಗಳೂ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಮೈಕಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಮಾರ್ಗವಂ ಹತ್ತಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವುದೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸಮ್ಮ ಸನಾತನಧರ್ಮದ ಮೈಕಿಪ್ಪಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇತರ

ಸಮಸ್ತಧರ್ಮಗಳೂ ಈ ಅನೇಕಮಾರ್ಗಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಷೇಧಿಸುವ ಕಾರಣ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಸಮ್ತುಧರ್ಮದ ಸಹದೇಶಮತಗಳಂತಲೂ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಸುಕಾರ ವಿಶಿಷ್ಟವಿಶಿಷ್ಟಾಧಿಕಾರಿಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಉಪಯುಕ್ತಗಳೆಂತಲೂ ಸಮ್ತು ಸನಾತನಧರ್ಮವು ಮಾತ್ರವೇ ಸರ್ವಸುಕಾರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಶ್ರೇಯೋಮಾರ್ಗವಂ ತೋರಿಸುವದೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪರಸ್ಪರಸಮನ್ವಯಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯಗಳಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ತಧರ್ಮಗಳೂ ಮತಗಳೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಭೇದಗಳೂ ಸಮ್ತುಗಳ ಸನಾತನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯವಂ ಹೊಂದಿ, ಒಂದೇ ಮಾತು ಶೀರೋತ್ತಮರುಗಳಾಗಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಜನಕಾಂಕ್ಷಿತಗಳಾದ ಇಹಪರಸುಖಶಾಂತ್ಯಾದಿಸಮಸ್ತಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಧರ್ಮದಿಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದರಿಂದಲೂ ದೊರೆಯಲಾರದೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ, ಸಮ್ತು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

“ ಯತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಭೂತಾನಾಂ ಯೇನ ಸರ್ವಮಿದಂ ತತಃ ||

“ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ತಮುಚ್ಯುತೈಃ ಸ್ವೀತ ಮಿಂಡಿ ಮಾನವಃ || ”

“ ತೇಷಾಮೇವಾನುಕುಪಾರ್ಥಮಮಜ್ಞಾನಜ್ಞ ತಮಃ ||

ನಾರಯಾನ್ಯಾತ್ಮಭಾವಸ್ತೋ ಜ್ಞಾನದೀಪೇನ ಭಾಸಿತಾ || ”

“ ದದಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಯೋಗಂ ತಂ ಯೇನ ಮಾಮುಪಯಾಂತಿ ತೇ || ”

ಇತ್ಯಾದಿಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಭಗವಂತನಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರೀತಿಯಿಂದ, ಸಮಸ್ತರೂ ಸ್ವಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಭ್ರಮಸಂಶಯವಿಕಲ್ಪವಿರಹಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಭಗವದ್ರಕ್ತಿಪುರಃಪರವಾಗಿ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು, ತನ್ಮೂಲಕ ದುಃಖಸಾತ್ರಾಘಾತ ಮತ್ಸು ನಾಕ್ಷಾತ್ ಸಂಜ್ಞಾದಾನಂದಸ್ವರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಬಹುದೆಂದು ಸಮ್ತುಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೃತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪರಮಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಇಹದಲ್ಲಿ ನೌಷ್ಟುಪನ್ನಾ, ಪರದಲ್ಲಿ ಸ್ಗತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ಸು ವೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೊಂದ

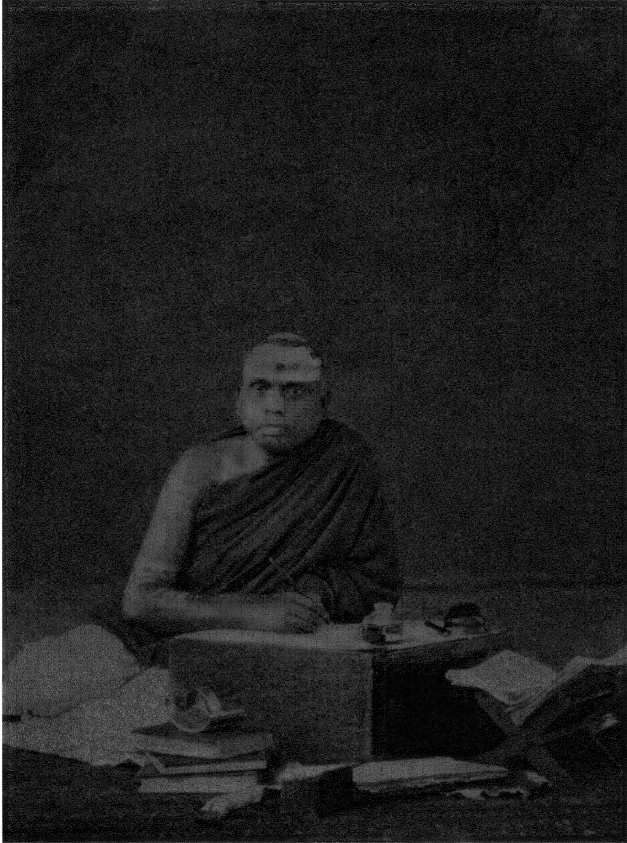
ಶೋಷಣೆ ಅನುಷ್ಠಾನವಾದುದರಿಂದ ಧರ್ಮದ ಬಾಹ್ಯಾಂಗವಾಗಿ, ಪ್ರಮಾಣಭೂತಗಳಾದ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ತದರ್ಥಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವವು. ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಮರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರುಗಳ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಓದಿ ಅವುಗಳ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಶೈಶವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಣಿ ಸುತ್ತ, ಶ್ರೀಣಿಸುತ್ತ, ಭಾಷ್ಯಾದಿಸಹಾಯವೇಕೆಯೂ ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇಕೆಯೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೂ ಉಂಟಾಗಿ, ಈಗಲೋ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾಗ್ರಂಥಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಅಧ್ಯಯನವು ಅಭಾವವಾಯಿತಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಣಿತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಅತಿಶೋಷಣೆಯಿಂದ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಲು ಸರ್ವಧಾರ್ತಮಾರ್ಗರಾಗಿರುವ ಜನರುಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧನಾರ್ಥವಾಗಿ ತತ್ತ್ವತ್ಯಾಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಲವಾದ ಶೈಲಿಯಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕಗಳಾಗಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾನಾವಿಧಧರ್ಮಗಳು ನಮ್ಮಗಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಾಸವಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಮತಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮಗಳ ಬಾಲಕರುಗಳೂ ದೊಡ್ಡವರುಗಳೂ ಕೂಡ ಸ್ವಮತಗ್ರಂಥಗಳ ಬಾಹ್ಯಾಂಗವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶಕ್ಕೂ ಸ್ವಧರ್ಮಭ್ರಂಶಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗಿ ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಡುವ ಸಂದರ್ಭವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರಿಬರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಇಂಥ ಪ್ರಾಕೃತಭಾಷಾಗ್ರಂಥಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುವುದು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಬಾಲಕರುಗಳಿಗೂ ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಿಗೂ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಈ ನಮೂನೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಅಲೋಚಿಸಿ, ಕರ್ಣಾಟಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯಶಿಕ್ಷಣಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಧರ್ಮಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀಸುರೇಂದ್ರದೇವಿಯವರು

ಇವರು, ಬಾಲಕರುಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳೂ ಧರ್ಮಸಂಬಂಧವಾದ ಸತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಜಿದಂಬರಯ್ಯನವರ ದ್ವಾರಾ ಬರೆಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿರುವ “**ಆರ್ಯ ಧರ್ಮಪ್ರದೀಪ**” ಪೆಂಬ ಈ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾಗ್ರಂಥವು ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾದ ಅನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವೋಕ್ತಗಳಾದ ಕರ್ಮಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಾದಿ ಸಮಸ್ತವಿಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿಯೂ ಪೂರ್ವಾವರಸಂಬಂಧದಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಲೌಕಿಕದೃಷ್ಟಾಂತಗಳೊಡನೆಯೂ ಸುಸಿದ್ಧ ಸದೃಗಳೊಡನೆಯೂ ಅರಂಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಿಜ್ಜಾಸುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸರಲವಾದ ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಕಂಡುಬರುವ ಕಾರಣ, ಅಂಥ ಬಿಜ್ಜಾಸುಗಳಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅತ್ಯಂತೋಪಕಾರಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಪ್ರಿಯರಾದ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾಭಿಜ್ಞರೆಲ್ಲರೂ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಗ್ರಂಥವಂ ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತೃತಗಳಾದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಸುಸ್ಯೂತವಾಗಿ ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಕರ್ತ್ರರಿಗಿಂತ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ದೇಶೋಪಕಾರವಂ ಮಾಡುವಂತೆ ಈ ಕೆತ್ತಣಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಂ ಕೊಟ್ಟು ತಾವುಗಳೂ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವಂ ತಿಳಿದು ಸಂತತ ತದನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಸಮಸ್ತಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಸ್ತಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಸ್ತ ರೀತಿಗಳಿಂದಲೂ ಐಹಿಕ ಅಮುಷ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವೋಕ್ಷಸರ್ಯಂತವಾದ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಲಿ ಎಂದೆ ಶ್ರೀದ್ವಾರಕಾಧೀಶ್ವರ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಶ್ರೀಶಾರದಾಂಬಾ ಚಂದ್ರಮೌಲೀಶ್ವರಾದ್ಯಂತ ಲೀಲಾರೂಪಧಾರಕನೂ ಸರ್ವಜಗನ್ನಾಥನೂ ಆದ ಶ್ರೀಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ರಕ್ಷಾಕ್ಕೆ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣನವಮಿ

ಗುರುವಾರ ಶ|| ೨೦-೧೧-೧೯೨೪.

ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿರತ್ನರೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರೂ
ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರೂ ಆದ

ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ.

ವಿಷಯಕ್ರಮ.

ಕಿರಣ,	ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ಪ್ರಕಾಶಕನ ಬಿನ್ನಹ	ಕ—ಚೆ
ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಮುನ್ನುಡಿ	ಛ—ತ
೧. ದೇವರು	೧—೫೨

ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣ ೧. ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಕೊರತೆ ೩. ಭೌತಿಕವಸ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ೪. ಭೌತಿಕ ವಿದ್ಯೆಯ ಬೆಲೆ ೬. ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆ ೭. ಧರ್ಮದ ಹೆಚ್ಚು ಗುರಿಕೆ ೧೦. ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಅಗತ್ಯ ೧೬. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಧರ್ಮದ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ೧೮. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರ ಹುಟ್ಟು ಗುಣ ೧೯. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮಹಿಮೆ ೨೨. ಹಿಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮದ ಬರಗಾಲವಿಲ್ಲ ೨೪. ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆ ಏಕೆ? ೨೬. ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ ೨೮. ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವದರ ಅವಶ್ಯ ೩೦. ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ ೩೨. ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ೩೪. ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ೩೬. ದೇವರು ಸರ್ವ ಶಕ್ತನು ೪೦. ದೇವರು ಸರ್ವಜ್ಞನು ೪೩. ದೇವರ ನಾಮರೂಪಗಳು ೪೬. ದೇವರೇಕೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ? ೪೮. ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ೫೧.

೨. ಜಗತ್ತು	೫೩ — ೬೮
------------------	------	------	----------------

ಜಗತ್ತು ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿತು? ೫೩. ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದನು? ೫೫. ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ ೫೬.

ಹಸಿವೆಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ೫೮. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೇಶ
೫೯. ಜಗತ್ತನ್ನು ನಶ್ವರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇಕೆ? ೬೦.
ದೇವರ ಸರ್ವರಕ್ಷಕತ್ವ ೬೧. ದೇವರಿಗೂ ಮನುಷ್ಯ
ನಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ೬೨.

೩. ಧರ್ಮ ೬೯-೧೧೫

ಧರ್ಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ೬೯. ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪ ೭೦.
ಧರ್ಮದಿಂದ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ೭೧. ಧರ್ಮಮೂಲವು
ಯಾವದು? ೭೨. ವೇದವೆಂದರೇನು? ೭೩. ವೇದದ
ಅಪೌರುಷೇಯತ್ವ ೭೪ ವೇದಗಳನ್ನು ಕಂಡ ರೀತಿ ೭೫.
ವೇದದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ೭೬. ಪುರಾಣ ೭೭. ಧರ್ಮ
ಸ್ವರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಾದರೇನು ಮಾಡ
ಬೇಕು? ೭೮. ಸರ್ವಧರ್ಮಸಹಾನುಭೂತಿ ೭೯. ಪರಮ
ಧರ್ಮ ೮೦. ಯುಗಧರ್ಮ ೮೧. ಶ್ರದ್ಧೆ ೮೨. ಶಿಲ
೧೦೦. ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ೧೦೧. ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸು ೧೦೨.
ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯ ಲಕ್ಷಣ ೧೦೩.

೪. ಅವತಾರ ಮತ್ತು ಜನ್ಮಾಂತರ ... ೧೧೬-೧೫೨

ಅವತಾರದ ಕಾರಣ ೧೧೬. ಅವತಾರದ ಉದ್ದೇಶ
೧೧೭. ಅವತಾರವೆಂದರೇನು? ೧೧೮. ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು-
ಮೊದಲಾದ ಭೇದಗಳು ೧೧೯. ಅವತಾರಪುರುಷರ
ಉದ್ಧರಣಶಕ್ತಿ ೧೨೦. ಅವತಾರಸ್ವರೂಪವು ರೂಪಕ
ವಲ್ಲ ೧೨೧. ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ವರೂಪ ೧೨೨. ಮರಣ
ಕಾಲದ ಸ್ಮರಣೆ ೧೨೩. ಮರಣದ ವೃತ್ತಾಂತ ೧೨೪.
ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವ ಬಗೆ ೧೨೫. ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಅವತಾರ
ಪುರುಷರಿಗೂ ಇರುವ ಭೇದ ೧೨೬. ಸಿದ್ಧರಿಗೂ ಅವ
ತಾರಪುರುಷರಿಗೂ ಇರುವ ಭೇದ ೧೨೭. ದಶಾವತಾರ
ಗಳು ೧೨೮.

೫. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿ

....

....

೧೫೩-೨೦೬

ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವ ೧೫೩. ಮೊದಲು ದೇವರು;
ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚ ೧೫೪. ದೇವರ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬಾಲ್ಯವೇ
ತಕ್ಕ ಕಾಲ ೧೫೫. ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ ೧೬೧. ಪಿತೃ
ದೇವೋ ಭವ ೧೬೪. ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ ೧೬೦.
ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮನ ೧೬೬. ಬಿಡಬೇಕಾದದ್ದು ೧೬೯.
ನಿತ್ಯಕರ್ಮ ೧೭೨. ಊಟ ೧೭೪. ಗುರುಗಳೊಡನೆ
ಸಂಬಂಧ ೧೯೫.

೬. ಗೃಹಸ್ಥವೃತ್ತಿ

....

....

೨೦೭-೨೪೪

ಗೃಹಸ್ಥನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ೨೦೭. ಮದುವೆ ೨೧೦. ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ರೀತಿ ೨೧೫. ಅನ್ನಸಂಸ್ಕಾರ ೨೧೮.
ಅತಿಥಿಸೇವೆ ೨೨೦. ಗೃಹಸ್ಥನ ಭೋಜನ ೨೨೬.
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ೨೨೭. ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಪ್ರಭಾವ ೨೩೪. ಗೃಹ
ಸ್ಥನ ಭಗವಚ್ಚಿಂತನ ೨೪೩.

೭. ಕರ್ಮಯೋಗ

....

....

೨೪೫-೨೯೧

ಕರ್ಮಯೋಗದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ೨೪೫. ಕರ್ಮದ ಬಂಧ
ಕತ್ವ ೨೫೦. ಫಲಶ್ರುತಿಯ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ೨೫೭.
ಕರ್ಮದ ಮೋಕ್ಷಕಾರಣತ್ವ ೨೫೯. ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳು
೨೬೦. ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಬೆಲೆ ೨೬೫. ವಿಹಿತವಾದ
ಇಚ್ಛೆ ೨೬೮. ಕರ್ಮದ ಅವಿನಾಶಿತ್ವ ೨೭೯. ಜನ
ತೆಯ ಸೇವೆಯು ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆ ೨೮೨. ತ್ರಿಗುಣ
ಗಳ ಸಂಬಂಧ ೨೮೪. ಯಜ್ಞಾದಿಗಳ ತ್ರೈವಿಧ್ಯ ೨೮೬.
ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳ ತ್ರಿವಿಧತ್ವ ೨೮೮. ಆಹಾರದ ತ್ರಿವಿಧತ್ವ
೨೯೦.

೬. ರಾಜಯೋಗ ೨೯೨-೩೪೫

ರಾಜಯೋಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ೨೯೨. ಆಹಾರವಿಹಾರ
೨೯೩. ಏಕಾಂತಸ್ಥಲ ೨೯೪. ಯಮ ೩೦೧. ನಿಯಮ
೩೨೦. ಆಸನ ೩೨೨. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ೩೨೬. ಪ್ರತ್ಯಾ
ಹಾರ ೩೩೪. ಧಾರಣಾ ೩೩೬. ಧ್ಯಾನ ೩೩೭. ಸಮಾಧಿ
೩೪೧. ಯೋಗದ ಅವಿನಾಶಿತ್ವ ೩೪೩.

೭. ಭಕ್ತಿಯೋಗ ೩೪೬-೪೬೧

ಭಕ್ತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯ ೩೪೬. ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ
೩೬೨. ಕರ್ಣಾಟಕದ ಸಂಬಂಧ ೩೬೯. ವಿಗ್ರಹಪೂಜೆ
೩೭೧. ಗೋಪೂಜೆ ೩೭೩. ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿ ೩೯೨.
ದುಸ್ಸಂಗ ೩೯೫. ಸತ್ಸಂಗ ೩೯೭. ಅನಿಂದೆ ೪೦೨. ನವ
ವಿಧಭಕ್ತಿಗಳು ೪೦೫. ಶ್ರವಣ ೪೦೬. ಕೀರ್ತನ ೪೧೪.
ಸ್ತರಣ ೪೨೧. ವಾದಸೇವನ ೪೨೬. ಅರ್ಚನ ೪೨೭.
ವಂದನ ೪೨೯. ದಾಸ್ಯ ೪೩೧. ಸಖ್ಯ ೪೩೫. ಆತ್ಮನಿವೇ
ದನ ೪೩೬. ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಬಗೆಗಳು ೪೩೮.
ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶ ೪೪೬. ಭಕ್ತಿಯ ಬಹಿರಂಗಚಿಹ್ನೆ
೪೪೭. ಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣ ೪೫೦. ಭಕ್ತರ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ
೪೫೪. ಭಕ್ತರ ಪವಿತ್ರತೆ ೪೫೮. ಮುಖ್ಯಭಕ್ತರು
೪೫೯.

೧೦. ಜ್ಞಾನಯೋಗ ೪೬೨-೫೨೦.

ಜ್ಞಾನಯೋಗದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ ೪೬೨. ಸದ್ಗುರುವಿನ
ಅವಶ್ಯಕತೆ ೪೭೦. ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರ ಉಪದೇಶ
೪೭೩. ಸದ್ಗುರುಗಳ ಲಕ್ಷಣ ೪೮೨. ಸಚ್ಚಿತ್ಸನ್ನ ಲಕ್ಷಣ
೪೯೩. ಸ್ವಬುದ್ಧಿ ೪೯೬. ಸಾಧನಗಳು ೪೯೮ ದೇಹಾತ್ಮ
ಜ್ಞಾನನಾಶ ೫೧೦. ಜ್ಞಾನಿಯ ಲಕ್ಷಣ ೫೧೫. ಮನುಷ್ಯ
ಜನದ ಸಾಫಲ್ಯ ೫೧೯

(ಟ)

ಪರಿಶಿಷ್ಟ.

೧. ವೈದಿಕಧರ್ಮವಿಚಾರದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು ೫೨೧-೫೨೬

೨. ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಮತಭೇದಗಳು ೫೨೭-೫೩೦

(೧)	ಬೌದ್ಧಮತ	೫೨೭
(೨)	ಜೈನಮತ	೫೩೧
(೩)	ಅದ್ವೈತಮತ	...	೫೩೫
(೪)	ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಮತ	೫೪೦
(೫)	ವೀರಶೈವಮತ	೫೪೪
(೬)	ದ್ವೈತಮತ	೫೪೭
(೭)	ಸೀಖಮತ	೫೫೧
(೮)	ಆರ್ಯಸಮಾಜ	೫೫೫
(೯)	ಯೆಹೋದೀಯಮತ	೫೫೮
೧೦)	ವಾಸ್ತವಮತ	೫೬೦
೧೧)	ಇಸ್ಲಾಮಮತ	೫೬೪
೧೨)	ಕ್ರೈಸ್ತಮತ	೫೬೭

— — —

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಬಿನ್ನಹ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಯವರು ಈ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏಕೆ ಉಂಟಾಯಿತೆಂಬದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮೂರು—(೧) ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆಹಾಲಿನ ಕೂಡ ಕುಡಿದು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಯ್ನುಡಿಯ ದ್ವಾರದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವದು. (೨) ಸ್ವಧರ್ಮ ಸ್ವಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗನುರೂಪವಾದಂಥ ಯೋಗ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವದು. (೩) ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವದು. ಈಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಗೊಂಡ ಅಂಗ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯದೋಷಗಳೆಂದರೆ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಅಭಾವವೇ ಸರಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಕಟ್ಟತಕ್ಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವ್ಯವಹಾರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿ ಮಾತ್ರ ಕೂಡಿಸಬಾರದು. ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಅದಕ್ಕೇ ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ದ್ವಾರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲೀಷಮಯವಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಸರ್ವಧಾ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಸರಕಾರೀ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಮಾತೃಭಾಷೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಗೌಣಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರಿಯರೆಂದೂ ಕೊಡಲಾರರು. ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದ ದ್ವಾರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವದೂ, ಅದಕ್ಕೂ ದೇವಭಾಷೆಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾದ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗೂ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವದೂ ಯೋಗ್ಯವೇ ಸರಿ.

ಶಿಕ್ಷಣವು ವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಾಗಿ, ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ. ನಾವೆಂದರೆ ಆತ್ಮವೆಂದೂ ಶರೀರವು ಆತ್ಮನ ಹೊದಿಕೆಯೆಂದೂ ಆತ್ಮನು ಶರೀರದಿಂದ ಭಿನ್ನನಾಗಿರುವನೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಮುಖ ಮಾರ್ಗರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಬುತ್ತೇವೆ. ದೇಹವು ಕ್ಷಣಿಕವಾದದ್ದು, ನಶ್ವರವಾದದ್ದು ; ಆತ್ಮನು ಅಜರಾಮನೂ ನಾಶರಹಿತನು— ಹೀಗೆಂದು ನಮ್ಮ ದೃಢವಾದ ವಿಶ್ವಾಸ. ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿದರೆಂಬಂತೆ ಶಾಶ್ವತವೂ ನಿರ್ಮಲಾನಂದದಾಯಕವೂ ಆದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದುಃಖಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಬೀಡಾದ ಕ್ಷಣಿಕದೇಹವನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುವದು ಸರ್ವಥಾ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಜನರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯೇ ಬಹಳ ಮುಂದೆ ಬರಹತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊರತು ಅವರಿಗೇನೂ ಕಾಣದಂತಾಗಿದೆ. ಒಳಗಿರುವ ಅಂತಃಕರಣದ ಅಂತರಾತ್ಮನ ಕೂಗು ಕೇಳದಂತಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನೀತಿಶೀಲಗಳೇ ಮಹತ್ತ್ವವಾದವುಗಳು. ಅವು ಇಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಳು ಹಾಳೇ ಸರಿ. ತುಣುಕು ರೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಆತ್ಮನನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾನವನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಮೈರಿಯು ಸಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗದೆ ಬಂದು ದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಯೊಡ್ಡಿದನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು “ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ ” ಎಂದು ನುಡಿದಾಗ ಅವನು ಶೀಲಗುಣವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಶೀಲಗುಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಅವನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣಗಳೂ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಒಂದೊಂದೇ ತೊಲಗಿ ಹೋದವೆಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯಿದೆ. ಶೀಲವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಕಲವೂ ಇದ್ದಂತೆ. ಕೈ ಹಿಡಿದೆಳೆದರೆ ಬಿನ್ನು ತಾನೇ ಬರುವಂತೆ ಶೀಲವೊಂದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವವು. ಈ ಶೀಲವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೈದುಂಬಿಸಿಕೊಡುವದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಆಧಿಭೌತಿಕತ್ವದ ಮತ್ತು ವಿಷಯೋಪಭೋಗಗಳ ನಿಸ್ಸಾರತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತ್ವದ ಮತ್ತು

ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಗಳ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಾ
ವಾದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಅದ್ಯಕತೆ
ವೈವಾದ್ಯರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸೋವಾನದಂತಿರುವ ಧರ್ಮವೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನ
ಸರ್ವಸ್ವವು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಹಮನಸ್ಸುಗಳು; ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ
ಅನ್ನವಸ್ತ್ರಗಳು; ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನ; ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನ
ಕೂಲವಾದದ್ದೇ ಪುಣ್ಯ; ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದದ್ದೇ ಪಾಪ. ಆದ್ದ
ರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಡೆಗಂಡು ನಾನಾವಿಧದ ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸಗಳಿಗೂ ಆಡ
ಬರದ ಜೀವನಕ್ಕೂ ವ್ಯಸನಗಳಿಗೂ ಬೀಡಾಗದೆ ಯುಕ್ತವೇಷ, ಯುಕ್ತ
ಜೀವನ, ಉಚ್ಚವಿಚಾರ, ಸತತೋದ್ಯೋಗ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಆಟನೋಟ
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಹಾರವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಲಗೇಳುವದರಲ್ಲಿಯೂ ನಿಯ
ಮಿತತನ- ಇವುಗಳನ್ನೇ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಸ್ಫುಟಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.
ಸ್ವಧರ್ಮಸ್ವಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಭಿಮಾನ, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಭಾಷಾಭಿ
ಮಾನ-ಇವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಕೋಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಇದರಿಂದಾ
ಗುವ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ದೃಢವಾಗಿ ಬೇರೂರಿ ಒಮ್ಮಿಲ್ಲಮ್ಮೆ ಚಿಗಿರು
ಬೆಳೆದು ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸವು
ಸಾಲ್ಕೇ ದಿವಸ ನಡೆದರೂ ವೃಥವಾಗದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು
ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾಣದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಅರಿವು ಜನರಿಗೆ ಆಗದು. ಆದರೆ
ತಿಳಿದವರು ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಅನಿ
ಸುವ ಮಾತು; ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಇದರ ಬೆಲೆಯು ತಿಳಿಯುವದು. ಕೇವಲ
ಬೌದ್ಧಿಕಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೇ ಮಿತಿಯಿರಿದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನವಶ್ಯಕ
ವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಸೆದು ಮಸೆದು ಚೂಪಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತಮು
ತ್ತಲೂ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದವರ ಕರುಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಅನ್ಯ
ನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ವೋಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅನ್ಯರ ಗೋಣನ್ನು ಮುರಿದು
ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು
ವದು ಈಗಿನ ಆಂಗ್ಲಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಈ ದೋಷವನ್ನು
ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ನೈತಿಕಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಶ

ಸ್ತೃವನ್ನುಕೊಟ್ಟು ಅಂತಃಕರಣದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಂಬನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ಮಾತು. ಇಂಥ ವಿಕಾಸವು ನಿತ್ಯಭಜನೆ, ಈಶಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಪುರಾಣ, ಹರಿಕೀರ್ತನೆ, ಪ್ರವಚನ, ನಗರಸಂಕೀರ್ತನೆ, ಮಹಾವಿಭೂತಿಗಳ ಜಯಾತ್ಮ್ಯತ್ವವ, ನಿತ್ಯ ಧರ್ಮವಿಧಿಯ ಪರಿಪಾಲನೆ, ಆತ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ- ಮುಂತಾದ ಸಾಧನವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಆದರೂ ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಧಾರಭೂತವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕಶಿಕ್ಷಣವು ಇರಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದುವೂ ತನ್ನ ಆ ಧರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ವಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಸಹಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ.

ಇಂಥ ಧಾರ್ಮಿಕಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ವಾವಸ್ತುಕದ ಕೊರತೆಯು ಬಹುದಿರುವದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕಶಿಕ್ಷಣಸಮಿತಿಯವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಂಥವರೂ ಅನೇಕವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯಯುತರಾಗಿ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದಂಥ ಸುರಿತ ಲೇಖಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯನವರಿಗೆ ಈಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದು ಸಂತೋಷದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹನೀಯರು ನಮ್ಮ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅತಿಶ್ರಮಬಟ್ಟು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಆಚಾರವೃದ್ಧರಿಗೂ ಮುದ್ದಾಗುವಂತೆಯೂ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಉಸಕಾರವು ಚಿರಸ್ಥರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸದ್ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆಶೀರ್ವಾದಪರ ಭೂಮಿಕೆಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀದ್ವಾರಕಾಶಾರದಾಪೀಠದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಗದ್ಗುರುಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀಕೃಷ್ಣತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗಂತೂ ನಾವು ತುಂಬಾ ಋಣಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಭರತಭೂಮಿಯ ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು. ಧರ್ಮವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದಷ್ಟು ವೇಳೆಯನ್ನೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಆರ್ಯಮುನಿ

ಗಳು ಮತ್ತಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ತದ್ವಿಷಯಕವಾದ ಗ್ರಂಥವಿತ್ತಾರದಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಆರ್ವಾಚೀನವಾಚಕರಲ್ಲಿನೇಕರಿಗೆ ಅದರ ಅರಿವು ಕೂಡ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನವರು ಕಂಡರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವರೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು. ಅದನ್ನೊಂದಾವರ್ತಿಯಾದರೂ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನವೂ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವದಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ದೀರ್ಘಸುಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಅನುವಾಗುವದೆಂದು ಸಂಜಿ ಸುಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಬಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ.

ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯಧರ್ಮಗಳ ಸಾರಭೂತತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ವಾಚಕರೆದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟರೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವದೆಂದೂ, ಪರಧರ್ಮಗಳ ತತ್ತ್ವಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಒಂದೇ ಧ್ಯೇಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ದಾರಿಗಳೆಂದೂ, ತೋರಿಕೆಗೆ ಬಾಹ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಇರುವವೆಂದೂ ಅರಿವು ಆಗಿ ಪರಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಪಂಥ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರಮೈತ್ರಿಯೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೂ ಜಗತ್ತಿನ ಶಾಂತಿಗೂ ತುಂಬಾ ಅನುವು ಉಂಟಾಗಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದಲೂ ಆಶಾಧರ್ಮಗಳ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾನ್ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಆ ಮಹನೀಯರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ. ವೇಳೆವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುಗಿಯೂ ಮುದ್ದುಗಿಯೂ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಮುತಾಲೀಕ ದೇಸಾಯಿ ಹಣಮಂತರಾಯರ ಆಭಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮನ್ನಿಸದೆ ಇರಲಾರೆವು.

(ಚ)

ಯಾವ ದಿವ್ಯವಿಭೂತಿಗಳ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿರುವದೋ ಅಂಥ ಶ್ರೀಭುವನೇಶ್ವರಿಯು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಭವ್ಯವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರಗೊಳಿಸಿರುವೆವು. ಇವುಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಇವುಗಳ ಅಗಾಧವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಬಹುದು. ಇವುಗಳು ಇಷ್ಟು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಜೀವ ಕಲೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ತ್ರೀಯುತ ಮಾಗಳ ರಂಗರಾಯರ ಉಪಕಾರವು, ಬರೀ ನಮಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ; ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೇ ಚಿರ ಸ್ಮರಣೀಯವೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ವರಂಜಿತರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾರಾಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಳಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ,

ತಮ್ಮ ನಮ್ರ ಸೇವಕ,

ಸುರೇಂದ್ರ ಶಿವರಾವ ದೇಸಾಯಿ,

ಕರ್ನಾಟಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯಶಿಕ್ಷಣಸಮಿತಿಯ

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

ಧಾರವಾಡ

ಮಾರ್ಗಶಿರ ೧ ಶಕೆ ೧೮೪೬.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಮುನ್ನುಡಿ.

ಕರ್ಣಾಟಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ

ಶ್ರೀಯುತ ಸುರೇಂದ್ರ ಶಿವರಾವ ದೇಸಾಯಿ, ಎಂ. ಎ-ಇವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಉಪ ಕರಣವಾಗಿ ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದು ವರೆಗೆ ಧರ್ಮಶಿಕ್ಷಣಸಂಬಂಧವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹಿಂದೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಸನಾತನಧರ್ಮಪುಸ್ತಕದ ಮತ್ತು ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವ “ಧರ್ಮಶಿಕ್ಷಣಾಚಾರ ಓನಾಮಾ” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆ ಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮಗುಚಿಹಾಕಿದೆನು. ಇವುಗಳ ಅವಲೋಕನದ ಜೊತೆಗೆ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಗವು ನನ್ನ ಮಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಬಹಳ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೂಡ ಹಿಡಿಯುವ ಹಾಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇ ಕಾದಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಅವ ಕಾಶವು ದೊರೆಯಿತು. ನಾಗು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು. ಕೆಲವು ದಿವಸ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರ ನಾಡಿಯ ಗತಿಯು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದೆನು.

ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿಯೇ ಕಡಿವೆಯಾ ಗಿದ್ದು-ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ - ಅದು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕಡೆಗೇ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿ ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ

ಕಥಾವಿಶೇಷಗಳ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ನನಗೆ ಬಳ್ಳೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನೂ ಯೋಗಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಆಧಾರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಭಾರತಭಾಗವತ ರಾಮಾಯಣಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಲ್ಪಿತಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತ ಹೋಗಿರುವೆನಲ್ಲದೆ ನಡುನಡುವೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಮುದ್ದುಮಕ್ಕಳಾದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕವಿಗಳ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಮನೋಹರವಾದ ಪದಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿರುವೆನು. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದರೆ ಆರ್ಯಧರ್ಮವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ನಾನು ಈಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಾಚಕರನ್ನು ಆ ಸಮುದ್ರದೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ರೂಪವಾದ ಮೊಸಳೆಗಳ ಹಾವಳಿ ಬಹಳ. ಆದರೂ ಆ ಮೊಸಳೆಗಳು ಎದ್ದು ಬರುವ ಅವಾಯದ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮರೆಮಾಡಿ ಆ ಸಮುದ್ರದ ತಲದಲ್ಲಿರುವ ಮುತ್ತು, ರತ್ನ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಬೇಕೆನ್ನುವವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಬಹುದು.

ಧರ್ಮದ ಪುಸ್ತಕವೆಂದೊಡನೆ ಅದು ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಕೌಪೀನವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಮೂಗುಹಿಡಿಸಿ ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸುವದೆಂದು ಯಾರೂ ಬಿಚ್ಚಿಬೀಳಬಾರದು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹಾಗಾದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಸುದೈವವೆ.

“ಕೌಪೀನವಂತಃ ಖಲು ಭಾಗ್ಯವಂತಃ”

ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೌಪೀನವಂತರೇ ಭಾಗ್ಯವಂತರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವು ದುಡಿಯಲಾರದ ಹೇಡಿತನದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು

ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಉತ್ತರಕುಮಾರನಂಥವನನ್ನಾದರೂ ಜುಟ್ಟುಹಿಡಿದೆಳೆತಂದು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಅವನ ಎದೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿ ದುಡಿಸಿ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನಂಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ಕಣ್ಣೀರ ಕಾಲುಮೆಯನ್ನು ಹರಿಸುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಆಕಾಶವು ಕಡಿದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದರೂ ಗಾಬರಿಯಾಗದೆ ತನಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಬೆಂಬಲದ ಅನಂದದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಸುಖಾಶ್ರುಗಳ ಪ್ರವಾಹದ ತಣ್ಣೀರ ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಆವರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಯುಕ್ತಿಯು ಇದರಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಅಖಂಡಭೂಮಂಡಲದ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವಂಥದ್ದು. ‘ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು’ ಎನ್ನುವದು ನಮ್ಮ ಮೂಲಮಂತ್ರ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದ ಜನರು ಕೊಲ್ಲುವ ಚತುರತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೀಶೆಯನ್ನು ಹೊಸಹೊಸ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುರಿಮಾಡುತ್ತ ಪವಿತ್ರಳಾದ ಭೂದೇವಿಗೆ ಅಪವಿತ್ರವಾದ ರಕ್ತವಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವು ಅಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸಿರುವದು. ನಾವು ಈಗ ಧರ್ಮದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೂಡ ಚುರುಕಾದ ಅಂಜನವನ್ನು ಹಾಕಿದ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಸುರಕ್ಷಿತಸ್ಥಿತಿಯು ಧರ್ಮದಿಂದ. ನಮ್ಮದು ಧರ್ಮಭೂಮಿ; ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ನಾವು ಈಗ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಪಶ್ಚಿಮವು ಅಸ್ತವಾಗುವ ದಿಕ್ಕು. ನಾವು ಪಶ್ಚಿಮವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ದೇಶವು ಅಸ್ತವಾಗುವದನ್ನೇ ನೋಡಬೇಕಾದೀತು. ಆ ಅಮಂಗಲವನ್ನು ತಂದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮುಖವನ್ನು ಮಾಡುವದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖರಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ನಾವು ಪಶ್ಚಿಮದ ಮೆರುಗಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ

(೫)

ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಡೆಗಂಡಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತುಚ್ಛಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ನಾವು ಹೇಡಿಗಳ ಮಕ್ಕಳೆಂದುಕೊಂಡಿರುವವರೆಗೂ ಹೇಡಿತನವು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದೆ. ಪೂರ್ವಿಕರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಶಿಯನ್ನು ಬಳಿದು ತನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪತಿತನಿಂದ ಒಂದು ಕೂದಲೆಳೆಯಷ್ಟು ಕೆಲಸವೂ ಆಗಲಾರದು. ನಾವು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಮಹತ್ವವು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬಾಯಾರಿಕೆಯು ಬಲವಾಗಿರುವ ಈಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನೀತಿವಿಶೇಷಗಳ ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ಧರ್ಮಶಿಕ್ಷಣದ ಗಡಿಬಡಿಯೇಕೆಂದು ಕೆಲವರಿಗೆ ತೋರಬಹುದು. ಭೌತಿಕಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಯಿಸುವದು ಈಗಲಂತು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗಳಾಗಿರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ವಸಿಷ್ಠವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಂಥ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋಧನರೇ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದ ಹೊರತು ಈಗ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾವಣನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಾಗ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ವಿಚಾರವು ಅದಿತ್ಯಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವದು. ಧರ್ಮರಾಜನು ಶ್ರೀಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈಪುರಾಣದ ಮಾತೊಂದು ಕಡೆ ಇರಲಿ. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಶಿವಾಜಿಯೂ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರಾಮದಾಸರ ಬೆಂಬಲದಿಂದಲೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು- ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನವೆಂಬುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಷ್ಟೇಜನರು ಕೂಗುತ್ತಿರುವರು. ನಮ್ಮ ದೇಶಾಭಿಮಾನವು ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದ್ದು ಎದ್ದು ಕಾಣದಿರುವದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಧೈಯವು ಧರ್ಮ. ಸಲರಾಮಯುಧಿಷ್ಠಿರರು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶವನ್ನು ಕೂಡ ತೊರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದ

(ಬ)

ರಿಂದ ನಮಗೆ ಮೊದಲು ಧರ್ಮ; ಆಮೇಲೆ ದೇಶ. ದೇಶವು ಆ ಧರ್ಮದ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಉಪಕರಣವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ದೇಶವು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವು. ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನದ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಹೊಸ ರನ್ನು ಹೇಳಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಿಟ್ಟನ್ನು ಮಡಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಉಪಹತಿ ಬಂದಾಗ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ವಿನವರು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅರಸರನ್ನು ತಲಕ್ಕೆ ತುಳಿದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥವರನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೃತ್ತೇಜಸ್ವಿ ವೈಶ್ಯತೇಜಸ್ವಿ ತನ್ನ ನೆರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ವಿನದೇ ಹೀಗೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನವು ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವದು. ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರಾಮ ದಾಸರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೋಡಿರಿ—

‘ ಹರಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಕೆಲಸ |

ನೆರೆ ದೇಶವೇ ತಾನೆರಡನೆಯ ಕೆಲಸ || ”

ದಾಸಬೋಧ ೧೧-೫ ೪

ಇದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ವಿಷಯದ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಎರಡನೇ ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂಥ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೃತ್ತೇಜಸ್ವಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯತೇಜಸ್ವಿ ನೆರವಾಗಬಹುದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಹೃತ್ತೇಜಸ್ವಿನೂ, ವೈಶ್ಯತೇಜಸ್ವಿನೂ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನಮಗೆ ಜಯದ ಆಸೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇತರಜನಾಂಗದವರು ಆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ‘ ನರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಂಬೊತವು ಪುಕ್ಕವನ್ನು ತರಕೊಂಡಂತೆ.’ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಕುಂಟಕತ್ತೆಯಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ

ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವದು ಎಂದಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು! ಒಂದುಪಕ್ಷ ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಲೋಕದ ಶಾಂತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಜಯವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆದ ಜಯವೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಡೆದ ಜಯವೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜಯವು. ಮೂರುಲೋಕವೂ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಧರ್ಮದಿಂದ ಜಯಿಸದೆ ಬರಿವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಶರಣೆನ್ನುವದರಲ್ಲೇನು ಹುರುಳಿದೆ! ಬರಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನೊನ್ನೆಗಳಂತೆ ಯಾವ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೇಳಾಗಿರುವವು. ದೈವಬಲವು ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯಂತೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವದು. ಅದರ ಬಲದಿಂದ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಂದಿನ ನೊನ್ನೆಗಳಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕಾಣುವವು. ಅಥವಾ

“ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಯೆ ಚಳವಳಿಚೆ

ಬಿ ಜೀ ಕರೀಲ ತಯಾಚಿ ”

ಎಂದು ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ಹೇಳಿರುವ ಪೂರ್ವಾರ್ಥದಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದೆಂದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವದು ಯಾವಾಗ? ಅದನ್ನು ಉತ್ತರಾರ್ಥವು ಹೇಳುತ್ತದೆ ನೋಡಿರಿ—

“ ಪರಂತು ಕೇಫೇ ಭಗವಂತಾಚಿ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ಸಾಹಿಜೆ ”

ಎಂದರೆ ಆ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಸರಮಾತ್ಮನ ಬೆಂಬಲವು ಬೇಕು. ಪ್ರಯತ್ನವೆಂಬ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅದು ಜೀವಕಲೆ. ಜೀವಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜೀವವೇನು ಮಾಡೀತು!

“ ಶ್ರಮಸ್ತಸ್ಯ ಶ್ರಮಫಲಃ ”

ಎಂಬಂತೆ ಅವನ ಶ್ರಮೆಗೆ ಶ್ರಮೆಯು ಮಾತ್ರವೇ ಫಲವಾಗುವದು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಉಪಾಯವು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಜಯವು ತಲೆಕೆಳಗಾಗುವದು. ಇನ್ನು ಅದು ಎಷ್ಟೇ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ದೈವಬಲವೊಂದು ದೊರೆಯಿತೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಜಯವು ದೊರೆಯುವದು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೈವಬಲಕ್ಕೆ ಶರಣುಹೋಗಬೇಕು. ತನ್ನ ನೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಬತ್ತಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನು

ನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಟಿಟ್ಟಭದ ಉಪಾಯವು ಎಷ್ಟೋ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗರುಡನ ಸಹಾಯವು ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಜಯವು ದೊರೆಯಿತು. ಗರುಡನ ಸಹಾಯದಂಥ ದೇವರ ಒಲಿಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧನವು ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಆ ಜಯವಾದರೂ ಧರ್ಮದ ಸುಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಪಡೆದದ್ದಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಪಡೆದದ್ದಾಗಬಾರದು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಸುಖವು ಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯಂತೆ; ಧರ್ಮವು ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ; ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಬಾಳೇಮರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯು ದೊರೆತೇ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಸುಖವು ಅಂತರ್ಗುಂಭಿತವಾಗಿದ್ದೇ ಇರುವದು. ಎಲೆಯನ್ನೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವದು ಹೇಗೆ ಅವಿವೇಕವೋ ಒಣದೇಶವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವದು ಹಾಗೆಯೇ ಅವಿವೇಕವು. ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದೋಣ; ಆದರೆ ಅದು ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿರಲಿ. ಧೈಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಇಳಿಸಬಾರದು. ಮನುಷ್ಯನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಅಖಂಡಶಾಂತಿಯು ಬರೀ ಸ್ವರಾಜ್ಯದಿಂದ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಳಮಳದಿಂದ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆ ಶಾಂತಿಯು ಸ್ವರಾಜ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧರ್ಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವದು. ಅದ್ದರಿಂದಲೂ ಧರ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅಗತ್ಯವು.

ಆರ್ಯಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಭೇದಗಳಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಯಾವ ವಿಶೇಷಲಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಆದರದರ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವರು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವಂತೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆರಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲೆಯಾದರೂ ಅಂಥ ಒಂದುಪಂಥದ ವಿಶೇಷಲಕ್ಷಣದ ವಾಸನೆಯು ಯಾವದಾದರೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಮಾನುಷಸ್ವಭಾವದ ನ್ಯೂನತೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ವಾಚಕರು ದಯವಿಟ್ಟು ಸಹಿಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಯಾವದೊಂದು

(ಥ)

ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಶೇಷಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮದವರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಆರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಣದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಂಟುಮಾಡಲೆಂದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. ಆರ್ಯಧರ್ಮವು ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಅಂತರ್ಭೂತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಉದಾರಹೃದಯದ್ದೆಂದು ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಚಿಹ್ನಗೋ ಧರ್ಮಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆದ ಅರ್ಥವು ಇದರಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಅನುಕರಣೀಯಗಳಾಗಬಹುದಾಗಿರುವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವೆನಿಸಿದರೆ ಆಗ ನನ್ನ ಶ್ರಮೆಯು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ,

ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬರೆದದ್ದೆಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿಬರತಕ್ಕವರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು; ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಅಥವಾ ಹೋಗದಿರುವ ಗಂಡಸರು, ಹೆಂಗಸರು, ಹುಡುಗರು, ಹುಡುಗಿಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಓದತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವವರೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಓದಿದರೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಅನುಭವಗಳೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುರಿಗೊಡುವದು. ಹೀಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರೀ ವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೃತಿರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಬರೀ ಇದೊಂದು ಗ್ರಂಥದಿಂದಲೇ ಆರ್ಯಧರ್ಮವೆಲ್ಲ ಮುಗಿಯಿತೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಇದೊಂದು ದೀಪ ಅಥವಾ ಪ್ರದೀಪ-ಎಂದರೆ ದೊಡ್ಡದೀಪ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇದು ಈಗ ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವ ಹೃದಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕಾರಿಯು. ರಾತ್ರಿಗಿಂತಲೂ ಹಗಲು ಊರಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ

ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನಸೂರ್ಯನು
ಉದಿಸಿ ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ವಿಶ್ವತತ್ವೈಭವವನ್ನು ಬೆಳಗುವನು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಅನೇಕಧರ್ಮವಿಚಾರಗಳು
ನನ್ನ ಬಳಹೊಕ್ಕು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿ ಮೆಲಕು ಹಾಕಿದಂತಾಗಿ ನನಗೊಂ
ದೊಬಗೆಯ ಅಪೂರ್ವಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರ
ಪರಿಣಾಮವು ವಾಚಕರ ಮೇಲೆಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದೆಂಬ
ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತೆಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥ
ದಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೀಯುತ ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರಬೇಕೆನಿಸುವದಾ
ದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥಲೇಖನವು ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಿರುಳುಳ್ಳವರ ಲೇಖನ
ವಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ
ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಗು
ತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಯಾವ ಗ್ರಂಥವೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇವಾರೂಪ
ನಾಗಿ ಬರೆದದ್ದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅದರಪೂರ್ವಕ
ನಾಗಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ನಾನು ವೇ|| ಶಾ|| ಸಂ|| ತರ್ಕ
ವಿದ್ಯಾನ್, ವಿದ್ಯಾಲಂಕಾರ ನಾಗೇಶಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಉಪ್ಪಿನಟೆಟಗೇರಿ-ಇವ
ರಿಂದ ಅನೇಕವೇಳೆ ಅನೇಕವಿಚಾರಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರು
ತ್ತೇನೆ. ವೇ|| ಶಾ|| ಸಂ|| ಕೂರ್ಮಾಚಾರ್ಯ, ಗಲಗಲಿ-ಇವರಿಂದ ಅನೇಕ
ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿನೇ
ಕಾನಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹೇಳುವಾಗ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಮ|| ವೈ.
ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಭಾಷಾಂತರದ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಸುರೇಂದ್ರ ಶಿವರಾವ
ದೇಸಾಯಿ, ಎಂ. ಎ-ಇವರಂತೂ ನನ್ನ ಈ ಪೂರ್ಣಗ್ರಂಥದ ಕೈಬರಹದ
ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಮೂಲಗ್ರವಾಗಿ ಓದಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ
ವಾದ ಅನೇಕಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮಾತ್ರ
ವಲ್ಲದೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆಧಾರವಾಕ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದ

(೩)

ಕರಾದ ಸರ್ವರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನಡೆಯುವ ವನು ಎಡವುವನೆಂಬಂತೆ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪುಗಳು ಬಿದ್ದಿರ ಬಹುದು. ಅಭಿಜ್ಞರು ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೊಡನೆ ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಚಾರಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾದ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮೈತ್ರಿಯು ನಮ್ಮುಭಯರಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿ ಶಾಂತಿದಾಯಕ ವಾಗಿ ಚಿರಜೀವಿಯಾಗಲೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ವಿರಮಿಸು ತ್ತೇನೆ.

ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ.
ಭಾದ್ರಪದ ಶು ೯, ಶನಿವಾರ

ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ.

ಶು ದ್ಧಿ ಪ ತ್ತ.

ಓದುವ ಭರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಚಕರು ತಾವೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೊಂದದಂತೆ ಆಗಿರುವ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುವೆವು. ಓದುವವರು ಈ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಪುಟ.	ಸಾಲು.	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೩೦೨	೫	ಅಪರಿಗ್ರಹ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮುಂದೆ-“ಈ ಶಬ್ದ	
....	ಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುವ ಹಿಂಸೆ, ಸುಳ್ಳು, ಕಳವು,	
....	ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ, ಪರಿಗ್ರಹ ಎಂಬವುಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ	
....	ಲಮಾಡುವ ಅಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದ” ಎಂದು ಸೇರಿ	
....	ಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.	
೩೨೧	೯-೧೦	ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವದೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ	
೪೦೮	೧೨	ಯಂತೆ	ಯಲ್ಲಿ.
೪೦೮	೧೩	ಯಲ್ಲಿ.	ಯಂತೆ
೪೧೨	೧೩	ಅಭ್ಯಾಸವೈ ರಾಗ್ಯ	ಅಭಾಸವೈ ರಾಗ್ಯ
೪೪೪	೧೨	ಮಹಾಕವಿಭವಭೂತಿಯು— ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು	
			ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು.
೪೪೪	೧೨-೧೩	ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತ್ರೆಯ ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯದ	
೫೦೫	೮	ಅನಭಿಷ್ವಂಗ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮುಂದೆ- ‘ಅಭಿ	
....	ಷ್ವಂಗವಿಲ್ಲದಿರುವದು. ಅಭಿಷ್ವಂಗವೆಂದರೆ’ ಎಂದು	
....	ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.	
೫೦೮	೩.	ಮುಚ್ಚಿಲ್ಲ	ಮುಚ್ಚಿ

—: ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು. :-

ಶಾಲೋಪಯೋಗಿಪುಸ್ತಕಗಳು.

ಗಣಿತಾಬ್ಜಭಾಸ್ಕರ, ಚರಿತ್ರಚಿಂತಾಮಣಿ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳು,
ಮನಶ್ಶಿಕ್ಷಣ, ಬೋಧನಕ್ರಮ, ಬೋಧನೆಯ ಸ್ವಭಾವ.

ಪದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳು.

ನೀತಿಸಾರ, ಸ್ತೋಧರಸಂಗ್ರಹ, ಭಕ್ತಿದೀಪಿಕೆ, ಶಂಕರಸ್ತೋತ್ರಮಾಲೆ, ಪರ
ಮಾತ್ಮಸ್ತುತಿ, ಗುರುಸ್ತುತಿಸುಮಾಂಜಲಿ, ಭಕ್ತಿಗೀತಾವಳಿ, ಮನಸ್ಸಿ
ಗುಪದೇಶ, ಮಾರುತಿಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯ.

ನಾಟಕಗಳು.

ಸುಶೀಲಾಪರಿಣಯ, ಕೃಷ್ಣಮಹೀಶ್ವರಿ, ಸುಧರ್ಮಪ್ರಭಾವ,
ಕಲಿಸಂತರಣ, ನವೀನಕಲ್ಪ.

ಕೀರ್ತನಗಳು.

ಗಣಪತಿಸ್ತಯಾನಂದ, ಅನಸೂಯಾಪ್ಪಾಣ, ಧ್ರುವಾಪ್ಪಾಣ,
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹಣ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಾಪ್ಪಾಣ.

ಕಾದಂಬರಿಗಳು.

ಕಾಲಾಂತಕ, ಮೈತ್ರೇಯ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಜಯ.

ಇತರವಚನಗ್ರಂಥಗಳು.

ಗುಣನಿರೂಪಣೆ, ತಾರಾನಾಥ, ಮಧವರಾವನಿಂಧ್ಯ, ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ, ಶಂಕು
ಕಥಾಮೃತ, ರಾಜಭಕ್ತಿ, ಆರ್ಯಮತಸಾರ, ಸೂಕ್ತಿಮಾಲೆ, ಭಗವದ್ಗೀತಾ
ಸಾರವಿಚಾರ, ಗೀತಾರ್ಥವಿವರಣೆ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿವಿವೇಕ, ಈಶಸಾರ,
ವೇದಾಂತವಿಚಾರದ ಗುಟ್ಟು, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು, ರಾಮಾನುಜ
ಮಹಿಮೆ, ಭರತನ ಬಂಧುಪ್ರೇಮ, ರಾಸಕ್ರೀಡೆ,
ಭರತಖಂಡದ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಗಳು, ಝಾಂಸಿ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ಆತ್ಮರಕ್ತಿಯ ಕೇಚಸ್ಸು.

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಿಂಹಾಸನಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯರಾದ

ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಸಾಚಾರ್ಯರು]

[ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ

॥ ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥

ಆರ್ಯ ಧರ್ಮ ಪ್ರದೀಪ.

“ अर्षो विश्वस्य जगतः प्रतिष्ठा ”

ಮೊದಲನೇ ಕಿರಣ.

ದೇವರು.

ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣ.

ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಯದೆ ಹೋದರೆ ಅವನು ನಡುವಿಗೆ ಸಮಾನನೆಂದು ನಿಗಿತಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು “ವಿದ್ಯಾಪಿಹೀನಃ ಪಶುಃ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆಯ ನಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಪಶುಗಳಿಗೂ ಭೇದವೇನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಕೆಂದರೆ ಉಣ್ಣುವುದು, ಮಲಗುವುದು, ಸಂತತಿಯನ್ನು ಬಿಡುವುದು, ಮುಂತಾದ್ದು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಪಶುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತ ಬಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ ಕಂಡರೂ—ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾವರ್ಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹವೂ, ಜೇಗದಲ್ಲಿ ವೆಂಲವೂ, ವಾಸನಾಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯೂ, ಶಬ್ದಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾವೂ, ನೊಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಸಿಲೂ, ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ್ದರೂ—ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನ ಭೇದಗಳಿಗೆ ಉಪಕರಣಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವೇ ಮೇಲಿನದೆಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದು. ಹುಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರ ಹುಟ್ಟೇ ಮೇಲಾದುದೆಂದು

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಹೇಳುವವು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯುಂಟಾ
ಗಿರುವುದೇತಂದೆ? ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ. ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅದೇನೂ
ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪಶು
ಗಳಿಗೂ ಉಂಟು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಪಶುಗಳಿಗೂ ಹೊರಗೆ ವದಾರ್ಥಗಳಿರುವು
ವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಹೊರಗಿನಿಂದ ತನಗೆ ಬಾಧಿತಪ್ಪೇತೆಂಬುದೂ ಅಥವಾ
ಹಿತವಾದೀತೆಂಬುದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳು ತನ್ನ ನಾಲಿ
ಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವವೆಂದೂ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ತನ್ನ
ಕರುವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ತನಗೆ ಸುಖವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ;
ದುಃಖವಾಯಿತೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು
ವಿದ್ಯೆಯೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಈ ಬಗೆಯ
ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೆಚ್ಚುಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ವಿವೇಕದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ
ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣ. ಮನು
ಷ್ಯನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಆ ಮೇಲಿನ ಮೆಚ್ಚುಲು
ಯಾವದೆಂಬುದನ್ನು ಸಮಾ ಭಕ್ತಿಗೀತಾವಳಿಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವು
ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ—

ರಾಗ—ಧನಾಸರಿ.

ತಾಳ—ಛಾಪು.

ಮನುಷ್ಯನಾದಲಿ ದಾಕಿದ ಮಾತ್ರಕೇ | ಘನತೆಯೇನೂ ಕಾಣೆ || ಪ ||

ರೂಪರಸವೈಶ್ವಾನರನಯನನೆ ನೀ |

ಮನದೊಳಗಿದ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡೋ || ಅ. ಪ. ||

ಕರಚರಣಾದ್ವಿಧಿಯವಿರುಂಜಿಯ ? |

ಧರಣಿಯೊಳಿಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ |

ಇರುಣಿಕೆಯನುಭವವನೆ ಕೋರಾರದ |

ಕರಚರಣಗಳಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? || ೧ ||

ಮನಸನು ಕೊಟ್ಟಹೆಸೆಂದು ಪೇಳ್ವಯ ? |

ಅನಿತವು ಮನಸಿನಿಗೆ ತಾನು ||

ಮನೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನನು ನಿನೆಯದೆ ಇರುವ.ಧ |

ಮನಸನಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? || ೨ ||

ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದೆಯೇ !

ಬುದ್ಧಿಗೂ ನೀನೇಕೆ ದೂರನಾದೆ ? ||

ರುದ್ಧಜದ್ರೂಪವ ಗ್ರಹಿಸಲಾರವೆಂದೆ ?

ಬುದ್ಧಿಯ ನೆನಗಿತ್ತೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ?

|| ೨ ||

ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಕೊರತೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಎಂಥದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಹೊರಗಿರುವ ಭೌತಿಕವಸ್ತುಗಳ ರಚನೆಯ ಬಿಡಗು, ಅದರ ಬಿಳವಳಿಗೆಯ ಜಿನ್ನಾಣ, ಅದರ ಉಪಯೋಗದ ಪ್ರಭಾವ-ಪೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಕಂಡು ಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸುಖನಾಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದೆಂದು ಕಾಣುವದು. ಈ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಪಶುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಿಂತ ಮೇಲಿನದೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಪಶುಗಳಲ್ಲೆಂದಿಗೂ ಕಾಣಬರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ನ ಜ್ಞಾನ ವನ್ನೇ ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ವಿದ್ಯೆಯ ಕ್ಷಿಪ್ರವು ಈಗ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಡೆದಿರುವದು. ಈ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ನಾನು ಮುಂದು ತಾನು ಮುಂದೆಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಜಯಘೋಷವನ್ನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವರು. ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದೇ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಈಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು: ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿ, ತೃಪ್ತರಾಗಿ, ಅನಂದನಾಗರದಲ್ಲಿ ಈನಾಡುತ್ತಿರುವರೆನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತರಿದ್ದರೂ ಕಲಿತರತಕ್ಕ ಕೆಲವರಾದರೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿ ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸೆಲೆಯೇ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹಾದಿಗ್ವಂತಿಗಳಾಗಿ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದಲೂ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರಿಗೂ ಕೂಡ ತೃಪ್ತಿಯೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಕನವರಿಕೆಯ ಮಾತಾಗಿಯೇ ಇರುವದು.

ಭೌತಿಕವಸ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮ

ಮುಂದಾದರೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುವೆಂದು ಆ ಭೌತಿಕವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಭರವಸವನ್ನಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ನಾವು ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈದಿನ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತು ನಾಳೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದೀತೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಜಪಾನ್ ದೇಶವು ಪೂರ್ವದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಲಶ ಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತಷ್ಟೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಆದ ಭೂಕಂಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಅನರ್ಥಗಳಾಗಿ ಅದು ತನ್ನ ನಂದನಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಡಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಪತ್ತು ಯಾವಾಗಲೋ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಬಹುದು. ಇಷ್ಟು ಸ್ಥೂಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಯಾವಾಗಲೋ ಒಮ್ಮೆ ಅಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದು ನಡೆದೇ ಇರುವದು. ಜಗತ್ತೇ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದು. ಅದರಿಂದ ಗೋಸುಂಬೆಯಂತಿರುವ ಇದು ಹೀಗೆಂದು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೇ ಕಠಿನವಾಗುವದು. ಒಂದು ತಾಳೆಯ ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗೋಸುಂಬೆಯಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ದಾರಿಹೋಕನು ಒಂದು ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಕೆಂಪಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆದನ್ನು ಅವನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ದಾರಿಹೋಕನು ಬಂದನು. ಮೊದಲನೆಯವನು ಎರಡನೆಯವನ ಮುಂದೆ ಗೋಸುಂಬೆಯ ಕೆಂಪನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು. ಎರಡನೆಯವನು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ನೀಲಿಯ ವರ್ಣವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಕೆಂಪೆಂದು ಮೊದಲನೆಯವನೂ ನೀಲಿಯೆಂದು ಎರಡನೆಯವನೂ ತನ್ನ ತನ್ನ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಬಾಯಿಪಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಗೋಸುಂಬೆಯನ್ನು ಅನೇಕಸಲ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮನಗಂಡಿದ್ದ ಮೂರನೆಯವನು ಬಂದು ಮೊದಲಿನ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ತಡೆದು ಗೋಸುಂಬೆಯು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೊಂದು ಬಣ್ಣವಾಗುವಂಥದ್ದೆಂದು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿದನು. ಜಗತ್ತು ಹೀಗೆ ಬದಲಾಗುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದು. ಇಂಥದ್ದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿ ಹೇಗಾದೀತು? ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಗುಣವೇ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ತೃಪ್ತಿ

ಯಾಗಲೆಂದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವದು ಬೆಂಕಿಯು ಆರಲೆಂದು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸುರಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಯಯಾತಿಯ ಕಥೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಯಯಾತಿಯು ಪುಸಿದ್ಧನಾದ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಯವೂ ಇತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಅವನಿಗೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಸದಿಂದ ಪ್ರಾಯವು ಹೋಗಿ ಮುಪ್ಪು ಬಂತು. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸುಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವ ಸೌಖ್ಯವು ತಪ್ಪಿತೆಂದು ನೋಂದು ಕೊಂಡು ಯಯಾತಿಯು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೇ ಮರೆಬಿದ್ದನು. ಹ್ವಮಾ ಶೀಲರಾದ ಅವರು ಅವನಿಗೊಂದು ವಿಶಾಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಯೌವನಾದರೊಬ್ಬ ಮಗನ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮುಪ್ಪಿಗೆ ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಷ್ಟು ಕಾಲ ತನ್ನ ಆಶೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅವಕಾಶವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಗನ ಮುಂದೆಯೂ ಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಯಿ ನೀರು ಸುರಿಸಿದನು. ಮುಪ್ಪನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವದು ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಿರಿಯವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಮರುಕವುಂಟಾಯಿತು. ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸುಖಗೊಳಿಸುವದರ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವದರ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ಅವನು ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತೂಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ತಂದೆಯ ಹಿತಚಿಂತನೆಯು ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟದನು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಮುಪ್ಪು ಬಂತು; ತಂದೆಗೆ ಮಗನ ಯೌವನವು ಬಂತು. ಆಗ ಯಯಾತಿಯು ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಕಂಡ ಕಂಡ ಸುಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸುಗ್ಗಿಯು ಬಹು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೂ ಯಯಾತಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೋರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತಾನು ಕಡವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಯೌವನವನ್ನು ಮಗನಿಗೇ ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಗನಲ್ಲಿಟ್ಟದ್ದು ಮುಪ್ಪನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಗನಿಗೇ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ

ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಭಗವಚ್ಚಿಂತನದಲ್ಲ ಕಳೆದು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಡವಿಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಂದ ಜನರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿದೊರಕಿಲ್ಲವೆಂಬದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಇವುಗಳನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತ ಇರುವುದು ನಮಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸಾಧುಸಂತರು ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳ ವಿಚಾರದ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ; ಇರುವರೆಂದು ಈಗಲೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಮಹಾಯೋಧನಾದ ಅಲೆಗ್ಜಾಂಡರ್ ಈ ಗ್ರೇಟನು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಧುಸಂತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ತಾನು ಮನಗಾಣಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತು ತನ್ನ ಸವರವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಯಾವುದೆಂದು ಬಡಾಯಿಕೊಟ್ಟಿದನಂತೆ. ಆಗ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪೀಳುತಿರುವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಅಡ್ಡಸಾಗದೆ ನೀನು ಹಿರಿಯಾದರೆ ಅದೇ ನನ್ನ ಇವ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಮೂರ್ತಿಮಂತತೃಪ್ತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದ ಆ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ರಾಜ್ಯವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ ಬಾಯಾರಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಲೆಗ್ಜಾಂಡರನಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ್ದೇನು? ಹೀಗೆ ಭೌತಿಕಸಂಪತ್ತಿನ ಭೌತಿಕಜ್ಞಾನವೂ ಎಷ್ಟುಸೂತ್ರವೂ ಇಲ್ಲದವರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶಾಶ್ವತವಾದ ತೃಪ್ತಿಯು ತಾಂಡಸವಾಡುತ್ತಿರುವುದೆಂದು ಮೇಲೆ ತೃಪ್ತಿಗೆ ಅವುಗಳೇನೂ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತೇ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಭೌತಿಕಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿದ್ಯೆಯೆನ್ನದೆ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂದೇ ಕರೆಯುವರು.

ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಬೆಲೆ.

ಹೀಗೆಂದು ಭೌತಿಕಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾವು ಬೇರೆಯೆತ್ತು ಜಿಸಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕಜ್ಞಾನವು ಅಷ್ಟು ನಿರುಪಯೋಗಿಯಲ್ಲ. ವ್ಯವ

ಹಾರಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯ ಬೇಕಾದೀತು. ಬದುಕಿದ್ದ ರಲ್ಲಿವೆ ನಿಜವಾದ ತೃಪ್ತಿಯ ಸಾಧನವೇನೆಂದು ಹುಡುಕುವುದು? 'ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರದವನು ಬಿಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರಾನೆ?' ಎಂಬದೊಂದು ಗಾದೆಯಿದೆ. ಅಯ್ಯಾ ದಿನದ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೇ ಸಹಿಸಲಾರದವನು ಎಂದಿಗೂ ಕರಗದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಸಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪಾತ್ರನಾದಾನು? ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಎಷ್ಟೇ ತುಚ್ಛಮಾಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಲೌಕಿಕಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ತಪ್ಪು ಲಾರದು. ಲೌಕಿಕಪ್ರಯೋಜನವು ಮಾತ್ರವೇ ಅದರ ಬೆಲೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಮರೆಯಬಾರದು.

ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆ.

ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಬರೀ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯದೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯು ತನಗೆ ತಾನೇ ಮೈದೋರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ರುವಂಥದ್ದೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕುಪಯೋಗವಾಗಬೇಕಾದ ರಂತೂ ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆ ಬೇಕಷ್ಟೆ. ಅದು ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೆಂಬ ಮಹಾ ಫಲವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಬೆಂಬಲವು ಬೇಕು. ಬರೀ ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಹಿತ್ತಾಳೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸಹಿದ ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಬಿಸ್ಪವಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯೆಂದರೆ ನಾವಾಸ್ಥಾನಾಗಿ ದೇವರ ಸಂಬಂಧವಾದ ತಿಳಿದಳಿಕೆ ಅದೊಂದೇ ಸರ್ವಪ್ರಯೋಜನ ಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಸಾಧುಸಜ್ಜನರು ಮಹಾಮಹಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವದು ಅದೊಂದರ ಬೆಂಬಲವಿಂದಲೇ.

‘ಅನಾಶ್ಚಿಂತಯಂತೋ ಮಾಂ ಯೇ ಜನಾಃ ಪಠ್ಯಪಾಠಕಃ |

ತೇಷಾಂ ನಿತ್ಯಾಭಿಯುಕ್ತಾ ನಾಂ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ವಹಾಮ್ಯಹಮ್’ ||

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ. ಅದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ 'ಮತ್ತೊಂದರ ಅವಲಂಬನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನಗೇ ಶರಣು ಬಂದರೆ ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾರವು ನನ್ನದಾಗಿರುವುದು' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮದಾಂಧನಾದ ಮಠಾಸ್ಥಾನನು ಮಹಾಪತಿಪ್ರತೇಯಾದ ದೌಪದಿಯ ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದನಷ್ಟೆ. ಮಾಸಧನಳಾದ ಆಕೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ದೈವ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ದೇವರು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಸೀರೆಯ ಗಂಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಭರವಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೆ ದೇವರೇ ಗತಿಯೆಂದು ದೇವರ ಮೇಲೆಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೈಬಿಡುತ್ತಲೇ ಆಕೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾಗುವಂತೆ ದೇವರು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಗಜೇಂದ್ರನು ತನ್ನನ್ನು ಮೊಸಳೆಯು ಹಿಡಿದಾಗ ಅದರ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸೋಲಬಾರದೆಂದು ಆ ಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿಬೇರನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅದರ ಬೆಂಬಲವನ್ನವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲದ ಮಿಗೂ ದೇವರ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಲ್ಲಿಬೇರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣನು ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಅದರ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಅನನ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಧರ್ಮರಾಯನೂ ಒಂದು ದಿನ ಸಗಡೆಯಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರಂತೆ. ಆಗ ಇಬ್ಬರೂ ಬಹು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಯಿತಂತೆ. ಗಾಳಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೀಸಿದರೂ ಕೂಡ ಮನಸ್ಸು ಚಲಿಸಿ ಆಟದ ಬಿಗಿ ತಪ್ಪುವದೆಂದು ಭಾವಿಸುವಷ್ಟು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಬಾಗಿಲಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸಿದವನಾಗಿ ಒಡನೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತನಂತೆ. ಹೀಗೆ ನಡುವೆ ಎದ್ದು ಆಟವನ್ನು ಹಸಗೆಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಧರ್ಮರಾಯನು ಬೆರಗಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನಂತೆ. ಚಂಪಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿಯು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ಕುಳಿತಿದ್ದನೆಂತಲೂ

ಬಬ್ಬ ದುರಾತ್ಮನು ಕುಚೇಷ್ಟೆಗಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನೆಂತಲೂ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಅದೊಂದನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಧೈಯಮೂರ್ತಿಯಾದದ್ದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕದಲಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಹೀಗೆ ಅವನು ತನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೆಂತಲೂ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಮುಖನಾಗಿ ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಯ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಕೈಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಭರವಸವನ್ನು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಸಸ್ತು ಕೆಲಸವೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದೆನೆಂತಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಹೀಗೆ ಏಕಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ದೇವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂಬ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವವು. ಇತ್ತೀಚೆಗೂ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ನಡೆದಿರುವವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ದೇವರು ಕಬೀರನಿಗಾಗಿ ಬಚ್ಚಿಯನ್ನು ನೆಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಏಕನಾಥರ ವನೇಗೆ ನೀರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಭಕ್ತಿ ವಿಜಯವು ಹೇಳುವುದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಜನರು ದೇವರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಡದಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುನೋಡಿ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸರು ಕೂಡ ಬಯ್ಯೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿರು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

“ ಉರ್ಧ್ವಬುಮರ್ವಿರ್ಮ್ಯೇಷ ನ ಚ ಕ್ವಚ್ಛ್ಯಣೋತಿ ಮೇ |

ಧರ್ಮದರ್ಥೈ ಕಾಮರ್ದೈ ನ ಕಿಮರ್ಥಂ ನ ಸೇವತೇ ” ||

ಎಂದರೆ “ ನಾನು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಸಾರಿಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಬ್ಬ ನಾದರೂ ಕೇಳುವವನು ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಅರ್ಥವೂ ಕಾಮವೂ ಬಂದೇ ಒರುವವು. ಏಕೆ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೊಲ್ಲರಿ?” ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಧರ್ಮವೇ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆ.

ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯು ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯು ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ‘ವಿದ್ಯಾ ದದಾತಿ ವಿನಯಂ’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ

ವಿದ್ಯೆಯು ವಿನಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿನಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯೆಯೇ ವಿದ್ಯೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞಾನದ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯೂ ವಿನಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕ ವಿದ್ಯೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಪಡೆದವನ ತಲೆತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗೆ ತಾವು ತಾವೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಉಳಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡೆಗಾಣುವ ಚಟವನ್ನು ಈಗಿನ ತರುಣರಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಅವರ ತಾರುಣ್ಯದ ತಪ್ಪೇನೂ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಿನ ಕಾಲವನ್ನು ದೂರಬೀಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದಿನ ಉಪನಿಷತ್ಯಾಲದಲ್ಲೆಕೂಡ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನರಹಿತರಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವೇಚ್ಛ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಭೌಂದೋಗೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆಯಿದೆ ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬುವನಿಗೆ ಶ್ವೇತಕೇತುವೆಂಬ ಮಗನಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿ ವಿಸಿಧಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನಗಿದುರಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ತಿರುಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವನ ಅವಿನಯವನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಉದ್ದಾಲಕನು ಅವನಿಗೆ ಭಗವತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಸ್ತು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಅವರ ಗಂಧವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಾನೇ ಅವನಿಗೆ ಭಗವತ್ಪ್ರವಚನವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಧರ್ಮದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ

ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗಿಂತ ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಬಹುದು.

ಒಂದನೇದು:— ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಆಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ತಾತ್ಕಾಲಿಕಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆ. ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭರವಸವನ್ನಿಡುವದೆಂಬ

ಒಂದೇ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಶಾಶ್ವತಸುಖವನ್ನೇ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆ.

ಎರಡನೇದು:— ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಬರುವ ಭಾಗ್ಯವು ಒಬ್ಬ ರಿಂದೊಬ್ಬರನ್ನು ಆಗಲಿಸುವಂಥದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯೆಯು ಒಲವಿಲ್ಲದೆ ಸುದೈವದಿಂದ ಲೌಕಿಕಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಗಳು ಆ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತಮಗೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಿಲೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಉಳಿದವರನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಭೇದ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಹೀಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಭಾಗ್ಯವು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಬರುವ ಭಾಗ್ಯವೆಂದರೆ,

“ ಈಶ್ವರಸ್ವರ್ವಭೂತಾನಾಂ ದೃಷ್ಟೋರ್ಮನಃ ತಿಷ್ಠತಿ ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲರುವಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ದೇವರೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಸೂತ್ರಧಾರನ ಆಟದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೊಂಬೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲರೂ ನೇರಿ ಆ ಯಜಮಾನನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇವಾಗುಳಿದು; ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪುಟೆಗಳೆಂದು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವದು ಅಥವಾ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದ ಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವನೆಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯೆಯು ಐಕ್ಯಮತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ದಂಡಿನ ದಾಳಿಯಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ ಹಂಗು ಹರಿದು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರಾಮದಾಸರ ಉಪದೇಶದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಸಾರವಾಗದೆಯಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೂಜನರು ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಐಕ್ಯಮತ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಎರಡನೇ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ.

ಮೂರನೇದು:— ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊರಮುಖವಾಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಸುವದು. ಇದರಲ್ಲೇನು

ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ? ಸಶಗಳ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಹೊರಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

‘ ಪರಾಂಚಿ ಖಾನಿ ವ್ಯತ್ಯುಣತ್ ಸ್ವಯಂಭೂಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಪರಾಬ್ಧ್ಯೈತಿ ಸಾನ್ತರಾತ್ಮನ್ ’

ಎಂಬ ಕೌತಕಶ್ರುತಿಯಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ದೇವರು ಹೊರಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಡೆಗೆ ಅವು ಓಡುವದು ಸ್ವಭಾವವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವೇನು? ಅದೇ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ

‘ ಕಷ್ಟಿಧೀರಃ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮಾನಮೈಕ್ಷದಾವೃತ್ತಚಕ್ಸುರಮೃತತ್ಯಮಿಚ್ಛನ್ ’

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಯಾವನೋ ಬಿಟ್ಟು ಧೀರನು ಮಾತ್ರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಳಮುಖವಾಗಿ ಬಳಗಿರುವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯನ್ನು ಕಾಣುವನು. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕನುಕೂಲವಾಗಿರಲೆಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹೊರಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಸರ್ವಸ್ವವಲ್ಲ. ಸೂತ್ರಧಾರನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದೊಳಗಿರುವ ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಖ್ಯವುರುಷಾರ್ಥ. ಸ್ವರೂಪವು ಹೊರಗಣ್ಣಿಗೆಂದಿಗೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬಳಗಣ್ಣಾಗಬೇಕು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲೇ ಆರವೆನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ತಣ್ಣಗಿರುವ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಬಳಗೆ ಅದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇನಾದರೂ ಶಬ್ದವಾದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯವೂ ಶ್ರವಣೇಂದ್ರಿಯವೂ ಹೀಗೆ ಬಳಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಉಳಿದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಳಮುಖವಾಗುವುದು ಶಕ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ನಾವು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಳಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಜಿಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯದ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದರೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಟ್ಟು ಯೋಗಿಯು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅದನ್ನು ಅಪ್ಪಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿವಿವೇಕಾನಂದರು ಒಂದುಕಡೆ

ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪಶುಗಳು ಈಗಲೂ ಕಿವಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಬಲ್ಲವು. ಈಗ ಅದು ನಮ್ಮಿಂದ ನಾಶವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದ ತೋರುವದೇನೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಮಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಅದು ಅಶಕ್ಯವಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾವು ಒಳಮುಖರಾಗುವದೇ ಮನುಷ್ಯತ್ವ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಒಲವು ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಗೆ ಇಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯೆಯು ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಒಳಗಣ್ಣಿನ ಸಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನು ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಕಟ್ಟುವದು. ಇದೇ ಇದರ ಮೂರನೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಗಾರಿಕೆ.

ನಾಲ್ಕನೇದು— ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಬರೀ ಮೆದುಳಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನೇಕರು ಬೀಕುಬೀಕಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರ ತಲೆಯನ್ನೂ ಮೆಟ್ಟಿ ಪಾರುವಂಥವರಾಗ ಬಹುದು. ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಹೀಗಾಗುವದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತವಲ್ಲ. ಇಂಥ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಆಭ್ಯುದಯವನ್ನು ದೇಶದ ಸುಸ್ಥಿತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವದು ತಪ್ಪು. ದೇಶದ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಹುಜನರ ಆಭ್ಯುದಯವೇ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣ. ಒಂದು ದೇಶದ ಮಾಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಆಭ್ಯುದಯವು ಯಾವದೋ ಒಂದು ಸರಿಮಾಣದಲ್ಲಿರುವದೆಂಬಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆ ಆಭ್ಯುದಯದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾದ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದವರ ಮಾಲಿಗೆ ಅದು ಕಡಿಮೆಯೇ ಆಗುವದು. ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಕೆಲವರು ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿರುವರು; ಕೆಲವರು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಳುತ್ತಿರುವರು. ಅಂತು ಹೌನಿ. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೆಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅವರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಾವು ಜೋಳಿಗೆ ಯನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹಿಟ್ಟು ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ;

ಹೊಟ್ಟೆ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಗೂ ಸರಿ
 ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸವಿಯನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಿವಿಗೆ
 ಬಡಬಗ್ಗರ ಗೋಳು ಕೇಳಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೇಳಿಸಿದರೂ ಅವರವರ
 ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ಅವರವರದೆಂದು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆ
 ಪ್ರಬುದ್ಧರು ತಿರುಕರನ್ನು ದುಡಿಯ ಹೇಳುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ದುಡಿ
 ದುಣ್ಣಾಟಿಕೆಂಬ ಮಾತು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದೇ. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹಸಿ
 ವಿನಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಬೇಡುವಾಗ ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಿಂದು ಘಂಟಾಘೋಷ
 ದಿಂದ ಹೇಳುವದು ನಿಜಾರಶಕ್ತಿಗೆ ರಮಣೀಯವಾದರೂ ಜನಕ್ಕೆ ಹಿತ
 ಕರವಲ್ಲ. ತನಗಾಗಿ ಇತರರೆಂದು ಪಾಪಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ದರನ್ನೂ ತನ್ನ
 ಸುಖಕ್ಕೆ ಉಪಕರಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ
 ಸ್ವಭಾವ. ಹೀಗಾದಷ್ಟಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ದರ್ಶನೆಯೇ ಸರಿ. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು
 ದೇಶವನ್ನಾಳುವದು ದೇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ದೇವರ. ತಾನೂ
 ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಳುವದಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಜಗತ್ತನ್ನು
 ಆಳುವದು ಹೃದಯಶಕ್ತಿಯಿಂದ. ದೇವರ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅಗತ್ಯ
 ವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೇರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶವಾಡಿ ಅವರಂತೆ ನಡೆಯ
 ಬೇಕೆಂದು ಜನಗೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವದೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿಯ ಮಾತಾ
 ಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ಯಾವನಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿದರೆ
 ಒಡನೆ ದೇವರು ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಮಪಾಪಾತ
 ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ದೇವ! ಎಂದು ಶರಣು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಅವ
 ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು

‘ ಅಖಿಚೇತ್ಸು ದುರಾಚಾರೋ ಭಜತೇ ಮಾಮನನ್ಯಭಾಕ್ |

ಸಾಧುರೇವ ಸಮಂತವ್ಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ವ್ಯವಸಿಕೋಽಹಿ ಸಃ ’ ||

ಎಂಬ ಗೀತಾರ್ಥೋಕ್ತದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಇದು ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಟಮಾತು.
 ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ
 ಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಕೈಕಾಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು
 ದೇವರ ಬುದ್ಧಿಯ ಸ್ವಭಾವ. ತನಗೆ ಶರಣೆಂದೊಡನೆ ಅವನು ನಿರುದ್ಯೋಗಿ
 ಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಸರ್ವಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ತಾನೇ ವಹಿಸುವದು

ದೇವರ ಹೃದಯಪ್ರಭಾವ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಆದರ
ನಿರೂಪದಕ್ಕೆ ಅವನ ಹೃದಯಶಕ್ತಿಯು ಕಾರಣವೇ ಹೊರತು ಬುದ್ಧಿ
ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ರಾಜಶಾಸನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ಜನರು ಮುಖವನ್ನು ಸೊಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಪ್ರೇಮ
ದಿಂದ ಹೇಳಿದರೆ ಬಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟನ್ನೂ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆಗೆಯು
ವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನವು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದು. ಪ್ರೇಮವು
ಹೃದಯಶಕ್ತಿ. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ತಂದೆಯಂತೆ; ಹೃದಯಶಕ್ತಿಯು ತಾಯಿ
ಯಂತೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೆಯ ಸಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಿನೇಕವುಂಟಾಗುವದು ನಿಜ;
ಆದರೆ ಅವರ ವೇದಗೋಷ್ಠಿವು ತಾಯಿಯಿಂದ ತಿನ್ನಾಗಿ ಸಾಗುವದು.
ಸಮ್ಮ ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನು ತಾಯಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.
ದೇವರಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಬೀರೆ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ
ಜನಾಂಗಗಳ ದೇವರೆಲ್ಲಾ ಗಂದೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಾಯಿ
ಯಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಉಳಿದ ಜನಾಂಗ
ದವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ತಂದೆಯ ಸಿಕ್ಷಣ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಂಥದವರ ಹೊರತು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ
ಸಿದ್ಧಿಯು ಸೂಚಕವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ
ರುವದು. ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳ ಸಂದಿಯಿಂದ ನುಸಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ
ಬಂದ ಬಂದರ್ಥವನ್ನು ಕವಿಮುಷ್ಟಿಯಂತೆ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ
ಕೈಗಳನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇ ಬುದ್ಧಿಯ ಫಲ. ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದಿರಿಟ್ಟು ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಅಲಿಂಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಗಳನ್ನೆ
ಅಗಲಿಸುವದು ಹೃದಯದ ಫಲ. ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹುಡುಗನು ಮನೆಗೆ
ಬಂದಾಗ ಅಭ್ಯಾಸವೆಷ್ಟಾಯಿತೆಂದು ತಂದೆ ಕೇಳುವದು ವಿಚಾರದಿಂದ
ಬಂದ ಮಾತು; ಹಸಿವೆಯಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಾಯಿ ಕೇಳುವದು ಅಂತಃಕ
ರಣದಿಂದ ಬಂದ ಮಾತು. ನಮ್ಮ ದೇವರು ಇತರದೇಶದ ದೇವರು
ಗಳಂತೆ ತಂದೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನು. ಆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ತಬ್ಬಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡದೆ ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನು. ಆದ್ದ

ರಿಂದಲೇ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಸಂಧದವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆನ್ನುವನು. ಮಗನು ಮುನಿಸಿಕೊಂಡರೂ ತಾಯಿ ಮರುಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಬರದೆ ಇದ್ದವರ ಮೇಲೆಯೂ ಅವನ ಕನಿಕರವಿದ್ದೇ ಇರುವದು. ಅವನು ತಾಯಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ಸಮಗ ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ಆಟದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬಲ್ಲನು; ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸುವದು ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯೇ ಪರದೈವ. ವೇದವು 'ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ' ಎಂದರೆ 'ತಂದೆಯನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ 'ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ' ಎಂದರೆ 'ತಾಯಿಯನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ತಂದೆಯ ಋಣವು ತೀರಿದರೂ ತಾಯಿಯ ಋಣವು ತೀರುವದಿಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ತಂದೆಯಿಂದ ತಾನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದುಂಟು; ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಾನೇ ಅಡ್ಡಜೀಳಬೀಕು. ಹೀಗೆ ತಾಯಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇವರು. ಇಂಥ ತಾಯಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಹೃದಯಶಕ್ತಿಯು ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಮಗ ದೊರೆಯುವದು. ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಹೃದಯಶಕ್ತಿಯು ವಿಕಾಸವಾಗಿ ಇತರರಿಗಾಗಿ ತಾನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾನು ಇತರರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಉಪಕರಣನಾಗುವಂತಾಗುವದು. ಈಗ ನಾವು ಹೇಳಹೋಗುವಂಥ ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದವರಲ್ಲಾದರೂ ಸುದೈವದಿಂದ ಹೃದಯಶಕ್ತಿಯು ವಿಕಾಸವು ತೋರಬಹುದು. ಅದು ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವವರಲ್ಲಿಯೂ ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯವು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೋಲುವದು. ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಅಂತಃಕರಣದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ತುಂಬ ನೆರವಾಗುವದು.

ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಅಗತ್ಯ.

ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆ ಇಲ್ಲದಿರುವದು ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯದ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೇನೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ

ವಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಬಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನಸತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣ. ನಾವು ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆನಡೆದು ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸವಿಸವಿಯಾದ ಊಟವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಾಗುತ್ತಲೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಲ್ಕುಕಡೆಗೂ ಸರಿದಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಹುದೋ? ನಾವು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಪಶುಗಳಿಗೂ ನಮಗೂ ಭೇದವೇನು? ಪಶುಗಳೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಮೇದು ಮೆಲಕುಹಾಕುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಆ ಸತ್ರದ ಯಜಮಾನನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನಿಂದ ನಮಗಾದ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಸತ್ರದ ಯಜಮಾನನು ಉಪಕಾರಸ್ವರಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದಿರಬಹುದು. ಅದು ಅವನ ಧರ್ಮ. ಅವನಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಿಚಯವು ಬೆಳೆದು ನಮಗೆ ಸತ್ರದ ಅನುಕೂಲತೆಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಈ ಜಗತ್ತೆಂಬುವದೊಂದು ಸತ್ರ. ಇದರ ಯಜಮಾನನು ದೇವರು. ನಾವೆಲ್ಲಾ ದಾರಿಹೋಕರಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರು ಅನೇಕಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ನಮಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾವೂ ಅವನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳ ಉಪಭೋಗದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಬೇವನ. ಹೀಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಈ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಸತ್ರದ ಯಜಮಾನನಾದ ದೇವರನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಅಗತ್ಯವಲ್ಲವೋ? ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಲ್ಲವೋ? ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾವು ದ್ವಿವಾದಪಶುಗಳೇ ಸರಿ. ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನೌಖ್ಯವನ್ನು ಉಂಡ ಸ್ವಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ದೇವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನಾಂಭಿಸಿದೆವೆಂದರೆ ದೇವರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪರಿಚಯವು ಬೆಳೆದು ದೇವರು ನಮಗೆ ತನ್ನ ಅನ್ನಸತ್ರವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ

ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುವನು. ನಮ್ಮ ಊರೂರುಗಳ ಸತ್ಪದ ಯಜಮಾನರು ಸಾಮಾನ್ಯಲೌಕಿಕರು. ಅವರ ಪರಿಚಯವಾದರೆ ಮೂರು ದಿನಗಳಾಗುತ್ತಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಸತ್ಪದಿಂದ ಹೊರಗೆಡವುವರೆಂಬ ಭಯವು ಬರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಸತ್ಪದ ಯಜಮಾನನ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಅವನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಷ್ಟು ಅವನು ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವನು. ಆದರೆ ಆ ಅಶೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅವನ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಬಾಯಿನೀರು ಸುರಿಸಬಾರದು. ಅವನಿಂದ ನಮಗು ಪಕಾರವಾಗಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅವನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಉದ್ದೇಶವು ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದಾಯಿತು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಧರ್ಮದ ಜನ್ಮಭೂಮಿ.

ಈ ಧರ್ಮವು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅವಶ್ಯವೆಂತಲ್ಲ; ಇದು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಕಾಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿಚಾರವು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬಾಗ ರೂಪವಾಗಿರುವದೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸುಸ್ಥಿತಿಯು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವದು. ಜಗತ್ತಿನ ಸುಸ್ಥಿತಿಯು ಧರ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಉಳಿದ ಯಾವ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಇದರ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಯಾಗುವ ಸುಯೋಗವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ರತ್ನಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದರೂ ಕೋಹಿನೂರಂಥ ಸರೋತ್ಪನ್ನರತ್ನವು ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಗಹನವಿಚಾರಗಳ ಗಡಿಬಿಡಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮ ವಿಚಾರದಂಥ ಪವಿತ್ರಧ್ವನಿಯು ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯೇ ತವರೂರು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ತತ್ತ್ವಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಚೈನಾ, ಪ್ರಷ್ಯಾ, ಗ್ರೀಸ್ ಮೊದಲಾದ

ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮಧ್ವನಿಯು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹರಿದದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅಖಂಡಭೂಮಂಡಲವೂ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಇತರದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಧರ್ಮಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾಸೂಚಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದುಜನಾಂಗವೂ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ತೀರದಂತಿರುವದು. ಈ ಧರ್ಮಾವೃತದ ಸೂರಿಯು ಬರೀ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಮಾತಲ್ಲ. ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ನಡೆದೇ ಇರುವದು. ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮತೀರ್ಥರು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ಪಿಪೇಕಾನಂದರು ಮೊದಲಾದವರು ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಗುಡುಗಾಡಿ ಹಿಂದುಧರ್ಮದ ಜಯಧ್ವನಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿ ತೂರಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಈಗಲೂ ಧರ್ಮದ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವಂಥದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಈಚೆಗೆ ಪರದೇಶದವರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೂ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರಾಗಿ ಬಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈಗ ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದವರು ನಮಗೆ ಜ್ಞಾನಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕ್ರಿಸ್ತಧರ್ಮದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉಪದೇಶಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದಿನ ಮಿಣುಕು ಹುಳದಂತೆ ಅವರ ಬೆಳಕು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕ್ರೈಸ್ತನು ಪೂರ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವನು; ಪೂರ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದವನು. ಅವನಿಗಾದ ಧರ್ಮಶಿಕ್ಷಣವು ಪೂರ್ವದೇಶದ್ದು. ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಮಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ಶಿವನಿಗೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನುಪದೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಯಾರು ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದೆವೆಂದರೂ ಆದರ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕಿದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವದು.

ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರ ಹುಟ್ಟುಗುಣ.

ಧರ್ಮವು ತನ್ನ ಜನ್ಮದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದುಕಣದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯು ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿ ಬಂದಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಉಳಿದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ

ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಬಿಲೆ ಹೆಚ್ಚು. ಧರ್ಮಪೂಂದಿದ್ದರೆ ಸರ್ವವೂ ಇದ್ದಂತೆಯೆಂದೂ ಧರ್ಮಪೂಂದು ಹೋದರೆ ಸರ್ವನಾಶವಾಯಿತೆಂದೂ-ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ?-ಆತ್ಮನಾಶವೇ ಅದಂತೆಯೇ ಎಂದೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದವರ ಭಾವನೆಯಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಆಗದ ಮಾತು. ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೇನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯಿದ್ದರೆ ಅದು ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ. ಪೂರ್ವಿಕರಿಗೂ ಈಗಿನವರಿಗೂ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯು ಎಷ್ಟೋ ಒಡಸಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪರದೇಶೀಯರೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈಗಲೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದವರ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಿನ್ನಂದೇಹವಾಗಿ ಮೇಲುಗೈಯಾಗಿರುವದು. ಹಿಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರಂತು ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯದೇ ಸೂರೆ. ಹವಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವನ್ನಾದರೂ ಮಲ್ಲಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕಂಡು ಧರ್ಮಪೂಂದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳಿದವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಮಹಾಭಾರತರಾಮಾಯಣಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತವೆ. ದಿಕ್ಪದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹುಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ರಾಜ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟೇನೇ ಹೊರತು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆನೆಂದು ಹುಶ್ಚಂದ್ರನು ಒಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರೆದುರಿಗೆ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಅಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಅವನ ದೇಶವನ್ನು ಬೇಡಿದರು. 'ಮಾತಾಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು; ಮುತ್ತೊಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಅವನು ತಾನು ಅಡಿದಂತೆ ನಡೆಸುವದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ನಿಜವಾಗಿ ಅವನು ಆ ಅರ್ಥವನ್ನಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡಿದಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವನ ಮಾತು ಹುಸಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಂದುಮಾತಿನ ತೂಕವು ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲಾಧಿಪತ್ಯದ ತೂಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೆನಿಸಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೇನೇ ಅವಾರವಾದ ದಕ್ಷಿಣಾ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದನು. ಈ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರವ್ಯವನ್ನು

ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನೂ ಸತ್ತುತ್ತನನ್ನೂ ಸಾರಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೊಲೆಯನ ಆಳುತ್ತನಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೂ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ತಾನೇ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೈಯಾರೆ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುವ ಭಯಂಕರಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಅವನು ಮೈಮೇಲೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಒಂದು ಕೂದಲನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಂಕಿಸಲಿಲ್ಲ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಸ್ವರ್ಧವಾಗ ಗೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕಷ್ಟವೂ ಬದಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂಥ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾರ ಗೊಟ್ಟು ಲೌಕಿಕಸಂಪತ್ತಿಂಟ ಕಾಚಿನ ಚೂರನ್ನು ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪ್ರರಾಣಕಾಲದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದರೂ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ-ಅದರ ಹೊಳವು ಎಷ್ಟೇ ಮಾಸಿದ್ದರೂ-ಅದು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗದವರ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವಷ್ಟು ಮಿರುಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲೇನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಈ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಘೋರಮಹಮ್ಮದನು ಬಮ್ಮ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾಗ ರಾಜಪುತ್ರರ ತೋಳ ಬಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವ ರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲಾರದೆ ಉಪಾಯವಿಂದ ಅಸರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಸೇನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಮಹ ಮ್ಮದನಿಗೆ ತಗಲಲೆಂದು ಹೊಡೆಯಹೋದರೆ ಅದು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ತಗಲಿ ಅವುಗಳ ವಧೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ರಾಜಪುತ್ರರು ಪಾಪಭೀತ ರಾಗಿ ಕೈಮುಂದುರಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತರಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮಹಮ್ಮದನು ಕೈನಾಡಿ ಜಯಿಸಿದನಂತೆ. ಆಗ ರಾಜಪುತ್ರರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸಂಪತ್ತಿನ ಮಹತ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲವು ಗೋವು ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ಜಯವಾಗದೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ತಮ್ಮದಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಕೆಲವರು ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಗೂಗಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಹೋಗುವೇ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಂದು ರಾಜ ಪುತ್ರರದು ತಪ್ಪೇ ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ

ಕಾರಣವಿದೆ. ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಗೋವಧೆಯು ಬಹು ಹೀನವಾದದ್ದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವುಗೋಗಳನ್ನು ಕೊಂಡರೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ತಮಗೆ ಉಳಿಯುವದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಬಹಳ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೋವಧೆ ಅವರಿಗೆ ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಯಾದರೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದಾದರೂ ಚಿರಕಾಲವಿರುವದೆಂಬ ಸಂಜಿಕೆ ಏತರಿಂದ? ಇದಲ್ಲದೆ ಒಮ್ಮೆ ಗೋವಧೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಜಾರಿದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿರಲಾರದೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಾರುವಂತೆ ಹಿಂದುಗಳೇ ಮುಂದೆ ಗೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿರುವದು. ಆಗ ಅವರು ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಆ ದುರ್ದಶೆ ಇದುವರೆಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ತಪಕ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇತರರೂ ಗೋವಧೆಗೆ ಹಿಂದೆಗೆಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ರಾಜಪುತ್ರರು, ರಾಜ್ಯವು ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ; ಗೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ”ವೆಂದು ಧರ್ಮವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಟ್ಟರು.

ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮಹಿಮೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ರಾಜಪುತ್ರರು ಗೋವಧೆಗೆ ಅಂಜಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಸಮ್ಮ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಆಗ ನಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಧರ್ಮವೇ ಇನ್ನೂ ಸಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಿರುವದೆಂದರೆ ಅತ್ಯುಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಆಗ ನಾವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾರಗೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯವೈಭವದ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಸುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರ್ಷ್ವ, ಗ್ರೀಸ್ ಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಣ್ಣುಮುಕ್ಕಿ ಹೋಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಏರುವದೂ ಆಮೇಲೆ ಮೂಳೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುರಿಯುವಂತೆ ಜೀಳುವದೂ-ಹೀಗೆ ಉಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು

ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಏಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವದಕ್ಕೆ ಅವರ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಬೆಂಬಲವೇ ಕಾರಣ. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬಾಡುವೇಳೆ ಆಗಬಹುದು; ಮತ್ತೊಂದುವೇಳೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯವರ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ದೇವರನ್ನು ಕೂಡಿರುವದು. ದೇವರು ಸರ್ವಶಕ್ತನು. ಅವನು ಹಡಿದದ್ದಕ್ಕೆ ನಾಶವಾಗಲಾರದು. ಮತ್ತೊಂದೇನೆಂದರೆ ಧರ್ಮದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಯಾರಿಂದ ಏನು ಪಾಪಿತವ್ವಿ ಎಂಥ ದುರ್ದಶೆಯೊದಗುವದೋ ಎಂದೂ ಅದಕ್ಕೇನುವಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೋ ಎಂದೂ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವದು. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯವರ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಭಾರವನ್ನೂ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ನಿರಾತಂಕರಾಗಿರುವರು. ಇದುವರೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ದೇಶವು ಬಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರು ಮಾತ್ರ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುವರು. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಯಾವ ಜನಾಂಗವನ್ನೂ ದೇವರು ಅಳಿಯಗೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪಾನಿಯ ರೂಪವಾದ ದುರ್ದಶೆಯೇಕಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದು ಬಂದುಬಗೆಯ ಧರ್ಮಪ್ರಪ್ತತೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಕುತ್ತಿತವಾದ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತಃಕಲಹಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸೋಣ, ತನಗೆ ಮುಂದಾಗುವ ಕೇಡನ್ನು ಬಗೆಯದೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಗೆರೆದು ಬಗೆಯೋಣ—ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಅಧರ್ಮಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದುರ್ಗತಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಉಳಿದ ಎಷ್ಟೋ ಜನಾಂಗಗಳಂತೆ ಅವರ ಹೆಸರಳಿದು ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊದಗಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರಿಗೆ ದೈವಬಲವೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಅವರು ಪರದೇಶೀಯರ ಪದಹತಿಯಿಂದ ಧೂಳಿದ್ದು ಹೋಗದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿನೂ ಕುಟುಕುಬೇವವಾದರೂ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ತನ್ನ ಕುಂಟಕಾಲನ್ನು ನೀವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಣ್ಣನ್ನು ಏಳಿ ಏಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತ ಈಗ ತಾನೂ ಎಲ್ಲರಂತೆ ತನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾನು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೈಊರಿಕೊಂಡು ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದುಗಳಂತೆ ಯಹೋದ್ಯರೆಂಬ ಜನಾಂಗದವರಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ತಂಪು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಇತರಜನಾಂಗದ ವರ ತಾಸದಿಂದ ಅವರು ಸೀದು ಹೋಗದೆ ತಮ್ಮ ಹಸಿಯನ್ನು ತಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಉರ್ಬಿತಾವಸ್ಥೆಗೂ ನಿಕಟಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಬಿಟ್ಟದಿಂದ ತನ್ನೆಸಿದರೂ ಹಾವು ಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸಿದರೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೂಕಿದರೂ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಹಾನಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾದ ಎಣ್ಣೆಯ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೂ ಸುಧ ನ್ವನಿಗೆ ಬಿಸಿ ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ನಿಟ್ಟಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸೀದು ಬೀಳುವಷ್ಟು ತಪಸ್ಸುಮರ್ಥವುಳ್ಳವನು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಯಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಪತಿ ಪುತೆಯನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರುಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಾಗ ಆಕೆಯ ಒಂದು ಕೂದಲೆಳೆಗೂ ಧಕ್ಕೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿರುವವು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮದ ಬರಗಾಲವಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಭೂಮಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧರ್ಮಾತರಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಇರುವದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡೇ ಎನೋ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಇತರದೇಶದವರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಡಿಯುವದಕ್ಕಿಲ್ಲದಂತೆ ದೇವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಫಲವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅನುಕೂಲವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಉತ್ತರೂ ಸಾಲದು. ಇಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮೇಲೆಮೇಲೆ ಗೀರಿದರೂ ಸಾಕು. ಮಳೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಷ್ಟು ಮಳೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ದೇಶದ ಭೂಗರ್ಭ

ದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ ವೊದಲಾದ ಹುದ್ರದದಾರ್ಥಗಳಿರುವಾಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನವರತ್ನಗಳ ಖನಿಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ಹೀಗೆ ತನಗೆ ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ನಬಟ್ಟಿಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆಂದರೂ ತಪ್ಪಿಗೆ ಲಾರದು. ಅದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಮಹತ್ತ್ವವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಅನ್ನಬಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಮರಣದ ಭಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೂ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಮೃತತ್ವವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುವದು. ಈ ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾವದ ಉಗಮಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದೇ ಈ ದೇಶದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ. ಈ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಏಕೆಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಈಗಲೂ ಧರ್ಮದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಾದರೂ ಇದೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಸರಿ.

ಈ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜನರು ಬೀವಿಕೆಗಾಗಿ ರಾಜಕೀಯಾಧಿ ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆಯೋಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರು ಇಲ್ಲಿನವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಬರೋಣ-ಇವೆರಡೂ ತೆಕ್ಕೆ ಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮವರ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧಾಪುಂಭಕ್ಕೆ ಗೆದ್ದಲಹುಳು ಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ. ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರಿಂದ ನಮಗೆ ಹೊಸ ತತ್ತ್ವವೇನೂ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಹಳೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೊಯ್ದಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಪುಕಾರ ನಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ವನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕಾಲು ಹಾಕಿತು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪರಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧಿಕಾರವೇ ವಿಶೇಷ ವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಜ್ಞಾತವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಜನರಿರುವ ಹಳ್ಳಿ ಗಾಡಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ಸರಿ. ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಸರ್ತನಶಾಲೆಯಾಗಿರುವ ಪಟ್ಟಣ ಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲೆಯೂ ಸಿಲವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರಿಂದ ನಮಗಾಗಿರುವ ಉದ್ಧಾರ. ನಿಜವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೇನಾದರೂ

ಕನಿಕರವಿದ್ದರೆ ಅವರು ಈಗ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಗೋಜಿಗೆ ಬರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳುವದು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾವು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ-ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ನಾವು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಲೇ-ನಮ್ಮ ಲೌಕಿಕಸಂಪತ್ತೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಉರುಳಾಡುವದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟು. ಅಷ್ಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈಗ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸೂರೆಪಾಡುವದಕ್ಕೆ ಪಡುವ ಸ್ವಸ್ತಾಹವನ್ನೂ ನಮಗೆ ಲೌಕಿಕಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಬರಿಗೈಯಾಗಿರುವದು ಲೌಕಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರತು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಎಷ್ಟೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಇತರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪುಮಾಣ ಕ್ಷಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಧರ್ಮ ಭೂಮಿ. ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಎಷ್ಟೇ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಹರಿಯುವ ಕಾಲುವೆಯ ನೀರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದಷ್ಟೇ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮದ ಬರಗಾಲವು ಕಾಲುದಾಕಿತೆಂದರೆ ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರು ಪಶುವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸುವೆಂದು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದೀತು.

ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆ ಏಕೆ ?

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇಶವಾದರೂ ಆಗಲಿ ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆಯಾದರೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ಬಗೆಬಗೆಯ ನೌಕಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಲೆ ತಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶವೂ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆ ಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೇ ಸಮಾಧಾನಪಡಬೇಕಾಗುವದು.

ಸುಖಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವ ಮಾತು ಒಂದುಕಡೆ ಇರಲಿ; ಪ್ರಪಂಚದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅವನನ್ನು ದೇವರ ಕಡೆಗೇ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ರಚ

ನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋದರೆ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡ ಹೊರತು ಅವನಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲೆಯೂ ನೆಲೆಯೇ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಬಳ್ಳೀ ಕೆಪ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ, ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳೇ ನಿಯಮದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ; ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಕೆಪ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಬಳ್ಳೀ ಕೆಪ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು, ಅಲಸಂದಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ನಿಯಮದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ; ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಕರೀನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ಕೆಲ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳೇ ನಿಯಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಗುಣದಲ್ಲೇನೋ ನಿಯಮವಿರುವಂತೆ ತೋರುವದು. ಇನ್ನು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳೂ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸುವವು; ಆದರೆ ಆಗ ಹತ್ತಿಯೂ ಗೋಧಿಯೂ ತಲೆ ಎತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ಹುಣಸೆಯುಫಲವು ಬೇಸಿಗೆಗೆಮೊದಲೇ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಉದುರುವದು ಮಾವು ಹಲಸುಗಳು ನಿಯಮದಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಣ್ಣಾಗುವವೇ ಹೊರತು ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಳೆ, ಲಿಂಬೆ, ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಫಲಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹಣ್ಣಾಗುವವು. ವಸಂತಾದಿಮುತ್ತುಗಳು ಬಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಬರುತ್ತಿರುವವು. ಹಗಲಿರುಳುಗಳು ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಂತೆಯೇ ಸಾಗುತ್ತಿರುವವು. ಹೀಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಏನೋ ನಿಯಮವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಬೆಂಕಿಯು ನಿಯಮದಿಂದ ಜಿಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವದು; ನೀರು ನಿಯಮದಿಂದ ತಣ್ಣಗೆ ಇರುವದು. ಹೀಗೆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ನಿಯಮವು ಕಾಣುವದು.

ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಒಂದು ನಿಯಮವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವದಿಂದ ಇದಕ್ಕೊಬ್ಬ ನಿಯಾಮಕನಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಗತ್ಯಂತರವೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಯಾಮಕನಿಲ್ಲದೆ ನಿಯಮಗಳು ತಮಗೆ ತಾವೇ ಇರುವವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಲ್ಲ. ನಿಯಾಮಕನಿಲ್ಲದೆ ನಿಯಮಗಳು ನಡೆಯುವದನ್ನು

ನಾಪೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಸರ್ವನಿಯಮಗಳಿಗೂ ನಿಯಮಕನಾದವನಿಗೆ ದೇವರೆಂದು ಹೆಸರು. ಆ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಜಗದ್ರಚನೆಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಿಲುಗಡೆಯೇ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದೇ ಜಗತ್ತಿನ ನಿಜವಾದ ಉಪಯೋಗ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣರಿಗೆ ಕೂಡ ಸಮ್ಮತವಾದದ್ದೆಂದು ಅವರ ಶಾರೀರಿಕವಿಮಾನಾಂಶಾಸ್ತ್ರದ “ಜನ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯ ಯತಃ” ಎಂಬ ಮೊದಲನೇ ಸೂತ್ರವೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಈ ಸೂತ್ರವು ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಗೂ ಇರುವಿಕೆಗೂ ಹೋಗುವಿಕೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದೇ ದೇವರ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ರಚನೆಯ ವಿಶೇಷದಿಂದಲೇ ನಾವು ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೂಡ ನಿಲುಕದಂಥ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವಿಶೇಷವುಳ್ಳ ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥ ಅಚಿಂತ್ಯವ್ಯಕ್ತರೂಪನಾದ ಒಬ್ಬ ದೇವರನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸರೋತ್ತಮ.

ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ.

ಜಗದ್ರಚನೆಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದವರು ಅದರ ಮೂಲಕಾರಣದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ- ಎಂಬ ಮೂರುಗುಣಗಳ ಸೇರಿಕೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಕೆಲವರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಣುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡಿ ಆಯಿತೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆಧಾರವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ತಾನೇ ಹೊರಬಿತ್ತೆಂದು ಕೆಲವರ ಮತ. ಇಂಥ ಈ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರದ ಅಪೂರ್ಣಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಿದ್ದವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಗುಣಗಳು ಸೇರಿ ಜಗತ್ತಾಗುವದಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನು ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ? ಜಡವಾದವುಗಳು ತಾವು ತಾವೇ ಹೇಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಾವು? ಅಣುಗಳ ಸೇರಿಕೆಗೂ

ಇದೇ ಉತ್ತರ. ಇನ್ನು ಅಧಾರವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬ ಮಾತು ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬಷ್ಟು ಅಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆಮಾಡಿದರೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಚೇತನಕಾರಣವು ಬೇಕೇಬೇಕು. ಈ ಮೂಲಕಾರಣವನ್ನು ನಾವು ಬರೀ ಊಹೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಗುಣಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಅಣುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಯಾವದಾದರೊಂದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಡವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಅಣುಗಳನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸುವದು ದುರ್ಬಲವಾದ್ದರಿಂದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದೇ ಮೇಲೆನಿಸುವದು. ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವೋ ಅದರ ಗುಣವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುವೆವು ಇದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮವು. ಇದು ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವರು ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ಗಳಾಗುವರು; ವಾಯುವಿನ, ಪಾಕುತಿಯ ಅಥವಾ ಭೀಮನ ಕಲ್ಪನೆ ಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವರು ಒಳ್ಳೆ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗುವರು; ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವರು ಒಳ್ಳೆ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳಾಗುವರು; ಪರ ಮೇಶ್ವರನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವರು ಒಳ್ಳೆ ಮೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಗಳಾಗುವರು. ಈ ನಿಯಮದಂತೆ ನೋಡಿದರೆ ನಾವು ಸಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಡವಾದ ಅಣುಗಳ ಅಥವಾ ಗುಣಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಾವೂ ಜಡರೇ ಆಗಬೇಕಾಗುವದು. ಅದು ಸಮಗೆ ಅನಿಷ್ಟ. ವಿವೇಕಿ ಯಾದ ಯಾವನೂ ತಾನು ಜಡವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಲಾರನು. ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಚೇತನನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನೇ ಅವನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ಪರ್ತನನ್ನು ತನಗೊಂದಾದರ್ಶವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಜಗತ್ಪರ್ತನ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬರೀ ಸಮ್ಮ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಸಮ್ಮ ಜನ್ಮಾಗವು ಬರೀ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಭಾವಿ

ಸುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಅವನಿಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗೊಂದು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವು ನಮ್ಮ ಪೇದ. ಆ ಪೇದದ ಮಾತು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯ ಉಪಯೋಗವು ಇಷ್ಟ. ಪೇದವು ಜಗತ್ಕರ್ತನನ್ನು ನಮಗೆ ಆದರ್ಶವಾದ ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದು. ಜಗತ್ಕಾರಣ ವಾದ ಚೈತನ್ಯವು ಆದರ್ಶಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದರ ಕಲ್ಪನೆ ಯನ್ನು ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಹಿತವಾಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರವು ಕ್ರಿಸ್ತನು ಕೂಡಿದ ನೀರಿನ ರುಚಿಯಂತೆ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಹಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರೊಳಗೆ ಆ ಜಗತ್ಕರ್ತನ ಕಲ್ಪನೆ ಯೆಂಬ ಸ್ವಿರಿಟ್ ಕ್ಲೋರೋಫಾರಮನ್ನು ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಸೇರಿಸಿದರೂ ಸಾಕು. ಅದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಧುರವಾಗುವದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಗದ್ವ್ಯವಹಾರದ ಭಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದೇ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಾಗ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಯೋಜನ.

ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವದರ ಅಸಾಯ.

ವಿವೇಕಿಗಳು ಪೇದವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ದೇವರೇ ಜಗತ್ಕರ್ತನೆಂದು ನಂಬಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಅಷ್ಟು ವಿವೇಕ ವಿಲ್ಲದವರು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಪೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂಥ ಜಗತ್ಕರ್ತ ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರಾಧಾರವಾದ ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ವರ್ಗವಾಗಿ ಮಾಡುವರು. ಅಥವಾ ಹಾಗೂ ಹೇಳುವದಕ್ಕಿಲ್ಲ ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ತಪಃಪ್ರಭಾವವೇ ಆಧಾರ. ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲವಾಗುವದು. “ಯೋಯಚ್ಛ್ರದ್ಧಸ್ಸ ಏವ ಸಃ” ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ನಾವು ಏನನ್ನು ಭಾವಿಸುವೆವೋ ಅದೇ ಆಗುವೆವಷ್ಟೆ. ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಹೊಂದುವದೇ ಇಲ್ಲ.

ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಯಾರನ್ನು ಇಲ್ಲಿವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ದೇವರನ್ನು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿವೆಂಬ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವಾಗಾಯಿತು. ದೇವರನ್ನು ಆಸ್ತಿಕರು ಇರುವನೆಂಬ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ನಾಸ್ತಿಕರು ಇಲ್ಲಿವೆಂಬ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಭೇದ. ಇರುವನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲಿವೆಂಬುದೂ ದೇವರನ್ನೇ ಅಷ್ಟೇ? ದೇವರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಮಾತಾಡುತ್ತ ದೇವರೇ ಇಲ್ಲಿವೆನ್ನುವದು, ತಾನೇ ಮಾತಾಡುತ್ತ ತಾನಿಲ್ಲಿವೆಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಸಂಗೀದವಾಗುವದು. ಬರೀ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ದೇವರಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ಬಂದವಾಯವೇ ಉಂಟು.

“ ನಾಸ್ತಿ ಚೇನ್ನಾಸ್ತಿ ನೋ ಹಾಸಿಸ್ತಿ ಚೇನ್ನಾಸ್ತಿ ಕೋ ಹತಃ ”

ಎಂದು ಬಂದು ಉಕ್ತಿ ಇದೆ. ದೇವರಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದು ದೇವರಿರುವನೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಹಾಸಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ದೇವರಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇವರಿಲ್ಲವೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಹಾಸಿ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಇರುವವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವನು ಆ ನಾಸ್ತಿಕನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೇ ಉದಾಹರಣೆ. ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾರಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ತನ್ನನ್ನೇ ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದು ತನಗೆ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಜನರನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಪುಷ್ಪಾದನೇ ಅವನಿಗೆ ಎದುರುಬಿದ್ದನು. ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮೂಲಕವೇ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಆಸ್ತಿಕಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ದೇವರು ಭಯಂಕರವಾದ ಸೃಸಿಂಹರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ನಾಸ್ತಿಕನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿದನು. ಜಗತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಮ್ಮೇಲನದಿಂದ ಆದದ್ದೇ ಹೊರತು ಜಗತ್ತಿಗೊಬ್ಬ ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುವವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಸುರೀಸಂಪತ್ತಿನವರೆಂದು ಬಯ್ದು ಕೊನೆಗೆ

“ ಕ್ಷಿಪಾಮ್ಯಜಸ್ರಮಶುಭಾನಾಸುರೀಷ್ಟೇವ ಯೋನಿಷು ”

ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸುರಿಯೋನಿಯ

ಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಕುತ್ತೇನೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅವರ ವಿಷಯಕವಾದ ಧಿಕ್ಕಾರ ವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ.

ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವದರಿಂದ ಅಪಾಯವುಂಟೆಂದಾ ಯಿತಷ್ಟೆ. ದೇವರೊಬ್ಬನಿರುವನೆಂದು ಬಹುಕೊಳ್ಳುವದು ಕೇವಲ ಈ ಅವಾಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ದೇವರು ನಮಗ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಥದೊಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲ. ಇದ್ದದ್ದನ್ನೆ -ನಾವು ಕಂಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ-ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇವರು ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಾನೆ. ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡವರಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಭಾಗವೇ ಬಹಳ ವಾಗಿದೆ. ದೇವರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಪ್ರಯತ್ನವಿದ ಫಲವೇನು ? ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವು ವೃಥಾವಾದ ಸಾಧನವನ್ನು ಹೇಳು ವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಸುಮ್ಮನೆ ನೆಲಾಗುದ್ದಿ ಮೈನೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಮೂರ್ಖರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ದೇವರು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನೆಲ್ಲಾ ನಿರಾಶೆಯೇ ಅಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಜನರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು ತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ನಾವು ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೆವೆಂದು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಷ್ಟೆ ದೇವರು ಹತ್ತಿರನಾದಂತೆಯೇ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಧನವು ಪರಿಪಕ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದರೆ ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಕೆಲವರು ತಾವು ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡ ಆನಂದ ದಿಂದ ಮೈಮರೆತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಸರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪ ವನ್ನು ಕಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಅದರೊಡನೆ ಆಟಗಾಟಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ ಅನುಭವವನ್ನು ಬಾಯಿಮುಖ ನೆದ್ದೀತುವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ

ಹೀಗೆ ದೇವರ ಸಗುಣದ ಅಥವಾ ನಿರ್ಗುಣದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಏಕೆಂದರೆ—

“ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರೇಷು ಕಷ್ಟಿದ್ವಿತಿ ಸಿದ್ಧಯೇ ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರೇ ಕಡಿಮೆ; ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರಲ್ಲಿಯೂ

“ಯತಶಾಮಶಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಂ ಕಷ್ಟಿನ್ಯಾಂ ವೇತ್ತಿ ತತ್ಪತಃ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಕಡಿಗಾಣುವವರು ಕಡಿಮೆ. ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ಬಹು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಪಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ದಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಎಡೆಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವಷ್ಟು ದಾಢ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಹುಜನರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕಪಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಜನರು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಸುಗ್ಗುವದೇ ಹೆಚ್ಚು. ದೇವರಿಗಾಗಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗದೆ ಎಂದಿಗೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ದೇವರಿದ್ದಾನೆಂಬದನ್ನು ಬರೀ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಂಬಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ; ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನೋಡಬಹುದು. ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು. ದೇವರ ವಿಚಾರವು ಎಷ್ಟೋ ಜನಕ್ಕೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವದು. ಅದನ್ನೇ ಶಾಸ್ತ್ರವು ದಿಕ್ಪದರ್ಶನ ಮಾಡುವದು. ಅದರ ನಿಜತ್ವವನ್ನು ಈಗಲೂ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕಂಡಕಂಡ ಸಾಧುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ “ದೇವರನ್ನು ಕಂಡಿರುವಿರೋ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಆ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದರ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಅದು ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಇದೇ ಮಾತು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಅವರು “ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಬರೀ ಹೇಳಿರುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ

ತಾವು ಆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡವರಾಗಿದ್ದರೆಂಬದನ್ನು ಅರಿತವರು ಈಗಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು, ಬಯಸುವ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಕೈಲಿ ಕಂಸಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬೇಕು. ಪ್ರಯತ್ನವು ಪೂರ್ಣವಾದರೆ ದೇವರ ಸ್ವರೂಪವು ಅಂಗೈಯೊಳಗಣ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಂತೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರಿದ್ದೇ ಇದ್ದಾನೆ.

ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ.

ಒಳ್ಳೇದು; ದೇವರೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆಂದೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗನು ಒಂದೂರ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಒಂದು ದಿನ ನಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತನು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಮುಖ ಭಾವಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತು ತೆಗೆದು ದೇವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹಾಕಿದನಂತೆ. ಆಗ ದೇವರಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಮೊದಲು ತೋರಿಸಿದರೆ ಆಮೇಲೆ ದೇವರಿರುವ ಸ್ಥಲವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಆ ಹುಡುಗನು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಈ ಉತ್ತರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಆ ಪಂಡಿತನು ಆ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ತಾನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನಂತೆ. ದೇವರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಅವನ ಸ್ಥಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ನಾವು ಅವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸಾಧು ಸಂತರೆಲ್ಲಾ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿರುವರು. ಒಂದೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಾಧುವಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜನು ಅವ

ನನ್ನು ಕರೆಸಿ ದೇವರೆಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ತಾನು ಓದು ಕಲಿತವನಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮಾತಿಂದ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸಾಧು ಒಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಹತ್ತಿಸಿ ಅದರ ಬೆಳಕೆಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ರಾಜನನ್ನೇ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ದೇವರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವನೆಂದು ರಾಜನು ತಾನೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ದೇವರೆಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಗದರಿಸಿದಾಗ ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೆಂದೇ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. “ ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು ಈ ಕಂಬದಲ್ಲಿರುವನೋ?” ಎಂದು ಕುಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮೊರೆದಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರು ಆ ಕಂಬದಿಂದಲೇ ನೃಸಿಂಹರೂಪಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಲವೇ ಇಲ್ಲ. ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದೇನೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ವೇದದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತವೆಂಬ ಒಂದು ಮಂತ್ರವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಾವಿರತಲೆಗಳೂ, ಸಾವಿರಕಣ್ಣುಗಳೂ, ಸಾವಿರ ಕಾಲುಗಳೂ ಇರುವವೆಂದೂ ಅವನು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಅಂಗುಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಅಕ್ಷರಾರ್ಥವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದೆಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಣಿಯೋ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಆಕೃತಿಯಾದರೂ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು! ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಅಂಗುಲವಿರುವನೆಂದರೆ ಇವನನ್ನು ಯಾರು ಅಳತೆಮಾಡಿರಬಹುದು? ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ದಾಟಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗಾಗುತ್ತದೆ? ದೇವರ ಅಳತೆ ಇಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ದೇವರಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಇದು ಶಕ್ಯವೇ? ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಹಾಗಲ್ಲ. ದೇವರು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಹತ್ತು ಅಂಗುಲವಿರುವನೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಅರ್ಥ. ಈ ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ವೀರಶೈವರ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವದು. ನೋಡಿರಿ-

“ ಎತ್ತತ್ತ ನೋಡಿದಡತ್ತತ್ತ ನೀನೇ ದೇವಾ, ಸಕಲವಿಸ್ತಾರದ ರೂಪು ನೀನೇ ದೇವಾ, ವಿಶ್ವತೋ ಚಕ್ಷು ನೀನೇ ದೇವಾ, ವಿಶ್ವತೋ ಮಾಖ ನೀನೇ ದೇವಾ, ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹು ನೀನೇ ದೇವಾ, ವಿಶ್ವತೋ ಪಾದ ನೀನೇ ದೇವಾ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ. ”

ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ.

ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ವಾಸ್ತುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು ಕಠಿನವಾದೀತು; ಆದರೆ ಪುರುಷನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ದೇವರ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವವು ತಿಳಿಯಬರುವ ಸಂಭವವು ಹೆಚ್ಚು. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಅಜಗಜಾಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿತ್ವವೆಂದರೆ ಸ್ಥಾವರವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಜಂಗಮವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಿಕೆ. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೆಂದರೆ ಜಂಗಮವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುವಿಕೆ. ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿತ್ವವನ್ನು ಜಡವಸ್ತುಗಳೊಳಗೆ ಹುಡುಕಿ ಕಾಣುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೆ ಅದು ಬೇಗ ಕಾಣುವ ಸೌಕಾರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು. ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಳಗೆಲ್ಲಾ ದೇವರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪಾರಾಗುವ ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆಯೇ. ದೇವರು ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುತ್ತಿರುವನೆಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಂದೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆದು ಹೋಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಮುಂದೆ ಆ ಅರ್ಥವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಒಡೆದು ಮೂಡಿ ಬೆಳಕು ಹೊಮ್ಮುವುದುಂಟಾಗುವಷ್ಟು ಅದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೋ ಅಂದು ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದವನಾಗುವನು. ಗುರುಶಿಷ್ಯರೆಡೊಂದು ಕಥೆಯು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುವದು. ಆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ

ರಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೇಮವಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಇದು ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ನೇರಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೆಂದೂ ದೂರುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಒಂದುದಿನ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ಅವರು ಎಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಅದನ್ನು ಕೊಂದವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯು ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಆಶೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರು. ಇದೊಂದು ಬಹುಸುಲಭವಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಯೆಂದು ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನಾಲೋಚಿಸುವವರಾದರು. ಒಬ್ಬನು ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು; ಒಬ್ಬನು ಕೊರಕಲಿಗಿಳಿದನು; ಒಬ್ಬನು ಹಾಳುಗೋಡೆಯನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕನು; ಒಬ್ಬನು ಮುಸುಕನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಗುರ್ಮಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿವಾಲನೆ ಮಾಡಿ ನಗೆವೋಗದಿಂದ ಗುರುಗಳ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಆ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಜೋಲು ಮುಖವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಾನು ಆ ದಿನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಗಡೆಯಾಗಲಾರೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಗುರುಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನ ದಡ್ಡತನವು ಹೊರಬಿತ್ತೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ತಮ್ಮಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವದಕ್ಕೇನು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಯಿತೆಂದು ಗುರುಗಳು ಕೇಳಲು ಆ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನು “ ಸ್ವಾಮಿ, ಎಷ್ಟು ಮರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಲೇ ಅದರ ಕಣ್ಣೊಳಗಿನಿಂದ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದು ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಗುರುಗಳು ಅವನ ಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. “ ಪಾರಿವಾಳದ ಕಣ್ಣೊಳಗಿನಿಂದ ಯಾರೋ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ” ಎಂಬ ಮಾತು ಆ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನ ಬಾಯಿಂದ ಬರುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸುತ್ತಲೇ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಡ್ಡತನಕ್ಕಾಗಿ ಮರಮರ ಮರುಗಿದರು.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯ ವಿಷಯಕವಾದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಜಾಗರೂಕವಾಗಿರುವದೆಂದರೆ ಅದು ಬಹಳ ಪುಣ್ಯೋದಯದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲೊಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಹಾರಿ ಬಂದ ಒಂದು ಕಮಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಬಾತಿಯ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಭೀಮನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಭೀಮನು ಅಗಲೆಂದು ನೋಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಅದು ಸ್ವರ್ಗದ ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಭೀಮನು ಮುಂದೆ ಹೋದಾನೆಂದು ಹನುಮಂತನು ಆದಾರಿಗಡ್ಡೆಲಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಭೀಮನ ಸ್ವಾರಿ ಬಂತು. ಹನುಮಂತನು ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡೆಂದು ಭೀಮನು ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಮುಂದು ಕನಾದ ತಾನು ಏಳಲಾರೆನೆಂದೂ ತನ್ನನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದೂ ಹನುಮಂತನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಭೀಮನು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ದಾಟಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹನುಮಂತನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ತಾನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿದ ಅವಿನಯಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೊಂಡು ಭೀಮನ ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಹನುಮಂತನು ಭೀಮನಿಗೆ ಪದ್ಮಸರೋವರವನ್ನೂ ನೌಗಂಧಿಕಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದನಂತೆ. ಒಬ್ಬ ದೇವರೇ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವನೆಂಬದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೀರುವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ದೇವರೇ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೆಂಬದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವ ಎಷ್ಟೋ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬೇವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ದೊಡ್ಡವರ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದುರ್ರೋಧನನು ದುರ್ವಾಸರಿಗೆ ದುರ್ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನಂತೆ. ದುರ್ವಾಸನು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಎಲೇಮನೆಗೆ ಬಂದು ಊಟವನ್ನು ಬೇಡಿದನಂತೆ. ಅಷ್ಟು

ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೊಳೆದದ್ದಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೇನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರೆಂದು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನಂತೆ. ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಬರೀ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಂದು ಸಪ್ತನ ಎಸಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಲೇ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದುರ್ವಾಸರೇ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತೇಗಿದರಂತೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದದ್ದು ಎಲ್ಲರ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಹೋದಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಈ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯ ವಿಚಾರವು ಮಹಾಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುವಂಥದ್ದೆಂದು ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಮಹಾದುಷ್ಕನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೂಡ ಬಮ್ಮ ಈ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಪಾಂಡವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ

“ ಜಾನಾಮಿ ಧರ್ಮಂ ನ ಚ ಮೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ |

ಜಾನಾಮ್ಯಧರ್ಮಂ ನ ಚ ಮೇ ನಿವೃತ್ತಿಃ ||

ಕೇನಾಪಿ ದೇವೇನ ಹೃದಿಸ್ಥಿತೇನ |

ಯಥಾ ನಿಯುಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ತಥಾ ಕರೋಮಿ|| ”

ಯಾವದು ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಅದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆನು. ಯಾವದು ಅಧರ್ಮವೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಅದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆನು. ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ದೇವನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆಹೇಗೆ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ-ಎಂದು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ವೀರಶೈವರ ವಚನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನುಡಿಯು ಒಳ್ಳೇ ಇನ್ನಿದಾಗಿದೆ.

“ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಹ್ಯಾಗಾಯಿತ್ತಯ್ಯ ಹೇಳುವೆ ಕೇಳಯ್ಯ ಮಗನೇ.

ಕಾಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಾಗಿಪ್ಪದು, ಕ್ಷೀರದೊಳಗೆ ಘೃತ ಹ್ಯಾಗೆ

ಹಾಗಿತ್ತುದು. ಸರ್ವತ್ರ ಎಲ್ಲ ಕಾವನಲ್ಲಿಯೂ ವಸ್ತುವಿನ ಕಳೆ ಸರಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರ್ಪುದೆಂದೆನಯ್ಯ ಮಹಾಲಿಂಗ ಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೆ. ”

“ ಮಯಿ ಸರ್ವಮಿದಂ ಪೋತು ಸೂತ್ರೇ ಮನೆಗಣಾ ಇವ ”

ಎಂಬ ಗೀತಾವಾಕ್ಯವೂ ದೇವರ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿದ ಮಣಿಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವವೆಂದು ಭಗವಂತನ ಆ ಮಾತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ದೇವರು ಸರ್ವಶಕ್ತನು.

ದೇವರು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಜಂಗಮವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ದೇವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೊಂದು ಮೂಲೆಯಾದಾಗಿರುವಂತೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ದೇವರು ಮೂಲಸ್ಥಾನನಾಗಿರುವನು. ದೇವರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿಯು ಸುಡುವನೆಂದೂ ದೇವರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುವದೆಂದೂ ಮತ್ತು ದೇವರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವದೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ “ ಭೀಷಾ ಸ್ಮಾದ್ವಾತಃ ಪವಕೇ ” ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ; ಶ್ರುತಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯು ಕೇನೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ-ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಾಗ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ದೇವರು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಮುಖಂಡರಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂದ ಜಯವಾಯಿತೆಂದೊಬ್ಬನು, ತನ್ನಿಂದ ಜಯವಾಯಿತೆಂದೊಬ್ಬನು- ಹೀಗೆ ಹೋರಾಟ ಹುಟ್ಟಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಗರ್ವಿಸಿ ಕೆಡುವದು ದೇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಗರ್ವವನ್ನು ತೊಡೆದು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು ದೇವರು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ದೂರ

ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೇಜೋರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಂತನು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಅದರ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ಅಗ್ನಿಯ ನ್ನಟ್ಟಿದರು. ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತೇಜಸ್ಸು “ ನೀನು ಯಾರು ” ಎಂದು ದರ್ಶದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿತು. “ ನಾನು ಅಗ್ನಿ ” ಎಂದು ಅಗ್ನಿಯು ಸಮೃತ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು. ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇನೆಂದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಅಗ್ನಿಯು ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಇದನ್ನು ಸುಡೆಂದು ಮುಂದೊಂದು ಕಡ್ಡಿಯ ನ್ನಿಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ಸುಡಬೇಕೆಂದು ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನೆಲ್ಲ ವಾಡಿನೋಡಿದನು. ಕೈಲಾಗದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ವಾತಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಖವಿಲ್ಲದೆ ಅಗ್ನಿಯು ತೆಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳು ವಾಯುವನ್ನಿಟ್ಟಿದರು. ವಾಯುವೂ ಆ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಲಾರದೆ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆ ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನೇ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರನು ಬರುತ್ತಿರಲು ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಯಿತು. ಇಂದ್ರನು ಅಷ್ಟರಿಂದ ನಿರಾಶನಾಗದೆ ಅದರ ನಿಜತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದನು. ಇಂದ್ರನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ದೇವರು ಆಗ ದೇವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳ ಜಯವೆಂದು ಸೇಳಿ ಅವರ ಗರ್ವವಿಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಗ್ನಿವಾಯುಗಳು ಆ ತೇಜಸ್ಸಿನೊಡನೆ ವಾತಾದಿದ್ವಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಬಂತು. ಆತೇಜಸ್ಸು ದೇವರೆಂದು ವೊದಲು ತಿಳಿದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದ್ರನಿಗಂತು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಅಧಿಪತಿತ್ವವೇ ಬಂತು. ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿವಾಯುಗಳಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಂಟಾದದ್ದು ನಿಜವಾಗಿ ದೇವರಿಂದ. ಹೊರಗೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಕಾರಣರೆಂದು ಕಂಡರೂ ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ದೇವರ ಶಕ್ತಿ.

ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಕೌರವರ ಹನ್ನೊಂದನೋಹಿನಿಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೆಡಹಿದನಷ್ಟೆ. ಆ ಯುದ್ಧ

ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತಕಾರರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಹೊಗಳಿದರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಗೀತಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಗುಟ್ಟು ಹೊರಬಿದ್ದಿದೆ. ಭಗವದೀತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನವೆಂದು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಭಗವಂತನ ವಿರಾಡ್ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನಾಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಕೌರವರ ಪಕ್ಷದ ವರೆಲ್ಲರೂ ನುಗ್ಗುತ್ತ ಹಲ್ಲುಗಳ ಸಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಚೂರೆದ್ದು ಚೂರುಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ನೋಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಗುಟ್ಟೇನು ? ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರ ಆಯಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲೇ ಹರಣಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಅವರ ವಧೆಯೆಲ್ಲಾ ಆಗಿಯೇ ಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಕಾದಲಿ, ಬಿಡಲಿ; ಆವರೆಲ್ಲಾ ನಾಯುವವರೆ. ಅದರೆ ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂಕಲ್ಪವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈಗಿನ ಕೀರ್ತಿಯು ಬರುವ ಸಂಭವವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅರ್ಜುನನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನಲ್ಲಿ ತಾನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೂ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಜುನನ ವಾಡು ನಾಚಿಕೆಗಿಡಾಯಿತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಜುನನು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಯಾದವಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ಅವನನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ; ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸೆಂಗು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊರದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ಬಗೆಯ ಈಶ್ವರನ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವವು ಪರಶುರಾಮಾವತಾರದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಲ ಭೂಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದಂಥ ಪರಶು

ರಾಮನು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ನಿರ್ವಿರೋಧನಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನೆಂದು ತಿಳಿದು ಪರಶುರಾಮನು ಮುಂದೆ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಈಶ್ವರನ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಾಧು ರಾಜನಿಗೆ ಮನಗಾಣಿಸಿದ್ದು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಾಧುವನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನಡುವೆ ದೇವರು ಏನುಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದನು. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಆ ಸಾಧು ಸುಮ್ಮನೆ ತಾನೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ರಾಜನೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ದಿನ ಆ ಸಾಧು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ರಾಜನು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ ತಾನು ಆ ರಾಜನ ಸೇವಕನಂತೆ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ಈಗ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳೆಂದನು. ಆಗ ಆ ಸಾಧು “ಹೇಳುವದಿನ್ನೇನು; ದೇವರು ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೆ ತಿರುಕನನ್ನು ಅರಸನನ್ನಾಗಿಯೂ ಅರಸನನ್ನು ತಿರುಕನನ್ನಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲನು” ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ದೇವರ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಿದನು. ದೇವರ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು “ದೇವರು ಸೂಜಿಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಆನೆಯನ್ನು ತೂಗಿಸಬಲ್ಲನು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ.

ದೇವರು ಸರ್ವಜ್ಞನು

ದೇವರು ಸರ್ವಶಕ್ತನಾಗಿರುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವನು ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಆಗಿರುವನು. ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನೆಂದರ್ಥ. ದೇವರು ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾರೀರಕಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ‘ಶಾಸ್ತ್ರಯೋನಿತ್ವಾತ್’ ಎಂಬದೊಂದು ಸೂತ್ರವಿದೆ. ದೇವರು ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ಕಾರಣನೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದರೆ ವೇದಗಳು. ಇದನ್ನು ಮಾಡೆಂದೂ ಇದನ್ನು ಬಿಡೆಂದೂ ಶಾಸನವಾಡು

ವದರಿಂದ ವೇದಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ಮಾತು ಬಿತ್ತುವದು. ಆ ವೇದವು ಯುಕ್, ಯಜುಸ್, ಸಾಮ, ಅಥರ್ವ-ಎಂದು ನಾಲ್ಕುಭೇದಗಳಾಗಿರಲು ಅನೇಕಶಾಖೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ದೇವತ್ವ, ಮನುಷ್ಯತ್ವ, ಮತ್ತು ಪಶುತ್ವ- ಮೊದಲಾದ ಭೇದಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಸಮಸ್ತ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ನಿಜೋಪಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಈಗಿನ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಲೌಕಿಕವಸ್ತುಗಳ ವಿಚಾರವಾದ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ವೇದವು ಲೌಕಿಕವಸ್ತುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ದಕ್ಕಾಗಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಬಿಡತಕ್ಕ ಲೌಕಿಕಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಎಂದೂ ಹೊರಟಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಲೌಕಿಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ವಸ್ತು ಲೌಕಿಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಗಳ ಜ್ಞಾನವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಆಗುತ್ತ ಹೋಗುವದು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದಾದ ವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಹೋಗುವದು ಅದರ ಉದ್ದೇಶವೇ ಅಲ್ಲ. ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರ ಬುದ್ಧಿಯು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೋ ಅಂಥ ಅಲೌಕಿಕವಿಚಾರಗಳನ್ನು- ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪರಲೋಕಸಾಧನದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು- ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ವೇದವು ಹೊರಟಿರುವದು. ಲೌಕಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ವೇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮಜ್ಜಿನೊಳಗಿರುವ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿಳಿಯಲಾಗದಂಥ ಪರಮರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದರಿಂದಲೇ ವೇದಕ್ಕೆ ವೇದತ್ವ. ಈ ವೇದವು ದೇವರ ಮುಖದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತವಾದಂತೆ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಿರುವದು. ಗಹನವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಕೊಂಡು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಎಂತಹ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾದರೂ ಎಷ್ಟೋ ತಡೆದುತಡೆದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವಲ್ಲದಂಥ ಪರಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅದ ಮೇಲೆ ಆ ಪರಮಾರ್ಥನ ಜ್ಞಾನವು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರಬಹುದು! ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಲೌಕಿಕರು ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬರೆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದೇ ಇರುವದೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥ

ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಜ್ಞಾನದ ಏಕಾಂತವೇನೂ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರಂತು ದೇವರ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ದೇವರ ಮುಖದಿಂದ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ವೇದಗಳು ಹೊರಟವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ವೇದಗಳು ಬಹು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆಯವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಸ್ವಲ್ಪಪರಿಮಾಣದ ವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಚಕ್ರಗಳಿತ್ತಿದರೂ ಸಾಲದೆಂಬಂತಿದೆ. ಇನ್ನು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ವೇದಗಳನ್ನು ನಿಃಶ್ವಾಸರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಿಟ್ಟಂಥ ದೇವರ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು ನಮಗಂದಿಗೂ ದಕ್ಕುವ ಮಾತೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಲೌಕಿಕವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ವೇದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ತೋರಬಹುದು. ದೇವರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳು ತಿಳಿಯದೆಂತಲೂ ಹೇಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು ಅವನಿಗೆ ಮಹತ್ವವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ವೈಭವದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಕವಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಕವಿ ಏನೇನನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಬೇಕು? ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಸವನ್ನು ಉಡುಗುವ ಪರಕೆಯೂ ಕಸವನ್ನು ಕೊಂದೊಯ್ಯುವ ಬಿದಿರಗೂಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರಲಾರದು. ಆದರೆ ಕವಿಯು ಇವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವು ವೈಭವಸೂಚಕಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ರಾಜನ ವೈಭವವನ್ನು ವರ್ಣನೆಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದೇ ರಾಜನ ವೈಭವ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕವಿಗಳಿಗೇ ಇಷ್ಟು ವಿವೇಕವಿರುವಾಗ ಸಮಸ್ತಕವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕವಿಯಾದ-ಅಂದರೆ ಸಮಸ್ತಕವಿಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರುವ- ದೇವರಿಗೆ ನೈಷ್ಠ ವಿವೇಕವಿರಬಹುದು! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ವೇದದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಲೌಕಿಕವಿಷಯಗಳು ಅವನಿಗೆ

ತಿಳಿದಿರಲಾರದೆಂದರೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಡಕ ಮಡಿಕೆಯ ಓಡು ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅವನ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೇನಾದರೂ ನ್ಯೂನತೆಯೇ? ದೇವರಿಗೆ ಲೌಕಿಕದ ವಿಚಾರವು ಒಡಕ ಮಡಿಕೆಯ ಓಡಿನಂತೆ ಹೃದ್ರವೇ ಸರಿ. ಒಡಕ ಮಡಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ರಾಜನ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹಾನಿ ಇಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಲೌಕಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳದಿರುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ದೇವರ ಸರ್ವ ಜ್ಞಾತ್ವಕ್ಕೂ ಹಾನಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತೇ ದೇವರ ಬಂದಂಶವಾಗಿರುವದ ರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಜ್ಞಾನಗಳ ರಾಶಿಯೂ ಆ ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಬಂದಂಶವೇ ಆಗುವದು. ಇದರಿಂದಲಂತು ದೇವರ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು.

ದೇವರ ನಾಮರೂಪಗಳು.

ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಜ್ಞ ನಾಗಿಯೂ ಇರುವನೆಂದೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ ; ಅವನ ರೂಪೇನು ? ಅವನ ನಾಮವೇನು ? ರೂಪನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವರು ರೂಪಿಲ್ಲದವನೆಂಬ ಮಾತುಗಳೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ ; ರೂಪವುಳ್ಳವನೆಂಬ ಮಾತುಗಳೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅವನು ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಆಕಾಶದಂತೆ ನೀಲವರ್ಣನಾಗಿರುವ ನೆಂದಿದೆ ; ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅವನು ತ್ರಿಶೂಲಡಮರುಗಧಾರಿಯಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿರುವನೆಂದಿದೆ ; ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಬಗೆಯ ರೂಪಗಳು ವರ್ಣಿತವಾಗಿವೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ರೂಪಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು ; ಬೇರೆ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ದೇವರು ಯಾವ ರೂಪಿನಿಂದ ಬೇಕಾದರೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂದೂ ಯಾವ ರೂಪೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ದೇವರಿಗೆ ರೂಪಿಗೆ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ ಯಾವ ರೂಪನ್ನು ಧಾನ್ಯಮಾಡಿದರೆ ಅವರವರಿಗೆ ಆಯಾ

ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಕಾಣುವನು. ಈ ರೂಪಿನ ನೆಲೆಯನ್ನರಿಯದೆ
ಬಬ್ಬನು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ

“ ತವ ತತ್ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಮಿ ಕೇದೃಶೋಽಸಿ ಜನಾರ್ದನ ।

ಯಾದೃಶೋಽಸಿ ಜಗನ್ನಾಥ ತದ್ವಿಶಯ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ॥ ”

ಹೇ, ದೇವ ನೀನು ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವೆಯೋ ನಾನು ಕಾಣೆ ; ನೀನು
ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವೆಯೋ ಆ ರೂಪಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಇದು
ಆಶ್ಲೋಕದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ದೇವರ ರೂಪದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮ
ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷಾವೇದವ್ರಾಯವಾದ ಸೂಕ್ತಿ
ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ:—

(೧) ಬೆಂಕಿಗೆ ಸ್ವಂತವಾದ ಯಾವ ಆಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು
ಜಾಜ್ಜಿವ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಉರಿಯುವಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರ
ಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ನಿರಾಕಾರವಾದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಗ ಸಾಕಾ
ರತ್ವವು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿರಾಕಾರನಾದ ದೇವರು ಕೆಲವು
ವೇಳೆ ಬಂದೊಂದು ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

(೨) ಘಂಟೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವವರಿಗೂ ಅದು ಆಕಾರವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸದ್ದು ನಿಂತ ಮೇಲೆ
ಅದು ನಿರಾಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರು ಸಾಕಾರನೂ
ಅಹುದು ; ನಿರಾಕಾರನೂ ಅಹುದು. ”

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವೀರಶೈವರ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

“ ಸನಕಸನಂದ ಮುನಿಜನಾದಿಗಳು ಅರಿಯರಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಅಂತಃವನು.
ಒಂದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾಗಿ, ಹಲವರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಸಾಕಾರನಿರಾಕಾರವಾಗಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಏಕ
ವಾಗಿಪ್ಪ ಕೆಪಿಲ ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲನಾಥ ನೀವೇಯಾಗಿ. ”

ಇನ್ನು ನಾಮದ ವಿಷಯವು ರೂಪದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹಿಂಬಾ
ಲಿಸುವದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಿರುವದೂ ಯಾವ ರೂಪೂ ಇಲ್ಲ
ದಿರುವದೂ ಇವೆರಡೂ ಇರುವಂತೆ ದೇವರಿಗೆ ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು—ಮೊದ
ಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಾಮಗಳಿರುವದೂ ಯಾವ ನಾಮವೂ ಇಲ್ಲದೆ
ಇರುವದೂ ಇವೆರಡೂ ಉಂಟು.

ದೇವರೇಕೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ ?

“ ದೇವರು ಸಾಕಾರನಾಗಿಯೂ ನಿರಾಕಾರನಾಗಿಯೂ ಇರುವದಾದರೆ ನಮಗೆ ಕಾಣಬೇಕಲ್ಲ ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆಂಬ ದೇವರು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲ !! ” ಎಂದರೆ ದೇವರು ನಮಗೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ನಿಜ. ಆದರೆ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಜನ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ತವಕಪಡುವರೇ ಹೊರತು ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಯಾರು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ? ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹರಿಯುವದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪುಣ್ಯದ ಫಲ. ಎಷ್ಟೋ ಜನಕ್ಕೆ ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನಕ್ಕೆ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಏಕಾಗುತ್ತದೆ ? ಎಂದರೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನಮಗೆ ಇಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೋಡಿರಿ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೋಡುವದಕ್ಕಾಗುವದೋ ? ಇಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ನಮಗೆ ಕಾಣುವಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟವಲ್ಲ. ಅವನು ಭೂಮಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋಮಾಲು ದೊಡ್ಡವನು. ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಭೂಮಿಗೂ ಇರುವ ನಡುವಣ ಅಂತರವು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸಣ್ಣದೊಂದು ದುಂಡುಗನ್ನಡಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರು ಅವಾರಮಹಿಮನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವನ ನಿಜತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾರೆವು. ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ನೋಡಲಾರದು. ದೇವರು ಅನೇಕಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಕಾಶದಂಥವನೆಂದು ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ದೃಷ್ಟಿವಾಟವವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳು ಕಾಣದೆ ಇರುವಾಗ ವೈದ್ಯರು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ನಮಗೆ ದೇವರನ್ನು ತೋರಿಸುವಂಥ ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವು ಬೇಕು. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು .. ಅರ್ಜುನ, ನಾನು ಈಗ ತೋರಿಸುವ ರೂಪವನ್ನು ನಿನ್ನ ಈ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀನು ನೋಡಲಾರೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ನಾನೊಂದು ಜ್ಞಾನಚಕ್ರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ” ಎಂದು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಜಯನು ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ರಣಸಾಧ್ಯಗಳ ಗದ್ದಲದ ನಡುವೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಗೀತೋಪದೇಶವನ್ನು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕೇಳಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಜನಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ನೋಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು ಬಹುಕಡಿಮೆ. ಏಕೆಂದರೆ—

“ ಇಬ್ಬದ್ವೇಷಸಮುತ್ಥೇನ ದ್ವಂದ್ವಮೋಹೇನ ಭಾರತ |

ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸಂಮೋಹಂ ಸರ್ಗೇ ಯಾಂತಿ ಪರಂತಪ || ”

ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ‘ಬೇಕು, ಬೇಡ’ ಎಂಬ ಜೋಡಿಯ ಮಂಕಿಗೆ ವಶರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಶೀತೋಷ್ಣಗಳಂತೆ ಬಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರೋಧವುಳ್ಳಂಥ ಸುಖ, ದುಃಖ. ಲಾಭ, ನಷ್ಟ, ಬೇಕು, ಬೇಡ-ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಜೋಡಿಗಳಿವೆ; ವ್ರಾಣಿಯು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ಈ ಜೋಡಿಗಳು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಶವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಜೋಡಿಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಲೆದಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಸುಳಿಯಲಾರದು. ಆ ಜೋಡಿಗಳು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ಹಿಂಡಿ ಹೀರಿ ಹಿಪ್ಪೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ವೀರ್ಯವಾಗಿ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಲಾರದೆ ಹೋಗುವದು. ಪೇದದಲ್ಲಿ “ ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬಲಹೀನೇನ ಲಭ್ಯಃ ” ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೇವರು ದುರ್ಬಲರಿಗೆ ದಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲರೆಂದರೆ ಶರೀರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದುರ್ಬಲರೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ದೇವರು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ; ಹಾಗಾದರೆ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯೇ ದೇವರ ಸರ್ತನಶಾಲೆಯಾದೀತು. ಶರೀರಬಲವುಳ್ಳವರು ಬಹುಜನರು ಮೊರೆಯ ಬಹುದು,

ಶರೀರಬಲಕ್ಕೆ ದುರ್ಬಲಶರೀರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ದಕ್ಕಬಹುದಲ್ಲದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಕ್ತನಾದ ದೇವರು ದಕ್ಕಲಾರನು. ಇದಲ್ಲದೆ ದೇವರನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೋದೌರ್ಬಲ್ಯವುಳ್ಳವರಿಗೆ ದೇವರು ದಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ. ನೂರಾರು ಬಾರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ ಸವಖಂಡಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಬಹುದು ; ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಯಿಸುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಕೈಗೆ ಕಂಕಣವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಜಯಸತ್ರುವನ್ನು ಪಡೆದು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಸಾಧುಗಳು ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಅನೇಕರಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಒಡನೆ ಆ ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯಮಂಡಲಿಯೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವದೆಂದು ನೆನೆಸಿ ಆ ಪಂಡಿತನು ಜಯಾವೇಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಆ ಸಾಧುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಜಯಿಸುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಜಯಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಜಯವು ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಆಗ ಆ ಪಂಡಿತನಿಗೆ ಆ ಸಾಧುಗಳು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಸೊಕ್ಕಿರುವ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ ಬೇಕು. ಮಹಾಲಿಂಗಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಕ್ಷೀರದೊಳು ಘೃತವಡಗಿ ನೀರು ಮುತ್ತಿಸೊಳದಗಿ

ಆರೈದು ನೋಡೆ ಬೀಜದೊಳು ವೃಕ್ಷ ||

ಸಾರಿದು ಮೊಳಿದೋರದಂತಿವೆ ಮಹಘನವ

ನಾರು ಭೇಧಿಸಿ ಕಾಣಲರಿದು ನೋಡಾ ”

ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಎಣ್ಣೆ ಇದ್ದು ಎಳ್ಳು ನನೆಯದ ಭೇದವ, ಕಿಚ್ಚಿದ್ದು ಕಲ್ಲು ಸಡಿಯದ ಭೇದವ, ಕಾಮವಿದ್ದು ಕನ್ನೆಯನನುಭವಿಸದ ಭೇದವ, ಪರವಿದ್ದು ಪ್ರಾಣನ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಹರಿಯದ ಭೇದವ ನರರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೈ ರಾಮನಾಥಾ? ”

ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಬಹುವಂತೆ ರತ್ನಾಕರಸಿದ್ಧಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವ ದೇನೆಂದರೆ—

“ಒರೆಯೊಳಿರ್ಪಾಯುಧದಂತೆ ಕಾಮುಗಿಲಿನ ಮರೆಯೊಳಿಗಣ ಸೂರ್ಯನಂತೆ||

ಹೊರಗೆ ಕಲ್ಮಷದ ಮೈಯಡುಡೊಳಗಾತ್ಮನು ಕರೆವುತಿಹನು ತಿಳಿವೇಗಾ||”

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಣುವದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತ್ರದಿಂದ ದೇವರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಅವು ನಮಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ? ಅಬ್ಬಾ ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರು ನಮಗೆ ಕಾಣದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ದೇವರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು.

ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರು ಯಾವಾಗ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ? ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದೇನೆಂದರೆ—

“ಯೇಷಾಂ ಶ್ರಂತಗತಂ ಪಾಪಂ ಜನಾನಾಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ |

ತೇ ದ್ವಂದ್ವಮೋಹನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಭವಂತೇ ಮಾಂ ದೃಢವ್ರತಾಃ ||

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ನಾವು ಪಾಪಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ‘ಬೇಕು, ಬೇಡ’ ಮೊದಲಾದ ಜೋಡಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕಾಲುಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ದುರ್ಬಲವಾಗಿ ಮಾಡಿವೆ. ಆ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಬೇಕು. ಹೇಗೆ? ಆ ಜೋಡಿಗಳ ಮೂಲವು ಪಾಪವು. ಪಾಪಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿ ಪುಣ್ಯವು. ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಪೇಗದಿಂದ ಪಾಪದ ಉಲ್ಬಣವನ್ನು ಹಿಡೆದಿಟ್ಟುಬೇಕು. ಆಗ ಆ ಜೋಡಿಗಳು ತಮಗೆ ತಾವೇ ಬಾಲವನ್ನು ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವು. ಆಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸು ದೇವರಕಡೆಗೆ ಎಚ್ಚಿಡದೆ ಹರಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗುವದು. ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು

ಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವ ಒಂದೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ.

(೧) ಒಂದು ಕೊಳದ ಅಂಚಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೀರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಕೊಳದ ಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಳದಿರುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಪರೆಯು ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ದೇವರು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಆ ಪರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು.

(೨) ಮೇಘವು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಯೆಯು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದೆ. ಮೇಘವು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಯೆಯು ಹೋದ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದರಿಂದ ದೇವರೇ ಇಲ್ಲಿವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು.

“ ಅನನ್ಯೇನ ಸ ಭವತಿ ಅಸದ್ಭ್ರಮ್ಯೇತಿ ವೇದ ಚೇತ್ |

ಅಸ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಚೇದ್ವೇದ ಸನ್ನಮೇನು ತತೋ ವಿದುಃ || ”

ಎಂದು ತ್ರೈತ್ತೀಯಶ್ರುತಿ ಇದೆ. ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅವನೂ ಇಲ್ಲದವನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ದೇವರಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಇವನೊಬ್ಬನಿರುವನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನಿರುವದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಎರಡನೇ ಕಿರಣ.

ಜಗತ್ತು.

ಜಗತ್ತು ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿತು ?

ಹಿಂದೆ “ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆ ಏಕೆ ಬೇಕು ? ” ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ವಿದ್ಯಮಾನದಿಂದ ಅದರ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಯ ಗಳಿಗೆ ಕರ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ದೇವರನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ದೇವರೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವನು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಎಂದು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನು? ಈ ಪುಶ್ಚೆಗೆ ನಮಗೆ ಪುತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದ ಉತ್ತರವಂತು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ತುತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಅದರದರ ಇರುವಿಕೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಬಂದವ್ದಾಗಿರುವದರಿಂದ ದೇವರು ಜಗತ್ತನ್ನು ಎಂದು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಉತ್ತರವು ನಮ್ಮ ಊಹೆಗೂ ನಿಲುಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೇ ಶರಣುಹೋಗ ಬೇಕು ಅಂದರೆ ವೇದದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ವೇದದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೆ ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ “ಯಥಾಪೂರ್ವಮ ಕಲ್ಪಯತ್” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಹಿಂದಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಹೇಗಾಯಿತು! ಅದರ ಹಿಂದಿನದರಂತೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಗಳು ಆಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತ ಇರುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಜೋತಿಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದರು ಭೂಗೋಳಖಗೋಳಗಳ ಗತಿವಿಶೇಷದಿಂದ ಊಹಿಸಿ ಹೇಗೋ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂಬುದು ಒಂದೇ ಸಮುದ್ರದ ಅಂಚಿನ ಕಡೆಯ ಅಲೆಯಂತೆ ಇದ್ದ ಮೇಲೆ ವೊದಲನೇ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಮೂಲತರಂಗವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯ ಹೋದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಪ್ರವಾಹವು ಅನಾದಿಯಾಗುವದೆಂದು

ಶಾಸ್ತ್ರವು ಆ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದ ಕೈಗೊಂಡನೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ನಾವು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವದು ನಾಥ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಈಪುಶ್ಯಯೇ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ— ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ರೋಗದ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದಗತ್ಯವೇನು? ಎಂದಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿ. ರೋಗದ ವ್ಯಥೆಯು ಹೋಗುವಂತೆ ಔಷಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ದುಃಖಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಭಯವನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಜಗತ್ತು ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದಗತ್ಯವೇನು? ಎಂದಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ದುಃಖವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಅನಾದಿತ್ವವನ್ನೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯೂ

“ಅವ್ಯಕ್ತಾದ್ವೈತಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಭವತ್ಕರಣಮೇ |

ರಾತ್ಯಾಗಮೇ ಪ್ರಲಯಂತೇ ತತ್ಪ್ರವಾವೃತ್ತಸಂಘಕೇ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಅನುವಾದಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಅವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಹಗಲಾಗುತ್ತಲೇ ಈ ವ್ಯಕ್ತಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ; ಇರುಳಾಗುತ್ತಲೇ ಆ ಅವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಆಡಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಗಲಿರುಳುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಗಲಿರುಳುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವು ದೇವರ ಹಗಲಿರುಳುಗಳು. ನಮ್ಮ ಹಗಲಿರುಳುಗಳಿಗಿಂತ ಅವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಬಹು ದೊಡ್ಡದಿರುವದು. ಈ ಕಾಲಪ್ರಮಾಣದ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ

“ಸಹಸ್ರಯುಗವರ್ಷ ತಮಹರ್ಯದ್ಭೃಷ್ಟಣೋ ಏದುಃ |

ರಾತ್ರಂ ಯುಗಸಹಸ್ರಾಂತಾಂ ತೇಽತೋರಾತ್ರವಿದೋ ಜನಾಃ || ”

ಎಂಬ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವುಂಟು. ಹಗಲಿರುಳುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬಲ್ಲ

ವರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ನಮ್ಮ ಸಹಸ್ರಯುಗಗಳ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯುವರೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ಕಾಲಮಾನದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು ತಮ್ಮ ಗೀತಾರಹಸ್ಯದ ಎಂಟನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಂದು ದಿವಸವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಲ್ಕು ಅಬ್ಬ ಮುವತ್ತೆರಡು ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳಾಗುವವೆಂದು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಬಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆಗು ಹೋಗುಗಳು ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಇಂಥ ಬಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೇ ನಮಗೆ ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲವಾಗಿರುವಾಗ ಮೊದಲನೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮಾತಂತು ಎಷ್ಟೋ ದೂರವಾಯಿತು.

ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದನು?

ಇರಲಿ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದಾಶ್ಚರ್ಯವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ- ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವರೆಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಉಪಕರಣಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲೆ ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಬಬ್ಬನಿದ್ದನೆಂದು ಬಪ್ಪುವದಾದರೆ ಅವನು ಈ ವಿಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ? ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿಯೆಂದು ಯಾರೂ ಎದೆಯನ್ನುಬಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅಸಹಾಯನಾದ ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂಬುದು ಅವನ ಶಕ್ತಿಯ ವಿಶೇಷವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂಡಕ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ

“ಯಥೋರ್ವಾಣಾಭಿಃ ಸೃಜತೇ ಗೃಹ್ಣತೇ ಚ ಯಥಾ ವೃಥಿವ್ಯಾಪೋಷಧಯಾಃ ಸಂಭವಂತಿ | ಯಥಾ ಸತತಿ ಪುರುಷಾತ್ಕೇಶವೋಮಾನಿ ತಥಾಕ್ಷರಾತ್ಸಂಘಾತೇವವರ್ಜಮ್ ||”

ಎಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಬಾಡರ ಹುಳವು ದಾರವನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿ ಬಳಕ್ಕೆ ಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳು ಹೊರಬೀಳುವಂತೆಯೂ ಪ್ರಾಣಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕೂದಲು ಹುಟ್ಟುವಂತೆಯೂ ಈ ಜಗತ್ತು ಇತರಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ದೇವರಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುವದೆಂದರ್ಥ. ಇದಲ್ಲದೆ

ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ದೇವರೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಯೆಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದೆ. ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ದೇವರೆಂಬ ಪ್ರವಾಹದ ನೊರೆಯೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯಶುದ್ಧನಾದ ದೇವರಿಂದ ಆಶುದ್ಧಿಮಿಶ್ರವಾದ ಜಗತ್ತು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಸಂಶಯವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬಳ್ಳೇ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದೆ. ದೇವರು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಜಗತ್ತು ಮುಂದೆ ನಿಂತಿತೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಶ್ರುತಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) “ ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಕಲಪ್ರಪಂಚನು. ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ತಿರಗಿಸಿದ ಅನಂತದುಃಖಿಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂತನ್ನ ಜನ್ಮಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಪರಶಿವನು ಜಗದ್ವಿರಾಸ ನಾಕಾದಡೆ ಮತ್ತೆ ಪರಿವನಾ ಮಾಯಾಪಾಶವನು. ”

(೨) “ ಶರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಧರೆಯ ಕರಗದಂತಿರಿಸಿದ. ಅಂಬರಕ್ಕೆ ಗದ್ದುಗೆ ಬೋದುಗೆ ಇಲ್ಲದಂತಿರಿಸಿದ. ಎಲೆ ಮೃಡನ, ನೀನಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ದೈವಗಳಿಗಹುದೇ ರಾಮನಾಥ. ”

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ಮ.

ಬಳ್ಳೇದು; ದೇವರು ಮತ್ತೊಂದರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದೇ ಬಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮಂತೆ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಮಗೂ ಅವನಿಗೂ ಭೇದವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನು ಅದನ್ನು ಅಸಹಾಯನಾಗಿಯೇ ಏಕೆ ಮಾಡಿರಬಾರದು? ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿರಲಿ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿದನು ? ಇದೂ ಕಠಿನವಿಷಯವೇ ಸರಿ “ ಭೌತಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಶರೀರರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ನ್ಯೂನತೆ ಇರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೊದಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವುಗಳೆಂದೂ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಪೂರ್ಣತೆ ಕಾಣುವಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಆ ಮೇಲಾಮೇಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವುಗಳೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತು ಇದರಂತೆ ಆಗಿರ

ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂದು ಕ್ರಮವಿರಲೇಬೇಕು. ಆ ಕ್ರಮವೇನು ?” ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಇದೂ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಮಾತೇ. ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೇ ಒಂದು ಪರಮಾಣುವಾಗಿರುವ ನಾವು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಊಹಿಸುವದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು? ಅದ್ದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಶ್ರುತಿಯ ಮುಂದೆಯೇ ಸೆರಗೊಡ್ಡಬೇಕು. ತೈತ್ತಿರಿಯಶ್ರುತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ

“ ಆತ್ಮನ ಆಕಾಶಸ್ವಂಭೂತಃ ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ ”

ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿದೆ. ದೇವರು ಮೊದಲು ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಆ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ನೀರು, ಭೂಮಿ—ಇವುಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ಕ್ರಮವೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೌತಿಕಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವೆಂಬ ಒಂದೇ ಗುಣವಿದೆ ಅದ್ದರಿಂದ ಇದೇ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆಕಾಶದಿಂದ ವಾಯು ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ಶಬ್ದಗುಣವೂ ಇದೆ; ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನದೊಂದು ಸ್ಪರ್ಶಗುಣವೂ ಇದೆ. ವಾಯುವಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನ ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶಗುಣಗಳೂ ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನದೊಂದು ರೂಪಗುಣವೂ ಇದೆ. ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನೀರು ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶರೂಪಗುಣಗಳೂ ಇವೆ; ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನದೊಂದು ರಸಗುಣವೂ ಇದೆ. ನೀರಿನಿಂದ ಭೂಮಿ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶರೂಪರಸಗುಣಗಳೂ ಇವೆ; ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನದೊಂದು ಗಂಧಗುಣವೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪಂಚಭೂತಗಳು ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದವೆಂದೂ ಆ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಿಶೇಷದಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಜಗತ್ತಾಯಿತೆಂದೂ ಹೇಳುವದು ಬುದ್ಧಿಗೆಂದುಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇವರ ಮಹತ್ವವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ-ನಾವು ಭೂಮಿಯಿಂದರೆ ಸಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವಷ್ಟೆ. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮಾತೃಸ್ಥಾನ

ನವು ನೀರೆಂದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಭೂಮಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು. ನೀರಿನ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವು ಆಗ್ನಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಆಗ್ನಿಯು ನೀರಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗ್ನಿಗಿಂತ ಸಾಯುವುದು ವಾಯುವಿಗಿಂತ ಆಕಾಶವೂ ದೊಡ್ಡವುಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಆಕಾಶದ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವು ದೇವರೆಂದ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡವನೆಂದಾಗಿ

“ ಸಾದೋಽಸ್ಮ ಸರ್ವಾ ಭೂತಾನಿ ”

ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂತೆ ಮತ್ತು

“ ವಿಷ್ವಭ್ಯಾದಮಿದು ಕೃತ್ಸುಮೇಕಾಂಶೇನ ಸ್ಥಿತೋ ಜಗತ್ ”

ಎಂಬ ಸ್ತುತಿಯಂತೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ದೇವರ ಬಂದಂಶವೆಂಬ ತಿಳಿವು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವದು.

ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸುಖಸ್ವರೂಪವೆಂಬುದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ತ್ರಾಸವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗಲೇ ಸರಿ. ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳು ತಲೆದಾಕಿದವೆಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ದುಃಖಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದಂತೆ ಆಗುವದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಒಂದು ತೂಕವಾದರೆ ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳೇ ಒಂದುತೂಕವಾಗಿರ ವವು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳೇ ಉಳಿದ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಮೇಲುಗಯ್ಯಾಗಿರುವವು. ಇದರ ಗುಟ್ಟು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು. ದೇವರು ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಬ್ಬರ ಹಂಗು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಯಾವ ಕಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮೆಲ್ಲೊಡ್ಡಬೇಕಾದ್ದಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿರುವ ದುಡಿತವೆಲ್ಲಾ ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿಯೇ. ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ಕೈ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಮೇಲಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಐತರೇಯಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದೇವರು ಮೊದಲು ಸ್ಥೂಲದೇಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಆ ಇಂದ್ರಿಯ

ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಗ್ನಿಯು ವಾಗ್ವ್ರವನಾಗಿ ಮುಖವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ವಾಯುವು ಪ್ರಾಣರೂಪನಾಗಿ ಮೂಗನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಆದಿತ್ಯನು ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ದಿಗ್ಧೀವತೆಯು ಶ್ರೋತ್ರಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಿವಿಗಳನ್ನೊದ್ದಿತು. ಒಷಧಿವನ ಸ್ವತಿಗಳು ಕೂದಲುಗಳಾಗಿ ಚರ್ಮದೊಳಗೆ ತೂರಿದವು. ಚಂದ್ರನು ಮನೋರೂಪನಾಗಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಮನಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮತಮಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಲವಾವುದೆಂದು ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು ದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದವು. ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ದೇವರು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅವು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಯಾವ ದೇವತೆಗಾಗಿ ನಾವು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಫಾಗವು ಮುಟ್ಟುವದು. ಅನ್ನನೀರಿ ನಿಂದಾಗಬೇಕಾದ ತೃಪ್ತಿಯು ನಿಜವಾಗಿ ಅವು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗುವದಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಾಗ, ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಯಾವ ಬ್ಲಾಸೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೂ ಅದರಿಂದ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಯಾದರೂ ಅಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಕೆಂದರೆ ಅಶನಾಪಿಪಾಸೆಗಳು ಅನ್ನಕೋಶವನ್ನೇ ಆವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವು ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದೇ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೇ ಅಶನಾಪಿಪಾಸೆಗಳ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೆ ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ನೋರಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಶನಾಪಿಪಾಸೆಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೇಶ

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ದೇವರು ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನೆಂದು ವೇದಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವವು. ಅಂಥ ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತನಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಿಂದಾಗಬೇಕಾದ್ದೇನು ? ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ

ವಾಗುವಂತೆ ನುಡಿದರೊಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ “ ಲೀಲೆ ಗಾಗಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವೀರಶೈವರ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವದು.

“ ಮರದೊಳಗಣ ಪತ್ರಪಲಂಗಳು ಮರಕಾಲವರದಲ್ಲಿ ಕೋರುವಂತೆ, ಹರ ನೊಳಗಣ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವಂಗಳು ಹರಭಾದಿಚ್ಛೆಗೆ ಕೋರುವವು. ರೀತಿ ಯಾದದಿ ಉಮಾಪತಿ, ಲೀಲೆ ತಪ್ಪಿದದೆ ಸ್ವಯಂಭು ಗುಹೇಶ್ವರಾ. ”

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀವುರಂದರದಾಸರು ಹೇಳಿರುವ ಪದವೂ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿದೆ.

ರಾಗ— ಮುಖಾರಿ; ತಾಳ— ಅಟಿತಾಳ

ಹೀಂಗಿರ ಬೇಕಲ್ಲ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ

ಹೀಗೇ ಇರುವದು ಪ್ರಾಜ್ಞನದಲ್ಲಿ || ೪ ||

ಮಕ್ಕಳಾಡಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ |

ಆಟನಾಕೆಂದು ಅಳಿಸಿ ಪೋದಂತೆ || ೧ ||

ಇನ್ನು ಲೀಲಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ಅಶ್ವತ್ಥಕರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದೇವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಗತ್ತಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಕರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ವಚನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ.

“ ಮರದೊಳಗಣ ಮಂದಾಗ್ನಿಯ ಉರಿಯಾಡಿತರಿಸಿದೆ. ನೊರೆವಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪದ ಕಾಪಿಲ್ಲದಂತರಿಸಿದೆ. ಕರೀರದೊಳಗಾತ್ಮನ ಕಾಣದಂತರಿಸಿದೆ. ನೀ ಬೆರಿಸುವ ಭೇದಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾದೆನ್ನೆ ರಾಮನಾಥಾ. ”

ಹೀಗೆ ಮರವಾಡಿಟ್ಟ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಲೀಲೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿ ಸುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ರಾಜಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಕಣ್ಣಾಮುಚ್ಚಾಲೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನು ರಾಜಪುತ್ರನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಅಡಗಿಕೊಂಡರು. ಆ

ಮೇಲೆ ಗೆಳೆಯನು ಕೈಬಿಟ್ಟನು. ರಾಜಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿಹುಡುಕಿ ಕಾಣದೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಅಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೃಹಸ್ಥನು ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ನಿನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ದರ್ಪದಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಅಜ್ಞಿಯನ್ನಿತ್ತರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಾವೇ ಓಡಿಬರುವರೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಜಪುತ್ರನು ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಅಟದ ಜೀವನೇ ಹಾರುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರಂತೆಯೇ ತಾನೂ ಹುಡುಕಿಕಂಡು ಅಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಕಥೆಗೂ ದೇವರ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿಸಿಗೆ ಜಿಡುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಪುತ್ರನು ತಾನೇ ಓಡಾಡಿದ್ದಾನೆ ; ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಓಡಾಡಿದ್ದು ನಮಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಹೊರಗಣ್ಣಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ಒಳಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಕಥೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ದೇವರು ದೇಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಆಯಾಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಲೀಲೆಯನ್ನಾಚರಿಸಿದೊಡನೆ ತಾನು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪಾಲನ ಲೀಲೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತಾನೇ ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೃದಯವೆಂಬ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವನೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಇದೆ. ಈ ದೇಹವೆಂಬುದು ಒಂದು ನಗರವೆಂದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ-ಮೊದಲಾದ ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳಿರುವವೆಂದೂ ಆ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳು ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾಗಿರುವವೆಂದೂ ದೇವರು ಈ ನಗರದ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಊರನಡುವೆ ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವನೆಂದೂ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ವರ್ಣಿಸುವರು. “ ಹೃದಿ ಆಯಾಂ ” ಎಂದರೆ ‘ ಈ ದೇವರು ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ’ ಎಂಬರ್ಥದಿಂದಲೇ ಹೃದಯವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತೆಂಬ ನಾಮನಿರ್ವಹನವನ್ನು ಶ್ರುತಿಯು ತಾನೇ ಮಾಡಿರುವದು.

“ ಈಶ್ವರಸ್ವರೂಪತಾನಾಂ ಹೃದ್ವೇಶೇಶ್ವರನ ಶಿಷ್ಯಃ ”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತಾವತನವೂ ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇವರಿರುವನೆಂಬದನ್ನು ನೆನಪುಗೊಡುವದು.

ದೇವರು ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು ? ಇದೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದೆ. ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನುಸಿದರಷ್ಟೇ. ದೇವರು ಆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲಿಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಸೇವಕರ ದಾರಿಗಳು. ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ದೇವರ ಸೇವಕರು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ತಾನು ನಡುನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನವು ಬಹು ಕೋಮಲವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅದು ಬಳುಕುತ್ತ ಬಹು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು. ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಹು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಬಾರದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಮತ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುವದು ಅಮಂಗಲ. ಆ ಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಶಂಸೆಯು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯೋಗಿಗಳು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸುವರೆಂದು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧಾಂತವು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರು ಹೃದಯದೊಳಗಿದ್ದು ತಾನೇ ಈ ಜಗದ್ವ್ಯವಹಾರದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಜಗತ್ತನ್ನು ನಶ್ವರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇಕೆ ?

ದೇವರು ಜಗತ್ತನ್ನು ತನ್ನ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಲೀಲೆಯಾಗಿರಬಹುದು ; ಆದರೆ “ ಬೆಕ್ಕಿನ ಚೆಲ್ಲಾಟವು ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ” ವೆಂಬಂತೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖವಾಗುವದಲ್ಲ ! ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ವಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ ನಶ್ವರವಾಗಿ ಕಾಣುವದಲ್ಲ ! ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ?-ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಮುಂದೆ ಬರುವದು. ಸರಮದಯಾಳುವಾದ ದೇವರು ತನ್ನ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ

ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುವದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖವು ತೋರುತ್ತಿರುವದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಒಳಹೊಕ್ಕು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಜೊತೆಗೆ ದುಃಖದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವದು. ದುಃಖವು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆಯೇ ಸುಖದ ಬಿಲೆಯು ತೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು. ರಾತ್ರಿಯೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆನೇ ಹಗಲಿನ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ಆನಂದಸ್ವರೂಪದ ಸವಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕ್ಷುದ್ರಾನಂದದ ಪರಿಚಯವಾಗಲೆಂದು ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಹೊರಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವಂತೆಯೇ ಮಾಡಿರುವನು.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಜಗತ್ತಿನ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವಿದೆ; ಆದರೆ ಅದು ದುಃಖಮಿಶ್ರಿತವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು. ಇದನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಆನಂದವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜರಿಗಿರುವಷ್ಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗಿರಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜರಿಗೆ ಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ರಾಜನ ಆನಂದದ ಸ್ವರೂಪವು ಒಂದು ಕಥೆಯಿಂದ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯಾನಂದದ ಪರಮಾವಧಿಯಾದ ರಾಜನ ಆನಂದವು ಬಹುಸ್ಪೃಹಣೀಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಉಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಔತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬರುವದರೊಳಗೇ ಅವನಿಗಾಗಿ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಪೀಠವನ್ನು ಹಾಕಿ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಟ್ಟಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಷಡ್ರಸೋಪೇತವಾದ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಡುನೆತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಂತೆ ಒಳ್ಳೆ ಹರಿತವಾದ ಒಂದು

ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸಣ್ಣದಾದ ಒಂದು ಹೊಸದಾರದಿಂದ ಜಂತಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ
 ಆ ಜಂತಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಇಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ
 ದೊಡ್ಡದಾದ ಶ್ರವಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ರಾಜಭೋಜನವು ಲಭ್ಯವಾದ ಆ ಸುದಿ
 ವಸವನ್ನೇ ತನ್ನ ಜನ್ಮದಿನವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
 ತನಗೆ ದೊರೆತ ವೈಭವದಿಂದ ಮೈಮರೆತು ಆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನಗಳ ಸುವಾಸನೆ
 ಯಿಂದಬಾಯಿ ನೀರು ಕರೆದು ನೋಟದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿ
 ಕೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹವಾದ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕೈನೀಡುವದರೊಳಗೇ ಮೇಲೆ
 ಇಲಿಯು ದಡದಡನೆ ಹಿಡಿತು. ಆಗ ಅವನು ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಭಯ
 ದಿಂದ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತಲೇ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕತ್ತಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಡನೆ
 ಅವನು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅದು ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಬಿಡು
 ವದೆಂದು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಉಬವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಚೆಚ್ಚನೆ ದೂರಕ್ಕೆ
 ಸರಿದನು. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಮುಖವಲ್ಲಾ ವಿವರ್ಣ
 ವಾಗಿ ಕಟ್ಟುಬಿವರಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಸಂತಯಿಸಿ ರಾಜನು ಇದೇ
 ರಾಜಭೋಗದ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಜಗತ್ತಿನಿಂದಾಗುವ
 ಸುಖವು ಯಾವಾಗ ದುಃಖರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಬಿಡುವದೋ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ
 ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಖಕರವಾಗುವದು; ಕ್ಷಣ
 ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಃಖಕರವಾಗುವದು. ಈ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಹಾವಿನ ವಿಷದ
 ಹಲ್ಲಿನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಜಗಜ್ಜೀವರನೆಂಬ ಹಾವಾಡಿಗನ ಆಶ್ರಯ
 ವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಹಾವಾಡಿಗನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ
 ಹಾವಿನೊಡನೆ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ದುಃಖಸ್ವರೂ
 ಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರಲೆಂದು
 ದೇವರು ಇಂಥ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವನು. ಇದು ಬರಿ ಯುಕ್ತಿ
 ಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಮಾತಲ್ಲ. ಶ್ರುತಿಯು ತಾನೇ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು

“ ಪರೀಕ್ಷಾ ತೋಕಾನ್ಯದೃಢತಾನ್ಪ್ರಾಪ್ತೇನಾ ನಿರ್ವೇದಮಾಯಾತ್ ”

ಎಂದು ಹೇಳುವದು. ಕರ್ಮದಿಂದ ಪಡೆದಂಥ ಲೋಕಗಳ (ಇಹಲೋಕ
 ಪರಲೋಕಗಳ) ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
 ವಿರಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗುವ

ದೆಂದರೆ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವದೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಈ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು ಮತ್ತೊಂದೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಊರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟವರು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೋಕವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟವರು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವರೇ ಹೊರತು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವವರು ಶಕ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ. ವಿರಕ್ತನಾಗುವದೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ದೂರೆಯುವ ಅನಂದವೇ ತನ್ನ ಧೈಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು. ಇಷ್ಟೇ. ಏಕೆಂದರೆ—

“ಯೇ ಹಿ ಸಂಸ್ಕರ್ಷಣಾ ಭೋಗಾ ದುಃಖಯೋನಯ ಏವ ತೇ”

ಎಂಬ ಗೀತಾನುತನದಂತೆ ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣದಿಂದಾಗುವ ಸುಖಗಳೆಲ್ಲಾ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳೇ. “ದುಃಖ ಬೆರೆಸದೆ ಸುಖವದಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು ಹೇಳುವೆ” ಎಂದು ವ್ಯಾಸರು ಶುಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿದು ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಸುಖದ ಪಾತಿ ಇನ್ನಾವುದೆಂದರೆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ಏನೆಂದರೆ—

“ಅನಿತ್ಯಮಸುಖಂ ಶೋಕಮುಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಜಸ್ಯ ಮಃ”

ಎಂದರೆ ನಶ್ವರವಾದಂಥ ಮತ್ತು ದುಃಖವಿಶ್ರೇತವಾದಂಥ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಶರಣು ಬಾರದೆಂದರ್ಥ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಜಗತ್ತನ್ನು ನಶ್ವರವಾಗಿಯೂ ದುಃಖಮಯವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ದುಃಖಭಾಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದುರುದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ನಿಜಾನಂದವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶವೇ ಇರುವದು.

ದೇವರ ಸರ್ವರಕ್ಷಕತ್ವ.

ಜಗತ್ತನ್ನು ದುಃಖಮಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಶ್ವರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಬಹು ಕಠಿನವಾಗುವದೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ “ಹುಟ್ಟಿಸಿದ

ದೇವರು ಹುಲ್ಲುಮೇಯಿಸುವನೆ? " ಎಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾಗಿರುವಂತೆ ಸ್ವತಿಕರ್ತನೂ ಆಗಿರುವನು. ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾಯ್ತಂದೆಗಳು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಎಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ದೇವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳು ಅವಮೇಲೊಂದು ದಯಾದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಇರುವರು. ಇದರಂತೆ ಮನುಷ್ಯರ ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ದೇವರ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ತಾನೂ ಅವರ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತೇ ಇರುವನು. ಬಟ್ಟೆನ ಮೇಲೆ ಜಗತ್ತಿನ ನಿಜವಾದ ರಕ್ಷಣೆಯು ದೇವರಿಂದಲೇ ಆಗುವದು. ಈ ಅರ್ಥವು ಸಮ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು.

ಭಾ|| ಗಿರಿಯ ತುದಿಯೊಳಗಿಹ ಮರಕೆ ನೀ |

ರೆರೆವರಾಚೈ ಕಲ್ಲ ಸಂದಿಯೊ |

ಇರುವ ಕೈಮಿಕೇಟಗಳಿಗನ್ನವ ಕೊಡುವರಿನ್ನಾರೊ ? ||

ಮೆರೆವ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯು |

ಬಿರಿಯ ಮೇವನ್ನೊದಗಿಸುವರಾ |

ರರಿಯ ನೀನೇ ಸಾಲಿಸುತ್ತಿಹೆ ನಿಷ್ಕರೂಪಿನಲಿ ||

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈವಲ್ಯಕಲ್ಪನಲ್ಲಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ—
ರಾಗ—ತೋಡಿ.

ಏತಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯನು ಮಳೆ ಮೂಢ | ವಿಶ್ವ |

ನಾಥನೇ ಪೋಷಿಪನು ಯೋಚಿಸಬೇಡ || ಪ ||

ಯಾರು ನಿನಗಾಗುವ ಸಹಾಯರಿಲ್ಲ | ವೆಂಡು |

ಹಾರೈಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಳಲುವೆಯಿಲ್ಲ ||

ಮೂರು ಲೋಕಂಗಳನು ಪೊರೆಯಬಲ್ಲಾ | ನಮ್ಮ |

ಮಾರವೈರಿಯು ನಿನ್ನ ಮರೆವುದಿಲ್ಲ || ೧ ||

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ್ನು ದಾರಿಯೇನು | ಎಂದು |
 ದುಃಖದೊಳು ಕೊರಗಿ ಸಾಯುವಿಯೊ ನೀನು ||
 ಮಕ್ಕಳಾ ಗರ್ಭದೊಳಗಿರುವಾಗ ತಾ | ತುತ್ತು |
 ನಕ್ಕಿ ಸಾಕಿದ ದೇವರಿಲ್ಲವೇನು || ೨ ||
 ಬಿಟ್ಟದ ತುದಿಯೊಳು ಪ್ರಾಣಗಳಿಗೇ | ಅನ್ನ |
 ವಿಟ್ಟು ಸಾಕುವ ದೇವನೇ ದಿಕ್ಕೇನುತ್ತು ||
 ನನ್ನೆಯೊಳು ತಪ್ಪದರೆ ಗಳಿಗೆಯೊಳಗೆ | ತಾನೆ |
 ಕಟ್ಟಿ ತಂದೀಯುವನು ಕೇಳಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ || ೩ ||
 ಆಶೆಯಿಂದಲಿ ನಾಳೆಗುಂಬೆನೆಂದು | ಧಾನ್ಯ |
 ರಾಶಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಹೋಗುವದು | ಸಂದು ||
 ಏಸುಕಾಲವಿರಕ್ಕಿ ಆನೆ ಮುಂದಕೆ | ಮೇವ |
 ನಾಶಿಸದೆ ಬಾಳುತ್ತದೆ ನೀನೆ ತಿಳಿದಿಂದು || ೪ ||
 ಪಕ್ಕಿಗಳು ಸುತ್ತಲೈದುತ್ತೆ ಮೇವವಿಲ್ಲ | ಸರ್ಪ |
 ವೃಕ್ಷಂಗಳೇನೈದಿ ಮೇಯುವವೆ ಮುಂದೆ? ||
 ಪಕ್ಷಿವೃಕ್ಷಾದಿಗಳ ಪೋಷಿಪಂತೆ | ಸಿನ್ನ |
 ರಕ್ಷಿಪನು ಗುರುನಿಧನತೊ ಧ್ವಂಸತೆ || ೫ ||

ದೇವರಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಸಂಬಂಧ.

ದೇವರು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರುವದೂ ಅಲ್ಲದೆ
 ಅದರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವನಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಕಲ್ಪನೆಯು
 ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ದೇವರ
 ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂಬುದು ಸರ್ವಾನುಭವಸಿದ್ಧವಾ
 ಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟು
 ಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಹಾಗೆಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಈ
 ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಂಬಂಧದ ವಿಚಾರವು ಮನಸ್ಸಿ
 ನಲ್ಲಿ ಬಡೆದು ಮೂಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಸೂಕ್ತಿ
 ಮಾಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಡುವೆವು.

(೧) ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ದೇವರಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವು ಕಷ್ಟಿಣಕ್ಕೂ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಇದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮನುಷ್ಯರ ನೈಲಾ ಭಗವಂತನು ಏಕೆ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆಯುವದಿಲ್ಲ? ದಪ್ಪವಾಗಿ ಮಣ್ಣುಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಷ್ಟಿಣವು ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನ ಆಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಲಿಸದಿರುವಂತೆ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಭಗವಂತನ ಆಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯು ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀರಿನಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೊಳೆದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟಿಣದ ತುಂಡು ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಚಲಿಸುವಂತೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಮತ್ತು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಧಾರೆಗಳಿಂದ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೊಳೆದ ಮೇಲೆ ಅವನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಭಗವಂತನ ಆಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.

(೨) ಉತ್ತರಮುಖಿ ಎಂಬ ಯಂತ್ರವು ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೇ ಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅದುದರಿಂದ ಹಡಗಿಗೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಭಗವಂತನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಅವನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

(೩) ಸಮುದ್ರದ ತಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹಡಗನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದರ ಕಷ್ಟಿಣದ ಮೊಳೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹಲಗೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೀರೆಯಾಗಿ ಹಡಗು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೃದ್ಗತವಾದ ಭಗವತ್ತತ್ವವು ಮನುಷ್ಯನ ಬೀವವನ್ನು ಆಕರ್ಷಣಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಕ್ಷಣವಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನೂ ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊರಗೆಡವಿ ಆ ಬೀವವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೇಲಣ ಅವಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವದು.

(೪) ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ದೀಪವು ಹೇಗೆ ಉರಿಯುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನಿರಲಾರನು.

ಮೂರನೇ ಕಿರಣ.

ಧರ್ಮ

ಧರ್ಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ದೇವರಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇರುವ ನಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವು ಬಳ್ಳೇ ಹಿತಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕು? ಇದನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಬೇಕು. ದೇವರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹಿತಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸುಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದು. ಆ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ಹಗಲರುಳು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು

“ ಸುಖಾರ್ಥೇ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಮತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರವೃತ್ತಯಃ ”

ಎಂಬ ಸ್ತೂತಿವಾಕ್ಯವು ನೆನಪುಗೊಡುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ನಿಜವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವರು ಕಡಿಮೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಯಾವದು ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದೋ ಅದರ ಮುಂದೆ ಇವರು ಸುಖದ ಜೋಳಿ ಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದರೆನ್ನಬೇಕು. ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭೌತಿಕವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಿರುವದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಭೌತಿಕವಸ್ತುಗಳು ನಿಜವಾದ ಸುಖದ ಸಾಧನವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರಾಶೆಯಾಗುವದು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವೇನೂ ಆಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ನಿಜವಾದ ಸುಖದ ಹಾದಿ ಯಾವದು? ನಿಜವಾದ ಸುಖದ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳವರೇ ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇನ್ನು ಬಾಯಾರಿ ಬೆಂಡಾಗುತ್ತಿರುವವರ ಹಲುಬುವಿಕೆಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರೇನೂ ಫಲವಾಗಲಾರದು. ಸುಖಾನುಭವದ ಪರವಶತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರು ತೋರಿಸುವ ದಾರಿ ಯಾವದೆಂದರೆ—

“ ಸುಖಂ ತು ನ ವಿನಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮಸಾಧ್ಯಧ್ವಜರೂಪವೇತ್ ”

ಎಂದರೆ ಸುಖಸೆಂಬುವದು ಧರ್ಮದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವದರಿಂದಲೂ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಪರರಾಗಬೇಕು. ಇದು ಸ್ತೂತಿ ವಾಕ್ಯ. ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಭಗವಾನ್‌ವ್ಯಾಸರು “ ಭರತ ಸಾವಿತ್ರಿ ” ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಉದ್ವಾಬಾಯುರ್ವೀರೈರ್ಮೋಷ ನ ಚ ಕಷ್ಟಚ್ಛೋಕಿ ಮೇ |

ಧರ್ಮದರ್ಶನ ಕಾಮಾಸ್ತು ಸ ಕಿಮರ್ಥಂ ನ ಸೇವ್ಯತೇ || ”

“ ಎಲೊ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರಾ, ಈ ನಾನು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಇದಕ್ಕೆ ಬಬ್ಬ ನಾದರೂ ಕಿವಿಗೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮ ಪೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಅರ್ಥವೂ ಕಾಮವೂ ತಾವೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವವು. ಅಂಥ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೀವೇಕೆ ಆಶ್ರಯಿಸಲಿಲ್ಲರಿ? ” ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. “ ಭರತಸಾವಿತ್ರಿ ” ಎಂಬುವದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಉದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುವ ಸ್ತೋತ್ರ. ಧರ್ಮನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೊದಲು ಆಕ್ರಮಿಸಲೆಂದು ಭಗವಾನ್‌ವ್ಯಾಸರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಉದಯಕಾಲದ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ— ಎಂಬ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಪೂರ್ವಿಕರು ಆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೇ “ ಪುರುಷಾರ್ಥ ” ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮವು ಮೊದಲನೆಯದೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇನಿದೆ?

ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪ.

ಧರ್ಮವೆಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಹನೀಯರು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜೈಮಿನಿಮಹರ್ಷಿಗಳು “ ಚೋದನಾಲಕ್ಷಣೋತ್ತರೋ ಧರ್ಮಃ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ‘ ಇದನ್ನು ಮಾಡು, ಇದನ್ನು ಬಿಡು ’ ಎಂಬ ಆಜ್ಞೆಗಳೆಂದರ್ಥ. ಶ್ರೀಕಣಾದಮಹರ್ಷಿಗಳು “ ಯತೋತ್ತಮ್ಯದಯೋ ನಿಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಧ್ಧಿಃ ಸ ಧರ್ಮಃ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಯಾವದನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಈ ಲೋಕದ ಸುಖವೂ ಪರ-

ಲೋಕದ ಸುಖವೂ ದೊರೆಯುವದೂ ಅದೆಂದರ್ಥ. ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ “ ಧರ್ಮೋ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ” ಎಂದಿದೆ. ಎಂದರೆ ಧರ್ಮವು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಧಾರವಾದದ್ದೆಂದರ್ಥ. ಧರ್ಮಶಬ್ದದ ಅವಯವಾರ್ಥವು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವೆಂಬ ರೂಪವು ‘ಧೃ’ ಧಾತುವಿನಿಂದಾಗಿದೆ.

“ ಧ್ರಿಯತೇ ಲೋಕೋಽಸೇನ; ಧರತಿ ಲೋಕಂ ವಾ ”

ಎಂಬ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಧರ್ಮವು ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವದು. ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವನ್ನು

“ ಧರ್ಮಾ ಏವ ಹತೋ ಹಸ್ತಿ ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ ”

ಎಂಬ ಸ್ತೂತಿವಾಕ್ಯವು ಉದ್ಘೋಷಿಸುವದು. ನಾವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರೆ ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದೆಂದೂ ನಾವು ಅದನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದರೆ ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವದೆಂದೂ ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮವು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಸುಸ್ಥಿತಿಯ ಆಶೆಯಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಊರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಧರ್ಮದಿಂದ ಮನುಷ್ಯತ್ವ.

ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವೆಂದು ಬಂತೋ ಅಂದೇ ಧರ್ಮವು ಗಂಟುಜಿತ್ತೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಉಳಿದ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನೇ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಧರ್ಮದಂತೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬುದು ವಿವೇಕಶಕ್ತಿ; ಅಂದರೆ ಒಳ್ಳೆದನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿ. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗಲೇ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಅಧರ್ಮವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಭಾರವನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಳ್ಳೆಗೆ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯು

ವದಕ್ಕೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಟ್ಟಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವನಾದನು. ಉಳಿದ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಈ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅವು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ತಮ್ಮ ವಾಸದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಬಿಡುವದಷ್ಟೇ ಅಷ್ಟೇ ಸರಿ. ಒಂದು ಪಶು ತನಗೆ ಮನೆಯವರು ಮೇವನ್ನು ಹಾಕದಿದ್ದರೂ ಹಸರುಕಸಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮೇದು ಒಂದು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಂಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೇ ನಿಂತು ಕೊಡುತ್ತದೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇದರಿಂದ ಆ ಪಶುವಿಗೇನಾದರೂ ಉತ್ತಮಗತಿಯುಂಟೋ? ಇಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವದು ಅದರ ಪಾಸದ ಫಲ. ಹಿಂಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹಾಲು ಕೊಡುವದು ಪಶು ಸ್ವಭಾವ. ತಾನು ಯಾರಿಗೆ ಹಾಲು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಯಾರಿಗೆ ಹಾಲು ಕೊಡಬಾರದೆಂಬುದನ್ನೂ ಯಾರ ಸಮಯವು ಹೇಗೆ ಇರುವದೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಅದು ತನಗೆ ಅಪಕಾರವನ್ನೆಣಿಸಿದವರಿಗಾದರೂ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮಗತಿಯುಂಟಾಗುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಪಶುವಿಗೆ ಆ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸದ್ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆ ಅದು ಒಂದುದಿನ ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿದವರ ಕಂದನನ್ನು ಇರಿದು ಕೊಂದಿತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ದುರ್ಗತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಆ ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಆ ಕೂಸಿನಿಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಪಾಯವನ್ನೂ ಇರಿಯುವದರಿಂದ ತನ್ನಿಂದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಆಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನೂ ತೂಕಮಾಡಿ ನೋಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ವಿವೇಕಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಡೆ ಧರ್ಮದ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದು ಇರುವದರಿಂದ ಅವನು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬನು ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದರೆ ಅವನು ಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ಪಶುವೇ. ಏಕೆಂದರೆ “ಧರ್ಮೋ ಹಿ ಜೀವಾಮಧಿಕೋ ವಿಶೇಷಃ” ಎಂಬ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ವಚನದಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಧರ್ಮವೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವದೇ ಅವನ ಮನುಷ್ಯತ್ವ. ಇದೇ ಅವನ ಉನ್ನತಿಗೆ ಕಾರಣ. ಇದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ

ಜನ್ಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮದೊಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ ರೇಗುಪ್ಪಿ ಅಪಿತಾಳ.

ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು | ಇದರ |

ಹಾನಿಮಾಡಲುಬೇಡಿ ಮಚ್ಚಪ್ಪಗಳಿರಾ || ಪ ||

ಕಣ್ಣು ಕೈಕಾಲ್ಕಿವಿ ನಾಲಿಗೆ ಇರಲಿಕೆ | ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿ ಹುಚ್ಚರಾಗುವರೆ? ||

ಹೆಣ್ಣು ಮಗ್ಗಿ ಗಾಳಿ ಹರಿನಾಮಾಮೃತ | ಉಣ್ಣದೆ ಉಪವಾಸವಿರುವರೆ ಬೋಡಿ ||೧||

ಕಾಲನ ದೂತರು ಕರವಿದಳೆವಾಗ | ತಾಳುತಾಳೆಂದರೆ ತಾಳುವರೆ? ||

ದೂಳಿ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ಧರ್ಮವ ಗಳಿಸಿರೋ | ಹಾಳುಸಂಸಾರದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು

ಬೇಡಿ ||೨||

ಏನುಕಾರಣ ಯದುಪತಿಯನು ಮರೆತಿರಿ | ಧನಧಾನ್ಯಪುತ್ರರು ಕಾಯುವರೆ? ||

ಇನ್ನಾದರೂ ಏಕೋಭಾವದಿ ಭಜಿಸಿರೋ | ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪುರಂದರ ವಿರಲನಾಮವ

ಬೇಗ ||೩||

ಧರ್ಮಮೂಲವು ಯಾವದು ?

ಮನುಷ್ಯನು ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾದನೆಂದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಧರ್ಮಗಳ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಕು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಆ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ವೇದ: ಸ್ಮೃತಿಸ್ಸದಾಚಾರ: ಸ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮನಃ |

ಏತಚ್ಚತುರ್ವಿಧಂ ಪ್ರಾಯ: ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರ್ಮಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ ||

ಇದರಂತೆ ನಮಗೆ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆ.— (೧) ವೇದ, (೨) ಸ್ಮೃತಿ, (೩) ಸದಾಚಾರ, (೪) ಆತ್ಮಪ್ರಿಯ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲನೆಯದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವುಂಟು. ಆತ್ಮಪ್ರಿಯ ಕೃಂತ ಅಂದರೆ ತನಗೆ ಹಿತಕರವಾಗಿ ತೋರುವಮಾತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಸದಾಚಾರ

ರಕ್ಕೆ ಬಿಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ಸದಾಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಸ್ತುತಿಗೆ ಬಿಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ಸ್ತುತಿಗಿಂತ ವೇದಕ್ಕೆ ಬಿಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ವೇದದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲ.

“ ವಚಸಸ್ತಸ್ಯ ಸಪದಿ ಕ್ರಿಯಾ ಕೇವಲಮುತ್ತರಮ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಅದರಂತೆ ಮಾಡುವದೊಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೇ ಹೊರತು ಅದರ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳುವದು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವೇದವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರವರ ಮುಖದಿಂದ ನಿಶ್ಚಾರವಾದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದು. ತಂದೆಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮಗನು ತಂದೆಯ ಮಾತಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರ ವಸ್ತು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ದೇವರ ನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬೇಕಾದರೆ ದೇವರು ವೇದದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವಸ್ತು ವಾಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕು. ಅವಾರವಾದ ವೇದರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾದೊಂದು ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರವು ಎಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದರೆ ಮತ್ತು ವೇದದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ಸ್ತುತಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಾಮಹಾಶಯಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ವೇದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವೂ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇ. ಒಂದೊಂದು ವಿಚಾರದ ನಿರ್ಣಯವು ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯದೆ ಹೋದರೆ ಸದಾಚಾರವನ್ನನುಸರಿಸಬೇಕು. ಸದಾಚಾರವೆಂದರೆ ಶಿಷ್ಟರ ನಡವಳಿಕೆ. ನಮಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಶ್ರುತಿಸ್ತುತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿರದಿದ್ದರೂ, ಶಿಷ್ಟರು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸುವವರಾದ್ದರಿಂದ, ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರೆ ಶ್ರುತಿಸ್ತುತಿಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನನುಸರಿಸಿದ ಫಲವೇ ಬರುವದು. ಇನ್ನು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಶಿಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆಗಳಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಪ್ರಿಯವೂ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದು ತೆ ನಡೆಯಹೋಗುವದು ತಪ್ಪು. ಆತ್ಮಪ್ರಿಯವು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ.

ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವದಾದರೂ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವೆನಿಸಿರುವದು ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ನಿಂದ್ಯವೇ ಸರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯವು ಶ್ರುತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಆ ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯವೂ ಅನುಸರಣೀಯವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಸ್ಮೃತಿ, ಸದಾಚಾರ, ಆತ್ಮಪ್ರಿಯ- ಇವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವದು ತಾತ್ಪರ್ಯವಲ್ಲ. ಸ್ಮೃತಿಯು ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಯೇ ಇರುವದು. ಸದಾಚಾರವೂ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಈ ಧೈರ್ಯವಿರುವದರಿಂದಲೇ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮೂಲವೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಯು ಈ ನಾಲ್ಕನನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದು.

ನೇದನೆಂದರೇನು ?

ನೇದನೆಂಬ ಶಬ್ದವು ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಿದ್ ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದಾಗಿದೆ. ವಿದ್ ಎಂದರೆ ತಿಳಿಯೋಣ, ಆದ್ದರಿಂದ ನೇದನೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನದ ಭಾಂಡಾರವೆಂದಾಯಿತು. ನೇದದಲ್ಲಿ ಯಾವದರ ಜ್ಞಾನವಿದೆ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು “ ಅಶೌಕಿಕಂ ಪುರುಷಾರ್ಥೋಪಾಯಂ ವೇತ್ಯನೇನೇತಿ ವೇದಶಬ್ದ ನಿರ್ವಚನಂ ” ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರು. ಎಂದರೆ ಈ ಲೋಕದ ಸಂಬಂಧವಲ್ಲದಂಥ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ- ಎಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧನವಾದಂಥ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನೇದನೆಂದರ್ಥ. ಈ ಲೋಕದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಈ ಲೋಕದವರು ತಮಗೆ ತಾವೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೇದನೇಕೆ ಬೇಕು? ನೇದಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವಂಥ ಮತ್ತೊಂದು ಶಬ್ದವಿಲ್ಲ. ಅದೇನೆಂದರೆ-

“ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಣಾನುಮಿತ್ಯಾ ವಾ ಯಸ್ಮಾಪಾಯೋ ನ ಬುದ್ಧ್ಯೇಕೇ |

ವಿನಂ ವಿದಂತಿ ವೇದೇನ ತಸ್ಮಾದ್ವೇದಸ್ಯ ವೇದತಾ || ”

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿಂದಾಗಲಿ ಅನುಮಾನದಿಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ವೇದವು ತಿಳಿಸುವದರಿಂದಲೇ ವೇದಕ್ಕೆ ವೇದತ್ವ.

ನೇದದ ಅಪಾರುಷೇಯತ್ವ.

ದೇವರು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗಲೇ ಅವನ ಮುಖದಿಂದ ಅಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾದ ವೇದವಾಣಿಯುತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಆಗ ಮರೀಚಿ, ಸನಕ, ಸನಂದನ- ಮೊದಲಾದವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತ ಅವುಗಳ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಹೋದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಸೂಚಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಋಷಿಯ ಹೆಸರಿರುವದು. ಇದರಿಂದ ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಆ ಋಷಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕವಕಾಶವುಂಟಾಗಿರುವದು. ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಋಷಿ ನೋಡಿದರೆ ಋಷಿಗಳು ಋಕ್ಕುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕರ್ತರಲ್ಲ. ಋಷಿಗಳೆಂದರೆ ಮಂತ್ರದ್ರಷ್ಟೃಗಳೆಂದರ್ಥ- ಎಂದರೆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದವರೆಂದರ್ಥ. ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವುಗಳಿರಲೇಬೇಕಷ್ಟೆ. ಕೋಲಂಬಸನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡವು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ನ್ಯೂಟನನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ್ಷಿಗಳು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಗಾಯತ್ರೀಮಂತ್ರವಿದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಕೋಲಂಬಸನು ಕಲ್ಲಿಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅಮೇರಿಕಾಖಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ನ್ಯೂಟನನು ಹೊಸದಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಗಾಯತ್ರೀಮಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪರಮಾತ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲೀನರಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಅವಿಲಿಂಬದಿ ಇರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಒಳಗೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾದ ನುಡಿಗಳೇ ವೇದಗಳು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಋಷಿಗಳು ಕೆಲಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಋಷಿಗಳು ಒಂದೊಂದು ಮಂತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಜನಮಂಡಲಿ

ಯಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಷಯವಾದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಆಯಾಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಋಷಿಗಳ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಇಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಲೌಕಿಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ವಾಂಡಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ಋಷಿಗಳು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಲೌಕಿಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ತಾನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಋಷಿಗಳು ಯಾವ ಮಂತ್ರದ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವೇದವು ಆಪಾರುಷೇಯವಾದದ್ದು.

ವೇದಗಳನ್ನು ಕಂಡ ರೀತಿ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹಾ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಕೂಡ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಚಾರಗಳು ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೇಲುವ ಸಂಭವಗಳೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಲೌಕಿಕರ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಮೀರಿದಂಥ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರವಾಹರೂಪವಾಗಿ ಬಂದವೆನ್ನುವದು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯವಾಗಿದ್ದೀತೆಂದು ತೋರುವದು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗುವದುಂಟೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಕೃತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನು ಇದು ಕವಿತೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೇಗೆ ಝರಿಯಂತೆ ಹರಿದು ಬಂತೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಲೌಕಿಕವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಶುಕವಿತ್ವದಿಂದ ಹೇಳುವ ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ನಾವು ನೋಡುವೆವಲ್ಲ! ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಯಾಪುರುಷರ ಪ್ರಯತ್ನವುಂಟು. ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದ ಕವಿತೆಯನ್ನೂ ಸಮ್ಮತಿಹಿತವಾದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ಅದಿಕಾವ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ವೇದಗಳು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾದವುಗಳು. ವೇದಗಳಿಗೂ ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೂ ಜನ್ಮಕಾಲವಿದೇ ಎಂದು ಆಧುನಿಕಪಂಡಿತರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಿರ್ಣಯವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಈಗ ನಾವು ಆ ಕಾಲ

ವಿಚಾರದ ಗೋಚಿಸಲ್ಲಿ ಜಿಳುವದು ಬೇಡ. ಹಣ್ಣಿನ ಕಡೆಗೆ ಕೈಹಾಕದೆ ಮರದ ಎಲೆಯನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯು ನ್ನಿಯಲಾರದು. ಒಬ್ಬ ಬಾಯಾರಿದವನು ನದಿಯ ಒಳಗೆ ಬಂದರೆ ಅವನು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಾಪಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಂದವನು ದಡದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತು ಆ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ತೂಕದ ಹಡಗು ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ನಮಗೆ ಈಗ ಬೇಕಾಗಿರುವದು ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ; ವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾವು ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ನೆಲಾಗಿದ್ದು ಮೈನೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಹಿತವಲ್ಲ. ವೇದದ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಕಾಲದ ನಿರ್ಣಯವೇನಾಗಿ ದ್ದರೂ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ವೇದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಈಚೀಚಿನದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆರಡಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲದ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ತೆರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಥ್ನಾಹ್ನದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ತಮನಾ ಎಂಬ ನದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕ್ರೌಂಚಕುಟುಂಬವು ಕುಳಿ ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಧನು ಒಂದು ಹಕ್ಕಿ ಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೆಡವಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಹಕ್ಕಿಯು ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶ್ರೀವಾಲ್ಮೀಕರ ಮನಸ್ಸು ಮರುಗಿ ಕರಗಿ ಹರಿಯು ಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದಿವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಋಷಿಗಳು ಆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೊಂದು ಛಂದೋ ಬದ್ಧವಾದ ಶ್ಲೋಕವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಪಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಏನೆಂದರೆ ಆ ಶ್ಲೋಕವು ಆ ವ್ಯಾಧನಿಗೆ ಶಾಪರೂಪವಾಗಿದೆ. ಆ ಶ್ಲೋಕ ವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

“ ಮಾ ನಿಷಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ತ್ವಮಗಮಃ ಪಾಶ್ಚತೀಃ ಸಮಾಃ ।

“ ಯತ್ಕ್ರೌಂಚಮಿಥುನಾದೇಕಮವಧೀಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಮ್ ॥ ”

ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ-ಕ್ರೌಂಚದಂಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮವೋಹಿತವಾದ ಒಂದನ್ನು ನೀನು ಕೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಲೋ ವ್ಯಾಧನೆ, ನೀನು ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಬೇಡ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿ ವೊಡಲೇ ಅಮಂಗಲವಾದ ಕವಿತೆಯು ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಹರ್ಷಿಗಳು ಫಲದಗೊಂಡಿರುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಂದು ಆ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಕರವಾದ ಅರ್ಥವಿರುವದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ವೊಡಲಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಮಂಗಲಕರವಾದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ-ಹೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೇ, ರಾಕ್ಷಸದಂಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮವೋಹಿತವಾದ ಒಬ್ಬರನ್ನು ನೀನು ಕೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ (ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದರಿಂದ) ನೀನು ಬಹುಕಾಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳು. ಈ ಅರ್ಥವು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಾಯಿಂದ ಬರುವವರೆಗೂ ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ಅದರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕವಿತೆಯು ಹೊರಡುವದುಂಟೆಂಬದಕ್ಕೆ ಮೊಲಿನ ಶ್ಲೋಕವು ಪುರಾಣದ ಸಿದರ್ಶನವಾಯಿತು. ವೊಡವು ಋಷಿಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟದ್ದು ಹೀಗೆಯೇ. ಅವರು ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವಾರವಾಹಿಕತತ್ತ್ವಗಳು ಹೊರಡುವದು ಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯರಾಗುವಿಕೆಯೂ ಪುರಾಣದ ಮಾತೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಅಸಂಭವವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರು ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ತಮ್ಮದೊಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ!

ರಾಗ-ಗೌರಿಮತು ಆಟಕಾ.

ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿಯಿತು | ಎನಗೆ | ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿಯಿತು || ಪ ||

ಅಚ್ಚುತನ ನಾಮವೆಂಬೊ | ಅಚ್ಚಮದ್ದು | ತರಿಗೆ ಎರಿ || ಅ. ಪ. ||

ವಾಸುದೇವನೆಂಬ ನಾಮ ವದನದಲ್ಲಿ ಒದರುವೆ ವಾಯಾ |

ವಾಶವೆಂಬೊ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹರಿದು ಹರಿದು ಹಾಕುವೆ ||

ಕೇಶವನ ಮುನ್ನ ಮುಡಿದು ಕುಣಿದು ಕುಣಿದು ಆಡುವೆ | ಕೆಟ್ಟ |

ದೋಷವೆಂಬ ಗೋಪೆಯನ್ನು ಕೆದರಿ ಕೆದರಿ ಪಾಕುವಂಥ || ೧ ||

ಕೃಷ್ಣಸಂಘ, ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನೊರಗಿ ನೊರಗಿ ಬೀಳುವೆ | ಭವ |

ಕಷ್ಟವೆಂದೊ ಕುಂಭವನ್ನು ಒಡೆದು ಒಡೆದು ಹಾಕುವೆ ||

ನಿಷ್ಕರನು ಕಂಡು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುವೆ | ಕಡು |

ದುಷ್ಟರನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಕಲ್ಲು ಕಲ್ಲು ಬೀಸುವಂಥ || ೨ ||

ಮಂದಮತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೂಕನಾಗಿ ಇರುವೆ | ಹರಿಯ |

ನಂದೆ ಮಾಡಿದವನ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಚೆಲ್ಲುವೆ ||

ಬಂಧುಬಳಗದವರೊಳಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ಬಾಳುವೆ | ಎನ್ನ |

ಕುದೆ ಪುರುಂದರ ವಿಠಲನ ನೆನೆದು ಕುಣಿದು ಆಡುವೆ || ೩ ||

ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಕಾಲದ ಈಚೆಗೆ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರುವರು. ಋಷಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪರಮಾವಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದೇಹಭಾಸೆ ನಿಲ್ಲದಂಥ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಿತಿಯು ಶಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೋಭೂಮಿ ಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವಿರ್ಭಾವದ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ ಬರುವ ವೇದವು ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವದೂ ಶಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ವೇದದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ.

ವೇದವೇ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥ. ಈ ಮಾತು ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸುವರು. ವೇದವು ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವದೊಂದು ಕಡೆ ಇರಲಿ; ಕೇವಲ ವಿಚಾರಪ್ರಧಾನರಾದ ಮಶ್ವಾತೃರು ಕೂಡ ಇದರ ಅಗಾಧ ಮಹಿಮೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕಿ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೊಂದೆರಡು ಮೂರು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಜರ್ಮನಿದೇಶದ ತತ್ತ್ವವೇತ್ತರಾದ ಶೋಪನ್ಸ್ಟೀರ.

ಸಾ ಹೇಬರು ಹೇಳಿರುವದರ ಭಾವಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ—

“ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಷ್ಟು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಹಿತಕರವಾದದ್ದು ಮತ್ತಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಬಲದಿಂದಲೇ ನಾನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಜೀವಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಲದಿಂದಲೇ ನಾನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ದೇಹತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.”

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೇಳಿರುವದರ ಭಾವಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ—“ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಸಾಹೇಬರ ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಅನುಪೋದನವೇನಾದರೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಧಾರೆಯೆರೆದ ನನ್ನ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯದ ಅನುಭವವೆಂದು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಲೆಗೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿಯೇ ಇರುವುದಾದರೆ ಇಂಥ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವು ವೇದಮೂಲಕವಾದುದು ಒಂದೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಾದುದನ್ನು ನಾನರಿಯೆನು.”

ವಿಕ್ಟರ ಕರ್ಟನ ಸಾಹೇಬರು ಹೇಳಿರುವದರ ಭಾವಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ—“ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹರಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವ ಪೂರ್ವದೇಶಗಳ— ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ— ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಅನೇಕತತ್ವಗಳು ತಿಳಿಯಬರುವವು. ಆತತ್ವಗಳು ಉದಾತ್ತವಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರ ಬುದ್ಧಿಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಯ್ದು ನಿಂತಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಹತ್ವದವುಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ ಪೂರ್ವದೇಶದ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮುಂದೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಪೂರ್ವದೇಶವು ಸಮಸ್ತಜನಾಂಗಗಳಿಗೂ ಮೂಲಸ್ಥಾನವೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ; ನಿರತಿಶಯವಾದ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ತವರುಮನೆಯಾಗಿರುವದು.”

ಹೀಗೆ ವೇದವು ವಾಶ್ವಾತ್ಮರಿಗೆ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವದೆಂದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಗೌರವಬುದ್ಧಿ ಇರುವದೇನು ಹೆಚ್ಚು ?

ವೇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತರಾದ ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ತಮ್ಮ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರು ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರೋ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾದದ್ದು. ರೋಗಗನಿದಾ ನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದಂಥ ವೈದ್ಯರ ಬಾಯಿಂದ ರೋಗಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತು ಬಂದರೂ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸದೆ ಜಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೈದ್ಯರೇ ಜ್ಯೋತಿಶ್ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹಂಬಲಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಉಪ್ಪು ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಮಾತಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಯಲ್ಲಿರುವ ಬಡ ಜೋಯಿಸನ ಮಾತೇ ಪ್ರಮಾಣ. ಅದರಂತೆ ತತ್ತ್ವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಮಾತು ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವದು ಸಯುಕ್ತಿಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಪುರಾಣ.

ಮೊದಲು ವೇದವು ಬಂದೇ ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥವಾಗಿತ್ತು. ಬರಬರುತ್ತ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾತ್ವಿಕತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬುದ್ಧಿಯ ಸ್ವಚ್ಛತ್ತೆಯು ಮಾಸುತ್ತ ಬಂತು. ಹೀಗಾಗಿ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವು ಜನರಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದವರು ಜನರ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಾಲಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಮನುಷ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮೃತ್ಯರ್ಥವು ಬಿಂಬಿಸುವದೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕತತ್ತ್ವಗಳು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರಗಳೇ ಹೊರತು ಅಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯಗಳಲ್ಲವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ತಲೆ ಎತ್ತುವದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಗ ಋಷಿಗಳು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿ ಅನೇಕವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವು

ಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು

“ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾಭ್ಯಾಂ ವೇದಂ ಸಮುಪಬೃಂಹಯೇತ್ ”

ಎಂಬ ವಚನದಂತೆ ವಿವರಿಸಿ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಗಳಿಂದ ವೇದದ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಯಾದ್ವಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ವೇದದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ವೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಮನಗಾಣುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು.

ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಾದರೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ವೇದಾರ್ಥವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸಂಶ ಯವು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅದರ ಸರಿಣಾಮಕ್ಕೇನುವಾಯವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಮೃತಿಯು ಈ ಕೆಳಗಣ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ—

“ ಚತ್ಯಾರೋ ವೇದಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಪರ್ಷತ್ಸೃಷ್ಟಿದ್ಯಮೇವ ವಾ ।

ಸಾ ಬ್ರೂತೇ ಯಂ ಸ ಧರ್ಮಃ ಸ್ಯಾದೇಕೋ ವಾಽಧ್ಯಾತ್ಮವಿತ್ತಮಃ ॥”

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಅಥವಾ ಮೂರುವೇದಗಳ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ನಾಲ್ವರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅತ್ಯಜ್ಞಾನಿಯೊಬ್ಬನೇ ಆಗಲಿ ಯಾವದನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅದು ಧರ್ಮವು. ಈ ಮಾತು ಬಹಳ ಸಯುಕ್ತ ಕವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವಿಷಯಕವಾದ ಸಂದೇಹವು ಬಂದಾಗ ಇದೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಹೇಳುವವನು ನಿಜವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದ ಗಳ ಅಥವಾ ಮೂರುವೇದಗಳ ಅರ್ಥಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೇ ಯೋಗ್ಯ ವಾಗುವದು. ಅಲ್ಲಿಷ್ಟಿಲ್ಲಷ್ಟು ವೇದದ ಹೊರಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವನು ತನ್ನದೊಂದಿಹಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಲಾರದು. ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವವನ ಮನಸ್ಸು ವೇದಾರ್ಥಸಂಸ್ಕಾರ ದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ವೇದಾರ್ಥದ ಬೇವಕಲೆಯು ಬರುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ವೇದಾ

ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದ ನಾಲ್ವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಒಂದೇ ತೂಕವುಳ್ಳವುಗಳೆಂದು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತವಿದೆ. ಬರೀ ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞರು ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಮಾಡತಕ್ಕವರಾಗಿರುವರು. ಆದರೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಅಳಿದ ಪಾನಿನಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಸಂಪರ್ಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗುವದು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಮಾತು ವೇದವು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಧೈಯವಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹದ ಉಗಮವೂ ಸಮಾಜದ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮೂಡುವದು ಮುಖ್ಯ. ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಇರಲಾರದಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮೂಲಕವಾದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅವರ ನಾಲ್ವರ ಗುಂಪು ಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಳುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಅಧವಾ ಬಹುಜನಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಾಸನೆಯು ತೋರುತ್ತದೋ ಆ ವಾಸನೆಯಿಂದ ವಸ್ತು ನಿಶ್ಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವನು ವೇದಮೂಲಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿ; ಅಧವಾ ವೇದಮೂಲಕವಲ್ಲದೆ ದೇಶಭಾಷಾಗ್ರಂಥಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಗುರುಪುತ್ರಗೃಹ-ವೇದಬಾಧವುಗಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿ; ಅವನು ವಾಸನೆಯಿಂದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವವನಲ್ಲ; ವಸ್ತುವನ್ನು ನಾಕ್ಷಾತ್ರಾಗಿ ಕಂಡವನಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಹೇಳುವಂಥವನಾಗುವನು. ಜ್ಞಾನವಾಗಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನಾಕ್ಷಾತ್ರಾಗಿ ಅಧವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ವೇದಾರ್ಥದ ಮೂಲಕವೇ ಜ್ಞಾನವಾಗಿರುವದು.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ವೇದದ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಜಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೈದಿಕಶಬ್ದಗಳ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೂ ವೇದಾರ್ಥದ ಕೊರತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವೇದಪುರುಷನು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬರುವದೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದಾಗದು. ವೊನ್ನೆವೊನ್ನೆ ಕಲ್ಪತೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರು ವೇದಗಳನ್ನಧ್ಯಯನಮಾಡಿದವರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರ್ದವೇಡಸಾರಸಂಗ್ರಹಭೂತಗಳಾಗಿರುವದು ಈಗಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ

ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಇದೆ. ಇಂಥ ಸಾಧುಸಂತರು ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ; ಮುಂದೆಯೂ ಇರುವರು. ಇವರೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜೀವಸ್ಥಾಪನ. ಇವರ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಅಭಾವವಾಯಿತೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಆತ್ಮವಿಲ್ಲದ ದೇಹದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನಪಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಗೌರವವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದನ್ನು ಅನೇಕರು ನೋಡಿ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಾಧುಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುವಾಸಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವರು ಬಹಳಜನರಿರುವರು. ಇಂಥವರ ಮಾತುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮರುಳಾಗಬಾರದು. ನಿಜವಾದ ಸಾಧುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಭಾಗವತ, - ಮೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬರೆಗಟ್ಟಿದಂತೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು - ಗಿಲಿಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಬಂಗಾರವನ್ನೂ ಬರೇಹಚ್ಚಿನೋಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವಂತೆ - ಸೇವ್ಯಾಧಾರಿಸಾಧುಗಳನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯರನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ದೇವರನ್ನು ಕಂಡವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಲ್ಪನೆಯು ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊರಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಒಳಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಒಂದೆ ದುಷ್ಯಂತನೆಂಬ ಬಹು ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ವರ್ಷಿಗಳಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆಯೆಂಬಾಕೆಯು ಎಳೆಗಡಗಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗತಾನೇ ಯೌವನದ ಅವಿಭಾವವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ದುಷ್ಯಂತನ ಮನಸ್ಸು ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿದು ಕಾಮವಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂಥ ವಿಕಾರಗಳಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಂದೂ ವಿಪರೀತವಾದ ವಿಕಾರವಾಯಿತೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಕಷ್ಟಬಣ್ಣದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಶಿಯು ಚೆಲ್ಲಿದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಎದ್ದುಕಂಡಿತು? ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮೇಲೆ ಅದರ ಒಂದುಹನಿ ಸಿಡಿದರೂ ಅದೇ ದೊಡ್ಡ

ದಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಂಥ ವಿಕಾರಗಳಾಗದವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಆಯಿತೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವದು. ದುಷ್ಯಂತನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಲ್ಲ. ನಾಟಕದವರು ದುಷ್ಯಂತನಲ್ಲಿ ಕಾಮಾಧಿಕ್ಯದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನೇನಾದರೂ ತೋರಿಸಿದರೆ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಮಂಡಲಿಗೆ ಹಿತವಾದೀತೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾದ ದುಷ್ಯಂತನಲ್ಲಿ ಅದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಚಲಿಸಿತು. ಒಡನೆ ಅವನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಕನ್ಯೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದ್ದೆಂದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೃತ್ತಿಯನಾದ ತಾನು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಡುವದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ತನ್ನ ಮನಃ ಶುದ್ಧಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಸಂಚಿಕೆಯುಳ್ಳ ದುಷ್ಯಂತನು ಅಡಿರುವ ಮಾತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೆನಪಿಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

“ ಅಸಂಶಯಂ ಕ್ಷತ್ರಪರಿಗ್ರಹಕ್ಷಮಾ

ಯದಾರ್ಯಮಸ್ಯಾಮಭಿಲಾಷಿ ಮೇ ಮನಃ ||

ಸತಾಂ ಹಿ ಸಂದೇಹಪದೇಷು ವಸ್ತುಷು

ಪ್ರಮಾಣಮಂಶಕರಣಪ್ರವೃತ್ತಯಃ || ”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ- “ ಶುದ್ಧವಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಈಕೆಯನ್ನು ಬಯಸುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈಕೆಯು ಹೃತ್ತಿಯನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವಳೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಂಶಯವು ಬಂದಾಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು. ” ಹೀಗೆಂದು ದುಷ್ಯಂತನು ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶಕುಂತಲೆಯು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೃತ್ತಿಯ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಆಕೆ ಹೃತ್ತಿಯ ಕನ್ಯೆಯೇ ನಿಜ. ಆಕೆ ಮೇನಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವಳು. ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದೇನೆಂದರೆ ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು ಇರುತ್ತವೆ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧಿಯ ಪರಮಾವಧಿ

ಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವು ಯಾವದನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದೋ ಅದು ಧರ್ಮವಾಗಿದ್ದೇ ತೀರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂತಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವ್ವರು ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞರೂ ಒಂದೇ; ಒಬ್ಬ ಅತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ ಒಂದೇ. ಇದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥ.

ಸರ್ವಧರ್ಮಸಹಾನುಭೂತಿ.

ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅಸಂಖ್ಯಾಕವೇದಾರ್ಥಜ್ಞರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬ ಅತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯ ಮಾತಿನ ಬೆಲೆಯೇ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಕೂಡ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಿದೆ. ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕತತ್ತ್ವಗಳೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದಂಥವರ ಅತ್ಯಂತಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿ ಬಂದವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಷ್ಟೂ ಕಲಂಕವಿರುವದಿಲ್ಲ.

“ದೃಷ್ಟಂ ಕಿಮಪಿ ಲೋಕೇತ್ಯನ್ಯಿನ್ಯ ನಿರ್ದೋಷಂ ನ ನಿರ್ಗುಣಂ ”

ಎಂಬದೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. “ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಯಾವದೂ ನಿರ್ದೋಷವೂ ಅಲ್ಲ; ನಿರ್ಗುಣವೂ ಅಲ್ಲ ” ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಇದರಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗುಣದೋಷಗಳ ಮಿಶ್ರಣವೇ ಆಗಿರುವದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪದಾರ್ಥವೆಂದರೆ ಗುಣಾಧಿಕ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೆಂದೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಂದರೆ ದೋಷಾಧಿಕ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೆಂದೂ ಅರ್ಥವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ನಿಯಮವು ಲೌಕಿಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವದೇ ಹೊರತು ವೇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಲೌಕಿಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಸತ್ಯ, ರಜ, ತಮ—ಎಂಬ ಮೂರುಗುಣಗಳಿಂದಾದವುಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ರಜ ಮತ್ತು ತಮ—ಈ ಗುಣಗಳ ಸಂಬಂಧವಿರುವದರಿಂದ ಆ ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಮಾಣ ಕೃತಿಸುಸರಿಸಿ ಅವು ದೋಷಯುಕ್ತಗಳಾಗುವವು ವೇದವು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಗುಣಾತೀತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ದೋಷದ ಲೇಶಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಒಂದುಪಕ್ಷ ಅದು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದೆಂಬ ನೆನಪನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ದೋಷವನ್ನು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದರಷ್ಟು ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಶುದ್ಧಸ್ವಭಾವದ ಪರಮಾ

ವಧಿಯ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಂದುಗುಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ ಸ್ಮಾರ್ತಧರ್ಮಸಹಾನುಭೂತಿ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪಂಥದವರ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಬಯಸುವದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುವವೇ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಪಂಥಗಳವರ ಮೇಲೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಸುಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಂಥವು ಬಂದೇ ಸತ್ಪಂಥವೆಂದೂ ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಸತ್ಪಂಥಗಳೆಂದೂ ಉಳಿದ ಪಂಥವವರು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ತಮ್ಮ ಪಂಥಕ್ಕೇ ಶರಣು ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ಸಮ್ಮ ವೈದಿಕಧರ್ಮಪಂಥವು ಹಾಗಲ್ಲ. ಇದರ ಉದಾಹರಣೆಯವು ಇದುವರೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳನ್ನೂ ಮುಂದೆಯೂ ಆಗಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪಂಥಗಳನ್ನೂ ತನ್ನೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ವ್ಯಾಪಕಸ್ವಭಾವದ್ದು. ಇದು ಇತರಪಂಥಗಳನ್ನೆಂದಿಗೂ ಜಿರಿಯುವದಿಲ್ಲ; ಇತರಪಂಥದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸರಕವೆಂದು ನಿರ್ದಯವಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದುಃಖಿಕ್ಯಾಡುಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ತನ್ನಿಂದಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದ ಪಂಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಒತ್ತಾಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೋಡಿರಿ. ವಾರ್ಷನಿಜನರು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟ ಪರಧರ್ಮದವರ ನಿಷ್ಕರಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಮೈಗೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಲಾರದೆ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಹಿಂದು ಜನರು ಅವರನ್ನು ಪರಧರ್ಮದವರೆಂದು ಕೆಟ್ಟಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡದೆ ಅದು ಅವರ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾದ್ದೆಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಲ್ಲಿ ಅವರ ಧರ್ಮವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ತಾವೂ ನೆರವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ವಾರ್ಷಿಯವರಿದ್ದಾರೆ; ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿದ್ದಾರೆ; ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನರಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದುಗಳು ಎಂದಾದರೂ ಅವರ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ತಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಹಿಂದೆ ಸಂಭವಿಸಿಲ್ಲ; ಮುಂದೆ ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಗಳು ಪರಧರ್ಮದವರ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಆ ಪರದೇಶೀಯರ ಧರ್ಮಭಾತಕತ್ವತನದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊರತು

ಅವರ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಲ್ಲ. ಪರಧರ್ಮದವರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಲಸುಗೆಡಿಸುವ ಕುಹಕಯೋಚನೆಯು ಎಂದು ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಬರುವದೂ ಅಂದು ಹಿಂದುಗಳು ಹಿಂದುಗಳೇ ಅಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧರ್ಮದವರೂ ಪರಧರ್ಮದವರನ್ನು ಧರ್ಮಾಂತರವಾಡಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಧರ್ಮವಹಾನುಭೂತಿ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದುಗಳು ಪರಧರ್ಮದವರನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಧರ್ಮಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಪರಧರ್ಮವಹಾನುಭೂತಿ ಇರುವದರಿಂದ ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಸಂಘದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸಂಘದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹಾವೈಸಿದರೆ ಹಿಂದುಗಳು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ “ ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು ” ಎಂದು ಸರ್ವಲೋಕದವರ ಹಿತವನ್ನೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಏಕತ್ವದ ಕಡೆಗೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಡುವಂಥ ಹಿಂದುಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಧರ್ಮಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. —

(೧) ಬಂದು ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಬ್ಬನು ನಿತ್ಯಣಿಗೆಯಿಂದ ಏರಬಹುದು; ಬಬ್ಬನು ಬಂಜಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಬಹುದು; ಮತ್ತು ಬಬ್ಬನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಸಾಗಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರ ಸಾರ್ವಭೌಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ದಾರಿಗಳೂ ಉಪಾಯಗಳೂ ಇವೆ. ಪುನಃ ದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮತವೂ ಆಮೃತಗಳಲ್ಲೊಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

(೨) ಬೇರೆಬೇರೆ ಮತಗಳು ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಸೇರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳು. ಕಲ್ಪತ್ತೆಯ ಸರ್ವೋಪದಲ್ಲಿ ಕಾಳೀಘಾಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಶಕ್ತಿಯ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ದಾರಿಗಳೂ ಒಳವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮತವೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ಒಂದೊಂದು ದಾರಿಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲ.

(೪) ತನ್ನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ದೃಢನಿಷ್ಠೆ ಇರಬೇಕು. ಅಸಹಿಸ್ವತೆ, ದುರಭಿಮಾನ—ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು.

(೪) ಬಾವಿಯೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಇರಬಾರದು. ಬಾವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪೆ ತನ್ನ ಬಾವಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವದು. ಮತವಿಷಯಕದುರಭಿಮಾನಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮತಕ್ಕಿಂತ ಯಾವದೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಸದಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.

ಪರಮಧರ್ಮ.

“ ವೇದವು ಅಪಾರವಾಗಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕಧರ್ಮಗಳ ಸಮಾಪೇಶವಾಗಿರುವದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದ ಆಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಿಷಯೇಚ್ಛಾಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು? ” ಎಂಬದೊಂದು ಸಂದೇಹವು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬರಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂಥ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು ಉಳಿದ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವಾದರೂ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿಯೇ ತೀರಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮವಿದ್ದೇ ಇರಬೇಕಾಗುವದು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂಥ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಇತರಪಂಥದವರ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಮುಖ್ಯತತ್ತ್ವವು— ಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ— ಒಳಗೇ ತೂರಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ ಯಾಜ್ಞೋವಲ್ಕ್ಯಸ್ಮೃತಿಯು ತಾನೇ ಅದನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವದು.

“ ಇಜ್ಯಾಬಾರದಮಾಹಿಂಸಾದಾನಸ್ತಾಧ್ಯಾಯಕರ್ಮಣಾಮ್ |

ಅಯಂ ತು ಪರಮೋ ಧರ್ಮೋ ಯದ್ಯೋಗೇನಾತ್ಮದರ್ಶನಮ್ ”

ವೇದದಲ್ಲಿ ಯಜ , ಆಚಾರ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ಅಹಿಂಸಾ, ದಾನ, ವೇದಾ

ಧ್ಯಾನ-ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕಧರ್ಮಗಳು ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಪರಮಧರ್ಮವಿದೆ. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕಾಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು. ಇದು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಬೇರೂರೂಪವಾದದ್ದು. ಇದೇ ಮುಖ್ಯ. ಉಳಿದು ಎಲ್ಲಾ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧನ. ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗಲಿ ದುರ್ಗತಿಯಾಗಲಿ ಇದನ್ನವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು.

“ ನರಕೇ ಪಚ್ಛಮಾನಾನಾಂ ಯಮೇನ ಪರಿಭಾಷಿತಂ |

ಕಿಂ ತ್ವಯಾ ನಾಚೇತೋ ದೇವಃ ಕೇರವಃ ಕ್ಲೇಶನಾಶನಃ || ”

ಎಂಬದೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿರುವದು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಯಮನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಸರ್ವದುಃಖಪರಿಹಾರಕವಾದ ಭಗವತ್ಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕುವನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ವೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿ ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದರ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಗಾಗಿ ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ಕೊನೆಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವದೇನೆಂದರೆ —

“ ಅಶೋಧ್ಯ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿಚಾರ್ಯ ಚ ಪುನಃಪುನಃ |

ಇದಮೇಕಂ ಸುನಿಷ್ಠನ್ಯಂ ಧ್ಯೇಯೋ ನಾರಾಯಣಸ್ತದಾ ”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— “ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು; ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಇದೊಂದು ಮಾತು ಕೊನೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ”

ಯುಗಧರ್ಮ.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅತ್ಯಂತಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯಗಳಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರೂ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರೂ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವು ಆ ಆಯಾಸಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೇವೆ ಅವರು ಪಡೆದ ಫಲವನ್ನು

ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವದು ಅವಿವೇಕರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಒಳಹೊಕ್ಕು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಗುಟ್ಟು ತಿಳಿಯುವದು. ಸೃಷ್ಟಿ ಯಾದ ಮೊದಮೊದಲು ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ದೇವರ ಕಡೆಗೇ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮದಾಲಸೆಯೆಂಬಾಕೆಯ ಮಕ್ಕಳು ದೇವರ ವಿಷಯಕವಾದ ಜೋಗುಳದ ಪದವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ವೀರ ಕ್ತರಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದರೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಹೀಗಾಗುತ್ತ ಬರಲು ಒಬ್ಬ ನಾದರೂ ಕುಲಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಆಕೆಯ ಗಂಡನು ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಜೋಗುಳವನ್ನು ಕೊನೆಯ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲಾದರೂ ಹಾಕ ಬೇಡವೆಂದು ಅಂಗಲಾಚಿಕೊಂಡನು. ಇದರಿಂದೇನು ತೋರುವದಂದರೆ ಆಗ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಉದ್ಬೋಧಕವಾಗಿ ಬಂದು ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿಡ್ಪರಾಯಿತು; ಗಾಳಿ ಯಿಂದ ಪುಟಗೊಂಡ ದೀಪದಂತೆ ಅದು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಲುಬೇಗ ಚಾಚ್ಚಿ ಲ್ಯಮಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರೂ ದೇವರನ್ನು ಅತಿಕ್ರುತೂ ಹಲದಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಬಹಳ ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದ್ದಾನು. ಬಂದುಸದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಅದರ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚುವದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಅದ್ದ ರಿಂದ ಆಗ ಜನರು ದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ವಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬರಬರುತ್ತ ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ದೇವರ ಕಡೆಗೇ ಎಡೆಪಡದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಾಗಿ ಹೊರಮುಖವಾಗಿಯೇ ಹರಿಯುವದಕ್ಕಾರಂಭವಾಯಿತು. ಯಾವ ಯಾವ ಅಳತೆಯಿಂದ ಜನರು ದೇವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಿಮ್ಮುಖರಾದರೆ ಆ ಅಳತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೇವರು ತಾನೂ ಅಗ್ಗುವಾಗುತ್ತ ಬಂದನು. ಜನರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಇರುವಾಗಲೂ ತಾನು ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ತನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವಾದೀತು! ಯಾರೂ ಕೇಳದೆ ಹೋಗಲೆಂದರೆ ಹೀಗೆ ಜನರು ತನ್ನಿಂದ ದೂರರಾಗುವದು ದೇವರಿಗೆ

ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೇ ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು.

ದೇವರು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಅಗ್ಗವಾಗುತ್ತ ಬಂದನೆಂಬದನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ರಾಣದ ಬಂದು ಶ್ಲೋಕವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ—

“ ಧ್ಯಾಯನ್ ಕೃತೇ ಯಜನ್ ಯಜ್ಞೈಸ್ತೇತಾಯಾಂ ದ್ವಾಪರೇರ್ಚಯನ್ |
ಯದಾಪೂತಿ ತದಾಪೂರಿ ಕರಾ ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ಕೇಶವಮ್ || ”

ದೇವರು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದಂತೆ ಅಖಂಡಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆದ್ದೀ ಕಾಲವಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ತೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಹುಶ್ರಮೆಯಿಂದಲೂ ಬಹುದ್ರವ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿತ್ತು; ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾದಿಸಾಧನಗಳೇ ನಾಕಾದವು; ಅಂಥ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಫಲದ ಬೆಲೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ. ಹೀಗೇಕಾಯಿತೆಂದರೆ ಹಿಂದಹಿಂದಿನ ಜನರು ಶರೀರಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಬಂದಂಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಡವನು ಬಯಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವದು ಅದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ರಾಜನು ಬಯಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ (*Royal price*) ರಾಜನೇಗೈವಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವದುಂಟು. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಶಕ್ತಿಯು ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ರಕ್ತಮೆಲ್ಲಾ ಬಣಗಿದ್ದರೂ ಮಾಂಸಮೆಲ್ಲಾ ಡ್ರೀಣಿಸಿದ್ದರೂ ಜೀವನಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರು ಪೈಯಮೇಲೆ ಹುತ್ತವು ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆಂಬ ಮಾತು ಇದರಿಂದ ಸಮುಕ್ತಿಕವಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುದ್ದದಿಂದ ಅವರು ಅಖಂಡಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲವಿದ್ದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೇಲೆ

ಶ್ರೀತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಶಕ್ತಿಯು ಮಾಂಸವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ರಕ್ತವೆಲ್ಲಾ ಬಸಿದು ಹೋದರೂ ಮಾಂಸವು ಕರಗುವವರೆಗೂ ಜೀವ ವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶರೀರಶೋಷಣಮಾಡಿ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ದ್ವಾಪರಯುಗ ದಲ್ಲಿ ಜೀವಶಕ್ತಿಯು ರಕ್ತವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿತು. ರಕ್ತವಿರುವವರೆಗೂ ಜೀವ ವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೂಜೋಪಕರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಷ್ಟವು ಸಹ್ಯವಾಯಿತು. ಈಗ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೂಳೆಯೂ ಮಾಂಸವೂ ರಕ್ತವೂ ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದರೂ ಜೀವಶಕ್ತಿಯು ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿ ರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನವರು ಸಹಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಈಗಿನವರು ಸಹಿಸುವದು ಶರೀರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪೂರ್ಣವು ಅಥವಾ ಬಹುಭಾಗವು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು; ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಒಲಿದರೂ ಬಹುಸ್ವಲ್ಪ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಯುವದೇ ಇಲ್ಲ; ಒಲಿದರೂ ಬಹುಸ್ವಲ್ಪ; ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಹರಿಯುವದು ಅಥವಾ ಬಹು ಭಾಗವಾದರೂ ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೊಂದು ಬಗೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುವದು. ಮನಸ್ಸು ದೇವರ ಕಡೆಗಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಶಕ್ತವಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು. ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದು ದುರ್ಬಲವಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ವಿಷಯಗಳು ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅವರ ಹುರಿಕಟ್ಟಿಳಿದು ಹೋಗುವದು. ಇದು ಅದರ ಸ್ವಭಾವ. ಈಗಿನ ಮನಸ್ಸಿನವರ ಪ್ರವಾಹವೆಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಂದೇ ಒಟದಿಂದ ಒಡುತ್ತಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕಲಾರದು. ಹೀಗೆ ಶರೀರವೂ ಮನಸ್ಸೂ ಎರಡೂ ದುರ್ಬಲಗಳಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ

ದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಅಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆನ್ನ ಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದ ಅಖಂಡಸಮಾಧಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವನು ಈಗ ಬರೀ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗೆ ಕೂಡ ದೊರೆಯುವನೆಂದು ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಅಗ್ಗವು ಮನುಷ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರತು ದೇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ದೇವರು ಹಿಂದಿನವರಿಗೊಂದು ಈಗಿನವರಿಗೊಂದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾಲವಿರುವದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೋ ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಗಣ ಸೆಳೆತವು ಬಹಳವಾಗಿರುವದರಿಂದ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವದೇ ಅದಕ್ಕೆಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ. ಆ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವದಂತು ಅತಿಕಷ್ಟ. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೆಂಬ ದೋಷವನ್ನು ಹೇರುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರದ್ಧೆ

ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುವದನ್ನು. ನಂಬುವದು ಹೇಗೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಬಹುದು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಂತು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು ಅಥವಾ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಾದರೂ ಒಳಗಾಗಬೇಕು. ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಕೂಡದಿದ್ದರೆ ಅದು ತಿರಸ್ಕರಣೀಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಪದ್ಧತಿಯು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಚಾಚಿದಾಗಿನಿಂದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಹಳ ಬಲಿತುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನ-ಇವೆರಡರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲಾ ನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆಪ್ತವಾಕ್ಯವೆಂಬದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿಂದ ತಿಳಿಯುವದಂತು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನ ಜ್ಞಾನವು ಯಾರಿಗೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅನುಮಾನಕ್ಕೂ ಸಾಧನ

ವಿಲ್ಲ. ಸಾಕುವದರಿಂದ ಅನುವಾನಿಸಬಹುದೆಂದರೆ ತುದೆಯಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಂಧುಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಸಾಕುತ್ತಿರುವದುಂಟು. ಅದ್ದರಿಂದ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಅಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹೇಳುವದರ ಮೇಲೆ ನಂಬಬೇಕು; ಬೇರೆ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ನೆರೆಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯೇ ಆಸ್ತವಾಕ್ಯ. ಅದರಂತೆ ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲೇ ಪುತ್ರಕ್ಷದಿಂದ ತಿಳಿಯುವದುಂಟು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ; ಅನುವಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನವಿಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ವೇದವನ್ನು ನಂಬ ಬೇಕು. ಬೇರೆ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ. ದೇವರ ವಿಚಾರಗಳು “ ನೈವಾ ತರ್ಕೇಣ ಮತಿರಾಪನೇಯಾ ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂತೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಲುಕ ತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲ.

ಇದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ತರ್ಕ ದಿಂದ ಯಾವದೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ ಒಂದುವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ ಅದನ್ನು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ತರ್ಕದ ಹಣೆಯ ಬರಹವೇ ಇಷ್ಟು. ತರ್ಕಕ್ಕೊಂದಿಗೂ ನಿಲುಗಡೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ಶಾರೀರಕಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ “ ತರ್ಕಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾತ್ ” ಎಂದೊಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ತರ್ಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕಿಂತು ಆಸ್ತವಾಕ್ಯವು ಬೇಕೇಬೇಕು. ಆಸ್ತವಾಕ್ಯವಾದ ಮೊದದ ಮೇಲೆ ಅಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಸುವದು ದೇವರಿಗೇ ಒಂದವಸಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವತಾರವೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ವೇದೋಕ್ತಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧ ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನು. ಆಗ ಜಾಬಾಲ ಯೆಂಬ ಋಷಿಯು ಒಂದು ಅದರಿಂದೇನಾಗುವದೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಕದಲಿಸುವ

ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಂಡನೆಂತಲೂ ಬಾಬಾಲಿಯು ತಾನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಶ್ರದ್ಧಾವಿಶೇಷದ ಜಿಗಿಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದನೆಂತಲೂ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ

“ ಅಶ್ರದ್ಧಾಢಾಢಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಧರ್ಮಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪರಂತಪ |

ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಾಂ ನಿವರ್ತಂತೇ ಮೃತ್ಯುಸಂಸಾರವತ್ಯಗಾ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವರು ಭಗವಂತನನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವರೆಂದು ಅದರರ್ಥ. ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ “ ಶ್ರದ್ಧಾವಾನ್ ಲಭತೇ ಜ್ಞಾನಂ ” ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಬೇಕೇಬೇಕು.

ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಎಷ್ಟೋಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೂಡ ಪರಿಣಾಮಿಸುವದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಒಂದೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡಹುಡುಗನಿದ್ದನು. ಅವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೆರೆಯೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ. ಅವರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣಕಾಡೂ ಇತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ತನಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭಯವಾಗುವದೆಂದು ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದನು. ವಾಪ! ಬಡತಾಯಿ. ಮಗನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನಿರುವನೆಂದೂ ಕರೆದರೆ ಅವನು ಭಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವನೆಂದೂ ಹೇಗೋ ಆ ತಾಯಿ ಮಗನ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಮಗನು ಆ ಮಾತಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನು ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಬರುವಾಗಲೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಲೇ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಕಾಡನ್ನು ದಾಟಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಗುರುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಾರಂಭವು ನಡೆಯಿತು. ಆ ದಿನ ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಂದ ಬಿಲೆಯುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸತೆ

ಕೃದ್ವೆಂದು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮರುದಿನ ನಮ್ಮ ಬಡಹುಡುಗನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಹೇಳಿ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಹಬಾ ಹಿಡಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ತಾಯಿ ಹೇಗಾದರೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು “ಮಗು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಕೇಳು; ಕೊಡುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಹುಡುಗನು ಕಾಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆದು ಅದರಂತೆ ಕೇಳಿದನು. ಆ ಕಾಡಿನ ಹುಡುಗನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ತುಂಬಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನು ಅನಂದದಿಂದ ಬೀಗಬೀಗ ಕಾಲುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಗುರುಗಳ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೂಗಿದನು. ಅದಿನ ಆಕೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳು. ಬಹಳಸಲ ಕೂಗಿದ ಮೇಲೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ; ಬಡಹುಡುಗ. ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಹುಡುಗನು ನಗುತ್ತ ಹಾಲಿನ ಕುಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದನು. ಅನೇಕ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬಂದುಬಂದು ರಾಶಿಯಾಗಿ ಜೀಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಒಂದು ಕುಡಿಕೆಯ ಹಾಲಿನದೇನು ಲಕ್ಷ್ಯವೇ? ಆಕೆ ಮುಖವನ್ನು ಸೊಟ್ಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳು ಬಂದು ಆ ಹುಡುಗನ ಕಾಟವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತಂದು ಹಿಡಿದರು. ಹುಡುಗನು ಆ ಕುಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಲಾಗಿ ಗುರುಗಳ ಪಾತ್ರೆಯು ತುಂಬಿತು. ಕುಡಿಕೆಯೂ ತುಂಬಿಯೇ ಇತ್ತು. ಆ ಮೇಲೆ ಗುರುಗಳು ಇನ್ನೊಂದು, ಮತ್ತೊಂದು, ಮಗದೊಂದು- ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತಂದುತಂದು ಸಾಕಾದರು. ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರೆಗಳೂ ಸೂಸಿ ಹರಿದವು. ಹುಡುಗನ ಕುಡಿಕೆಯು ಇನ್ನೂ ತುಂಬಿಯೇ ಇತ್ತು. ಗುರುಗಳು ಬಿರಗಾದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಇದು ದೈವತಂತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಗುರುಗಳು ಇದರ ಪೂರ್ವಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಹುಡುಗನು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಗುರುಗಳು ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನಗೆ ತೋರಿಸೆಂದು ಆ ಹುಡುಗನೊಡನೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರೆಂದೂ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ತಾನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳೆನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ ಆಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ

ಹುಡುಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಗುರುಗಳಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನೆಂದೂ ಕಥೆಯಿದೆ. ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪುಭಾವವು ಇಂಥದ್ದು. ಶ್ರದ್ಧೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ —

“ ನೆರೆ ನಂಬೋ ನೆರೆ ನಂಬೋ ದರದುರವಿಲ್ಲದೆ, ಸಾಮವೇದಿಗಳಂತೆ. ನೆರೆ ನಂಬೋ ನೆರೆ ನಂಬೋ ದಾಸದುಗ್ಗಲೆಯಂತೆ. ನೆರೆ ನಂಬೋ ನೆರೆ ನಂಬೋ ಸಿರಿಯಾಳ ಚಂಗಳಿಯಂತೆ. ನಂಬಿದೆಯಾದರೆ, ತನ್ನನೀವ ಕೂಡಲಕಂಠಮುಡೇವಾ. ”

ಹೀಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಡುವದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಭಾವ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಗೌರವವು ತಪ್ಪಿತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹಾಳಾಗುವದಕ್ಕೆಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದಕ್ಕೆಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೇ ಹೊರತು ಆ ಕಳೆದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲೇನೂ ಗತಿ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯು “ ಇದ್ದದ್ದು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲದ್ದು ಬರಲಿಲ್ಲ ” ಎಂಬ ಪಾಡಾಗಿದೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಮಾಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮಾನುಷವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣುಹಾಕಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ನಿಷಾದಕರವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಬೈಬಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಮಹಿಮಾಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಥೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲೊಂದೂ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗೆ ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಗಜ್ಜುಗವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೂವಿರುವದೆಂದು ಎತ್ತಿಣಿಸಿದ್ದು ವಿಚಾರಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂಬ ಗುಣವು ಅವರಿಗೆ ಬೇಡವಾದದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಬೈಬಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ. “ *Verily I say unto you, unless ye be children ye cannot enter into the Kingdom of God.* ” ಎಂದರೆ “ ನಿಜವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ನೀವು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಆದ ಹೊರತು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರಿರಿ. ” ಹಿಂದೆ ನಾವು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಟ್ಟ ಹುಡುಗನಂತೆ ಆದ ಹೊರತು ದೇವರು ನಮಗೂ ಕಾಣು

ವದಿಲ್ಲ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನರಿಗೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಸರ್ವ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಸಂರಕ್ಷಣೀಯವಾದದ್ದು.

ಶೀಲ.

ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೀಶ್ರದ್ಧೆಯಿದ್ದು ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಸಾಲದು. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಆಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಗುವ ಸ್ವಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳೂ ಶೀಲವನ್ನಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿ ರುವವು. ಶೀಲವೊಂದು ಸಡಿಲವಾಯಿತೆಂದರೆ- ಕಮಾನಿನ ನಡುವಣ ಬಿಗಿಕಲ್ಲು (ಬಾತುಗಲ್ಲು ಅಥವಾ ಕೀಲುಗಲ್ಲು) ಸಡಿಲಿದರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕಲ್ಲುಗಳೂ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಉರುಳಿಕೊಂಡು ನೀಳುವಂತೆ- ಉಳಿ ದೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ಅಳಿದು ಹೋಗುವವು. ಬಿಗಿಕಲ್ಲು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿಸುಕೊಂಡಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು, ತನ್ನನ್ನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಶ್ರಯಿಸಿರಬೇಕಾದರೆ, ಶೀಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ರಾಜನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ದರ್ಪದಿಂದ ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಕೂಡ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಅವನಲ್ಲಿ ಶೀಲವೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಅವನ ' ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳ ಆಟನೊಡನೆ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮರ್ಯಾದೆನ್ನರಿತು ಇಂದ್ರನು ಬಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೂಡಿದನು. ಆದೇನೆಂದರೆ, ತಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಶೀಲವಂತನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇ ನೆಂದನು. ಬಂದ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶೀಲವನ್ನು ಬೇಡಿ ದನು. ತನ್ನ ನುಡಿ ಹುಸಿಯಾಗುವದು ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಶೀಲಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನಗೆ ಅದು ಸಲ್ಲಿತೆಂದನು. ಒಡನೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದು ತೇಜಸ್ಸು ಹೊರಟಿತು. ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಕೇಳಿದನು. ತಾನು ಶೀಲವೆಂದುಹೇಳಿ ಅದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ತೇಜಸ್ಸು

ಹೊರಟು ತಾನು ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಾಗಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಸತ್ಯವೂ ವೃತ್ತಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ತೇಜೋರೂಪವಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹಲ್ಲಿ ಮುರಿದ ಸಿಂಹವಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಮನೆಯ ನಾಯ ಮರಿಯಾದನು. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಶೀಲವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವವರೆಗೂ ಅವನು ಇತರರಿಗೆ ದಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ನಳರಾಜನು ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಮೇಲಿನ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಕಲಿಯು ಅವ ನಿಗೇನಾದರೂಮಾಡಿ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಕಲಿಯೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಶ್ರದ್ಧೆಯ ಅಭಿಮಾನದೇವತೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ನಳನು ಮಹಾಶೀಲವಂತನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕಲಿಯು ಕೈ ಏನೇನೂ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಒಂದುದಿನ ದೇಹಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಶೀಲದ ಜಿಗಿಯು ಸಡಿಲವಾದಂತಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಕಲಿಯು ಬಂದು ಕಾಲುಹಾಕಿದನು. ಅಮೇಲೆ ಆ ಕಲಿಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಎಷ್ಟೋ ದುಃಖಗಳಿಗೀಡಾದದ್ದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೆಂಬದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕ್ಷುದ್ರವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ದುಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮವು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷುದ್ರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದುಪುಟ್ಟದೆಂದು ನೋಡದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಶೀಲವನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಉಪದೇಶವೇನೆಂದರೆ.—

“ ಎಂಜಲದ ಮಾತನಾಡುವ ಜಗದ ಜಂಗುಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಶೀಲವಂತರ? ಭಿನ್ನರೂಪಿಗಳಿಗಿರಗದೆ ಕಾಮನ ಬೆಂಬಳಿವಿದಿಯದೆ ಅಂಗನೆಯರ ಸಂಗವ ಕೊರದವ ಶೀಲವಂತರೆಂಬನು. ಶೋಕದ ನಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದದೆ ಮೆಚ್ಚುವನಯ್ಯಾ ನಮ್ಮ ಸಕಲೇಶ್ವರಾ ” ಮತ್ತು

“ ಆಶೆಯೆಂಬ ಕೊಸನತ್ತಲು ಕೋಪವೆಂಬ ತಾಯಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಿವಳು

ನೋಡಾ. ಇಂತೀ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಕೂಸನೆತ್ತಬಲ್ಲದೆ ಅವರನಚ್ಚ ಶೀಲವಂತರೆಂಬೆ ಕಾಣಾ ಗುಹೇಶ್ವರಾ. ”

ಶೀಲದವಿಷಯಕ್ಕೆ ನೀತಿಸಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಎಷ್ಟೋ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂಬದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಣ ಒಬ್ಬ ಶೀಲವಂತನ ಉದ್ಗಾರದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

“ಅದವಿಯನ್ನೆದಿ ಗುಡ್ಡದೊಳಗಾಮೊಡವಿದ್ ವನೊಂಟಿಯಾಗಿ ಪಾ |

ಏಡಿದಿಹ ಬಾವಿಯಂ ಪುಗುವೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದಲೆ ಮೋಹಮುದ್ರದೊಳ್ ||

ಮಿದುಕದೆ ಹಾರಿಕೊಂಡದನೆ ಸೌಖ್ಯಮೆನುತ್ತಿ ಬೆನ್ನಲ್ಲದೆದಿಗುಂ |

ಬಿಡನಿದ ಶೀಲಮಂ ಧರಣಿಯೊಳ್ ಸರಾಂತಿರಲೆನ್ನ ವಂಕಡಾ || ”

ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಶೀಲವು ಇಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಪೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಬಾರಿ ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಂಘದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಶೀಲಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವಿಚಾರಮಾಡಿದ್ದು ಕಾಣಬರಲಾರದು. ಶೀಲಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ-ಎಂಬ ಜಾತಿಭೇದಗಳು. ಈ ಜಾತಿ ಭೇದಗಳು ಈ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಪಕ್ಷಿಮದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಜಾತಿಭೇದಗಳಂತೆ ಸಂಗಡಗಳಿವೆ. ಅವು ಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವರವರ ಲೌಕಿಕಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿರುವವು. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಜಾತಿ. ನಮ್ಮದು ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವ ದೇಶವಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಬೇಡವೆಂದಲ್ಲಿ. ಐಶ್ವರ್ಯವು ನಮಗೆ ಎರಡನೆಯದು. ಮೊದಲನೆಯದು ಧರ್ಮ ಚರಣೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಜಾತಿ ಧರ್ಮಚರಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ

“ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಮಯಾ ಸೃಷ್ಟಂ ಗುಣಕರ್ಮವಿಭಾಗದಃ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಗುಣ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ-ಇವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ನಾಲ್ಕುವರ್ಣಗಳನ್ನು ನಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆನೆಂದು ಭಗವಂತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಈಚೀಚೆಗೆ ಜನರು ವ್ಯವಹಾರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದೆಂದು ಈಗೀಗ ಕೆಲವರು ತರ್ಕಿಸುವದಕ್ಕೆ ಪೊದಲು ಮಾಡಿರುವರು. ಆದರೆ ಇದರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರವು ವೇದದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿದೆ. ವೇದದ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವು ಇನ್ನೂ ಯಾರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಮ ಜನರ ಪರಂಪರೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರಂತೂ ವೇದವು ಅನಾದಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಾತುರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದಿನಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಲುವದಷ್ಟು ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿರುವದು. ಇರಲಿ. ಗುಣಕರ್ಮಗಳ ವಿಭಾಗವು ಹೇಗೆಂದರೆ ಸತ್ತ್ವಗುಣವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಅವರಿಗೆ

“ ಶರ್ಮೋ ದಮಸ್ತಪಃ ಶೌಚಂ ಕ್ಷಾನ್ತಿರಾರ್ಜವಮೇವ ಚ

ಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನವಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಜಮ್ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹರಿಯಗೊಡದಿರುವದು, ಶರೀರ ವಾಕ್ಯ ಮನಸ್ಸು — ಇವುಗಳಿಂದ ತಪಶ್ಚರ್ಮೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು, ಶುಚಿತ್ವ, ಕ್ಷಮೆ, ಸರಳಬುದ್ಧಿ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಅನುಭವ, ದೇವರಿದ್ದಾನೆಂಬ ಭಾವನೆ, — ಇವು ಕರ್ಮಗಳು. ಸತ್ತ್ವಗುಣವಿದ್ದೂ ರಜೋಗುಣದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವುಳ್ಳವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು. ಅವರಿಗೆ

“ ಶೌರ್ದ್ಯಂ ತೇಜೋ ಧೃತಿರ್ದಾಕ್ಸ್ಯಂ ಯುದ್ಧೇ ಚಾಪ್ರಪಲಾಯನಮ್ |

ದಾನವಿಾರ್ಜರಭಾವಶ್ಚ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಜಮ್ || ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮ, ಪುಗಲ್ಪತೆ, ಧೈರ್ಯ, ದಕ್ಷತೆ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಗೆಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನುತೊಲಿಸದಿರುವಿಕೆ, ಯೋಗ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವಿಕೆ, ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸೋಣ — ಇವು ಕರ್ಮಗಳು. ತಮೋಗುಣವಿದ್ದೂ

ರಜೋಗುಣದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವುಳ್ಳವರು ವೈಶ್ಯರು. ಅವರಿಗೆ

“ ಕೃಷಿಗೌರಕ್ಷ್ಯವಾಣಿಜ್ಯಂ ವೈಶ್ಯಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಜಮ್ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ, ಪಶುವಾಳನೆ, ವ್ಯಾಪಾರ- ಇವು ಕರ್ಮಗಳು. ರಜೋಗುಣವೂ ಇದ್ದು ತಜೋಗುಣದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವುಳ್ಳವರು ಶೂದ್ರರು. ಅವರಿಗೆ

“ ಪರಿಚರಾತ್ಮಕಂ ಕರ್ಮ ಶೂದ್ರಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ವಭಾವಜಮ್ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸೇವೆಮಾಡುವದೇ ಅವರ ಕರ್ಮ. ಗುಣಕರ್ಮಗಳ ವಿಭಾಗವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವದು. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಈಗ ನಾವು ಪುತಿಯೊಬ್ಬನ ಗುಣಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನವನ ವರ್ಣವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಈಗಿನ ಕೆಲವರು ಬಂದು ತರ್ಕವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿರುವರು. ಇದರಂತೆ ನಿರ್ಣಯಿಸುವದು ಪರಮಾರ್ಥವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊಂದು ಬಹುದು. ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗಲ್ಲ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಆ ಜನ್ಮವು ಅವನ ಗುಣಕರ್ಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವದೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನ್ಮದಿಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ತಲೆ ಹಾಕಿದ ಕಾಲವನ್ನೂ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಆಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಗುಣಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕೆಂಬವರು ಇನ್ನೂ ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತರಾಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೂಡ ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆಯಾಕಾಲದ ಗುಣಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಜಾತಿಯೆಂಬ ತರ್ಕವು ಇನ್ನೂ ಎಳೆಯದಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದರ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಚೀನಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಡನೆಯೇ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವರು. ಆಯಾಕಾಲದ ಗುಣಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬನ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವದಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣಕರ್ಮಗಳು ಆಗಾಗ ಬದಲಾಗುವದುಂಟಾದ್ದರಿಂದ

ಅವನು ಬಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದೊಂದು ಜಾತಿಯವನಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಆಗಲೆಂದರೆ ಅವನು ಬಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದೊಂದು ಜಾತಿಯ ವಿಶೇಷಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರು ತಮಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ವೇದವೇಕೆ ಹೇಳಿತು! ಇನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಿಶುವಿಗೆ ಗರ್ಭಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿ ಗುಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲಲ್ಲವೆ ಅದರ ವರ್ಣವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವದು? ಅದು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಥವಾ ಅದು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಗುಣಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ತೋಚುವದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡುವ ಶಿಶುವಿದ್ದರೆ ಅಕೆಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗುವದು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನ್ಮದಿಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗುವದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಆಯಾಗುಣಕರ್ಮಗಳೇ ತೋರುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕಾಲಚಕ್ರದ ಸುತ್ತವಿಳಿಯುವ ಈಗ ಆ ಶುದ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಸ್ವಭಾವದವರೂ ಶೂದ್ರರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಭಾವದವರೂ ಕಂಡು ಬರುವರು. ಹೀಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತೆ ಆಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಪೂರ್ವದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಹೋರಾಟವು ನಡೆದಿರುವದೇ ಕಾರಣ. ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದವರು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂಥ ತಮ್ಮ ಗಿಲೀಟಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಪೂರ್ವದೇಶದವರ ವೈದಿಕಶ್ರದ್ಧಾ ವಿಶೇಷವು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಗಾಲನ್ನು ಹಾಕಿ ತಡೆಯುತ್ತಿರುವದು. ಇದರಿಂದ ಹೊರಗಣಿಂದ ಬಂದ ರೋಗದ ಕೀವಿಗಳಿಗೂ ರಕ್ತದಲ್ಲಿಯೆ ಮೊದಲಿಂದ ಇರುವ ಕೀವಿಗಳಿಗೂ ಹೋರಾಟವು ನಡೆದು ಜ್ವರವು ಬರುವಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹೋರಾಟದಿಂದ

ಈಗ ಜನತೆಯ ಮೈ ಕಾವೇರಿರುವದು. ಇನ್ನೇನು ! ಪೂರ್ವದೇಶದವರ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಕಾಲೇ ಮುರಿಯುವದೋ ವಾಶ್ವಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೇ ಪರಾಜಯ ವಾಗುವದೋ ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನಸಂಪ್ರದಾಯದವರ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟರೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಗತ್ಕುಟುಂಬದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನ್ಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನರು ಬೇರೆಬೇರೆ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದಂತೆ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯವು ದೇವರ ಜಗದ್ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ದೇವರು ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದು ಕುಟುಂಬವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರಸಹಾಯದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಷತ್ರಿಯವೈಶ್ಯಶೂದ್ರರಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿರುವನು. ಆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಸಾಗುವದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಆಭ್ಯುದಯವೂ ಆಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಹಿತಚಿಂತೆಯನ್ನಿನೊಬ್ಬರು ನೋಡುವ ಪುವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಜನ್ಮದಿಂದ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ವಾಶ್ವಾತ್ಯ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದುದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಸ್ಪರ್ಧೆಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವುಂಟಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠನಾದವನೊಬ್ಬನು ಆಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆಯುತ್ತ ಇರುವದು ಕಂಡುಬರುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನ್ಮದಿಂದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಆ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ದಿಗ್ಭಂಧನವಾದಂತೆ ಕಾಣುವದು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮದಿಂದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಸೌಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಸೂರೆಯಾಗಿರುವದೆಂದು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ಕುಕ್ಕುತ್ತಿದೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ.

“ ಸ್ತ್ರೀಯೋ ವೈಶ್ಯಾಶ್ವಘಾ ಶೂದ್ರಾಸ್ತೇಽಪಿ ಯಾನ್ತಿ ಪರಾಂ ಗತಿಮ್ ”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು, ವೈಶ್ಯರು, ಶೂದ್ರರು ಕೂಡ ಸರವಾತ್ಮನನ್ನು ಪಡೆಯುವರೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಇನ್ನು ಅದರ ಸೌಕಾರ್ಯಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು

ಇರಬಹುದು. ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸೌಕಾರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚೋ ಫಲವು ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಆಯಾಸಲಭ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ದೇವರೊಲಿಯು ಬೇಕಾದರೆ ಶರೀರದಾರ್ಥ್ಯವು ಬಲವಾಗಿದ್ದು ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘತಪಸ್ಸು ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಶರೀರವು ದುರ್ಬಲವಾದ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬರೀ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯೇ ಸಾಕೆಂದೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ನಿಯಮ ದಂತೆ ದೇವರೊಲವಿಗಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ತೀರ ದಾಗುವದು; ಶೂದ್ರರ ಅತ್ಯಲ್ಪಪ್ರಯತ್ನವೇ ಸಾಕಾಗುವದು. ಇದ ಕ್ಷೌಂಧಿತಿಹಾಸವುಂಟು. ನಾರದರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರಷ್ಟೆ. ಇದರಿಂದ ತನಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಭಕ್ತರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಪರಮಭಾಗವತರು ಯಾರೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೇಳುವನೆಂದು ಅವರ ಭಾವನೆ ಇತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಪರಮಪ್ರೀತಿಯ ಭಕ್ತರು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಒಬ್ಬ ಬಕ್ಕಲಿಗನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ನಾರದರು ಬಿನ್ನರಾಗಿ ಆ ಬಕ್ಕಲಿಗನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕೃಷ್ಣ ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಆ ಬಕ್ಕಲಿಗನ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆ ಬಕ್ಕಲಿಗನು ಹೊಟ್ಟೆ ಗಾಗಿ ಹ್ವಣವೂ ವಿರಾಮವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತ ಇದ್ದನೇ ಹೊರತು ಒಮ್ಮೆ ಯಾದರೂ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮಲಗುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಒಮ್ಮೆ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣೆಂದು ಮಲಗಿದನು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ನಾರದರು ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು “ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಗಾಗ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ನಡುನಡುನೆ ಮರೆಯುತ್ತ ಇರುವ ಭಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ಹ್ವಣಕಾಲವಾದರೂ ವಿರಾಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಲಗುವಾಗಾದರೂ ಮರೆ ಯದೆ ಅವನು ಸ್ಮರಿಸುವದರಿಂದ ಅವನ ಭಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ”ದೆಂದು ಹೇಳಿದ ನಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ.

“ ಸ್ವಕರ್ತೃಣಾ ತಮುಚ್ಯುಚ್ಯುಕ್ತ ಸಿದ್ಧಿಂ ವಿಂದತಿ ಮಾನವಃ ”

ಎಂಬಂತೆ ಜನ್ಮದಿಂದ ಯಾವ ವರ್ಣದವನಾದರೂ ತನ್ನತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗದೆ ತಪ್ಪು ವದೇ ಇಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸು.

ಸರ್ವವರ್ಣಗಳಿಗೂ ಪೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದರೂ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಕ್ಕೆ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಇರುವದೇನೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ವಂಶದ ಮೂಲಪುರುಷರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದಿಂದ ಹೆಸರುಗೊಂಡವರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವೇ ಈ ದೇಶದ ಜೀವಕಲೆ. ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂಲಪುರುಷರೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನವರು. ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ನೆದಿಸಿ ಇತರರನ್ನು ಕೊಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದವರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಆ ದೇಶದವರ ಅಭಿರುಚಿ ಹಾಗೆ. ಅದು ಭೌತಿಕಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಭಾವನೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹುವದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮೂಲಪುರುಷರೆಲ್ಲಾ ಮಹರ್ಷಿಗಳು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಮ್ಮ ತನುಮನಫನಗಳನ್ನು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಾವೂ ಮರಣಭಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಇತರರಿಗೂ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳ ಕೋಟಲೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರೂ ಅವರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಈ ದೇಶದವರ ಅಭಿರುಚಿ ಹೀಗೆ. ಇದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಭಾವನೆ ಇವರಿಗೆ ಬಹುವದು.

ವ್ಯವಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿಗೇ ಮಹತ್ತ್ವವು ಬರುವದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತಕನಿಷ್ಠದಶೆಯೇ ಬರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆಂದು ಏನನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದ ವೈರಾಗ್ಯವೃತ್ತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನರಿಯದವರಿಗೆ ಅದು ದರಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ತೋರುವದು. ದರಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನಿಷ್ಠವೆ. ಆದರೆ ಆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯು

ವಿರಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯದು. ಅದು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗಿಂತ ಮೇಲಿನದು. ಇದರ ಸವಿ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದವರಿಗಿನ್ನೂ ಹತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯಕ್ಕೇ ಬಿಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವರು. ನಮ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ರಾಜಾಧಿರಾಜರನ್ನು ಕೂಡ ಕಂಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂಥದ್ದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಗವತದ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದರೆ ಸಾಕಾಗಿ ತೋರುವದು. ಹಿಂದೆ ವೇನನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನನ್ನೇ ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಿರೆಂದೂ ತನಗೇ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಣಮಾಡಿರೆಂದೂ ಜನರನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಡುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗಾದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಗಿನ ಋಷಿಗಳು ಜನಕಂಟಕನಾದ ರಾಜನಿರುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದರು. ಆಮೇಲೆ ರಾಜನೊಬ್ಬ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯವಹಾರವು ಸಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅದೇ ಋಷಿಗಳೇ ಆ ವೇನನ ತೊಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ವ್ಯವಹಾರದ ಸೌಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಶಾಪಾಸುಗ್ರಹಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಸರ್ವವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಪಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪೂರ್ವದ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸು ಇದ್ದದರಿಂದ ಅವರ ಮುಂದೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜರು ಕೂಡ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಭರತನು ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಮಹತ್ತಾದ ಅವನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ಭಾರದ್ವಾಜರು ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಅತಿಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸರು ಹೊಂದಿದ ವಸಿಷ್ಠರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ರಾಜನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಬಂದಾಗ ಅವನ ಸರ್ವಸೇನೆಗೂ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠರು ತಮ್ಮ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ

ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ತಾನು ಹೊತ್ತು
ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕುಕ್ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು
ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಕೊನೆಗೂ ವಸಿಷ್ಠವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೆ
ಯುದ್ಧವೇ ಆಯಿತು. ವಸಿಷ್ಠರು ತಮ್ಮ ಮುಂದೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವ
ನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಅವರ ಮೇಲೆ
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಆದರೇನು! ಬಂದ ಬಾಣಗ
ಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು
ಮುರಿದುಹಾಕಿ ನಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

“ ಧಿಗ್ಬಲಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಬಲಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋಬಲಂ ಬಲಂ |

ಏಕೇನ ಬ್ರಹ್ಮದುರ್ದೇನ ಸರ್ವಾಸ್ತಾಗ್ನಿ ದತಾನಿ ಮೇ || ”

“ ಕ್ಷತ್ರಿಯಬಲಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ; ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನ ಬಲವೇ ಬಲ.
ಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವು ನನ್ನ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯ
ತಲ್ಲೆ! ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸೋತು ಅಂದೇ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು.

ಹೀಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಗೌರವಿಸುವದೇನು ದೊಡ್ಡ
ಮಾತು! ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಗೌರವಿಸಲೇಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮ
ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗೊಂಡಿದ್ದ ಭೃಗುಋಷಿಗಳು ಬಮ್ಮೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ
ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಆಗ ವಿಷ್ಣು ಕಾಲನ್ನು ನೀಡಿಕೊಂಡು ವಿನೋ
ದದಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದನು. ಆ ಉದ್ಧತತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪದಿಂದ
ಆ ಋಷಿಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನಿಂದ ಬದ್ದರು.
ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಕೋಪವು ಬರಬಹುದೋ ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ಸಮ
ಯಬಂದಾಗ ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಿಷ
ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡನೆಂಬುದು ವಿಚಾರಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಷಯ
ವಾಗಿದೆ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉತ್ತಮಭಕ್ತನೆಂದು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.
ಆದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನಾದ ವಿಷ್ಣು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾದವನ್ನು
ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ ನನ್ನ ಕಠಿನವಾದ ಎದೆಯ ಬಿರುಸಿನಿಂದ
ಎಷ್ಟು ವಿಟ್ಟುಯಿತೋ! ” ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಉಪಚರಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮ

ತೇಜಸ್ಸು ದೇವರಿಗೂ ಕೂಡ ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸು ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಸಂರಕ್ಷಣೀಯವಾದದ್ದು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರ ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿರುವದೇನೆಂದರೆ —

“ ವಿಷ್ಣುಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಸ್ಯ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಸಂಬಂಧವ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಸ್ಯ ಹಿ ರಕ್ಷಣೇನ ರಕ್ಷಿತಃ ಸ್ವಾಧ್ಯೈದಿಕೋಧರ್ಮ

ಸ್ವದಧೀನತ್ವಾದ್ಯರ್ಥಮಭೇದಾನಾಮ್ ”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಭೇದಗಳೂ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಅಧೀನವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಆ ವೈದಿಕಧರ್ಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗುವದರಿಂದಲೂ ಅದಿಕರ್ತನಾದ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಯು ಮೊದಲನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ವೈವದುರ್ವಿಪಾಕದಿಂದ ಈಜೀಚೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಸುಳಿ ಸೀಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಮುಂದೆ ಜಗತ್ತಿನ ಗತಿಯೇನಾಗುವದೋ ಎಂದು ಎದೆಯೊಡೆಯುವದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಗೇ ಇದೊಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯದ ಕಾಲವೊದಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಆ ಜಾತಿಯ ಮೇಲೆ ವಿವವನ್ನು ಕಾಣುವರು. ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನು ತಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತುಳಿಯಬೀಕೆನ್ನುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಕಲಿಧರ್ಮೆಂದು ಕಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲವರು ಗೊಗೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸುವರು. ಇದು ಅವರು ಮಾಡಿದ ವಾಸದ ಫಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಅವರ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಅವರ ಹಲ್ಲುಗಳ ಸಂದಿಗೆಗೆ ಚಾಚುವರು. ಅಂತು ಪೂರೈದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ ತಪೋಹಾನಿಯ ಭಯದಿಂದ ಸಹನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಈಗ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಪೋಗಳಿಗೆ ತಿರುಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸಹನಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಹೀಗಾಗಿರುವದೇ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೊಂದು ಈನೋಪನ ಕಥೆಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಿಂಹವು ಒಬ್ಬ ಸುಂದರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ವರಿಸಿತಂತೆ. ಆಕೆ ಹಲ್ಲನ್ನೂ ಉಗ್ಗು

ರನ್ನೂ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಹಾಗಾಗುವೆನೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಮಂಕುಬೂದಿಯನ್ನು ತಳೆದಳಂತೆ. ಅದು ಅವೆರಡನ್ನೂ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲೇ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದಳಂತೆ. ಉಗುರೂ ಹಲ್ಲೂ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸಿಂಹದ ಭಯವೇಕೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನ ನೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲದವರಾಗಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಾತಿಯ ಪೂಜ್ಯತೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು? ಈದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ದೋಷವಾಯಿತು. ಇರಲಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಳಕ್ಕೆ ತುಳಿದಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿ ಈಗ ಇತರ ಚಾತಿಗಳ ಉನ್ನತಿಗೆ ಕೆಲವರು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ! ಇದು ಶ್ಲಾಘ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆ ಚಾತಿಗಳೂ ಮೇಲಕ್ಕೇರತಕ್ಕದ್ದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವರನ್ನು ತುಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವರೆಂಬ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಾವೇ ಇದ್ದಕ್ಕಡೆಯಲ್ಲಲ್ಲ. ಅಧಃಪತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು ತುಳಿಯುವದು ಹೇಗೆ? ಅದೂ ಹೋಗಲಿ. ಎಲ್ಲಾ ಚಾತಿಗಳನ್ನೂ ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದರಲ್ಲವೆ ಒಗತ್ತು ಮೇಲಕ್ಕೇರುವದು? ತಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೇತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಹಿಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಯಾಗವನ್ನಾಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಯಾಗರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ದಶರಥಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಮುದ್ದುಮಕ್ಕಳಾದ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಮುನಿಯು ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ರಾಜರೂ ನೆರವಾಗಬೇಕು. ಈಗಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜರ ನೆರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನತೆಯು ಮುಖಂಡರು ಇತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕು.

ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಾತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಅದರೂ ಈಜೀಜಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಮಾತಿನ ನಾದವು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲಿವರ್ ಗೋಲ್ಡ್‌ಸ್ಮಿತ್ ನಾಹೇಬರು “ ಸಿಟಿಜನ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ದರ್ಶನವಾಗಿ

ಕೊಡುತ್ತೇನೆ

“ ಸರಳರೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೂ ಅದ ಭರತಖಂಡದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ, ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಸುಖಾಸುಭವವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಕ್ಕೂ ನಿರುಪದ್ರವಮಿತ್ರರಾದವರೆ, ಧನ್ಯರು; ನೀವೇ ಧನ್ಯರು. ಅನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಕಟಗಳ ಮೂಲಕವಾದ ಕ್ಷಣಿಕಸುಖವನ್ನು ನೀವು ಎಂದೂ ಬಯಸಿದವರಲ್ಲ. ವಿಲಕ್ಷಣಸುಶಿಕ್ಷಣೆಯ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾದ ಕುಶಲವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೀವು ಎಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂಸಾಲಬ್ಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀವು ಎಂದೂ ತಿಂದು ತೇಗಿದವರಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮನೋಭಾವಗಳು ನಮಗಿಂತ ಎಷ್ಟು ಶುದ್ಧವಾದವು ! ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಸುಶಿಕ್ಷಿತವಾದವು !! ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮತತ್ವವೂ ನಿಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಸೇವಿಸದೆ ಇರುವಂಥ ಜುಳುಜುಳು ಹರಿಯುವ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹನೇ ನಿಮಗೊಂದು ಭೋಗಾತಿಶಯವು. ಸ್ಥಲಾಂತರವೇ ನಿಮಗೊಂದು ಹೊಸಹಬ್ಬ. ಅಹಹ ! ಏನಿದು ; ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಊಹೆಗೂ ಕೂಡ ನಿಲುವದಂಥ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯು !! ”

ಈಗ ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಾಗಿರುವ ಈ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಜೀವವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಯ ದಾರಿ ಸಾಗೀತು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಜರ ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು “ ಹೇಳು ” ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿಧಿಯಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂತೆಂದರೆ ಅದು ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿರುವದೆಂದು ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಸತ್ಯಕಾಮನೆಂಬುವನು ಒಬ್ಬ ಯುಷಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವಾಗ ತನ್ನ ಗೋತ್ರವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಸತ್ಯ, ಶಮೆ, ದಮೆ- ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಅವರಿಂದ

ಮಹಿಮೆಗಳು ನಡೆದು ಜನರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗುರುತ್ವವು ತಾನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಸೂರ್ಯನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ರಿಣುಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಏಳುದಿನ ತಾವೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಭರತಖಂಡವು ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ವೈದಿಕಧರ್ಮವನ್ನು ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆ ವೈದಿಕಧರ್ಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತರ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವೆಂಬ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಇದನ್ನು ವಿಟ್ಟು ಉಳಿದವುಗಳ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಮಾಡಹೋದರೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆ ಆಗುವದು.

ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯ ಲಕ್ಷಣ.

ಸಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಪ್ರತಿದಿನದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ “ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಶುಭಮಸ್ತು ನಿತ್ಯಂ ” ಎಂದೊಂದು ಮಾತಿದೆ. ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಂಗಲವಾಗಲೆಂದು ಆದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಂಗಲವೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆ. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯು ಈಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯ ದೊಡ್ಡ ಗುರ್ತು. ಗೋರಕ್ಷಣೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದದ್ದು. ಇದು ವ್ಯವಸಾಯದ ದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ ಗೋಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯೆಂಬುದು ವ್ಯವಹಾರದೃಷ್ಟಿ. ಧಾರ್ಮಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಗೋವಿನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತದೇವತೆಗಳೂ ಇರುವರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭೂದೇವಿಯು ದುಷ್ಟರ ಭಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಗೋರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಯೇ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಗೋವಿನ ಹಾಲಿನಂಥ ಉತ್ತಮಪದಾರ್ಥವು ಈಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲವೆಂಬಷ್ಟು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಬರೀ ಅದರ ಹಾಲೇ ಏಕೆ ; ಅದರ ಗಂಜಲವೂ ಸಗಣೆಯೂ ಕೂಡ ವಿಷ

ಶ್ರೀಮಿಪರಿಹಾರಕಗಳೆಂದೂ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ವಾಶಾತ್ಮ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಾಗಿ ಏಳುತ್ತಲೇ ಗೋವಿನ ದರ್ಶನವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರನು ನಿರ್ದಯದಿಂದ ಗೋವನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಲಿಸುವೇಶವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗಂತು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋವಧೆಯು ಮಿತವಿೂರಿ ನಡೆಯುವದನ್ನು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಧರ್ಮವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಎತ್ತಕಡೆಗೆ ವಸವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವೋ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಗೋಕ್ಷೀರವಾನದಿಂದ ಸಾತ್ತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುಭಾವವು ಈಗ ಪುರಾಣದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವ ಗೋವಾತೆಯ ಕಾಲಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪುನೀತರಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಅಂಥ ಗೋಮಾತೆ ಈಗ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ; ಯಾವ ಭೂಮಿ ಗೋಗಳು ತೊರೆದ ಕೆಚ್ಚಲಿನಿಂದ ಸುರಿದ ಹಾಲಿನಿಂದ ತಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಗಂಧಮಯವಾಗಿ “ ಗಂಧವತೀ ಪೃಥ್ವೀ ” ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರೆದಿತ್ತೋ ಆ ಭೂಮಿ ಅದೇ ಗೋಗಳ ದೇಹದಿಂದ ಸುರಿದ ಬಿಸಿಯಾದ ರಕ್ತದಿಂದ ಕಾವೇರಿ ದುರ್ಗಂಧಮಯಳಾಗಿರುವಳು. ಹಾಯ್! ಹಾಯ್!! ಇಂಥ ದುರೈೋಗವನ್ನು ನೋಡುವ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕಾರವಿರಲಿ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಅಭಾವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಗೋವಧೆಯ ಭಾವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭಯಂಕರವಾದ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಗೆ ಅಸುರರ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ದೇವಲೋಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಂಥ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.

ನಾಲ್ಕನೇ ಕಿರಣ.

ಅವತಾರ ಮತ್ತು ಜನ್ಮಾಂತರ.

ಅವತಾರದ ಕಾರಣ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕನಾದ ತಂದೆಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಭೌತಿಕ ಭಾಗ್ಯಹೀನರಾದ್ದನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರಾದ್ದನ್ನು ನೋಡುವದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂತಾಪಕರವಾಗುವದು. ಮಕ್ಕಳ ನಿಜವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಂದಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರಮಗಿಂತಲೂ ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕಸಂಪತ್ತು ಅನಘೃಣ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸುವನು. ಈ ಗುಣದ ಉಗಮಸ್ಥಾನವು ದೇವರಲ್ಲಿರುವದು. ದೇವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಂದೆಯು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ದೇವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು. ನಮಗೆ ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯದ ಕೊರತೆಯಾದರೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟೇನೂ ತಳಮಳಿಸಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯವು ಮನಸ್ಸಿನ ಶ್ರೇಯಃಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕುದಿದು ಉಕ್ಕುವದು. ಆಗ ಅವನು ಜಗತ್ತಿನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಕಂಕಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುವನು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಭಗವಂತನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪ್ರಕರಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ—

“ ಯದಾ ಯದಾ ಏ ಧರ್ಮಸ್ಥಿರಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ ಭಾರತ |

ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನಮಧರ್ಮಸ್ಯ ತದಾತ್ಮನಂ ಸೃಜಾಮ್ಯಹಮ್ || ”

ಧರ್ಮದ ಗ್ಲಾನಿಯೂ ಅಧರ್ಮದ ಏಳಿಗೆಯೂ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುವದೋ ಅಕಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿಬರುವೆನೆಂದು ಮೇಲಿನ

ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ “ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವಲ್ಲದ ಬೇರೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವು ಹೆಚ್ಚಿನ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಾತ್ತ್ವಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣತಕ್ಕದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ತಾನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವನು. ಯಾವ ರೂಪನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವನು ದೇವರೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ಆಗುವದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದು ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡ ಫಲವಾಗುವದು. ಒಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಧಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಮನೆಯವರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಗೋಣಿಯು ತಟ್ಟನ್ನು ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ದುಃಖವು ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ನಿಧಿಯನ್ನೇ ಅವರು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ತಾವು ಧನಿಕರೆಂಬ ತಿಳಿವಾಗಿ ಅವರು ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗುವರು. ಇದರಂತೆ ದೇವರು ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಸಮ್ಮ ನಡುವೆಯೇ ಇದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ನಾವು ಗುರ್ತಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಪರಿಚಯದ ಲಾಭವು ನಮಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅವನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವರು ಅವನನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಧನ್ಯರಾಗುವರು. ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಈ ಪುಂಚಡದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಭಗವಂತನ ಅವತಾರವೆಂದು ಗುರ್ತಿಸಿದರಂತೆ.

ಅವತಾರದ ಉದ್ದೇಶ.

ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವು ಸ್ಪಷ್ಟ

ಪಡಿಸುವದು.

“ ಪರಿತ್ರಾಣಾಯ ಸಾಧೂನಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ಚ ದುಷ್ಟತಾಂ |

ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಾಯ ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ || ”

ಈ ಶ್ಲೋಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ದೇವರು ಪ್ರತಿಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ— ಅಂದರೆ ಆಗಾಗ- ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಂಥ ಕೃತತ್ವೇತಾಯುಗಗಳೇ ಅವನ ಅವತಾರಕಾಲವೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಗಡಿಯಾರವು ತವ್ವಾಗಿ ನಡೆಯುವದೆಂದು ತೋರಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಗಡಿಯಾರದವನು ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಕೇಲನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಧರ್ಮವು ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವದೆಂದು ತೋರಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ದೇವರು ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವನು. ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಯಾವದೆಂದರೆ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಪಾತ್ಮರು ತಾವು ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಇತರರ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡನಿಂತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಡ್ಡದಾರಿಗಳೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಇವರನ್ನು ಮೊದಲು ನೆಲಾ ಹಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೂ ಹಾಗೆಯೇ ತಾವು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಇತರರನ್ನು ಪಾಪಕರ್ಮದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಮತ್ತು ಪಾಪಾತ್ಮರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಬೆಳಕು ಬೀಳುವದು ಕಡಿಮೆ. ಪುಣ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಯಬೇಕಾದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಗುಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ಈ ಗುಣವನ್ನು ಕೂಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವದು ಕಡಿಮೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅವರು ಬಹು ಬೇಗ ಪಾಪಾತ್ಮರ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳುವರು. ಹೀಗೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೆ ಜನಸಹಾಯವು ದೊರೆಯುವದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಇನ್ನೇನು ! ಅವರು ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಇದು ಅಸಾಧ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನ ವೆಚ್ಚವಾಗುವದರಿಂದ ಈ ನಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಅವರ

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾವೇ ನೊಂದು ಕೊಳ್ಳುವರು. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೋವಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದು ದೇವರಿಗಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವರು ಅಲ್ಲಿ ಆವಿರ್ಭೂತನಾಗಿರುವನು. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರೂ ಕಡೆದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ತೇಲುವಂತೆ ದೇವರು ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರೂ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಆದ ನೋವು ಅವನಿಗಾದಂತೆಯೇ ಆಗುವದು. ಆಗ ಅವನು ತನಗೆ ನೋವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಆ ದುಷ್ಟರ ಮಗ್ಗಲನ್ನು ಮುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದು ಸ್ವಭಾವವಾಗುವದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟರ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಶಿಷ್ಟರ ರಕ್ಷೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಆಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಶಿಷ್ಟರು ತಮ್ಮ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ತಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಅವರ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಭಂಗವು ಬರದಿದ್ದರಾಯಿತು. ಇದೇ ಅವರಿಗೆ ದೇವರಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಯೋಜನ. ದೇವರು ಅವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವನು.

ಅವತಾರವೆಂದರೇನು?

ಅವತಾರವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಇಳಿದುಬರುವದೆಂದರ್ಥ. ದೇವರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಇಳಿದು ಬರುವನು? ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ದೇವರು ತನ್ನ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಸಜ್ಜನರ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಭಂಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೇನಾದರೂ ಬಂದರೆ ಆಗ ದೇವರು ತಾನೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೀಲನ್ನು ಸರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ ನೀಲಮೇಘ ಶ್ಯಾಮಲಮೌ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಶರದಭ್ರಶುಭ್ರಮೌ ಆಗಿರುವದೆಂಬ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರು ಆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯವೈಭವವನ್ನೂ ಆ ತನ್ನ ಪರಮಪದವಿ

ಯನ್ನೂ ಆ ತನ್ನ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರನ್ನೂ ಆ ತನ್ನ ಪರಿಜನರನ್ನೂ ಆ ತನ್ನ
ಲೋಕಸೌಕರ್ಯವನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ವಸ ಹಾಗೆ ತನ್ನ
ದೊಂದಂಶದಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೇ ಅವತಾರನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾ
ತ್ಮನು ತನ್ನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಕ್ಯಷ್ಟಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವದನ್ನು
ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಂಡಿತರು ಅದನ್ನು ಇಳಿದು ಬರುವಿಕೆಯೆಂದು
ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ದೇವರೇ ಮೇಲಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದರೂ
ಕೂಡ ಅವಿವೇಕಿಗಳು ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿಯಲಾರದೆ ಹೋಗುವರು.

“ ಅವಜಾನಂತಿ ಮಾಂ ಮೂಢಾಃ ಮಾನುಷೀಂ ತನುಮಾಶ್ಚಿತಮ್ |

ಪರಂ ಭಾವಮಜಾನಂತೋ ಮಮ ಭೂತಮಹೇಶ್ವರಮ್ || ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಮೂಢರಾದ ಜನರು ಮನುಷ್ಯರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ
ದೇವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಜಿಡುವರೇ ಹೊರತು ಅವನ
ಸರ್ವೇಶ್ವರಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಪ! ಅವರೇನು ಮಾಡಿ
ಯಾರು? ಅವತಾರ ಪುರುಷರ ವ್ಯವಹಾರವಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರೆಂತೆಯೇ
ಇರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅವನನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯು
ವರು. ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯರ ಶೋಚ್ಛಯಲ್ಲಿ; ಬೆಳೆಯುವದು ಮನು
ಷ್ಯಾನ್ನದಿಂದ; ವ್ಯವಹಾರವೂ ಮನುಷ್ಯರೆಂತೆ-ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನನು
ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿವನು? ಸ್ಥಿಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ
ಕಂಡರೂ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆಯೇ ಇರುವದು. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೂ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಮನುಷ್ಯರ ಹೋಚ್ಛಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ
ಅವರು ಉಳಿದ ಶಿಶುಗಳಂತೆ ಅಳುತ್ತ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು
ಹೇಳುವರು. ಮನುಷ್ಯರ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಭೂಪತನವಾಗುತ್ತಲೇ ಅತ್ತೇ
ಅಳುವವು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ತಾಯಿಯ
ರಿಗೆ ಪುನವೇದನೆಯಿಂದ ಮೈಮರೆವು ಉಂಟಾಗುತ್ತಲೇ ದೇವರು ಶಂಖ
ಚಕ್ರಗದಾಪದ್ಮಭಾರಿಯಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತನೆಂತಲೂ
ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಪುತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅನಂದವನ್ನು
ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ದೇವರು ಮಕ್ಕಳ ರೂಪನ್ನು

ಧಾರಣನಾಡಿ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನೆಂತಲೂ ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗುವಂಥ ಸುಖದುಃಖಗಳೇನೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ಮನುಷ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಸ್ತನ್ಯಪಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವದು, ಆಡುವದು, ಉಣ್ಣುವದು, ತಿನ್ನುವದು—ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಭೂಷಣವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ—

“ ದೇವಶ್ವೇ ದೇವವಚ್ಛೇಷ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಶ್ವೇ ತು ಮಾನುಷೀ ”

ಎಂಬಂತೆ ದೇವತಾರೂಪದಲ್ಲಿರುವಾಗ ದೇವತ್ವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಹಾರ; ಮನುಷ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಾಗ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ವ್ಯವಹಾರ. ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯವನಾದ ಒಬ್ಬನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೀತಿಜಾತಿಯವನ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನನ್ನು ನೀತಿಜಾತಿಯವನೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪುವದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂಢರಾದ ಜನರು ಅವನನ್ನು ನೀತಿಜಾತಿಯವನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಬಿಡಬಹುದು. ಅವತಾರದ ವಿಚಾರವೂ ಹೀಗೆಯೇ. ನಟನ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರದಿಂದ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವತಾರ ಪುರುಷರ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶಿವವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಭೇದಗಳು.

ನಮ್ಮ ಭರತಖಂಡದ ವೇದಾಂತವು ಯಾವ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಅದರ ಪರಮಾವಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುವದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವರೆಂಬುವನೊಬ್ಬನಿದ್ದರೆ ಅವನು ನಿರಾಕಾರನಾಗಿರಬೇಕು; ಅಥವಾ ಸಾಕಾರನಾಗಿರಬೇಕು. ಇವೆರಡು ಕೋಟಿಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ್ದೇನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿರಾಕಾರದ ವರ್ಣನೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಗೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥದ ವರ್ಣನೆಯೂ ಸಮಾನವಾಗಲಾರದು. ಹೀಗೆಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರಾಕಾರಭಾವನೆಯದೆಂದು

ಹೇಳೋಣವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಷ್ಟು ಸಗುಣಮೂರ್ತಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಬೇರೆಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಾರದು. ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದೇವರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೇ ನಾಗದೆ ಹೇಣಗುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದವರಿಗೆ ಮೂವತ್ತಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು. ಇಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಪಂಥದ ದೇವತೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತಲೂ ನಮ್ಮ ದೇವತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಒಂದು ದೊಂಬರಗಣೆಯದ್ದದ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುವದು. ಹೀಗೆ ಸಗುಣದೇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ದೇವರುಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಓವ, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಭೇದಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಈ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಗುಣಮೂರ್ತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಗೆಹೇಗೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬದಕ್ಕೆ ಭಗವಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಕೆಲವು ಉಪದೇಶವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ—

(೧) ಒಂದೇ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಕಾರದ ಮತ್ತು ಹೆಸರಿನ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಒಡವೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು ಒಂದೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಆಕಾರವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

(೨) ಇತರರು ಎಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ದಯಾಮಯನಾದ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು.

(೩) ಒಂದೇ ಸಕ್ಕರೆಯು ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆಯೂ ಮೃಗಗಳಂತೆಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವಂತೆ ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಯೊಬ್ಬಳೇ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಆಕಾರವನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಪೂಜ್ಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

(೪) ಒಂದೇ ಅವತಾರವು ಬೇವರಾಶಿಗಳೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕೃಷ್ಣನೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಮತ್ತೆ ಮುಳುಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕ್ರೈಸ್ತನೆನಿಸುತ್ತದೆ.

(೫) ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಬುದ್ಧ, ಕ್ರೈಸ್ತ-ಮೊದಲಾದ ಅವತಾರಗಳಿಗೂ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೂ ಅದರ ಅಲೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ.

ಅವತಾರಪುರುಷರ ಉದ್ಧರಣಶಕ್ತಿ.

ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತ ಹೋದಷ್ಟೂ ಉನ್ನತಿಯೇನಿಸುವದು; ದೂರವಾಗುತ್ತ ಹೋದಷ್ಟೂ ಅವನಿತಿಯೇನಿಸುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಅನೇಕಪ್ರಾಂಪಚಿಕವಸ್ತುಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ದೇವರಿಗೆ ದೂರವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲಕೆಲವರು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ದೇವರ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪಸುಖವನ್ನು ಕೂಡ ಕಂಡು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅದರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ- ಎಂದರೆ ದೇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಕೆಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಂಪಚಿಕವಸ್ತುಗಳ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಇಳಿಯ ಬೀಳುವವರನ್ನು ದೇವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದ್ಧರಣವೆಂದು ಹೆಸರು. ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ದೇವರ ಸಾಮೀಪ್ಯಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದವರಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ಉದ್ಧರಣಶಕ್ತಿಯುಂಟು. ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಅವತಾರಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಅಲ್ಪವೇ ಸರಿ. ಸಾಮಾನ್ಯಸಾಧುಗಳು ಉತ್ತಮಸಾಧಕರನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಪುಯತ್ನದಿಂದ ಎತ್ತಬಲ್ಲರು. ಅವತಾರಪುರುಷರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ಶಕ್ತಿಗೆ ಪರಿಮಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಉತ್ತಮ ಸಾಧಕರಾಗಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉತ್ತಮಸಾಧನದ ಫಲವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಅವತಾರಪುರುಷರ ಉದ್ಧರಣಶಕ್ತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸರಮಹಾಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ:-

(೧) ಕೆಲವು ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯ ನೀರು ಬಹಳ ಆಳದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸುಲಭ

ವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧುಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅನೇಕ ತಪಶ್ಚರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಅವತಾರವೆಂಬ ಪ್ರವಾಹವು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೂ ಪರಮಾತ್ಮಮಯವೇ ಆಗಿ ಅವರ ದಯಾದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಉದ್ಧೃತರಾಗುವರು.

(೨) ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮತ್ತು ಬಲವಾದ ಹಡಗು ನೀರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವಾಗ ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವಂತೆ ಅಧಿಕಾರವುರುಷರ ಅವತಾರವಾದಾಗ ಅವರು ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ದಾಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

(೩) ಹೋಗೇ ಗಾಡಿಯ ಯಂತ್ರವು ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೋಗಿ ಸೇರುವದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ನಾಪಾನುಗಾಡಿಗಳ ಸಾಲು ಸಾಲನ್ನೇ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಡುವಂತೆ ಅವತಾರವುರುಷರು ಅನೇಕ ವಾಪರಾಶಿಗಳಿಂದ ಭೂಭಾರರಾಗಿರುವ ಜನರನ್ನು ಸ್ವಶಕ್ತಿನಿಂದ ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಡುವರು.

ಅವತಾರಸ್ವರೂಪವು ರೂಪಕವಲ್ಲ

ಅವತಾರವುರುಷರು ಬಂದಾಗ ಅವರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಲಕದಂಥವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವ ಪ್ರಿಯರಾದ ಜನರಿಗೆ ಆ ಅವತಾರವುರುಷರ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಶಯವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಆ ಅವತಾರವುರುಷರ ಸ್ವರೂಪವು ಕವಿಕಲ್ಪಿತವೆಂದೂ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಗುಣದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿಯು ಆ ಗುಣವನ್ನು ಅವತಾರವುರುಷಸ್ವರೂಪದಿಂದ ವರ್ಣನೆಮಾಡಿರುವನೆಂದೂ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುವದು. ಈ ಭಾವನೆಯಾದರೂ ಮೂಲತತ್ತ್ವಕ್ಕೇನೂ ಬಾಧೆ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ-ಮೊದಲಾದವರ ಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಓದಿದರೂ ಅನುಕರಣಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು-ಅವರ ಗುಣಗಳನ್ನೇ. ಆದರೂ ಸೀತೆ,

ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ರಾಧೆ, ಅರ್ಜುನ-ಮೊದಲಾದವರು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲವೆಂದೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಣಾರ್ಥಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಬಗೆಯ ರೂಪಕಶಬ್ದಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮ ಹಂಸರು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾವು ಇರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಅವತಾರಪುರುಷರೂ ಮಾಂಸದಿಂದ ಮತ್ತು ರಕ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವಿದ್ದದ ರಿಂದ ಅವರನ್ನು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು; ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ವರೂಪ.

ದೇವರು ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದರ ಪುನಿಕ್ಯುತಿಯು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು. ಮನುಷ್ಯರೂ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸು ವರು. ದೇವರು ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವತಾರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಮನುಷ್ಯರು ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಾಂತರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವತಾರಕ್ಕೂ ಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕೂ ಭೇದವೇನೆಂದರೆ ಅವತಾರಪುರುಷರು ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿಯಮನಮಾಡುವವರಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ರೂಪಾಂತರ ವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಜನ್ಮಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಜಗತ್ತಿನ ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದು ತ್ತಾರೆ. ಜನ್ಮಾಂತರಸ್ವರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಹೇಳುವ ದೇನೆಂದರೆ—

೧೬ ದೇಹಸೋಸ್ಥಿತ್ಯಥಾ ದೇಹೇ ಕಾಮಾರಂ ಯೌವನಂ ಜರಾ ।

ತಥಾ ದೇಹಾನ್ತರವ್ರಾಪ್ತಿಃ || ”

ಬೇರೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆಯುವದೆಂಬುದು ಒಂದೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ಮುಪ್ಪು— ಇವು ತೋರುವಂತೆ— ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಬಾಲ್ಯದ ದೇಹವು ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿರು ವದು; ಯೌವನದ ದೇಹವು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿರುವದು; ಮುಪ್ಪಿನ

ದೇಹವು ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿರುವದು. ಈ ದೇಹಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂದು ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದೇ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವದನ್ನೇ ನಾವು ಎಡೆಬಿಡದೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಳುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ದೇಹವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿರುವದೆಂದು ಅವರು ಭೌತಿಕಸಾಧನಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೇರೆ ದೇಹವೇ ಬರುವದೆಂಬುದೂ ಇದರ ಹಾಗೆಯೇ. ಬಾಲ್ಯಯೌವನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದೇಹವು ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದು ಬರುವದಕ್ಕೂ ಸತ್ತಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವು ಬರುವದಕ್ಕೂ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಯೌವನದ ದೇಹವು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಬಾಲ್ಯದ ದೇಹವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಕ್ಷಯಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವದೇ ಶರೀರದ ಸ್ವರೂಪ. ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪರಿಗಳು ಸಿಬುರೆದ್ದು ಕಿತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೊಂದೊಂದು ಪರಿಯು ಕಿತ್ತು ಹೋಗುವಿಕೆಯು ಏಳುವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ನಡೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಹಳೇ ಶರೀರದ ಪರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿರುವವೆಂದೂ ಆಯಾಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಗಳು ವೈಗೊಡುತ್ತ ಬರುವದರಿಂದ ಏಳುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೇಹವೇ ಆಗಿರುವದೆಂದೂ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದವರ ಗುರ್ತು ಬೇಗ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲ್ಯಯೌವನ ಮೊದಲಾದ ದೇಹಗಳೇರ್ಪಡುವಾಗ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸತ್ತಮೇಲೆ ದೇಹಾಂತರವುಂಟಾಗುವಾಗ ಹಿಂದಿನದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹೊಸದು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕಡೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಬಂದರೂ ಬಹುದಿನದ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಅದು ಹೊಸದಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಕಡೆವಿ ಕಟ್ಟಿದರಂತು ಅದು ಹೊಸ ಮನೆಯೆ. ಸತ್ತಮೇಲೆ ಬರುವ ದೇಹವು ಕಡೆವಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಂತೆ ಇರುವದು. ಅಥವಾ

“ ವಾಸಾಂಸಿ ಜೀರ್ಣಾನಿ ಯಥಾ ವಿಹಾಯ

ನವಾನಿ ಗೃಹ್ಣಂತಿ ನರೋಽಪರಾಣಿ ।

ತಥಾ ಶರೀರಾಣಿ ವಿಹಾಯ ಜೀರ್ಣಾ

ನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಸಂಯಾತಿ ನಮಾನ್ ದೇಹೀ || ”

ಎಂದರೆ ಜೀವನು ಹಳೆಯದಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದೊಗೆದು ಬೇರೆ ಹೊಸವನ್ನು ಧರಿಸುವಂತೆ ಹಳೆಯ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸುವನೆಂದರ್ಥ.

ಹೊಸದೇಹವು ಹೇಗೆ ಬರುವದೆಂಬದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ ಹೊಸದೇಹಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಹೊಸದೇಹಗಳು ಬರುವ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸೃಷ್ಟಿನಿಯಮದ ನೊಬಗಿಗೇ ಭಂಗಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳ್ಳೇ ಫಲವಿರಬೇಕು; ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಫಲವಿರಬೇಕು. ಹೀಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲೋಕದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ನಾಗಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವೂ ಒಂದು ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೀತೀರಬೇಕಾಗುವದು. ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರವಂತು ಶಾಶ್ವತವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂಬದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಇದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಯುವತನಕ ಬಳ್ಳಿಯದನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪದಿನದ ಸಂವಾದನೆಯಿಂದ ಬಹುದಿವಸದ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಾಗಿಸುವವರನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದ ಕರ್ಮಗಳೇ ಎಷ್ಟೋ ದೀರ್ಘಕಾಲದತನಕ ಅನುಭವಿಸಿ ತೀರಿಸುವಷ್ಟು ಆಪಾರವಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಲೇ ಬೇಕು; ಸಾಯಲೇ ಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೇಹಗಳ ಅಗತ್ಯವು ಗೊತ್ತಾದೊಡನೆಯೇ ಅವು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತವೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರವೂ ತನಗೆ ತಾನೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರವು ಬರಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಧನರೂಪವಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಷ್ಟೆ. ಹೊಸ ದೇಹವು ಬರಬೇಕಾದರೆ ನಾವು

ಅದಕ್ಕೆ ಬಿಲೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅನೇಕಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುವೆವು. ಎಂದರೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇಹಗಳು ಬರುವವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯ ವೇನೆಂದರೆ—

“ ತದ್ಭೂತಂ ಪೇಶಸ್ವರೀ ಪೇಶಸೋ ಮಾತ್ರಾಮುಪಾದಾಯಾನ್ಯನ್ನವತರಂ

ಕಲ್ಯಾಣತರಂ ರೂಪಂ ತನುತ ಏವಮೇವಾಯಾಮಾತ್ಮೇದಂ ಶರೀರಂ

ನಿಹತ್ಯಾವಿದ್ಯಾಂ ಗಮಯಿತ್ಯಾನ್ಯನ್ನವತರಂ ಕಲ್ಯಾಣತರಂ ರೂಪಂ ಕುರುತೇ”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ತುಂಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸುಂದರವಾದ ಹೊಸರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ದೇಹವು ಸತ್ತಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಹೊಸರೂಪವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆ, ಕಾಮ, ಕರ್ಮ-ಎಂಬ ಮೂರು ಮಾತುಗಳ ಅರ್ಥವಿರುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂದರೆ ದೇವರ ಸ್ವರೂಪದ ಬ್ಲಾಸನಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಿಕೆ. ಕಾಮವೆಂದರೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಯಕೆ. ಕರ್ಮವೆಂದರೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳು. ದೇವರ ನಿಜಸ್ವರೂಪವ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಯಕೆಗಳಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಬಯಕೆಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವನು ಬಗೆಬಗೆಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಹೊಸದೇಹವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದರೆ ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಹೊಸ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂದರ್ಥ. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ಬಗೆಬಗೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್‌ವ್ಯಾಸರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ಭಾ || ಸರನು ನಾನಾರೂಪಗಳ ತಃ | ಧರಿಸಿ ಬಹುತರನಾಮಗಳನನು |

ಕರಿಸಿ ನಾಟ್ಯವನಾಡುವುದದಿ ದೇಹಿಯಾದವನು ||

ದುರಿತವೆಚ್ಚಿರೆ ಜನನಮೃತಿಗಳ | ಪರಿಪರಿಯ ಜನ್ಮಗಳ ಬಳಸುತ |

ಪರಿವಿಡಿಯಲೋಲಾಡುತಿರ್ಪನು ಕಾಲಗತಿಯಿಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳು ಪಾಪದ ಫಲವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾ

ತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳು ತಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು. ನಿಜ; ತಪ್ಪಿಯೇ ತಪ್ಪುವವು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಪುಣ್ಯವು ಯಾವದೆಂದರೆ ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನ. ಅದನ್ನು ಪಡೆದ ಮನುಷ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಸಾವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು? ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪರೋಪಕಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ಪುಣ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲಾರವು; ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಡುವವು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾರಬಿಡದೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವದರಿಂದ ಈ ಪರೋಪಕಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪುಣ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವೇ ನಿಜವಾದ ಪುಣ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಗೌಣ ಪುಣ್ಯಗಳು. ಪಾಪಗಳು ದುಃಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಗೌಣಪುಣ್ಯಗಳು ಸುಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಡುವವು. ಅಂತು ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳೆರಡೂ ಸಮವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತಿಗಳು ಗೌಣಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಪಾಪವೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನ ಜ್ಞಾನವು ಒಂದೇ ಪುಣ್ಯವು. ಇರಲಿ. ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದವರಿಗೆ ಸುಖಕರವಾದ ಮೇಲಿನ ಕೆಲಸವು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಪರೋಪಕಾರದಂಥ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸುಖಾತಿಶಯವುಳ್ಳ ದೇವಲೋಕವಾಸದ ಜನ್ಮವು ದೊರೆಯಬಹುದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವೇ ಬರಬಹುದು; ಪಾಪವು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಜನ್ಮವು ಬರಬಹುದು; ಬರೀ ಪಾಪವೇ ಆದರೆ ಕಲ್ಮು ಮರಗಳ ಜನ್ಮವು ಬರಬಹುದು—ಹೀಗೆ ಅವನವನ ಕರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅವನವನಿಗೆ ಹೊಸ ದೇಹಗಳು ಬರುವವು.

ಹಿಂದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾವೇ ಇಂದು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವದಾದರೆ ಅದರ ನೆನಪೇಕಿಲ್ಲವೆಂಬದೊಂದು ಸಂಶಯವು ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದು. ನೆನಪುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಧಾರವು ಮನಸ್ಸು. ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು

ಒಂದು ಸರೋವರದಂತೆ. ಸಂಸ್ಕಾರಗಳೆಂಬುವು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಹೊಲಸುಗಳಂತೆ. ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹೊಲಸುಗಳು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಳಕ್ಕಿಳಿಯುವವು. ಆ ಸರೋವರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕದಡಿದರೆ ಮೇಲಮೇಲಿನ ಹೊಲಸುಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೇಳುವವು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕದಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಳಗಿನ ಹೊಲಸುಗಳೇಳುವವು. ತೀರ ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕದಡಿದರೆ ತಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಲಸು ಕೂಡ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಬಹುದು. ಮನಸ್ಸು ಬಹು ಆಳವಾದ ಸರೋವರ. ಅದರ ಆಳವನ್ನು ಕಾಣುವದು ಅಂಥಿಂಥವರಿಗೆ ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ತಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸುವದು ಕಠಿನ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅನೇಕದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ನಮಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟು ನಾವು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಸರೋವರದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ತಳದಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೇಬ್ಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ನೆನಪನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ನೆನಪು ಮಾತ್ರ ನಮಗೊಂದೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಗರ್ಭದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಈಶ್ವರನ ಮೊಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮರವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವನಿಗೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನ್ಮಗಳ ನೆನಪಾಗುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲಂತು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ನೆನಪು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಆಗಲಾರದು. ಇನ್ನು ಮನಃಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಂಥ ಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯೋಗಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಥವಾ ಇತರರ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ತೀರ ತಳಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗಿ ಆ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮೇಲೆಬ್ಬಿಸುವರೆಂದು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯುಳ್ಳವರ ವಿಚಾರಗಳು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಐವರು ಗಂಡಂದಿರು ಗಂಟುಬೀಳಬೇಕಾದರೆ ಆಕೆ ಹಿಂದಿನ

ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ “ ಪತಿಂ ದೇಹಿ ” ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಐದುಸಲ ಮಾಡಿದ್ದೆಂದೂ ದಶರಥನೂ ವಸುದೇವನೂ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನೇ ಮಗನಾಗಬೇಕೆಂದು ಯಾಚಿಸಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದೂ ಗೋಪಿ ಕಾಸ್ತೀಯರೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಋಷಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಲಿಂಗನವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದರೆಂದೂ ಕಥೆಗಳಿರುವವು.

ಮರಣಕಾಲದ ಸ್ಮರಣೆ.

ಹೀಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅವನವನ ಕರ್ಮಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂಬ ಪಕ್ಷವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಅವನು ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇಕ ವಾಗ್ಗಿರುವಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಮೊದಲು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಯಾವದು ಉತ್ಕಟವಾಗಿರುವದೋ ಅದು ಮೊದಲು ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವದು. ಜನ್ಮಾಂತರದ ಮಾತು ಒಂದು ಕಡೆ ಇರಲಿ.

“ ಅತ್ಯುತ್ಕಟೈಃ ಪುಣ್ಯವಾಪ್ಯೇರಿಹೈವ ಫಲಮುಚ್ಯತೇ ”

ಎಂಬ ವಚನದಂತೆ ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳು ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದರೆ ಅವು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದವರಿಗೆ ಕಾಯದೆ ಒಡನೆಯೇ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಬಿಡುವವು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಉತ್ಕಟವಾದ ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳೇ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳೇ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಡುವವು. ಆ ಉತ್ಕಟತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಒರೆಗೆಲ್ಲೇನು? ಇದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ

“ ಏಷಾ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಸ್ಥಿತಿಃ ಪಾರ್ಥ ಸೈನಾಂ ಪ್ರಾಸ್ಯ ವಿಮುಹ್ಯತಿ |

ಸ್ಥಿತಾಸ್ತಾಮಂತಕಾಲೇಽಪಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ವಾಣಮುಚ್ಯತೇ || ”

ಎಂಬದೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ. ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದವನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೂರ್ವಾರ್ಥದ ಅರ್ಥ. ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಸ್ಥಿತಿ ಬಂತೆಂದೊಡನೆ ಅವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಾದಂತೆಯೇ ಆಯಿತಾದರೂ ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮುಕ್ತನಾಗುವನೆಂದು ಉತ್ತರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ

ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮರಣಕಾಲವೆಂಬ ದೊಂದು ಬಹು ಕಠಿನಪ್ರಸಂಗವು. ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಸ್ಥಿತಿ ಕದಲಬಾರದು. ಅದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೀರಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀರೂರಿತ್ತೆಂದರೆ ನಾಯುವ ಕಾಲವು ಬರುತ್ತಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಉತ್ಕಟತೆಯ ಗುರ್ತು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವವಂತೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಯಾವ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬೀರಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಪುಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಆ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ತಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಅವನು ಬಂದು ಉತ್ತಮಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಉತ್ತಮಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಡುವದು: ಹೀನಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಹೀನಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮವು ತನಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಉತ್ತಮಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು. ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಯೋಗ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ

‘ಅಧಿಭೂತಾಧಿವೈವಂ ಮೂಂ ಸಾಧಿಯಷ್ಟಂ ಚ ಯೇ ವಿದುಃ |

ಪ್ರಯಾಣಕಾಲೇಽಪಿ ಚ ಮೂಂ ಕೇ ಜಮಯುಕ್ತಾಚೇತಸಃ ||’

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವು ಹೇಳುವದು. ಅಧಿಭೂತವೂ ಅಧಿವೈವವೂ ಅರಿಯಿಷ್ಟವೂ ಒಬ್ಬ ದೇವರೇ ಎಂದು ನಾಯುವಾಗ ಕೂಡ ಮನೆಯದಿರುವರೇ ಯೋಗಿಗಳೆಂದರ್ಥ. ಬೀರಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರುವಾಗ ವಿಚಾರದಿಂದ ಇಂಥ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಹೊಯ್ದಾಡುವಾಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಅದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ

ವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು.

ಅವತಾರವು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಗಧೀನವಾಗಿರುವದೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಜನ್ಮಾಂತರವೂ ಬೇವರ ಇಚ್ಛೆಗಧೀನವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಅವತಾರವುರುಷರ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬೇವರ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬೇಕು. ಹೇಗೆಂದರೆ—

“ಯಂ ಯಂ ವಾಪಿ ಸ್ಮರನ್ಲಾವ ತ್ವಜತ್ಯಸ್ತೇ ಕಲೇವರಮ್ |

ತಂ ತಮೇವೈತಿ ಕೌಸ್ತೇಯ ಸದಾ ತದ್ಲಾವಘಾಸಿತಃ ||”

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಸಾಯುವಾಗ ಯಾವನು ಯಾವ ರೂಪನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೋ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅದೇ ರೂಪನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವಾದ ರೂಪು ನೆನಪಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಬೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಅವನು ಅದೇ ಚಿಂತೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭರತನ ಕಥೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಭರತನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕಸತ್ಯರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಂಚಿ ತಾನು ಮುನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮಭಾವನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನೇ ಎಚ್ಚಿಡದೆ ನಡೆಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳ ಕೋಟಲೆಯೇ ತಪ್ಪಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೊಂದು ವಿಘ್ನವು ಬಂತು. ಒಮ್ಮೆ ಭರತನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ದಡದಲ್ಲಿ ಆಹ್ಲಿಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಭಯಂಕರವಾದೊಂದು ಸಿಂಹಗರ್ಜನೆಯಾಯಿತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣಗರ್ಭಣಿಯಾಗಿ ಬಾಯಾರಿ ನೀರು ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಜಿಂಕೆಯು ಹೆದರಿ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ಭರತನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನದಿಯನ್ನು ಹಾರಿತು. ಅದು ಹಾರುತ್ತಿರುವಾಗ ಜಿಂಕೆಯು ಮರಿಯು ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ನದಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಿಕರವುಳ್ಳವನಾದ ಭರ

ತನು ಆ ಮರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಕುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದನು. ತಾಯಿಜಿಂಕೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸಂಕಟದ್ಲಿ ತಾನು ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಆ ಜಿಂಕೆಯು ಮರಿಗೆ ಭರತನೇ ತಾಯಿಯಾದನು. ಭರತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಬಂದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ಅಗಲಿರಲಾರದವನಾದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಂತು ಹೋದವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಭರತನಿಗೆ ಮರಣಕಾಲವು ಬಂತು. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾದ ಪ್ರೇಮವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನಯವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಸಾಯುವಾಗ ಅವನ ಮುಂದೆ ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯ ವಿಚಾರವೇ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ತಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯು ಗತಿಯೇನೆಂಬ ಯೋಚನೆಯೇ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನಾ ವರಿಸಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ಜಿಂಕೆಯೇ ಆದನೆಂದೂ ಆ ಜಿಂಕೆಯು ಜನ್ಮವು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮುಕ್ತನಾದನೆಂದೂ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾದ ಯಾವ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡದೆ ತನಗೆ ಹಿತವಾದ ನೆನಪೇ ಕೊನೆಗೂ ಬರುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವೇ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಸಾಯುವಾಗ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಅದು ಬರುವದಂತು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಸರ್ವಪರಿಕರಗಳೂ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂಡ ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯಾದಂತಾಗಲಾರದು. ಅದರೂ ಸಾಯು

ವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರವೇನಾದರೂ ಇದ್ದು ಅದು ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಸರೋವರದ ತಳದಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರೆ ಆ ಸಾವಿನ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಲಕ್ಷವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕರೆದರೂ ಆ ಹೆಸರು ದೇವರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅದು ಪುತ್ರನೆಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ದೇವರ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಎಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಇಬ್ಬರು ಗೆಳೆಯರು ಮಾತಾಡುವಾಗ ಒಬ್ಬನು ನಮ್ಮ ಎಳೆಯ ಮಗುವಾದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತಿರುಪತಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೆ ಮುಡುಪನ್ನು ಕಟ್ಟಿದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಗುವಿಗೆ ಇಟ್ಟ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನೆಂಬ ಹೆಸರು ಆ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ವೆಂಕಟರಮಣಸ್ವಾಮಿಯ ನೆನಪನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದೇವರ ನೆನಪಾದ ವಿಚಾರವು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಅಜಾಮಿಳನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಅವನು ಮೊದಲು ಒಳ್ಳೇ ಕರ್ಮನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಏನೋ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅವನು ಒಬ್ಬ ನೀಚಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿ ಪತಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ನೀಚಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಜಾಮಿಳನಿಗೆ ಕಿರಿಯವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ಅಜಾಮಿಳನು ಆ ಮಗನನ್ನು ನಾರಗನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾರಗನೆಂಬುದು ನಾರಾಯಣ ಎಂಬ ದೇವರ ಹೆಸರಿನ ಮುದ್ದಿನ ರೂಪ. ಅಜಾಮಿಳನು ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸಾಯುವ ಕಾಲವು ಬಂತು. ಆಗ ಅವನು ನಾರಗ ಎಂದು ಬದರಿದನು. ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಅವನಿಗೆ ಪೂರ್ವಸಂಸ್ಕಾರದ ಬಲದಿಂದ ನಾರಾಯಣದೇವರ ನೆನಪಾಯಿತು. ಆಗ ತಾನು ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪತಿತನಾದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಗತಿಯೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ನಾರಾಯಣಸ್ಮರಣೆಯ ಪುಭಾವವನ್ನು ಹೇಳುವದೇನು !

“ ಅಂತಃಕಾಲೇ ಚ ಮಾಮೇವ ಸ್ಮರನ್ಮುಕ್ತಾ ಕಲೇವರಮ್ ;

ಯಃ ಪ್ರಯಾತಿ ಸ ಮುಷ್ಠಾವಂ ಯಾತಿ ನಾಸ್ತ್ಯತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಾಯುವಾಗ ಕೂಡ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವವರು ದೇವತ್ವವನ್ನೇ ಪಡೆಯುವರೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ವಾಲಿಯೂ ರಾವಣನೂ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಹಗೆಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಾಯುವದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಭೀತಿಯಿಂದ ಎದೆಬಿಡದೆ ಅವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕೊನೆಗೂ ಅವನ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಯಿತೆಂದು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಮರಣದ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮರಣವಾಗುವದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಮರಣವೆಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನೂ ಅಮೇಲೆ ಬೇವನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯೇನಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾವು ವಿಚಾರಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದದ್ದು. ಬೇವರ ಶರೀರವು ಮರಣವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮರಣವಾದ ಮೇಲೆಯೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಹುವದು, ಕೂಡುವದು, ನಿಲ್ಲುವದು— ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದಾನೊಂದು ಶಕ್ತಿ ವಿಶೇಷವು ಈಗ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋದಂಥ ವಸ್ತುವಾಗುವದನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾಯುವವರ ಹತ್ತಿರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮೇಲುಸಿರಿಟ್ಟಿದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆ ಆ ಉಸಿರು ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮರಣವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವವರಿಗೂ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವಿರುವದು. ಅದು ಹೋಯಿತೆಂದರೆ ಶರೀರವು ಒಣಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತಾಗುವದು. ಮರಣವಾಗಿರುವದೊ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಬಂದಾಗ ಕೆಲವರು

ಮೂಗಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ನೋಡುವರು. ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಉಸಿರು ಓಡಾಡುವದೊ ಇಲ್ಲಿವೊ ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೇ ಅವರ ಉದ್ದೇಶ. ಜೀವವೆಂಬ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಧನಕ್ಕೆ ಈ ಶರೀರವೆಂಬುದು ಕಷ್ಟಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ; ಪ್ರಾಣವೆಂಬುದು ಕಷ್ಟಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿರುವ ತೆಳುವಾದ ಚೀಲದಂತೆ. ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಧನದ ಕಳವಾಗುವಾಗ ಕಷ್ಟಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೇ ಕಳವಾಗಿ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ; ಅದರೊಳಗಿನ ಚೀಲಗಳು ಹಣದೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರಂತೆ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವವೆಂಬ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಧನವು ಹೋಗುವಾಗ ಶರೀರವು ಕಷ್ಟಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಇದ್ದೆಯಲ್ಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿರುವದು. ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಚೀಲವು ಜೀವವೆಂಬ ಹಣದೊಡನೆ ಸ್ಥಲಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವದು. ಆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜೀತನಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದಲ್ಲಿರುವದು. ಮರಣವೆಂದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವು ಸ್ಥಲಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳುವದು. ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸ್ಥಲಶರೀರವು ಹಣವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವು ಶರೀರದಿಂದ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಬರುವಾಗಲೂ

“ ರೋರಂ ಯದವಾಪ್ನೋತಿ ಯಜ್ಞವೃತ್ತ್ಯಾ ಮತೇಶ್ವರಃ |

ಗೃಹತ್ಯತಾನಿ ಸಂಯಾತಿ ವಾಯುಗಣಂಧಾನಿವಾರಯಾತ್ || ”

ಎಂಬ ಗೀತಾವಚನದಂತೆ— ವಾಯು ಹೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಗಂಧವನ್ನು ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ— ಜೀವವು ಪಂಚೇದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ಸಾಗುವದು.

ಮರಣವು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಬರುವದೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ಅವನ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಅವನ ಜೀವಿತಕಾಲವಿಷ್ಟೇಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಮರಣವಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಮರಣವೆಂಬ ದುಃಖವನ್ನು ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಯೋಗವಿರುವದೋ

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಬರುವದೆಂದೂ ಆ ದುಃಖವು ಅವನ ಹಿಂದಿನ ವಾಪದ ಫಲವೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪುಣ್ಯವೆನಿಸುವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದುಃಖವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಾಗುವದೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಯುಃಪರಿಮಾಣವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಸಿರಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲಿರುವದೆಂದೂ ತಿಳಿದವರ ಮತವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಯೋಗಮಾರ್ಗದಿಂದ ಉಸಿರನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲ ಮರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದ್ದರೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಯುಸ್ಸು ಪ್ರಾಣದ ಧೀನವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಾಣವು ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುವ ಲಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಆ ಜೀವನ ಮುಂದಿನ ಗತಿಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿರುವ ಪ್ರಾಣವು ತನ್ನ ಗಂಟನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಬೀಳುವ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಶರೀರಕ್ಕಿರುವ ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಯಾವ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ತೊರಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ತವಕವು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಸತ್ಯರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಆದಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಖಭಾಗದ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಯುತ್ತದೆ. ಅವನು ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನುಸಿದು ವಾರಾದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಿನಂಥ ಕೆಳಗಿನ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣವು ಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ-ಮೊದಲಾದ ಕಂಡಿಗಳಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ಆ ಜೀವವು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೆಂದೂ ಕೆಳಗಿನ ಕಂಡಿಗಳಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಾಗಲಿ ನರಕಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೋದ ಜೀವನು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

ಈ ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಗಿಲಿದೆ. ಈ

ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಾಗಿಲುಗಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಗಿಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬಾಗಿಲು. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ ನಡುನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ. ಇದರ ವಿಚಾರವೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿದೆ. ಜೀವನು ಈ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಈಶ್ವರಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನೇ ಪಡೆದು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳ ಚಕ್ರದ ಸುತ್ತಿನಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಮಹಾಮಹಾಯೋಗಿಗಳು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಬೆನ್ನ ಹುರಿಯಲ್ಲಿ ಈಡಾ, ಪಿಂಗಳಾ, ಸುಷುಮ್ನಾ- ಎಂಬ ಮೂರು ನಾಡಿಗಳಿರುವವೆಂತಲೂ ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ಈಡಾ ಮತ್ತು ಪಿಂಗಳಾ ಎಂಬ ಎರಡು ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೂರಿ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವದೆಂತಲೂ ಆ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಈಡೆಯೊಳಕ್ಕೂ ಪಿಂಗಳೆಯೊಳಕ್ಕೂ ಸುಗ್ಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸುಷುಮ್ನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡದರೆ ಆ ನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಅದು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತೂರಬಹುದೆಂತಲೂ ಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳುವರು.

ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವ ಬಗೆ.

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ ಜೀವರಲ್ಲಿ ನಡುನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದವರು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದಿರುವರು. ಇನ್ನುಳಿದ ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೊಂದರಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಡ್ಡಾಸುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ನರಕವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗವು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆ ಜೀವನು ನೋತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಮಳೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭೂಮಿಗಳಿಗುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಧಾನ್ಯಗಳೊಳಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತಿಂದಂಥ

ಪುರುಷರ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ನೇರುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಪುರುಷರ ಶರೀರದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಜೀವಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದೇಹವು ಹೊಸದಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗುವದೇ ಹೊರತು ಜೀವವೇ ಹೊಸದಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಜೀವರು ಅವರ ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಜೀವರಲ್ಲಿ ಯಾರ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಆ ದಂಪತಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿರುವದೋ ಅಂಥವರು ಮಾತ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವರು. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುವರು. ಜೀವರು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗಾಗುವ ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ, ಜೀಸುವಿಕೆ, ಬೇಯಿಸುವಿಕೆ- ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಉಪಹತಿಯೇನೂ ಆಗದಂತೆ ಅವರ ವರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಜೀವವು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿರುವದರಿಂದ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಜೀವನು ಹೀಗೆ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆರನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಗೇ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾಗುವದು. ತಾನು ಅಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದದ್ದೇ ತನ್ನ ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಆಗ ಜೀವನಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವದು. ಆಗ ಅವನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದೂ ಧರ್ಮವಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಗರ್ಭದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಲೇ ಈ ಸ್ಮರಣೆಯು ಹಾರಿಹೋಗುವದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವಾಗಲೂ ಮೇಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೂ ಪಡುವ ಕಷ್ಟವು ಹೇಳತೀರದಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮವಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎದೆಬಿಡದೆ ಅಡಿಯಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ

ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿರುವವು. “ ಬೀಸುವ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಾವಿರವರ್ಷ ಆಯುಷ್ಯ ”ವೆಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹರಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಬೀವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾರಾಗುತ್ತಲೇ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೂಡ ತಂದುಕೊಳ್ಳದಿರುವದು ಬಹು ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಷಯ.

ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಅವತಾರಪುರುಷರಿಗೂ ಇರುವ ಭೇದ.

ಇದನ್ನು ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುವದು ಯುಕ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಸರಮಹಾಸರ ವಚನಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇವೆ.

(೧) ಹೋಮವೆಂಬ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪುರಾಣಪಕ್ಷಿಗಳಿವೆ. ಅವು ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಅತ್ಯಂತೋನ್ನತಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿ. ಅವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಭೂಮಿ ಗೆಂದೂ ಇಳಿಯುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಪೊಟ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಭೂಮಿಯ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಜೀಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಪೊಟ್ಟಿಯೊಡೆದು ಮರಿಯಾಗುವವಂತೆ. ಮತ್ತು ಆ ಮರಿಗಳು ಬಡನೆ ತಾವು ಜೀಳುತ್ತಿರುವೆವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ತಾವೇ ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಾನದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಹಾರುವವಂತೆ. ಶುಕದೇವ, ನಾರದ, ವಸು ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಕರಾಚಾರ್ಯರೇ ಪೂಜಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದರು.

(೨) ಅನೇಗೆ ಹೊರಗೆ ಕೋರೆಹಲ್ಲುಗಳೂ ಒಳಗೆ ಅಗಿಯುವ ಹಲ್ಲುಗಳೂ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಜೊತೆ ಇರುವಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಥ ಭಗವದಂಶಸಂಭೂತರು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇತರರಂತೆ ತಾವೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಆತ್ಮಗಳು ಕರ್ಮಪಾಶಕ್ಕೆ ಬಹುದೂರ ಇರುವವು.

(೨) ಪ್ರ. ಯೆಹೋದ್ಯರು ತನ್ನ ಮೈಗೆ ಮೊಳೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದರೂ ಏನುವು ಅಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅಗಲೂ ದೇವರು ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಹೇಗೆ ?

ಉ. ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಮೊಳೆಯನ್ನು ತಿವಿದರೆ ಆ ಮೊಳೆಯು ಬಳಗಣ ತಿರುಳಿಗೂ ಕೂಡ ನಾಟುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗಿಟಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಗಣ ತಿರುಳೆಲ್ಲಾ ಬಣಗಿ ಕೊಬ್ಬರಿಯಾಗಿ ಚಿಪ್ಪಿನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಕಾಯಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಮೊಳೆಯನ್ನು ತಿವಿದರೆ ಅದು ಕೊಬರಿಗೆ ನಾಟುವದಿಲ್ಲ. ಏನುವು ಗಿಟಕಿನಂತಿದ್ದನು. ಅವನ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಸ್ಥೂಲದೇಹದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಹಿಂಸೆಗಳು ಯಾವದೂ ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೊಳೆಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದರೂ ಅವನು ಶಾಂತತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ತನ್ನ ಹಗೆಗಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವದಕ್ಕಾಯಿತು.

ಸಿದ್ಧರಿಗೂ ಅವತಾರಪುರುಷರಿಗೂ ಇರುವ ಭೇದ.

ಸಿದ್ಧರೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಅವತಾರಪುರುಷರೆಂದರೆ ಇತರರಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಕಂಡರೂ ಗರ್ಭವಾಸದ ಕ್ಲೇಶ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅಯಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ದೇಹವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಸಾಧಾರಣರಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಅವತಾರಪುರುಷರ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಇರುವ ಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಧಾರಣರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧರಾದವರ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಅವತಾರಪುರುಷರ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಭೇದವನ್ನು ಹೇಳುವದೂ ಅಗತ್ಯವಾಗುವದು. ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವದೇ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಭಿಸುವದರಿಂದ ಸಿದ್ಧರ ಮತ್ತು ಅವತಾರಪುರುಷರ ಸ್ಥಿತಿಯ ಭೇದದ

ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದುಮಾಡುವೆವು.

(೧) ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎರಡುಬಗೆಯ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಗುರು ತನ್ನ ಬಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನೇ, ಈಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುವದು ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಇದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಶಿಷ್ಯನು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಗುರು ಅದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಅದರ ಅಸದೃಶಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅದನ್ನು ತಾನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರನೇ ಅನುಭವಿಸಲಿಚ್ಛಿಸದೆ ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಮಹಿಮಾವಿಶೇಷವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದನು. ಅವತಾರ ಪುರುಷರು ಕಡೆಗೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯರ ಗುಂಪಿನವರು. ಸಿದ್ಧರು ಮೊದಲನೆಯ ಶಿಷ್ಯರ ತರಗತಿಯವರು.

(೨) ಪ್ರವಾಹವು ಉಕ್ಕಿಬಂದಾಗ ನದಿಗಳೂ ಹಳ್ಳಗಳೂ ಎಲ್ಲ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ಸುತ್ತುಮುತ್ತೂ ನೆಲವೆಲ್ಲ ಜಲಮಯವಾಗುವದು. ಅದರೆ ಮಳೆಯ ನೀರು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಮಾರ್ಗಗಳ ಎರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತನಗಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವದು. ಅಧಿಕಾರಿಕಪುರುಷರ ಅವತಾರವಾದಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧರು ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪಾರಾಗಬಲ್ಲರು.

(೩) ಸಿದ್ಧಪುರುಷರು ನೂರಾರುವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದ ಆಪು ಮೊದಲಾದ ಗಿಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಅನುಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಹಾಳು ಬಾವಿಯ ಕತ್ತಲನನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಾರರಂತೆ. ಅವತಾರಪುರುಷರು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವರು ಮೊದಲು ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಕಡೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಾವಿಯನ್ನು ತೋಡಿ ನೀರುಬರಿಸುವ ಕೆಲಸಗಾರರಂತೆ. ಸಿದ್ಧಪುರುಷರು ಸಹಜವಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಆದ್ರವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಅವತಾರಪುರುಷರಾದರೂ, ಪ್ರೇಮದ ವಾಸನೆ ಕೂಡ

ಇಲ್ಲದೆ ಮರುಭೂಮಿಯಂತೆ ಕಠಿನವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವರನ್ನಾದರೂ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

(೪) ಭಾರವಾದ ಮರದ ತೊಲೆಯು ಪ್ರವಾಹದ ಮೇಲೆ ತೇಲುವಾಗ ತಾಸು ಮುಳುಗದೆ ಇರುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಸೂರಾರು ಜನರನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮಾರು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಂದು ಆಸಿಂ ಕಡ್ಡಿಯ ದಂಟು ತೇಲುವಾಗ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಗುಟ್ಟು ಕುಳಿತರೂ ಮುಳುಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವತಾರಪುರುಷರ ಉದಯವಾದಾಗ ಅವರ ಆಶ್ರಯಬಲದಿಂದ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನರು ಮುಕ್ತಿಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಿದ್ಧರು ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟದಿಂದ ತಾವು ಮಾತ್ರ ಪಾರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ದಶಾವತಾರಗಳು.

ಅವತಾರಪುರುಷರನ್ನು ಗುರ್ತು ಹಿಡಿಯುವದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರೆ

“ ಅಥವಾ ಬಹುನ್ಯೇಕೇನ ಕಿಂ ಜ್ಞಾನೇನ ತವಾರ್ಜುನ |

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತೃದಮಿದಂ ಕೃತ್ಸುಮೇಕಾಂಶೇನ ಸ್ಥಿತೋ ಜಗತ್ || ”

ಎಂಬ ಗೀತೆಯ ಶ್ಲೋಕವು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಿಲುಕುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನನು ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಭೂತಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲವೇಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಟು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಮೊದಲು ತಾನು ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವೆಂಬ ಅದಿತ್ಯನೆಂದೂ ಪ್ರಕಾಶಕವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೆಂದೂ ಬಂದೊಂದನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಲಾರದೆ ಕೊನೆಗೆ ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನ “ಏಹೇ, ಅರ್ಜುನ, ನಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಬಹಳವಾಗಿರುವ ಆ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಈ ಅಖಂಡವಾದ ಜಗತ್ತೇ ನನ್ನದೊಂದಂಶವಾಗಿರವದು. ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಇದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಿ

ಮಾತಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಶ್ಲೋಕವು ಸಾಕಾಗಿರುವದು. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ—

‘ಯದ್ಯದ್ವಿಭೂತಿಮತ್ಸತ್ತಂ ಶ್ರೀಮದೂರ್ಜಕಮೇವ ವಾ |

ತತ್ತದೇವಾವಗಚ್ಛತ್ಸಂ ಮಮ ತೇಷಾಂ ಶಸಂಭವಮ್ || ’

ಎಂದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತು ಲೋಕೋತ್ತರವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೋ ಆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳೆಂದರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಭೂತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಅದನ್ನು ಈಶ್ವರನ ಅವತಾರವೆಂದು ಸಂಭಾವಿಸಬೇಕು.

ವಿಷ್ಣು, ಈಶ್ವರ, ಅನಿಶಕ್ತಿ, ಗಣಪತಿ—ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯಾದ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಂಶದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಯಾಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೀಪ್ತದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದಶಾವತಾರಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಲಾಗುವದು.

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ— ಹಿಂದೆ ಸೋಮಕನೆಂಬೊಬ್ಬ ದೈತ್ಯನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಗೆತನವಿತ್ತು. ದೇವತೆಗಳು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ವೇದದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ವೇದವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಆ ವೇದವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವೀರ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಸೋಮಕನು ಆ ವೇದಗಳನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡನಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದವನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು

ಅದಕ್ಕೆ ಲೇಖನರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ವೇದವನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳುವದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹಾಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಪಂಚಾಂಗವು ಹೋದರೆ ನಕ್ಷತ್ರವು ಹೋಯಿತೆ? ವೇದವನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದವರು ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಬರೆದರಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದ ವೇದವನ್ನು ಅವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಲಾರನು. ದೈತ್ಯರು ಬಹಳ ಮಾಯಾವಿಗಳು. ಸೋಮಕನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೇಲೆಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಮಾಯಾಬಲವನ್ನು ಬೀಸಿ ಅವರಿಗೆ ವೇದದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿ ತಾನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇದನ್ನರಿತು ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಆ ಮಾಯೆಯ ಮೂಲವನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ನೀರಿನೊಳಹೊಕ್ಕು ಸೋಮಕನನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿರುವದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ವೇದದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಧನೆಯು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆದಿರಬೇಕು.

ಕೂರ್ಮಾವತಾರ— ಒಮ್ಮೆ ದೇವತೆಗಳೂ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಸೇರಿ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಕಡೆಗೋಲಾಗಿ ಮಾಡಿ ಡ್ವೀಪಸಾಗರವನ್ನು ಕಡೆಯುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಪರ್ವತವು ಬಹು ಭಾರವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊಲಾಯಿತು. ಅದು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಅಮೃತವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಮೃತವನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಆರಿಗೆ ಮರಣದ ಭಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ವೈರಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರನ ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿಬೀಕೆಂದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಕಲ್ಪವಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಡ್ವೀಪಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ತೇಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷ ಕೂರ್ಮಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಬಿನ್ನಮೇಲೆ ಹೊತ್ತ ತನ್ನ ಭಕ್ತೈಕಪಕ್ಷಪಾತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಅಮೃತವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅದು ದೇವತೆಗಳಿಗೇ ದಕ್ಕಿಯೂ ದಕ್ಕಿತು. ಅದ ಬಂದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರ ಹಾನಿಯೂ ಆಯಿತು.

ವರಾಹಾವತಾರ— ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರ ಮೇಲೆಯೂ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ದೈತ್ಯರ ಕಣ್ಣು ಬಹಳ. ಭೂದೇವಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪತ್ನಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನಪಹರಿಸಬೇಕೆಂದೋ ಅಥವಾ ಭೂಲೋಕವು ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದೋ ಅಥವಾ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭೂದೇವತೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಹುಟ್ಟುಣಗಿಸಬೇಕೆಂದೋ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಾಪಯಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದನಂತೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದನೆಂದರೆ ಈ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದನೆಂಬುವುದಸಂಭವವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯ ದೇವವಸ್ತುವಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಶಕ್ಯವು. ಭೂಮಿಯ ದೇವವು ಯಾವದು? “ಗಂಧವತೀ ಪೃಥ್ವೀ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಂಧಗುಣ ಉಳ್ಳದ್ದು ಪೃಥ್ವಿಯು. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಗಂಧಗುಣವಸ್ತುವಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಗಂಧಗುಣವು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಪೃಥ್ವಿಯೆಲ್ಲಾ ಉಷರಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯೇ ನಿಂತು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಂತು ದೇವತೆಗಳ ಹವಿರ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೊನ್ನೆ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು. ವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮಾಯಾವಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿರಬಹುದು. ಅಂತು ರಸಾತಲದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವರಾಹರೂಪಿನ ವಿಷ್ಣು ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದಿತ್ತಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದನೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ.

ನರಸಿಂಹಾವತಾರ— ತಾನೇ ದೇವರೆಂದೂ ಹವಿರ್ಭಾಗವೊದಲಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ತನಗೇ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟುಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ದೇವಭಕ್ತಿಯು ಹಾರಿಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗುವದು ದೇವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದೀತು? ಜನರನ್ನು ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ

ತಿರುಗಿಸುವದು ದೇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣು ಕಂಕಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಮಗನು ದೇವರೊಬ್ಬ ನಿರುವನೆಂಬ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಆ ದೇವರನ್ನು ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ ತಲೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮಗನಾದ ಪುಹ್ಲಾದನ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಒಂದು ಕಂಬದಿಂದ ಒಡೆದು ಮೂಡಿ ನರಸಿಂಹರೂಪನ್ನು ತೋರಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಪುಹ್ಲಾದನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ವಾಮನಾವತಾರ— ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೆದ್ದು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಡಿಯಾಳಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಾತ್ವಿಕರಾದ ಈ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಗಿಡ್ಡನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಬಲಿಯ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನಗೆ ಮೂರಡಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು. ಏನು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡುವ ಸ್ವಭಾವದ ಬಲಿಯು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ವಾಮನನು ಬಂದಡಿಯಿಂದ ಅಕಾಶವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಂದಡಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅಳಿದು ಮೂರನೆಯ ಅಡಿಗೆ ಸ್ಥಲವೆಲ್ಲೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಉಪಾಯಾಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಬಲಿಯು ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೊಡ್ಡಿದನು. ವಾಮನನು ಬಲಿಯನ್ನು ತುಳಿದು ಮೂರುಲೋಕವನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯೇನೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಬರಬಹುದು. ಬಲಿಯು ದಾಸವನಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಮಭಗವದ್ವಕ್ತನೇ ಆಗಿದ್ದನು. ಆದರೂ ತನ್ನ ಅಸುರಸ್ವಭಾವದಿಂದ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಅವನನ್ನು ತಲೆಗೆ ತುಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಅವನ ಆ ವಾಸದ ಫಲ. ಇನ್ನು ಅವನು ಆಡಿದ ಮಾತಿನ ಪುತ್ಯಕ್ಷರವನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಮತ್ತೆ ಸತ್ಯರ್ಮನಿರತನಾಗಿರುವದು ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತಿಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೂ ಫಲವು

ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಿಷ್ಣು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವನೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟತ್ವದ ಫಲವಾಗಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಶಿಷ್ಟತ್ವದ ಫಲವಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಮನಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಿದೆ. ದುಷ್ಟತ್ವದ ಫಲವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಶಿಷ್ಟತ್ವದ ಫಲವಾದ ರಕ್ಷೆಯೂ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಪರಶುರಾಮಾವತಾರ— ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಸಾತ್ತ್ವಿಕರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತ ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಶೋಕ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಲೋಕಕಂಟಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೊಂದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತ ಆಡುತ್ತ ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನಿಗೆ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಸೊಕ್ಕಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಆ ಧೇನುವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದೊಯ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಗಳ ಮಗನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಮಲಗಿಸಿದನು. ಈ ಹಗತನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ಮಕ್ಕಳು ಪರಶುರಾಮನಿಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಗಳನ್ನು ಆಹುತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಹೀಗೆಯೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಸುದ್ದಿಯು ಹಬ್ಬುತ್ತ. ತನ್ನ ತಂದೆಗೊದಗಿದ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಪರಶುರಾಮನು ಮದಾಂಧರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿ

ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದುಷ್ಟಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಲ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದುರುಳರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿದನು.

ರಾಮಾವತಾರ— ಲಂಕೆಯ ರಾಜನಾದ ರಾವಣನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೆದ್ದು ಅನೇಕ ಜನ ದುರುಳರಿಗೆ ಬೆಂಬಲನಾಗಿ ಸಾಧುಸಂತರಿಗೆ ಅಪಕಾರಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿಷ್ಣು ರಾಮಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ದುಷ್ಟರನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಂಡಿಸಿ ಶಿಷ್ಟರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ— ಕಂಸ, ಜರಾಸಂಧ- ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರು ನಾತ್ವಿಕಜನರಿಗೆ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಭೂಭಾರವನ್ನಿಳುಹಿ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನುಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಅನೇಕರನ್ನದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಬೌದ್ಧಾವತಾರ— ತಾರಕಾಕ್ಷ, ಕಮಲಾಕ್ಷ, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ— ಎಂಬ ಮೂವರು ರಾಕ್ಷಸರು ಪತಿಯನ್ನು ಪರದೈವವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ತಮ್ಮ ಸತಿಯರ ವಾತಿಪ್ರತ್ಯುಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ವೈದಿಕಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೂ ಅಜೀಯರಾಗಿ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಮೂರುಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿರರ್ಗಳರಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂತಾಪವನ್ನಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಂಡತಿಯರ ವಾಪಸ್ಸುಗಳು ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಹತ್ತುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಪುರುಷರು ಬಲಿಷ್ಠರು; ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುರ್ಬಲರು. ಅವರಿಗೆ ಅವಲಿಯರೆಂದೇ ಹೆಸರಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದಂಪತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಅಧೀನಳಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಂಥ ಪುರುಷನಿಗೆ ಇಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನವಾಗುವದೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಅಧೀನಳಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುಣ್ಯಾಪುಣ್ಯಗಳು ಪುರುಷನಿಗೆ ಹತ್ತುತ್ತವೆ ಪುರುಷನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊ

ಳ್ಳುವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳು ಪುರುಷನದಾಗುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಆಗಿರುವದು. ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬರೀ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ; ವಾಶ್ವಾತ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು. ಅವರು ಹೆಂಡತಿಯರನ್ನು better half ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಉತ್ತಮವಾದ ಅರ್ಧಭಾಗವೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮದು ಹಾಗಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ವಾಮಾಂಗಿ; ಎಂದರೆ ಎಡಭಾಗದ ಅರ್ಧದೇಹ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಪುರುಷನ ಅಧಿಕಾರ. ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧಿಕಾರವು ಪುರುಷನ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷರ ಕರ್ಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಂಟುವದಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಯಮವು ವಾಲ್ಮೀಕರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕರು ವ್ಯಾಧವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಾರದರನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರೋ ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಾರೆಂದು ನಾರದರು ವಾಲ್ಮೀಕರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅವರು ಬಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ತಂದದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ತಾವು ಭಾಗಿಗಳೇ ಹೊರತು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದವನೇ ಹೊಣೆಗಾರನೆಂದು ಆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ವಾಲ್ಮೀಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇರಲಿ. ತ್ರಿಪುರಾಸುರರು ತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪತಿಭಕ್ತಿ ಸಡಿಲವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಬೌದ್ಧಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ ಬಂದು ಭಗವದ್ವಿಷಯಕವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಕದಲಿಸಿ ಸರ್ವವೂ ಕ್ಷಣಿಕವಿಜ್ಞಾನವೆಂದು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಸದೇಶಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಪರದೈವಬುದ್ಧಿಯು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಆ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸತಿಯರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದ ಬೆಂಬಲವೂ ದೂರವಾಯಿತು; ತಮಗಿದ್ದ ವೇದಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಹೋಯಿತು. ವಿಷ್ಣು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಈಶ್ವ

ರನು ಆ ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬುದ್ಧಿಭೇದವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಬೌದ್ಧವತಾರವಾಯಿತೆಂದು ಪುರಾಣವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಪಿಯ ಅವತಾರ— ಕಲಿದೋಷಗಳಿಂದ ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಮತಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಪೈದಿಕಧರ್ಮದ ಗ್ಲಾನಿಯು ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ವಿಷ್ಣು ಕಲ್ಪಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ದುರ್ಮತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಂಡಿಸಿ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವನೆಂದು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮುಖ್ಯತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಧರ್ಮವೇ ಜಗತ್ತಿನ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಗ್ಲಾನಿಯನ್ನು ಅವನು ಸಹಿಸಲಾರನು. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬೇಕು.

ಐದನೇ ಕಿರಣ.

ನಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿ.

—O—

ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ತ್ವ.

ದೇವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೀನು, ಆಮೆ, ಹಂದಿ-
ಮೊದಲಾದ ಪಶುವ್ರಾಣಿಗಳ ಜನ್ಮವನ್ನಾದರೂ ತಾನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು-
ವನೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ದೇವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಿಯವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು
ನಾವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾವು
ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ತೃಪ್ತನಾದ ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನು
ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಮಗೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು
ತೋರಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿಸುವನು. ಧರ್ಮವನ್ನು
ನಾವು ಕಡೆಗಂಡರೆ ಆಗಲೂ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮೆ-
ದುರಿಗೆ ಬರುವನು. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ? ಮೀನು, ಆಮೆ, ಹಂದಿ-
ಮೊದಲಾದ ವೇಷಾಂತರದಲ್ಲಿ. ಹೀಗೆ ಬರುವ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಧರ್ಮ
ಘಾತಕರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಘಾತಿಸುವದಕ್ಕೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವ-
ನನ್ನು ಧರ್ಮದ ಬಲದಿಂದಲೂ ಬರವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಅಧರ್ಮದ ಬಲ-
ದಿಂದಲೂ ಬರವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಧರ್ಮದಿಂದ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡ
ವರು ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು; ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡ
ವರು ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಉತ್ತಮ?
ಪರಮಪೂಜ್ಯನಾದ ತಂದೆಯನ್ನು ವಿವೇಕಿಯಾದ ಯಾವನು ತಾನೇ
ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವನು? ನಾವು ಕುಲೀನರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ
ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ರೋಷಾವೇಶದ ಭರವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸದೆ ಪ್ರೇಮಾವೇಶದ ಭರ-
ವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಬರವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಂದೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಡೆಯು-
ವದಕ್ಕಿಂದು ಕೈ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಸಂಭವವನ್ನು ತಂದುಕೊಡದೆ

ಅಲಿಂಗಿಸುವದಕ್ಕೆಂದು ಕೈಗಳನ್ನಿಗಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೊದಗಿಸುವದೇ ಸತ್ಪುತ್ರನ ಲಕ್ಷಣ. ಅದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಧರ್ಮಗಳೆಂಬುವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮನ್ನು ದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವಂಥ ಹಾದಿಗಳು. ಆ ಹಾದಿಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿ ದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು ದೇವರನ್ನು ಬಯಸುವನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಲ್ಲಿ ದೇವರ ಬಯಕೆಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು. ಆದರೆ ಅವರು ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಸ್ತುಗಳ ಬಯಕೆಯೂ ಇರುವದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಆ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೇ ಅವರು ಹಗಲಿರುಳೂ ಹೊಣಗುತ್ತಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಎಂಥ ಮಹತ್ವ? ದೇವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ದೇವರಿಗಿಂತ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಸ್ತುಗಳ ಬಯಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನೇ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಅವು ಬೇಕೇಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೀವನಯಾತ್ರೆ ನಡೆದರಲ್ಲವೆ ನಾವು ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಿ ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಹಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ದೇವರೂ ಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ ಗುರ್ತಲ್ಲ. ಇಂಥವರನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ— ದೇಸಾಕ್ಷಿ.

ಬರಿಯ ಭ್ರಮೆಯೊಳು ಬಿದ್ದು ಕೆಡಬೇಡವೆಲೆ ಮರುಳೆ |

ಪರವಸ್ತುವನು ಮರೆದು ಲೌಕಿಕವ ನಂಬಿ || ಪ ||

ಶರೀರ ಸತಿವೃತ್ತರನ್ನವರೆಂದು ನೆಚ್ಚಿರುವೆ |

ಮರಣಗಾಲದಿ ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬದರೇ ? ||

ಇರುವ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುವರೆ ಯಮ |

ಪುರಷ ಬಾಧೆಯ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಬುವರೆ ? ||೧||

ನೀನುದಿವುಡಕೆ ಮೊದಲು ನೀನದಾರಿವರಾರು ? |

ನೀನಿರುವ ಪರಿಯಂತವಗಲಿದರೇ ? ||

ನೀನು ಪುನರಪಿ ಜನಿಸಲಿವರು ನಿನಗಾಗುವರೆ ? |

ಶ್ವಾನನ ಕನಸಿನಂತೆ ಸುಸೂರಸುಖವು ||೨||

ಕಾರ ಮಿಂಚಿನ ಶರದಿ ಮೋರಿ ನಿಮಿಷದಿ ತನುವು |

ನೀರ ಗುಳ್ಳೆಯ ಶರದಿ ಮಾಯೆಯಾಗುವದು ||

ವಾರವಾರ್ಧಿಕ ಮರೆದು ಶರೀರಸುಖಕಳಸುವದು |

ನೀರಿನೊಳು ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ನೆಕ್ಕಿದಂತಹುದು ||೩||

ನೆರೆದ ಸಂತೆಯ ಪರಿಯು ನಿರಿ; ಪುಣ್ಯ ತೀರದರೆ |

ಹರಿದು ಹೋಯದು; ಸುತ್ತ ಬಯಲು ಬಯಲೇ ||

ಸ್ಥಿರಮೋಕ್ಷವನು ಪವೆಯದಿದರ್ಥೋಗಕಾಸಿಪ್ಪದು |

ನೆರೆ ತುಪ್ಪದಾಸೆಗೆಂಜಲ ತಿಂದ ಪರಿಯು ||೪||

ಬಿಂದುಸುಖಕಾಗಿನಿತು ದುಃಖವನಿಗೊನೆಯ ಮಧು |

ಬಿಂದು ಸಂಸೃತಿಯೆಂದು ಗುರುನಿಧನ ||

ಹೊಂದಿ ಲೌಕಿಕವನುಳಿದಧ್ಯಾತ್ಮದನುವನರಿ |

ಮೊಂದೆರಡುವೆರಸದಾನಂದದೋಳಿಗಿರದೆ ||೫||

ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ನಿಜವಾದ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತವನ ಬಯಕೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಬಂದು ಸೂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನಗೆ ದೇವರನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನಂತೆ. ಆಗ ಅವರು ಅವನನ್ನು ನದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೇಳದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದರಂತೆ. ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿರಲಾರದೆ ಬಲವಾಗಿ ತಳಮಳಿಸಿದನಂತೆ. ಆಮೇಲೆ ಪರಮಹಂಸರು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾಗ ನಿನಗೇನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಉಸಿರಾಡುವದು ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಲು ದೇವರ ಬಯಕೆಯು ಆ ಉಸಿರಿನ ಮೇಲಿನ ಬಯಕೆಯಷ್ಟು ಬಲವಾದಾಗ ದೇವರು ಸಿಕ್ಕುವನೆಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಇರಲಿ. ಇದು ಬಯಕೆಯ ಪರಮಾವಧಿಯ ಮಾತು. ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು ನಮ್ಮ ಧೈಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬರದೆ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ದೇವರ ಮಹತ್ತ್ವವು ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಮಾತ್ರ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಈ ಜ್ಞಾನವು ಬಂದದ್ದಕ್ಕೊಂದು ಬರೆಗಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ದೇವರೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಸ್ತುಗಳೂ ಎರಡೂ ಅಭಿಮುಖವಾದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಯದೆ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಬಗ್ಗುವದು.

ಒಮ್ಮೆ ಯಮನು ಸಚಿಕೇತನೆಂಬ ಅತಿಥಿಗೆ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮೂರನೆಯ ವರವನ್ನು ಕೇಳೆಂದು ಯಮನು ಹೇಳಿದಾಗ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆಯೂ ಇರುವನೆಂದು ಕೆಲವರೂ ಹೋದನೆಂದು ಕೆಲವರೂ ಹೇಳುವದರಿಂದ ಇದರ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯೇನೆಂದು ಸಚಿಕೇತನು ಮೂರನೆಯ ವರಕ್ಕೆ ವಿಷಯವನ್ನಿಟ್ಟನು. ಇದು ರೂಪಾಂತರದಿಂದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ವರಗಳಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ವರಕ್ಕೂ ಯಮನು ಒಡನೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆತ್ಮವಿಚಾರವು ಅಂದರೆ ದೇವರ ವಿಚಾರವು ಅಷ್ಟು ಅಗ್ಗವಾದ್ದಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೇ ಫಲಕಾರಿಯಾದ ಬಿಜವನ್ನು ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವದುಂಟೆ? ಇದು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತು. ದೇವರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇನು? ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಗಳು ದೇವರ ವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ತುಚ್ಛವೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅದು ಇವನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇರುವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಯಮನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಆಗ

ಯಮನು “ ನಚಿಕೇತಾ, ಹಿಂದೆ ಈ ವಿಚಾರದ ಸಂಶಯವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಬಂದಿತ್ತು. ಇದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ತಿಳಿಯದಿರುವಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೇನನ್ನಾದರೂ ಕೇಳು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಮಾಡಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಸೂರಾರುವರ್ಷಗಳ ಆಯುಷ್ಯ ಬೇಕೆ ? ಮಕ್ಕಳು ಮುಮ್ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕೆ ? ದನಕರುಗಳೂ ಆನೆಕುದುರೆಗಳೂ ಹಣಕಾಸುಗಳೂ ಬೇಕೆ ? ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಾಜ್ಯ ಬೇಕೆ ? ಕೊನೆಗೆ ಚಿರಜೀವಿತ್ವವು ಬೇಕಾದರೂ ಬೇಡು ” ಎಂದು ಹೇಳಲು ನಚಿಕೇತನು “ ದೇವಾ, ನೀನು ಕೊಡುವ ಈ ಸುಖಸೌಕರ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆಯಾದರೂ ಹೋಗತಕ್ಕವುಗಳು. ನೀನು ಚಿರಜೀವಿತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನನ್ನ ಸ್ತುತಿಯ ವಿಷಯದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅದು ಅಲ್ಪವೆ. ನಿನ್ನ ಹಣಕಾಸುಗಳೂ ಆನೆಕುದುರೆಗಳೂ ನಿನಗೇ ಇರಲಿ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಕೊಡುವದೇನು ? ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಇವೆಲ್ಲಾ ತಾವಾಗಿಯೇ ನನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡುವವು. ನೀನು ಯಮಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರೆಗೂ ನನಗೆ ಚಿರಜೀವಿತ್ವವೇ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಡುವದೇನು ? ನನಗೆ ಆ ವಿಚಾರವೇ ಬೇಕು ” ಎಂದು ಅದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಯಮನು ನಚಿಕೇತನನ್ನು ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ಭಗವತ್ತತ್ವವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಪರನಾದವನು ದೇವರ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಕಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಲವಾದ ಬಯಕೆ ಹುಟ್ಟುವದು. ಭಗವತ್ತತ್ವದ ಜ್ಞಾನವಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸಮ್ಮು ಮುಂದೆ ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆಯುವವು. ಚೇತನರಾದ ನಮಗೆ ಅದು ಭೂಷಣ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚೇತನರಾದ ನಾವು ಜಡರಾದ ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವದು ನಾಚಿಕೆಗೀಡು. ಶಿವಶರಣರ ಇಚ್ಛೆ ಹೇಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನೋಡಿರಿ—

“ ಎಸಯವೆಂಬ ದಸರನನ್ನು ಮುಂದೆ ತುಡು ಪಸರಿಸದಿರಯ್ಯ. ಪಶುವೇನ

ಬಲ್ಲದು ಹಸುರೆಂದೆಳಸುವದಲ್ಲದೆ ? ವಿಷಯರಹಿತನ ಮಾಡಿ, ಭಕ್ತಿರಸವ ದೇಯ ಮೇಯಿಸಿ, ಸುಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಉದಕವನೆರೆದು ನೋಡಿ ಸೂಡಯ್ಯ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ ”.

ಅದಕಾರಣ ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂನಾವು ದೇವರ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗೀತೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವಾಗ ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ಕರ್ಮ-ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಕ್ಕಿಂತ ಬಂದರ ನೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದು ಕೊನೆಗೆ “ಮಾಮಿ ಚ್ಛಾಪ್ತಂ ಧನಂಜಯ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆ ಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಾದರೂ ಸಾಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ “ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಶ್ರುಭೇಚ್ಛಾಪ್ಯಾ ” ಎಂದು ಯೋಗವಾಸಿಸ್ಮಯಾ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅದರ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗುವದೇ ಮೊದಲನೇ ಮೆಟ್ಟಿಲೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ದೇವರ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನ ಗಂಡದ್ದರಿಂದಂಟಾದ ಬಯಕೆಯು ಬಲವಾದಷ್ಟು ಅದು ಪುರುಷನನ್ನು ಫಲದ ಕಡೆಗೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲು ದೇವರು; ಅಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚ.

ಈಸು ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೀರಿಗೀಯಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಅದರಂತೆ ದೇವ ರನ್ನು ಕಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರ ಕೆಲವು ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತೇವೆ.

(೧) ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿದುದೇನೆಂದರೆ- ಒಳ್ಳೇದು, ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜೀವಮಾನದ ಬಹುಭಾಗ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದು ದೇವರನ್ನು ಹುಡುಕುವದಕ್ಕೆ ನೀನು ಈಗ ಬಂದಿರುವೆ. ದೇವರನ್ನು ಕಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಶಾಂತಿಯೂ ಅನಂದವೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು !

(೨) ಮೊದಲು ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ; ಅಮೇಲೆ ಸಂಪ ತ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಬಾರದು. ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು

ಸಾಧಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಂಚಿವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರೆ ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾಧಾನವು ಎಂದೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

(೩) ಬಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಒಂದು ಕಂಬವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಬೀಳುವ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಗರಗರನೆ ತಲೆತಿರುಗುವಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ಸುತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ನೀವು ದೇವರನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಾಸಂಚಿಕಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಡೆಸಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಆಗಲಾರದು.

(೪) ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಾಸಂಚಿಕವಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳೂ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕೂಲತೆಗಳೂ ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸದೆ ಇರಲಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಅದರದರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರ ಕಡೆ ನೆಲೆಯಾಗಿರಲಿ.

ದೇವರ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬಾಲ್ಯವೇ ತಕ್ಕಕಾಲ.

ಊರೆಲ್ಲಾ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಊರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿದರೆಂಬಂತೆ ಆಯುಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಸಂಚಿಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವದೇನು ಸ್ವಯೋಚನಕ್ಕಾದೀತು? ಬಣ್ಣವು ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಹಳ್ಳೇ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ದೇವರ ವಿಚಾರವು ಒಡೆದು ಮೂಡುವದಕ್ಕೂ ಬಾಲ್ಯವೇ ಹದ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಸರಮ ಹಂಸರ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪುಗೊಡುತ್ತೇವೆ.

(೧) ಎಳೇ ಬಿದಿರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಬಹುದು; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿತದ್ದನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಪುಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯಮಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವದು ಸುಲಭ. ವೃದ್ಧರ ಹೃದಯವನ್ನು ಎಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅದು ನುಣುಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಸತ್ಯವಾದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ದೇವರಿಗಾಗಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗಾಗಲಿ ಅರ್ಪಣಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ; ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾದರೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಲ ಅದನ್ನು ಕಾಗೆ ಕುಕ್ಕಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದುದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಒತಕರವಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಹುಡುಗರಾಗಲಿ ಹುಡುಗಿಯರಾಗಲಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಇಚ್ಛೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಭಗವತ್ಸೇವಕರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಇಚ್ಛೆಗಳು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾಕಿದರೂ ಸಾಕು. ಅಥವಾ ವಿಷಯ ಸುಖಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆಯು ಅವರ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ವಿಷಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಸರಿಸಿದರೂ ಸಾಕು; ಆ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟ.

(೩) ಆಗ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಕರು ಬಹಳ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹಾರುತ್ತದೆ; ಓಡಾಡುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಮೊಲೆಪಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಗ ಜಿಡ್ಡು ಮೇಲೆ ಅದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನೋರಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲಾಸದ ಕಳೆಯೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಅದರ ಮುಖವು ಪಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಜೋಲುಬಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಅದರ ದೇಹವೆಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿಯ ಗಾತ್ರವೆಂಬಷ್ಟು ಒಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರದ ಭಾರವು ಬೀಳುವವರೆಗೂ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಆನಂದದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾಗುತ್ತಲೆ ಅತಿ ಕ್ರಮಿಸಲಳವಲ್ಲದ ವಿವಾಹಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯ ಕರ್ತವ್ಯಭಾರವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಉಲ್ಲಾಸವೆಲ್ಲಾ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪಿನ್ನತೆ, ಚಿಂತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಇವುಗಳು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುಂದಿಸಿ ಬತ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ಹಣೆ ಕೂಡ ಸುಕ್ಕುಸುಕ್ಕಾಗುತ್ತ ಬರು

ವದು. ಯಾವನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಗಾಳಿಯಂತೆ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾಗಿ ಆಗ ತಾನೇ ಅರಳಿದ ಹೂವಿನಂತೆ ಉಲ್ಲಾಸಿಯಾಗಿ ಮಂಜಿನ ಹನಿಯಂತೆ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹುಡುಗತನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನೋ ಅವನೇ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು.

(೪) ಪ್ರ. ನಿಮಗೆ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆಯೇ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೇಮ?

ಉ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಅವರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯಾದವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅರ್ಧಭಾಗವು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಉಳಿದ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಉಳಿದದ್ದು ಬಂಧುಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ನೈವದಾರ, ಹೆಸರುವಾಸಿ, ಆಸ್ತ, ಬಟ್ಟೆ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನಾಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯದ ಮನಸ್ಸು ಸುಲಭವಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲದು.

(೫) ಗಿಣಿ ಮುದಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಳಕಂಠದ ಪರೆಯು ಒರಟು ಗುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಆಗ ಹಾಡನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಇನ್ನೂ ಎಳೆಯದಾಗಿದ್ದು ಕಂಠದ ಗೆರೆ ಮೂಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಕಷ್ಟ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು.

‘ ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ ’

ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯು ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಕೂಡ ಗಹನವಾಗಿರುವಾಗ ಚಿಕ್ಕವರು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸುವರೆಂದು ಸಂಶಯವು ತೋರಬಹುದು. ದೇವರ ವಿಚಾರವಾದ ಬಾಲವಾತಗಳು ಬಾಲಕರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೇ ಇರುವವು. ಅದೇನೆಂದರೆ ವೇದವು ಮೊದಲು “ ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ ” ಎಂದುಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾಯನ್ನು ದೇವರೆಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಅದರರ್ಥ. ಇದು ಬಾಲಕರಿಗೆ ಕಷ್ಟವೇನು ? ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂ

ಬುದ್ಧಿವೈ ಅಲ್ಲ; ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. “ ತಾಯಿ ಗಿಂತ ಬಂಧುವಿಲ್ಲ; ಉಪ್ಪಿಗಿಂತ ರುಚಿ ಇಲ್ಲ ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಮಪ್ರೇಮಾಸ್ವದಳಾಗಿರುವಳು. ತಂದೆಯ ಸಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳುಂಟು. ತಾಯಿ ಸಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಯಿಂದಾದಷ್ಟು ಉಪಕಾರವು ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಶಿಶು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಅಹಾರದ ಸಾರದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಯುವದು. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ ಹಾಲಿನಿಂದಲೇ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳುವದು. ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಯೆನುವು ಎಂದೂ ತೀರುವದಿಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ನಮಗೆ ಯಾರ ಯೆನುವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೊರೆದು ಕಾವಿಯ ಶಾಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವರು. ಅವರಿಗೆ ಕೂಡ ಮಾತೃಯೆನುವು ತೀರಿರುವ ದಿಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದರೂ ತಾಯಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗು ವದು. ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥಳಾದಾಗ ಆಕೆಯ ಶವಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿ ಪೂಜ್ಯತೆ ಇಷ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಆಕೆಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕಾಲನ್ನು ಪೂರ್ಣಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೊಸಳೆ ಹಿಡಿದೆಳೆದಾಗ ಹೇಗಾದರೂ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ತಾಯಿ ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿ ಮಾತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ನಡೆವಳಿ ಕೆಯಂತು ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಜುನನು ಪಾಂಚಾಲರಾಯನ ಸಭೆ ಯಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ಮೇಲೆ ಆಕೆ ಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೈವರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಾಯಿ ಯನ್ನು ಕುರಿತು “ ಅವ್ವ, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ತಂದಿದ್ದೇವೆ ” ಎಂದರಂತೆ. ಕುಂತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಮಾತು ಆಕೆಯ ಕಿವಿಗೆ ಹಗ್ಗೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆಗ ಆಕೆಯು “ ಬಳ್ಳೇದಾಯಿತು ; ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳಂತೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಆಕೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ತಾಯಿ ಮಾತನ್ನು ಹುಸಿಯಾ

ಗಗೋಡಬಾರದೆಂದು ಆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೈವರೂ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರಂತೆ.

ತಾಯಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಇದಕ್ಕೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರೂ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೂ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುಂತಿಯು ಗಜಗೌರಿಯ ಪ್ರತನ್ನು ಮಾಡಲಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಸಾಹಸದಿಂದ ದೇವಲೋಕದ ಐರಾವತವನ್ನೇ ತಂದು ನೋಂಪಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತಾಯಿ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿ ದೂರದ ನದಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತರಲಾರದೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನದಿಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ ತಾಯಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿಯನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಆಕೆ ನಿಜವಾದ ದೇವರ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಳು. ದೇವರ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಂದೆಗಿಂತ ತಾಯಿಯೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನ. ತಂದೆ ವಿಚಾರಪ್ರಧಾನನಾಗಿರುವದರಿಂದ ವಿಚಾರಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವನು. ತಾಯಿ ಪ್ರೇಮಪ್ರಾಧಾನಳಾದ್ದರಿಂದ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಬಲಿಸುವಳು. ಧ್ರುವನನ್ನು ಮಲತಾಯಿಯು ಹೊಡೆದಟ್ಟಿದಾಗ ಸುನೀತಿಯು ಆ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಅದರ ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಲೌಕಿಕವಾದ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಹಜ್ಜದೆ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದ್ದು ಅವನ ಆತ್ಮಂತಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಯಿತು. ನಿಜವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಬೇಡಿ ಉಪಮನ್ಯು ತಾಯಿ ನೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾಡಿದಾಗ ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹಜ್ಜಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಅವನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ಅಭಿಷ್ಠಾನದೇವತೆಯಾಗುವಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಅನುಗ್ರಹದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತಾಯಿ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕು.

‘ ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ ’

“ ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಶ್ರುತಿಯು “ ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ ” ಎಂದಿದೆ. ಎಂದರೆ ತಂದೆಯನ್ನು ದೇವರೆಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ತಾಯಿಯು ಹೇಗೆ ಪೂಜ್ಯಕ್ಕೋ ತಂದೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಪೂಜ್ಯನು. ಶರೀರದ ಪರಿಪುಷ್ಟಿಯು ತಾಯಿಯಿಂದ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಪರಿಪುಷ್ಟಿಯು ತಂದೆಯಿಂದ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಪರಿಪುಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಶರೀರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಹಿರಿಯರು “ ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಿದ ಮಗು ಯಾವ ಕಷ್ಟಕ್ಕೂ ಬಾರದು ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಪರಿಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂದೆಯ ಪೂಜ್ಯತೆಯೇನೂ ಕಡಿಮೆಯ ತರದ್ದಲ್ಲ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಕೂಸಿಗೆ ತನ್ನ ರಕ್ತವಾಂಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಕಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಆ ಕೂಸಿನ ಮೇಲೆ ತಂದೆಯ ಅಧಿಕಾರವೇ ಹೆಚ್ಚು. ತಂದೆಯು ವಿಚಾರಪ್ರಧಾನನಾಗಿರುವದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಮನುಷ್ಯನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕಾರಣರಾದರೂ ತಂದೆಗೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಶಬ್ದವು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪಿತೃಗಳೆಂದು ಪ್ರಯೋಗ ಉಂಟು. “ ಮಾತಾ ಚ ಪಿತಾ ಚ ಪಿತರೌ ” ಎಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸಮಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬೇವತ್ತಿತ್ಯವೆಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಬೇವತ್ತಿತ್ಯವೆಂದರೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ್ಳವನೆಂದರ್ಥ. ತಂದೆತಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಸತ್ತರೂ ಅವನು ಬೇವತ್ತಿತ್ಯವೆಂದೇ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ತಂದೆ ಸತ್ತರೆ ತಾಯಿ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಅವನು ಬೇವತ್ತಿತ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೂ ತಂದೆಯನ್ನು ದೇವರೆಂತೆ ಭಾವಿಸುವದಕ್ಕನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಯುಕ್ತಾ ಮಿಯಾದವನು ತಂದೆಯ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಒಂದು ಯಾಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸದ್ವಸ್ತು ವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಮಗ ನಚಿಕೇತನು ಅಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು “ಅಪ್ಪ, ಅಪ್ಪ, ನನ್ನನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ತಂದೆಯು ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹಾಡಿ ದ್ದನ್ನೇ ಹಾಡಿ ಕಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡ ತಂದೆಯು “ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಂದೆಯ ಭಾವವು ತಿಳಿಯಿತು. ಒಡನೆ ನಚಿಕೇತನು ಯಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಮೂರುವರಗಳನ್ನು ಕದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದೊಂದರಿತನ್ನ ತಂದೆಯು ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಂತನಾಗುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಚಿಕೇತನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಯಯಾತಿಯೆಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ವಿಷಯಸುಖ ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಯದ ಅಶೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಅಂಗಲಾಚಿದನು. ತಮ್ಮ ಯೌವನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕಿರಿಯವನಾದ ಪುರು ಎಂಬವನು ತಂದೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ನಡೆದು ತನ್ನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆಸಿಕೊಂಡನು. ದಶರಥನು ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ರಾಮನನ್ನು ವಸವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ರಾಮನು ದಶರಥನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡವನಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕೈಕಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್್ದಾನವನ್ನು ತೀರಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಾನು ಬಾಧ್ಯನೆಂದು ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೊರೆದು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ವಸವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಪರಶುರಾಮನ ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯಂತು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಪರಶುರಾಮನ ತಾಯಿಯಾದ ರೇಣುಕೆಯು ನೀರನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೆ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಗಂಧರ್ವನ ಶರೀರವೈಭವವನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಯಿತು. ಆಕೆ ನೀರನ್ನು ತರುವದರೊಳಗೇ ತಪಸ್ವಿ

ಯಾದ ಜಮದಗ್ನಿಯ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದರ ಕಾರಣವು ಗೋಚರವಾ
 ಗುತು. ಆಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಆಕೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿರೆಂದು ಜಮದ
 ಗ್ನಿಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಯಾರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ.
 ಪರಶುರಾಮನು ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ವಿಚಾರವೇಕೆಂದು
 ಕಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಒಗೆಯ
 ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಜಮದಗ್ನಿಯು ಬೇಕಾದ ವರ
 ವನ್ನು ಕೇಳೆಂದು ಪರಶುರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ತಾಯಿ ಬದುಕುವದೇ
 ಕನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೆಂದು ಪರಶುರಾಮನು ಹೇಳಲು ಜಮದಗ್ನಿಯು
 ತಾನೂ ಆ ಮಾತಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವನ್ನೂ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ತಾಯಿ
 ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯೆಂದು ಹೇಳುವ ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ
 ಮಾನ್ಯವಾಗದೆ ಇರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದವರಿಗೆ ನಿಗ್ರಹಾ
 ಮಗ್ರಹನಾಮಾರ್ಥವಿತ್ತು. ಅದರ ವಾಸನೆ ಕೂಡ ಈಗಿನವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ
 ವೆಂದಮೇಲೆ ಅಂಥ ಆಜ್ಞೆಯು ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದೀತು? ಇರಲಿ.
 ಔವ್ರವಿಭವಿಂದಲೂ ತಂದೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳ
 ವೇಕೆಂಬುವದಕ್ಕಂತು ಎರಡಿಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು
 ಕೆಗೆದುಕೊಂಡರಂತು ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಗೋಪುರಕ್ಕೆ ಕಳಸವನ್ನಿಟ್ಟಂತಿದೆ.
 ಭೀಷ್ಮರ ತಂದೆಯಾದ ಶಂತನುರಾಜನು ಸತ್ಯವತಿಯೆಂಬ ರಾಜಪುತ್ರಿ
 ಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆಕೆ
 ಕನ್ನ ಸವತಿಯ ಮಗನಾದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಳೋ
 ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂತಯದಿಂದ ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.
 ಇದರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭೀಷ್ಮರು ಸತ್ಯವತಿಯ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ
 ಹೋಗಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಯಸ್ಕ
 ನಾದ ನೀನೇ ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಸತ್ಯವತಿಯ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದನು.
 ಕಂದೆಯ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೋಲಲಿಲ್ಲ.
 ಕಂದೆಯು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ಆಕೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ
 ಕಂದೆಗೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.
 ಕನ್ನ ಮಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೇ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಬೇಕೆಂದು

ಆ ರಾಜನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ತಾನು ಹಿರಿಯನಾದರೂ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಹತ್ತುದೆ ಸತ್ಯವತಿಯ ಮಗನನ್ನೇ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರುವೆನೆಂದು ಭೀಷ್ಮರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಬಿಡಲೊಪ್ಪಿದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಸತ್ಯವತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರೋಧಾಡಬಹುದೆಂದು ಆ ರಾಜನು ಸಂಶಯಗೊಂಡನು. ಆ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಉಳಿಯದಂತೆ ತಾವು ಮದುವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭೀಷ್ಮರು ಆ ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟನಾಡ್ಯ. ಅದನ್ನು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಭೀಷ್ಮರು ತಂದೆಯ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳು ಬೆರಗಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾ ಮರಣಿಗಳ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತದ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಅಂಥದ್ದು. ಇರಲಿ. ಒಂದು ಕಠಿನವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತಲ್ಲ; ಎಂಥ ಪುಸಂಗಗಳೊಡಗಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಂಕು ಬರಗೊಡದೆ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವದು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಭೀಷ್ಮರ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತಳಾದ ಸತ್ಯವತಿಯು ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದಳು. ಭೀಷ್ಮರ ಮನಸ್ಸು ಕದಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಭೀಷ್ಮರು ತಮ್ಮ ಮಲತಮ್ಮನಾದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗಾಗಿ ಕಾಶೀರಾಜನ ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿಬ್ಬರು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ಮೂರನೆಯವಳು ತಾನು ಮತ್ತೆಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು ವರಿಸಿರುವೆನೆಂದಳು. ಹಾಗಾದರೆ ಅವನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಭೀಷ್ಮರು ಆಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅದರ ಭೀಷ್ಮರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಏನೋ ಅವನು ಆಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಒಂದು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು “ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ನೀವೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದಳು.” ಭೀಷ್ಮರ ಮನಸ್ಸು ಆಗಲೂ ಬಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆಕೆ ಪರಶುರಾಮರಿಗೆ ಶರಣುಹೊಕ್ಕು ಅವರಿಂದ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ

ಹೇಳಿಸಿದಳು. ಭೀಷ್ಮರು ಪರಶುರಾಮರ ಪಿಷ್ಕರು. ತಂದೆಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮರು ಪರಶುರಾಮರ ಮಾತನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕ್ರೂರಾದ ಪರಶುರಾಮರು ಭೀಷ್ಮರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಹೂಡಿದರು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮರು ಪರಶುರಾಮರನ್ನೇ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದರೇ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎಂಥೆಂಥ ಕಠಿಣಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದರೂ ತಂದೆಯ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಕೂದಲೆಳೆಯನ್ನೂ ಕೊರತೆಯಾಗದೆ ಸಾಧಿಸಿ ಭೀಷ್ಮರು ಭರತವಿಂಡದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರರಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವರು. ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ 'ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಹತಃ' ಎಂದರೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಂಬ ಆನೆಯ ಸತ್ತಿತೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೇ ಸತ್ತನೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೆಂಡು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮಗನನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಬಂದು ಅಚಾರ್ಯರ ಜುಟ್ಟು ಗಿಡಿದೆಳೆದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಚಾರ್ಯರ ಮಗನಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—

“ಮಯ ಜೀವತಿ ಯತ್ತಾತಃ ಕೇರಗ್ರಹಮವಾಪ್ತವಾನ್ |

ಕಥಮಸ್ರೇ ಕರಿಸ್ಯಂತಿ ಪುತ್ರೇಭ್ಯಃ ಪುತ್ರೀಣಃ ಸ್ವಪಾಮ್ || ”

ಎಂದರೆ “ನಾನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಸಮೃದ್ಧನು ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡೆ ನಲ್ಲ | ನಮ್ಮ ಪಾಡೇ ಹೀಗಾಗಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳಂದಿಗರು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಏಕೆ ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೊ ಕಾಣೆ” ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಮಾತನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂಥ ತಪಶ್ಚರ್ಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕೌಶಿಕನೆಂಬವನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು

ಮರದ ಕೆಳಗೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ತಪಸ್ಸಿನ ಉಗ್ರತೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಬಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬಂದು ದಿನ ಅವನು ತಪಶ್ಚಕ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮರದ ಮೇಲಿನ ಬಂದು ಹಕ್ಕಿ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮಲವನ್ನು ಹಾಕಿತು. ಇದರಿಂದ ಕ್ರೋಧನಾದ ಕೌಶಿಕನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಧಗ್ಗೆಂದು ಉರಿದು ಬಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕೌಶಿಕನಿ ಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಅಭಿಮಾನವುಂಟಾಯಿತು. ಬಡನೆ ಅವನು ಆ ದಿನ ಹತ್ತಿರದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಪುನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಆ ಪುನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯು ಬಳಗೆ ಗಂಡನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತರುವದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಆಕೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೆರೆದನು. ಆಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣೇ ಉರಿಯು ವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಇದರ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತ ಆ ಯಜಮಾನಿಯು ತಾನು ಮರದ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನಿಕ್ಕಿದಳು. ಹಕ್ಕಿಯ ವಿಚಾರವು ಈಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ಕೌಶಿಕನು ಬಿರಗಾದನು. ಆಗ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಧರ್ಮದ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ನೆರೆಯೂರಿನ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನಿಂದ ತಿಳಿದು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯೆಂದು ದಾರಿ ಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಕೌಶಿಕನು ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನು ಪಾಂಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದನು. ಇವ ನಿಂದ ತಿಳಿಯುವ ಧರ್ಮವಿನ್ನೆಂಥದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಕೌಶಿಕನು ಅವನ ಸಮ ಯವನ್ನು ಕಾದು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಧರ್ಮವ್ಯಾ ಧನು ಕೌಶಿಕನನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಮಾತಾಪಿತ್ಯಗಳ ಸೇವೆಯೇ ತನಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸಾಧನವಾಗಿರುವದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದನು. ಅಮೇಲೆ ಕೌಶಿ ಕನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದರಂತೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸದೆ ಅವರನ್ನೇ ದೇವರೆಂದು ಭಾವನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು.

‘ ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ ’

“ ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಶ್ರುತಿಯು “ ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಆದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಮಾತು ವೇದಗಳ ಎಲ್ಲಾ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸತಕ್ಕವರಿಗಿರುವದು. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ವೇದರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ವರನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೆ ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥದೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವವರಿಗೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್, ಲಕ್ಟರರ್, ಮಾಸ್ಟರ್, ಟೀಚರ್- ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕಲಿಸುವವರೇ ಆದರೂ ಅವರವರ ಅಧಿಕಾರಭೇದದಿಂದ ಆಯಾಹೆಸರುಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಆಚಾರ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಗುರು, ಸದ್ಗುರು- ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಹೆಸರು ವೇದಾರ್ಥರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವವರಿಗೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನು-ಎಂದರೆ ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತರ್ಕವ್ಯಾಕರಣಾದಿಗಳನ್ನು- ಕಲಿಸುವವರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು. ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ವೈದಿಕಕರ್ಮಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಗುರುಗಳು. ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿಕೊಡುವವರು ಸದ್ಗುರುಗಳು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗುರು ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಕರೆಯುವದುಂಟು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಗುರುವೆಂದರೆ ತಾನು ಯಾರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವನೋ ಅವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತಂದೆಯು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮಗನು ಬೇರೆ ಗುರುವನ್ನು ಹುಡುಕಲೇ ಬೇಕಾಗುವದಷ್ಟೆ. ತಂದೆಯು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಗುರು ಬೇರೆ

ಬೇಕೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಲಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

“ ಅತಿಪರಿಚಯಾದವನು ಸಂತತಮನಾದನಾದರೂ ಭವತಿ ”

ಎಂಬದೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೆೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪರಿಚಯವು ಬಹಳ ವಾಗಿದ್ದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾದರಣೆ ಇರುವದುಂಟು. ಅಳಿಯನು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನವೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳಿದ್ದರೆ ಅನಾದರವಾದೀತೆಂಬ ಭೀತಿ. ಯಾರ ಮನೆಗಾ ದರೂ ಯಾವಾಗಲೋ ಬಂದು ಹೋದರೆ ಬಹಳ ಆದರವನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಾರೆ. ಪುತಿದಿನವೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ಆದರವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕ ಳಿಗೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಂಸಾರಿಕಕೃತ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕುವ ಸಂಭವವೂ ಕಡಿಸಿ. ಅಂತು ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಕಲಿಯುವದೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಿಂಬಿಸುವದು. ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ವೇದಾಂತಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಮತ್ತು ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಹೊರಗಣಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಉಪದೇಶದ ಅಗತ್ಯವು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಆಗ ಅವರು ಶುಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಶಯನಿವೃತ್ತಿಯಾಯಿತು.

ಗುರುವೆಂಬ ಪಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ ತಿಳಿಯದು. ಗುರುವಿನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ವಿದ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವದುಂಟು ಖಂಡಿತ. ದ್ವೇಷಾಚಾರ್ಯರು ಕೌರವಪಾಂಡವರಿಗೆ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಏಕಲವ್ಯನೆಂಬ ಶೂದ್ರನು ತಾನೂ ಅದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ಅವನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿರಾಶನಾಗದೆ ಒಂದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರು ತನಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ತಾನೇ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದನಂತೆ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ್ನು ಕೂಡ ಬಿರಗಮಾಡುವಂಥ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಂಟಾಯಿತೆಂದು ಕಥೆ ಇದೆ. ಗುರುಸೆಂಬ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಗುರುವಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುವದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು. ಅರ್ಜುನನು “ ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇಹಂ ಶಾಧಿ ಮಾಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ ” ಎಂದರೆ “ ನಿನಗೆ ನಾನು ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವತಾರವುರುಷನಷ್ಟೆ. ಅವನು ಗುರುಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಗಬಹುದಾದರೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಾಂದೀಪಿನಿ ಎಂಬ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಗುರುವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಗುರುಸೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ತೂಕವಾದ ವಸ್ತುವೆಂದರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ತೂಕವೆಂದರೆ ದೇಹದ ತೂಕವಲ್ಲ; ಯೋಗ್ಯತೆಯ ತೂಕ ಯೋಗ್ಯತೆಯೊಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಚಿಕ್ಕವರು ಕೂಡ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಗುರುಗಳಾಗುವರು. ಮನುಷ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ.

“ ಅಭ್ಯಾಸಯಾಮಾಸ ಪಿತ್ಯನ್ವಿರುರಾಂಗಿರಸಃ ಕವಿಃ |

ಪುತ್ರಕಾ ಇತಿ ಲೋವಾಚ ಜ್ಞಾನೇನ ಪರಿಗೃಹ್ಯತಾನ್ || ”

ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾದ ಅಂಗಿರಸನು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಓದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಕೊಡತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು “ ಮಕ್ಕಳಿರಾ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವಿರುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯೆ ಬೇಕು. ಅಥವಾ ಹಿರಿಯರು ಗಳಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಧನರಾಶಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾದರೂ ವಿದ್ಯೆ ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯು ಸರ್ವಸಂಪತ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಾದುದು. ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ “ ತತೋ ಮೇ ಶ್ರಿಯಮಾವಹ ” ಎಂದಿದೆ.

ಎಂದರೆ “ ನನಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಆ ಮೇಲೆ ಕೊಡು ” ಎಂದರ್ಥ. ಮನುಷ್ಯನು ಮೊದಲು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಬೇಕು. ಸಂಪತ್ತಿನ ಮಾತು ಆಮೇಲೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ.

ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಕಲಿಯಬಹುದು ; ಆದರೆ ಗುರುಮೂಲಕವಾದ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಯತ್ಸಾರಸ್ವತವೈಭವಂ ಗುರುಕೃಪಾಪೀಯಾಂನಿವಾಕೋದ್ಭವಂ |

ತಲ್ಲಭ್ಯಂ ಕವಿನೈವ ಸ್ವೈವ ಹರತಃ ಪಾರಪ್ರತಿಷ್ಠಾಜುಷಾ ||

ಕಾಸಾರೇ ದಿವಸಂ ವಸನ್ನಪಿ ಪಯಃ ಪುರಂ ಪರಂ ಪಂಕಿಲಂ |

ಕುಮಾರಾಣಿ ಕಮಲಾಕರಸ್ಯ ಲಭತೇ ಕಿಂ ಸಾರಥಂ ಸೈರಿಭಿಃ ||

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ “ವಿದ್ಯೆಯ ವೈಭವವು ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವದೇ ಹೊರತು ಸುಮ್ಮನೆ ಒರಲಿ ಒರಲಿ ವಾಕಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಕೋಣವು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ದ್ದರೂ ನೀರನ್ನು ಕದಡಿ ಹೊಲಸು ಮಾಡುವದೇ ಹೊರತು ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ” ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಗುರುವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಓದುಬರಹದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗುರುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯು ನಮ್ಮ ದೇಶದ್ದಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಗುರುಗಳಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ತನಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಸಾಕಾಗುವ ವರೆಗೂ ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯದ್ವಾರೇ ಇರುವದೇ ಪದ್ಧತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಗುರುಕುಲವಾಸವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದು ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯವಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತಿಂಗಳಿಗೆಷ್ಟೆಂದು ಕೊಡುವದು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ನಡುನಡುವೆ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಸರಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಗುರುಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ತಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತಿನಿಂದ ಬೇಕಾದ

ಷ್ಟನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಗುರುಗಳಾಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದ ಏನಾದರೂ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವರತಂತುಮುಷಿಗಳ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಒಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಅವಾರವಾದ ಧನವನ್ನು ತಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ರಘುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅನಾದರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದ ದ್ರುಪದರಾಜನನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಂದು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ವಾದದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಸುವದರ ರೂಪವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ. ಅಂತು ಇಷ್ಟವಿದ್ಯೆಗಿಷ್ಟ ಬೆಲೆಯೆಂಬುದಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

“ ಗುರವೇ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸ್ನಾಯಾದ್ಗುಣವನುಮೋದಿತಃ ”

ಎಂದು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿದೆ. ಗುರುವಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಗುರುಗಳಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಯಥಾಕರ್ತೃ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವದು ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು.

ಗುರುವಿನ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಂಕೆಯನ್ನು ಸೋಮೇಶ್ವರಕವಿಯು ಎಷ್ಟು ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ ! ನೋಡಿರಿ—

“ ಹರನಿಂದುರ್ವಿಗೆ ದೈವವೇ, ಕಿರಣಕಿಂದುಂ ಬಿಟ್ಟು ಸೊಂಪುಂಟೆ, ವೆ ।

ತ್ತರಿಗಿಂತುಂಟೆ ಹಿತರ್ಕಳುಂ, ಮಡದಿಯಿಂ ಬೇರಾಪ್ಪರಿನ್ನರ್ಪರೇ, ।

ಸರಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಬಂಧು, ಮಾರನಿದಿರೊಳ್ಳಿಲಾಳೆ, ಮೂಲೋಕದೊಳ್ ।

ಗುರುವಿಂದುನ್ನತಸೇವ್ಯನೇ, ಹರಹದಾ, ಶ್ರೀಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥ ”

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ಮೇಲಿನ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದ್ವೈತಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿದು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದು. ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಪಂಚವಾಂಡವರ ತಲೆಗಳನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸುವನೆಂದು ಕಾರವನಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ವಾಂಡವರ ಪಾಳೆಯಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಪಂಚ

ಪಾಂಡವರೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಅವರ ಐವರು ಕುಮಾರರ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳ ಮರಣದಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯು ಗೋಳಿಡಲು ಆ ಪುತ್ರಘಾತಕನಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ತಲೆಯನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸುವೆನೆಂದು ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥದ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಈ ಅವಮಾನದಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ತಮ್ಮ ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಗುರುಗಳ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕೃಪಿಯು ತನ್ನ ಮಗನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳವಾಗಿ ದುಃಖಿಸಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಗುರುಪತ್ನಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬಾರದೆಂದು ದ್ರೌಪದಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಪುತ್ರಶೋಕವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರ ಮರಣಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಬಂದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಗುರುಪುತ್ರನೆಂದು ಅವನ ಬೀವವನ್ನು ಕಳೆಯದೆ ಅವನ ತಲೆಯ ಕೂದಲೊಡನೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ಮಣಿಯನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಜಿಟ್ಟನು. ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೀಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸದೆ ಉಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು ಗುರುಪುತ್ರನೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಕಾರಣ. ಗುರುಗಳ ಮೇಲಿನ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವದು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಗುರು— ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಏಕೀಗಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ “ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ತುತಿ ” ಯು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

ಧರಣಿಯೊಳ್ ಶ್ಯಕ್ತ ರಾಗಿರು |

ತಿರುವ ತಾಯಿಯು ತಂದೆಯುಂ ಮೇ ||

ಉಗ್ಗುಗಳೆನಿಸಾ ಮೂರುದೇವತೆಗಳನು ಸೇವಿಸುತ ||

ಪರಮಹಿತದಿಂದೀ ಶ್ರವರ್ಗವ |

ಪೊರೆವ ನರಗೆ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಹ |

ಹರಿವಿಂಚಿವೃಷಭಜರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದೇನು ? ||

ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮನ.

ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವು; ತಂದೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವವು; ಇನ್ನು ಗುರುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಯತಕ್ಕದ್ದೇನೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಬರಬಹುದು. ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನಾಸ್ಯವಾಗಿ ತಂದೆಯಿಂದ ಗೊರೆಯದೆ ಇದ್ದಂಥ ವಿದ್ಯಾವಿಶೇಷವು ದೊರೆಯುವದೆಂದರೂ ಅದು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ತಂದೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ದೊರೆಯದೆ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುವಂಥ ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಂಪಾದನೆಯಿದೆ. ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧವಿರುವದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಪಾರವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ದೇವರು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಚಂಚಲಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೊರಮುಖವಾಗಿ ಜಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಪಶುಗಳಿಗೂ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಪಶುಗಳು ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಉನ್ನತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ಮನುಷ್ಯನೂ ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ ಅವನಿಗೂ ಪಶುಗಳಿಗೂ ಭೇದವೇನು? ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬೇಕು? ಇದಕ್ಕೆ ಗುರುವೇ ಗತಿ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಪಶುತ್ವವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ದೇವತ್ವದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಡುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುವಿನ ಗುರುತ್ವ. ಪಶುತ್ವವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮನವನ್ನು ಕಲಿಸುವದು. ಇದನ್ನು ಕಲಿಸದೆ ಎಷ್ಟು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದರೂ ಅದು ವಿದ್ಯೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೊರಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವದೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸ್ವಭಾವ. ಅವುಗಳನ್ನೇ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಸಿದರೆ ಏನು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ? ಪ್ರವಾಹವು ಮುಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದರ ಪಾತ್ರವನ್ನು

ಇನ್ನಷ್ಟು ತಗ್ಗಿಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಸುವದು ಹೆಚ್ಚಿನದೋ ಆ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಹೊಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಬೇಕಾದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವದು ಹೆಚ್ಚಿನದೋ ? ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಸುವಂಥ ಮಹತ್ವಯತ್ನವು ಸದ್ಗುರುಗಳಂಥ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವು. ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳು ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವೇಗವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅದೊಂದು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿದ್ದು ಸಾಗುವಂತೆಯಾದರೂ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಗುರುಗಳು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಇದರ ಭಾರವೆಲ್ಲಾ ಗುರುಗಳ ಮೇಲಿರುವ ದೊಡ್ಡದ್ದವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಗುರುಗಳು ತಿಳಿಯಹೇಳಬೇಕು. ಇಷ್ಟೆ. ಮಾಡುವ ಭಾರವೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇದೆ. ಗುರುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಈ ಬಗೆಯ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೊರಗಿಸುವರೆಂದು ಅದನ್ನು ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಾರದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗುರುಗಳ ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರೇಮವೋ ಗುರುಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರೇಮವಿರುವದು. ಆದರೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶರೀರಸಾಷ್ಟ್ರದ ದೃಷ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚು ; ಗುರುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕಶಿಕ್ಷಣದ ದೃಷ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚು.

“ ಏವಂ ವೃತ್ತೋ ಗುರುಕುಲೇ ವಸೇದ್ಭೋಗವಿವರ್ಜಿತಃ ”

ಎಂದು ಭಾಗವತವು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಶರೀರಪುಷ್ಟಿಯ ಭೋಗಗಳು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ತೂಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದು ಮಾನಸಿಕಶಿಕ್ಷಣವೇ ಹೊರತು ಶರೀರಪುಷ್ಟಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನಸಿಕಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮನಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮನುಷ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಸುಖಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಪಕಿಸುವಾಗ ಆ ಸಾಧನಗಳು ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಕಳೆದು ಹೋಗತ

ಕೃಪುಗಳೆಂಬ ಮುಂತಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ಗಾಡಿಯವನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ಜಾಣನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಬೇಕು. (೨-೮೮).

(೨) ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಗೆಬಗೆಯ ಸುಖಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ದೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. (೨-೯೩)

(೩) ಆಶೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅವು ಎಂದಿಗೂ ಶಾಂತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ಹೋದಷ್ಟು ಬೆಂಕಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ಅವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವವು. (೨-೯೪)

(೪) ಒಬ್ಬನು ಸರ್ವಸುಖಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದರೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬನು ಸರ್ವಸುಖಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಪಡೆದವನಿಗಿಂತಲೂ ತೊರೆದವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೨-೯೫)

(೫) ಸುಖಸಾಧನಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಮಾಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆ ಸುಖಸಾಧನಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಇರಬಹುದು. (೨-೯೬)

(೬) ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಸಾಧನಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಜೋಲುವಿದ್ದರೂ- ಚರ್ಮದ ಬುದ್ಧಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೂತುಬಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ದ್ರವವಸ್ತು ಸೋರುವಂತೆ- ಅವನ ಜ್ಞಾನವು ಸೋರಿ ಹೋಗುವದು. (೨-೯೯)

ವೀರಶೈವನಚನಶಾಸ್ತ್ರವು ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ—

“ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು. ತೃಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು. ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು. ನೋಟದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು. ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರ

ಬೇಕು ಶರಣನು. ಇಂತೇ ಪಂಚೆಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವರಲ್ಲಿ ಎನ್ನನಾಗುವುದಾಗಿಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದರು ಪ್ರಭುದೇವನು. ”

ಇದು ಶರಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತಾದರೂ ಮುಂದೆ ಶರಣನಾಗ ಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಗುರುಕುಲವಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ಬಿಡಬೇಕಾದದು .

ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿ ನೆಂದಲೇ ಎಲ್ಲಿವನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕೆಂದೇ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿವನ್ನೂ, ಎಂದರೆ ಸಂಯಮನವು ಕೆಟ್ಟವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದಾದ್ದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ದೂರಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. ಆದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೆಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯತೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಲವು ಬಿಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ನೆಂದರೆ—

ಮದವನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರವವಸ್ತು, ಮಾಂಸ, ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳು, ಹೂವಿನ ಹಾರ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಹಿ ಕಾರ ಮೊದಲಾದವು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಮೊದಲು ಸಿಹಿಯಾಗಿದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ಹುಳಿಗೆ ತಿರುಗಿದ ರಸವಸ್ತುಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ— ಇವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. (೨-೧೭೭).

ಭಗವಾನ್ ಮನುಮಹರ್ಷಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಘಾಟು ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಬಡಿದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಬಡಿದಿದ್ದರೆ ಚಹಾ, ಕಾಫಿ ಮೊದಲಾದ ಉಷ್ಣೋದಕವಾಸ, ಸೋಡಾ, ಲೆಮನೆಡ್ ಮುಂತಾದ ದುಂದಿನ ವಾಸ, ಪೀಡೀ, ಚುಟ್ಟು, ಸಿಗರೇಟು ಇವುಗಳ ಮೂಲಕವಾದ ಧೂಮವಾಸ, ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಕರಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮಿತಿವಿಾರಿದ ಸೇವನೆ, ಸಿನೀಮಾ ನಾಟಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಎಡಬಿಡದ ನೋಟ, ನಿತ್ಯಹೊರ, ಅನವಶ್ಯಕವಾದ ಗಾಜಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು, ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪದ ಮುಂದೆ ಓದುವದು— ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿ

ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥ, ಒಮ್ಮೆಗೆ ಹುರಿಗೊಳಿಸಿ
 ಆಮೇಲೆ ಸೊರಗಿಸುವಂಥ ಮತ್ತು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೀಕೆ
 ನಿಸಿ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖದ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಮನಸ್ಸಿಗೊಂದು
 ಬಗೆಯ ಚಟವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾ
 ರ್ಥಿಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ದೂರಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳಿಂದ
 ಮನಸ್ಸು ವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಪರವಶವಾಗುವದು. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೊಂದು
 ಅಗಬಾರದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವರ್ಜ್ಯವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸೇರಿ
 ಸಿರುವದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರೂ
 ಪುರುಷರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವಿಕಾರಕಾರಕವಸ್ತುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಡು
 ಗರೂ ಹುಡುಗಿಯರೂ ಕೂಡಿ ಕಲಿಯುವದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಮ್ಮ
 ತವಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಪುರುಷರಿಗೂ ಹಾನಿ; ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಹಾನಿ. ಸುಗಂಧ
 ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಹೂವಿನ ಹಾರ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೀ ಕಾರ-ಮೊದಲಾದವು ಇವು
 ಗಳಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೋ ಹೆದರಿದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ವಿದ್ಯಾ
 ರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವರ್ಜ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನು ದೊಡ್ಡಮಾತು !
 ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರು ವರ್ಜ್ಯರು ; ಪುರುಷರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವರ್ಜ್ಯರು.
 ಸ್ತ್ರೀಯರು ವರ್ಜ್ಯರೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕಲೆಯು
 ಬಾರದೆಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಈಗಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಶಾಲೆಗಳ
 ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು
 ಬರೆದಿರುವ ಕುಲ್ಲುಕಭಟ್ಟರು “ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವರ್ಜ್ಯ ”ವೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾ
 ರ್ಥಿಯು ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ
 ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ
 ಮದುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಅರ್ಥವು ಸಾಕಾಗಿತ್ತು.
 ಏಕೆಂದರೆ ಕೂಡಿಕಲಿಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ
 ಕಲಿಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಳೆಯದೂ
 ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮದುವೆಯಾದವರೂ ಇರು
 ತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಅರ್ಥ ಮನಸ್ಸು ಹೆಂಡ
 ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸೂರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೂಸು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಉಳಿದ

ಅರ್ಥದಲ್ಲರ್ಥವು ಅದರ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನುಳಿದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಚಿಂತೆಗೆ ಕೊಳ್ಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಹೀಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ತನ್ನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

“ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ನಿರೀಕ್ಷಣಸ್ವರೂಪಮಪಕ್ಷೇಪನಾದಿಕಂ |

ಸ್ಯಾನೇನೋ ಮಿಥುನೀಭೂತಾನಗೃಹಸ್ಥೋಽಗ್ರತತ್ಪ್ರದೇಶ್ || ”

ಎಂದು ಭಾಗವತವು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡುವದು, ಮುಟ್ಟುವದು, ಮಾತಾಡುವದು ಮತ್ತು ಆಡುವದು ಕೂಡ ಕೆಟ್ಟದ್ದು. ಪರಾಶರರು ಮತ್ತೊಂದರಿಯೊಡನೆ ಮಾತುಕಥೆಗಳಾಡಿ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಗಂಡುಹೆಣ್ಣುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಯೋಗವನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಬಾರದು. ಮೀನುಗಳ ಸಂಯೋಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಸೌಭರಿಯುಷಿಯು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡನಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಗುರುಕುಲವಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗೂ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡಬಾರದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಸದ ಕಾಲವು ದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ತಪಶ್ಚರೈಯ ಕಾಲದಂಥದ್ದೆ. ದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯುವದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಹಣೆಯ ಬರಹವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪ ಪೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಚಾರದೊಡನೆ ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವದೂ ಎರಡೂ ಒಂದೇ. ದೇವರಿಗಾಗಿ ತಪಶ್ಚರೈಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಭಾಗವತಕಾರರು “ ನ ಸ್ತುತೇ ದ್ವಾರವೀಮಪಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂದರ್ಥ. ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿಗೂ ಅಸ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಪೂರ್ವಿಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುವಂಥ ಕುತ್ಸಿತರೆಂದು ಈಗಿನವರು ತಪ್ಪುತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಿಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಭೋಗೋಪಕರಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಈಗಿನವರು ಹಿಂದಿನವರ ಉದಾತ್ತವಿಚಾರವನ್ನು ಅರಿಯಲಾರರು. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರ ತುಚ್ಛತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಪಶ್ಚರೈಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಪುರುಷರೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ

ಮನಸ್ಸು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅವರು ಪುರುಷರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ. ಈ ಮರ್ಮವನ್ನರಿಯದೆ ಅಧುನಿಕರು ಪೂರ್ವಿಕರನ್ನು ದೂರುವದು ತಾವು ಮುಗ್ಧರಿಸಿ ಇತರರ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಇರುವದು ತುಚ್ಛಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ನಿತ್ಯಕರ್ಮ.

ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಷ್ಟು ಸ್ತುತಿಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೇ ಉಷಃಕಾಲವಾಗುತ್ತಲೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಆದರೆ ಜನರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಜಡತ್ವದಿಂದ ಹೊತ್ತೇರುವವರೆಗೂ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತ ಕನಸುಗಾಣುತ್ತಿರುವರು. ವಿವೇಕಿಯಾದವನು ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಲೇ ಎದ್ದುಬಿಡಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗುವ ಚಟವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಮೈಯುಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರು ಅಲಸರೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಸಮ್ಮ ಪೂರ್ದದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಧ್ಯೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟುವವರೆಗೂ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿವೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ವರ್ತಾಶ್ರಮಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಸಂಧ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಉಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ತಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವಾದದ್ದು. ಆ ಉಷಃಕಾಲವು ಅತ್ಯಂತನವಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತತೆಯು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವದು. ಗಾಳಿಯು ಅತ್ಯಂತಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವದು. ಆ ನಾಯುವನ್ನು ಉಚ್ಚಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ

ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯವು ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರುವದು. ಆದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಪರಮಾವಧಿಯ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು. ಇಂಥ ಸುಸಂಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಎಂಥ ದುರ್ದೈವ! ಉದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವವನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತೊರೆಯುವಳೆಂದು ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುವರು. ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಡ ಈ ಸುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವವು. ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊತ್ತನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಇರುವ ಕೋಳಿಯು ಕೂಡ ಉಷಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿಯೇ ತೀರುವದು. ಗಡಿಯಾರದ ಅಲಾರಮಿನ ಉರುಮೆಯಿಂದ ಕಿವಿ ಕಿವುಡಾದರೂ ಕುಂಭಕರ್ಣನೊಡನೆ ಐಕ್ಯ ಸುಖಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೇನೆನ್ನಬೇಕು ! ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಕೋಳಿಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ; ಹಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಚಿಲಿ ಪಿಲಿಗುಟ್ಟುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಈಹೊತ್ತನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಬಾರದು.

ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೇ ನೆಂಬುದನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕಾಲವು ಬಹು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಕ್ಷುದ್ರಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ಸಮಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದದ್ದು ದೇವರಧ್ಯಾನ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಹೊತ್ತನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದುತ್ತಮ. ಇನ್ನು ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರಿದರೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಹೊತ್ತನ್ನಾದರೂ ದೇವರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕು. ಆ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಗಳೇನೆನಿರಬೇಕೋ ಅವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಎರಡು ಹಾಡುಗಳು ಕೆಳಗಿರುವವು. ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತ ರಾಗಮಾಗಿ ಹಾಡಿ ಕ್ಷಣ ಕಾಲವಾದರೂ ತಾನು ತನ್ನನ್ನು ದೇವರ ವಾದದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ರಾಗ— ಬಿಲಹರಿ. ಅಟಿತಾಳ.

(ಬೆಳಗಾಯಿತೇಳೊ ಮುರಾರಿ— ಎಂಬಂತೆ)

ದೇವ, ನಿನ್ನ ಸಕಾರವನ್ನು | ನಾನು |
ಭಾವಿಸಲಳವೆ ನೀ ಪೊರೆದ ರೀತಿಯನು || ಪ ||

ಮರೆತು ಪ್ರಪಂಚವನಲ್ಲ | ಮತ್ತೆ |
ತೊರೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು ಕರೆದ ನೊಲ್ಲ ||
ಬರಿ ಅಜ್ಞಾನಮೊಳಿದ್ದನಲ್ಲ ! ಬದು |
ಕರುಣಮೊಳಿಸ್ಸೆತ್ತೆರಿಸಿದ ನಲ್ಲ, || ೧ ||

ಜೀವದಿಂದಿದ್ದರೂ ನಾನು | ನನ್ನ |
ಜೀವದರಿವ ಬಿಟ್ಟಂತವೆನಿನ್ನೇನು ||
ಈ ವಿಧದರುಭಿತ್ತವನ್ನು | ದೇವ |
ದೇವನೆ ಕಳೆದು ರಕ್ಷಿಸಿದ ನನ್ನನ್ನು || ೨ ||

ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬಂಧುಬಳಗ | ನಿದ್ರೆ |
ಯಿಂದ ಮೈಮರೆತರೆ ನೇನೂಬ್ಬನಾಗ ||
ಬಂದಾಪತ್ತುಗಳ ವಿಯೋಗ | ಗೈದು |
ಕಂದನುದದೊಳಿನ್ನ ಕಾಯ್ವ ನೀ ಬೇಗ || ೩ ||

ಪಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನು | ಮಾನ |
ವತಿಯಾದ ಭೂಮಾತೆಯೊಳಿವನ್ನು ||
ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವನನು | ನಿಧಾ |
ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದೆಚ್ಚರಿಸಿದ ವೇಳಲಿನ್ನೇನು || ೪ ||

ಮರೆತಿದ್ದ ತಿಳಿವುಗಳೆಲ್ಲ | ಮತ್ತೆ |
ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಗೆಯ್ದುಹಯಲ್ಲ ||
ಶರಣೆಂದು ಪೇಳಿರನಲ್ಲ | ಬಂದು |
ಪೊರೆವ ಮಹಾತ್ಮ ನಿನ್ನಯ ಹೊರತೆಲ್ಲ || ೫ ||

ರಾಗ-ಭೂಮಾಳಿ. ಝಂಪತಾಳ.

(ಏಳದ್ಯು. ಹರಿಯೆ ಬೇಗ-ಎಂಬಂತೆ)

ಕೃಪೆ ಮಾಡೊ ನನ್ನ ಮೇರೆ || ಪ ||

ಕೃಪೆದೋರೊ ಈ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳವೆನೆ ಜಗದಲ್ಲಿ |

ಸುಖವಿತ್ತವಾಗುವಂತೆ ದೇವಾ || ಅ. ಪ ||

ನಲ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಜನಕ ನೊಡಲಾದ ಸೃಷ್ಟಿಗಳು |

ಸಲಹಿದೀ ಧರಣಿಗೆ ಸುವೃತ್ತನೆನಿಸಿ ||

ನಲವಿದ ಸರ್ವಸದ್ಗುಣಿಯಾ ಭರತಭೂ |

ಲಲನೆಯನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತರುವಂತೆ || ೧ ||

ಅರಿಯಲರೈ ತೃಪ್ತಮುಖವೃಷಪನುಮಂತ |

ನೆರೆ ವಿಭೀಷಣಕೃಪರು ಪರರುರನು ||

ಮೆರೆವ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರಂತೆ ಸ್ವರ್ಗೀಶಿಯಲಿ |

ಚರಜೀವಿಯಾಗಿ ನಾ ಬಾಳುತ್ತಿರುವಂತೆ || ೨ ||

ಧರೆಯೊಳಗಹಳ್ಳಿ ದ್ರೌಪದಿ ನೀತೆ ತಾರೆ ಮೇ |

ಗರಿಯ ಮಂಚೋದರಿಯ ನೆನಪುಗೊಡುವ ||

ವರಪತಿವ್ರತೆಯರನು ಪದೆಯಂತೆ ಮಹಾತ್ಮರನು |

ನೆರೆ ಹೊಂದಿ ಚರಸುಖವನನುಭವಿಸುವಂತೆ || ೩ ||

ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಡನೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನಿद्रಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಭಿಜ್ಞರು ಇದನ್ನೊಂದು ಅಮಂಗಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸರ್ವಮಂಗಲಗಳಿಗೂ ಮೂಲವಾದದ್ದು ಜ್ಞಾನ. ನಿद्रೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೇ ಸಂಚಕಾರವು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಆಶುಚಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದೇ ನೆಂದರೆ ನಿद्रೆಯ ಜಾಡ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಔಷಧವು ಸ್ನಾನ. ಸ್ನಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಬಳ್ಳೀ ಚಟುವಟಿಕೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ನಾನ

ವಾದ ಮೇಲೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬಹುದು.

ಸಂಧಿಕಾಲವೆಲ್ಲಾ ಬಹು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದವುಗಳೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಆ ಸಂಧಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ “ ಸಂಧ್ಯಾ ” ಎಂಬ ಒಂದು ಕರ್ಮವನ್ನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಕೂಡ ಈ ಸಂಧಿಕಾಲಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಈ ಸಂಧಿಕಾಲಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು— ರಾತ್ರಿ ಹೋಗಿ ಹಗಲು ಬರುವ ಸಂಧಿಕಾಲ ಒಂದು; ಸೂರ್ಯನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಏರುವ ಕಾಲ ಹೋಗಿ ಇಳಿಯುವ ಕಾಲ ಒಂದು; ಹಗಲು ಹೋಗಿ ರಾತ್ರಿ ಬರುವ ಕಾಲ ಒಂದು. ಈ ಮೂರು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುವದೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇರುವ ಪ್ರತಿಬಂಧವು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಉಂಟಾಗಿ ಶಾಂತತೆ ತಲೆದೋರುವದು.

ಈ ಸಂಧಿಕಾಲಗಳ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನೂ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗುರುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಧುಕರಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ; ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಭಾವನೆಯ ಬಲದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ರಾಜರ ಅಥವಾ ಸ್ವಜಾಪ್ರಮುಖರ ಸಹಾಯದಿಂದಲೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಬೇವನಯಾತ್ರೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೂ ತೋರುತ್ತದೆ.

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೂ ಏಳುವಾಗ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಆ ದಿನದ ತನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಕೆಳಗಿವೆ—

ರಾಗ—ಮುಖಾರಿ. ಝಂಪತಾಳ.

(ನಂಬಿದರು ಈ ದೇಹ ನಿತ್ಯವಲ್ಲ — ಎಂಬಂತೆ)

ಮನ್ನಿಸೆನ್ನಯ ತಪ್ಪನೆಲ್ಲ ಈಗ ।

ಮಾನ್ಯನೇ ಶರಣು ಬಂದಿಹೆ ಕಾಯೊ ಬೇಗ ॥ ಪ ॥

ಎಲ್ಲ ಜನಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಇದ್ದು ।

ಎಲ್ಲವನು ಮಾಡಿಸುವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ॥

ಬಲ್ಲೆನಾದೊಡವೊಗಳದನು ನನ್ನಯ ಕಾರ್ಯ ।

ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ ದೇವ ಇನ್ನೂ ॥ ೧ ॥

ದುಂದುಗಾರಿಕೆ ನಿಂದ್ಯವೆಂಬುದಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ।

ಸುಂದರಪದಂಗಳೇ ಮಧ್ಯವೆ-ಮು ॥

ಸಂದೇಹವೆಳ್ಳಷ್ಟಮಿಲ್ಲದೊಡಮದೆ ಮನಕೆ ।

ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದೆ ದೇವ ಇಂದು ॥ ೨ ॥

ಹಿರಿಯರಾಚರಣೆಯನು ಬಿಟ್ಟು ಮನಬಂದಂತೆ ।

ಪರಧರ್ಮಕೇ ಮನವ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟು ॥

ಸೋರಗಿರುವನೆಯ್ಯ ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಬಹುಪರಿಯೊಳದೆ ।

ತಿರುಗಿಕೋ ದೇವ ಎನ್ನೊಳಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ॥ ೩ ॥

ಪಾಪವೆನ್ನಿಂದಾಗಬಾರದೆಂದೆನುತ ಬಹು ।

ರೂಪದಲಿ ಯತ್ನಗೆಯ್ದೆನೊ ಎನ್ನ ತುದೆ ॥

ಆ ಪರಿಯು ಸಿದ್ಧಿಸದೆ ಕಾರಣದಿ ನಾ ನಿನ್ನ ।

ನೀ ಪರಿಯೊಳಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳನೆಂದೇ ॥ ೪ ॥

ಸರ್ವವನು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸುವೆನು ದೇವನೆ ಎನ್ನ ।

ಗರ್ವವನು ಕಳೆದು ನಿನ್ನದರದೊಳಗೆ ॥

ಸರ್ವೇಶನೇ ಸ್ಥಲವ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಯ್ಯ ।

ಉರ್ದಿಯೊಳು ನೀನೇ ಮಹಾತ್ಮನೆನಗೆ ॥ ೫ ॥

ರಾಗ — ಶಂಕರಾಭರಣ. ಆದಿಕಾವ್ಯ.

(ಈ ಜೀವ ಈ ದೇವದೊಳಿದ್ದು ಧೂಮೇನು — ಎಂಬಂತೆ)

ಈ ದುಃಖವೆನೆಗೆ ಬರಗೊಡಬೇಡ ದೇವ ।

ಆದರದೊಳರಗುವೆನೊ ನೀನೆನ್ನ ಜೀವ ॥ ಪ ॥

ದಿನದಿನವು ಮೃಗದೊಡನೆಯ ನಮ್ಮನಾವರಿಸಿ ।

ಕನಸುಗಳು ಬಂದು ಕೆಗೆಡಿಸುವವು ॥

ವನಜಶೋಚನನೆ ಒರಿದಯಲ ಸುಖದುಃಖಗಳು ।

ಸನೆಯುಲಸದೇವಾಗಿ ತೋರಿ ಬಾಧಿಸುವು ॥ ೧ ॥

ನಿರ್ದ್ರೆಯಿಂದಾನಂದವೆಂದು ನಾ ವಿಷಯಗಳ ।

ಸುದ್ದಿಯನು ಬಿಟ್ಟರೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ॥

ಬಿದ್ದೆನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದ್ರೆಯ ಕೆಡಿಸುತ್ತೆನ್ನನು ।

ಮದ್ವು ವಾದುತ್ತ ಜೀಸರಗೊಳಿವುವಯ್ಯ ॥ ೨ ॥

ರಾಮಪಣ್ಣುಬರು ಹನುಮಂತಗರುದರು ಮತ್ತೆ ।

ಭೀಮನಂಧವರ ಕುಲದವನು ನಾನು ॥

ಈ ಮಹಾದುಃಸ್ಥಿತಿಯೊಳಿರ್ಪನು ಮಹಾತ್ಮನೇ ।

ಸ್ಯಾಮಿ ಮಾದನ್ನ ಕುಲಕನುರೂಪನನ್ನು ॥ ೩ ॥

ಊಟ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಊಟದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಂದರೆ ನಿರ್ದ್ರೆ ಬರುವದೋ ಅಥವಾ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಂದರೆ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಹುರುವು ಬಂದಂತಾಗುವದೋ ಅಂಥ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ತಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆಗಾಗಲೇ ಅರಗಿ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಅದರ ಬಾಧಕವೇನೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ತಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅರಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತಮ್ಮ ಗುಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೋಗುವವು. ನಾವು ಉಂಡ ಊಟದ ಒಂದು ಭಾಗವು

ನಮ್ಮ ಮಾಂಸವಾಗುವದು. ನಾವು ಊಟವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಥವಾ ಊಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸೊರಗುವದರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಯಾವದು ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಒಂದಂಗವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದೋ ಅದು ಉತ್ತಮಪದಾರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಬಯಸುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಹಾರವು ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆದನ್ನು ಮಾಡುವಂಥದ್ದೇ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಊಟದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬದಕ್ಕೆ ಅದು ಮಾಂಸವಾಗುವದೆಂಬುದೊಂದೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮವರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಂಸದಿಂದ ಮಾಂಸವಾಗುವದು ಹೆಚ್ಚು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶರೀರದ ಮಾಂಸವು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವಾದರೆ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವದು. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಮಾಂಸವು ಬುದ್ಧಿಯ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವದು. ನಮ್ಮ ಊಟದ ಒಂದು ಭಾಗವು ಮಾಂಸವಾಗುವದಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭಾಗವು ಮನಸ್ಸಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಆಹಾರದಿಂದ ಮನಸ್ಸಾಗುವದರಿಂದ ಆ ಪದಾರ್ಥವು ಅತ್ಯಂತಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಸಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಕೀಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರಲ್ಲಿ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಊಟದಿಂದ ಮನಃ ಸ್ಥಿತಿ ಕೆಟ್ಟೀತೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ದೋಷವನ್ನೂ ಸಹನೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಊರಿನ ಒಂದು ಮನೆಯ ಯನಿಯು ಒಂದು ದಿನ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಹಾರ ಕೊಟ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಮಯವ

ತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದೇಕೆಂದರೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಐದು ಮನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಂದೂ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಐದು ಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ತನಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಮುಡುಕಿ ಆತನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಆಕೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಆ ದಿನ ಆ ಮುಡುಕಿಯು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಸಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆ ಹಾಲು ಮೇಲೆ ಮಂದವಾಗಿ ಕೆನೆಗೆ ಟ್ಪಿತ್ತು. ಪಾಪ! ಬಡಮುಡುಕಿ. ಕೆನೆಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಮಂಡಲಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಆ ಕೆನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಪಾತ್ರೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರೀ ಹಾಲನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೆ ಕಾಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮನೆಯವರು ಬಡನೆ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಹಾಗೇ ಕಳುಹಿಸಬಾರದೆಂದು ಆ ಮುಡುಕಿಯು ಹಾಲು ಕಾಸಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೇ ತಂದು ಕೆನೆಗೆ ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹಾಲನ್ನೇ ಕಮಂಡಲುವಿನೊಳಕ್ಕೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಕೆನೆ ಹೇಗೋ ಸುಣುಚಿಕೊಂಡು ಕಮಂಡಲುವಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಬಡನೆ ಕೆನೆ ಹೋಯಿತೆಂಬ ವಿಷಾದದಿಂದ ಆಕೆ ಚ್ ಚ್ ಚ್ ಎಂದಳು. ತತ್ಕೃಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ಹಾಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಚೆಲ್ಲಿಬಿಟ್ಟರು. ಹೀಗೇಕೆಂದು ಆಕೆ ಕೇಳಲು ನಾವು ಬರೀ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವರೇ ಹೊರತು ಚ್‌ಚ್‌ಚ್‌ ಕೂಡಿದಂಥದ್ದನ್ನು ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮುಂದಿನ ಮನೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಸಮಾನಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರ ಈ ದೋಷವೇ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಹನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿಷಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರ ಸೇರಿಕೆಯಾದರಂತು ಇದರ ತಲೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಹಾರುವಂಥ ದೋಷ ನ್ನಕ್ಕುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬರ ಆಹಾರಪದ್ಧತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ

ಪ್ರಶಸ್ತವೆನಿಸದಿರುವದೇ ಸಾಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಹಾರದ ಶುದ್ಧತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಅನ್ನದಿಂದ ಮಾಂಸವಾಗುವದಂತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆಯಷ್ಟೆ. ಅನ್ನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಾಗುವದೆಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ ನಿಶ್ಚಯದ ಮಾತು. ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರದವರು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಅನ್ನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಾಗುವದನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬುವನು ಶ್ವೇತಕೇತುವೆಂಬ ಮಗನಿಗೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ವೇತಕೇತುವಿಗೆ ಉದ್ದಾಲಕನು ಊಟಕ್ಕೆಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಮರು ದಿನವೇ ಅವನು ನೊರಗಿದನು. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಂಟ್ರಿಯಗಳು ಬಲಹೀನವಾದವು. ಹೀಗೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ಅವನು ಕಲಿತ ವೇದವಾಚವನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮರೆತುಹೋಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಊಟವನ್ನಿಡುತ್ತ ಬರಲಾಗಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತ ಕೊನೆಗೆಲ್ಲವೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಂದವು. ಇದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನದಧೀನವೆಂದು ಶ್ವೇತಕೇತು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಅನ್ನದಿಂದಾದ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನದ ಗುಣವನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪಡೆಯುವದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಒಂದೂ ರಿಸಲ್ಲಿ ಬಡವನಾದ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾಯಂಕಾಲ ಒಬ್ಬ ಅತಿಥಿಯು ಬಂದನು. ಆ ಅತಿಥಿಯೂ ಶುದ್ಧ ಚರಣೆಯವನು. ಈ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನೂ ಶುದ್ಧ ಚರಣೆಯವನು. ಇಬ್ಬರೂ ವಾಪಫಿತರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅತಿಥಿಯು ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನ ಮನೆಯನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಯು ದೇವರ ಸಮಾನವೆಂದು ಶ್ಯಾನುಭೋಗನೂ ಆ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಆದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ತಳವಾರನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈದಿನ ಯಾವ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಸಾಲವಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ದುರ್ದೈ

ಇಂದಿಂ ಆ ತಳವಾರನು ಕಳ್ಳತನದ ಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ತಳವಾರನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಒಂದು ಮೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಕಾಲಕರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ ಅಂಗಡಿಯವನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ತೆರೆದಿಟ್ಟು ಏನೋ ಒಂದು ಅವಸರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ತಳವಾರನು ಕನ್ನಕೈಚಳಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಣ್ಣಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಒಂದು ಶ್ಯಾನುಭೋಗನ ಮನೆಗೆ ಹಾಕಿದನು. ರಾತ್ರಿ ಅಡಿಗೆಯಾಯಿತು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನಿಗೆ ಕೂವದೋ ಒಂದು ವ್ರತದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಉಪವಾಸವಿತ್ತು. ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಊಟಕ್ಕಿಟ್ಟನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶಾಕವಾಕಗಳೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಉಂಡ ಮೇಲೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಆಗ ತಾನೆ ಕರೆದು ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಸಿದಂಥ ಆಕಳ ಹಾಲನ್ನು ಎಡಿಸಿದನು. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಹಾಲನ್ನು ಬಹಳ ವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದನು. ಆಗ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಅದೊಂದು ಬಳ್ಳಿ ಚಾತಿಯ ಕರೀ ಆಕಳದೆಂದು ಇೀಳಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಹತ್ತದು. ಏನೇನೋ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬರುತ್ತ ಬರುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಬಿಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಎದ್ದು ಆ ಆಕಳನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆವರಿಸಿತು. ಇದೇ ಕನವರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೋಳಿ ಕೂಗುತ್ತಲೇ ಮನೆಯವರು ಎಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಎದ್ದು ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಆಕಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಊರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಹೊಸದಾಗಿ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುವದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ನಾಗಿದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಾರವೆಲ್ಲಾ ಅರಗಿ ಕಾಲಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಅನ್ನಶೇಷವೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು. ಸವಿಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಖಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಯನ್ನು

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಕಳೊಡನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಕಾಲೇ ಏಳದೆ ಅವನಿಗೇನೋ ತಳಮಳವಾಯಿತು. ತಾನು ಮಹಾಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಬಿಂದು ಬೇಗುದಿಗೊಂಡಿತು. ಒಡನೆ ಅವನು ಆ ಆಕಳನ್ನು ಯಜಮಾನನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ರೂಪವಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿವಸ ಉಪವಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಟ್ಟ ಮುಖವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಶ್ಯಾನುಭೋಗನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಇತ್ತ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಎದ್ದು ಆಕಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕರು ಮಾತ್ರ ಬರಲು ತಿರುವದನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳದೇ ಹೋಗಿರುವದನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ನೋಡಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಡೆದಿರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕರುವಿಲ್ಲದೆ ಆಕಳು ಅವನಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡಲಾರದಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಆಕಳ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಕರುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರೆ ಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಊರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊರಟನು. ನಡು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕಲೆತರು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಮಸ್ತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಕಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಂಗಲಾಚಿದನು. ಕರುವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನುದ್ಧಾರಮಾಡೆಂದು ಶ್ಯಾನುಭೋಗನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಕೊನೆಗೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಆಕಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನುಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನಾದರೂ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆತಿಥಿಗೆ ಅಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆತಿಥಿಯು ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಅನ್ನದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ತಳವಾರಸನ್ನು ನಯಭಯಗಳಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿದಾಗ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಅನ್ನದ ಗುಣವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗನು ಬೆರಗಾದನು. ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಗೆಯ ಅನ್ನವು ಬೀಳುತ್ತಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮವೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು

ಕಂಡುಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶುದ್ಧತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಲದು. ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಯಾದರೂ ಅದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕರೀಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಗಳಾದರೆ ಕಂಡಾವು? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪವಿತ್ರವಾದ ಆಹಾರ ಮಾತ್ರವೇ ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಬೇಕು.

ಅನ್ನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಾಗುವದೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶುದ್ಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

“ಅಹಂ ವೈಶ್ವಾನರೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರಾಣೇನಾಂ ದೇಹಮಾಶ್ರಿತಃ |

ಪ್ರಾಣಾಸಾನಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಪಜಾಮೃತ್ಯಂ ಚತುರ್ವಿಧಂ ||”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅರ್ಥವು “ನಾನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜತರಾಗ್ನಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಾವಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಭಕ್ತ್ಯ, ಭೋಜ್ಯ, ಲೇಹ್ಯ, ಚೋಹ್ಯ- ಎಂಬ ನಾಲ್ಕುಬಗೆಯ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅರಗಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಊಟಮಾಡುವಾಗ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಭಗವಂತನೇ ಒಳಗಿದ್ದು ಉಣ್ಣುವನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಾಗಿ ತಾನು ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ತತ್ಪರನಾಗಬಾರದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಿ; ಅಂಥ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ಬರಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಊಟದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಣಕಲ್ಪನೆಯೆಂದು ಕೂಡ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಪೂರ್ವಿಕರು ಒಣಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೆಂದಿಗೂ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಒಣಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರು ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ? ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾರೆವೋ ಅಂಥವುಗಳನ್ನು-ಮುಂದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುವ ನಿರೀ

ಕ್ಷಣೆಯಿಂದ- ಈಗ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಸದ್ವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಜಠರಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೇನು? ಜಠರಾಗ್ನಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನರಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವೆ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ದೇವರ ಮಹಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಊಟದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಳುಹರಟೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಂತು ಹೆಚ್ಚು ನಿಂದ್ಯವಾದದ್ದು. ನಾವು ಉಣ್ಣುವ ಊಟವು ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಪುತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವದು. ಇದೊಂದು ದೇವರ ಸತ್ತಾರದ ಬಗೆ. ಹೀಗೆ ದೇವಕೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಮಯವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವತಾಚ್ಛಾನವನ್ನು ಉದ್ಬೋಧಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗ ದೇವತಾಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರ ಪಡೆನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿರಿ !

(೧) ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಮಾಡಿದ ಒಳಿಕ ತುತ್ತಿಗೊಮ್ಮೆ ಶಿವರಣೆನ್ನುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಕರಣವೃತ್ತಿಗಳಡಗುವವು, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮವೇವನ ನೆನೆಯುತ್ತ ಉಂಡರೆ.

(೨) ನಾನೆಂಬವಂಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾನುಂದೆನಾದರೆ, ಎನಗದೇ ಭಂಗ, ಸ್ತುತಿ ಏನೆಗೆ ನೊಂದೆನಾದೊಡ, ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೂರ.

ಗುರುಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ.

ಗುರುಕುಲವಾಸದಲ್ಲಿರುವವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಿಯಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುರುಗಳೊಡನೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಮಿತ್ರರೆಂದು ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳೆಂದರೆ ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿ. ಯಾರಯಾರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿ ಇರುವದೋ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ನಾವು ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಯಮವಿದೆ. ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಪೂಜ್ಯರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಭಯಭಕ್ತಿ

ಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗುರುಗಳು ಅವರಿಗಿಂತ ಪೂಜ್ಯರು. ಸದ್ಗುರುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪೂಜ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಪೂಜ್ಯರು. ಮನುಷ್ಯತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ

“ ಲೌಕಿಕಂ ವೈದಿಕಂ ವಾಪಿ ತಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಮೇವ ಚ |

ಅದವೀತ ಯತೋ ಜ್ಞಾನಂ ತಂ ಪೂರ್ವಮಭಿವಾದಯೇತ್ || ” (೨-೧೧೭)

ಎಂದರೆ ಲೌಕಿಕವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ವೈದಿಕವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಯಾರಿಂದ ನಾವು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೋ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ಅವರ ಪೂಜ್ಯತೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವರ ಮುಂದೆ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದಾಗತ್ಯವು. ಪೂಜ್ಯರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಿದರೂ ಭಯಪೂರ್ವಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬಮ್ಮಿಗೆ ಬಪ್ಪದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಹೀಗಾಗುವದಕ್ಕೆ ಭಯಶಬ್ದದ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರುವದೇ ಕಾರಣವು. ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರತನವನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ನಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೆಂದು ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆ ಇರುವದು. ಇಂಥ ಭಕ್ತಿಯು ನಿಂದ್ಯವೇ ಸರಿ. ಈ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನತಿಯೇ ಸರಿ. ಭಯಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಪೂಜ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಎಲ್ಲಿ ಅವಚಾರವು ನಡೆದೀತೋ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಈ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಂತು ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಪೂಜ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನಾದರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಆ ಪೂಜ್ಯರು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸದೆ ಇದ್ದರೂ ದೇವರು ನಮಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯತ್ವವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವಿದೆ. ದೇವತಾಂಶವಿಲ್ಲದೆ ಪೂಜ್ಯತ್ವವು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆ ದೇವತಾಂಶಕ್ಕೆ ಅಸಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರು ಕ್ರೂರನಾಗದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ಪೂಜ್ಯತೆ

ಯನ್ನು ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಗೌರವಿಸಬೇಕೆಂದೇ ವೇದವು “ ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ ” ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನುಪದೇಶ ಮಾಡಿರುವದು. ಭಗವಾನ್ ಮನುಮಹರ್ಷಿಗಳು ಗುರುಗಳ ಪೂಜ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಭಯಭಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. “ಯದ್ವೈಕಿಂ ಚ ಮನುರವದತ್ತದ್ವೇಷಜಂ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿ ಕೂಡ ಇದೆ. ಮನು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅದು ಪಥ್ಯವೆಂದು ಶ್ರುತಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ.

(೧) ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುಗಳ ಸವೀಪದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಗುರುಗಳುಪಯೋಗಿಸುವ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯ ತರದವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು; ಗುರುಗಳುಪಯೋಗಿಸುವ ಆಹಾರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯ ತರದವು ಉಣ್ಣಬೇಕು; ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆ ವೇದಲಾದ ತೋರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯ ತರದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳು ಒಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಎಳಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳು ಮಲಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಬೇಕು. (೨-೧೯೪)

(೨) ಗುರುಗಳೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವದನ್ನೂ ಗುರುಗಳಾಜ್ಞೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದನ್ನೂ ಶಿಷ್ಯನು ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗಲಿ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗಲಿ, ಊಟಮಾಡುತ್ತಲಾಗಲಿ, ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗಲಿ, ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. (೨-೧೯೫)

(೩) ಗುರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಾನು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅಲಿಸಬೇಕು. ಗುರು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಬೇಕು. ಗುರು ಬರುತ್ತ ಹೇಳಿದರೆ ತಾನು ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಗುರು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೇಳಿದರೆ ತಾನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಿ ಕಿವಿಗೊಡಬೇಕು. (೨-೧೯೬)

(೪) ಗುರು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಾನು ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಗುರು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೇಳಿದರೆ

ತಾನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅರಿಯಬೇಕು. ಗುರು ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ನಿಂತು ಹೇಳಿದರೆ ತಾನು ಬಗ್ಗಿ ಲಾಲಿಸಬೇಕು. (೨-೧೯೬)

(೫) ಗುರುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಹಾಸಿ ಗೆಯೂ ಪೀಠಪೂ ಗುರುಗಳಿಗಿಂತ ಕೀಳಾದದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಗುರುಗಳೆ ದುರಿಗೆ ಕಾಲು ಸೀಡಿಕೊಂಡು ಮುಂತಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಕುಳಿ ತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. (೨-೧೯೭)

(೬) ಗುರುಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಬಹುವಚನಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಎಂದೂ ಆಡಬಾರದು. ಅವರ ನಡೆ, ನುಡಿ- ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಣ ಕಿಸಬಾರದು. (೨-೧೯೯)

ಬಟ್ಟೆ ನ ಮೇಲೆ

“ ಶುದ್ಧ್ರಷಮಾಂ ಆಚಾರಂ ಸಮೋಪಾಸಿತ ನೀಚವತ್ || ”

ಎಂದು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನೀತ ಭಾವದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರ್ತಿಸುತ್ತ ಗುರುಗಳಾಚ್ಛಾ ಪಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವನ್ನೂ ವಾಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಪೂರ್ದದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದ ಅಚ್ಛಾಪರಿವಾಲನೆಯು ಈಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವ ರಂತೆ ಆಚರಿಸುವ ದಾರ್ಢ್ಯವು ಈಗ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಧೈಯವಾಗಿಯಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಿದ್ಧತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಗುರುಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧದ ವೈಭವವನ್ನು ಕೇಳಿಯಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಅನಂದಾಶ್ರವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಬೇ ಕೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಅಂಶೋದಧಾನ್ಯನೆಂಬ ಗುರು ವಿನಲ್ಲಿ ಆರುಣಿಪಾಂಚಾಲನೆಂಬುವನು ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ ದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆರೆಗೆ ತೂತುಬಿದ್ದು ನೀರೆಲ್ಲಾ ಜಲ್ಲಿ ಸುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಅದು ಬಡದೇ ಹೋಗುವ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಅನರ್ಥವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆರೆಯ ತೂತಿಗೆ ಒಸನ್ನಾದರೂ ಅಡ್ಡಹಾಕಿ ಕೆರೆಯೊಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಬಾರೆಂದು ಗುರು ಶಿಷ್ಯನಿಗಾಚ್ಛಾಪ ಸಿದನು. ಇದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉದ್ಯೋಗವೇನೂ ಆಗಿ ರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಗುರುವಿನ ಪತ್ಯಾಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಪರಿವಾಲಿಸುವದೇ ಶಿಷ್ಯನ

ಕರ್ತವ್ಯ. ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನುಕೆ ತಾನೆ ಹೇಳಬೇಕು! ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನರ್ಥವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವಂಥ ಪರಹಿತಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸುವದು ಸರ್ವವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಶಿರೋಮಣಿ ಪ್ರಾಯವಾದದ್ದು. ಪಾಂಚಾಲನು ಬಡನೆ ಕೆರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತ ಕೆರೆಯ ತೂತು ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನು ಬೇಗಬೇಗ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿತುಂಬಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಆ ತೂತಿಗೆ ಸುರಿದನು. ಆ ನೀರಿನ ಮೇಗದ ಮುಂದೆ ಪಾಂಚಾಲನ ಕಲ್ಲುಮಣ್ಣು ನಿಲ್ಲಿಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಆಗ ಪಾಂಚಾಲನು ಉದಾರಾಂತರವನ್ನರಿಯದೆ ತಾನೇ ಹೋಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದು ಆ ತೂತಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂತುಬಿಟ್ಟನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಶೀತ ವಡರಿತು. ಏನಾದರೂ ಅವನು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು. ಆಗ ಗುರುಗಳು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆದಾಗ ಪಾಂಚಾಲನು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ತನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಗುರುಗಳು ಅವನ ಒಪ್ಪುಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಅದರಿಸಿ ಅದರ ಜನರಿಂದ ಆ ತೂತನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವಾಯಕ್ಕೆ ತಲೆಗೊಡುವದು ವಿವೇಕದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲವೆಂದು ಅಧುನಿಕರು ಹೇಳಬಹುದು. ಬಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಯಾರು ಎಂಥ ಅವಾಯಕ್ಕೆ ತಲೆಗೊಟ್ಟರೂ ಎಂದಿಗೂ ಅವರಿಗೆ ಕೇಡಾಗಲಾರದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಕೇಡಿಗಿರದವರ ಉದಾಹರಣೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೇಡಿಗಿರದಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಡಿ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದ ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಣದ ಬಿಡುಗಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಧುಸತ್ಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಕೇಡಿನಿಂದ ಪಾರಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೇ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ

ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಧುಸತ್ಪುರುಷರ ಸಹಾವಾಸದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಈಗಲೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ ದೃಢವಾದುದಾಗಿರಬೇಕು. ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಅಪಾಯಗಳು ಹಾರಿಹೋಗುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಆ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಹೀಗಾಗುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಮೇಲೆ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿಡುವನಷ್ಟೆ. ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ದೇವತಾಂಶವಿರುವ ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವದು. ಪೂಜ್ಯತೆಯು ದೇವರ ಅಂಶ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ದೇವರ ಮೇಲೆಯೇ ಭಾರವನ್ನಿಟ್ಟಂತಾಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಬಂದುಪಕ್ಷ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೂ ದೇವರು ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ನಂಬಿದವರನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕೊಡುವನು.

ಗುರ್ವಾಜ್ಞಾಪರಿಪಾಲನೆಯ ಫಲದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಉಪಮನ್ಯುವೆಂಬವನೂ ಆದೇ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಗುರು ಅವನನ್ನು ದನಾಕಾಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದನು; ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಉಪಮನ್ಯು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಾಕನು. ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕನೆಂದು ಬಯ್ಯುವದೇನು? ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆಹಾರವು ಬೇಕೇಬೇಕಾಗುವದು. ಆದರೆ ಉಪಮನ್ಯುವಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಡೆಯ ಚಿಂತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಗುರು ಅವನ ಆ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕದೆ ಅನಾದರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಉಪಮನ್ಯು ದನಗಳನ್ನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿರದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ತಂದು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ತಾನು ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕದಿದ್ದರೂ ಸೊರಗದಿರುವ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರು ಅವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ತಂದು ತಿನ್ನುವೆನೆಂದು ಉಪಮನ್ಯು ಹೇಳಿದನು. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ತಂದು ತನಗೇ ಕೊಡೆಂದು ಗುರುವಿನಾಜಿ

ಯಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಒಂದು ಸಲ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ತಂದು ಗುರು ವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ತಂದು ತನ್ನ ಹಸಿವನ್ನು ಆಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಮೇಲೆ ಇದೂ ಗುರುವಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಎರಡನೇ ಸಲ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ತರಬಾರದೆಂದು ಗುರು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಗುರುಭಕ್ತಿಪರಾಯಣನಾದ ಉಪಮನ್ಯು ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ತೊಡಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗುರುಗಳ ಆಕಳನ್ನೇ ಕರೆದು ಆ ಹಾಲಿನಿಂದ ತನ್ನ ಆಶೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಗುರು ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ವಿಧಿಸಿದನು. ಆ ಸಚ್ಚಿಷ್ಣುನು ಅದಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಎಕ್ಕಿದೆಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಂಭಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಒಂದು ಅಳವಾದ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಈ ಬಗೆಯ ಅವನ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿದ್ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿನೀದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ನೇತ್ರವ್ಯಾಧಿಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೊಂದು ಕಬ್ಬಾಯವನ್ನು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಹೋದರು. ಅವನು ಮತ್ತೆತ್ತಿಬ್ಬರು ಕೊಡುವದನ್ನು ನಾನು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲವೆಂದನು. ನಿನ್ನ ಗುರು ಕೂಡ ನಾವು ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ತಿಂದನೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರತದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೊಂಕು ಬರಗೊಡಲಾರೆನೆಂದು ಉಪಮನ್ಯು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಆಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಿನೀದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನ ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುವರ್ಣಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿಡುವದರ ಫಲವು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವದು.

ಉಪಮನ್ಯು ಆ ಕಬ್ಬಾಯವನ್ನು ತಿನ್ನದೆ ಅಪ್ಪಿನೀದೇವತೆಗಳ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಪಾಪ ಬಂದೀತೆಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೇನೂ ಕಾರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯನು ಪಾಪಬಂದೀತೆಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಯೇ ಬಿಡುವನು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಂಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಜ್ಞದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ

ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತಾಟಕಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ತಾಟಕಿಯು ರಾಕ್ಷಸಿಯಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀ. ರಾಮನ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೂ ಅದೇ ವೋದಲು. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಕೋಚವು ತೋರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅದರ್ಶಸ್ವರೂಪವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಾಲಿಸುವದೊಂದೇ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆಮಾಡುವದರಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಗುರುದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರಂತು ಅದರ ದುಷ್ಪಲವು ಎಂನಿಗೂ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಯಾರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯತೆ ಇರುವದೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡುವದೆಂದರೆ ಅದು ದೇವದ್ರೋಹವೆ. ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದ ದೇವರಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಾರು ಜಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು? ಹಿಂದೆ ಆಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶಂಕುಪೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಶರೀರನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಆಶೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರೆಂದು ಅವನು ತನ್ನ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ವಸಿಷ್ಠರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಅವನಿಗೆ ಆಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದಲೋ ವಸೋ ವಸಿಷ್ಠರು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತ್ರಿಶಂಕು ವಸಿಷ್ಠರ ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ತನಗೆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕುಲಪುರೋಹಿತತ್ವವನ್ನು ಳಿಸಿಕೊಳ್ಳರೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಂದೆಯು ಜಿಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುವದು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ತ್ರಿಶಂಕುವು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯದಿಂದಾದರೂ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಯೇ ತೋರಿಸುವೆನೆಂದು ಅಭಿಮಾನಯುಕ್ತನಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದೆಯೇ ಹಟವನ್ನು ತೊಟ್ಟನು. ಈ ರೀತಿ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ತಮ್ಮನ್ನು ಅವಚಾರಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಚಂಡಾಲನಾಗಿ ಹೋಗೆಂದು ಅವರು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಚಂಡಾಲತ್ವ

ವನ್ನು ಪಡೆದ ತ್ರಿಶಂಕು ವಸಿಷ್ಠರ ದ್ವೇಷಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೆ ಶರಣುಹೊಕ್ಕನು. ಮಹಾಹ್ನಾತ್ರತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ವಸಿಷ್ಠರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾವು ಆ ಯಜ್ಞದ ಪೌರೋಹಿತೃವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅವರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕರೆದರೂ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ದೇವತೆಗಳ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ತಮ್ಮ ತಪಃಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತ್ರಿಶಂಕುವಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದರು. ಒಡನೆ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಶರೀರವು ಮೇಲಮೇಲಕ್ಕೇರಿತು. ಅದು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಅವನನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಜೀಳುವಂತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಜೀಳುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಭಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ತಮ್ಮ ತಪಃಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಗುರುದ್ರೋಹದ ಫಲವಾಗಿ ಈಗಲೂ ಅವನು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿಯೇ ಇರುವನೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ.

ಇಂಥ ಗುರುದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಗುರುಗಳು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಗುರುಗಳು ಹೇಳಲಿ, ಹೇಳದೆ ಇರಲಿ, ಓದುಬರಹದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಗುರುವಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯೆ ಶಿಷ್ಯನ ಹೃದಯದೊಳಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಇಳಿಯುವದೆಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಭಗವಾನ್ ಮನುಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

“ಯಥಾ ಖನನಸ್ರೇಣ ಸರೋ ವಾಯುಧಗಚ್ಛತಿ |

ತಥಾ ಗುರುಗತಾಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಶುಶ್ರೂಷುರಧಿಗಚ್ಛತಿ ||” (೨-೨೧೮)

ಮನುಷ್ಯನು ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ಆಗಿದ್ದು ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಗುರುಗತವಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ

ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಪಂಡಿತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಪಂಡಿತರ ಸರಿಜೋಡಿಯವರು ಬಹು ಕಡಿಮೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಆದನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳು ಅಗ್ಗವಾಗಿರುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಶೆ ಇರಲಿ; ಇಲ್ಲದಿರಲಿ; ಎಲ್ಲರೂ ಆಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಕಲಿಯುವವರ ಉತ್ಸಾಹವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಎಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಕಲಿಸುವವರ ಉತ್ಸಾಹವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ; ಎಂದರೆ ಬಹುಜನರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದರೆನಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಡೆಗೆ ಈಗಿನವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು. ಇದು ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ. ಯಾವನು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಬೇಕೋ ಅವನೇ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಕೇವಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಪಂಡಿತರಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಲಾಭಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು.

ಗುರುಕುಲವಾಸವೂ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಎರಡೂ ಸೇರಿದರೆ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಕುಂದಣವಿಟ್ಟಂತೆ ಅದು ಶೋಭಿಸುವದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿ ಕವಿಯ ಒಂದುಶ್ಲೋಕವು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿದೆ.

“ ದೇವೀಂ ವಾಚಮುಪಾಸತೇ ಹಿ ಬಹವಃ ಸಾರಂ ತು ಸಾರಸ್ವತಂ |

ಜಾನೀತೇ ನಿತರಾಮಸೌ ಗುರುಕುಲಕ್ಲಿಷ್ಟೋ ಮುರಾರಿಃ ಕವಿಃ ||

ಅಭಿಲಾಂಛಿತ ಏವ ವಾನರಭೃಙ್ಗಃ ಕಿಂ ತ್ವಸ್ಯ ಗುಘೇರತಾ |

ಮಾಪಾತಾಲನಿಮಗ್ನಸೀವರತನುರ್ಜಾನಾತಿ ಮಂಥಾಚಲಃ || ”

ಎಂದರೆ—ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸರಸ್ವತಿಯುಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಗುರುಕುಲದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿದಂಥ ಮುರಾರಿಯೆಂಬ

ಕವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು. ವಾನರಸೇನೆಯು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿತು; ಆದರೆ ಅದರ ಆಳವು ಪಾತಾಲದವರಿಗೆ ಒಳಹೊಕ್ಕಂಥ ಆ ಮಂಥರಾಚಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಗುರುಕುಲವಾಸವು ಅಗತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನೆಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಧನ್ಯರಾಗಬೇಕು.

ಈವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಗಳ ನಾರಸಂಗ್ರಹಭೂತವಾಗಿರುವ ತ್ರೈತ್ತೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಶಿಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯದ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಅನುಸಾಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತೇವೆ. “ನಿಜವನ್ನು ನುಡಿ; ಧರ್ಮದಂತೆ ನಡೆ; ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಬೇಡ; ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಮೇಲೆ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯನನ್ನು ಬಿಳಿಸದೆ ಇರಬೇಡ; ಸತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ; ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ; ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾದ ಕರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ; ಮಂಗಳಕರ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ; ವಾಠಪ್ರವಚನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ; ದೇವಕಾರ್ಯಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ; ತಾಯಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿ; ತಂದೆಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿ; ಗುರುಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿ; ಅತಿಥಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿ; ಅನಿಂದ್ಯವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡು; ಉಳಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ; ಸಮ್ಮ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಅನುಕರಣ ಮಾಡು; ಉಳಿದವುಗಳ ಅನುಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ; ನಮಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರು ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಆಸನ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸು; ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು; ಅಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೊಡಬಾರದು; ಗೌರವದಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು; ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು; ಭಯದಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು; ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಡಬೇಕು; ಯಾವದಾದರೊಂದಾಚರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವು ಬಂದರೆ ಕ್ರೂರಬುದ್ಧಿರಹಿತರಾದಂಥ, ಧರ್ಮಚ್ಛುಗಳಾದಂಥ ಜನರು ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಒಂದು ದೋಷ

ಯುಕ್ತಕರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಾಗಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂಥ ಯೋಗ್ಯರ ಅನುಕರಣವನ್ನೇ ಮಾಡು; ಇದು ಆಜ್ಞೆ; ಇದು ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಉಪದೇಶ; ಇದು ವೇದದ ರಹಸ್ಯವು; ಇದು ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯು; ಇದರಂತೆಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು; ಇದರಂತೆಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಆರನೇ ಕಿರಣ.

ಗೃಹಸ್ಥವೃತ್ತಿ.

ಗೃಹಸ್ಥನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ.

ಮನುಷ್ಯನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿಯ ಕಾಲವು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಗೃಹಸ್ಥವೃತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲವು ಬರುತ್ತದೆ. ಗೃಹಸ್ಥನೆಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವನೆಂದರ್ಥ. ಇದುವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗುರುಗಳಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಹೊರಗೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಮಯಸ್ಸು ಬರುತ್ತ ಬರುತ್ತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ತಾನನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ವ್ಯವಹರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗೃಹವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಬರೀ ಮನೆಯೆಂದರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಬರೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವದು ಗೃಹಸ್ಥಶ್ರಮವಲ್ಲ. “ ಗೃಹಿಣೀ ಗೃಹಮುಚ್ಯತೇ ” ಎಂಬದೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಹೆಂಡತಿಯೇ ಮನೆಯೆಂದರ್ಥ. ಗೃಹಸ್ಥನಾಗುವದೆಂದರೆ ತನುಗನುರೂಪಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತ ವ್ಯವಹರವನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಇದುವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಯೋಚನೆ ಕೂಡ ತಮಗಿಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಓದುವರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಮತ್ತು ಅಶ್ರಿತವರ್ಗದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊರಬೀಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಪಂಚ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿ ಅದರ ಬಣ್ಣದ ಬಿಡಗನ್ನು ಪಿೀರುವದು ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಮಧ್ಯೇಯವಾದ ಪಾರ

ಮಾರ್ಘಿಕವೃತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಗರಡಿಯ ಮನೆ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪಶುಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಶಿಕ್ಷಣಶಾಲೆ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗದಂತೆ ಉಪಭೋಗಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಭೋಗಭೂಮಿ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕನು ಖವೆಂಬ ತಿರುಳಿನ ತೂಕವೆಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಅಳೆಯುವ ಮಾತ್ರ. ಮನುಷ್ಯನು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗುತ್ತಲೇ ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಗಂಟುಬೀಳುವರು. ಗೃಹಸ್ಥನೆಂದರೆ ಸರ್ವಜನರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಲೆಗೊಟ್ಟವನಾಗಿರುವನು. ಗೃಹಸ್ಥನು ತನ್ನ ಮೈ ಕಟ್ಟುಬಿವರಿದುವಂತೆ ದುಡಿದು ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕದ್ರವ್ಯಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಅದರಿಂದ ಸರ್ವಜನೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ

“ಯಥಾ ವಾಯುಃ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರ್ತಂತೇ ಸರ್ವಜಂತವಃ |

ತಥಾ ಗೃಹಸ್ಥಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರ್ತಂತ ಸರ್ವ ಆಶ್ರಮಾಃ ||”

ಎಂದು ಭಗವಾನ್ ಮನುಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಹೇಗೆ ವಾಯುವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮದವರೂ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಗೃಹಸ್ಥವೃತ್ತಿಯ ಹಿಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮ. ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ದುಡಿತದಿಂದ ತಾವು ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಣದಿಂದ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ಉಳಿದ ಸಾಮಾನ್ಯರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆಯಾ ಊರಿನ ಗೃಹಸ್ಥರ ಆಶ್ರಯದಿಂದಲೇ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದನು. ಇನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೇ ಬಡವರಾದವರು ಹಣಗಾರರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನೂ ಫೋಷಿಸುವವನಾಗು

ವನು. ಇನ್ನೊಂದು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವೆಂಬುದೊಂದುಂಟು. ಅದು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಅಪರವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಶರೀರದಂಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಿನ ಗೃಹಸ್ಥರು ಅಂಥವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಕನಿಕರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಏನಾದರೂ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥರ ಭಾರವೂ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮೇಲೆಯೇ ಜೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವೆಂಬುದೊಂದು ಕೊನೆಯದಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಯಾವದನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ನಿರಾತಂಕದಿಂದ ದೇವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿರುವರು. ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಲ್ಲಾ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೇ ಸೇರಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಗೃಹಸ್ಥರು ಎಲ್ಲಾ ಆಶ್ರಮದವರಿಗೂ ಆಶ್ರಯಭೂತರಾಗಿರುವರು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲುತ್ತ ಭಗವದನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ದೂರವಾದೀತೆಂದು ತೋರುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಆ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಕೇವಲ ಆತ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುವದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ವಾರ್ಥವಾದರೆ ಯಾರು ಆ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗುವರೋ ಅವರ ಸತ್ಪುಷ್ಕಾಸುಪ್ಪಾನದ ಫಲವು ತಪ್ಪದೆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮಡಿಲಿಗೆ ಜೀಳುವದು. ಇದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಬಹು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದಂಥ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪಡೆಯುವನು. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಭೋಗಿಸುತ್ತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಹತ್ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವ ಸುಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವದೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ವಿಶೇಷಲಕ್ಷಣ.

ಮಹಾಭಾರತದ ಶಾಂತಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಒಂದು ವಿಚಾರವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ದೇವರನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಾಗಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ದುಡಿ

ಯಬೇಕಾದೀತೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಪಕ್ಷಿ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಅವರೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ--
 “ ಎಲೋ ಹುಡುಗರಿರಾ, ನೀವು ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹದ ಭರದಲ್ಲಿ ಅತುರ ದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೊರಟಿರುತ್ತೀರಿ. ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿರಿ. ನೀವು ವಾಸಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವುದು ದೇವರ ಮೇಲಿನ ಉತ್ಕಟ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲ್ಲ; ಪ್ರಪಂಚದ ದುಡಿತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹೇಡಿ ತನದಿಂದ. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ನಿಮಗೆ ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ಹೋಗಗೊಡದಂತೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವದು. ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅದು ಒಳ್ಳೇ ಹುಲಸಾದ ಭೂಮಿ. ಅದು ಬಹು ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲಿದ್ದು ನೀವು ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು; ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ವಂಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡಿ ವಿಸ್ತರಣವನ್ನು ತೀರಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಇತರರಿಂದ ಪಡೆದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪುತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸೇರವಾಗಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗಳೇ. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಛಾರವು ಬಹು ತೂಕವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಗಲನ್ನು ಕೊಡಿ. ಈ ಬಗೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗುವರು.” ಮೈನುರಿಯುವಂತೆ ದುಡಿದು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಬಡವರಿಗೂ ಹಾಕಿ ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ತಾನು ತಿನ್ನುವದು ನಿಜವಾದ ಯಜ್ಞಶೇಷವು.

“ ಯಜ್ಞಶೇಷಾಶಿಸನ್ಮೇವೋ ಮುಚ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಯಜ್ಞಶೇಷವನ್ನು ಉಣ್ಣುವವರ ಸರ್ವಪಾಪಗಳೂ ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಮದುವೆ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮದುವೆಯು ಇಂದ್ರಿಯತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಇಂದ್ರಿಯತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕಡೆಗೆ ದೀನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕುವದು ಪಶುತ್ವವೇ

ಸರಿ. ಈ ಮಾತು ಗಂಡಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಹೇಳಿದ್ದೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಇದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವದು. ಹಾಗಾದರೆ ಮದುವೆಯೇತಕ್ಕೊಂದರೆ ಸತ್ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದೇ ಮದುವೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಸತ್ಸಂತತಿಯೆಂದರೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತ ಆತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತರಾಗಿ ಮನೆತನದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸತ್ಸಂತತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಮನುಷ್ಯರ ಈ ಬಗೆಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದಲೇ ದೇವರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆಬಿಳಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಹೇಳುತ್ತವೆ; ಹಿರಿಯರೂ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯರು ಕೇವಲ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳಾದರೆ ಮಳೆಬಿಳಿಗಳ ಸಂಕೋಚವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಮಾತೂ ಇರಲಿ; ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವೆಂಬುದು ತಲೇ ಎತ್ತುವದಕ್ಕೇ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದೀತು. ಸ್ವಾರ್ಥಗಳ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯೆಂಬ ಉಪ್ಪು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು ಅದು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಳೆದುಳುವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಬರೀ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬಂದರೂ ಸಾಕು; ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಉದಾರವಾಗಿ ಪರಾರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವದು. ಇಷ್ಟಾಯಿತೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪರಾರ್ಥತೆಯ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅಂಥದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕಸೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿರುವದು. ಈ ಉದ್ದೇಶವು ನೆರವೇರುವದಕ್ಕಾಗಿ—ಜಗಜ್ಜೀವಿ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ—ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಸತ್ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲೇ ಬೇಕು. ಈ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು.

ಮದುವೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ತಾನೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಮದುವೆಯು ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ವಧೂವರರ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಸತ್ಸಂತತಿಯ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆನ್ನವದರಿಂದ

ವರ್ಧಾವರರಲ್ಲಿ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಸಂಪತ್ತು ಇರಬಾರದೆಂದು ಯಾರೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ವರ್ಧಾವರರಿಗೆ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಸಂಪತ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಚಿನ್ನದ ಹೂವಿಗೆ ಸುಮಾರನೆ ಇದ್ದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನೋಹರವೇ ಆಗುವದು. ವರ್ಧಾವರರಲ್ಲಿ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮಿತಿಯಿರಿದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ರೂಪಲಾವಣ್ಯಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಕೊರತೆ ಯಾದರೂ ಗುಣಸಂಪತ್ತಿನ ಕೊರತೆ ಇರಬಾರದು. ಪುರುಷನಾಗಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲಿ ಕುಲಶೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತನತನಗೆ ಅನುರೂಪರಾದವರನ್ನು ವರಿಸಬೇಕು.

ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವರನು ವಧುವನ್ನು ವರಿಸುವದಾಗಲಿ, ವಧುವರನನ್ನು ವರಿಸುವದಾಗಲಿ, ಅವರವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವದೇ ಬಹಳ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ವಧುವೂ ವರನೂ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯು ಸರಿಪಕ್ಕವಾಗಿರದೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸಹಜವಾಗಿ ನಿಷಯಸುಖದ ಕಡೆಗೆ ಹುಯುತಿರುವದರಿಂದ ವರ್ಧಾವರರಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಗುಣಗ್ರಾಹಣಶಕ್ತಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣಲಾರದೆಂದು ಅವರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರು. ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ಸಂತತಿಯ ಅರೆ ಇಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮವರು ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗುಣದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಕುವರು. ಕುಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಶಿಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅನನುರೂಪನಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹಿರಿಯರೆಂದಿಗೂ ಸಮ್ಮತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಕುಲಶೀಲಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ವರ್ಧಾವರರ ಯೋಗವು ಮುಂದೆ ಬಂದಕ್ಕೊಂದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಕೂಡ ಹಿರಿಯರು ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯ ಉಪಯೋಗವು ಸತ್ಸಂತತಿಗಾಗಿಯೇ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವರ್ಧಾವರರನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವದೂ ಉಂಟು. ಅದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾದರೂ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗುವ ಪದ್ಧತಿ

ಇಲ್ಲಿ. ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ- ನೋಡಲಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಚಿತವಾದ ಗುಣಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರ ಆರಿಸುವಿಕೆ. ಹೀಗೆ ಆರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಕುಲ ಶೀಲಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಆರಿಸುವದು ಕುಲ ಶೀಲಗಳೊಡನೆ ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ-ನೋಡಲಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವರನ್ನು. ಈ ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕನ್ಯೆಯರು ತಮ್ಮ ವರರನ್ನು ತಾವು ವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ ಆ ಕನ್ಯೆಯರು ತಮ್ಮ ವರೋದ್ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೋತು ಬರೀ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೃದಯಿ ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಕುಲೀನರಾದ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ಅವರ ಪೌರುಷವನ್ನು ಬರೇ ಹುಚ್ಚಿ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದರೊಂದು ಮಹತ್ವಪುಳ್ಳ ಪಣವನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೀತೆಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಶಿವಧನುರ್ಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೊಬ್ಬನೇ ತಕ್ಕವನೆಂದು ಜನಕರಾಜನು ಅದನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟನು. ದ್ರೌಪದಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ದುಷ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನು ಭೇದಿಸುವಂಥ ಶೂರನೊಬ್ಬನೇ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ದ್ರುಪದರಾಜನು ಅದನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಪುರುಷರು ಪಣವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬೇಕಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ ಆಗಲೂ ಹಿರಿಯರ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದೇ ಶಿಷ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿರುವದು. ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯು ಓವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಭಂಗಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು. ಆದರೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಬಂದು ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆಯೇ ಮದುವೆಯ ಜಗುಲಿಯನ್ನೇರಿದವನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅವಾಸುಷಸರಾಕ್ರಮವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಧೂವರರ ವಂಶದ ಕುಲಶೀಲಗಳ ವಿಚಾರವೂ ನಡೆದಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವಾಹವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಲಶೀಲಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಹಿರಿಯರ ಸಮ್ಮತಿಗೂ ಸಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಲಿ ಹೆಚ್ಚು.

ಪರದೇಶದವರು ಸಮ್ಮ ದೇಶದವರ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿಸುವ ದೋಷದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ತಮತಮಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದವರನ್ನು ವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೊಂದು. ಇದರ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷೇಪಣೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ದೋಷವಾಗಿ ಕಾಣುವದು ನಿಜ. ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೊರಗೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪುರುಷರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲ. ಈಗೀಗ ವಾಶ್ವಾತ್ಯಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಇದೂ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿರುವುದರಿಂದ ದೂರ ಇದು ಅರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಅರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಶ್ರಮವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಮನೆಯ ಹೊರಗಣ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಪುರುಷರದು; ಮನೆಯ ಒಳಗಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರದು. ಸಂವಾದನೆಯ ಕೆಲಸ ಗಂಡಸರದು; ರಕ್ಷಣೆಯ ಕೆಲಸ ಹೆಂಗಸರದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೊರಗಣ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗದಿರುವರೆಂಬದನ್ನು ಜಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಗಿಂತಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಪೂರ್ವದೇಶವನ್ನೂ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶವನ್ನೂ ತಕ್ಕಡಿಗೆ ಹಾಕಿ ತೂಗಿ ನೋಡಿದ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿವಿವೇಕಾನಂದರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಮಾತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೆಯು ಸಿಗದೆ ನಡೆಯುವದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಹೊರಗಣ ಸಟನೆಯಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲ. ಒಳಗಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಕ್ಕೇ ನೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯವೂ ಆಕೆಯದೇ ಆಗಿರುವದು. ಪುರುಷನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಂವಾದಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಅವನು ದಾನಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವಾಗ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಸರ್ವಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಂಡತಿಯು ಭಾಗಿಯಾಗುವಳು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ಬೇಕು! ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ—

“ ಪ್ರಜನಾರ್ಥಃ ಮಹಾಭಾಗಃ ಪೂಜಾರ್ಥಾ ಗೃಹದೀಪ್ತಯಃ |

ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಶ್ರೀಯಶ್ಚ ಗೃಹೇಷು ನ ವಿವೇಷೋಽಸ್ತಿ ಕ್ಲೃಪ್ತನ ||”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಸತ್ಸಂತತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಉತ್ತಮಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾತ್ಮಕರಾದಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಸಾಂಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು

పడేయువదక్కె యోగ్యురొగిద్దారే; అవరిందలీ మనయు శోభా
యమాననాగిరువదు; మనయు సర్వసంపత్తమ్మది మత్తు స్త్రీసా
న్నిధ్య-ఇపరడక్కా ఏనూ భేదవిల్ల. ఇదిరింద స్త్రీయరన్నే
సర్వసంపత్తమ్మదియెందు సంభావించుదంతయితు; స్త్రీయరిల్లద
మనయు మనయే అల్లనెందు హేళిద హాగాయితు; మనయల్ల
ఇవరు సన్మానక్కె యోగ్యురెందు బప్పిదంతయితు. స్త్రీయరు
శరీరదృష్టియింద అబలయురాద చారణ హోరగే అవరు వ్యవ
హారదల్లి తోడగదే హోరద మాత్రుచిందలీ అవరిగే హిందుస్థాన
దల్లి స్వాతంత్ర్యపిల్లనెందు హేళిబారదు. పతుగళిగూ తిరుగాడువ
స్వాతంత్ర్యవిదే. ఇల్లి ఈ ఒగయ స్వాతంత్ర్యక్కేనూ ముత్తవ
విల్ల. పూజ్యతెయిల్లద స్వాతంత్ర్యద్దేను బిటి! నమ్మ దేశదల్లి
స్త్రీయరిగే పూజ్యతెయింద ప్రాశస్త్య.

సంసారవన్ను మాడువ రీతి.

స్త్రీపురుషరు మదువెయిగి మనయల్ల సంతమేలే అవర
లుద్యోగవేసేంబ వికారవు వివేకిగళిగే బరువదు. మనయతుంబ
మక్కళన్ను పడేయువదెందు బహుజనరు భావిసువర. ఇదు తప్పు.
ఇదే ధ్యేయవాదరే పూజ్యతెయి పతుగళిగే హేచ్చాగి బరువదు.
ఏకేందరే వివేక్షి పతుగళు ఒందే వర్షదల్లి అనౌకనారి హేరు
వవు మత్తు ఒందే సలక్కె అనౌకమక్కళన్ను పడేయువవు. అదు
దిరింద ఈ నిషయదల్లి మనుష్యునిగే పూజ్యతెయి సీక్కులారదు.
మనుష్యునిగే ఇరువ పూజ్యతెయి ఈ పతుస్వభావద ఒయకేయన్ను
బిగిబిడిదు మనస్సన్ను దేవర కడేగే హాకుపదరల్లిరువదు. పార్వ
తియు ఒమ్మి పరమేశ్వరనన్ను కేళుత్తాళి—

“ పృథ్వి తత్త్వం పురుషోత్తమస్య ”

ఎందరే “ హే దేవ, పరమాత్మస్వరూపవన్ను కేళలిచ్చి సుత్రేనే ”
ఎందు తాత్పర్య. ఇల్లి పార్వతియు ఆదిశక్తియొద్దరింద ఆకేగే

ಪರಮಾತ್ಮತತ್ತ್ವವು ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದ ಸಂಭವವು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ತಮ್ಮ ವಿರಾಮಕಾಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮೇಲುಸಾಲಾಗಿದೆ. ಮಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಲಿ ಪುರುಷರಾಗಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗಳ ಮಾತನ್ನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೆರಮನೆಯ ಹುಳಕನ್ನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಕಾಡುಹರಟೆಯನ್ನೂ ಆಡುತ್ತಿರುವರು; ಅಥವಾ ಚಿದರಂಗ ಮುಂತಾದ ಆಟವಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವರು. ಇಂಥವರು ಪಾರ್ವತಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯ ಕವಿಗೆ ಬಮ್ಮಿಯಾದರೂ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ದುಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಾವಿದ್ದರೆ ಮದುವೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೇ ಆಗುವದು. ಹಾಗಾಗುವದು ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ. ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗುವ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅವನ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವು ಅವನ ಹಿಡತದೊಳಗೆ ಅಡಗಿಗಲಿತೆಂಬ ಭರವಸವು ತೋರದೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯುತ್ತಿರಲೆಂಬುದೇ ಮದುವೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಮದುವೆಯಾದ ಪುರುಷನು ತಾನೂ ಪರಮಾರ್ಥವಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಪಾರ್ವತಿಯು ದೇವತಾಸ್ವರೂಪಳಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಉದಾಹರಣೆಯು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅನುಕರಣೀಯವಾದೀತೆಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಕಥೆಯಿದೆ. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರೆಂಬ ಮುನಿಗಳು ಜನಕರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವೇದಾಂತವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರೇಯಿ-ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುವದು ಸಂಸಾರಿಗಳ ವಿರಾ
ಮಕಾಲದ ಮಾತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗೆಯ
ಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ
ಒಂದು ಕಛೆಯಿಂದ ಬಹು ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದುದಿನ ನಾರದರು ಬಂದರು. ಬಂದ ಕಾರ್ಯವೇ
ನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು ತಮ್ಮದೊಂದು
ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಅದೇನೆಂದರೆ—“ ಹೇ ದೇವ, ನಿನಗೆ ಹದಿ
ನಾರುನಾವಿರ ಹೆಂಡತಿಯರಿದ್ದಾರೆ; ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ
ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರೂ— ಈ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದರಿಂದ
ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಬದಗದಂತೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿ?” ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನನು
ನಗುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—“ ಸ್ವಾಮಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿರುವ ಸಂಸಾರ
ವನ್ನು ನಡೆಸುವದೇ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟ. ಇಷ್ಟ ಮಂದಿ ಇರುವ ಸಂಸಾರ
ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ನನ್ನ ಪೇತಾಟವನ್ನು ಹೇಳತೀರದು. ನನ್ನ
ಹೆಂಡತಿಯರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಕೆಲವರ ಹೊರತು ಉಳಿದವರು ಸುಮ್ಮನೆ
ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಜಗಳವಾಡುವರು; ಯಾವ ಅವಿವೇಕಕ್ಕಾದರೂ
ನನ್ನನ್ನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ತೋರಿಸುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು
ಅಗ್ರೇಸರಳು. ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮನು ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸವಾಸರು
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಇರುವನು.
ಒಬ್ಬ ಮಗನು ತಾನು ಬಹುರೂಪವಂತನೆಂದೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತಾನು
ವಿದ್ಯಾವಂತನೆಂದೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಅತಿಯುಕ್ತಿವಂತನೆಂದೂ ಮಗದೊ
ಬ್ಬನು ರಣಧೀರನೆಂದೂ— ಹೀಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮೆರೆ
ಯುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವರು. ಉಳಿದ ಬಾಂಧ
ವರೂ ಸೇನಾಪತಿಗಳೂ ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಈ ಪಟ್ಟಣವು ಉಳಿದಿರುವದೆಂದು
ಬಿಂಕಪಡುವರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ನಾನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಸಹನದಿಂದ
ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತೇನೆ. ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಕೆಟ್ಟು

ಹೋಗುವ ಸಮಯವು ಬಂದರೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ” ಈ ಉಪದೇಶದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ಬಂದು ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದೇನೆಂದರೆ—

“ಅನಾಯಸೇನ ಶಕ್ತೇನ ವೃದ್ಧನಾ ಪೃಥಯಚ್ಛಿದಾ |

ಜಿಹ್ವಾಮುಷ್ಠರ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪರಿವೃಜ್ಯಾನುಮೃತ್ಯ ಚ ||”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಮನಸಿಗೆ ನಾಟುವಂಥ ವೃದ್ಧನಾದ ಬಳ್ಳೇ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅಸ್ತರ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು; ನಿನ್ನ ಕ್ಷಮಾಗುಣದಿಂದ ಇತರರ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು; ನಿನ್ನ ಬಳ್ಳೇ ನಡತೆಯಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು.

ಅನ್ನಸಂಸ್ಕಾರ.

ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಗೊಡಿಯುತ್ತ ಮನುಷ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಬಂದು ಬಗೆಯ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ತರದೆ ಹೋದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದಾನೆಂದು ಹೆದರಿದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವದೇ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಉದ್ದೇಶವು. ಗೃಹಸ್ಥನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಮನೆಯು ಕೂಡ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇರಬಾರದೆಂದು ಹಿರಿಯರ ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವವು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸುಖೋಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಪಶುಗಳ ನಾಲಿಗೆ ನೇರಬಾರದು. ಹಾಗಾದರೇನುಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಕಟ್ಟಿವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಾಗವನ್ನು ದೇವರಿಗಾಗಿ ವಿಸಲುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯ ಉಳಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಾನು ಆ ದೇವರ ಪರಿಚಾರಕನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಬಂದು ಪಕ್ಷ ತಾನು ಯಾವ ಬಾಹ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಭಗವತ್ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಬಲ್ಲಂಥ ನಿಪುಣನಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಿಗೂ

ಅದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಗೃಹಸ್ಥನು ಆ ದೇವರ ಅರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಅದರವನ್ನು ತೋರಿಸುವವನಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವವು. ಮನೆಯಲ್ಲೊಂದು ದೇವಾ ಗಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನೆಯ ಸ್ವಾರ್ಥವು ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಪವಿತ್ರತೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಅನ್ನಕ್ಕೂ ಬಂದು ಬಗೆಯ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ತರುವದು ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವಾದದ್ದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಮನು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಅಥ ಸ ಕೇವಲಂ ಭುಕ್ತೇ ಯಃ ಪಚತ್ಯಾ ತೃಕಾರಣಾತ್ |

ಯಜ್ಞಶಿಷ್ಯಾಶನಂ ಯೇತತ್ಸಂತಮನ್ನಃ ಪಿಘೀಯತೇ || ”

ಎಂದರೆ “ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆಂದು ಯಾವನು ಪಾಕಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಬರೀ ಪಾಪವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಯಜ್ಞಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.” ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆಂದು ಪಾಕವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಜೀತನನಾದ ತಾನು ಜಡವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಆಳಾದಂತಾಯಿತು. ಇದು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ತಿನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ! ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು. ಅದನ್ನು ಯಜ್ಞ ಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗುವದು. ಯಜ್ಞಶೇಷವೆಂದರೇನು ? “ಯಜ್ಞೋಪೈ ವಿಷ್ಣುಃ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಿದೆ. ಯಜ್ಞವೇದರೆ ವಿಷ್ಣು. ವಿಷ್ಣುವೆಂದರೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಯಜ್ಞಶೇಷವನ್ನು ಮಾಡುವದಂದರೆ ಅದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸುವಾಡಿ ಅವನು ಅದನ್ನು ಉಂಡನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಅದು ಭಗವಂತನ ಪ್ರಸಾದವೆನಿಸಿ ಉಳಿದವರ ಊಟಕ್ಕೆ ಪವಿತ್ರ ವಾಗುವದು. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು

“ ಯಜ್ಞಶಿಷ್ಯಾಶನಸ್ತೋ ಮುಚ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಕಿವಿಪೈಃ |

ಭುಂಜತೇ ಶೇಷಘಂ ಪಾಪಾ ಯೇ ಪಚತ್ಯಾ ತೃಕಾರಣಾತ್ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವದು. ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಉಂಡರೆ ಸರ್ವಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು.

ಅತಿಥಿಸೇವೆ.

ಗೃಹಸ್ಥನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡಭಾರವಿದೆ. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ ಅತಿಥಿಸೇವೆ. ಅತಿಥಿಗಳೆಂದರೇನಂಬುದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

“ ಏಕದಾತ್ರಂ ತು ನಿವಸನ್ವತಿಥಿರ್ಯಾತ್ಮನಃ ಸ್ವೃತಃ |

ಅನಿತ್ಯಂ ಹಿ ಸ್ಥಿತೋ ಯಸ್ಮಾನ್ಮಾನ್ವತಿಥಿರುಚ್ಯತೇ || ”

ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ದಿನ (ತಿಥಿ) ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಹೋಗುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅತಿಥಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಎರಡನೆಯ ದಿನ (ತಿಥಿ) ಕೂಡ ಅವನು ಅಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅತಿಥಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಂಥ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆದರಿಸುವದು ಗೃಹಸ್ಥನ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಥಲದವರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ನವಿಕ್ರಯಮಂದಿರ (ಹೋಟಲು) ಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವವಷ್ಟೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ನಮ್ಮದಲ್ಲ. ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾರುವದು ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಂದ್ಯಕರ್ಮ. ಬೇಯಿಸಿದ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಾರುವದೂ ಪಾಪವೇ. ಇರಲಿ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಅನ್ನವಿಕ್ರಯಮಂದಿರಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ಥಲದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನಸತ್ರಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಎಷ್ಟೋ ಅನ್ನಸತ್ರಗಳು ಈಗಲೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಊರ್ವಿತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಪರಸ್ಥಲದವರಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸಗಳವರೆಗೂ ದರೂ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಅತಿಥಿಸೇವೆಯೆಂಬುದು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪುಣ್ಯವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧನವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸೂರೆವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯಾತ್ರಿಕರು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸತ್ರಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಅವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಸತ್ರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವಾಗ ನಾನಾನ್ಯಗೃಹಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಆದರದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲ.

ಅತಿಭಿಷತ್ಯಾರದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲಾ ದುಡ್ಡಿನ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕರೇ ಇರಬಾರದಂತೆ. ಅತಿಭಿಷತ್ಯಾರದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲದವರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕರಿರಬಾರದೆಂಬುದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕರೇನು ತಿನ್ನಬೇಕು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಕೆಲಕೆಲವರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷುಕರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಭಿಕ್ಷುಕರ ಬರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಹೊಟ್ಟೆ ಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಪವಿತ್ರವಾದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವರು. ಬಡವರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಭಿಕ್ಷುಕರ ಬರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವರು. ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು ದೇಶಹಿತಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಳೆಬೀಳದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಜನರ ಧಾರ್ಮಿಕವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುವದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕರಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಹೊರಬೀಳುವರು. ಹೀಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉದ್ಯೋಗವು ದೇಶಾಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದೆಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ದೇಶದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಾಕದಿರುವದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ? ಎಲ್ಲ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದಲೂ ದೇಶವು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟದಿದ್ದರೂ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವರೋಪ್ಪಿಬ್ಬರಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವರು. ಇನ್ನು ಕುರುಡರು ಕುಂಟರು ಮೊದಲಾದವರು ಹೇಗೆ ದುಡಿಯಬೇಕು? ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಟ್ಟೆ ಕುರುಡನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವನಿಂದ ಮನೆಗಾದಾಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡುವೆವೇನು? ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕುರುಡರ ಮತ್ತು ಕುಂಟರ ವಿಚಾರವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅವರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುವವರು ಬೇರೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಭಿಕ್ಷುಕರೇ ಬರುತ್ತಾರೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೂ

ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟು. ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದೃಢಾಂಗರೂ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಹಾಕದೆ ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಅವನು ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೇಡುವನೋ ಅನಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೇಡುವನೋ ಅದರ ವಿಚಾರವು ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವರಿಗೆ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಆದರೂ ಅವರು ಜೀವ್ಮಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾತನ್ನು ವಿಾರಿ ನಡೆದರೆ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ನಾವು ಮಾತ್ರ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ಇದು ಪ್ರಸಂಗಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯ ಮಾತಾಯಿತು. ಅತಿಥಿಗಳು ಭಿಕ್ಷುಕರಲ್ಲ; ದಾರಿಹೋಕರು. ದಾರಿಹೋಕರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಬಂದೊಂದು ಸೇಳೆ ದೇವರೇ ಆರೀತಿಯಾದ ರೂಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡುವನೆಂದು ಕೂಡ ನಮ್ಮವರ ಭಾವನೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಂದವರನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸದೆ ಹೋದರೆ ದೇವರನ್ನೇ ಅನಾದರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗಿ ಆದರಿಂದ ತುಂಬ ಆಶ್ರಯಸ್ವಾಧೀನವೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಜನರು ಇನ್ನೂ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವಾಗಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿ ಆದರಿಂದ ಅವರ ನಾಶವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದುರ್ರೋಧನನು ಕುಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಘರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅವನು ದೂರ್ವಾಸರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಹೇಳಿ ಆಗ ಅತಿಥ್ಯವು ದೊರೆಯದಿರಲು ಪಾಂಡವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಊದಿದ್ದನು. ದೂರ್ವಾಸರು ಬಹುಕಾಲ ಅವನ ಅತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೋದರು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಪಾರಾದರು. ದೂರ್ವಾಸರು ಹೋದದ್ದು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ದ್ವೈಪದಿಯು ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೊಳೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಳು.

ತೊಳೆದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮರೆಹೊಕ್ಕಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದು ಆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬಂದು ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿಂದು ಅದರಿಂದ ದೂರವಾದರೂ ಅವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೇನೆಯೂ ತೀಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಾದರೆ ಅಧರ್ಮವು ಗಂಟುಬಿದ್ದೀತೆಂಬ ಭಯವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ; ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವದು. ತಂದೆಯು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಚಿಕೇತನೆಂಬ ವಾಗನು ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀಯೆಂದು ಕೇಳಲು ಮೃತ್ಯುಪಿಗೊಂದು ತಂದೆಯು ಕೋಪದಿಂದ ನುಡಿದನು. ಮಗನು ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮನೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಯಮನು ಊರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ನಚಿಕೇತನು ಅವನಿಗಾಗಿ ಮೂರುದಿನಗಳು ಕಾದನು. ಯಮನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಯಾವ ಆಹಾರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನ ವ್ರತವಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಮೂರುದಿನಗಳಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಯಮನು ಊರಿಗೆ ಬಂದನು. ಬಡನೆ ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯರೂ ಬಂದು ಯಮನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—

“ ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ಅತಿಥಿವ್ರಾತವ್ರಣೋ ಗೃಹಾನ್ |

ತಸ್ಯೈತಾಗ್ಂ ರಾಂತಿಂ ಕುರ್ವಂತಿ ದರ ವೈವಸ್ವತೋದಕಂ ||

ಆಪ್ರಾಣೇಕ್ಷೇ ಸ-ಗತಗ್ಂ ಸೂನೃತಾಂ ಚೇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಪುತ್ರಪರೂಗ್ಂಶ

ಸರ್ವಾನ್ | ಏತತ್ ವೃಂಕ್ಷೇ ಪುರುಷಸ್ಯಾಲ್ಸಮೇಧಸೋ

ಯಸ್ಯಾನ್ವನ್ಯಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೃಹೇ ||

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—“ ಅಗ್ನಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಅತಿಥಿರೂಪದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ದಾಹವನ್ನು ಶಮನಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಜ್ಜನರು ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೇ ಯಮ, ಅತಿಥಿಗೆ ಕಾಲುತೊಳೆಯುವ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊನಮ್ಮ. ಆಶೆಯೂ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯೂ ಅವೆರಡೂ ದೊರೆತ ಫಲವೂ ಸತ್ಯದ ಫಲವೂ ಮತ್ತು ಯಾಗದ ಫಲವೂ ಕೆರೆಬಾವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಫಲವೂ ಮಕ್ಕಳೂ ದನ

ಕರುಗಳೂ— ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಯಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಥಿಯು ಉಣ್ಣದೆ ಇರುವನೋ ಅವನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನಾಶವಾಗುವವು. ಈ ಮಾತು ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವದು.” ಆಗ ಯಮನು ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಮೂರುದಿನದ ಉಪವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಗೊಳಿಸಿರುವನು.

ಧನಿಕರು ತಾವಾಗಿ ಬಂದು ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಹೂಡಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಮನೆಗೆ ತಾನಾಗಿ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗೆ ನಿರಾತಂಕವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೀಡಿದ ಫಲವು ದೊರೆಯುವ ಸಂಭವವು ಕಡಿಮೆ. ಧರ್ಮರಾಯನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಹೂಡಿದನು. ಅಸಹಾಯಶೂರರಾದ ಅವನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಹತ್ತುಕಡೆಗೆಂದಲೂ ಹಣವನ್ನು ತಂದು ಗುಡ್ಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಯಜ್ಞವು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನರು ಉಂಡು ಉಟ್ಟು ತಿಂದು ತೇಗಿ ಹೋದರು. ಯಜ್ಞವೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಉಂಡ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಂದು ಕೇರವು ಸುಮ್ಮನೆ ಉರುಕಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಪಿಟ್ಟುತಂತೆ. ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ— “ಓದೆ ಶತ್ರುಪ್ರಸ್ಥನೆಂಬವನು ಉಂಘ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಂದು ದಿನ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಸ್ವಲ್ಪಧಾನ್ಯವನ್ನು ತಂದು ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಆಪಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಅತಿಥಿಯು ಬಂದನು. ತಾನೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ತನ್ನ ಮಗನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸೊಸೆಯೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವು ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಭಾಗವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅತಿಥಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಅತಿಥಿಯು ಅದನ್ನು ತಿಂದು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದಾಗ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡ ನೀರಿನಿಂದ ಕೆಸರಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಮ್ಮಿ ಉರುಕಾಡಲಾಗಿ ನನ್ನ ಅರ್ಧವೈ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಗಾರವಾಯಿತು. ಈಚೆಗೆ ಇನ್ನರ್ಧವನ್ನೂ ಬಂಗಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಭೂರಿಭೋಜನವಾದೆಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ವೈಯನ್ನು ತಿಕ್ಕುತ್ತಲೇ ಇರುವೆನು. ಧರ್ಮರಾಯನ ಯಾಗವು

ಬಹು ದೊಡ್ಡದೊಬ್ಬ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಉಳಿದ ಅರ್ಧ ಮೈ ಬಂಗಾರವಾದೀತೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿದೆನು. ಬಂದು ರೋಮವು ಕೂಡ ಹೊಂಬಣ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟನು- ಹೀಗೆಂದು ಕೀರವು ಓಡಿಹೋಯಿತು. ಶತ್ರುಪ್ರಸ್ಥನ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರದ ಪ್ರಭಾವವು ಅಷ್ಟು ಪರಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಧರ್ಮರಾಯನ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಅದರಿಂದ ಬಾಧೆ ಕವಿಲ್ಲ. ಶತ್ರುಪ್ರಸ್ಥನ ಸಂಪಾದನೆಯು ಬಹು. ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವನು ಇದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅತಿಥಿಗೆ ಕೊಡುವದರ ಮೂಲಕ ಮರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದಿತ್ತು. ಇಂಥ ಜಿಕ್ಕುಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡದೆ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕಾರವೇ ನಿಜವಾದ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರು ಅಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಂಚಮಕ್ಕಾನ್ನಗಳನ್ನು ಉಣ್ಣಿಸುವದರ ಫಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಡವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗೆ ಗಂವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದರ ಫಲವು ಅಪಾರವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು.

“ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರೇ ದೋ ಭುಂಕ್ಷನ್ನಂ ಪಶಾಂ ತು ।

ಗೋವಾಂಸಮಮನ್ನಂ ತತ್ ಚಂಡಾಲಸಹೋ ನರಃ ॥”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವುಂಟು. “ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿ ಇರುವಾಗ ಅವನನ್ನು ನಿಟ್ಟು ಬಳಗೆ ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನವು ಗೋವಾಂಸಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗುವದು; ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಚಂಡಾಲಸಮನಾಗುವನು” ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಂತಿದೇವನೆಂಬ ದೊರೆಯು ನಲವತ್ತೆಂಟು ದಿನ ನಿರತನವ್ರತ ದಿಂದ ತನ್ನಶರೈಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಪಾರಣೆಯ ದಿವಸ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹಸಿವೆಯಾಗುವದೆಂದು ಬಂದನು. ರಾಜನು ನೋಡಲು ಅವನಿಗೆ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ತಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತನು. ಆಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಬ್ಬ ಶೂದ್ರನು ಬಂದು ತನಗೂ ತನ್ನ ನಾಯಕಿಗೂ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಕಟವಾಗಿರುವದೆಂದನು. ರಾಜನು ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನೂ ನಾಯಕಿಗಳನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ತಾನಿನ್ನು ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಬಬ್ಬ ಜಾತಿಗೆಟ್ಟವನು ಬಂದು ದೀನತೆಯಿಂದ ಬಂದಿರಿದನು.

ರಂತಿದೇವನು ಇದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗಿಟ್ಟು ತಾನು ಉಂಡದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನಂದಪಡಲು ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹಾಡಿ ಹರಸಿ ಅವನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಗೃಹಸ್ಥನ ಭೋಜನ.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಎಲ್ಲಾ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಾದದ್ದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳಿರುವವಷ್ಟೆ. ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಷ್ಟವೂ ಇದೆ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸದಾರ್ಥವು ಸುಲಭವಾದ ಬೆಲೆಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು? ಬರಿಗಯ್ಯಾಗಿರತಕ್ಕ ಇತರಾಶ್ರಮದವರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೈತುಂಬ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಗೃಹಸ್ಥನು ತನ್ನ ಜೀರಾಗ್ನಿಗೆ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆಂದು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನಾದರೂ ಒಡನೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತುಂಬಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆಯು ಮೊದಲು ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದನವಾಗ ಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಹೊರಗಣ ತಿರ್ಥಕ್ಷಾಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ತುತ್ತುಗಳು ಸಲ್ಲಿಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅತಿಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯಬೇಕು. ಶಿಷ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜನರು ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯಾಗಿರುವದೆಂದು ತಾವು ಉಂಡು ಕೂಳಿತರೆ ಆಮೇಲೆ ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದು ನಿಟ್ಟು ಸಿರುಬಿಡಬೇಕಾದೀತೆಂದು ವಾಪಾಫಿತಿ. ಪರಸ್ಪಲದಿಂದ ಜನರು ಮಾರ್ಗಸ್ಥರಾಗಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿವ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಭೋಜನ. ಅದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

“ ಭುಕ್ತವತ್ಸ್ವಥ ವಿಪ್ರೇಷು ಸ್ವೇಷು ಭೃತ್ಯೇಷು ಚೈವ ಹಿ ।

ಭುಂಜೀಯಾತಾಂ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದವಶಿಷ್ಟಂ ತು ದಂಪತೀ ॥”

ಎಂದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅತಿಥಿಗಳ ಭೋಜನವೆಲ್ಲಾ ಆಗಿರಬೇಕು; ತನ್ನ ಆಳುಮಕ್ಕಳ ಊಟವು ಕೂಡ ಮುಗಿದಿರಬೇಕು; ಆಮೇಲೆ ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕು. ತಾವ್ವರೈನೆಂದೂ

ಇತರರ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುವದು ಮೊದಲನೆಯ ಕೆಲಸ. ತನ್ನ ತೃಪ್ತಿಯು ಆಮೇಲಿನದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಯ್ಯೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಗೃಹಸ್ಥನು ಆಮೇಲೆ ತನ್ನ ಉರಿನ ಸುಖವನ್ನು ತನ್ನದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೆ ನದಾಗಿರೂ ಅದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವಿಂಡಭೂಮಂಡಲದ ಸುಖವನ್ನು ತನ್ನದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದಾಗಿರೂ ಭಾವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗುವದು. ಇಂಥ ಭಾವನೆಯು ಬೇರೂರಿತೆಂದರೆ ಅವನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಏನು? ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನಸ್ಸು ವಿಕಾಸವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದೋ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಅವಿರ್ಭವಿಸುವದು.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ.

ಗೃಹಸ್ಥನ ಪಾಲಿಸತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವು ಒಂದಾಗಿರುವದು. ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದರೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದಿರುವದೆಂದರ್ಥ. ಗೃಹಸ್ಥನು ಸಂತಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಅರ್ಥದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ಅವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವಂತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಮಾಡುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದು. ಸತ್ಸಂತಾನದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಕೆಲವು ಕಾಲಗಳು ನಿಸಿದ್ಧಗಳೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಸಂತಾನವೇ ಗೃಹಸ್ಥನ ಘ್ನೇಯವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನೂ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮವನ್ನು ದಾಟುವದು ಪಾಪವಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರುವದು ಪಶುತ್ವ. ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೂ ಪಶುತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವದು ಪಾಪ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ

ವಚನಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಶಾಸ್ತ್ರವು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಮುಖವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳ ಉಪಭೋಗವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವದೆಂದು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವೆಂಬುದು ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣಶಾಲೆ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿಗೆ ನಿಯಮಗಳಿರುವವು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಬರ್ಯಾಂತಿಕೆ ತಪ್ಪಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅದರ ಧ್ಯೇಯ. ಪುರೂರವನೆಂಬ ರಾಜನು ಊರ್ದ್ವಕಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಕೆಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಷ್ಟೋಕಾಲ ಅಕೆಯೊಡನೆ ಸುಖಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯದೆಂದು ಮನಗಂಡು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದನೆಂದು ಐಲಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವದೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶ.

ಸ್ವಸ್ತೀಪುರುಷರ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೇ ಓಡಿತಡೆಯಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಪುರುಷರಾಗಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಲಿ ಇತರರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅನುರಾಗದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪುಸರಿಸುವದಂತು ಅತ್ಯಂತನಿಂದ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವೀಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಬೇಗ ಕರಗತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನನ್ನದೇಶಮಾಡಿಯೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷರು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಣ್ಣಾತುಂಬ ನೋಡುವದ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ರಾಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಅಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೀತೆಯ ಸರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಹರಿದು ಋಷಿ

ಪರಿಚಯವಾದಾಗ ಸುಗ್ರೀವನು ಆ ಗಂಟನ್ನು ತಂದು ರಾಮನ ಮುಂದೆ
ಬಿಚ್ಚಿದನು. ಆಗ ರಾಮನು ಆ ಬಡವೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವು ತನ್ನ
ಪತ್ನಿಯವೆಂದು ಗುರಿಸಿ ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದ
ಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಬಡವೆಗಳೆಲ್ಲೊಂದೊಂದನ್ನಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆದುರಿಗೆ ಹಿಡಿದು
“ ಇವು ಸೀತೆಯವುಗಳೇ ಅಲ್ಲವೇ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು
“ ಅಣ್ಣಾ, ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ಆ ನನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯು ಕೈಬಳೆಗಳನ್ನಾ
ಗಲಿ ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ
ವನಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಗುರುತು ನನಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಕೆಗೆ
ವಾದಾಭಿವಂದನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಕಾಲವೆಂದು
ಗಳ ಗುರುತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.
ಇದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯೊಡನೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ವಾಸ
ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಆಕೆಯ ಮುಖವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ನಿಚ್ಚಿಸದವನಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಹೀಗೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತಷ್ಟೆ.
ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಎಂಥ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗ
ದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಜು
ನನು ಇಂದ್ರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕುಂತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು.
ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸತ್ಪುರುಷಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಶರೀರನಾಗಿ ಇಂದ್ರ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ದೂರದಿಂದ ಮಗನು ಬಂದನೆಂಬ ಅನಂದ
ದಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಆದರಿಸಿ ಅವನ ಮುಂದೆ
ಊರ್ವಶಿ ಮೊದಲಾದವರ ಸರ್ವವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನನು ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು
ಕಂಡ ಇಂದ್ರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಂಟಾಗಿರುವ
ದೆಂದು ತಿಳಿದು ಆದಿನ ಆಕೆಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅನಂದ
ಗೊಳಿಸುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಊರ್ವಶಿಯು ಇಂದ್ರನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ
ಅರ್ಜುನನ ಏಕಾಂತಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಆದರೆ ಊರ್ವಶಿಯ ಉದ್ದೇಶವು
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ

ನಿಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ಆಕೆಯ ನರ್ತನದ ಚಮತ್ಕಾರದ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರತು ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾವವು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯಲೋಕದ ಅರ್ಜುನನು ದೇವಲೋಕದ ನಾಟ್ಯಕಲೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟು ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಾರದೇ ಹೊರತು ಕಲಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವದೇನು ತಪ್ಪು? ಕಲೆಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಗೌರವಾರ್ಹವಾದದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಭಾವವು ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನು ಆಕೆಯನ್ನು ತಾಯಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಶುಭಾಗಮನವನ್ನು ಬಯಸಿದನು. ಊರ್ವಶಿಯು ಅಪ್ಪರೆಯಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಉಪಚೋದನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತಾಯಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ತಂದುಕೊಂಡದ್ದು ಮಾತ್ರ ಅವನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತದ ದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಲೋಕರೂಢಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆಯಾರ ಮನಸ್ಸು ಮೊದಲು ಕರಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಊರ್ವಶಿಯು ದೇವಲೋಕದವಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅರ್ಜುನನ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳ ಮೋಹಕತ್ವಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದಾಟವನ್ನೆಣ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯದ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಆಟವೇನೂ ಸಾಗದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಷಂಡತ್ವವು ಬರಲೆಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳು ದೇವಕಾಲದವಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಶಾಪವು ಅರ್ಥಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಆದರೇನು! ಅರ್ಜುನನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಪ್ರಭಾವವು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಮೂಡಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಇಂದ್ರನು ಮುಂದೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಆ ಶಾಪವು ಅನುಕೂಲಕಾರಿಯಾಗಲೆಂದನುಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂದೂ ಇದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬೃಹನ್ನಳಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಮುಂದೆ ಕಥೆಯು ಸಾಗಿದೆ. ವರವಾ

ದರೂ ಬರಲಿ, ಶಾಪವಾದರೂ ಬರಲಿ, ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಪ್ರತವನ್ನು ತಾನು ವಿಾರಬಾರದು. ವಿನಾಹನಿಯಮವಿಲ್ಲದ ದೇವಲೋಕದವರು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಂದರೂ ವಿನಾಹನಿಯಮವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದ ಅರ್ಜುನನು ಅಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಪ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತಶ್ಲಾಘಾಸ್ಪದವಾಗಿರುವದು.

ದೇವಲೋಕವಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಮನುಷ್ಯಲೋಕವಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕುವದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಅವನತಿಯ ಸಾಧನವೇ ಸರಿ. ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವನ್ನೇರ್ದಿ ಸುವದು ಪಶುತ್ವ. ಪಶುತ್ವವು ಅವನತಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು! ಈ ಕಾಮ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಣಾಮವು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿರುವದೆಂದು ನೋಡಿರಿ. ಒಮ್ಮೆ ಇಂದ್ರನು ಕಾರ್ಯಾಂತರದಿಂದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಲಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅವನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರೊಬ್ಬರು ಶಾಸನಕರ್ತರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ನಹುಷನನ್ನು ಆ ಪದವಿಗೆ ಆರಿಸಿದರು. ಈ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರವು ಬರುತ್ತಲೇ ನಹುಷನ ತಲೆ ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿ ಹೋಯಿತು. ಅವನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ನೋಡಲು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅವನ ಆಶಾದೃಷ್ಟಿಯು ಶಚಿದೇವಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ಹರಿಯಿತು. ತಾನು ಇಂದ್ರನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಶಚಿಯು ತನ್ನ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ವಿಷಯಳೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಿಕಳು ಹಿಸಿದನು. ದೇವಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಆಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಶಚಿಯು ನಹುಷನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ನಹುಷನು ಪಲ್ಲಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಋಷಿಗಳಿಂದ ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲೆಂದು ನಿಯಮವನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಸೂಕ್ತನ ನಹುಷನು ಅದೆಷ್ಟರ ದೊಡ್ಡ ಮಾತೆಂದು ತಾನು ಪಲ್ಲಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಹೊರಹೇಳಿದನು. ಋಷಿಗಳು ಹೊತ್ತರು. ಆದರೆ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಹುಷನು ಬೇಗ ಹೋಗಿರೆಂದು ಗದರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲು ನೀಡಿದನು. ಅದು ಅಗತ್ಯರಿಗೆ ತಾಕಿತು. ಒಡನೆ ಅವರು ಸದ್ವಾಗಿಹೋಗೆಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಲ್ಲಿಕ್ಕಿಯನ್ನು

ಚೆಲ್ಲೆಬಿಟ್ಟರು. ನಹುಷನಿಗೆ ಇಂದ್ರನದವಿ ಹೋಗಿ ಹಾವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಹೋತ್ತು ಬಂತು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೆಟ್ಟಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವುದು ಎಂದಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಅಧಃಪಾತಾಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತುಳಿಯದೆ ಬಿಡುಬಿಟ್ಟ.

ನೆರೆಹೊರೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾತೊಂದು ಕನೆ ಇರಲಿ ತಮ್ಮ ಅನು ಬಂಧಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕೂಡ ಪುರುಷನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಯಮವಿದೆ.

“ ಮಾತ್ರಾ ಸ್ವಸ್ತ್ರಾ ದುಹಿತಾ ವಾ ನ ವಿವಿಕ್ತಾಸಸೋ ಭವೇತ್ |

ಒಲವಾನಿದ್ರಿಯಗ್ರಾಮೋ ವಿದ್ವಾಂಸಮಪಿ ರಷಕಂ || ”

ಎಂದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. “ ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ಮಗಳು— ಇವರೊಡನೆ ಕೂಡ ಪುರುಷನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪಿನ ಬಲವು ಬಲು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅದು ಎಷ್ಟುತಿಳಿದ ವನನ್ನಾದರೂ ನೆಳೆದು ಬಿಡುವದು.”— ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ಮಗಳು— ಇವರಿಗಿಂತ ಸಮೀಪದ ಬಂಧುಗಳು ಇನ್ನಾರು? ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಥವರ ಸಾಮೀಪ್ಯದಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಮನಸ್ಸು ವಿಕಾರವಾಗಲಾರದು ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವರ ಏಕಾಂತವಾಸವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ—

“ ಅಗ್ನಿಕುಂಭಸಮಾ ನಾರೀ ಘೃತಕುಂಭಸಮಃ ಪುಮಾನ್ ”

ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯಂತೆ; ಪುರುಷನು ತುಪ್ಪದ ಗಡಿಗೆಯಂತೆ. ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ತುಪ್ಪದ ಗಡಿಗೆಯು ಕರಗದೆ ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟೀತು? ಅದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷನು ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೊರತ. ಉಳಿದ ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರಲೇ ಬಾರದು.

ಭರತಖಂಡದ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೆದರುವದರಿಂದ ಇವರ ಮನಸ್ಸು ಬಹು ದುರ್ಬಲವಾದದ್ದೆಂದು ಪರದೇಶೀಯರು ಹೇಳಬಹುದು. ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವದೇನೋ ನಿಜ. ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದವರ ಮನಸ್ಸು ದುರ್ಬಲವೆ; ಪರದೇಶೀಯರ ಮನಸ್ಸು ದುರ್ಬಲವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವಾಯುಗುಣವೇ ಮನಸ್ಸನ್ನ ದುರ್ಬ

ಲವಾಗಿ ಮಾಡುವದು. ವಾತಾವರಣದ ಉಷ್ಣತೆಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥದ್ದು. ಆ ದೋಷವು ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಉಷ್ಣದೇಶ. ಸ್ಥಳಮದೇಶವು ಶೀತದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ದೋಷದ ಪೇಗವು ಅಲ್ಲಿ ಕಡಿದುಯಾರಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣತಾವರ್ಧಕಪೇಯ ಮಾಡಲಾದವುಗಳು ವಿಕಾರಕಾರಕಗಳಾಗಿರುವವು. ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಕಾರಕಾರಕವಾಗಿ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಉಷ್ಣತೆಯು ದೈವಕಲ್ಪಿತವಾಗಿರುವದು; ಸ್ಥಳಮದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಕಾರಕಾರಕವಾಗಿ ಪೇಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಉಷ್ಣತೆಯು ಮನುಷ್ಯಕಲ್ಪಿತವಾಗಿರುವದು. ಒಂದು ಸಕ್ಷ ಮನುಷ್ಯಕಲ್ಪಿತವಾದವುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರೂ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪದ ಕೊಡದ ಉಪಮಾನವನ್ನು ಹೋಲುವದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟದ್ದು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ತುಪ್ಪದ ಕೊಡವು ಉಷ್ಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಗ ಕರಗಿದರೆ ಶೀತದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿ ಕರಗಬಹುದು. ಕರಗುವದು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕರಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ದೇವರು ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಭರತಖಂಡಕ್ಕೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಉಷ್ಣತೆಗೆ ಕೂಡ ತಮೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳುಂಟು. ಪರದೇಶೀಯರು ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ನಗುವರು. ಅವರಿಗೆ ಇದರ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿರುವದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಮನುಷ್ಯನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಜ್ರೋಚಿಯೆಂಬ ಕ್ರಿಯೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇದು ಸಮಯವಲ್ಲ. ಬೇಕಾದವರು ಪಾತಂಜಲಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೋದಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯಕವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಇದುವರೆಗೂ ಭರತಖಂಡಕ್ಕೇ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲ ಯೋಗಿಗಳು ಈಗಲೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಯೋಗದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪರದೇಶೀಯರು ಈ

ಸಾಧನವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ದಾಢ್ಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಯು ನಮಗೆ ಅನುಕರಣೀಯವಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಸಷ್ಟವಾಗದಂತೆ ಸ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ವ್ರತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಿವಿಗೊಡಿಸಿ—

(೧) ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಂಡು ಅಳುವದಿರಾ ಮನವೇ, ಉದ್ವಂಕತನದಲಿ ನಡೆವ ಭಂಡರನು ಹುಳುಗೊಂದದಲ್ಲಿ ಕೃದ ಬಿಡುವನೇ ನಮ್ಮ ದೇವರಾಯ ಸೊಡ್ವಳಾ ?

(೨) ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಮನವೇನಿದರೆ ಅಜಿ ನಿಮ್ಮಾಣೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥ ರಾಣಿ. ಪರವಧುವನು ಮದಾಡೇವಿ ಎಂದು ಕಾಂಬಿನು ಕೊದಲ ಸಂಗಮದೇವಾ.

(೩) ಗಂಡನುಳ್ಳಮ್ಮನ ಗೌರಿ ಎಂದು ಕಂಡರೆ, ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅರಸಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವನಾತನು. ಗಂಡನುಳ್ಳಮ್ಮನ ಕಂಡು ಒಡವೆರಡಾತ ನರಕದಲ್ಲಿ ದಿಂದುಗಡೆ ದಿಪ್ತ ಸೈ ರಾಮನಾಥಾ.

ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಪ್ರಭಾವ.

ಭರತಖಂಡದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಪರದೇಶೀಯರಿಗೆ ಭಾರತೀಯಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಪ್ರಭಾವದ ಅರಿವೇ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಪ್ರಭಾವದ ಉಜ್ವಲತೆಯೇ ಬಹು ಹೆಚ್ಚು. ನಮ್ಮ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅತ್ಯುಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.

“ಸ್ತ್ರೀಸು ದುಷ್ಟಾಸು ವಾರ್ಣ್ವೇಯ ಜಾಯತೇ ವರ್ಣಸಂಕರಃ.”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುಷ್ಟರಾದರೆ ಆಗ ವರ್ಣಸಂಕರವಾಗುವದೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಪುರುಷರ ದುಷ್ಟತ್ವದಿಂದಲೂ ವರ್ಣಸಂಕರವಾಗುವದಾದರೂ ಅದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ದುಷ್ಟತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚ ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವೇಗವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದು ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂಬ

ತಂಪನ್ನು ಇಂಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವು ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ನಮಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಬುದ್ಧಿ ಇರುವದು. ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞಬುದ್ಧಿಯ ಪುಭಾವದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ತಿರುಗಗೊಡದೆ ಅವರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆದರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧೀನರೆಂಬ ಅಧಿಕಾರದರ್ಪದಿಂದ ಪುರುಷರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿರುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದುಕಡೆ ಅಂಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಾಜ್ಞಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವದೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಅರ್ಥವು ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಮರೆಯುತ್ತ ಬಂದು ಅಧೀನರೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಅದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಗಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವದು ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಧರ್ಮದೇವತಾಸ್ವರೂಪರಾದಂಥ ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡವಳಿಕೆಯು ಜಗತ್ತಿಗೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿಗಾದರ್ಶವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನೇನೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿವಾಹವು ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಇರದೆ ಧರ್ಮದ್ಯುರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಸಮಾನಸ್ತಂಧರನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುವರು. ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪುರುಷನೂ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಸಮಾನಸ್ತಂಧರಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಪುರುಷರು ಬಲಿಷ್ಠರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಕಾಣುವ ರೂಢಿ ಇದೆ. ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಪತಿಯನ್ನನುವರ್ತಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಚೇದಿರಾಜ್ಯದ ಅರನಾದ ಭೀಮನೃಪಾಲನಿಗೆ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯೆಂಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜನ ಕೈಹಿಡಿದು ಅನೇಕದಾಸಿಯರಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುವಂಥ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ಆಗಸ್ಯರಿಗೆ ಬಮ್ಮೆ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳು

ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಆಗಷ್ಟ್ಯರು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಭೀಮರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಆಕೆಯನ್ನು ಮುನಿ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೋಚ ವುಂಟಾಯಿತು. ಆ ರಾಜನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟನು. ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಾಧುತ್ವವನ್ನು ಬಹುವಾನಿಸುವ ಭರತ ಭೂದೇವಿಯ ಸ್ವಭಾವವು ಲೋವಾಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂ ಡಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಬಡನೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದಳು. ಮದುವೆಯಾ ಯಿತು. ಹೀಗೆ ತಾನು ಮುನಿಪತ್ನಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಆಕೆ ತನ್ನ ಶ್ರೀಮಂತಿ ಕೆಯ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದೊಗೆದು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಲೋಗ್ಯ ವಾದ ನಾರುಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಪತಿಯ ಹಿಂದೆ ಸಾಗಿದಳು. ಆಗಷ್ಟ್ಯರು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತರು. ಲೋವಾಮುದ್ರೆಯು ತನ್ನ ಸರ್ವಸನ್ನಾಹದಿಂದಲೂ ಅವರ ಪರಚರ್ಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರ ಪೂರ್ಣಸುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರ ಕಾದಳು.

ಮುನಿಯು ರಾಜಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪರಿಸಿದ ಕಥೆ ಹೀಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ರಾಜನು ಒಬ್ಬ ಬಡಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಸಿದ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮತೀರ್ಥರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಜೆಗಳು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನಾನೇ ಪರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮುದುಕನಾದ ತಂದೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅನಂದದಿಂದ ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ತೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕೆಯ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದು ರಾಜಲೋಗ್ಯವಾದ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅದ ರೂ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಆ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪತಿಸೇವೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನು ಬುಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಹರಕುಚಿಂದಿಗಳನ್ನೆ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಭಜನೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗಿರು ವಾಗ ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿತು. ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೂ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವ ರೂಢಿ ಇತ್ತು. ಶೂದ್ರತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರಬಾರದೆಂಬ ಕುಹಕಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆ ಕೂಸಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಯ್ದು ಹಾಕಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಂದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ರಾಜನೂ ಬಪ್ಪಿದನು. ಆ ಬಡ ಹೆಂಗಸೂ ಆನಂದವಿಂದ ರಾಜನ ಹಿಮ್ಮೇಳವನ್ನೇ ಹಾಡಿದಳು. ಆಮೇಲೆ ಬಂದು ಗಂಡು ಹುಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಅದಕ್ಕೂ ಅದೇ ದಾರಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೂ ರಾಜನೊಪ್ಪಿದ್ದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಪತಿಯ ಇಷ್ಟವೇ ತನ್ನ ಇಷ್ಟವೆಂದು ಆ ಬಡವಿಯೂ ನಗೆವೋಗದಿಂದ ಬಪ್ಪಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಬಡವಿಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಜನರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದನು. ಆ ಬಡವಿಯು ರಾಜನ ಇಷ್ಟವೇ ತನ್ನ ಇಷ್ಟವೆಂದು ತನ್ನ ಹರಕುಬಂದಿಗಳೊಡನೆ ಹೊರಬಿದ್ದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂದಿನಂತೆ ತಂದೆಯನ್ನು ತೂಗುತ್ತ ತನ್ನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದಳು. ಆಮೇಲೆ ಕುಲೀನಸಂತತಿಯಾಗುವಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವೆಂದು ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಆಕೆಗೆ ಅರತಿ ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಈ ಬಡವಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಪತಿಯ ಸೇವಾರೂಪವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಸುದೈವವೆಂದು ಆಕೆಯು ಅದನ್ನೂ ಅದರದಿಂದ ಪಡೆದಳು. ಆದರೆ ಹೊಸಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಅದರ ಮೇಲೆ ರಾಜನಿಗೂ ಬಡವಿಗೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಏಕರೀತಿಯಾದ ಪ್ರೇಮವುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಕನ್ಯೆಗೂ ಇವರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾದರವುಂಟಾಯಿತು. ಈ ವಿಲಕ್ಷಣಮನೋಭಾವದ ಮೂಲವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಈ ರಾಜದಂಪತಿಗಳ ಮಗಳೆಂದೂ ಕಟಕರು ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಯ್ಯಲಾರದೆ ಹಿಂದೆಗಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದೂ ದೈವಾಲೋಗವು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತೆಂದೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಗುಣೈಕಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿ ಆ ಬಡವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದು ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ಆ ಬಡವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಪರದೈವವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಭರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಲಿಗೊಡುವದಕ್ಕೂ ತಾನು ಮತ್ತೆ ಬಡತನಕ್ಕೇ ತಿರುಗುವದಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಸವತಿಯಾಗುವವಳನ್ನು ಆದರಿಸುವದಕ್ಕೂ ಹಿಂದುಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಪ್ರತಂಸನೀಯವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪತಿಭಕ್ತಿಯು ಅತಿವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಋಣಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ದಾಸಿಯಾದಳು. ದಮಯಂತಿಯು ದುರೈವದಿಂದ ಗಂಡನನ್ನು ಅಗಲಿದ ಮೇಲೆ ಆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿರುವ ಸ್ಥಲವನ್ನು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಪುನರ್ನಿವಾಹವೆಂಬ ಸುಳ್ಳುಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಋತುಪರ್ವನೆಂಬ ರಾಜನೊಡನೆ ಅವನು ತಾನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಪೇಷಾಂತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಕೊನೆಗೂ ಅವನನ್ನೇ ಪತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಚರಿತ್ರೆಯು ಕಲಿಕಲ್ಮಷಾಸಹಾರಕವೆಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಸಾವಿತ್ರಿ, ಅನಸೂಯೆ—ಇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆಂತು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಪ್ರಭಾವವು ಮುಗಿಲುಮುಟ್ಟಿಹೋಗಿದೆ. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಮದ್ರದೇಶದ ಅಶ್ವಪತಿಯೆಂಬ ರಾಜನ ಮಗಳು. ಆಕೆಯು ಗುಣಲುಬ್ಧಳಾಗಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸತ್ಯವಾಸನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ದುರೈವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದುದಿನ ಸತ್ಯವಾಸನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಯಮನು ಅವನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡಿದನು. ಸಾವಿತ್ರಿಯೂ ಆ ಪ್ರಾಣಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೊರಟಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಪತಿ ಇರುವ ಕಡೆ ಇರುವದೇ ಸತಿಯರ ಧರ್ಮ. ಸತ್ಯವಾಸನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವಂತೆ ಯಮನು ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿದನು ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಪತಿಭಕ್ತಿಯು ಕೂದಲೆಳೆಯಷ್ಟೂ ಕೊಂಕಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಯಮನು ಆಕೆಯ ಪತಿಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸತ್ಯವಾಸನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ಅನಸೂಯೆಯು

ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾದ ಅತ್ರಿಋಷಿಗಳ ಹೆಂಡತಿ. ಅತ್ರಿಋಷಿಗಳಿಗೆ ಬಂದುದಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಲಸ್ಯವುಂಟಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರದಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನಸೂಯೆಯು ಅವರನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂಜೆ ಗತ್ತಲೆ. ಹೀಗೆ ಬರುವಾಗ ಅತ್ರಿಋಷಿಗಳ ಕಾಲು ವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ತಾಕಿತು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನಗೆ ಅಪಚಾರವಾಯಿತೆಂದು ನೋಂದುಕೊಂಡು ಅತ್ರಿಋಷಿಗಳಿಗೆ ಸೂರೋದಯದೊಳಗಾಗಿ ಮರಣವಾಗಲೆಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಅನಸೂಯೆಯು ಬೇಗಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುತ್ತ ಅಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಶಾಪಕ್ಕೆ ನು ಪುತ್ರೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದೆಂದು ಆಕೆಗೆ ತೋರಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಉದಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ಮೃತನಾಗುವನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಸೂರ್ಯನೇ ಉದಿಸದಿರುವಂತೆ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತು ಹೇಗೆ ನಿಜವಾಗಬೇಕೋ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮಾಡಲು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಜವಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಈ ಎರಡು ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೇವರಿಗೂ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ದೇವರು ಅವೆರಡನ್ನೂ ತೂಕಮಾಡಿ ನೋಡಿದಾಗ ತಪಸ್ವಿಯು ಮಾತಿಗಿಂತಲೂ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಮಾತು ಭಾರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೇ ಜಯವು ದೊರೆಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂತುಷಿಸಿ ಅತ್ರಿಋಷಿಗಳಿಗೆ ಆ ಶಾಪವು ತಟ್ಟದಂತೆ ಪರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸೂರೋದಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತಿನ ತೂಕವೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಅನಸೂಯೆಯು ಮಾತಿನ ಬಂಡವೆರವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಧರ್ಮಪ್ರಭಾವಕ್ಕಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಪ್ರಭಾವದ ಮೇಲ್ಮೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು.

ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧರಾದ ಪುರುಷರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ಉದಾಹರಣೆಯು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವದು. ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿಟ್ಟನಷ್ಟೆ. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ತಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಂದು ಸೀತೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಪರಿಸೆಂದು ಸಂಭಯಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದಾಗ ಸೀತೆಯು ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಅವನಿಗೆ ಧಿಟ್ಟಕನದಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಉತ್ತರದ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತವಲ್ಲ. ಸೀತೆಯು ರಾವಣನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವಾಗ ನಡುವೆ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ನಡುವೆ ಕಡ್ಡಿಯೇಕೆಂದರೆ ಪತಿಪ್ರತಾಪ್ತಿಯಿರುವ ಪರಪುರುಷನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಬಾರದೆಂದು ಒಂದುನಿಯಮವಿದೆ. ಸೀತೆಗೆ ರಾವಣನು ಪರಪುರುಷ. ಅವನೊಡನೆ ತಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಮಾತಾಡಬಾರದೆಂದು ಸೀತೆಯು ನಡುವೆ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಸಮಾನರಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪುವದು; ಅಸಮಾನರಲ್ಲಿ ಅದು ನಿಂದ್ಯವಾಗುವದು. ತನ್ನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ರಾವಣನಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವದೇ ಸೀತೆಯು ನಡುವೆ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಉದ್ದೇಶ. ಸೀತೆಯು ಕಡ್ಡಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ತೋರಿಸಿ ರಾವಣನನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಕೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅವನು ಕಡ್ಡಿಗೆಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದನೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಪತಿಪ್ರತೆಯರ ಮೃದುವಾಕ್ಯೆಂಬ ಅಸ್ಮತವನ್ನು ವಾನಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಸುದೈವವು ಬೇಕು. ದುರ್ಯೋಧನನಾದ ರಾವಣನಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಲಭ್ಯವಾದೀತು! ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪತಿಪ್ರತೆಯರು ಪರಪುರುಷರನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಜನರು ಅಕ್ಷರಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಹಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪರಪುರುಷರನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂದರೆ ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಲೇ ಬಾರದೆಂದರ್ಥವೆ? ಪತಿಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅತಿಥಿಯು ಬಂದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗೋಡೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮುಖವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ

ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆದ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹೇಳುವದೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರೋ? ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ—ಮೊದಲಾದವರು ಪತಿಗಿಂತ ಪರರಲ್ಲಿವೇ? ಅವರನ್ನು ಪತಿವ್ರತೆಯು ನೋಡಬಾರದೇ? ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕವೃತ್ತಿಯವರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮವರು; ಅಧಾರ್ಮಿಕವೃತ್ತಿಯವರೆಲ್ಲಾ ಪರರು. “ ಮಾತೃವತ್ಪರದಾರೇಷು ” ಎಂಬ ವಚನದಂತೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರು ಬಂದರೆ ಆಗ ಪತಿವ್ರತೆಯರು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯವರು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂಬ ಮಗತಿಗೆ ಕೂಡ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂದರೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡಲಿಂಬಾರದೆಂದರ್ಥ. ಈ ಅರ್ಥವೇ ಸಂಯಮದಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳಿವೆ. ರಾವಣನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂದು ನಡುವೆ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸೀತೆಯೇ ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಕಂಠರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದಿರುವಳು. ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡದೆ ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯುವದು? ದ್ರೌಪದಿಯು ಕೀಚಕನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇನಿದೆ? ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—ಕೆಟ್ಟ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬರುವ ಪುರುಷರು ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವರ್ಜ್ಯರು. ಇಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಕೆಟ್ಟದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ನಾದಕಾರಣ ಅವನು ವರ್ಜ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಷಮದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದಂಥ ಕೌರವನ ಮತ್ತು ಕೀಚಕನ ಮೇಲೆ ಇದಿರಾಗಿ ನಿಂತೇ—ಅದೂ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಯ ಇದಿರನಲ್ಲಿ—ವಾಗ್ಬಾಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದಳೋ ಆ ವೀರಭಾರತಮಹಿಳೆಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯ ವಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಪರಪುರುಷರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಏನಾದರೂ ಭಂಗವಾಯಿತೆ? ಪರಪುರುಷನನ್ನು ಪುರುಷತ್ವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದಿದ್ದರಾಯಿತು. ಈ ವ್ರತವು ದ್ರೌಪದಿಯಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮೂಡಿದ್ದದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲೋಕೋ

ತ್ತರವಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಪಾಂಡವರ ವನವಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೌರವನು ತನ್ನ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿದ್ಧನಾದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಒಬ್ಬ ಯಕ್ಷನು ಗಂಟುಬಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ಕೈಕಾಲು ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಸೆರೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಎಲ್ಲರೂ ನಿರುಪಾಯರಾಗಿರಲು ಕೌರವಪತ್ನಿಯರ ಬೀಸತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಿಕರದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಕೌರವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದನು. ಆದರೆ ಅವನು ತಂದಾಗ ಯಕ್ಷನು ಅವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟು ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಕೌರವನಿಗೆ ಅಲುಗುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಟ್ಟಿನ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ರಹಸ್ಯವು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಯಕ್ಷರ ಗಂಟು ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಸ್ವರ್ಶದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವದಾದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನು ಆ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಲು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಕೌರವನು ಯಾವಾಕೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಷಮದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದ್ದನೋ ಆಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬಡುಗಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹೊತ್ತು ಬಂತು. ಪತಿವ್ರತೆಯನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದಂಥ ಜಾಪಿಯನ್ನು ತಾನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಲಾರನೆಂದು, ಕೊನೆಗೆ ಪತ್ಯಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ತನ್ನ ಎಡಗಾಲ ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಆ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದಳು. ಆಮೇಲೆ ಕೌರವನು ಹೋದ ಜೀವವನ್ನು ಪಡೆದವನಾಗಿ ಜೋಲುಮುಖವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಈಗ ಅವನ ಮಾತು ಇರಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ದ್ರೌಪದಿಯ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಪ್ರಭಾವ. ದ್ರೌಪದಿಯು ಕೌರವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಆಕೆಯ ವಾತಿವ್ರತ್ಯವು ಕೆಡಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇಕಾದರೂ ನೋಡಬಹುದು. ಸೀತೆಯು ಇತರಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಕೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ಆಕೆಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಿಯವತಾರನೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಪತಿ

ಯೊಡನೆ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಮುಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅನಸೂಯಾದೇವಿಯು ಪರಿಚಯವಾಗಿದೆ. ಅನಸೂಯಾದೇವಿ ಮುನಿಸತ್ಯ. ಅದರೂ ಸೀತಾದೇವಿಯ ದೇಹಕಾಂತಿಯು ವನವಾಸದಿಂದ ಕಂದದಂತೆ ಅನಸೂಯೆಯು ಆಕೆಗೆ ಅರಿಸಿನ, ಕುಂಕುಮ-ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಸಾಕ್ಷಾದಾದಿಮಾತೆಗೆ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಅಣ್ಣಿರ್ದಿದಿಸಿ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಪ್ರಭಾವವೆಷ್ಟಿರಬಹುದು!

ಗೃಹಸ್ಥನ ಭಗವಚ್ಚಿಂತನ.

ಮನುಷ್ಯನು ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಧೈರ್ಯವು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದೆಂತೆಂದು ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ—

ನೃಯಾರ್ಜುನಃ ತನ್ನಾತ್ಮನಾ ಸನ್ನಿಹ್ಯಾತ್ಮಾತಿಥಿಯಃ |

ವಸ್ತುನಿತ್ಯತ್ಯವಾದೀ ತ ಗೃಹಸ್ಥೋಽಪಿ ವಿಮುಚ್ಯತೇ ||

ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗವಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದು, ವೇದಾಂತವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗುವದು, ಅತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವದು, ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವದು, ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವದು—ಇವುಗಳೆಲ್ಲರೇ ಗೃಹಸ್ಥನಾದರೂ ನೋಡುವನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. “ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಧನಸಂಪಾದನೆ, ಅತಿಥಿಪ್ರೇಮ— ನೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು; ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವೃತ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ವೇದಾಂತವಿಚಾರದ ತತ್ಪರತೆ ಹೇಗುಂಟಾದೀತು?” ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಹಿಂದಮುಂದು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಧೈರ್ಯಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರ ಬಂದಿರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

(೧) ಪ್ರ. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ದೇವರನ್ನೂ ಜೊತೆಗೊಳಿಸುವದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

ಉ. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಆಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಳು! ಆಕೆಯು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒನಕೆಯ ಪೆಟ್ಟಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಬರಳಿನಿಂದ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಬರಳಿಗಳಿಗೆ ನೂಕುವಳು; ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎದೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೊಲೆಯನ್ನು ಕುಡಿಸುವಳು; ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಕೆಯು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬಂದವನೊಡನೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಕ್ರಯವನ್ನೂ ಗೇತ್ತುಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಹೀಗೆ ಆಕೆಯು ನಾನಾಂಶದ ಖನಾದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಒನಕೆಯ ಪೆಟ್ಟು ತನ್ನ ಕೈಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಜಜ್ಜಿದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿದ್ದರೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು; ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಡ್ಡದಾರಿ ಗೊಂದಲ ತಿರುಗಬಾರದು.

(೨) ತಿರುಕನಾದ ಭಟ್ಟಂಗಿಯು ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಸಿತಾರಿನ ಮೇಲೆ ಅಡಿಸುತ್ತ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯನ್ನು ಮೃದಂಗದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರಾದ ಜನರೆ. ಕೈಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತ ಇರಿ; ಆದರೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.

(೩) ಮಹಾವಿಷಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಹಾವುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರುವಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಶೆಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು.

ಎಳನೇ ಕಿರಣ.

ಕರ್ಮಯೋಗ.

ಕರ್ಮಯೋಗದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ.

ಗೃಹಸ್ಥವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಿಚಾರದ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಅಡಚಣೆಗಳೊಡಗುವವೆಂದರಿತು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವಾದ ಮೇಲೆ ದೇವತಾಚ್ಛಾದದ ಸಂವಾದನೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೆರಡು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದಕ್ಕೆ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವೆಂದು ಹೆಸರು; ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂದು ಹೆಸರು. ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯೋಪಭೋಗಗಳ ಸೌಕರ್ಯವಿರುವದಷ್ಟೆ. ಅವುಗಳು ಎದುರಿಗೆ ಇರುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು ಕಷ್ಟವಾಗುವದೆಂದರಿತು ಅವುಗಳು ದೂರವಾಗುವಂತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಶರೀರದಂಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಬಲದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಬೇವಿಸುತ್ತ ಭಗವದ್ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೆಯ್ಯೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವದು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ. ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ನಿಷೇಧಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಯಾರೂ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶರೀರದಂಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತಾವು ನಿಜವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿರುವೆವೆ ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯು ದಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ

ದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿಯದೆ ಇದ್ದರೂ ಸಾಕು. ಅಂಥವರು ಕೂಡ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಒಂದು ಕಡೆ ಸಂನ್ಯಾಸವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿಸಿದ್ಧವೆಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂಬ ಪ್ರತವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವಷ್ಟು ದಾರ್ಢ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಲಾರದೆಂಬ ಸಂಶಯವೇ ಆದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆದಕಾರಣ ನಾವು ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ದುಡುಕಿ ಆಳವಾದ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಯಬಾರದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ಆಶ್ರಮಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿದ್ದೇ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಒಂದು ಸುಲಭವಾದ ಸಾಧನವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಈಗ ನಾವು ಹೇಳಹೋಗುವ ಸಾಧನವು ಕರ್ಮಯೋಗ. ಗೃಹಸ್ಥನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನು ವಿಶೇಷವೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಬರಬಹುದು. ಗೃಹಸ್ಥನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಕರ್ಮ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಹೋಗುವದು ಕರ್ಮಯೋಗ. ಕರ್ಮವೆಂಬ ಮಾತಿಗಿಂತ ಕರ್ಮಯೋಗವೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಯೋಗವೆಂಬ ಒಂದು ಮಾತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯೋಗವೆಂದರೇನು? ಇದರರ್ಥವನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ತಾನೇ ಹೇಳಿರುವದು.

“ ಸಿದ್ಧಸಿದ್ಧೋಸ್ತಮೋ ಭೂತಾ ಸಮತ್ವಂ ರೋಗ ಉಚ್ಯತೇ ”

ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸಿದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಸಿದ್ಧಿ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸಮವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಮತ್ವಕ್ಕೇ ಯೋಗವೆಂದು ಹೆಸರು. ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಯೋಗವಾಯಿತು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಧಾರಣಕರ್ಮವಾಯಿತು. ಸಿದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಸಿದ್ಧಿ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸಮವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವದೆಂದರೆ, ಅದರ ಆಗಲೆಂದೂ ಹೋದರೆ ಹೋಗಲೆಂದೂ, ಅನಾದರದಿಂದ ಮಾಡುವದೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಿಯಾದರೆ ಹರ್ಷದಿಂದ ಉಜ್ಜದೆ ಅಸಿದ್ಧಿಯಾದರೆ ವಿಷಾದದಿಂದ ತಗ್ಗದೆ ಇರುವದೇ ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿ. ಈ ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡುವಾಗ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸ್ಥಲವಿರಬಾರದು. ಸಿದ್ಧಸಿದ್ಧಿಗಳಂತೆ ಲಾಭಾಲಾಭ, ಜಯಾ

ಪಜಯ, ಮಾನಾಪಮಾನ— ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ದ್ವಂದ್ವದಿಂದಲೂ ಯಾವ ಮನೋವಿಕಾರವನ್ನೂ ಪಡೆಯದೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಯೋಗವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವು ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಮೊದಲೇ ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಊಹಿಸಿರುವರೆಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ಸುಲಭವಾದ ಸಾಧನವನ್ನು ಹೇಳುವದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕರ್ಮಯೋಗವು ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯದೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಕಿಂಠದಿಂದ ಪರಿಹಾರಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

“ ಸನ್ಯಾಸಃ ಕರ್ಮಯೋಗ್ಯಃ ನಿಶ್ಚೀಯಸಕರಾವುಭೌ |

ತಯೋಸ್ತು ಕರ್ಮಸಃ ಸ್ಯಾಸಾತ್ಕರ್ಮಯೋಗೋ ವಿಶ್ವತಃ || ”

ಎಂದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸವೂ ಕರ್ಮಯೋಗವೂ ಎರಡೂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳೆ; ಅವೆರಡರಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕರ್ಮಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಇದರಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗವು ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯದಲ್ಲವೆಂದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ಕೂಡ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಬೇರೆ; ಕರ್ಮಯೋಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಬೇರೆ ಅವರವರಿಗೆ ಅದದು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಈ ಅಧಿಕಾರವಿಭಾಗವೂ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದೆ.

“ ಆರುರುಕ್ಮೋ ಮುನೇರ್ಮೋಗಃ ಕರ್ಮ ಕಾರಣಮುಚ್ಯತೇ |

ಯೋಗಾರೂಢಸ್ಯ ತಸ್ಯೈವ ರಮಃ ಕಾರಣಮುಚ್ಯತೇ || ”

ಇನ್ನೂ ಪರಮಾರ್ಥದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕೆಂಬುವವನಿಗೆ ಕರ್ಮವು ಬೇಕು; ಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೇ ಸಂನ್ಯಾಸವು ಒಪ್ಪುವದು. ಹತ್ತಿದವರಾಗಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸವು ಒಪ್ಪಿತು; ನಾವಿನ್ನೂ ಹತ್ತುವವರು. ಅದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕರ್ಮವೇ ಹೆಚ್ಚಿನದು.

ನಾವಿನ್ನೆಷ್ಟು ಕಲಿತರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾಗುವೆವೆಂದು ಒಬ್ಬನು ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವಹಾಗಿಲ್ಲ;

ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಡಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವನು. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂಬಂಧವಿರುವದು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ಸ್ನೇಹವು ಬಗ್ಗಿದ್ದು ಬಾಳುತ್ತವಾಗಿರುವದು ಈ ಸ್ನೇಹವು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತೆಂಬದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದೇ ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಬುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಟ್ಟು ಅರ್ಜುನನನ್ನಿಬ್ಬರನ್ನೇ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅವನು ಇಂದ್ರನ ಅಂಶದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾದವನು; ಅಯೋನಿಜೆಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಪತಿಯಾದವನು ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿಮಂತಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ ತಮ್ಮನು. ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದರೂ ಅರ್ಜುನನು ಸಶರೀರನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನ ಅರ್ಧಾಸನದ ಪೈಪವನ್ನನುಭವಿಸಬಂದವನು. ಸಶರೀರನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೆಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಮಹತ್ತರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನ ಬಲದಿಂದ ತ್ರಿಶಂಕುರಾಜನು ಸಶರೀರನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಳಗೆ ಕಾಲಿಡಲಿರುವದೆ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀಳಬೇಕಾಯಿತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅರ್ಜುನನು ದೇವೇಂದ್ರನ ಅರ್ಧಾಸನದ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದೆಂದರೆ ಅವನ ಮನಃಶುದ್ಧಿಯು, ಅವನ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಪ್ರಭಾವವು, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರಬಹುದು! ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇಂಥ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ವಿಚ್ಛೇದಿಸುವಾಗ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ? “ಕುರು ಕರ್ಮವ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ” ಎಂದರೆ “ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ನೀನು ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡು” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನ ಮುಂದೆ ಸಂನ್ಯಾಸದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ನೀನು ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಹಿಡಿ

ಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಜುನನ ಅಧಿಕಾರವೇ ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ವಿಷಯಕ್ಕಿನ್ನೇನು ಹೇಳಬೇಕು! ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕರ್ಮಯೋಗವೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು.

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕರ್ಮಯೋಗವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು

“ಶರೀರಯಾತ್ರಾಪಿ ಚ ತೇ ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯೇದಕರ್ಮಣಃ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ದೇಹದ ಇರುವಿಕೆಗೇ ಭಂಗಬಂದೀತೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಶರೀರವು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಬದುಕುವದು ಹೇಗೆ? ಉಳಿದ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೂ ಉಸಿರಾಡುವ ಕರ್ಮವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಹೀಗೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದರ್ಥವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಪೂರೈಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಬ್ಬನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದರೆ ಅವನ ಸೇವೆಯು ದೊರೆತರೆ ಸಾಕೆಂದು ಗೃಹಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಗೃಹಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಕಂಕಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದದರಿಂದಲೂ ಹಿಂದಿನ ರಾಜರು ಪೈದಿಕಧರ್ಮದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಆಗಿನ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ನಿರಾತಂಕದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗಿನ ಕಾಲಸ್ಥಿತಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೆಂದರೆ ಸೋಮಾರಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದು ವಿನೋಕವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೂ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಹಾದಿಯು ಸುಗಮವಲ್ಲ.

ಕರ್ಮಯೋಗವು ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಸುಗಮವೆಂಬುದಾದರೂ ಹೇಗೆಂದರೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಂನ್ಯಾಸವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತಟಸ್ಥನಾಗಿ ಕೂಡುವದು. ಬಹಿರ್ಮುಖವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ನಾವು ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೀತು? ಧೀರರಾದವರು ಆಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು,

ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ. ಆದರೆ ಇದು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಕರ್ಮಯೋಗವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವೆಂಥದ್ದು?

“ ನ ಹಿ ಕಶ್ಚಿತ್ಕುಲಮಪಿ ಜಾತು ತಿಷ್ಠತ್ಕರ್ಮಕೃತ್ ”

ಯಾವನೂ ಬಂದುಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡರಾಯಿತು. ಅದೇ ಕರ್ಮಯೋಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭವಾದದ್ದು. ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಸುಮ್ಮನೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೇನು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು?

“ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಾಃ ಸಂಯಮ್ಯ ಯ ಆಶ್ವೇ ಮನಸಾ ಸ್ಮರತ್ |

ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾನ್ಮುಮುಘಾತಾ ಮಿಥ್ಯಾಂರತಿ ಸ ಉಚ್ಯತೇ || ”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಹೇಳುವಂತೆ ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಷಯ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಕಳ್ಳಾಟದವರಾಗುತ್ತೇವೆ.

ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿಯೇ ಭಗವಂತನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ

“ ಸ್ವಲ್ಪಮಸ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರಾಯಶಃ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್ ”

ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದರೂ ಅದರಿಂದ ಮಹದ್ಭಯವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದು ಉತ್ತಮ.

ಕರ್ಮದ ಬಂಧಕತ್ವ

ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವೆಂದು ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಅದು ಸುಖವನ್ನೋ ದುಃಖವನ್ನೋ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವದರಿಂದ ಕರ್ಮವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಂಧಕವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು ನಿಜ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಂಧಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥ ದೋಷವಿದೆ. ಅದರೇ ಆ ದೋಷವನ್ನು

ಮುರಿದು ನಾವು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ದೋಷವನ್ನು ಮುರಿಯುವದು ಹೇಗೆ? ಕರ್ಮವನ್ನು ಕರ್ಮಯೋಗವಾಗಿ ಮಾಡುವದು. ಕರ್ಮದ ಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವನ್ನೂ ಅಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಾದವನ್ನೂ ಪಡೆದೆ ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವು ಕರ್ಮಯೋಗವೆನಿಸುವದೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಸಮತ್ವವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಏಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ? ನಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದವರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಒಂದು ಫಲದ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅದರ ಹರ್ಷವಿಷಾದಗಳು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವು ಕೈಸೇರಿದರೆ ಹರ್ಷವಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು; ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವು ಕೈಸೇರದೆ ಹೋದರೆ ವಿಷಾದವಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಮನಸ್ಸು ಹರ್ಷವಿಷಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅದು ಪೂರೈದಲ್ಲಿ ಫಲದ ಆಶೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದೇ ಕಾರಣವು. ನಾವು ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ತರಹೇಳಿ ಅಂಕಿಗಿ ಅಳನ್ನು ಅಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಆ ವಸ್ತು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಳು ಓಡಿಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಮಗೆ ಅದರ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇತ್ತೊ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಫಲದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವಿಷಾದವಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಹರ್ಷವಿಷಾದಗಳ ತಾಯಿಬೇರೆ ಫಲಾಶೆ. ನಾವು ಫಲಾಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಿದ್ಧ ಸಿದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತ್ವವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವದು ಬಟ್ಟು ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಫಲಾಶಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಕರ್ಮ; ಫಲಾಶೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವದು ಕರ್ಮಯೋಗ.

ಆಶೆಯನ್ನು ವಿನೇಕೆಗಳಾದವರು ಯಾರೂ ಬಹುಮಾನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಧರಗ್ರಂಥಗಳಂತು ಆಶೆಯನ್ನು ಬಹುಬಗೆಯಿಂದ ಹೀಯಾಳಿಸುವವು. ಏಕೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಏನೂ ದೋಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಶೆಯು ಅದರೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ವಿಷ

ಮಯವಾಗಿ ಮಾಡುವದು. ಆಶೆಯೆಂಬುದೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ವಾಪವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ವಾಪವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬಿಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಾಪಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಅರ್ಜುನನು ಕೇಳಿದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—

“ ಕಾಮ ಏಷ ಕ್ರೋಧ ಏಷ ರಜೋಗುಣಸಮುದ್ಭವಃ ।

ಮಹಾರಸೋ ಮಹಾಪಾಪಾ ವಿಧ್ವೇನಮಿಹ ವೈರಿಣಮ್ ॥ ”

“ ಅರ್ಜುನ, ಕೇಳು, ಈ ಕಾಮವೇ— ಈ ಕ್ರೋಧವೇ—ರಜೋಗುಣ ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಇದೇ ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿ; ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟಾದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ; ಇದೇ ಮಹಾಪಾಪಯು; ಇದೇ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಗೆಯು. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ರಜೋಗುಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ವೇದಲು ಕಾಮವು ಎಂದರೆ ಅಶಯ ತಲೇ ಎತ್ತುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಯಕೆಯು ಕೈಸೇರದೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಆ ಆಶೆಯೇ ಕೋಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆಶೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಕೆನಿಸುವದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಗೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಾಕಿ ಆರಿಸುವದು ಯಾರಿಂದಾದೀತು! ಆ ಆಶೆಯೇ ಈ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು.

ಹೀಗೆ ಅರ್ಜುನನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆಶೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರುವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ನಡುನಡುವೆ ಪಲ್ಲಿಯಂತೆ ಅದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ

“ ತ್ರಿವಿಧಂ ಸರಕ್ಕೇದು ದ್ವಾರಂ ನಾರಸಮಾತ್ಮನಃ ।

ಕಾಮಃ ಕ್ರೋಧಶ್ಚ ಲೋಭಸ್ತದ್ವೇತತ್ತ್ವಯಂ ತೃಣೇತ್ ॥ ”

ಎಂದರೆ— ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ-ಇವು ಮೂರೂ ತನ್ನ ನಾಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿದ್ದು ಸರಕದ ಮೂರು ಬಾಗಿಲುಗಳಂತಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂರೂ ವಿಡತಕ್ಕವುಗಳು-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು.

ಕಾಮಕ್ರೋಧಲೋಭಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರದಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದು.

“ ಆರಿಯಾ ಯೇ ದಾಸಾಶ್ಚೇ ದಾಸಾಸ್ತರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ”

ಎಂಟು ಉಕ್ತಿಯಂತೆ ಆಶೆಗೆ ಯಾರು ದಾಸರಾಗುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ದಾಸರಾದಂತೆಯೇ. ದಾಸತ್ವವು ಆತ್ಮನಾಶವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಆಶೆಯಿಂದ ದಾಸನಾದವನು ಧನಿಕನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ತನ್ನ ಎಂಟು ಗೇಣಿಸ ದೇಹವನ್ನು ಬಂದು ಹಿಡಿಯಾಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುವದು. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣು ಕೂಡ ಮೂರುಹೆಜ್ಜೆ ಭೂಮಿಯ ಆಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ತನ್ನ ಸರ್ವೇಶ್ವರತ್ವವನ್ನು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ವಾಮನಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇನ್ನು ವಾಮರರಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಪಾಡೇನು? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದಾಸ್ಯವೂ ಮರಣವೂ ಎರಡೂ ಒಂದೇ. ಆಶೆಗೊಳಗಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂತಹ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೂ ಹಿಂದು ಷುಂದು ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಶೆಯು ಆತ್ಮನಾಶಕವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಕ್ರೋಧವೂ ಲೋಭವೂ ಆಶೆಯ ರೂಪಾಂತರಗಳೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಮಕ್ರೋಧಲೋಭಗಳು ಆತ್ಮನಾಶಕಗಳೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೀರಶ್ಯವರ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಗೆ ಅನುಪೋದಿಸಿರುವರು ನೋಡಿರಿ—

“ ಆಶೆಯುಳ್ಳಾತ ಒಬ್ಬರಾಫೀನದಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಆಶೆಯ ಮನದ ಕೊನೆಯನ ರಿದಾತ ಕೈಲಾಸದಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂದಾತ ನಮ್ಮ ಅಂಬಿಗರ ಬೆಡಯ್ಯನು.”

ಆಶೆಯಿಂದಕ್ಕೆ ದಾಸರಾದರೆ ಸಮಸ್ತಲೋಕಕ್ಕೂ ದಾಸರಾದಂತಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಆಶೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಅಲಂಕಾರಿಕಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಗಿರಿಶ್ವರಾಸ್ಥಿರೇಶ್ವರಿರ್ದಾಸಘ್ನೇನಾಭೋ ಮಹತ್ |

ಸಭೋಽಸಿ ಮಹದ್ಭ್ರಮ್ ತತೋಪ್ಯಾಹ ಗರೀಯಸೀ || ”

ನಮಗೆ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪರ್ಮತವು ದೊಡ್ಡದು; ಪರ್ಮತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಮುದ್ರವು ದೊಡ್ಡದು; ಸಮುದ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಕಾಶವು ದೊಡ್ಡದು; ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬ್ರಹ್ಮ ದೊಡ್ಡದು; ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಆಕಾಶದ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ; ಆಶೆಯೆಂಬುದು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು. ಹೀಗೆಂದಮೇಲೆ ಆಶೆಗೆ

ದಾಸನಾದವನು ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ದಾಸನೆಂಬುವದಕ್ಕಡ್ಡಿಯೇನು ?
ಆಶೆಯ ಈ ಅವಾರತ್ತವನ್ನು ಶ್ರೀಸರ್ಪಭೂಷಣಶಿವಲೋಕಿಗಳೂ ತಮ್ಮ
ಕೈವಲ್ಯಕಲ್ಪವಲ್ಲರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಗ—ಭೂಪಾಳಿ.

ಎಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಗೆ ಪಾರವೆಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಾರದುದು |

ಕೆಲ್ಲ ಹರಿಯುವ ಮನವ ಸೆಳೆದಾಳು ಕಂಡಾ || ಪ ||

ಒಂದು ಬರೆ ಪತ್ತನದು ಬರೆ ನೂರನದು ಬರಲು |

ಮುಂದೆ ಸಾವಿರಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಸುವದು ||

ಎಂದಿಗೂ ತನಗುತ್ತವಿಲ್ಲನಿಸುತಾ ಯಕ್ಷ |

ನೊಂದೊಂದು ನಿಧಿಯ ಧನಗಳನೇಸುತಿಯದು || ೧ ||

ತುರಗವನು ಬಯವುದದು ದೊರಕೆ ದಡಿಗೆಗಳಸು |

ತಿರುವದದು ಬರಲು ರಥಕೊಲಿವುದದು ಸಿಕ್ಕೆ ||

ಕರಿಯನಿಚ್ಚಿಸುವುದದ ಶಿವನೀಯ ಪುಷ್ಪಕದಿ |

ಮೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಯ ಮಾಡುವದು || ೨ ||

ತೀಯಲಾರದೆ ಧೂರತನವ ಬೇಳ್ವದೊದಗಲದು |

ಸುರಪತಿಯ ನೆನೆವುದದನುಗ್ಲು ತಪಪದಕೆ ||

ಹರಿವುದದ ಜರಿದು ವೈಕುಂಠವಾಳುತ ಮುಂದೆ |

ಹರಪಟ್ಟದಾಚೆಗೇನಿಹುದೆನ್ನುತಿಯದು || ೩ ||

ಕರಗದೊಳು ಹುದುಗಿದ ಸಂಕಲ್ಪಗಳು ಮಲಗಿ |

ಮರಳ್ವೆಳೆ ಮೊರೆವವೊಲು ಬರಿದೆ ಮೆರೆವಿ ||

ಪರಿವಿಷಯವಾಸನೆಯ ಕಲ್ಲವರೆಗಳಿಯದೆನೆ |

ಪರಿಭವಕೆ ಬೀಜವಾಶೆಯ ಬಿಟ್ಟಿರುಂಟೆ? || ೪ ||

ಆಶೆಯಂ ತೊರೆಯುತೆ ನಿರಾಶೆಯಂ ಸುಖವನುಡು |

ವಾಸವಮುನಿಜನವ ನೆನೆದು ಮನವಿಡದೀ ||

ಯಾಲಿಗೆ ಯಥಾಲಾಭಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಬಳಿ |

ಕಾಶೆಯನು ಗುರುಸಿದ್ಧನೊಳಗಿಟ್ಟು ಸುಖಿಸೈ || ೫ ||

ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವಾದ ಆಶೆಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಜನರು ಬಹು ದರಿದ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನು ಲಕ್ಷಾಧೀಶನಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಶೆ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ದರಿದ್ರನೆ. ಯಾರುಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಶೆ ಇರುವದೋ ಅವರವರು ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ದರಿದ್ರರೆಂದು ಒಂದು ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವಾದ ಆಶೆಯು ದರಿದ್ರದ ಚಿಹ್ನೆ. ಒಂದೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಧನಿಕಗೃಹಸ್ಥನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಊರಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಭಿಕ್ಷುವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ ಬಳ್ಳೇ ಮಹಾತ್ಮನೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಧನಿಕಗೃಹಸ್ಥನು ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಒಂದುದಿನ ಅದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕರೆದು ಉಚ್ಚಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾದಪೂಜೆ ಗಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ

“ ಆಯುರಾರೋಗೈಶ್ವರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಾರ್ಥಂ, ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾದಿಸಂತಾನ
ಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥಂ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಕಟಾರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥ
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಆಶೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಳಿಗೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬಡನೆ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಪಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಆಗ ಗೃಹಸ್ಥನು ಎದ್ದು ಬಂದು ಅವರನ್ನು ತಡೆದು ತನ್ನಿಂದಾದ ಅಪಾರವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು “ ಈಗ ಅಪಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷುಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಪ್ರತೀತಿ. ನೀನು ನನ್ನೆದುರಿಗೇ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಭಿಕ್ಷುಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೀಯಾದ್ದರಿಂದ ನಾನಿಲ್ಲಿರಲಾರೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದನಂತೆ. ನಾವು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರಾಜ್ಞಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಗಾಗಿ ತೋರಿಸಬೇಕೇ

ಹೊರತು ನಮಗೆ ಅವರಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಐಹಿಕವಾದ ಫಲಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಫಲಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವದು ವ್ಯಾಪಾರ. ದೇವರೊಡನೆ ನಮಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸಲ್ಲದು. ದೇವರ ಮುಂದೆ ಹುದ್ರವಾದ ಭೌತಿಕಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಯಿನೀರುಕರೆಯುವದು ಕೀಳುತನ. ದೇವರ ಪೂಜ್ಯತೆಗಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಐಹಿಕಫಲಗಳು ತಾವಾಗಿ ಬಂದೇ ಬರುವವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡುವದು ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಚಿಹ್ನವೆಂಬುದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಕಟ್ಟಕಥೆಯಿಂದ ತೆಗೆದ ನೀತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. “ ಕೃಪಣಾಃ ಫಲಹೇತವಃ ” ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ತಾವು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಫಲಾಶೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಲ್ಲ ದೀನರೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಆಶೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವ ದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಆಶೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ ದೇವರು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಅಸರಿಹಾರ್ಯವಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಆಶೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಶೆಗಳನ್ನು ಸಕಾರಣವಾದ ವಿಚಾರದಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

(೨) ದಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಡು ಜುಂಗುಗಳು ಹೊರಟು ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದು ಎಂದಿಗೂ ಸೂಜಿಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತೂರಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ಆಶೆಯ ವಾಸನೆ ಸ್ವಲ್ಪವಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಆಶೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಡದೆ ಇರಬೇಕು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಶೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡದಿರುವದು ಸತ್ತ ಮೇಲೆಯೇ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಅದಂತು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಆಗುವದಷ್ಟೆ. ನಾವು ಮನುಷ್ಯರಾದ್ದಕ್ಕೆ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

“ ಶಕ್ನೋತೇಹೈವ ಯಃ ಸೋಘಂ ಪ್ರಾಕೃರೀರವಿಮೋಕ್ಷಣಾತ್ |

ಕಾಮಕ್ರೋಧೋದ್ಭವಂ ವೇಗಂ ಸ ಯುಕ್ತಃ ಸ ಸುಖೀ ನರಃ || ”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ದೇಹವು ಜಿದ್ದುಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯುವವನೇ ಯೋಗಿಯು; ಅವನೇ ಸುಖಿಯು; ಅವನೇ ಮನುಷ್ಯನು—ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದವನನ್ನು ಗೀತೆಯು “ ತಮಾಹುಃ ಪಂಡಿತಂ ಬುಧಾಃ ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪಂಡಿತನೆಂದು ಹೊಗಳಿರುವದು. ಅನೇಕಗ್ರಂಥಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಪಾಂಡಿತ್ಯವಲ್ಲ. ಅಂಥ ಪಂಡಿತರು ಬಹುಜನರಿರುವರು. ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವಾದ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೇ ನಿಜವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನು ಈ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಫಲತ್ಯಾಗದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ಹಠದಿಂದ ಅನೇಕಬಗೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು; ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀಡುಕೊಡಿದಂತೆ ಕಲಿಯಬಹುದು; ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲೂಬಹುದು; ಕರ್ಮಫಲದ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಡುವದೆಂದರೆ ಕಲಿಸುವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು—

ಶ್ರೇಯೋ ಏ ಜ್ಞಾನಮಭ್ಯಾಸಾಞ್ಚ ನಾದ್ಯಾಸು ವಶಿಷ್ಠತೇ ।

ಧ್ಯಾನಾತ್ಕರ್ಮಫಲತ್ಯಾಗಸ್ತೌ ಗಾಢಾಂಶಿರನಂತರಮ್ ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹಠದಿಂದ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವು ಹೆಚ್ಚಿನದು; ಬರೀ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಉಪಾಸನೆ ದೊಡ್ಡದು; ಆ ಉಪಾಸನೆಗಿಂತಲೂ ಕರ್ಮಫಲತ್ಯಾಗವು ಮೇಲಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ಮಫಲತ್ಯಾಗವಾದ ಮೇಲೆ ಶಾಂತಿಗೆ ತಡವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ವೈಗೂಡಿದರೂ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕರ್ಮಫಲತ್ಯಾಗವಾಗಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾದ ಆ ತ್ಯಾಗವು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಶಾಂತಿಯು ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗುವದು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ಮದ ಸ್ವಭಾವವು. ಕರ್ಮವು ಬಂಧ

ಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಫಲಾಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ಬಂಧಕತ್ವವು ಹಾರಿಹೋಗುವದು. ಹಾವಿನ ಸ್ವಭಾವವು ಕಡಿಯುವದೆಂಬುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ವಿಷದ ಹಲ್ಲಿನ್ನು ಕಿತ್ತಮೇಲೆ ಅದರ ಬಂಧಕಗುಣವು ಹೋಗಿ ಅದು ಹಾವಾಡಿದಂತೆ ಬೇವನ್ನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮವು ಹಾವಿನಂತೆ. ಫಲಾಶೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅದು ತನ್ನ ವಿಷವನ್ನೊರಿಸದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.

“ ಅನಿಷ್ಟಮಿಷ್ಟಂ ಮಿತ್ರಂ ಚ ತ್ರಿವಿಧಃ ಕರ್ಮಣಿ ಫಲಮ್ ” ।

ಭವತ್ಯತ್ಯಾಗಿನಾಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ನ ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿನಾಂ ಕ್ಲಚಿತ್ ॥ ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯು ಹೇಳಿರುವದು. ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲವಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಫಲವಾಗಲಿ ನಿರಡೂ ಬೆರೆತ ಫಲವಾಗಲಿ ಈ ಮೂರುಬಗೆಯ ಫಲಗಳೂ ಫಲಾಶೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಗಂಟುಬೀಳುವವೇ ಹೊರತು ಫಲತ್ಯಾಗಿಗಳಿಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ.

ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ—

(೧) ಫಲಪದದ ಅಲಿಪ್ತವಾದುದು ನಿನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ. ಅದೇನುಕಾರಣವೆಂದರೆ ಬಯಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯ ಪೂರ್ವಪುರಾತನರು ಮೆಚ್ಚರು. ನಮ್ಮ ಅಖಂಡೇಶ್ವರದೇವರು ಹಂಗಿನ ಭಕ್ತರನ್ನೊಲ್ಲ ನೋಡಾ.

(೨) ಒತ್ತ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದರೆ ಅದತ್ತದ ರುಚಿಯಿರುವದೋ? ಕಾಸಿಸಿ, ಕಲ್ಪಿಸಿ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಭಂಗ. ಭಾವಿಸುವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸಾವುದೇ ಲೀಸು ಗುಮೇಶ್ವರಾ.

(೩) ಮಾಡಿ, ನೀಡಿ, ಹೋಪನೆ ಬಾಗಿ, ಕೈಲಾಸವೇನು ಕೈಕೂಲಿಯೇ? ಮುಂದೊಂದು ಕಲ್ಪಿಸದೆ, ಹಿಂದೊಂದು ಭಾವಿಸದೆ, ನೆಲೆ ಸಂದಿದ್ದಾಗಲೇ, ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವಿದ್ದ ಕೈಲಾಸ.

(೪) ಫಲಪದಾದಿಗಳ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಹೆಸೆಂಬೆ. ಅವರದನ್ನೊಲ್ಲರು. ಅವರು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ರೂಪಿಗೆ ತನುಮನಧನಗಳ ಕೊಡುವರು. ಎಲೆ ವಂಚಕನಾದ ಶಿವನೇ, ನಿರ್ವಂಚಕರೆಮ್ಮವರು ನಿನ್ನೆನೇನ ಬೇಡುವರು? ನೀನೇನವರಿಗೆ ಕೊಡುವೆ? ನಿನ್ನ ಕುಡ ನಮ್ಮೆವರೊಲ್ಲರು ಕಾಣಾ. ಕುಡಕೊಡದೆ ಹೋಗು. ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.

ಕರ್ಮದ ಮೋಕ್ಷಕಾರಣತ್ವ.

ಮೊದಲು ಬಂಧಕವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ಕರ್ಮವೇ ಈಗ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದೆಂಬ ಮಾತು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಇದು ಬರೀ ನಿರಾಧಾರವಾದ ಮಾತಲ್ಲ.

“ನೈಷ್ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿ - ಪರಮಾಂ ಸಂನ್ಯಾಸೇನಾಭಿಚ್ಛತೆ”

ಎಂದು ಗ್ರೀತೆಯೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನಗಳೂ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರೋಪಿಂಪುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸನೆಂದರೆ ಫಲತ್ಯಾಗವೆಂದರ್ಥ. ಫಲತ್ಯಾಗವೆಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುವದು. ಕರ್ಮವೆಂದಾದ ಬಂಧವನ್ನು ಕರ್ಮಯೋಗವು ಕಳೆಯುವದೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಯುಕ್ತವೂ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಅತಿಸಾರವೆಂಬ ರೋಗವು ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿಯೇ ಮಿತಿಮೀರಿ ಅಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮೃತ್ಯುನಾದ ಮೈದ್ಯನು ಆ ಅತಿಸಾರವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಭೇದಿಯು ಬೇಕಾದಷ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಪಾತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಲಸು ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೂದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಆ ಬೂದಿಯು ಮೊದಲಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಬೂದಿಯಿಂದ ತಿಕ್ಕೋಣವೆಂದು ಪಾತ್ರೆಯ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆಯುವದೆಂದು ಹಾಗೆ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮವೆಂಬುವದು ಶರೀರಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದು. ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮವೆಂಬುದೊಂದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ. ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ ಮನಸ್ಸು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗುವದು. ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗುತ್ತಲೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದ ತತ್ವಗಳು ಬಹುದು ಮೂಡುವವು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮಕ್ರೋಧರೂಪವಾದ ಕಲ್ಮಷಗಳು ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ನಾವು ಸಶುತ್ವದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೇರಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ. ಫಲತ್ಯಾಗರೂಪವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗುವದರಿಂದ ಆ ಕರ್ಮವು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು.

ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳು.

ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮವು ಪೂಜಾರ್ಹಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗುವದಾದರೆ ಆ ಕರ್ಮವು ಯಾವದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಫಲೇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟೋ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಫಲೇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವದೇ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮ. ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕವೆಂದೂ ವೈದಿಕವೆಂದೂ ಎರಡುಬಗೆಗಳಿವೆ. ಲೌಕಿಕವೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಾಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ-ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ- ನಡೆಸುವ ಕೆಲಸಗಳು. ತನ್ನ ಬೇವನಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಬೇವನಾರ್ಥವಾದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೇದವು ವಿಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಬಲ್ಲ. ವೈದಿಕವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧಿಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವೋ ಅದು. ಇದರ ವಿಚಾರವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಸಂಭವವಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾರವನ್ನು ಪೇದವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡುಬಗೆಗಳಿದ್ದರೂ ಎರಡನ್ನೂ ಫಲೇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಲೌಕಿಕ ಕರ್ಮವನ್ನು ಫಲೇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅದರಿಂದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಅದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಲವು ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ವಿಷಯವು ಧರ್ಮವೇ ಹೊರತು ವ್ಯವಹಾರವಲ್ಲ. ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕರ್ಮಗಳು ಫಲೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವುಗಳಿವೆ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಪುತ್ರಕಾಮೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಆ ಬಾತಿಯವುಗಳು. ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ವ್ರತಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಫಲೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕವುಗಳೇ. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಹೀಗೆ ಈ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಫಲಗಳಿದ್ದರೂ ಫಲದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೂ ಉಂಟು. ಆಗ ಅವು ನಿಷ್ಕಾಮ

೦ಕರ್ಮಗಳೆನಿಸುವವು.

ವೇದದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದುಬಗೆಯ ಕರ್ಮಗಳಿವೆ. ಅವು ಸ್ವಭಾವಾಂಗಿಯೇ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಂಕಿಕಫಲವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವು ದೇವರ ಮೇಲಿನ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಾತ್ರ ಮಾಡತಕ್ಕವುಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ತ್ಯಕರ್ಮಗಳೆಂದರೆ ಸ್ತುತಿದಿನವೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳೆಂದೂ ಎಂದೂ ಡಬಾರದ ಕರ್ಮಗಳೆಂದೂ ಅರ್ಥ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಲೌಕಿಕವಾದ ಪ್ರಯೋನವು ಇಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವೆನಿಸರು ಇದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆನ್ನು ಕೊಡುವವು.

“ನಯತಸ್ಯ ತು ಸಂನ್ಯಾಸಃ ಕರ್ಮಣೋ ನೋಪಪದ್ಯತೇ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯು ಹೇಳುವದು. ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡುವದು ಯೋಗ್ಯಲ್ಲವೆಂದು ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೇಕು ಅಥವಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರಿಯರಾದ ಹಿರಿಯರ ಆಚರಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಈ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನೊಡನೆಯೇ ಉಟ್ಟಿಬಂದವುಗಳು.

“ ಸದಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರೋವಾಚ ಪ್ರಜಾವತಿಃ |

ಅನೇನ ಪ್ರಸವಿಷ್ಯದ್ಧಮೇಷ ಘೋಷ್ಠಿಷ್ಠಕಾಮಧುಕ್ || ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯು ಹೇಳಿರುವದು. ಬ್ರಹ್ಮನು ದೇವತಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದಾಗಲೆ “ ಹೇ, ಪ್ರಜೆಗಳಿರಾ, ಈ ದೇವಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾದ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ನೀವು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆಯಿರಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ತುತಿದಿನವೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ತರ್ಪವೆಂದು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು; ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತರ್ಪವೆಂದು ಮಳೆಬಿಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹಾಯಕರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಯಜಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗಾಗಿಯೇ ಉಪಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇವುಗಳನ್ನು

ಬಿಡುವದರಿಂದ ಆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುವದು ಹಿಂದುಳಿಯುವದೆಂಬುದಂತು ಸರಿಯಷ್ಟೆ.

“ ನಾಯಂ ಲೋಕೋಽಸ್ಕಯಜ್ಞಸ್ಯ ಕುತೋಽಸ್ಯಃ ಕುರುಸತ್ತಮ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡದವನಿಗೆ ಈ ಲೋಕದ ಸುಖವೇ ಇಲ್ಲ; ಪರಲೋಕದ ಸುಖವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು? ಯಜ್ಞಗಳು ಐದು. (೧) ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ - ದೇವರ ವಿಷಯಕವಾದ ವಿದ್ವೆಯನ್ನು ತಾನೂ ಓದುವದು ಮತ್ತು ಇತರಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಡುವದು. (೨) ದೇವಯಜ್ಞ - ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಪೂಜೆ. (೩) ಪಿತೃಯಜ್ಞ - ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುವ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಆರಾಧನೆ. (೪) ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ - ಮನೆಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಆದರಿ ಸುವದು ಮತ್ತು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವದು. (೫) ಭೂತಯಜ್ಞ - ಪಶುವರ್ಗಕ್ಕೂ ಮೇವನ್ನು ಹಾಕುವದು.

ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದರೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದೂ ನಿಜ. ಬಾಹ್ಯಾಣು ಮಾಡಬೇಕಾದ ತಪಸ್ಸಿಗೂ ಹತ್ತಿಯನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಪೈಶ್ಯನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಗೋರಕ್ಷಣೆ, ವ್ಯಾವಾರ - ವೊದಲಾದವುಗಳಿಗೂ ಈಗ ಗ್ರಹಣ ಕಾಲವೆಂಬುದೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬಸ್ತತಕ್ಕದ್ದೆ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಈ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ಸದ್ಧತಿಯು ಅದರ್ಶಸ್ವರೂಪವಾದದ್ದು. ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾಗಿರುವಾಗ ಮನುಷ್ಯನು ಅಯಾಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತನಗೆ ತನಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಿಯು ಕಟ್ಟು ಮಣಿಗಂಟಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಪರಾಶರಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ-

“ ಕುನೀದಕೃಷಿವಾಣಿಜ್ಯಂ ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ಸ್ವಯಂ ಕೃತಂ ।

ಆಪತ್ಯಾಳೇ ಸ್ವಯಂ ಕುರ್ವನ್ನೈನಸಾ ಯುಜ್ಯತೇ ದ್ವಿಜಃ॥”

“ದ್ವಿಜನಾದವನು ಆಪತ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಂವಾದನೆ,

ವ್ಯವಸಾಯ, ವ್ಯಾಪಾರ- ಇವುಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಹುದು; ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೇನೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ.” ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಭಾಗವತಕಾರರ

“ ಸೀದಸ್ವಪೋ ವಣಿಗೃತ್ತಾಃ ಪಣ್ಯರೇವಾಪದಂ ತರೇತ್ |

ಬರ್ಗೇನ ವಾ ಪದಾಕ್ರಾಂತೋ ನ ಸ್ವವೃತ್ತೃ ಕಥಂ ಚ ನ ||”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಸತ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾಪ್ರಧಾನವಾದಂಥ ವ್ಯಾಪಾರಾಧಿಗಳಿಂದ ಬೇವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕು; ಅದೂ ಸಾಲದೆ ಹೋದರೆ ಹಿಂಸಾಪ್ರಧಾನವಾದ ಹೊತ್ತಿರ್ದರ್ಮದಿಂದ ಬಾಳಿದರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ನಾಯಂತೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಇತರರ ಮನಸ್ಸನ್ನೆ ಅನುವರ್ತಿಸುತ್ತ ನೀಚಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬಾರದು. ಜಗತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವ ಸ್ವಭಾವದಾದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬದಲುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ದೇವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ ದೇವತಾಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಅಗತ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬತ್ತಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಡಿ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಅವನಿಗೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಅಗತ್ಯವೇನೂ ತೋರದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವದುತ್ತಮವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತಯುದ್ಧದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಕೌರವಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಇತರಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರೆನೆಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳಗಿಟ್ಟು ಕೈಮುದುರಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ವೇದಲು ಅತ್ಮನ ನಿತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಸೂರೆಮಾಡಿದನು. ಅಮೋಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅತ್ಮನು

ಅನಿತ್ಯನಾದೆ ಬಂದಿಲ್ಲೆಂದು ದಿನ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಜೋಡಿಸಿದ
ನು; ಗುರುಹಿರಿಯರು ಮೊದಲಾದವರ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯರೂಪವಾದ ಕಾರ್ಯ
ಕಾರಣಸಂಘಾತವೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲಲ್ಲಿಯೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಡುವೆ
ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವವುಗಳೆಂದು ವಾದಿಸಿದನು; ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವದು
ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದಾದರೂ ನೀನು ಆ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗೊಂದನು;
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾಪವು ಬರುವದೆಂದು ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು
ಹಾಕಿದನು; ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗುವ ಮಹತ್ಪಲವನ್ನು ವರ್ಣಿ
ಸಿದನು; ಫಲಾಶೆಯಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮವು ಕರ್ಮಯೋಗವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವಾಗುವದೆಂದು ಸಾಧಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಜನಕನೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ
ಮಹಾವಿಭೂತಿಗಳು ಕರ್ಮಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ವಾದಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ
ಅದಮೋಲಿ

“ ಶೋಕಸಂಗ್ರಹಮೇವಾಪಿ ಸುಪರನ್ನಕುಮಾರ್ಹಸಿ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಕೊನೆಗೆ ಇತರರಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿರಬೇ
ಕೆಂದಾದರೂ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಶೋಕ
ದಲ್ಲಿ ಬೃಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇತರರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.
ಆ ವೃತ್ತಿಯು ತನಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅನು
ಕರಣೀಯವಾದ ಇತರರು ಆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿ
ಯಲಾರದವರಾಗಿ ಕರ್ಮದ ಬಿಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಇದರಿಂದ ಆ ವೃತ್ತಿಗೆನೂ ಹಾನಿ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಅಂಧಾನುಕರಣೀಯ
ರಿಗೆ ಹಾನಿ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತನ್ನಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗುವದು
ಸರಿಯಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು.

ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಮತ್ತು ಆಚಾರಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮ
ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಜನರು ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ನಾರದ ಕಡೆಗೆ
ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮತದ ನಾರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ;
ಅಪ್ರಧಾನವೆಂದು ಅದರ ಆಚಾರಗಳ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಕಡೆಗೆ
ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ.

(೨) ಭತ್ತದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಅದರೊಳಗಣ ಅಕ್ಕಿ ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಶಿವೈ ಅಷ್ಟ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶಿವೈಯಿಂದ ಬೇರೆವಾಡಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೇ ವಿತ್ತಿದರೆ ಅದು ಪೊಳಕೆಯಾಗಿ ಭತ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಶಿವೈಯೊಡನೆಯೇ ವಿತ್ತಬೇಕು. ಅಕ್ಕಿ ಬೇಕಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಶಿವೈಯನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಧರ್ಮವು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳೂ ಆಚಾರಗಳೂ ಬೇಕು. ಅವು ಸತ್ಯವೆಂಬ ಬೀಜದ ಶಿವೈಯಂತೆ ಇವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಸ್ತುತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಸತ್ಯದ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನೂ ಆಚಾರಗಳನ್ನೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಈ ನಿತ್ಯಪ್ರತಗಳ ನಿವಯವಾಗಿ ವೀರಶೈವನಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ವ್ರತವೆಂಬುದು ನಾಯಕರತ್ನ. ವ್ರತವೆಂಬುದು ಸುಸ್ವಾಗೆಯ ಮುತ್ತು
ವ್ರತವೆಂಬುದು ಜೀವದ ಕಳೆ. ವ್ರತವೆಂಬುದು ಸುಯಿಧಾನ, ಸುಯಿಧಾನ, ಸುಯಿ
ಧಾನ. ವ್ರತ ತಪ್ಪದು ಉರಿತು ಗಣದಿ ಗಣದ ಬಲ್ಲನವ್ಯಾ.”

ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಬೆಲೆ

“ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮವು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ; ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಲ್ಲದ ಕಾಮ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇಕೆ? ” ಎಂಬದೊಂದು ವಿಚಾರವು ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ನಿಜ. ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಅಗತ್ಯವಲ್ಲ; ಅದರೂ ಅದೂ ಬಂದಿಲ್ಲೊಂದುರಿತಿಯಿಂದ ದೇವರ ಕಡೆಗೇ ಶರಣುಬಂದಂತೂ ಗುವದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಅದಕ್ಕೂ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರುಯಾರು ಭಜಿಸುವರೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು—

“ ಚತುರ್ವಿಧಾ ಭಜಂತೇ ಮಾಂ ಜನಾಃ ಸುಕೃತಮೋಕ್ಷದಮ್ |

ಅಶೋ ಜಿಜ್ಞಾಸುರರ್ಥಾರ್ಥೇ ಬ್ಧಾನೀ ಚ ಭರತರ್ಮಭ || ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. “ ಹೆ, ಅರ್ಜುನ, ಯಾವದಾದ

ರೊಂದುಬಗೆಯಿಂದ ದೀನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು, ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬುವನು, ಭನಾದಿಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವನು, ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದವನು, - ಈ ನಾಲ್ಕುಬಗೆಯ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆ" ಎಂದು ಅವರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ದೇವರು ನಿಜವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದವನನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಒಂದಾದರೊಂದುಬಗೆಯ ದೀನತೆಯಿಂದ ಶರಣುಬಂದವರೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಕೃತಿಗಳೆಂಬ ವಿಶೇಷಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಸಲ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ "ಉದಾರಾಸ್ವರ್ಗ ಏತ್ಯೇತೇ" ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದುಸಲ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉದಾರರೆಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಸುಕೃತಿ ಮತ್ತು ಉದಾರ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣಗಳು ದೇವರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗಂತು ತಿನ್ನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟವವು. ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬವರಿಗೂ ಒಂದುಪಕ್ಷ ಅದು ಹೊಂದಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆನ್ನುವದು ಒಂದು ಸುಕೃತದ ಫಲವೇ. ಆದರೆ ಈ ವಿಶೇಷಣಗಳು ರೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಧನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಆಶೆಯಿಂದ ದೀನರಾಗಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಶೋಭಿಸುವವು? ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೇನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ದೀನತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಲೌಕಿಕವಾದ ಉಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಭರವಸೆ ವನ್ನಿಡದೆ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ್ದೇ ಅವನ ಸುಕೃತದ ಫಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಲೌಕಿಕವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಂಬಿದರೆ ಆ ಕೆಲಸವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು; ಹೋದರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೊಕ್ಕರೆ ಅದು ಆಗಿಯೇ ಆಗುವದು.

ಬರೀ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ನೆರವೇರುವದೆಂಬ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಕಾಮ್ಯ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲವು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಬಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೋದರೆ ದೇವರು ಆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವದಂತು ಸರಿಯಷ್ಟೆ; ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಅವನು ಬಂದದ್ದು

ಕ್ಕಾಗಿ ತಾನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವನು. ಇದು ದೊಡ್ಡವರ ಲಕ್ಷಣ. ಧ್ರುವನು ತನ್ನನ್ನು ತಂದೆಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಒಂದು ಹೃದ್ರವಾದ ಕಾರಣ ದಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬುಗ್ರವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಧ್ರುವನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸಕಾಮವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿದ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣು ಧ್ರುವನಿಗೆ ತಂದೆಯ ತೊಡೆಯನ್ನೇರುವ ಶಾಫವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ದರೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೀನರು. ದೀನರ ಬುದ್ಧಿಯು ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯು ಹೃದ್ರವಾಗಿರುವದು. ದಾನಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಯು ಉದಾರವಾಗಿ ರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಜವಾದ ದಾನಿಗಳು ದೀನರಿಗೆ ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದ ಕ್ಷಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರೇ ಕೊಡುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಬಾಲನಾದ ಧ್ರುವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತಜ್ಯೋತಿಶ್ಚಕ್ರದ ಅಧಿಪತಿ ಯಾದ ಮಹತ್ವದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೋಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಧ್ರುವನು ತನ್ನ ಹೃದ್ರಕಾಮನೆಯ ಅವಿವೇಕ ಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ! ದೇವರ ಎದುರಿಗೆ ಹೃದ್ರ ವಾದ ಬಯಕೆಗಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥ ರಾಮ ದಾಸರು ತಮ್ಮ “ಮನಾಕೆ ಶ್ಲೋಕ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿ ರುವ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಸಮ್ಮುಖಾಪಾಂತರವೇನೆಂದರೆ-

“ಸುರತರುಷಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಜೇಡುವಂತ್ರೀ |

ಹರಿಯ ಬಿಟ್ಟಿರ ವಾತಾಡ ||

ಮಿರುಗುವ ಮಗೆಯತ್ತು ಗಾಜು ಬೇಕೆಂಬಗೆ |

ಅರಿವಿವರಾರೊ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ||”

ಇರಲಿ. ಹೀಗೆ ಫಲೇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಕರ್ತೃವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ದೇವರು ಅವರಿಗೆ ಪರಮಪದವಿ

ಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವನಾದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಫಲೀಕೆಯಿಂದಲೂ ದರೂ ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲಿಂಬುವದೇ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಉದ್ದೇಶ.

ವಿಹಿತವಾದ ಇಚ್ಛೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ಫಲೀಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿವ್ಯಾಮಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವದು ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಬಹುದು.

“ ಯದ ಛ್ವಿ ಕುರುತೇ ಜಂತುಸ್ತತ್ತತ್ಕಾಮಃ ಚೇಷ್ಟಿತಮ್ || ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಯಾರುಯಾರು ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದೆಲಾ ಏನಾದರೊಂದು ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಿರುವದು.

“ ಪ್ರಯೋಜನಮನುಷ್ವಿಶ್ವ ನ ಮಂದೋಽಪಿ ಪ್ರವರ್ತತೇ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಎಂಥ ದಡ್ಡಿನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನದ ಮೇಲಿನ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯೋಜನದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವ.

“ ಇಚ್ಛಾ ದ್ವೇಷನಮುಚ್ಛೇನ ದ್ವಂದ್ವಮೋಮೇನ ಭಾರತ |

ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸಂವೇದಯ ಸರ್ಗಿ ಯಾನ್ತು ಪರಂತಪ || ”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವಾಗಲೇ ಎಲ್ಲ ವ್ರಾಣಿಗಳೂ ಇಚ್ಛೆ, ದ್ವೇಷ- ಮೊದಲಾದ ಜೋಡಿಗಳ ಮಂಕುಬೂದಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವವೆಂದು ಅದರ ತತ್ವವು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಮೊದಲು ಅಳುವದು. ಇದರಿಂದ ಅಹಾರದ ಮೇಲಿನ ಅದರ ಇಚ್ಛೆಯು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಾಪಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಚ್ಛೆ, ದ್ವೇಷ- ಮೊದಲಾದ ಜೋಡಿಗಳು ಇರಲೇ ಆರದೆಂಬುದು ಆಗದ ಮಾತು. ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುವದು ಯಾವಿಂದ ಆದೀತು! ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು

“ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಯಾನ್ತು ಭೂತಾನಿ ನಿಗ್ರಹಃ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಯತಿ ”

ಎಂಬ ಗೀತಾವಾಕ್ಯವೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಡಿಯ

ಬೀಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವೇನು ಮಾಡಿತು! ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸ್ವಭಾವವು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ

“ ಕರ್ತುಂ ನೇಚ್ಛಸಿ ಯಸ್ಮೋಹಾತ್ಮರಿಷ್ಯಸ್ಯವೋಽಪಿ ತತ್ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೂ

“ ಮಿಥ್ಯೈಷ ವ್ಯವಸಾಯಶ್ಚೇ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ತಾಂ ನಿರೋಕ್ಷ್ಯತಿ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೂ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೋಹಗೊಂಡವನು ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವನೆಂದೂ ಜಿಗಿಪಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅವನು ಸ್ವಭಾವದ ಬಲಿಗೆ ಬೀಳುವನೆಂದೂ ಅವುಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಮಹಾಭಾರತಯು ದ್ವಂದ್ವದ ಅರಂಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆನೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತನಷ್ಟೆ. “ ನೀನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವು ಮಾಡಿಸಿಯೇ ಬಿಡುವದು ” ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿರುವನು. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಹೇಗೆ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲಿಂಗೂ ಇಚ್ಛೆ, ದ್ವೇಷ-ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದರೂ ಅದು ಸಮ್ಮನ್ನು ಬಿನ್ನಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ತವಾಗುವದು ಹೇಗೆ? ಸಮ್ಮನ್ನು ಬಿನ್ನಹತ್ತಿದ ಆ ಇಚ್ಛೆಗೆ ನಾವು ಏನು ಹೇಳಬೇಕು?

ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೇನೆಂದರೆ- ಇಚ್ಛೆಯನ್ನೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವದು ಸಮ್ಮಿಂವಾಗದ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ದಾರಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯು ಸೀತೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ತನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಪರಶುರಾಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ಎಲೈ ಪರಶುರಾಮನೆ, ನನ್ನ ಬಾಣವು ಹುಸಿಯಾಗಲಾರದು. ಈಗ ನಾನು ಈ ಬಾಣವನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಂಚಾರಶಕ್ತಿಯ ಧ್ವಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲೋ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಲೋ ” ಎಂದು ಕೇಳಿ ಪರಶುರಾಮನ ಸಮ್ಮತಿಯಂತೆ ಅವನ ಪುಣ್ಯ

ಲೋಕಗಳಿಗೆ ನೀರುತ್ತಿದ್ದಿರನು. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಚಾಣವು ಹೇಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗದೋ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯು ಅದಕ್ಕೇನನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರತು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಪರಶುರಾಮನು ತನ್ನ ಸಂಕಾರ ಶಕ್ತಿಯು ಧ್ವಂಸದಿಂದ ತನಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಸಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಬಾಣದ ಗುರಿಗೆ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ತನ್ನ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ತಾನು ಮುಕ್ತನಾದಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗಿಗೇ ನಡೆದರೊಂದು ಬೀರೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಬೀರೆ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ವೊದಲು ಈಗ ಅದು ಯಾವದಾರಿಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ-

“ ಕಾಮ ಏಷ ಕ್ರೋಧ ಏಷ ರಜೋಗುಣಸಮೃದ್ಧವಶಿ ”

ಎಂಬ ಗೀತಾವತನದಂತೆ ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗಳೆಲ್ಲಾ ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ಈ ಇಚ್ಛೆಗಳು ನಮಗೆ ಹಾನಿಕರಗಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವಾಗ ಲೆಲ್ಲಾ ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಚ್ಛೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಸುಖದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಈ ಬಗೆಯ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಸತ್ತ್ವಗುಣದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಸತ್ತ್ವಗುಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಚ್ಛೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವಂಥವುಗಳಾಗಿರುವವು. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಗತಿಯೇನೆಂದರೆ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಬಾಳೆಯ ಗಿಡವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯೂ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಪರಹಿತದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಪೋಷಣೆಯೂ ಅದರೊಳಗೇ ಸೇರಿರುವದು. ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಿದ್ದರಷ್ಟೆ ಅವನು ಪರಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಹಿತ

ತದ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳು ನಿರ್ಮೂಲವಾದೀತೆಂದು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹೀಯಾಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೊಗಳುವ ಮಾತು ಇರಲಿ.

“ ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧೋ ಭೂತೇಷು ಕಾಮೋಽಸ್ಮಿ ಭರತಷಠ ”

ಎಂಬ ಗೀತಾವಾಕ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಇಚ್ಛೆಯು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಧರ್ಮವೆಂದರೇನು? ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ವ್ಯವಹಾರ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೇ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವವನಾದರೆ ಜಗತ್ತು ಹೇಗೆ ಸಾಗಬೇಕು? ಪರಹಿತಕಾರಿಗಳೆಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನ ಸುಸ್ಥಿತಿ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನವೇ ಪರಮಧರ್ಮವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖದ ಮೇಲಿನ ಸಂಕುಚಿತಬುದ್ಧಿಯು ಅತಿವಿಶಾಲವಾದ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಗೊಂಡೀತು? ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ದೊಡ್ಡ ಬಾಯಿಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮನಸ್ಸು ಅರಳಿಕೊಂಡು ಅಗಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಮನಸ್ಸು ಅಗಲವಾಗುವದೆಂದರೇನು? ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ವಹಿಸುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಇ-ಛೆ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಜಗತ್ತಿನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಹೆಣಗುವ ಮಾತೊಂದು ಕಡಿ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪರಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹವನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವವು. ಹಿಂದೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚಿ

ದಾಗ ದೇವತೆಗಳು ದಧೀಚಿಯುಷಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ಮೂಳೆ ಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ದಧೀಚಿಯುಷಿಯು ಲೋಕಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಲೋಕಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ದೇವ ತೆಗಳು ಇದನ್ನರಿತೇ ಅವನ ಮೂಳೆಯನ್ನು ಪೇಡಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಮನಃ ಪೂರ್ದಕವಾಗಿ ಪರಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಬೇವನಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುವದು ನಿಷ್ಪ್ರ ಕಷ್ಟವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೂ ದಧೀಚಿಯು ಪರಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿ ತನ್ನ ಮೂಳೆಯನ್ನು ದೇವ ತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಕೂಡ ಭೇದಿಸಲಾರದ ವೃತ್ರಾ ಸುರನ ಶಿರಸ್ಸು ಪರಹಿತಪರನಾದ ದಧೀಚಿಯ ಮೂಳೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆಯುಧದಿಂದ ಧೂಳೆದ್ದು ಹೋಯಿತು.

ಯಾವ ಸೌಕರ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ನಾವು ಪರಹಿತದ ಅಭಿ ಮಾನವನ್ನು ವಹಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ವಿಚಾರದ ಮಾತೆಂದು ತೋರ ಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರಿಗೆ ಪರಹಿತವು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಯಾವನಾಗಲಿ ಪರಹಿತದ ಕಲ್ಪನೆ ಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಅವನಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವು ಅನಿರ್ಭವಿಸಿ ಎಲ್ಲಿ ಸೌಕರ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯೂ ಅವನನ್ನು ತಾವಾಗಿಯೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕಾಣುವನ್ನು ನಾಥಿಸುವವು. ಮನುಷ್ಯನು ಪರಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಬೇ ಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು; ಅದನ್ನು ದೇವರು ಕೊನೆ ಗಾಣಿಸುವನು. ಮನುಷ್ಯನು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ. ಸಾರ್ವಜನಿಕಕಾರ್ಯವು ದೇವರಿಗೆ ಬಹು ಹಿತವಾದದ್ದು ನೋಡಿರಿ--

“ ಪರಹಿತಮು ಕೈವಲ್ಯಮ | ನುರೆ ತೂಗುತೆ ಪರಹಿತಮನೆ ಪರ್ಚಿನದೆಂದಾ ||

ಹರಿ ಕೈವಲ್ಯವಿಳಿಯುತೆ | ಪರಹಿತಕೆ ದಶಾವತರಮಂ ತಳೆದರ್ಪಂ ||

ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬದಗುವದೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣವು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವದು. ರಾಕ್ಷಸರು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ತಿನ್ನತಕ್ಕ

ಮರು. ರಾವಣನು ರಾಕ್ಷಸತ್ವದ ಸರಸಾಪಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನು. ರಾಮನು ಬಿಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮನು ರಾವಣನ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವದು ಶಕ್ಯವೇ? ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಅಪಹಾರಮಾಡಿದಂಥ ರಾವಣನ ಹತ್ತುತಲೆಗಳನ್ನು ಕಿಂಪಾಡಬೇಕೆಂದು ರಾಮನು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪಮಾಡುತ್ತಲೇ ಸುಗ್ರೀವನ ಸೇನೆಯು ತಾನಾಗಿ ಸಮಾಯಕ್ಕೆ ಬದಗಿತು. ಸಮುದ್ರ ರಾಜನು ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಮನಿಗೆ ಶರಣುಬಂದನು. ಈಸಂಸ್ಥಿತಿಗಳುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ರಾಮನು ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲಾ ತಾವಾಗಿಯೇ ಬದಗಿದವುಗಳು. ಮನುಷ್ಯರು ರಾಕ್ಷಸರ ಮೇಲೆ ತಾವಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವದೇನು! ಕಪಿಗಳು ರಾಜರ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ನಡೆಸುವದೇನು! ಇವೆಲ್ಲಾ ದೈವವಿಲಾಸ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಅನರ್ಘ ರಾಘವಕವಿಯು

“ ಯಾನ್ತಿ ನ್ಯಾಯಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ತಯಾಂಜೋಽಪಿ ಸವಾಯತಾಂ |

ಅನುಭಾನಂ ತು ಗಚ್ಛಂತು ನೋದರೋಽಪಿ ವಿಮುಞ್ಚತಿ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟವನಿಗೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳೂ ನೆರವಾಗುವವೆಂದೂ ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವವನನ್ನು ಬಡಹುಟ್ಟಿದವನೂ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗುವನೆಂದೂ ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕಹಿತದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಅರಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸಮ್ರಾಟರು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಬ್ಬದ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಆರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಆಚರಿಸುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗುತ್ತದೆ. ದೀಕ್ಷದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ನೋಡಿಸುವೆವು.

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷವು ಕಳೆದು ಎರಡನೇ ವರ್ಷದ ಪ್ರಥಮ ದಿನವು ಕೈತ್ರಶುದ್ಧಪ್ರತಿಪದೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಉದಯರಾಗವನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಕುತ್ತುದಿಂದ ಪಾ ರಾಗಿ
 ವಡೆದ ಹೊಸವರ್ಷದ ಪೊದಲನೆಯ ಈ ದಿನವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಬ್ಬ
 ವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯುಗಾದಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ದಿನ ದೇವತಾ
 ರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಬರುವ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮ
 ತ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತ ಕರ್ಮಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ
 ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಇದರ ಸೂಚಕ
 ವಾಗಿ ಬೇವುಬಿಲ್ಲವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದುಂಟು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇದು ರಾಮರಾಜ್ಯ
 ಪಾರಂಭವಾದಂಥ ದಿನವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಥ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ
 ಸುಯೋಗವು ನಮಗೆ ಮತ್ತೆತ್ತಮ್ಮ ಉಂಟಾಗಲೆಂದೂ ಆ ದಿನದ ಉತ್ಸವ
 ದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ಸವನಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ರೀರಾಮನವನು; ಪಿತೃಭಕ್ತಿ
 ಪರಾಯಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮಾರ್ತಿಯು ಮನುಷ್ಯಕೋಟಿಯ
 ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ದುಷ್ಕನಾದ
 ರಾವಣನೇ ಪೊದಲಾದವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉದ್ಧಾರಮಾ
 ಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ದಿನ. ಸಮ್ಮತ್ತಿಯೂ ಆ ಬಗೆಯ
 ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳುಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಆ ದಿನದ ಉತ್ಸವವನ್ನು
 ನಡೆಸಬೇಕು.

ಚೈತ್ರಶುದ್ಧದ ಹುಣ್ಣಿವೆಯು ಹನುಮಜ್ಜಯಂತಿಯ ಹಬ್ಬ; ಹುಟ್ಟಿ
 ದಂದಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಜಿರಂದೀವಿಯೆಂಬವನಿಯನ್ನೂ
 ಪಡೆದು ವಜ್ರಕರೀರಿಯಾಗಿ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು
 ಸಂಪ್ರೀತಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಮಾರುತಿಯ ಜನ್ಮದಿನ. ಶರೀರಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ
 ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಬಯಸುವವರು ಆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ನಾಧಿಸಬೇಕು.

ವೈಶಾಖಶುದ್ಧ ಚತುರ್ದಶಿಯು ಸೃಸಿಂಹಜಯಂತಿಯು; ಇದು ತನ್ನ
 ಹೊರತು ಬೇರೆ ದೇವರಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಸುರಿಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ
 ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಸರಸಿಂಹವತಾರ
 ವನ್ನು ಮಾಡಿದ ದಿನ. ದೇವರಿಂದಾ ನೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಉಜ್ಜೀವನವಾಗು
 ವದಕ್ಕೆ ಈ ಹಬ್ಬವು ಅಗತ್ಯ.

ಶ್ರಾವಣಶುದ್ಧಪಂಚಮಿಯು ನಾಗರಪಂಚಮಿ; ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಚಂಡನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿದಾಗ ಕೊಂಬೆಯು ಮುರಿದು ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲಿಯು ಬೆಂಬ ಕ್ರೂರಸರ್ಪವು ಹಣ್ಣಾಗಿ ತನ್ನ ಕ್ರೂರತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿವಸವು. ಆಸುರೀಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಲೇ ಎಂಥ ವಸ್ತುವಾದರೂ ದೈವೀ ಸಂಸತ್ತ ಸ್ವಹೊಂದಿ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಮೀಪದೊಂದುದನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈದಿನ ಆ ಹಾವಿನ ಬಾತಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಾಲುತುಪ್ಪವನ್ನಿಟ್ಟು ದರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಇನ್ನೊಂದೊಂದೆ ಹಾಸಿನಂಥ ದುಷ್ಟಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಗವದ್ವರ್ಮಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಧರ್ಮಬೋಧೆಗೆ ಈದಿನವು ಸೂಚಿಸ.

ಶ್ರಾವಣಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿ. ಶೋಕ ಪಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರಚರಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ಯಾಯವೂ ಅನೀತಿಯೂ ಅನಾಚಾರವೂ ಹಬ್ಬಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆಲಕ್ಕೆ ತೂದು ತನ್ನ ಶೋಕಗದಾಯಾಸಿಕ್ತೇತನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಮಾತ್ಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಪತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ದಿನ. ದುಷ್ಟರ ಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಶಿಷ್ಟರ ಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸುವವರು ಈದಿನ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಭಾವ್ಯಪದಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿಯು ಗಣೇಶನ ಹಬ್ಬ. ಗಣಪತಿಯು ಗಜಾಸುರನೆಂಬ ಉನ್ಮತ್ತನಾದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಶೋಲೆಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಸಮಸ್ತವಿಘ್ನಗಳ ಮೇಲಿನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ದಿನ. ಧರ್ಮರಾಯನು ಕೂಡ ತನ್ನ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಇದ್ದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರುವದರಿಂದ ಸಮ್ಮ ಶ್ರೀಯಃಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿರುವ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಪ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೇ ಬೇಕು.

ಅಶ್ವಿನಶುದ್ಧದಶಮಿಯು ವಿಜಯಾದಶಮಿಯು; ಪಾಂಡವರು ನಿಶಿವರ್ಷ ವನವಾಸವನ್ನಾಗಿ ವರ್ಷ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನಾಗಿ ತೀರಿಸಿ ತಮ್ಮ ದುರೈವದ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಧನಬಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರಾ

ಟನಗರದ ಮುಂದಿನ ಶನಿವಾರದಿಂದ ತಿರುಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ದಿನ. ಆ ದಿನದ ಸುಹರ್ತಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಸಂಪೂರ್ಣಜಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೃಹತ್‌ಸಮಾಧಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರಂತೆ ನಮಗೂ ಬಂದವನ ಸುಯೋಗದ ಕಾಲವು ಬರುವದೆಂಬ ಭರವಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಈ ಹಬ್ಬವು ಬಲ್ಲ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಶ್ವಿನ ಬಹುಳತ್ರಯೋದಶಿಯಿಂದ ಎದಬಿದದೆ ಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧಪದ್ಮಿನಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದುದಿನ ದೀಪಾವಳಿಯ ಹಬ್ಬ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ದಾನವಾಗಿ ಬಂದ ಮೂರು ಹೆಣ್ಣಿಯುಭೂತಿಯನ್ನು ವಾಮನನು ಅಳಿದ ದಿನಗಳು. ಮೂರುಲೋಕವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟ ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೊಡಿಕೊಂಡ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬ ಮದಾಭಕ್ತನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅಂಶವನ್ನು ನಮ್ಮೊಳಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಲಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸುವಂಥ ರಾಜನಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಪುಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸುಯೋಗವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಧನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪೂಜೆಯಾಗುವದು. ಬಲಿರಾಜನು ಗೋಗಳ ಮೇಲೆ ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನ ತೃಪ್ತಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಗುಣವನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಸ್ತುತಿಸದೆಯ ದಿನವು ಗೋಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ರಾಜ್ಯವು ಆನಂದಮಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬದನ್ನು ಸ್ಮೃತಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವದು ಬಹಳ.

ಮಾಘಬಹುಳಚತುರ್ದಶಿಯ ಶಿವರಾತ್ರಿ; ಬಂದು ದಿನ ವಿಷ್ಣುವೂ ಬಹುಸುಖ ಈಶ್ವರನ ಆಪ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಈಶ್ವರನ ಅಳವು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೋರಗಿ ಸಿರಾಶರಾಗಿ ಆ ದಿನದ ಅಹಾರವನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದೇ ಯೋಚನೆ

ನೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಈಶ್ವರನು ಆ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅನರಮುಂದೆ ತಾನೇ ಅನಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸ್ತುತಿವರ್ಷದ ಆ ದಿವಸ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿರಾಹಾರಿಗಳಾಗಿ ಈಶ್ವರೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಾನು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಸ್ತುತವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸಿವರಾತ್ರಿಯ ನಿಷಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಛೆಯೂ ಇದೆ. ತ್ರಿಪುರಾಸುರನ ಹಾಸನೆಯಿಂದ ಬಂದು ಬೆಂಡಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವನ ನಾಶಕ್ಕೇನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶಾಂಗಚಿತ್ತನಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಅವನ ವಿಚಾರನಾಮಧ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟಗೊಂಡಿ ಈಶ್ವರರೂಪವಾಗಿ ಅವನ ಬಲಾಟವನ್ನು ಬಿಡೆ ದುಕ್ಕೊಂಡು ಹೊರಬಿದ್ದು ತ್ರಿಪುರಾಸುರನಿಗೆ ವೃತ್ಯವಾಯಿತಂತೆ. ಆ ದಿನವು ಮಾಘ ಬಹುಳಚತುರ್ದಶಿಯಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅನರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅನಿರತನಿರತನ ನಿಶಾಕಲ್ಯಾಣ ನಮ್ಮ ನಿಶಾರಣೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೂರ್ತೀಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಈ ಸ್ತುತವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವದು.

ಫಾಲ್ಗುನಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಮಿಯು ಹೋಲಿಕೆಗೋತ್ಸವ. ಇದು ಈಶ್ವರನಿಂದ ಕಾಮದಪುನವಾದ ದಿನ. ನಿಷಯಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕೂಡ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನನುಸರಿಸಬೇಕು.

ಇಂಥ ಹಬ್ಬಗಳು ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕೆ, ಸ್ತುತಿದಿವಸದ ಇದ್ದೇ ಇರುವವು. ಈ ದೇವತಾಸಂಬಂಧವಾದ ಉತ್ಸವಗಳ ಜೊತೆಗೆ ದೇವತಾಂಶಸಂಭೂತರಾದ ಅಚಾರ್ಯವರು ಪರ ಬಯಂತ್ಯುತ್ಸವಗಳೂ ಇರುವವು. ಅನೇಕ ಅಚಾರ್ಯವರುಪರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನೇತ್ತಿ ಧರ್ಮವನ್ನುದ್ಧಾರಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಸ್ವಕಟಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಶರೀರದಿಂದ ಅಜರಾಮರರಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನವನು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವತಾ ಜನ್ಮದಿನಗಳಂತೆ ದೇವತಾಂಶಸಂಭೂತರ ಜನ್ಮದಿನಗಳನ್ನೂ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಅನೇಕಧರ್ಮಸ್ಥಾನಕರ

ತೌರುಷನೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಧರ್ಮಸಂಘದವರ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಸ್ಥಾನಕರ ಜಯಂತಿಯೂ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಯಾವ ಯಾವ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈಗ ಪುಷ್ಟಿಗೊಂಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಧರ್ಧ ಕಣ್ಣುಜಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಾದರೂ ಇರುವುದು. ವೇಲುಸಿರಿಟ್ಟಿರುವ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬೇಸವನ್ನೇರೆದು ಬದುಕಿಸುವದಾಗಲಿ ಕತ್ತುಹಿಸುಕಿ ಕೊಲ್ಲಿವದಾಗಲಿ ಈಗಿನ ಜನತೆಯ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಹಬ್ಬಗಳ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದದ್ದು. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಂಥ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಚೀನಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಲ್ಪಕೃತನಾಗತಮಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಉಪಕಾರವೂ ನಮಗೆ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಎಂಥೆಂಥ ಜಿಕ್ಕುಟ್ಟಿನ ಸ್ವಸಂಗಗಳು ಬಂದರೂ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೈಬಿಡದೆ ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ಮೂಲಧನವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ನಾವು ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಸುವದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ದೇಹವನ್ನೂ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಅವರ ಶೃಷ್ಟಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವರವರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅವರ ವೃತ್ತತಿಥಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು ದೇವತಾಂಶ ಸಂಭೂತರು ಕೀರ್ತಿಶರೀರಿಗಳಾಗಿ ಚಿರಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದುಬಂದರಿಂದ ಅವರ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಜನ್ಮತಿಥಿಯು ಮುಖ್ಯ. ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯರ ವಿಕಾರವು ದೇವತಾಂಶಸಂಭೂತರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಅಂಥವರ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ವೃತ್ತತಿಥಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರಾದ್ಧವೆಂಜು ಹೆಸರು. ಹಬ್ಬಗಳಾಗಲಿ, ಜಯಂತಿಗಳಾಗಲಿ, ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಾಗಲಿ- ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡೆಸಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕಹಿತವನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ

ಕೊಲ್ಕೆ ಬೀಕೆಂಬ ಈ ಕಾಮನೆಯು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ್ದರಿಂದ ನಿಹಿತವಾದದ್ದು.

ನಿಹಿತವಾದ ಇಚ್ಛೆಯು ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವ ಬಂದು ಮಾತು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ— ಇಚ್ಛೆ, ಹಗೆತನ— ಬೊದಲಾದವುಗಳು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಸ್ತುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುವವರೆಗೂ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿರುವವು. ಆದರೆ ಅವು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದಾಗ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಉತ್ತಮಸ್ನೇಹಿತರೇ ಆಗುವವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಅವನನ್ನು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವು. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕಸದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಆತ್ಮಾಶ್ರಯವು ದೇವರ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ನೀವು ನಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುವ ಕೋಪವನ್ನು ಭಗವಂತನು ನಮಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!— ಏಂಬದರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಇಚ್ಛೆ, ಹಗೆತನ— ಬೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಲಾಗದು; ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.”

ಕರ್ಮದ ಅವಿನಾಶಿತ್ವ.

ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಇರುವಾಗಲೇ, ನಮಗೆ ದೇವರು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ, ನಮ್ಮ ಬೇವಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಮುಗಿದುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮದ ಉಪಯೋಗವೇನಾಯಿತೆಂಬ ಶಂಕೆಯು ದಯಿಸಬಹುದು. ಕರ್ಮವು ಏನಿಗೂ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆಯಾದರೂ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಮುಗಿಯುವದು. ನಮಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬದಗುವ ಸುಖಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕರ್ಮದ ಫಲಗಳೇ. ಒಡನೆ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾರದಂಥ ಕೆಲವು ಕರ್ಮಗಳು ಸಮಯವನ್ನು ಕಾದಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಏಂದೋ ಒಂದುದಿನ ತಮ್ಮ ಫಲವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚುವವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸ ರಾವತೀರ್ಥರು ಹೇಳಿರುವ ಬಂದು ಕಥೆಯು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲನೆಂಬುವನು ಮಲ್ಲಿನೆಂಬುವನನ್ನು ಒಂದು

ದಿನ ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾಡತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಮಲ್ಲಿಸು ಕೋವಾ
ವೇಶದಿಂದ ಪರವಶನಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಬಡುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು
ಹೀಯಾಳಿಸಿದ ವಾತಿಗಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವಷ್ಟು ಕೋಸನ್ನು ಬರು
ವದನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಲ್ಲಿಸಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಕೋಸನ್ನು
ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಕಲ್ಲಿನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು ಯಾರು? ಈ ವಿಷಯವು
ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ. ಲೌಕಿಕನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಯು ಮಲ್ಲಿಸನ್ನೇ ಕೊಲೆ
ಗಾರನೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು; ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬ
ರುವದೇನೆಂದರೆ ಕಲ್ಲಿನು ಈ ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಹೀಗಿನ ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದೇ
ಅನೇಕಸೇಳೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಹೀಯಾಳಿಸಿದ್ದನು ಅವರು ಇವನ
ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡಲಾರದೆ ತಮ್ಮ ಕೋಸುಸನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿ
ಕೊಂಡು ಇವನಿಗಾಸತ್ತಿದ್ದರಾಗಲಿಂದು ಒಂದೊಂದು ಹರಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ
ದ್ದರು. ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುವಿಕೆಯೂ ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಫಲ
ವನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನು ಮಲ್ಲಿಸನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಲೇ
ಅದುವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಗಳೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಅನೇಕ ಪಾಲುದಾರರ
ಹಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನಾರಂಭಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟಾದೊ
ಡನೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನು ಆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸಹೆ
ಸಿಬಿಡುವಂತೆ- ಕಲ್ಲಿನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಕಲ್ಲಿನ ಮರಣಕ್ಕೆ
ಮಲ್ಲಿಸು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನ ಪಾತ್ರ. ಪಾಲನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಹಣವೆಲ್ಲಾ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನದೇ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನೊಬ್ಬ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ವ್ಯವ
ಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನಾವು ಧೂಪವನ್ನುಳ್ಳವನಾಗುವನು ಅದರಿಂದ ಆ
ವ್ಯಾಪಾರದ ಆದಾಯ ಸಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಿಸೊಬ್ಬನೇ ಭಾಗಿಯಲ್ಲ; ಪಾಲುದಾ
ರರೆಲ್ಲಾ ಭಾಗಿಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಲ್ಲಿನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಿಸೊಬ್ಬನೇ
ಕಾರಣನಲ್ಲ; ಯಾರು ಯಾರು ಹೀಯಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ನಾಶವನ್ನು
ಬಯಸಿದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಲೆಗಾರರೇ. ಹೀಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ
ಸಣ್ಣ ದುಷ್ಟದೈವಗಳು ಆಗಲೇ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದಿದ್ದರೂ ಅವನ
ಮರಣದೊಡನೆ ತಾವೂ ಮರಣವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ತಮ್ಮ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು
ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಗೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವು. ದುಷ್ಟರ್ಮಗಳೂ ಹೀಗೆ

ಯೋ; ಸತ್ಕರ್ಮಗಳೂ ಹೀಗೆಯೇ. ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಹೊರತು ಅವು ಎಂದಿಗೂ ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ನೀತಾದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ನೀತಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಿಗಾಗಿ ಬಂದು ಅರಗಿಯನ್ನು ಪಂಚರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳಂತೆ. ಅರಗಿಯನ್ನು ಪಂಚರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ವಾತವನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವದು ನಮಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಕರವಾಗಬಹುದು. ಅದರ ಬೆಕ್ಕಿನ ತೆಲ್ಲಾಬಿತ್ತು ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣವಂತೆತ್ತೇ ಆಗುವದು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಮರದ ಮೇಲೆ ಪೃಥವವಾಗಿ ಕಳಿತ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸುಯಿತ್ತು ತನ್ನ ಬಂಧುವರ್ಗದವರೊಡನೆ ಅನಂದದಿಂದ ಇರುವ ಸುಖೋಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅತಿಗೆ ಪಂಚರದವಾಸವು ಹೋಗಿ ಹಿತಕರವಾದೀತು! ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ನಿನಗೂ ಬದಲಾಯಿತು ಆಗ ಅಗಲಿ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತಂತೆ. ಆ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಅಗಲೇ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ನಾಮ ಧ್ಯಾನಿರಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪೃಥವಾರಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಮರ್ಥನಾದ ಬೃಹ್ಮ ಸ್ಯವ ಸ್ಥಾಪಕನ ವಾರಿಯನ್ನು ಕೂದಿದ್ದು ಆ ಶಾಪವು ರಾಸಣಸನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ತನ್ನ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಹೊರತು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನಾಶವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಸಕಾಮರಾಗಿ ಅಥವಾ ನಿಷ್ಕಾಮರಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳು ನಮಗೆ ಈಗಲೇ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಯಾವನು ಕೂದಿದ್ದು ಮುಂದೆ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವವು.

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಕರ್ಮವನ್ನಾರವು ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬಹು ಹಿಡುವದರೊಳಗೇ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ; ಬಿಟ್ಟಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹೋಲಿಕೊಡದೆ ಗಾಯನವು ಬದ್ಧುತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಬಿಟ್ಟಿಬ್ಬರು ತೇಷ್ಟೆಗಾಗಿ ಬರೆದರೂ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಏನು ಕಾರಣ? ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದೆಂಬ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಈಗಿನ

ಪ್ರಪೃತ್ತಿಗಿಲ್ಲಾ ಸಮ್ಯ ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಮಷೇ ಕಾರಣವೆಂದೂ ಅವನ್ನು
ವಿೂರುವದು ಸಮ್ಯದಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹೊತ್ತು
ಕೊಂಡು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ ಸಮ್ಯ
ಕಲ್ಮಷೇ ಆಪ್ತೆ. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಒನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟದಿದ್ದು
ಅದು ಈಗ ನಮಗೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾವು
ಈಗ ಎಚ್ಚತ್ತು ಅದನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವಂಥ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರಾಯಿತು. ಬಳ್ಳೇ ಸಂಸ್ಕಾರವಿದ್ದರೆಂತು ಉತ್ತಮವೇ
ಆಯಿತು. ಕೆಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ಈಗ ಸಮ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅದನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಬ
ಹುದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟು. ಪುರುಷಪ್ರಯ
ತ್ನಕ್ಕೆ ವಿೂರಿದ್ದು ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಾರಬ್ಧ
ವನ್ನು ಪೌರೂಷದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಕಲ್ಮದ ಪ್ರಾಬ
ಲ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಜಯವಿಲ್ಲ.

ಜನತೆಯ ಸೇವೆಯು ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆ.

ಕಲ್ಮಗನಿಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ
ದರೆ ಅದರಿಂದ ಸಮ್ಯ ಉದ್ಧಾರವಾದೀತೇ ಹೊರತು ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದಿ
ದ್ದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನ
ವೇನೆಂದೂ ಸಂತುಷ್ಟ ಹುಟ್ಟಬಹುದು ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ
ಸಾರ್ವಜನಿಕಸೇವೆಗೂ ಭಗವತ್ತೇವೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲ. ಜನತೆಯೇ
ಜನಾರ್ದನ. ಭಗವಂತನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಪರಹಿತ
ಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಮಣ್ಣು ಬೆಮ್ಮೆಮ್ಮೆ ಕಲ್ಲು ಗುವದರಿಂದ
ಕಲ್ಲಿಗೆ ಉಪಕಾರಕವಾಗುವದು. ಕಲ್ಲಿನ ಕೊನೆಗೆ ಮಣ್ಣಾಗುವದರಿಂದ
ಮಣ್ಣಿಗೆ ಉಪಕಾರಕವಾಗುವದು. ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕೊಳೆತು
ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗುವದು. ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ.
ಕಪ್ಪೆ ಹಾವಿಗೆ ಆಹಾರ; ಹಾವು ಮುಂಗಲಿಗೆ ಆಹಾರ; ಮುಂಗಲಿ
ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಆಹಾರ; ಇನ್ನೊಂದು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಆಹಾರ. “ ಬೀವೋ
ಜೀವಸ್ಯ ಜೀವನಂ ” ಎಂಬಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮವೇ ಹೀಗಿರುವದು.

ಮನುಷ್ಯನೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗೆಂದು ಬಿಚ್ಚಿರಿಗೊಬ್ಬರು ಪಶುಗಳಂತೆ ಆಹಾರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪಶುಗಳು ಬಂದಕ್ಕೊಂದು ಆಹಾರವಾಗುವದು ಅವಿವೇಕಪೂರ್ವಕವಾದ ಪಶುತ್ವದ ಚಿಹ್ನೆ. ಮನುಷ್ಯನು ವಿವೇಕಪೂರ್ವಕವಾದ ಆಹಾರವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಆಹಾರವಾಗುವದೆಂದರೇನು? ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಶರೀರಬಲವನ್ನಾಗಲಿ ನಿಧ್ಯಾಬಲವನ್ನಾಗಲಿ ಇತರರಬಲಸ್ತತಿಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವದು. ತನ್ನ ಬೇವಸವೆಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅದರೆ ಅವನು ಇತರಿಗೆ ವಿವೇಕಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಹಾರವಾದಂತಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದು. ಕಲ್ಲಿಮಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೂ ಪಶುವ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವು ಪರಪಶತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ನಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಕ್ಕೊಂದು ಆಹಾರವಾಗುವವು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಳವ ಮನುಷ್ಯನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕಹಿತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದರ ಮೂಲಕ ತಾನು ಇತರಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಕಿಗಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ವಿವೇಕದ ಫಲ.

ಜನತೆಯೇ ಜನಾರ್ದನಸಂಬರ್ಧವನ್ನು ಬಂದು ಕಛೆಯು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿಟ್ಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಅವನಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಕನಸಾಯಿತು.

ಮನುಷ್ಯ - (ಎದುರಿಗೆ ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವನನ್ನು ನೋಡಿ)
ನೀನು ಯಾರು?

ಚಿತ್ರ - ನಾನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು.

ಮನುಷ್ಯ - ನೀನು ನಿನನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿ?

ಚಿತ್ರ - ಈ ಬೋಕದಲ್ಲರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಮನುಷ್ಯ - (ತಾನು ದೇವರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವ್ಯವಾಹಾರಿಕವಾದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಭಕ್ತರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಲಾರದೆಂದು ಸಂಶ

ಯಗೊಂಡು) ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಬರಲಾರದಲ್ಲವೇ?
ಜನತೆಯ ಸೇವೆಯವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವದಿಲ್ಲವೋ?

ಚಿತ್ರ—ಜನತೆಯ ಸೇವೆಯವರು ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆಯವರೆನಿಸುವರೋ ಇಲ್ಲಿವೋ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಬರೆಯುತ್ತೀನೆ. (ಎಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ತಾನು ತಂದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು) ಈಗ ನೋಡು; ವಿಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀನೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಹರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಜನತೆಯ ಸೇವೆಯೂ ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆಯೂ ಒಂದೇ. ಜನಾರ್ದನನು ನಮ್ಮಕ್ಕಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನತಾರೂಪಿಯಾದ ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನ ಇದನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗಿಯೇ ತೀರುವದು.

ತ್ರಿಗುಣಗಳ ಸಂಬಂಧ.

ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯೆಂದರೇನು? ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ. ಈಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತ್ವ ರಜ, ತಮ-ಎಂಬ ಮೂರುಗುಣಗಳಿಂದ ಆಗಿರುವದೆಂದು ಸಾಮ್ಪ್ರಿಕೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ನಿಯಮದಂತೆ ನೋಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕನಾದವನೇ. ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹವೂ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು; ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸೂ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಗುಣವು ಉತ್ಕರ್ಷಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದೆಂದರ್ಥ. ಗುಣಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಅವಕರ್ಷಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಕಾರವಾದಬೇಕಾಗುವದು.

ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ-ಎಂಬ ಈ ಮೂರುಗುಣಗಳೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತೊಡಕಿಸಲ್ಲಿ ಕೆಡುವವು (ಗೀ. ೧೪-೫). ಹೇಗೆಂದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ

ಸತ್ತ್ವಗುಣವು ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವೆಂಬಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದದ್ದಾದ ಕಾರಣ ಪ್ರಕಾಶ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದ್ದು ಮತ್ತು ನಿರೂಪದ್ರವಕಾರಿಯಾದದ್ದು ; ಇದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಾನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರ್ದೇನೆಂಬ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರ್ದೇನೆಂಬ ಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಸುವದು (ಗೀ. ೧೪-೬). ರಜೋಗುಣವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಸತ್ತಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂಥದ್ದು ಇಲ್ಲಿದ್ದನ್ನು ಬಯಸುವ ಮತ್ತು ದೊರೆತದ್ದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡಿಸುವ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ರಜೋಗುಣವು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೆಡುವದು (ಗೀ. ೧೪-೭) ಮೂರನೇ ತನೋಗುಣವು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಂಟಾದ ಅನಿವೇಕರೂಪವಾಗಿ ಮರವು, ಜಡತ್ವ, ನಿದ್ರೆ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವದು (ಗೀ. ೧೪-೮).

ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸ್ವರೂಪವೇನೆಂದರೆ-ಸತ್ತ್ವಗುಣವು ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ರಜೋಗುಣವು ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ತನೋಗುಣವು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಿಲುಕಿಸುವದು (ಗೀ. ೧೪-೯). ಇದರಿಂದ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಮೂರುವುಂಟಾಗುವದು. ಸತ್ತ್ವಗುಣದವರು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ರಾಜಸರು ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ತಾಮಸರು ಪ್ರೇತಗಳನ್ನೂ ಭೂತಗಣಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುವರು. (ಗೀ. ೧೬-೪). ನಂದಗೋಪಾದಿಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಸತ್ಪ್ರಜಿತನು ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದ ನಾಲ್ವತ್ತೈಕ ಪೂಜೆಯುಂಭಾಗವೆಂದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗುಣಗಳು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದದ್ದನ್ನು ಆಶಾಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಸತ್ತಿಯಿಸಬಹುದು. ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ-ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವಗುಣವೂ (ಗೀ. ೧೪-೧೧) ವರದ್ರವ್ಯದ ಅಶೆಯೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕೆಂಬ ಲಪಲಪಿಕೆಯೂ ಕೆಲಸವನ್ನಾರಂಭಿಸುವಿಕೆಯೂ ಹರ್ಷ ರಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಅಶೆಯೂ ತೋರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಜೋಗುಣವೂ (೧೪-೧೨) ಅನಿವೇಕವೂ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ತೊಡಗದಿರುವದೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಬಿಡುವದೂ ಮೂಢತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾಲ

ದಲ್ಲಿ ತನೋಗುಣವೂ (೧೪-೧೫) ಉದ್ಭೂತವಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನ ಭವಿಷ್ಯದ್ವೋಗವೂ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಇವುಗಳ ಉದ್ಭೂತಿಯನ್ನವಲಂಪಿಸಿರುವದೆಂದು ಗೀತೆಯು ಹೇಳಿರುವದು. ಮನುಷ್ಯನ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವಗುಣವು ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪುಣ್ಯಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ (ಗೀ. ೧೪-೧೫) ರಜೋಗುಣದ ಉಪಟಳವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಕರ್ಮಸಕ್ತರಾದ ಜನರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೂ ತನೋಗುಣದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರೆ ಪಶುವಕ್ಷಿಜನ್ಮವೂ (ಗೀ. ೧೪-೧೫). ಉಂಟಾಗುವದು.

ಯಜ್ಞಾದಿಗಳ ತ್ರೈವಿಧ್ಯ.

ವ್ಯಾಸಮಾರಿಕಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಗುಣಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬುದಂತು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕಕರ್ಮಗಳ ಕಡೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಕ್ತರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ—

‘ಯಜ್ಞದಾನತಪಃಕರ್ಮಸತ್ಯವ್ಯುಪಾಸುರ್ಮೇವತತ್ |

ಯದ್ಭೂದಾನಂ ತಪಶ್ಚೈವ ಪವನಾನಿ ಮನೀಷಿಣಾಮ್ ||’

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಶುದ್ಧಿಕರಗಳಾದ ಯಜ್ಞದಾನತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಿಹೇಳಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಭೇದಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದು ತಾಮಸತ್ವಾಗ (ಗೀ ೧೪ - ೬). ಶರೀರಕ್ಕೆ ಆಹಾರಸವಾಗುವದೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವದು ರಾಜಸತ್ವಾಗ (ಗೀ ೧೪ - ೭) ಅದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸತ್ತಿಯನ್ನೂ ಫಲಾಶೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದು ಸಾತ್ತ್ವಿಕತ್ವಾಗ (ಗೀ ೧೪ - ೯). ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಭಗವಂತನು ಆ ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು

ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವು ನಾತ್ತಿಸ್ವಕ (ಗೀ ೧೭-೧೧). ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೇ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರ್ವಹಿಸಿದ ರಾಜಸೂಯಯಜ್ಞವು ಇದಕ್ಕುದಾಹರಣೆ. ಫಲವನ್ನು ಸಹಾಯಬೀಕೆಂದೂ ತನ್ನ ಕರ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವು ರಾಜಸ (ಗೀ ೧೭-೧೨) ಧರ್ಮರಾಯನಂತೆ ತಾನೂ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಹಾಯಬೀಕೆಂದು ದುರೈಕ್ಯೋಧನನು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ದೌಂಡೋಕಾಯನವು ಇದಕ್ಕುದಾಹರಣೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಅಸ್ವಸಂತುಷ್ಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆಯೂ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಿಸದೆಯೂ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆಯೂ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವು ತಾಮಸ (ಗೀ ೧೭-೧೩)

ಇನ್ನು ದಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಭೇದಗಳಿವೆ ಪ್ರತ್ಯವಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಬೇಕೆಂದು, ದಾಸಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ಬೋಗ್ಯವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೋಗ್ಯ ರಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವದು ನಾತ್ತಿಕದಾಸ (೧೭-೨೦) ಧರ್ಮರಾಜನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ದಾಸಗಳು ಇದಕ್ಕುದಾಹರಣೆ. ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯವಕಾರದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನೊಂದುಕೊಂಡು ಕೊಡುವದು ರಾಜಸದಾಸ. (೧೭-೨೧). ದುರೈಕ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರ ಕೊಡನ್ನು ಬಯಸಿ ದೂರವ್ಯಾಸರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಅನೇಕದಾಸಗಳಿಂದ ಬಲಿಸಿಕೊಡದ್ದು ಇದಕ್ಕುದಾಹರಣೆ. ಅಶುಚಿಯಾದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದರವಿಲ್ಲದೆ ಅವಮಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಬೋಗ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವದು ತಾಮಸ ದಾಸ (ಗೀ ೧೭-೨೨)

ಈ ದಾಸದಂತೆ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಭೇದಗಳಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತಪಸ್ಸಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮೊವರು, ದ್ವಿಜರು, ಗುರುಗಳು, ಪ್ರಾಜ್ಞರು-- ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದೂ ಶುಚಿಯಾಗಿರುವದೂ ಯಜುತ್ವದಿಂದಿರುವದೂ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವವೂ ಅಹಿಂಸೆಯೂ--ಇವೆಲ್ಲಾ ಶಾರೀರತಪಸ್ಸುಗಳು (ಗೀ ೧೭-೧೪).

ಮತ್ತೆತ್ತಿಬ್ಬರಿಗೆ ನೋವನ್ನು ಕೊಡದಂಥದ್ದೂ ಸತ್ಯವೂ ಪ್ರಿಯವೂ
ಹಿತವೂ ಆದಂಥ ಮಾತನು ವೇದಾಧ್ಯಯನವೂ- ಇವೆಲ್ಲಾ ವಾಚ್ಯೆಯು
ತಪಸ್ಸುಗಳು (ಗೀ ೧೭ - ೧೫). ಮನಸ್ಸಿನ ಶಾಂತಿಯೂ ಬಳಗಿನ
ಆಂತರಿಕರಣದ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುವಂಥ ಮುಖಮುದ್ರೆಯೂ
ಮಿತಭಿಷಣವೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೂ ಮತ್ತೆತ್ತಿಬ್ಬರೊಡನೆ
ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುವಾಗ ಬಳಗೊಂದು ಹೊರಗೊಂದು ಇಲ್ಲದಿರು
ವದೂ - ಇವು ಮಾನಸಿಕತಪಸ್ಸುಗಳು. ಇನ್ನು ಇವುಗಳ ಗುಣಭೇದ
ವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಘರಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಳ್ಳೇ ಶ್ರದ್ಧೆ
ಯಿಂದ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು ಸಾತ್ತ್ವಿಕ (ಗೀ ೧೭-೧೭). ಪಸಿಷ್ಟರ ತಪಸ್ಸು
ಇದಕ್ಕುದಾಹರಣೆ. ತಾನೊಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ತನ
ಗೆಲ್ಲರೂ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದೂ ತನ್ನನ್ನು ಇತರರು ಪೂಜ್ಯ
ನೆಂದು ತಿಳಿಯಲೆಂದೂ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು ರಾಜಸ (ಗೀ ೧೭-೧೮).
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ತಪಸ್ಸು
ಇದಕ್ಕುದಾಹರಣೆ. ಹಿಂದಮುಂದು ವಿಚಾರವಾದುದೆ ತಾನೂ ಕಷ್ಟ
ವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತ ಇತರರ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು ತಾಮಸ (ಗೀ
೧೭ - ೧೯). ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾವಣ,
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು- ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸು ಇದಕ್ಕುದಾಹರಣೆ.

ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳ ತ್ರಿವಿಧತ್ವ.

ಶಾಂತಿಕವಾದ ಅಧವಾ ಸೈದಿಕವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು
ಬ್ರಹ್ಮನ, ಕರ್ಮ, ಕರ್ತೃ, ಬುದ್ಧಿ, ದೃತಿ, ಮುಖ- ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂ
ಪವನ್ನು ಗುಣಭೇದದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ
ತೆಯು ಫಲಿತಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವದೆಂದು ಗೀತೆಯು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿರುವದು.

ನಾಶವಾಗುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಶರಹಿ
ತವಾದ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ದೇವಭೇದದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ
ಯಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಂಡವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾತ್ತ್ವಿಕಜ್ಞಾನ

(ಗೀ. ೧೨-೨೦). ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಯುವುದು ರಾಜಸಜ್ಞಾನ (ಗೀ. ೧೨-೨೧). ದೇಹವೇ ಮೊದಲಾದ ಹೊರಗಣ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಹೊರತು ಅದರೊಳಗೆ ನಿಯಾಮಕನೊಬ್ಬನು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತ ಹುದ್ದುವಾದ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ತಾಮಸಜ್ಞಾನ (ಗೀ. ೧೨-೨೨).

ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಒಬ್ಬರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ದ್ವೇಷಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗದೆ, ಫಲೇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಮಾಡುವುದು ಸಾತ್ವಿಕಕರ್ಮ (ಗೀ. ೧೨-೨೩). ತಾನು ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವೆನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದೊಡನೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಆಯಾಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಯಾವದೋ ಒಂದುಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ರಾಜಸಕರ್ಮ (ಗೀ. ೧೨-೨೪). ತನಗೂ ಮುಂದೆ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ತನಗಾಗುವ ಶಕ್ತಿಯವನ್ನೂ ಅರ್ಥವ್ಯಯವನ್ನೂ ತನ್ನಿಂದಾದೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ತಾಮಸ (ಗೀ. ೧೨-೨೫).

ತಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ, ಫಲಾಶೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ಹರ್ಷಕ್ಕೂ ಅಸಿದ್ಧಿಯಾದರೆ ವಿಷಾದಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದವನಾಗಿ ಮಾಡುವವನು ಸಾತ್ವಿಕನು (ಗೀ. ೧೨-೨೬). ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಒಹಳ ಪ್ರೇಮವನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರಿಂದೊಂದುಫಲವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಪರಪೀಡಾಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿ, ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಶುಚಿತ್ವವಿಲ್ಲದೆ, ಹರ್ಷವಿಷಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕವನಾಗಿ ಮಾಡುವವನು ರಾಜಸನು (ಗೀ. ೧೨-೨೭). ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮತ್ವವಿಲ್ಲದೆ, ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಯಾರಿಗೂ ಬಗ್ಗಿ ನಡೆಯದೆ, ಮಾಯಾಪಿಯಾಗಿ, ಮತ್ತೆತ್ತಿಬ್ಬರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹರಣಮಾಡುವವನಾಗಿ, ಟಡನಾಗಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊರಗುವವನಾಗಿ, ಎಂದಿಗೂ ಮುಗಿಸದವನಾಗಿ ಮಾಡುವವನು ತಾಮಸನು (ಗೀ. ೧೨-೨೮).

ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬೇಕು, ಯಾವದಕ್ಕೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಕು, ಯೋಗ್ಯವು ಯಾವದು, ಅಯೋಗ್ಯವು ಯಾವದು, ಯಾವದರಿಂದ ಭಯ

ಉಂಟಾಗುವದು, ಯಾವದರಿಂದ ಬಂಧ, ಯಾವದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷ—ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಸಾತ್ವಿಕ (ಗೀ. ೧೨-೩೦). ಯಾವದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವೆಂದೂ ಯಾವದು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಸಮ್ಮತವೆಂದೂ ಮಾಡಬಹುದಾದದ್ದು ಯಾವದೆಂದೂ ಮಾಡಬಾರದ್ದು ಯಾವದೆಂದೂ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೂ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವ ಬುದ್ಧಿಯು ರಾಜಸ (ಗೀ. ೧೨-೩೧). ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಧರ್ಮವನ್ನೆ ಧರ್ಮವೆಂದು ಬಂದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದನ್ನಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಯುವ ಬುದ್ಧಿಯು ತಾಮಸ (ಗೀ. ೧೨-೩೨).

ಮನಸ್ಸು, ಪ್ರಾಣ, ಇಂದ್ರಿಯ—ಇವುಗಳನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಜಿಗಿಡಿರುವ ಧೈರ್ಯವು ಸಾತ್ವಿಕ (ಗೀ. ೧೨-೩೩). ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ,— ಇವುಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕವೂ ಆತರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದು ಬಂದೊಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಧೈರ್ಯವು ರಾಜಸ (ಗೀ. ೧೨-೩೪). ನಿದ್ರೆ, ಭಯ, ದುಃಖ, ಕೋರಗು, ಮದ—ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾರದ ಹುದ್ರವಾದ ಧೈರ್ಯವು ತಾಮಸ (ಗೀ. ೧೨-೩೫).

ಮೊದಲು ವಿಷದಂತೆ ತೋರಿ ಆಮೇಲೆ ಅಮೃತದಂತೆ ಪರಿಣಮಿಸುವಂಥ ಆತ್ಮಾನುಭವಜನ್ಯ ಸುಖವು ಸಾತ್ವಿಕ (ಗೀ. ೧೨-೩೬). ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯ— ಇವುಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಮೊದಲು ಅಮೃತದಂತೆ ಇದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ವಿಷವಾಗುವ ಸುಖವು ರಾಜಸ (ಗೀ. ೧೨-೩೭). ಮೊದಲೂ ಕೊನೆಗೂ ಕೂಡ ಮಂಕುಮಾಡುವಂಥ ನಿದ್ರೆ, ಅಲಸ್ಯ, ಪ್ರಮಾದ—ಇವುಗಳಿಂದಾದ ಸುಖವು ತಾಮಸ (ಗೀ. ೧೨-೩೮).

ಆಹಾರದ ತ್ರಿವಿಧತ್ವ.

ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಟ್ಟು ಅನೇಕವಿಚಾರಗಳ ಗುಣಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಗೀತೆಯು ಆಹಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗುಣಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಾಮಸವನ್ನು ರಾಜಸದಿಂದಲೂ ರಾಜಸತಾಮಸಗಳನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕದಿಂದಲೂ ಗೆದ್ದು ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವವನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆಯೂ

ನಡೆಸಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯವಾಗುವದು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವನು ಆಹಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಹಾರದಿಂದ ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಕಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ತಿನ್ನುವವನ ಮನಸ್ಸು ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಹಾರದ ಗುಣಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ ಸಾತ್ವಿಕವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಸುಖವನ್ನೂ ಪುತ್ರಿಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂಥವುಗಳಾಗಿ ರಸಮಯವೂ ಬಿಡ್ಡುಳ್ಳದ್ದೂ ಬೇಗ ಕೆಡದಂಥದ್ದೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನಂದಕರವಾದದ್ದೂ ಅದ ಆಹಾರವು ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು (ಗೀ. ೧೭-೨). ಕಾರ, ಹುಳಿ, ಉಪ್ಪು-ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಜಿಸಿಜಿಸಿಯಾಗಿ, ಚುರುಕಾಗಿ, ಬಣಕಲಾಗಿ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಜೀಳುವಂಥದ್ದಾಗಿ, ದುಃಖವನ್ನೂ ಶೋಕವನ್ನೂ ರೋಗವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವಂಥ ಆಹಾರಗಳು ರಾಜಸರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು (ಗೀ. ೧೭-೩). ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿದದ್ದು ರಸವು ಬಣಗಿಹೋದದ್ದು ದುರ್ವಾಸನೆಯುಳ್ಳದ್ದು ತಂಗೆಕೂದದ್ದು ಎಂಜಲಾದದ್ದು ಅಶುದ್ಧವಾದದ್ದು ಅದ ಆಹಾರವು ತಾಮಸರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವು.

ಆದಕಾರಣ ಮನುಷ್ಯನು ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕರ್ಮಯೋಗದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಯೋಗದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಬೇಕು.

ಎಂಟನೇ ಕಿರಣ.

ರಾಜಯೋಗ.

ರಾಜಯೋಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆ.

ಕರ್ಮಯೋಗದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಂದುಬಗೆಯ ಸುಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ರಾಜಯೋಗದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದುಬಗೆಯ ಸುಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಗೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ ಇರುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ—

“ ಮನಃ ಏವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಕಾರಣಂ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಯೋಃ ”

ಎಂಬ ವಚನದಂತೆ ನಮ್ಮ ಬಂಧಕ್ಕೂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸೇ ಕಾರಣವು. ಇದರ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ—

“ ಬಂಧಾಯ ವಿಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಸಮಯಂ ಸ್ವತಃ ”

ಎಂಬಂತೆ ಮನಸ್ಸು ಬಗೆಬಗೆಯ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತವಾದರೆ ಅದೇ ನಮಗೆ ಬಂಧ; ಯಾವ ಸುಖಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವದಾದರೆ ಅದೇ ನಮಗೆ ಮೋಕ್ಷ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಗಳೆರಡೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಂಧವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೊಡುವದು ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು.

ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳಿಗೆಗೊಳಗಾಗುವದರಿಂದ ಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಆ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವು ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಕೆಲಕೆಲವು ವೇಳೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಸುಂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಆಗ ಆ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳು ನಾಶವಾಗುವವಿಲ್ಲ. ಅವು

ಅಗಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಎಲ್ಲೆಯೋ
ಬಂದುಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತ ಅಡಗಿದ್ದ ಯಾವಾಗಲಾದ
ರೊಮ್ಮೆ ಹೊರಬಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿಯೇ ಬಿಡು
ತ್ತವೆ. ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ದುರೈದ್ಯಧನನು
ಆ ಮಂಟಪದ ಮೆರುಗಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ನೆಲವನ್ನು ಜಲವೆಂದೂ ಜಲವನ್ನು
ನೆಲವೆಂದೂ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡನಷ್ಟೆ. ಆಗ ದ್ರೌಪದಿ ಹೊದಲಾದ ರಾಜ
ಸ್ತ್ರೀಯರು ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕದ್ದು ಅವನಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ
ಕ್ರೋಧವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಅದರ ಅವನು ಆ ಕೋಪವನ್ನು ಆಗ
ಬಯಲಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದ ಆ ಕೋಪಕ್ಕೇನೂ ಅಳಿವಾಗ
ಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಂದುವಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯುತ್ತಲೇ
ಇತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಕೋಪವೇ ಮುಂದೆ ವಗವೆಯಾಟಕ್ಕೂ ಪಾಂಡ
ವರ ವನವಾಸಕ್ಕೂ ಕೌರವರ ನಾಶಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ
ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಅಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತಡೆದು ಮಾ
ತ್ರಕ್ಕೇ ನಾಲದು. ಅದರ ಹಾಗೆ ತಡೆಯುವದು ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ.
ಅದರಿಂದಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಲಾಭವಾಗುವದು. “ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ ಹತ್ತಿ
ಣಿಸು” ಎಂದು ಗಾದೆಯುಂಟು. ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ ಹತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು
ಎಣಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪವಟ್ಟಾಗದರೂ ಇಳಿಯುವದು
ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಸಿಟ್ಟಿನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅಂಥದ್ದು.
ಸಿಟ್ಟಿನ ಸಂಪೂರ್ಣನಾಶವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸಿಟ್ಟಿನ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನ
ವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕಬೇಕು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅದರ ಕಲೆ
ಯೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಳಿಸಿ ಹೋದರೆ ಆಗ ಸಿಟ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶ
ವಾದಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣನಾಶವಾ
ಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವದು
ಅವಶ್ಯಕವು.

ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ-ಹೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿ
ಯಗಳನ್ನು ನಿಗಿಹಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದೆ ಅನೇಕವೇಳೆ ಬಂದಿದ
ೆಯಷ್ಟೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನಿಗಿಹಡಿಯುವದರಿಂದ

ತಾತ್ಕಾಲಿಕಪ್ರಯೋಜನವೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ರಾಜನು. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಹೊರ ಮುಖವಾಗಿದ್ದರೂ, ಏನೂ ಮಾಡಲಾರವು. ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಣ್ಣುಜಿಬ್ಬುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕಿವಿಯನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳು ನಮಗೆ ಕಾಣುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಕೇಳುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಧೀನವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಡನೆಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೋರಾಡುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಕೈಪಾಡಿ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಆ ಜಯವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವದು. ಬರೀ ಅಳುಗಳೊಡನೆಯೇ ಹೋರಾಡುವದರಲ್ಲಿನಿದೆ? ಶೂರನು ಅಳುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಮಂಕಾರಪಾತ್ರದಿಂದ ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಅಮೇಲೆ ರಾಜನ ಮೇಲೆಯೇ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಪಾತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಪಾಠಕನು ದೇಗೋಂದ್ರಿಯಗಳ ಉಪಬಳವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುತ್ತ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಶರಣೆಂದು ಒಂದೇಬರುವವು.

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶೋಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಷ್ಕಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಉಪದೇಶಮಾಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ— ನಾದರಾಮಸ್ತುತೇ — ಭಾವುತಾಳ.

ಮನವ ಶೋಧಿಸಬೇಕು ನಿಚ್ಚೆ | ದಿನ |

ದಿನದಿ ಮಾಡುವ ಪಾಪಪುಣ್ಯದ ಪೆಚ್ಚೆ || ಪ ||

ಧರ್ಮ ಆಧರ್ಮ ಎಂಗಡಿಸಿ | ಅ |

ಧರ್ಮದ ನರಗಳ ಬೇರ ಕತ್ತರಿಸಿ ||

ನಿರ್ಮಲಾಜಾರದಿ ಬೆರಸಿ | ವರ

ಜೊಮ್ಮ ಮೂರುತಿ ಪಾದಕಮಲವ ಭಜಿಸಿ ||೧||

ಮನವ ಖುಡಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡೋ | ನಿನ್ನ |

ತನುವ ದುಡಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನ್ನ ಕಾಣೋ ||

ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀ ಜಾಣೋ | ಮುಕ್ತಿ |

ನನಗೆ ದೂರಿಯಿಲ್ಲವು ಬಂದೇ ಗೇಣಿ ॥ ೨ ॥

ಆತನವರಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ | ಅವ |

ಪಾತಕಪತಿತಸಂಗವೆ ಮಾಳ್ವನಲ್ಲ ॥

ನೀತಿವಂತರು ಕೇಳಿರಲಿ | ನಮ |

ಗಾತನೆ ಗತಿಯೂವ ಪುರಂದರ ಪರಲ || ೨ ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೋನಿಗ್ರಹದ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನು ಅದನ್ನು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ -

“ ಚಕ್ಷುಃ ಪ ಮನಃ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಮಾಥಿ ಬಲವದ್ವೃಥಮ್ |

ತಸ್ಯಾಹಂ ನಗ್ರದಾ ಮನ್ಯೇ ವಾಯೋರಿವ ಸುದುಷ್ಕರಮ್ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮನಸ್ಸು ಚೇತನವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಕೋಟಿಲೆ ಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದಾಗಿಯೂ ಬಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟುವದೊಂದರೆ ಗಾಳಿಯ ಮೂತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತೆಯೆಂದರ್ಥ. ಅರ್ಜುನಸಂಧ ಮಹಾಸುಭಾಷನಿಗೇ ಮನೋನಿಗ್ರಹವು ಇಷ್ಟು ಕಠಿಣವೆನಿಸಿರುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯರ ದಾಡೇನು? ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣವಿಮಲೋದಿಗಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಸಿರುವರು.

ರಾಗ— ಕೇತಾರಿ ಗೌಳ.

ಮನವೊಬ ಮರ್ಕಟನ ತವೆಯಾರರೆನು ದೇವ |

ಎನಿದರ ಚಪಲಚೇಷ್ಟೆಗಳ ವರ್ಣನಲಿ ||೪||

ಧರೆಯನ್ನಿಲ್ಲವೆಂದೊಂದೆ ಕೊಡೆಯೊಂದಲಾಳುವದು |

ಗಿರಿಯ ಗುಹೆಯೊಳು ಕುಳಿತು ತಪವ ಮಾಡುವದು |

ತರುಣಿಯರ ಕಂಕುಳೊಳು ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ನಗಿಸುವದು |

ಕರಿಯ ಮೇಲಂಪಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವದು || ||೫||

ಅನುಭವದಿ ಜೀವೇಶರೈಕ್ಯವನು ತಿಳಿಯುವದು |

ಧನವ ದರಲಕ್ಕವನು ಗಳಿಸಿ ಹೂಳುವದು ||

ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಬಿಟ್ಟು ವಿರತಿಯಿಂ ಪೊರಡುವದು |

ವನಮೋಕ್ಷವಾಂದೊಂದೊಂದೆನಿಸುವದು || ||೬||

ಅರಿಗಳನು ಹಿಡಿದು ಹಡಮುಡಿಗಟ್ಟಿ ಹೊಸಗುವದು ;

ಸುರಲೋಕಕ್ಕೆದಿ ರಂಭೆಯೊಳು ರಮಿಸುವದು .

ಬರೆದೆ ನೀನೇಕೆನಿತು ಚೆನ್ನಿಸುವೆಯನೆ ಭೂಮಿಯೊ .

ಇರುವ ಕೋತಿಗಳೂರ ಶಿವ್ಯರೆಂಬುವದು ||೩||

ವಿಡಿಸೆನೆ ಮೊದಲೆ ಮುಮ್ಮೂರ ರಾರಾಜವುದು |

ವೊವೆನೆನಲೂ ಮುದಿಯದಾರವೆಂಬುವದು ||

ತುದುಗದವನ ಕೋರಲ ಗುಪ್ತೆಯೊಡಮೊಳನ್ನ |

ನೆಲೆವಡವೆ ಮೂಜಗಮೊಳೆದೊಡುತಿದುದು ||೪||

ದರೆಯ ನಿಕ್ಕೇವನು ಕಡೆಲ್ಲಿ ಗೊಡಿದರು .

ದರೆಯದಲ್ಲೆ ಕಳ್ಳನ ಕಾಡುವ ತೆ ||

ಗುರುನಿಧಿ ಎನ್ನ ಮನವಾವಾವ ವಿಷಯಗಳೊ |

ಳಿಗುಲಲ್ಲೆ ನೀಂ ಕಾಡಿಸದೆ ಬಿಡಿಸ್ತೆ ||೫||

ಮನಸ್ಸು ಇಷ್ಟು ಚಪಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಬಿದರಿಸಿದರೆ ಹಿಡಿ ತಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕುವಂಥದ್ದು. ಅದನ್ನೇ ಮುದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಅದರ ಬಿನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸಮ್ಮುಷ್ಣ ಕೊರಕಲಿಗೆ ಕೆಡಹದೆ ಬಿಡುವ ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅದರ ಕೈಗೆ ನಾಪ್ತ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದು ಸಮಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಸಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅದೇ ಸಮ್ಮ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಹೀಗೆ ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಪ್ರಯತ್ನ ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃತಾರ್ಥರಾದವರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೇ ರಾಜಯೋಗ ವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಯೋಗವೆಂಬ ಮಾತು ಹಠಯೋಗವೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಠಯೋಗವೆಂದರೆ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರವನ್ನೂ ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಗೊಳಗುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವದು. ಈ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಪ್ಪಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರ ಬಹುದು; ಎಷ್ಟೋಕಾಲ ಮರಣವನ್ನು ಕೂಡ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಪೂರ್ಣರೋಗ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಗುಣಗೌರವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಬಂದುದಿನ ಮರಣವು ತನ್ನಿದ್ದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಅಲಂಕಾರದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಹಠಯೋಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಶ್ರಮೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು. ಸತ್ಯ ಅನುಭವಿಗಳ ಸಮಾಯೋಜನೆಗೆ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕರಣದ ವಿಚಾರವು ರಾಜಯೋಗ ಎಂದರೆ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ರಾಜನಾದ ಯೋಗವು. ಯೋಗ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಪತಂಜಲಿಮಹರ್ಷಿಗಳು “ಯೋಗಸ್ಥಿತ್ಯಂತಿ ಸಿರೋಧಃ” ಎಂಬರ್ಥದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಗನೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೆಂದರ್ಥ. ಮನಸ್ಸು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದ್ವಾರಗಳಿಂದ ನುಸಿದು ಹೊರಬಿದ್ದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಿನ್ನಹಿಡಿದು ಹೋಗಿ ಅನೇಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರಿಸಿ ಅದರ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನಡೆದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ನಮಗೆ ಬಂದುವಷ್ಟು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ ಹೊರಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥದ ಬೇರೆ ಮುಸುಕು ಆ ಆಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗ ನಮಗೆ ಆ ಪದಾರ್ಥವು ಕಾಣುವದು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಡದಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ರಾಜಯೋಗ.

ಅಹಾರವಿಹಾರ.

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದೆ ಸೂಚಿತವಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಆಹಾರದ ನಿಯಮವು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಧಾನವಾದ್ದರಿಂದ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಚ್ಛೇರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದೇನೆಂದರೆ—

‘ಸಾತ್ಯೈಶ್ಚ ತಸ್ಮಯೋಗೋಽಸ್ತಿ ನ ಚೈಕಾಂತಮನ್ಶತಃ |

ನ ಚಾಕಸ್ತಪ್ತಃ ಕೀಲಸ್ತು ಚಾಗ್ರತೋ ನೈವ ಚಾರುನ ||”

ರಾಜಯೋಗವು ಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವನ್ನೇ ಪಾಲನೆಗೆ ದಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನುವದನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು ಅದು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಬಹಳವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೂ ಅದು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ.

ನಿದ್ವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಿಗೂ ಅದು ಸಿದ್ಧಿಸುವದಿಲ್ಲ— ಹೀಗೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಅನ್ಯದಿಂದ ವಾಯುವೂ ಆಗುವದು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸೂ ಆಗುವದು. ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ತಿನ್ನುವದರಿಂದ ವಾಯುವೂ ಮನಸ್ಸೂ ಸೊಕ್ಕುವವಾದ ಕಾರಣ ಹಾಗೆ ತಿನ್ನುವಾರದು. ಒಳಗಾಗಿ ನಿದ್ವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚು ಮಂಕಾಗಿರುವದು ಮತ್ತು ನಿದ್ವೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟವನ ಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚು ತಲಮುಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ರಾಜಯೋಗವು ಸಿದ್ಧಿಸುವ ಆಶೆಯಿಲ್ಲ.

ಮನಸ್ಸಿನ ಹುದುಗೆಕ್ಕೆ ಅಪಾರವು ಒಂದೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ; ಬಹು ರವೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹುದುಗಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ದಣಿದವನ ಮನಸ್ಸು ಸೊರಗಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತವಾದದ್ದೆ ಇರುವದು. ಇದನ್ನರಿತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

“ಯುಕ್ತಾಹಾರವಿಹಾರಸ್ಯ ಯುಕ್ತೇಷ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಸು |

ಯುಕ್ತಸ್ಯ ಸ್ವಾವಚೋದ್ಯ ಯೋಗೋ ಭವತಿ ದುಃಖಮಾ || ”

ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ನಾಶ್ತಿ ಕಾಹಾರವನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಹಗುರವೋ ಅಷ್ಟೇ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ತಕ್ಕಷ್ಟೇ ಎಚ್ಚರವೂ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ರಾಜಯೋಗವು ದುಃಖವಿಹಾರಕವಾಗಿ ಸರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಏಕಾಂತಸ್ಥಲ.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಾಜಯೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸರಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ರಾಜಯೋಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ನಾಥಕನು ತನ್ನ ನಾಥನೆಗೆ ಒಂದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವೆಂದರೆ ತಾನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರವೇ ಇರುವ ಸ್ಥಲವೆಂದರ್ಥ. ಜನರ ಗುಂಪು ಸೇರಿದರೆ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲರ ಕಡೆಗೂ ತನಗೆ ತಾನೇ ಹರಿದು ಹೋಗುವದು. ತನಗೆ ಬೇಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಬೇಕಾಗದೆ ಯಾರೊಡನೆಯೂ

ದರೂ ಹರಟೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು
ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೊರಮುಖವಾಗಿ ಸುಗ್ಗುವದು. ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಗದ್ದ
ಲವಾಗಿಯೇ ಆಗುವದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಭಾಗವತದ ಒಂದುಪಕಥೆಯು ಬಳ್ಳೀ
ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಕನ್ಯೆ ಇದ್ದಳು. ಒಂದು
ದಿನ ಆಕೆಯ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಕಾರ್ಯಾತರರಿಂದ ಹೊರಗೆ
ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ
ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೆರೆಯೊಂದಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಿರು ಗೃಹಸ್ಥರು
ಒಂದು ಕುಳಿತರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಬಳಿಗೆ ಬತ್ತವನ್ನು
ಕುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಆಕೆಯು ಬಂದು ಒಂದು ಪರನ್ನು ಹಾಕಿದಳು.
ಆಕೆಯು ಬಳಿಗಳ ಸದ್ದು ಬಹಳವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಆ ಗೃಹಸ್ಥರು
ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಡತನದ ಮೃದುವನ್ನರಿಯುವರೆಂದು ಸಂಕೋಚಗೊಂಡು
ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಬಂದೊಂದನ್ನಾಗಿ ಬಳಿಗಳನ್ನೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಏರು ಹಾಕುತ್ತ
ಬಂದಳು. ಆದರೂ ಗದ್ದಲವಾಗಿಯೇ ಆಯಿತು. ಆಗ ಬಂದೊಂದು
ಕೈಗೆ ಎರಡರಡನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಡೆದು
ಬಿಟ್ಟಳು. ಆಗಲೂ ಸದ್ದಾಗದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆಕೆಯು ಇನ್ನೊಂ
ದೊಂದನ್ನೂ ಬಡೆದುಹಾಕಿ ಬಂದೊಂದನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಏರುಹಾಕಿ
ದಳು. ಏನೂ ಗದ್ದಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದೇ
ನೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಸಾಧನವನ್ನು ನಡೆಸುವವರಿಗೆ
ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವು ಅವಶ್ಯಕ.

ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ
ಅದು ತಕ್ಕ ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವಾಯಿತೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಶಬ್ದ
ರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವಾದರೂ ರಾಜಯೋಗದ ದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಗುಣಗಳಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಅದು,
ಜನರು ಆಗಾಗ ಓಡಾಡುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಅಥವಾ ದಾರಿಯ
ಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೊರಗಣ ಯಾವ ಗದ್ದಲವೂ ಬಳಿಗೆ ತಲೆಹಾಕಬಾರದು.
ಗದ್ದಲವು ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದರೂ ಬಹುಜನಗಳಿದ್ದಂ
ತೆಯೇ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಗಾಳಿಯೂ ಬಿಳಕೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಇರಬೇಕು.

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಸಿಹ್ಯಾರಣವಾಗಿ ಬಿದ್ದರೆ ಹೊರಮುಖವಾಗುವದು. ಕೋಣೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಯಾವ ಹೊರಸೂ ಇರಬಾರದಲ್ಲದೆ ಕೋಣೆಯ ನೆಲವು ತೇವುವಾಗಿರದೆ ಹೊರಗೂ ನೆಲದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದ ನೆಲದಿಂದ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಆಗದಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಾದೊಡನೆ ಅದು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಿಸುವದು. ನೆಲವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾರಿಸಿ ಗುಡಿಸಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ರಂಗವಿಲ್ಲಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರಬೇಕು. ಗೋಡೆಗಳು ಶುಭ್ರವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದಕರವಾದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂಥ ಸ್ವೀಕರಿಸದ ಅಥವಾ ನೋಡುಕವಾದಂಥ ಪುರುಷರೂಪದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಎಡೆಗೊಡಬಾರದು. ದೇವರ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅವತಾರಮುಖಮಗಳನ್ನು ನೆನಪುಗೊಡುವಂಥ ದೇವತಾವಿಗ್ರಹಗಳ ಮತ್ತು ಪೈರಾಗೈದ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಬಿಡದುಮೂಡಿಸುವಂಥ ಸಾಧುಸತ್ಪುರುಷರ, ಅಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸುವಂಥ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪರ್ವತ, ನದಿ, ಆಶ ಮನುಷ್ಯೇಶ - ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತುವವು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನೆಂದು ಇಷ್ಟದೇವತಾವಿಗ್ರಹವೂ ಪರಮಾತ್ಮಜ್ಞಾನವಿಷಯಕವಾದ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥಗಳೂ ಇರುವದೊಳ್ಳಿಯದು. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸಹೊಸ ಹೂ, ತುಲಸಿ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಕರ್ಪೂರ - ಮೊದಲಾದ ದೇವಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿತ್ತುವವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ತಲೇ ಹಾಕಿದೊಡನೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣವು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊಯ್ದಾಟವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವದು.

ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವೆಗಳಾಗಲಿ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುತ್ತುವ ಹುಳುಗಳಾಗಲಿ, ಹೊಗೆಯಾಗಲಿ, ಬಿಂಕಿಯಾಗಲಿ-ಇವೂ ಇರಬಾರದು. ಗಾಳಿ ಕೂಡ ಮೈಮೇಲೆ ಭರದಿಂದ ಬೀಸಬಾರದು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಹು ಬೇಗ ಎಚ್ಚಿಸಿ ಬಿಡುವವು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವದೇ

ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟ. ಬಲವಾದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ಕಾರಣಗಳು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಕದಲಿಸಿದರೆ ಅದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸವ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಯೋಗವನ್ನಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಅತಿರಮಣೀಯವಾದ ಒಂದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದುಗತ್ಯವೆಂದು ಗೀತೆಯು

“ ದೋಗೀ ಯುಧೇತ ಸತತಮಾತ್ಮನಃ ರಮಸಿ ಸ್ಥಿತಃ ”

ಎಂದರೆ ಯೋಗಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಏಕಾಂತಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನ ಸಾಧನವನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಯಮ.

ಶ್ರೀಪತಂಜಲಿಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಾವು ಹೇಳುವ ರಾಜಯೋಗದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಎಂಟು ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ ಯಮ, ನಿಯಮ, ಅಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣಾ, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಈಗ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ. ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಧನವು ಯಮ. “ ಯಮ ” ಎಂಬ ಮಾತು ಅಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವದೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಒಂದುಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಹೊಲವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಸದಾಧರ್ಮಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಶರೀರವೆಂಬ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನವು ಮನಸ್ಸು. ಆ ಮನಸ್ಸು ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷುದ್ರ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡಬೇಕು. ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಕೆಲಸ. ಇದರ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು “ ನಾವಿರತೋ ದುಶ್ಚರಿತಾತ್ ” ಎಂಬ ಕಠೋಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯವು ನೆನಪುಗೊಡುತ್ತದೆ. ಕೆಟ್ಟ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡದವನು ದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರನೆಂದು

ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೊದಲು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕಾದ ಕ್ಷುದ್ರಕಲ್ಪನೆಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ —

“ ಅಹಿಂಸಾಸತ್ಯಾಶ್ರೇಯಃಪ್ರಚಾರ್ಯಪರಿಗ್ರಹಾ ಯಮಾಃ ”

ಎಂಬ ಪಾತಂಜಲಸೂತ್ರದಂತೆ ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಸ್ತೇಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ, ಅಪರಿಗ್ರಹ. ಈ ಐದಕ್ಕೂ ಯಾವುದು ಗಳೆಂದು ಹೇಳಲು.

ಅಹಿಂಸೆಯೆಂದರೆ ಹಿಂಸೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕುವದು. ಹಿಂಸೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೇರಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ ಕಿತ್ತಹಾಕಿದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥರು ಬಾಳುವುದಾದರೂ ಕಷ್ಟವಾದೀತೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಅದೇನೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತ್ವಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಪಾಪಭೀತರೇ ಆದರೆ ಹಿಂಸೆಯ ಸೆಲೆಯನ್ನೇ ನೀಡಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಲೋಕಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇತರರ ಸಾಧುವೃತ್ತಿಯನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕುಹಕಾಲೋಚನೆಯವರು ಬಹುಮಂದಿ ಇರುವರು. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸಾಧುವೃತ್ತಿಯವರ ಸದ್ಗುಣದೇಶಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ತಪೋಮಯವಾಗಿರುವದು. ಅಂಥವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾಲೋಚನೆಮಾಡಿಯೇ ನಿಂತಿಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಅವರನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರುವದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರುವರು. ಮೊದಲನೇದು ಸಾಪೋಪಾಯ. ಸಾಮವೆಂದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಹೇಳಿ ದಾರಿಗೆ ತರುವದು. ಎರಡನೇದು ವಾಸೋಪಾಯ. ವಾನವೆಂದರೆ ಏನಾದರೂ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ದಾರಿಗೆ ತರುವದು. ಮೂರನೇದು ಭೇದೋಪಾಯ. ಭೇದವೆಂದರೆ ಶತ್ರುಸಕ್ಷದಲ್ಲೆ ಅವರವರೊಳಗೇ ಬಡಕನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ದಾರಿಗೆ ತರುವದು. ಈ ಮೂರು ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಸಚೇದರೂ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದಲೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವದು. ಆದರೆ ಈ ಉಪಾಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿವಾದಂಥ ತಾಮಸರಿಗಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ದಂಡೋಪಾಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕರು ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ದಂಡೋಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವವರು — ಅಂದರೆ ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರ

ವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವವರು — ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಬಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಮಯವು ಯಾವದೆಂಬದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯು ಪಾಪಕರವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತನಕ ಏಕೆ? ಕೈಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಬೇಕೆ? ನಮಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಂದ ಹಿಂಸೆಯಾದರೆ ಅದು ಬೇಡವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂಸೆಯು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಇತರರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಹಿಂಸೆಯು ಪಾಪಕರವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನಾದೀತು? ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಗಳು ಪಾಪಕರಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಕಗಳೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯುಂಟಾಗಬಹುದು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂದಿಗೂ ಅಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ಅನುಚಿತವು. ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಬುದ್ಧಿಯಷ್ಟು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಅನೇಕವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿರಂತರವೂ ಇದ್ದು ಬರೀ ಅದರ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳ ಕಲೆಯಿಂದಲೇ ತುಂಬಿರುವದು. ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಲೆಗಳು ಬಹುಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಲೆಗಳೇ ತುಂಬಿತ್ತುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಾಗಿ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ಕಳೆದವರೇ ಅರ್ಹರು; ಉಳಿದವರಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಡಬೇಕು.

“ ತಸ್ಮಾಚ್ಚಾಸ್ತಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ತೇ ಕಾರ್ಮಾಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ ”

ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಒಂದು ಹಿಂಸೆ

ಯನ್ನು ಧರ್ಮನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರೆ ಕಾಲಂ ನುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ದೊರೆತಿತ್ತು.

ವೇದವು ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಶುಭಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರದ ಮಾತಿರಲಿ. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಧರ್ಮವೆನ್ನಬೇಕೋ ಅಧರ್ಮವೆನ್ನಬೇಕೋ? ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಅಧರ್ಮ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಧರ್ಮಯುಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾದಾಗ ಅದ ಸುಖಮವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಅವನಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಹಂಸೆಯು ಧರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವವು ಮನುಷ್ಯಕಲ್ಪಿತವಲ್ಲ. “ಬಾಹ್ಯಾರಾಜಸ್ಯ ಕೃತಃ” ಎಂಬ ಪುರುಷಸೂಕ್ತವಚನದಂತೆ ಅದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಬಾಹುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನ ಬಿಸಿಯ ಬೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುರ್ಜನರ ದುಷ್ಟಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ತಡೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಯುಧದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಹಂಸೆಯು ಹಂಸೆಯಲ್ಲ.

ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರು ಅಹಿಂಸಾವ್ರತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಶಕ್ಯವಲ್ಲ. ಅವರು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಆಡುವ ಉಸಿರನ ಬಿಸಿಗೇ ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ ಜೀವಿಗಳ ಬಿಂದು ಬಿಡಾಗುವವು. ಅವರ ಸ್ವತಿಯೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ ಜೀವಿಗಳು ಜಜ್ಜಿ ಒಜ್ಜಿಯಾಗುವವು. ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳುವದೇನು? ಅವರ ಇರುವಿಕೆಯೇ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಂಸೆಯಾಗಿರುವದು. ಅವರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದರೆ ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಗಾಗಿಯಾದರೂ ಅವರು ಅಹಿಂಸಾವ್ರತದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಇಳಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ದಂಡೋಪಾಯವೂ ಒಂದುಪಾಯವೆಂದು ಅವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಬಳಸಬಾರದು. ಅದು ನಾಲ್ಕನೆಯದೆಂಬದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯ ಮೂರಾದ ಮೇಲೆಯೇ

ಅದರ ಮಗನು. ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ದುರೈಯ್ಯನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೊದಲು ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ನೋಡಿದನು. ಅದು ನಾಟಕಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಹುಭಾಗದ ರಾಜ್ಯದ ಲಾಭವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಾಂಡವರಿಗೆ ಐದೂರನ್ನೋ ಕೊನೆಗೊಂದೇ ಒಂದೂರನ್ನೋ ಕೈಬಿಡ ಹೇಳಿದನು. ಅದೂ ಘಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಭೀಷ್ಮ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಹೇಳಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಅದರಿಂದಲೂ ಕೆಲಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿ ದುರ್ಜನರೆಲ್ಲರ ಹುಟ್ಟಿದಗಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವನು ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತಪನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನು ಬಿಂದು ಕಥೆಯು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾರದರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಿಂದು ಹಾವು ಕಡಿಯುವವಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅದರ ಅದಕ್ಕೆ ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತಪವನ್ನು ಪದೇಶಮಾಡಿ ಪಾರಾಗಿ ಹೋದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಪೂರ್ಣ ಶಾಂತ ತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು. ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತು ದನುಕಾಯುವವರು ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಹೊದೆದು ಬಿಡಿದು ಬೇರೂರವನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾರದರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡಿ ಕನಿಕರಪಟ್ಟು, ಹೇ, ಸರ್ವ ರಾಜ, ನೀನು ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತಪ ಮರ್ಮ ವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಈ ಅನರ್ಥವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನು ಕಡಿಯ ದಿದ್ದರೂ ನಿನಗೆ ಕಡೆಗೆ ಬಂದವರ ಮೇಲೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುವದನ್ನಾದರೂ ಬಿಡ ಬೇಡ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಅರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯು ತ್ತಲೇ ಇದರ ಮತ್ತೆ ಹೆದರಿ ಅದರ ಗೋಚರಿಗೆ ಬರುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಹಾವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕರು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ದುಷ್ಟರನ್ನು ದೂರಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ತೋರಿಕೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ಭಾವವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸುವದು ಬಿಂದುಬಗೆಯ ಕಪಟವೆನಿಸಬಹುದು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕಷ್ಟ ಹತ್ತದೆ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಅಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಶೋತವೆನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

“ತೇಷಾಮಸೌ ವಿರಚೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ನ ದೇವು ಜಹ್ಮಮನೃತಂ ನ ಮಾಯಾ ಚೇತಿ” ಎಂದಿದೆ. ಯಾರಲ್ಲಿ ಕುಟಿಲತೆಯೂ ಸುಳ್ಳೂ ಬರೀ ತೋರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ರಚೋಗುಣರಹಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ಮೇಲಿನ ಗುಣಗಳು ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಇರಲೇ ಬೇಕಾದ ನಿಮಿತ್ತವಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ತಮ್ಮ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ್ದೇನೆಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣಗಳು ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಿಂದಾದರೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಸಮಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅದು ಪಾಪದೊಳಗೆ ಎಣಿಕೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಮನುಷ್ಯನು ಉಸಿರಾಡುವದೇ ಇತರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮದವರಾದರೂ ಆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೊರಗಾಗುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಉಸಿರಾಡುವದನ್ನೇನೂ ನಿಲ್ಲಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉಸಿರಾಡುವದರಿಂದ ಆಗುವ ಹಿಂಸೆಯು ಪಾಪವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಉಸಿರಾಡುವದೂ ಜಡುವದೂ ಮನುಷ್ಯನ ಕಯ್ಯೊಳಗಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಬದುಕಿರಬೇಕಾದರೆ ಉಸಿರಾಡಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಸೃಷ್ಟಿನಿಯಮ. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನು, ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ದೋಷಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಲ್ಲ. ಇರಲಿ; ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮದವರು ತಮ್ಮ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಹಾನಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂಥ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡಾದರೂ ಅವರು ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ರತಪ್ರಭಾವವು ಅತ್ಯಂತವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಸೇನೆಯೊಡನೆ ವಸಿಷ್ಠರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅಮೇಲೆ ಆ ವಸಿಷ್ಠರ ಧೇನುವಿನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿದ

ಸಷ್ಟೆ. ಆಗ ವಸಿಷ್ಠರೇನುಮಾಡಬೇಕು? ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಪುಡಿಗುಟ್ಟುವದು ಅವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ದೊಂದು ಕೂದಲನ್ನೂ ಕೊಂಕುಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮದೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಜಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊರುವಾಡಿ ಬಿಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು.

“ ಧಿಗ್ಗಲಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಒಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಕೋಪೋಽಪಿಂ ಒಲಮ್ ”

ನಿಕೇನ ಬ್ರಹ್ಮದ ಮೇನ ಸರ್ವಾಸ್ತುಗೇವತಾನಿ ಮೇ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. “ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಬಲಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ; ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನ ಬಲವೇ ಬಲವು; ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವು ನನ್ನ ಸರ್ವಾಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ನುಂಗಿ ನೀರುಕುಡಿಯತಲ್ಲ! ” ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ವಸಿಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜನ್ಮದ ಪ್ರಭಾವವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅದು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಪಡೆದ ತಪಃಫಲವು. ಇದರ ಬೆಂಬಲವಿರುವಾಗ ಅವರು ಹಿಂಸೆಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಪ್ರಪತ್ತರಾದಾರು? ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹಿಂಸೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಸೋತರೆ ಅವರ ತಪಃಫಲವು ಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವರಪಿಂದುಂನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರಿಂದ ಹಿಂಸೆಯು ಪಾಪಕರವೆ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ತಪಃಫಲವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರಿಗೆ ಇದು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಮಾಡಿದ್ದು ಧರ್ಮಯುಧವಾದರೂ ಅದು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅದರ ದೋಷವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮದವರಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರದ ಕೋಟಲೆ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಹಿಂಸೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತಿದಿಂದ ವಸಿಷ್ಠರಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಹಾಸಿಯಾಗಿದೆಯೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳತೀರದು. ಅವರಿಗೆ ನೂರುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ತ್ರಿಶಂಕು ರಾಜನು ಸಶೀರನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ವಸಿಷ್ಠರೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವನು ತೋರಿಸಿದ ಅವಿನಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದಾಲನಾಗೆಂದು ಶಪಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ವಿಶ್ವಾನಿತ್ರನು ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನು. ಆ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಅಪಂತ್ರಗುವ ಬಂದಾಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯಾಚಕನಾಗಿಯೂ ಚಂಡಾಲನು ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿಯೂ ನಡೆಸುವ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಸಿಷ್ಠಕುಮಾರರೆಲ್ಲರೂ ಆಡಿತೋರಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕ್ರೋಧನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಬಂದು ಆ ನೂರುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನೆಲಕ್ಕುರಗಿಸಿದನು. ಆದರೂ ವಸಿಷ್ಠರು ಕೈಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಹಿಸುವದು ಹೇಡಿತನ. ವಸಿಷ್ಠರು ಹೇಡಿದಿಗಳಲ್ಲ; ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಿಸುವಂಥ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು.

“ ಸರಸಾಹಂಸಾವೃತ್ತಾ ಯೇ ಸರಸಿ ಸತ್ಯಸಾಧೇ ಯಃ |

ಸರಸ್ಯಾಶ್ರಯಭೂತಾಸ್ತೇ ಸರಸಿ ಸ್ವಗೌಣಾನುಸಃ || ”

ಎಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ದರೂ ಸಹಿಸುವವರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವೆಂದರೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ಸುಖವಸ್ಥಾನುಭವಿಸಿ ಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಬಂದು ಲೋಕವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತನೇ ಆಗುವದರಿಂದ ಅವರು ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರಿಗೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾತ್ಮರಿಗೂ ಅದೇ ಸ್ವರ್ಗವಲ್ಲ; ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಸಹಸ್ರಪುಲ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸ್ವರ್ಗವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದು ಲೋಕವೆಂಬುದು ರೂಢಿಯ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಅದನ್ನು ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ

ದಲ್ಲಿ ವಾಮಾದೇವನು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಬೀವನ್ನುತ್ತನು. ಅವನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತು “ ಸೃಗೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾ ನಾಪ್ತಾಃ ಸಮಭವತ್ಸಮಭವತ್ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ವಾಮಾದೇವನಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯು ಸ್ವರ್ಗದಂಥ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವುಣ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು ವದಸಂಭವವೆಂದು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀಮಂತ್ರಂಕರಾಕಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪಸುರವಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೇನೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯ ಸದವಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ “ ಸೃಗೇ ಲೋಕೇ ದ್ಯೇಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯ ಸದವಿಯು ಬೋಕ್ಷವೆಂದು ಸರ್ವವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಸದವಿಯನ್ನೇ ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬೋಕ್ಷವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದುದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನಿವೃತ್ತಿಪರರಾದವರ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವು ಕೂಡ ನಿೀಳುವಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬನು ಮೊದಮೊದಲು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಅಹಿಂಸಾವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ

“ ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತಿಪಾದಯಾಂ ತತ್ಸನ್ನಿಧೌ ವೈರತ್ಯಾಗಃ ”

ಎಂಬ ಪಾತಂಜಲಸೂತ್ರದಂತೆ ಮುಂದೆ ಅವನ ಸ್ತುಭಾವದಿಂದ ಇತರರ ಹಿಂಸಾಬುಟ್ಟಿಯೇ ನಾಶವಾಗುವದು. ಈ ವಿಚಾರವು ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮ ವರ್ಣಸೆಯಲ್ಲಿ ತೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಇದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ರಾಜಶೇಖರವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದುಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ —

“ ಪದಿಪೈತಂದುಗ್ಬುದು ಪೆಗ್ಗುಲಿಯ ಮೊಲೆಯನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾರಂಗರಾಜಂ ।

ದ್ವಿಶಿರಂ ತಾದ್ವಸ್ತಿ ವಾವ್ವುಂಟಿಡಿಗೆ ಗುಟಕನೊಲ್ಲಿದುಗುಂ ದಂಪೋತ ॥

ಪ್ರಸರಕ್ಕಂಗಾಲ್ಲೋಳುಳ್ಳುರಿದೊಡುಗುರ್ಗಲಿಂ ತೀರ್ಚುಗುಂ ಸಿಂಹವೂದು ।

ಬ್ಬಸಮಂ ಸರ್ವಾರ್ಥಕತ್ಯಾತವದೆ ತೂಲಗಿಕುಂ ಬರ್ಪದಿಂ ಬರ್ಪವುಂದಂ ॥ ”

ಸಾರಂಗವು ಹುಲಿಯ ಮೊಲೆಗೆ ಬಾಯನ್ನು ಹಾಕುವದು, ಗಂಡ

ಭೇರುಂಡವು ಶರಭಕ್ಕೆ ಗಟಕನ್ನು ಕೊಡುವದು, ಅನೆಗಳ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಮುರಿದ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಸಿಂಹವು ತನ್ನಗುದುಗಳಿಂದ ತೆಗೆಯುವದು, ನವಿಲುಗಳು ತಮ್ಮ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಮೀಸ ಮರಿಗಳಿಗೆ ನೆರಕನ್ನು ಮಾಡುವವು-ಇವೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನ ಊಹೆಗೆ ಕೂಡ ಸಿಲುಕದ-ಧರ್ಮಾತುಗಳು! ಹೀಗೆಂದು ಇವುಗಳನ್ನು ಬರೀ ಕವಿಕಲ್ಪತಪಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು ಈಗ ಒಣಕಲಾದ ಭೌತಿಕಜ್ಞಾನದ ಜಿರುಜಿಸಿಲ ಬೀಗೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ನೆಲವೆಲ್ಲಾ ಕೂಡು ಕರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದರೆ ಭಕ್ತರು ತಪ್ಪು ಇರುವ ಬಂದಿಗಂದು ಕಡೆ ನಿರ್ಭರಬುದ್ಧಿಯ ಛಾಯೆಯಾದರೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ನಿಸ್ವತ್ತಿಭಕ್ತರವರಿಂದ ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗುವದು.

ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಯೋಗ ಪೊದಲಾದವುಗಳು ನಿಸ್ವತ್ತಿಭಕ್ತರು ಕಡೆಯ ಬಲವಿಸವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದ ಅಹಿಂಸಾಪ್ರತ್ಯಪನ್ನು ಮಾಲಸುವದಕ್ಕೇ ಸಾಧಕನು ಸ್ವಯತ್ನವೇಕು. ಪ್ರಪತ್ತಿಮಾರ್ಗದವರು ಉಪಾಯಾಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೂ ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಟ್ಟಲೆಯ ಗೆರೆಯನ್ನು ಮೀರಿದವರಾದ್ದು. ಅಹಿಂಸೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ದಯಪಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತ ದಾಸ್ಯದಯಾ? ದಯವೇ ಬೇಕು ಸಕಲ ವ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ. ದಯವೇ ಭಕ್ತದ ಮೂಲವಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರಂತಲ್ಲದೊಲ್ಲ ನಯ್ಯಾ.

(೨) ಜಾಲಗಾರನೊಬ್ಬ ಜಲವ ಹೊಕ್ಕು ಶೋಧಿಸಿ ಹಲವು ವ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಂದು ನಲಿಸಲಿಡಾದುವ! ತನ್ನ ಮನೆಯಲೊಂದು ತಿರು ಸತ್ತರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮರುಗುವಂತೆ ಅವಕೇಶ ಮರುಗನು? ಅಂದೊಡೆ “ಸ್ವಾಮಿನಮಿವೇತರಕ್ಷ್ಯವ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿತ್ಯಾದಿ ಭಿನ್ನಲೆ || ಸರ್ವಂ ಜಡೋದ್ದೇವೇವೇತಿ ಯಶಿ ಪೃಥಗ್ ಸ ಪೃಥಿತಿ” ಎಂದುಬಾಗಿ ಜಾಲಗಾರನ ದುಷ್ಕರ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಗೆಗೆದೆ. ಇದು ಕಾರಣ ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಭಕ್ತನಾಗಿರ್ದು ಜೀವಹಿಂಸೆಯ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿಗರನೊಂದೆನೆಯ್ಯಾ.

ಯಮದ ಎರಡನೆಯ ವಿಷಯ ಸತ್ಯ. ಹಿಂಸೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಹಾಕುವದು ಹೇಗೆಯೋ ಹಾಗೆ ಅಸೃತದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದು

ಹಾಕುವದು ಸತ್ಯ. ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಸರು ಗೊಂಡವನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ. ಸತ್ಯಪ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು ಅನೇಕರಿರಬಹುದು. ಸತ್ಯದ ಅದರ್ಶ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ. ಸತ್ಯತೆಯು ಸಾಧನವಿಂದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಶರೀರವನ್ನು ಅಜರಾಮರವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ತುದಿನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಬಾರಿಬಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಕೂಡ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಅವನು ತನ್ನ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ಸೂರೆಗೊಟ್ಟನು. ವಿಶ್ವಾ ಮಿತ್ರನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಚಂಡಾಲಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು “ತಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾ ದರೂ ಬಿಟ್ಟೀನು; ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆನು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆನೆಂಬುದು ತಾತ್ಪರ್ಯವೇ ಹೊರತು ರಾಜ್ಯ ವನ್ನು ಬಿಡುವೆನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಡೆಂದು ಗಂಟುಬಿದ್ದನು. ಬನ್ನಿ ಮಾತುಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ದರಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಅದನ್ನೇ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೇಶಾಂತರವಾಸಕ್ಕೂ ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಅದರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ಹೊಲೆಯ ಸಿಗೆ ಆಳಾ ದನು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊದೆ ಯುವದಕ್ಕೂ ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

ಅಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರತಪ್ತ ಹೇಗೆ ಕಠಿನನಾಥ್ಯವೋ ಸತ್ಯದ ಪ್ರತಪ್ತೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕಠಿನನಾಥ್ಯ. ಪ್ರಪೃತ್ತಿಮಾರ್ಗದವರು ಇದರ ಪರಮಾವಧಿ ಯನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸಲಾರೆಂದು ಅಹಿಂಸೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸತ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಕೆಲವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಪೇಗವಸ್ಥೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೂಡ ಪ್ರಪೃತ್ತಿಮಾರ್ಗದವರಿಗೆ ಸತ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಿದೆ.

“ಸತ್ಯಂ ಬ್ರೂಯಾಸ್ಥಿಯಂ ಬ್ರೂಯಾನ್ ಬ್ರೂಯಾತ್ಸತ್ಯನುಪ್ರಿಯಮ್” ।

ಪ್ರಿಯಂ ಚ ನಾಸೃತಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ಸತ್ಯಾ ಧರ್ಮಗತಿಃ ಪರಾ ॥”

ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ. “ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಿತವನ್ನು

ಹೇಳಬೇಕು; ಹಿತಕರವಲ್ಲದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಹಿತಕರವಾದ ಅಸತ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳಬಾರದು. ಇದೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಧರ್ಮಸೂಕ್ತ.” ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆ ಧರ್ಮಸೂಕ್ತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಸ್ಥಲವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸಿಂಧುತೀರವಾರ್ಗದ ಬಲಪಿಸ್ತುಕರಣ. ಇಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯದ ಅದರ್ಶಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡುವುದರ ಕಡೆಗೇ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯದ ನುಡಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ನಾಲಿಗೆಯು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. “ ಕುಲಸನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ ” ಎಂದು ಒಂದು ಗಾದೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಾಲಿಗೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅನುಬಂಧವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ವೈದ್ಯರು ರೋಗಿಯ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾರೆ ಸತ್ಯವೇ ಉತ್ತಮವರ್ಣದ ಲಕ್ಷಣ. ಸತ್ಯಕಾಮಚಾ ಬಾಲನು ಉಪಯುಕ್ತನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ರಾಕ್ಷಸಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಗೋತ್ರವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸಳು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

“ ಅರ್ಕಮೇಧಸಂಸ್ತಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ತುಲಯಾ ದೃತಮ್ |

ಅರ್ಕಮೇಧಸಂಸ್ತಂ ಸತ್ಯಮೇವ ವಿಸ್ತುತಂ || ”

ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೆ. ನಾಲಿಕೆ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನೂ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೂಗಿದರೆ ನಾಲಿಕೆ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳಿಗಿಂತ ಸತ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗುವದೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಧರ್ಮರಾಯನು ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಗೆಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಂಬ ಆನೆಯು ಸತ್ತಿತೆಂದು ತೊದಲುತ್ತ ಕೂಗಿದನು. ಅದು, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸತ್ತನೆಂದು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಮಗನು ಸತ್ತನೆಂದು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಯೋಗರಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಥೂಲಶರೀರವನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ವಿಟ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವಿಂದ ಹೊರವಿದ್ದು ಮಗನಿಡೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಈ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾದಿದ್ದು ದೃಷ್ಟದೃಷ್ಟನೆಂಬವನು ಬಂದು ದ್ರೋಣ

ಚಾಡ್ಯರ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಸೇರಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ದ್ರೋಣ
ರನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ
ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದ್ರೋಣರು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ಕೌರವನ
ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಗಲಿಯದೇ ಅಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ಸಂಭವ್ಯವೆ. ಕೌರ
ವರನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದೂ ಯೋಗ್ಯವೆ.
ಅದರೂ ಧರ್ಮಧೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮ್ಮತವಾದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದರ
ಅಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಯುಕ್ತಿಯೇ ಯೋಗ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ
ನೆಂಬ ಅನೆಯ ಸತ್ತಿತೆಂದು ಈಗುವಾಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸತ್ತನೆಂಬ
ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹರಡುವದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ
ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸುಳ್ಳು ಸಫಲವು ಧರ್ಮರಾಯನಮಡಿಲಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಹೋಗಿ
ಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ನರಕವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿ
ಬಂತು. ಅದರಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏಕಮಾತ್ರವೆಂದ ಹೊಗಳಿ
ತ್ತಾರೆ ಶಂಕರರಾಜನಿಮಯ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂದ್ರದಿಭೂವರ |

ರಳಿದುದಿಲ್ಲವೆ? ಅವರ ಕೀರ್ತಿ |

ಳಳಿದುವೇ? ಅಣಕಾಣವಾದಿಗಳಾಗಿರಿದುಕಿದರೆ? ||

ಅವನದೊಡಲಹಳಿತಿಳಿಕಿಂತಿಳಗ |

ಉಳಿವುದುಕಾರಣದೆ ಮೂವರ |

ದೊಳಗೆ ಸತ್ಯವ ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕುವ ಮನುಷ್ಯ ಸದೆನಿಸು || ”

ಸತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಶ್ರೀಮತ ಬಲಮಹರ್ಷಿಗಳು

“ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಪಾದೋಕ್ತಿರ್ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯಃ || ”

ಎಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ “ ಸತ್ಯವು ದೃಢವಾದರೆ ಕ್ರಿಯೆಗೆ
ಳಿಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿಯಾಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂದರ್ಥ. ”
ಇದನ್ನು ವಿಮರಿಸುವಾಗ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿವಿವೇಕಾನಂದರು “ ಈ ಸತ್ಯವೆಂಬ
ಶಕ್ತಿಯು ರೂಢವಾದರೆ ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ; ಮನ
ಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಯವಂತರಾಗಿಯೇ ಇರು

ತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಹೇಳಿದುದೇ ಸತ್ಯವಾಗುವದು. ಸುಖಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಟ್ಟೆಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅವನು ಸುಖಿಯಾಗುವನು. ಬಟ್ಟೆನು ಕೋಗಿಯಾದರೆ ವಾಸಿಯಾಗಲಿ ಎಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಅವನಿಗೆ ವಾಸಿಯಾಗುವದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯದ ನಿಷ್ಕಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿದುದೇನೆಂದರೆ —

(೧) ದೇವಲೋಕಮತ್ಯಲ್ಪಲೋಕವೆಂಬುದೇ ಬೇರಲ್ಲ. ಕಾಳಲೋ. ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದೇ ದೇವಲೋಕ. ಅತ್ಯವ ನುಡಿವುದೇ ಮತ್ಯಲ್ಪಲೋಕ. ಅಂತರವೇ ಸ್ವರ್ಗ. ಅನಾಂತವೇ ಸರಕ. ಇದಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣ. ಕೂಡಲೆ ಸುಖವೇವಾ.

(೨) ಸದಿದಿವಂ ಬುಲವಡುವುದು ಸದಿವದೀ ಲೋಕವಲ್ಲವು. ಸದಿದಿವಂ ಬುಲವಡುವುದು ಸದವ ಲೋಕವೂದನೆ ಶರಣನು. ಗುರುಲಿಂಗವು ಗಮದಲ್ಲಿ ಸದಿಯ ಬಳಸಿದರೆ ಆತನು ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ದೋಷಿ, ಅಘೋರನರಕಿ, ಬುಲವಲ್ಲ ಕ್ಲಿಷ್ಟ, ತಂಬು ದೊ ಅಡಗು, ಕುಡಿವುದೊ ಸುರ, ದುಸಿಯೆಂಬುದು ಹೊರೆ. ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ದುಸಿಯೆಂಬುದು ದೇ ಅಯ್ಯಾ? ದುಸಿಯನುಡಿ ಲಿಂಗನ ಪೂಜಿಸಿದನು ಹೊಳ್ಳ ಬಿತ್ತಿ ಫಲವ ನರಸುನುತೆ ಕೂಡಾ ಚಿನ್ನವಾಲ್ಲಿ ಕಾಡುತಾನು.

ಯಾವುದಲ್ಲಿ ಸುಖರಸೇದು ಅಷ್ಟೇಯ. ಅಷ್ಟೇಯ. ವೆಂದರೆ ಕದಿಯ ದಿರುವದು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಲೆಳೆಸುವನು. ಇಂಥ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಮನಸ್ಸಿನ ವೀರ್ಯ ವೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಎದೆಗೊಡ ಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಪೂಜಿಕರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿದ್ದ ರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಶಂಖಲಿಪಿತರೆಂಬಬ್ಬರು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿದ್ದರು. ತಮ್ಮನಾದ ಶಂಖನು ಅಣ್ಣನಾದ ಶಂಖನ ಅಪ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಅವನ ತೋಟದ ಒಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದನು. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ವ್ಯವಹಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಇದೇನೂ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಪರಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಾದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಗಂಟೆಗೊಬ್ಬರು ಭಾಗಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯಜ್ಞಸೂನನ ಅಪ್ಪಣೆ ಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಜನರ ಮನಸಿ

ನಲ್ಲಿ ವಾಪಸ್ತಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಲಿಖಿತನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನಲ್ಲಿತನಗೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಅವನು ಬಹಳ ಸರಳಮನಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಣ್ಣನು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ದೋಷವನ್ನು ತಾನೇ ಬಿಚ್ಚಿಹೇಳಿದನು. ಶಂಖನು ಲಿಖಿತನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅಣ್ಣನು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲದ ವಾಪಸ್ತು ಪರಿಹಾರವಾಗಲಾರದೆಂದು ಹೇಳಿ ತಾನೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಶಂಖನು ತಪ್ಪುಸಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಲಿಖಿತನು ತಾನೇ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾರೂಪವಾಗಿ ತತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈಗ ಇಂಥ ತಪ್ಪುಗಳು ನಮಗೆ ತಪ್ಪಾಗಿಯೇ ಕಾಣದೆ ಇರಬಹುದು. ಜಿಜಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಕರೀ ಚುಕ್ಕೆಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಕರೀಚುಕ್ಕೆಯು ಹೇಗೆ ಕಂಡೀತು? ಅಷ್ಟೇಯಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಶ್ರೀಪತಂಜಲಮಹರ್ಷಿಗಳು

“ ಅತ್ತೇಯಪ್ರತಿಧ್ಯಾಯಂ ಸರ್ವರೂಪೋಪಾಸ್ಯನಮಃ ”

ಎಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕದಿಯಬರುವದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಯೋಗಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ದಿಶ್ವರ್ಯವೂ ಬರುವದೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ದಿಶ್ವರ್ಯದ ಮೇಲಿನ ದುರಾಶೆಯಿಂದ ನಾವು ಕಂಡ ಕಂಡ ಕೆಲವು ಅದಕ್ಕೆ ಕೈಪಾಕುತ್ತು ಹೋದರೆ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ದೂರದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು. ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಬಿನ್ನತ್ತಿರುಗಿಸಿಹೊರಟರೆ ಅದಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಬಿನ್ನುಹತ್ತಿಬಂದು ನಮಗೆ ದೂಸನಾಗುವದು. ಅಷ್ಟೇಯಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೋಮೋಶ್ವರಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಸುಕಿಮಾ ಹೂಪ್ತಗವೆದ್ದು ನೀತೆಯು ಬಿಳು ಕೊಂಡೊಡ್ಡು ತಂ ಬಾಳ್ವನೇ? |

ಇಂದಂ ಭೋಧಿಯ ಬಾಳ್ವನೇ? ತಮಸನಂದಂಮಾಯವಂ ಕದ್ದು ತಂ ||

ತನೆಯಂ ಕಟ್ಟರೆ? ಕಂಚವಾಳಮರದೊಳ್ಳುದ್ರೀಕವೇರಾಬ್ಬನು |

ಈವೇಂ ಕೊಲ್ಲದೆ ಕಾಯ್ದು ದೇ? ಹರಹರಾ ಶ್ರೀಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ |

ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವಚನಗ್ರಂಥಕಾರರ ಉಪದೇಶವೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ವಸ್ತ್ರ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿದನಾದರೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಮ್ಯದಾಣೆ. ಅವನು ಕೂರನಾದರೆ, ನಿೀಕೆಡ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೈ ನಾಗಿ ಇಂತಲ್ಲದೆ ನಾನು ಅವನವ ಮಾಡಿ ಪರದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯದಿಡೆನಾದದೆ ನೀನಾ ಗವೇ ಎನ್ನ ಸರಕದಲ್ಲಿದ್ದ ನೀನನ್ನು ಶೋಣ ಕಂಭುಜಕ್ಕೊಪ್ಪರಾ.

(೨) ತೊರೆಯು ಮಿಡವಾಗ್ಗೂರಾ, ತೊರೆಯುರೋ ಕರಧನವ! ಪರದ್ರವ್ಯವ ಬಿಡದೆ ಹೋಗಿ ಕೂರೆಯಲ್ಲಿ, ಆ ತೊರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬರುರೋ ಕಂಡಿಯಾ! ಈವ ತೊರೆದು ಮಿಂದರೆ ಬಲಿದು ಕೂಡಿಕೊಂಬ ನಮ್ಮ ಕೂಡಾನಂಗಮವೇವಾ.

ಯಮದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಗವು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲದಿರುವದು. ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಧರ್ಮಸಮ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಸಮ್ಮತಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಅವರ ಮನೋ ದಾರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಂದು ವ್ಯವಸೆಯ ಮಾಡೋ ಹೊರತು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುವದಕ್ಕೆ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ ಅದೇನೆಂದರೆ-

“ಶೋಕೇ ವ್ಯವಾಯುಮವಮದ್ಯಕೇವಾ |

ನಿತ್ಯಾಸ್ತು ಜುತೋನಗ ಬಿ ತತ್ರ ಚೋದನಾ||

ವ್ಯವಸ್ಥಿತಶ್ಚೇಷು ವಿಮಾಹಯದ್ವಾ

ಸುರಾಗ್ರೈರಸು ನಿವೃತ್ತಿರೀಶ್ವಾ ||”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ- “ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಯೋಗ, ಮದ್ಯವಾಂಸಗಳ ಸೇವನೆ- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳುವ ದಿಲ್ಲಿ ಮಾಡುವದಾದರೆ ಬಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದೇನೆಂದರೆ- ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಯೋಗಕ್ಕೆ ವಿಮಾಹವೆಂಬ ಕಟ್ಟು; ವಾಂಸಸೇವನೆಗೆ ಸೇಮಯವಾಗವೆಂಬ ಕಟ್ಟು; ಮದ್ಯಸೇವನೆಗೆ ಸೌತ್ರಾಢುಣೀಯಜ್ಞವೆಂಬ ಕಟ್ಟು. ಆದರೆ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ತೊರೆಯುವದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮತವು.” ವಿಮಾಹವೆಂಬ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಸಂಯೋಗಗುಪ್ತವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಾದರೂ ಋತುಕಾಲ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ

ದಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಬೇಕಾಗುವದು. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಅವನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅಶೋಭ್ಯನಾಗುವನು. ಪುರುಷರವನೆಂಬರಾಜನು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಊರ್ವಶಿಯೊಡನೆ ಇದ್ದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಆಕೆ ಇವನನ್ನು ಪಂಚಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಪುರುಷರವನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ತಾನೇ ಊರ್ವಶಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಬಹಳ ಕಾಲಿದ್ದನು. ಆಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಮನೋನಿಗ್ರಹದ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಅವನಿಗೆ ದಕ್ಕದೇ ಹೋಯಿತು. ಅವನ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಆಕೆಯ ಸಂಯೋಗದ ಬಲದಿಂದ ಜ್ವಾಲಿಸಿ ಹೋಗಿತ್ತು; ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ವೀರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟನು. “ಊರೆಲ್ಲಾ ನೋಡುವುದು ಮೇಲೆ ಊರವಾಗಿರುವುದು ಹಾಕಿದರು” ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಸದ್ವಿವಾಹವೂ ಹೆಚ್ಚುವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಪ್ರತಕ್ಕು ಬಾಯಿಸೀರು ಕರೆದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭವಲ್ಲ--

“ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಒಬ್ಬನಾರ್ಥಕ ”

ಎಂಬ ಯೋಗಸೂತ್ರವು ಹೊರಬಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ರೂಢವಾದರೆ ಶಕ್ತಿಯು ಬರುವದೆಂದರ್ಥ. ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವೈಯು ವಿವೇಕಾನಂದರು ವಿವರಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ -- “ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯು ಕೃತನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯು ಮಹಾಸಂಕಲ್ಪಶಕ್ತಿಯು ಇರುವವು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕಶಕ್ತಿ ಬರಲಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ನ ವಶರಾಗುವರು. ಯಾರು ಯಾರು ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಬಂದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಯಮದ ಐದನೇ ಅಂಗವು ಅಸರಿಗ್ರಹ. ಅಸರಿಗ್ರಹವೆಂದರೆ, ಮತ್ತೊ

ಬ್ಬರಿಂದ ದಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವದು. ದಾಸವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೇ ದಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದರ ಕೀಳುತನವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ದಾಸವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ದಾಸಿಯು ಕೈ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ; ದಾಸನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೀಳುತನವು ಹೊರಗಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಬಳಗಿಸ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಥಿತಿಯೂ ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. “ಉಪ್ಪಿಕ್ಕಿದವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿನ ತನಕ ನೆನೆ” ಎಂದು ಬಂದು ಗಾದೆಯಿದೆ. ಬಬ್ಬರಿಂದ ಉಪ್ಪಿನಂಥ ಅಗ್ನಿವಾದ ಪರಾರ್ಥವನ್ನು ದಾಸನಾಗಿ ತೆಗೆದವನೊಂದರೂ ಸಾಯುವತನಕ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಪಾತ್ರಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ದಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನ ಮನಸ್ಸು ದಾಸಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಡಿಯಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಯ ಬಲೆಗೆ ಜಿಡ್ಡ ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕೆಲಸವಾದೀತು? ಕೆಲಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಪ್ರಹೃತೇಚಿಸಿದ್ದರೂ “ಮುಖಂ ದಗ್ಧಂ ಪರಾಕ್ಷೇನ ಹಸ್ತದಗ್ಧಂ ಪರಿಗ್ರಹಾತ್” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಪರಾಸ್ಪರ್ಶೋಜನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರ ಅಶೀರ್ವಾದವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರುವದಲ್ಲದೆ ಅವರು ಪರಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ನರದಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲವಾಗಿರುವದು. ಅದರಿಂದ ಯೋಗಿಯು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

“ಅಪರಿಗ್ರಹಸ್ಯೈಕೈ ಜನ್ಮಕಥಂತಮುಚೋಧಃ”

ಎಂದು ಯೋಗಸೂತ್ರವಿದೆ. ದಾಸವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾಡುತ್ತೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ನೆನಪಾಗುವದೆಂದರ್ಥ. ಇದರ ವಿವರಣೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀನ್ಯಾಯಿ ವಿನೋಕಾನಂದರವರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—
 “ದಾಸಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇರುವಂತನಿಗೆ ಮತ್ತೆಜಿಬ್ಬರ ಹುಗು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬಬ್ಬರ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ದಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯು ಕೂಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಆಗ ಮಾಡುತ್ತ ಯೋಗಿಗೆ ತಾನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದ್ದರಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವು ಕೂಡುವದು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಾರಿ

ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಸಾಯುತ್ತ ಇದ್ದೇನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದರಿಂದ ಈಸಲ ನಾನು ಮುಕ್ತನಾಗುವೆನು; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಸಾಯುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಕೃತಿಗೆ ವಾಸನಾಗುವದೂ ಇಲ್ಲ- ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ."

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಯಾವುದಾದರೂ ಐದಂಗಳಗಳೂ ಬಾತಿ, ದೇಶ, ಕಾಲ, ಸಮಯ-ನೊದಲಾದ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸಂಕುಚಿತವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದರೆ ಮಹಾಪ್ರತಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವೆಂದು ಬಂದು ಯೋಗಸೂತ್ರವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸ್ವಪ್ರತಿಧರ್ಮದವರಿಗೆ ಇವುಗಳ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳೇ ನಿತಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ಈ ನಿತಿಗಳಂತೆ ಆಚರಿಸಿದರೂ ಸದ್ಗತಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ನಿತಿಮಾರ್ಗದೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸರಕವೇ ಗತಿ. ಇನ್ನು ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಾದವರು -- ಸ್ವಪ್ರತಿಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಿರತೆಗೊಳಪಟ್ಟವರು -- ಆ ನಿತಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನೂ ಹತ್ತಿ ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲಿನ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೇನೆಂದರೆ ಕರ್ಮಬೀಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯು ಬಂದರೆ ಕರ್ಮಬಾರದೇಂಬದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯು ಬಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಆ ಸಲಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷಭಾವನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ವಿರುದ್ಧವಾದ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಪಿಸೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ ರಾಜಯೋಗದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದೇನೆಂದರೆ " ನಾನು ಬಂದು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸರಿವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪಾಸವೇ. ನಿಷ್ಕೇ ಸುಳ್ಳಾಗಲಿ ಸುಳ್ಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಯೋಚನೆಯೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪುಟನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಗೆತನದ ಯೋಚನೆಯೂ- ಅದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ-

ಬಂದುಕದೆ ಕೂಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಂದುದಿನ ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ದುಡಿಯುವೆಂಬ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹಗತನ, ಹೊಟ್ಟೆ (ಕಿಕ್ಕು-ಇಂಥ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವು ಚಕ್ರಬಿಡ್ಡಿಯ ಸಮೀತ ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಗೆ ತರುಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಹೊರಡಿಸುವದೇ ತಡ; ಅವುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ಬಾಹ್ಯಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ನಿಯಮ.

ಜಿಡಬೇಕಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಗತಜಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹಿಡಿಯತಕ್ಕವುಗಳನ್ನು ಸಿಯಮಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜಿಡತಕ್ಕವುಗಳನ್ನು ಜಿಡದೆ ಯಾವ ಪ್ರತಪನ್ನು ಹಿಡಿದರೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಯ.ಮ.ಕ್ಕೆ ಬಿಡಬೇಕು. ಸ್ಥಾನವು ದೊರೆಯಿತು. ಈಗ ಇನ್ನು ಸಿಯಮವೆ ವಿಚಾರ. ಸಿಯಮಗಳು—

“ ಶೌಚಸಂಪಾದನ ತಪಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋಗ ಪ್ರಗಢಾನಾಂ ಸಿಯಮಾಃ ”

ಎಂಬ ಪಾತಂಜಲಸೂತ್ರದಂತೆ ಶುಚಿ, ತೃಪ್ತಿ, ತಪಸ್ಸು, ಪಂತ್ರಜಪ, ದೇವಸ್ತುತಿ, ಈ ಐದೂ ಸಿಯಮಗಳು. ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಶುಚಿಯು ಬಳಗಣದೆಂದೂ ಹೊರಗಣದೆಂದೂ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿರುವದು. ಹೊರಗಣ ಶೌಚನೆಂದರೆ ಶಾರೀರವನ್ನು ಶುಚಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವದು. ಕೊಳಕನಾಗಿರುವನನು ಎಂದಿಗೂ ಯೋಗಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಳಗಣ ಶೌಚವೂ ಇರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನೇಹ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ ಜನರು ಸುಖವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಂತೋಷ, ಕೆಟ್ಟವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆ— ಈ ಗುಣಗಳಿಂದ ಒಳಗಣ ಶೌಚವಾಗುವದು. ಒಳಗಣ ಶುದ್ಧಿಯೆಂಬುದು ಹೊರಗಣ ಶುದ್ಧಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದುದೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ಎರಡೂ ಅವಶ್ಯಕವೆ. ಒಳಗಣ ಶುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಣ ಶುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೂ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ.

“ ನಿಜವಾದ ಬಳಗಣ ಶುದ್ಧಿಯೂ ಹೊರಗಣ ಶುದ್ಧಿಯೂ ಆದರೆ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಆಕೃತಿ ತಪ್ಪಿ ಅದನ್ನು ಅಂದವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಹೋಗುವದು. ಅತ್ಯಂತಸುಂದರವಾದದ್ದೆಂದು ಇತರರು ಹೇಳುವ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೊಳಪು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯೋಗಿಗೆ ಅದು ಕೇವಲ ಸಶುಭಿಸ ಮುಖವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವದು. ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವೆಂದು ಜನರು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಖವೇ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಯೋಗಿಯು ಅದನ್ನು ದಿವ್ಯಮುಖವೆನ್ನುವನು. ಈ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದಲ್ಲಿರುವ, ದೊಡ್ಡ ದೋಷವು. ಶುಚಿತ್ವವು ದೃಢವಾಯಿತೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಶರೀರವಲ್ಲದೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದಿರುವದೇ ಮೊದಲನೇ ಗುರ್ತು. ಈ ಶುದ್ಧಿ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಹ ಭಾವನೆ ಹೋಗುವದು. ಶುಚಿತೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವದರಿಂದ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಬಂದುಕಡೆಗೆ ಸಿಂತು ಸಮಾಧಾನವಿರುವದು. ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನವಾಗಹತ್ತುವದು ಧಾರ್ಮಿಕನಾದುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೇ ಗುರ್ತು.

“ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇದು ಸಂತೋಷ. ಮುಖವನ್ನು ಜೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವದು ಅಬೀರ್ಣದ ಗುರ್ತೇ ಹೊರತು ಧರ್ಮದ ಗುರ್ತಲ್ಲ. ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವದೇ ಸತ್ತ್ವದ ಸ್ವಭಾವ. ಸಾತ್ತ್ವಿಕನಾದವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿವೂ ಸುಖಮಯವೇ ಆಗಿರುವವು. ಈ ಗುಣವು ಬಂದರೆ ಯೋಗದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದರಿಯಬೇಕು. ದುಃಖವೆಂಬದೆಲ್ಲ ತಮಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಆಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಮಂಕಾಗಿರುವದೂ ತಮಸ್ಸಿನ ಫಲವೆ. ಬಲವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೆಯ್ಯಟ್ಟುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅರೋಗರಾಗಿ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವವರೇ ಯೋಗಿಗಳಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು. ಯೋಗಿಯಾದವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನಂದವೆ. ಯಾರ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವದು. ಇದೇ ಸತ್ಸುಖಸ ಗುರ್ತು. ದುಃಖವು ಪಾಪವಿಂದ ಹೊರತು ಮತ್ತೇತರಿಂದಲೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಸಪ್ತಸಪ್ತಿಯಾಗಿ ಮುಖವನ್ನೇಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಹೇಳಿದರೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗು

ವದು. ಮುಖವನ್ನು ಜೋಲುಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದಿನ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಅವಿತು ಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಈ ರೋಗವನ್ನೇತಕ್ಕ ಜನರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೊಯ್ಯಬೇಕು? ಮನಸ್ಸು ವಶವಾದರೆ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ವಶವಾಗುವದು. ಈ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ದಾಸ ರಾಗುವ ಬದಲು ಈ ಯಂತ್ರವೇ ನಮ್ಮ ಆಡಿಯಾಳಾಗುವದು. ಈ ಯಂತ್ರವು ಆತ್ಮವನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗುವದು ಹಾಗಿರಲಿ; ತಾನೆ ಆದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನವಾಗುವದು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವು ಬರುವದು.

“ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಶುದ್ಧಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಶರೀರಕ್ಕೂ ಇಂದ್ರಿಯ ಗಳಿಗೂ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಬರುವವು. ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲಗಳು ಬಹುಬೇಗನೆ ಕಾಣಿ ಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ದೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುವದು, ದೂರದಿಂದ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸುವದು— ಮೊದಲಾದವು ಇದರ ಫಲಗಳು. ಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಬೇಕಾದ ದೇವತೆಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಶ್ವರ ನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವದರಿಂದ ಸಮಾಧಿಯಾಗುವದು. ”

ಆಸನ.

ಆಸನವೆಂದರೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ. ಹಠಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಆಸನಗಳುಂಟು. ಅವೆಲ್ಲಾ ಶರೀರದ ಬಂದೊಂದವಯವಕ್ಕೊಂ ದೊಂದು ಬಗೆಯ ಆರೋಗ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಡುವದಕ್ಕೂ ಮಾಂಸ ಖಂಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಶವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಸುಖದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುವದಕ್ಕೂ ಸಹಾಯವಾಗುವವು. ರಾಜಯೋಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಶರೀರದ ಕಡೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರದೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಡೆ ಇರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರಕರ್ತರಾದ ಶ್ರೀಪತಂಜಲಿಮಹರ್ಷಿಗಳು “ ಸ್ಥಿರಸುಖಮಾಸನಮ್ ” ಎಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ— “ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೊರತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದ

ಕೃತಗುವದಿಲ್ಲ. ಆಸನವು ಸ್ಥಿರವಾಗುವದೆಂದರೆ ಶರೀರವಿದೆಯೆಂಬುದೇ ತೋರಬಾರದು. ನಿಂದಿಸ್ತೇ ಕೂತಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಏನೇನೋ ತೊಂದರೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಶರೀರವೊಂದು ಇದೇ ಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಶರೀರದ ಅನುಭವಗಳೂ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆಗ ಸುಖವೂ ಅಗುವದಿಲ್ಲ; ದುಃಖವೂ ಅಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಶರೀರಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಅಯಾಸವು ಹೋದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಶರೀರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣನಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದೆಂದರೆ ಇದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ. ಹೀಗೆ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುಬಿಡು ಸ್ಥಿರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಸಾಧನವೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಶರೀರದ ತೊಂದರೆಗಳು ಬರುತ್ತಲೆ ಇದ್ದರೆ ವಸಸ್ಥಿಗೆ ಬಾಧೆಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಿಡುಕಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವದಾಗದೆ ಹೋಗುವದು "

ಆಸನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು—

“ಸಮಂ ಕಾಯಶಿರೋಗ್ರೀವಂ ಧಾರಯನ್ನಚಲಃ ಸ್ಥಿರಃ |

ಸಂಕ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ನಾಸಿಕ್ಯಾಗ್ರಂ ಸ್ಥೌರವಿರಶ್ಚ ಸವಹೀಕಯನ್ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಶರೀರವೂ ಶಿರಸ್ಸನ್ನೂ ಕುತ್ತಿಗೆಯೂ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಇದ್ದು ದೃಷ್ಟಿಯು ಆತಿತ್ತ ಕದಲದೆ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ಯೋಗಿಯು ತಾನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಬಹುಕಾಲ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಬಹುದೆಂದು ತೋರುವದೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನೂ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನೂ ಶಿರಸ್ಸನ್ನೂ ಸರಳರೇಖೆಯಂತೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವೇನೆಂದರೆ— ಯೋಗವೆಂದರೆ ಚಿತ್ತದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಆ ಚಿತ್ತವು ಶ್ವಾಸವನ್ನಾಶ್ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ವಾಸವನ್ನು ಸದುಪ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ನಿರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ವಾಸವು ಬಹ್ಮರಂಧ್ರಕ್ಕೆರಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಬಿನ್ನುಹುರಿಯ ವರ್ಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸುಷುಮ್ನೆಯೆಂಬ ಪೊಳ್ಳು ನಾಡಿಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಶ್ವಾಸವು ಆ ಸುಷುಮ್ನೆಯ ಎಡಬಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇದೆ, ಸಿಂಗಳೆ- ಎಂಬ ನಾಡಿಗ

ಳೊಳಗೇ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸುಷುಪ್ತಿಯ ಬಾಯಿ ಮುದುರಿಕೊಂಡಿರುವ ದರಿಂದ ಶ್ವಾಸವು ಅದರೊಳಗೆ ನುಗ್ಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ತೆರೆಸಿ ಶ್ವಾಸವನ್ನು ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಶರೀರವು ಬಗ್ಗಿದ್ದರೆ ಆ ಬೆನ್ನುಹುರಿಯು ಸುಷುಪ್ತಿಯನ್ನು ಬತ್ತಿ ಆ ಶ್ವಾಸಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಡೆದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಮಾತ್ರನೇ ಅಲ್ಲ; ಓದುವಾಗಲೂ ಬರೆಯುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಬಗ್ಗಿರಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣ. ಎದೆಯು ಬಗ್ಗಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸುಷುಪ್ತಿಗೆ ತಡೆಯಾಗುವದರಿಂದ ಕುಕಲ್ಪನೆಗಳು ದಯಿಸುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸುಷುಪ್ತಿಯೆಂಬ ನಾಡಿಯ ಹಾದಿಯು ಸರಳವಾಗಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಶರೀರವು ಅಲ್ಲಾಡಿದರೆ ಕೂಡ ಸುಷುಪ್ತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಹತ್ತುವದರಿಂದ ಯೋಗ ಸಾಧನಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವಾಗುವ ಕಾರಣವಿಂದ ಶರೀರವನ್ನೂ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನೂ ತಲೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಾಡದಂತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಆಮೇಲೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುವ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಯು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದರ್ಥವೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾಗಿ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡುವದರಿಂದ ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ. ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಬಾರದೆಂಬುದನ್ನೆ ಮತ್ತೆ ಬತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು. ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನೇ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದಾದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಬೇಕಾದೀತು. ಹಾಗಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಗವತ್ಪರೂಪದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಎಂದೆ ಒರುತ್ತದೆ. ದೃಷ್ಟಿಯು ಮೂಗಿನ ತುದಿಯ ರೇಖೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರಬೇಕೆಂಬವದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಿದೆ. ಮೂಗಿಗೆ ಎರಡು ತುದಿಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಹುಬ್ಬಿನ ನಡುವಣ ಭಾಗ; ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಗಿನ ಮುಂಭಾಗ. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತುದಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ಹುಬ್ಬಿನ ನಡುವಣ ಭಾಗವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಕಣ್ಣನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅರಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣವಾದೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಮೂಗಿನ

ಮುಂಭಾಗವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಕಣ್ಣನ್ನು ಅರೆಮುಚ್ಚಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ತುತಿಸದ್ಭೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಗಡಿನಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಶಿಪ್ಪಾದ್ವೈತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಗಲೆ, ವಡಗಲೆ-ಎಂಬಿರಡು ಭಾಗಗಳೇ ಆಗಿವಿಟ್ಟಿವೆ. ಬಟ್ಟೆರು ಹುಟ್ಟಿನ ಸಡುವಣ ತುದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ; ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಈ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಜೀಳಬೀಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಮೂಗಿನ ಯಾವ ತುದಿಯನ್ನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಥವಾ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ ಆಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಾದ್ಯಷ್ಟಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವದೊಂದವಾಯವಿದೆ. ಮುಖ್ಯತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಬಾರದು. ದೃಷ್ಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಗೊಡಬಾರದು.

ಅಸನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೋಗರತ್ನಾಕರಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ—

“ಮನಮಿರೆ ಸೂಸಕೊಳ್ಳಣ್ಣಳ |

ವನಸುಂ ನಾಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಕಿವಿ ಕೇಳವೆನಲ” ||

ತನು ಶೂನೆಯದೆ ನಟ್ಟಿಂತರ |

ಲೆನಸುಂ ನಿಂದಂದು ಸವಜಯೋಗಮದಕ್ಕುಂ || ”

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿವ ಯತ್ನವನ್ನು ಹೂಡಿದವನು ಅದರ ಮೇಲೆ ನಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಕೈವಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದರ ಬಹಿರಂಗದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಣವಾಯು ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ - ಇವೆರಡೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಹಿರಂಗಗಳು. “ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರಲಾರದ ವನು ಬಿಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರ್ಯಾನೆ?” ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಈ ಹೊರಗಣ ಅಂಗಗಳನ್ನೆ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವನು ಬಳಗಣ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಕೈವಾಡಲಾರದೀತೆ? ಹೊರಗಣ ಕಾವಲಿಗರನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಳಗಣ ಅರಸನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದೆಂತು? ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಬೇಕೆನ್ನುವವನು ಅದರ ಬಹಿರಂಗಗಳಾದ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ- ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವೆರಡರ

ಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥೂಲಶರೀರವು ಬಹಳ ಹೊರಗಿನದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧೀನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶರೀರಸ್ಥಿತಿಯು ಪರಿಣಾಮವು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಗುವುದು ಹೆಚ್ಚು. ಶರೀರವು ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿರುವುದು. ಶರೀರಕ್ಕೆ ನಾದರೂ ರೋಗವು ತಗುಲಿದರೆ ಒಡನೆ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಿಸಿ ಚಲಿಸುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶರೀರವು ಕದಲದಂತೆ ಇರುವುದು ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

“ಶರೀರಮಾತ್ಮಂ ದಿವ್ಯ ಧರ್ಮಸಾಧನಮ್”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೆಯ್ಯುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಶರೀರವು ಮೊದಲನೇ ಸಾಧನವು.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ.

ಶ್ವಾಸಕ್ಕೂ ಚಿತ್ತಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಚಿತ್ತದ ಚಲನೆಯು ಶ್ವಾಸದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶ್ವಾಸವು ಅಶ್ವಸ್ತಿತರೀತಿಯಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ತವು ಅಶ್ವಸ್ತಿತವಾಗಿ ಹುದುಡುತ್ತಿರುವದು. ಚಿತ್ತದ ಆ ದೋಷವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಶ್ವಾಸದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತರುವದು ಬಳ್ಳೇ ಉಪಾಯ. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು—

“ಪ್ರಾಣವಾನಗತೀ ರುದ್ಧ್ಯಾ ನಾಸಾಭ್ಯಂತರಜಾಲಿಕಾ”

ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಿದೆ. ಮೂಗಿನ ಪೊಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವಂಥ ಪ್ರಾಣವಾನಗಳ ಚಲನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ಪ್ರಾಣವೆಂದರೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಿರಿ ಹೋಗುವ ಗಾಳಿ. ಅಪಾನವೆಂದರೆ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬರುವ ಗಾಳಿ. ಇವುಗಳ ಚಲನೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶ್ರೀವಿವೇಕಾನಂದರ ರಾಜಯೋಗದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಡುವೆನೆ.

“ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಧನವೇನೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಅಳತೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೂ ಒಳಕ್ಕೂ ಉಸಿರು ಬಿಡುವದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇದರಿಂದ ಶರೀರದ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲಾ ಬಂದುಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವುದಿನ ಮಾಡಿ ಆದಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹಂಕಾರವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವ ಮೀಜಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದುತ್ತಮ. ಆ ಮಂತ್ರವು ಉಸಿರಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಳಕನ್ನೂ ಹೊರಕನ್ನೂ ಬಂದೇಸಮವಾಗಿ ತಾಳಾಹಾಕಿದಂತೆ ಹೋಗಿಬಂದರೆ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವದು. ಆಗ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೆಂದರೇನೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಿದ್ರೆ ಕೂಡ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಾಗಲಾರದು. ಈ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು ಬಂದುಸುಲ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ನಾಕು. ನರಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಸೋತಿರಲಿ; ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವವು. ಆಗ ನಿಮಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ನಿಜವಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು.

“ಈ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಅಗುವ ಮೊದಲನೆಯ ಫಲವೇನೆಂದರೆ ಮುಖ ಭಾವವು ಬೇರೆ ಆಗುವದು. ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಸುಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ವಾಯು ಮಾಗುವವು. ಶಾಂತವಿಹಾರವು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಮುಖದ ಮೇಲೆಯೂ ಶಾಂತಿ ಕಾಣುವದು. ಆಮೇಲೆ ಸುಸ್ವರವು ಉದಿಸುವದು. ನಾಸು ಇದುವರೆಗೆ ಬಡಕಲು ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಯೋಗಿಯನ್ನೇ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಈ ಗುರುಗಳು ಕಾಣುವವು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಶ್ವಾಸದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಬಲದ ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಉಸಿರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಎರಡುಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟು ತರ್ಜನಿ-ಇವುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಸುಪ್ತಮೈಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಗಲುವಂತೆ ಕಣ್ಣುಹಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಲದ ಸೊಳ್ಳೆಯಿಂದ ಉಸಿರನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಎಡಗಡೆಯ ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ತರ್ಜನಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದೇ ಬಲಗಡೆಯ ಸೊಳ್ಳೆಯಿಂದಲೇ ನಿದಾನವಾಗಿ ಉಸಿರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾಲ್ಕುಸೆಕೆಂಡುಗಳ ಕಾಲ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹದಿನಾರುಸೆಕೆಂಡುಗಳ

ಕಾಲ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಎಂಟುಸೆಕೆಂಡುಗಳ ಕಾಲ ಬಿಡುವದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ರಮವೇನೆಂದರೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಉಸಿರನ್ನು ಬಳಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾಲವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ”

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಯಾವ ದಾದರೊಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದುತ್ತಮ. ಅದು ಶ್ವಾಸದ ಆಲಸೆಯನ್ನು ಬಂದು ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತರುವದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಪವಿತ್ರತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಯೋಗದ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹರಿಸಿ ಯೋಗವನ್ನು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಸಬಹುದು. ಶ್ವಾಸವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಬಿಡುವ ಕಾಲವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕನುಕೂಲವಾಗಿ ಈ ಮಂತ್ರದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಎಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ೩-೪ ಸಲವಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲವೂ ಸಾಯಂಕಾಲವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಪ್ರಶಸ್ತವು.

ಹೀಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಉಸಿರುಬಿಡುವದರ ಉದ್ದವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಉಸಿರು ಹೊರಬೀಳುವ ಉದ್ದದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ದೂರಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ನಿಃಶ್ವಾಸದ ಉದ್ದವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಅಗುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಕೂಡ ಆಗುವದುಂಟು. ಈ ಉಸಿರಿನ ಉದ್ದವು ಕಡಿಮೆಯಾದಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಬರುವವು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉಸಿರನ್ನು ತಾನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದರೂ ಇದರಿಂದ ಹೊರಗಣ ಜಗತ್ತಿನ ಉಸಿರನ್ನೇ ಹಿಡಿದಷ್ಟು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಧೃವನು ತನ್ನ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುತ್ತಲೇ ದೇವತೆಗಳ ಉಸಿರಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆಂತಲೂ ಆಗ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಧೃವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದನೆಂತಲೂ ಭಾಗವತವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂದು ಕಟ್ಟಿ ನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವವು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಗಧೀನವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಥೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆಗೂ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೂ ಜಗಳವುಂಟಾ ಯಿತು. ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಹರಿದಾಡಿ ಸುಖವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಬಲ್ಲೇ ಆವೇಶಯುಕ್ತವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದವು. ಆಗ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಮುಲ್ಲಿಗೆ ತಾನು ದೇಹ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಒಡನೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕೈಕಾಲೆಲ್ಲಾ ನೋರಗಳು ಆಗ ಅನಿಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವಂತೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಗಳು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವವು. ಪ್ರಾಣವು ನಿದ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು ದಣಿಯದೆ ಇರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಣದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲಿ. ಮೂಸಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೂಸಿದ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವವು.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಮಾರ್ಗವು ಕಲಿಸುವುದರೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಕೆಲವು ಅಶ್ವತ್ಥಕರವಾದ ನೋಟಗಳ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನವು ಸಿಕ್ಕುವದು. ಅಂಥ ದರ್ಶನಗಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲೇ ಅನುಭವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಬಂದು ಪದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸು ತ್ತೇನೆ.

ರಾಗ — ಭೈರವ.

ಕೇಳಿ ಕಾಲಜ್ಞಾನವ | ಯಶಿಗಳಿರ | ಬೇಳುಕಿಹನೀ ಬೋಕಕೆ |

ಲೀಲೆಯಿಂ ಗುರುನಿಧನು | ಶೋರ್ಣಗ | ಭೂಷಣೋದ್ಯಗಳವು || ಪ ||

ಉತ್ತರದ ಗಾಳಿ ತೀದೆ | ಬೆದರ್ದೆದ್ದು | ಸತ್ತಿದ್ ರಕ್ತೋರಗಂ ||

ಮತ್ತದಿಂ ಮೇಲಕೆದ್ದು | ಹೆದೆಯರದ | ನೆತ್ತಿ ಗಗನಕೆ ನಡೆವುದು || ೧ ||

ಶರೀರವಿಗಳೊಂದುಗೂಡಿ | ಹಿಂದಿರುಗಿ | ನಶಿದು ಪೂರ್ವದಿ ಮುಳುಗಲು ||
 ಬಿಸಿಲುಬೆಳದಿಂಗಳಳ್ಳ | ಕೆಮ್ಮುಗಿಲು | ಪೊಸಪಾಲ್ಕಿಯ ಕರೆವುದು ||೨||
 ನೀಲಗಿರಿಯೊಳಗಾಡುವ | ಶಿಶುಗಳೆರ | ಪಾಲಂಗಳಲು ಭೂಮಿಯಂ ||
 ಧಾತ್ಯಸುತಡದುರಗಿಳಂ | ನಕ್ಷತ್ರ | ಮಾಲೆ ಪಗರೋ ತೋರ್ಪುದು ||೩||
 ಮೂರುಬಣ್ಣದ ಮರ್ಕಟ | ಸ್ಥಿರೂರ | ಹಾವಿ ಸುರಪುರವ ರೋಗಲು ||
 ಮೇರುವಿನ ಮೇಲೆ ರಂಜಿ | ಧ್ವನಿಸುತ ಭೇರಿ ಧಾಂಧನ ಸುಡಿವುದು ||೪||
 ಕದಗಂಗಳೇರದಿದೆ | ಬಬ್ಬ ಮುನಿ | ನವದು ಕುಂತಲದೇಶಕೆ |
 ಪಡುವಲದ ಗುಡಿಯ ಹೂಕ್ಕು | ಅಲ್ಲರ್ಪ | ಮೃಡನೆ ಗುರುಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂ ||೫||

ಈ ಅನುಭವಗಳು ಆ ಶಿವಯೋಗಿಗಳಿಗೊಬ್ಬರಿಗಾಯಿತೆಂದಲ್ಲಿ.

ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಇದರಂತೆಯೇ ಆಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಈ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಅವರು ಕಾಲಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಜ್ಞಾನವೆಂದರ್ಥ. ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಯೋಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗೆ ಕಾಣುವ ಆತ್ಮರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕನ್ನಡವಾದರೂ ವಿಷಯವು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೇ ಸುಡಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಚಿನ್ನುಮುರಿಯ ಕೆಳಗಡೆ ಕುಂಡಲಿನಿ ಎಂಬ ಶಕ್ತಿಯು ಸಕ್ತಿರುವ ಕೆಂಪಾದ ಹಾವಿನ ಹಾಗೆ ಮಂಡಲವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಮುಖವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವದು. ನಾವು ಎಡಗಡೆಯ ಸೊಳ್ಳೆಯಿಂದ ಶ್ವಾಸವನ್ನು ಏರಿಸಿ ಈ ಕುಂಡಲಿನಿಗೆ ಬಡಿಯುವಂತೆ ಬಲವಾಗಿ ತಾಕಿಸಿದರೆ ಆ ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಆಗ ಹೆದರಿ ಎದ್ದು ಸುಷುಮ್ನೆಯೆಂಬ ನಾಡಿಯಿಂದ ಮೇಲಾಗುವೆಗೆ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಏರುವದು.

ಇಷ್ಟೇ ಆ ಸುಡಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಆ ಕುಂಡಲಿನಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕುಂಡಲಿನಿ ಎಂಬ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚಿ ಸುವದೇ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ಉದ್ದೇಶ. ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಎದ್ದು ಸುಷುಮ್ನೆಯು ದ್ವಾರವನ್ನು ಹೊಗುತ್ತಲೆ ಆ

ಯೋಗಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಆಲೋಚನೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಅತೀಂದ್ರಿಯವಿಚಾರಗಳೂ ತಿಳಿಯಲಾರಂಭಿಸುವವು. ಆ ದ್ವಾರವು ಮೆದುಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುವ ಕಡೆಯನ್ನು ಆ ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಸೇರುತ್ತಲೇ ಯೋಗಿಗೆ ಸರ್ವಿಷೆಯು ಬ್ಲಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಷುಪ್ತಿಯ ದ್ವಾರವು ಕೆಳಗಡೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆರೆದು ನರದ ವೃತ್ತಿಸ್ತವಾಹಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಸರ್ವಸಂಸ್ಕಾರ ಶಕ್ತಿಯು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಂದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಸುಳುವದರಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮೈದೋರುವವು. ಆದರೆ ಬಹುಕಾಲ ಅಂತರ್ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ ಬಲದಿಂದ ಅದು ಸುಷುಮ್ನಾ ದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಟು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದರಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರತಿಫಲವು ಬಹಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯಬ್ಲಾಸವೆನಿಸುವದು. ಈ ಕುಂಡಲಿನಿಯ ಉತ್ಥಾನನೆಯು ಪರಮೇಶ್ವರಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಾಗಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲಾಗಲಿ ವೇದಾಂತದ ವಿಚಾರದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲಾಗಲಿ ಆಗುವದು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅನಾಸುಷಮಹತ್ತು ಕಂಡು ಬರುವದೂ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಸುಷುಪ್ತಿಯ ದ್ವಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಲೇ ಬೇಕು. ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇರ.ವಿಕೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಮೂಲಾಧಾರವೆಂಬ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ಶರೀರರಾಸ್ತದವರು ಹೇಳುವ ಅಭೋಮಂಡಲಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ) ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಹಸ್ರಾರವೆಂಬ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಫಲಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲೆಲ್ಲ ಓಜಸ್ಸೆಂಬುದೇ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳುವರು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಓಜಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿಯೂ ಅಷ್ಟು ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವನು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಒರಡೆ ಇದ್ದರೂ ಜನರು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆರ

ಗಾಗುತ್ತ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಓಡಾಡುವದುಂಟಷ್ಟೆ. ಇದು ಅವರ ಓಜಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯು. ಸ್ತ್ರೀವುರುಷರ ಯೋಚನೆ ಬಂದಾಗ ವೀರ್ಯದ ರೂಪವಾಗುವ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆದು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅದೇ ಓಜಸ್ಸಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಿಯು ಜನನೇಂದ್ರಿಯದ ಶಕ್ತಿಯ ನೈಲ್ವ ಓಜಸ್ಸಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಯಾವನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಯಾವಳು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವಳೋ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಓಜಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿಡುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವೆಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕುಂಡಲಿನಿಯಿಂದ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಎರಡನೇ ಸುಡಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಚಂದ್ರನೂ ಸೂರ್ಯನೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಗುವರು. ಆಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಪೋಡವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಲಿನ ಸ್ವವಾಹದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಹರಿಸುವದು. ಮೂರನೇ ಸುಡಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿರುವ ಕರಿಯ ಗುಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆದುರಿನ ವಸ್ತುವಿನ ಬೊಂಬೆ ಮೂಡುವದಷ್ಟೆ. ಎದುರಿನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಯು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಾಗುವಷ್ಟು ಉಜ್ಜ್ವಲವಾದ ಉರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಯು ಹಗಲುಹೊತ್ತೇ ಕಾಣುವದು. ನಾಲ್ಕನೇ ಸುಡಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ಸುಮೋಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಆ ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಸುಷುಮ್ನಾದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಟು ಮೂಲಾಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಪ್ತಾನ, ಮಣಿಪೂರ, ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧ—ಎಂಬ ಐದುಚಕ್ರಗಳನ್ನು ತೂರಿಕೊಂಡು ಅರಸ ಸಹಸ್ರಾರದ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುವಾಗ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಖಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೇರಿನಾದವು ಕೇಳಬರುವದು. ಐದನೇ ಸುಡಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವಿರ್ಭವಿಸಿ ಮುಂಗುರುಳುಗಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಸ್ರಾರವದ್ದುದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಯೋಗಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೇವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆ
ಯುವದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಪುರುಂದರದಾಸರು ಹಾಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ-

ಕಾಪಿ ಭಾಪುತಂ.

ಕಣ್ಣೆ ನೋಳಗೆ ನೋಡೊ ಹರಿಯ | ಒಳ | | ಪ |

ಗಣ್ಣೆ ನೋಳಗೆ ನೋಡೊ ಮೂರ್ತಗದೊದೆಯನ || ಅ. ಪ ||

ಆಧಾರ ಮೊದಲಾದ ಆರು | ಚಕ್ರ |

ಶೋಧಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು ಈಷಣ ಮೂರು ||

ಸಾಧಿಸಿ ಸುಷುಮ್ನಾ ಏರು | ಅಲ್ಲಿ |

ಭೇದಿಸಿ ನೀ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಗೇರು || ೧ ||

ಎವೆ ಹಾಕದೆ ಮೇಲೆ ನೋಡಿ | ಬೇಗ |

ಪವನದಿಂದಲಿ ವಾಯುಬಂಧನ ಮಾಡಿ ||

ಸವಿದು ನಾಡವ ಪಾನ ಮಾಡಿ | ಅಲ್ಲಿ |

ನವವಿಧಭಕ್ತಿಲಿ ನಲಿನಲಿದಾಡಿ || ೨ ||

ಅಂಜಪದೋಗಾಹುತಾನೆ | ಭಾನು |

ಮಂಡಲ ನಾರಾಯಣಸಂಚೊನವನೆ ||

ಕುಂದಲಿ ತುದಿಯೊಳಿದ್ದುನೆ | ಶ್ರೀಪು |

ರಂದರವಿಠಲ ವಾಲಿಸುತಾನೆ || ೩ ||

ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ-

(೧) ಅರೆಪರೆದೆವೆದೃಷ್ಟಿಯ ನಾನಿಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಹೃದಯ
ಕಮಲದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಚಳಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಚ್ಚಾ ನಶೋಚನದಿಂ ನೋಡುತ್ತ ತನುಮನೋಂದಿಯ
ತರಹರವಾಗಿ ಮನ ನಿವಾತವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ನಿಂದು ನಿಜವ ಕೂಡಬಲ್ಲ ತನೇ ಏಜಗುರು
ಸ್ವತುತ್ರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ನಹಜಬೋಗಿ.

(೨) ಸಹಸ್ರದಳಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಪತ್ರ. ಈ ಪತ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಡಲ
ತ್ರಯ. ಆ ಮಂಡಲತ್ರಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಮಪೀಠ. ಆ ಪ್ರಣಮಪೀಠದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು ಬೆಳಗುವ ನಿಮ್ಮ ದಿವ್ಯಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಯ ಕಂಡು ಹರುಷಿತನಾದೆ
ನಯ್ಯ ಅಖಂಡೇಶ್ವರಾ.

ಪ್ರ.ತ್ಯಾಹಾರ.

ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿರುವ ದೇನೆಂದರೆ—

“ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಏನೇನು ಸಿಕ್ಕುವದೋ ಅವು ಅದರಂತೆ ಆಗ ಅದರ ಆಕಾರವನ್ನೇ ಹೊಂದುವವು. ಮನಸ್ಸು ಈ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶಾಂತರಾಗಿರಬಹುದು. ಇದೇ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ. ಯೋಗಿಯಾದವನು ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳ ಆಕಾರವನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪಡೆಯದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಶವಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರವೂ ಕೂಡ ವಶವಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳಿಗೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇ ಸ್ಥಾನಗಳು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಿಡುಬಿಡು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ಯೋಗಿಯು ಬಿಡುಬಿಡು ಮಾಡುವದು. ಆಗ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವದು. ಆಗಲೇ ಜನ್ಮವು ಸ್ಥೂಲವಾಯಿತು. “ ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಧನ್ಯನಾದೆನು ” ಎಂದು ಆಗ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವೊಂದು ದೊರಕಿದರೆ ಈ ಶರೀರವೆಂಬುದು ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರಕರವಾಗಿರುವದೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು.”

ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಬೇಕಾದಾಗ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬಳಕೆಗೆ ಸೇಡುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಬಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರವು ಸಿದ್ಧಿಯಾದಂತಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ನಾಮಧ್ಯೇಯ ತೋರಿಬಂದರೆ ಅವರು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ತೊಂದರೆಯೇಕೆ? ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರದ ಸಿದ್ಧಿಯಾದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವದು. ಉಸಿರು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹರಿದಷ್ಟು

ಮನಸ್ಸು ದೂರದೂರಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದಪಕ್ಷ್ಯ ಉಸಿರೂ ಸಣ್ಣದಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರುವದರಿಂದ ಆಗ ಉಸಿರಿಸ ವೇಗವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದನ್ನು ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದರಿಂದ ಉಸಿರು ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಣ್ಣದಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಜಯಿಸಿದಂತಾಗುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಕೂಡ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೇಳುವೆಯಿಂದ ಬಿರಗುವಾಡಿ ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತ ತಮ್ಮ ಬೇಳೆಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ನಾವು ಬಿಗಿಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹೊರಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುವದೇ ತಪ್ಪು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಜಯವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಗಂಟಾಗುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ಯತೋ ಯತೋ ನಿವೃತ್ತಿ ಮನಃಪ್ರಾಂತಮಸ್ಥಿರಮ್ |

ತತ್ಪ್ರತೋ ನಿಯಮ್ಯತದಾತ್ತನ್ನೇವ ವಶಂ ನಯೇತ್ || ”

ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವದೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೇ ಅದನ್ನು ತಡೆದು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಭಾಗವತವು—

“ ಇಂದ್ರಿಯಾಗೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥೇಭ್ಯೋ ಮನಸಾಽಕೃಷ್ಯ ತನ್ನತಃ |

ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸಾರಥಿನಾ ಧೀರಃ ಪ್ರಣಯೇನ್ಮಯ ಸರ್ವತಃ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹೇಳಿದೆ. ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಳೆದು ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಜಗ್ಗಿ ಎರ ಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಧಾರಣಾ.

ಚಿತ್ತವು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವದೇ ಧಾರಣೆ. ಚಿತ್ತವು ಬಳಿಯಂಥ ವಸ್ತು. ಅದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷಯಗಳ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಶ್ಯಕ. ಅಂಥ ಅವಲಂಬನೆ ಯಾವುದೆಂದರೆ ದೇಹರ ಸ್ವರೂಪ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಮೊದಲು ಶಾಲಾಗ್ರಾಮ, ಶಿವಲಿಂಗ, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ, ಮೊದಲಾದ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಿದ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತಾಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. “ಆತ್ಮಸಂಸ್ಥಂ ಮನಃ ಕೃತ್ವಾ” ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮನಸ್ಸು ಯಾವ ದೇವತಾರೂಪದಲ್ಲಾದರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡರಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ರೂಪವು ಒಳ್ಳೇ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿರಬೇಕು; ಶಾಂತಿಯ ಕಳೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿರಬೇಕು; ಕಣ್ಣುಗಳು ಉದ್ವವಾಗಿ ಕೃಪಾಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು; ಕೊರಳು ಶಂಖದಂತೆ ಉದ್ವವಾಗಿರಬೇಕು; ಮುಖವು ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿರಬೇಕು; ದೇವತ್ವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾದ್ಯಲಂಕಾರಗಳಿರಬೇಕು; ಹಸ್ತವು ನಮಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಮುಖಭಾವವು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಗುವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮುಖಭಾವವು ನಿಲ್ಲಿರನ್ನಾ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೆಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು ಬಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಗೆ ಒಂದುದಿನ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಬಹಳವಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೆದುರಿಗೆ ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವದು ಹೇಗೆ? ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬಬ್ಬರ ಮನೆಯಿಂದ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಆ ನವವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಹುಡುಗಿಯು

ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಬಟ್ಟನೆ ದೀಪಸ್ತಂಭದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಯೇ ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಹೊಸಿಲನ್ನು ದಾಟಿದೊಡನೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಕಣ್ಣು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿತ್ತು. ಬಡನೆಯೇ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪರವಶವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕಂಡರೂ ಆಕೆಯು ಹೇಗೊ ಎಚ್ಚರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಸ್ತಂಭದವರೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಣಿತೆಯ ಬತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಾಳಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ತಾಳಿಸುವಾಗ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖದಲ್ಲೆಯೇ ನೆಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು. ಆಗ ಆಕೆ ತನಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ತರ್ಜನಿಯ ಬೆರಳನ್ನೇ ದೀಪದೊಳಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಬಗ್ಗಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು. ಅವಳ ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಂಕಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಇತ್ತರಕಡೆಯ ಎಚ್ಚರವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯು ತಾಯಿ ಬಂದು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಮಗಳನ್ನು ಬರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಆಕೆಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಆ ಮುದ್ದುಗೋಪಾಲನ ಮುಖವು ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತೋ ಸಾಧಕನು ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂರ್ತಿಯ ರೂಪವು ಅಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿರಬೇಕು.

ಧ್ಯಾನ.

ಧ್ಯಾನವೆಂದರೆ ‘ತತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಯೈಕತಾನತಾ ಧ್ಯಾನಮ್’ ಎಂಬ ಯೋಗಸೂತ್ರದಂತೆ ಧಾರಣೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಬಿಡದೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವದು. ಈ ಲೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಾಗ ಶ್ವಾಸವು ಆ ದೇವತಾಸಂಬಂಧವಾದ ಮಂತ್ರದೊಡನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆಗ ನಿಜವಾದ ಜಪವಾಗುವದು. ಜಪವೆಂದರೆ “ತಜ್ಜ ಸ್ತದರ್ಥ ಭಾವನಮ್” ಎಂಬ ಯೋಗಸೂತ್ರದಂತೆ ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಶ್ವಾಸವು ಯಾವ ಮಂತ್ರದ ರೂಪವನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುವದೋ ಮನಸ್ಸು ಆ ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥವಾದ ಆಕಾರವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವದೇ ನಿಜವಾದ ಜಪ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಜಪಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೆತ್ತಗೆ ತ.ಟಗ

ಳನ್ನೂಟಿಸುವ ಜನವು ಉತ್ತಮ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಈ ಮಾನಸಜನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು.

ಎಲ್ಲಾ ದೇವತಾಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಒಳಗುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು ತನ್ನದೊಂದು ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ.

“ ಪ್ರಣವೋ ಧನುಃ ಕರೋದ್ವಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ಕ್ಷಮುಚ್ಯತೇ |

ಅಪ್ರಮತ್ತೇನ ವೇದ್ಧವ್ಯಂ ”

ಪ್ರಣವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನವೆಂಬ ಬಾಣವನ್ನಿಟ್ಟು ಜಗದೀಶ್ವರನಿಗೆ ತಾಕುವಂತೆ ಗುರಿತಪ್ಪದೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಪ್ರಣವೆಂದರೆ ಒಂಕಾರ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು ತೂಗಿ ಹೊಡೆದರೆ ಆ ಧನುಸ್ಸಿನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸು ವೇಗವಾಗಿ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದು. ಹೀಗೆ ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಬಾಣವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ತುದಿಯು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊಯ್ದಾಡಬಾರದು. ಹಾಗಾದ ಸಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಗುರಿಗೆ ತಾಕುವದಿಲ್ಲ; ಶ್ರಮೆಯು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು. ವ್ಯವಹಾರದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಅನೇಕ ತೆರೆಗಳು ಹೋಗಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ತೆರೆಯು ನಿಲ್ಲುವದೇ ಧ್ಯಾನ. ಹೀಗಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು--

“ ಯಥಾ ದೀಪೋ ನಿವೃತ್ತೋ ಸಂಗಳೇ ಗೋಷಮಾ ಸ್ತೃತಾ || ”

ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಪರ್ಣಿಸಿರುವದು. ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕಪಿಯ ದೀಪವು ಹೀಗೆ ಕದಲದೆ ಇರುವದೋ ಹಾಗೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಧಾರಣೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಧೈರ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗುತ್ತದೆ. ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣಸರಮಹಾಸರು ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನ ಮೊನಿನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನ ಮೊನು ತನ್ನ ಧೈರ್ಯವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹನಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವವರೆಗೂ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತದೆ. ಆ ಹನಿಯು ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಮೊನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿ ಆ ಹನಿ

ಯಿಂದ ಬಂದು ಮುತ್ತನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಸಾಧಕನು ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾದಷ್ಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಅರ್ಜುನನಂಥವನಿಗೂ ಕೂಡ ಇದು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿತು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು

“ ಅಭ್ಯಾಸೇನ ತು ಕೌಂಟೇಯ ವೈರಾಗ್ಯೇನ ಚ ಗೃಹ್ಯತೇ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಾಧಿಸುವದೇ ಉಪಾಯ. ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಹರಿವಾಟವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಅದು ಬಂದುಕಡೆ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಇವತ್ತು ನಾಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವ ಮಾತಲ್ಲ.

“ ಉತ್ತೇಕ ಉಪರೇಕ್ಷ್ಯದ್ವತ್ಸುರಾಗ್ರೇಣೈಕಬಿಂದುನಾ |

ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಸ್ತದ್ವದ್ವೇದಪರಿವೀದತಃ || ”

ಎಂದು ಮಾಂಡೂಕ್ಯಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹುಲ್ಲಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಬಂದೊಂದು ಹನಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಬಣಗಿಸುವಂತೆ ಮನೋನಿಗ್ರಹವು ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಪಡೆದೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ಬಂದು ಕಥೆಯೂ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಸಮುದ್ರನು ಬವ್ವೆ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು, ತನ್ನ ದಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಕ್ಕಿಯು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಮೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಯಿತಂತೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ದುಃಖದಿಂದ ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಬತ್ತಿಸಿ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ಹಠವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂದೊಂದು ಹನಿಯನ್ನೇ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿತು. ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರ ಬಳಗದ ಹಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಐಕಮತ್ಯದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನೆರವಾದವು. ಆಮೇಲೆ ಬಾತ್ಯಭಿವಾಸದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದ

ಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವು. ಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಬತ್ತಿ ಸುವದಾದೀತೆ? ಅದರೂ ಹಕ್ಕಿಗಳು ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಎದೆ ಬಿಡದೆ ಹೋರಾಡಿದವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾರದರು ಕನಿಕರದಿಂದ ಪಕ್ಷಿರಾಜನಾದ ಗರುಡನನ್ನು ಎತ್ತಿಗಟ್ಟಿದರು. ಮಹಾಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಯಾದ ಗರುಡನು ಆಗ ಮಹಾರ್ಭಟದಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದು ತನ್ನ ಗರಿ ಗಳ ಜಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಲೇ ಆ ಹೊದೆತಕ್ಕೆ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಸಮುದ್ರವು ತಾನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಮೊಟ್ಟೆ ಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಗರುಡನ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಪಡೆದನಂತೆ. ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾಗಿಸಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾಡುಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಗರುಡನ ಸರವು ದೊರೆತಂತೆ ಸಾಪಾಸ್ಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾದರೂ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸಮಾಗಮವಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ನೆರವೇರುತ್ತದೆ.

ಯೋಗಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಸಿದ್ಧಿಕಾಂಕ್ಷೆ ದರು ಹೇಳಿರುವ ಉತ್ತೇಜಕವಾದ ಮಾತುಗಳು ಈ ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಹುತ್ತವೆ. “ ಬಲವಾಗಿ ಸಾಧನ ಮಾಡಿರಿ. ಇದರಿಂದ ಸತ್ತರೇನು ಬದುಕಿದರೇನು? ಏನೊಂದನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡದೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿರಿ. ನೀವು ಧೀರರಾದರೆ ಅರುತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚೂರನ್ನೂ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವರು ಸ್ವಲ್ಪಮಾ ಮುಂದುವರಿಯರು. ಕಾರ್ಥ್ಯಸಾಧನೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ - ಸಮುದ್ರವನ್ನಾದರೂ ಹಿರಿದಿಡುವೆನು; ನನ್ನ ಇಚ್ಛಾಸಾತ್ರದಿಂದ ಸರ್ವತವನ್ನಾದರೂ ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡುವೆನು - ಎನ್ನಿಸುವಂಥ ಸ್ಥಿರಪ್ರಯತ್ನದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಕೈನೇರುವದು. ”

ಸಮಾಧಿ.

ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಅನೇಕ ತೆರೆಗಳು ಹೋಗಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ತೆರೆಯು ನಿಲ್ಲುವದೇ ಧ್ಯಾನವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಸಮಾಧಿಯು ಅದರ ಮು ದಿನ ಮೆಟ್ಟಲು. ಆ ಒಂದು ತೆರೆಯೂ ಹೋಗಿ ತೆರೆಯಲ್ಲದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಶಾಂತವಾಗಿರುವದೇ ಸಮಾಧಿ. ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಾನೆಂಬುದೊಂದು ಜ್ಞಾನವೂ ಧೈಯವಷ್ಟುವಿನ ಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನವೂ ಧ್ಯಾನವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದೆಂಬ ಜ್ಞಾನವೂ— ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜ್ಞಾನಗಳಿರುವವು. ಸಮಾಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದೂ ಮರೆತು ಹೋಗಿ ಧೈಯವಾದ ವಸ್ತುವೊಂದೇ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವದು. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಮಂಡಕಶ್ರುತಿಯು “ ಶರವತ್ತ್ವ ನ್ಯಯೋ ಭವೇತ್ ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿರುವದು. ಓಂಕಾರವೆಂಬ ವಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಮುಕ್ಷುವು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲೆ ಗುರಿ ಇಡುವನಷ್ಟೆ. ಆ ಗುರಿಯನ್ನೇ ದೃಢವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರೆಗೂ ಧ್ಯಾನವೆನಿಸುವದು. ಗುರಿಗೆ ಹೊಡೆದೊಡನೆ ದೇವರು ಬೇರೆ, ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಬಾಣವು ಬೇರೆ, ಇರದೆ ಆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಬಾಣವು ದೇವರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹೋಗಿ ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಇರುವಂತೆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಧೈಯವಸ್ತುವೊಂದೇ ಉಳಿದಿರುವದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ—

“ ಸುಖಮಾತ್ಮಂತಿಕಂ ಯತ್ಸದ್ಬುದ್ಧಿಗ್ರಾಹ್ಯಮಶೀಂದ್ರಿಯಮ್ |

ವೇತ್ತಿ ಯಥ ನ ಚೈವಾಯಂ ನಿತ್ಯೋತಿ ತತ್ಪತಃ || ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಅವನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ವಿಾರಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ಶಾಶ್ವತಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಧಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿವಿವೇಕಾನಂದರು ಬರೆದಿರುವದೇನೆಂದರೆ— “ ಸಮಾಧಿಯೆಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ— ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕಪ್ರಾಣಿಗೂ— ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು. ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಕ್ರಿಮಿ

ಯಿಂದ ಪೋದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಉಚ್ಚತರಗತಿಯ ದೇವತೆಗಳವರೆಗೂ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲೇಬೇಕಾಗುವದು. ಆಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೇಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆನ್ನಬಹುದು. ಈಗ ನಮಗೂ ಧರ್ಮ ಹೀನರಿಗೂ ಯಾವ ಭೇದವೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ಈ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅಗಬೇಕಾದುದೇನು? ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃತ್ಯವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಕಟ್ಟನಲ್ಲಟ್ಟರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿದರೆ ಅದು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರುವದು. ಆಗ ಎಲ್ಲಾ ದುಃಖಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು; ಎಲ್ಲಾ ಸಂಕಟಗಳೂ ಮಾಯವಾಗುವವು; ಕರ್ಮಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಅತ್ಮವು ಎಂದಿಗೂ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತವಾಗಿರುವದು. "

ಹೀಗೆ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ— ರುಕರಾಭರಣ.

ಯಾವ ಕೃತ್ಯಮೊಳಿರುತ್ತಾರು ಶಿವಯೋಗಿ |

ಭಾವಮೋಗಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವನು ಬಿಡದಿಹನು || ಪ ||

ಸ್ವರವಭಿನಯತಾಳರಸಭಾವಗಳನೊಂದಿ |

ಶಿವದ ಕುಂಭವ ಮುಕೆಯದ ನಟಿಯಂತೆ ||

ಕರಣೋಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಭೋಗಪರನಾಗಿ |

ಪರಮಾತ್ಮನರುಹಿನೆಚ್ಚರದಪ್ಪದಿಹನು || ೧ ||

ಮನೆಗೆಲಸಗಳ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದು ಸಂಕೇತ |

ದಿನಿಯನ ನೆನೆಸುತಿರುವ ಪಾಸ್ತಿಯಂತೆ ||

ತನುಧನವನಿತಂದಿ ಸುಸೂತವನು ಹೊಂದಿ ।

ಮನದೊಳಾತ್ಮನ ಲಕ್ಷ್ಯವನು ಬಿಡಬಹುದು ॥ ೨ ॥

ಮೆರವೇಳು ತರದ ಪಿಡ್ಯೆಯ ಸೂಸುತೆ ಬೆನ್ನ ।

ದರಳಿಸುಗನಿಕೂಂಬುವವಧೂನಿಯಂತೆ ॥

ಹೊರಗೆ ಸಕಲಯೋಗವ್ಯವಹಾರದೊಳಗಿದ್ದು ।

ಗುರುನಿಬ್ಬ ನಸುನಂಥಾನದಿ ಬೆರೆದಿಹನು ॥ ೩ ॥

ಯೋಗದ ಅವಿನಾಶಿತ್ವ.

ಮನೋನಿಗ್ರಹಸ್ವರೂಪವಾದ ಈ ಯೋಗದ ಸಿದ್ಧಿಯು ಬಹು ಕಾಲದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಮನಸ್ಸು ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಭೌತಿಕವಸ್ತುಗಳ ಪಿಚಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಬಹು ಪ್ರೇಗವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ದೇಹರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವದೆಂಬದು. ಕಷ್ಟ. ಅದ್ವರಿಂದಲೇ

“ ಅನೇಕಜನ್ಮನ-ನಿಬ್ಬವತ್ತೋ ಯತಿ ಪಠಂ ಗತಮ್ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಅನೇಕಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾಧಕನು ಕೊನೆಗೆ ಜಯಶೀಲನಾಗುವನು. ಬಲವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬಂದೇಜಿಸ್ತದ್ದಲ್ಲವೇ- ಈಗಲೇ- ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಪಾಕಿ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದರೊಳಗೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿಯುವ ಮುಗಿದರೆ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮೆಯೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಣವೂ ಸಾಧಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವದು. ಬನ್ನಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯಕವಾದ ಸಂಶಯವು ಬಂತು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—

“ ನ ನ ಕರ್ಯಾಣಕೃತ್ಯಶ್ಚಿದ್ವು ಗಾಃ ತಾತ ಗಚ್ಛತಿ ”

ಎಂದರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಂದಿಗೂ ನಾಶವಿಲ್ಲ; ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಮರಣವು ಬದಗಿದರೆ ಅವರು,

ಯೋಗದ ಫಲವಾಗಿ ಮಹಾವೃಣ್ಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸುರಕ್ಷಣೆ
ವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲವಿದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸದಾ
ಚಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೂ
ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೋ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಸಾಧನವನ್ನು ಮುಂದು
ವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರೂ ಸುರಕ್ಷಣೆ
ದ ಸಾಧನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬ
ಹುದು. ಆದರೆ ಸದಾಚಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವರೆಂಬ
ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿಗಳ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಶ್ರೀಮಂತರ
ಮನೆಯು ಸದಾಚಾರಿಗಳದಾಗಿಯೇ ಇರುವದು ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ
ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿಗೆ ಬಹು ಬೇಗ ತನ್ನ ಪೂರ್ವದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ
ದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವದು. ಇನ್ನು ಆ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿಯ ಅಭ್ಯಾಸ
ಬಲವು ಹೆಚ್ಚು ಉಜ್ಜ್ವಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಬಡವರಾದ ಯೋಗಿಗಳ
ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವನು. ಐಶ್ವರ್ಯಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ
ಆ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿವು ತನ್ನ ದಾರಿಗೆ ತಿರುಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಐಶ್ವರ್ಯ
ಭೋಗದ ಸೆಳೆತದೊಡನೆ ಅಸ್ವಿಡ್ವಾದರೂ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
ಬಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದರ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ. ಯೋಗಿಯು
ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಆ ಬಡವರು ಪಾಸದ ಫಲರೂಪವಾದ
ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಸೈರಾಗ್ಯದ ಸುರಮಾವಧಿ
ಯಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಸತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಉಳಿದುಹೋಗಿ ತುಡೆವೆಂದು
ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾಸುಭಾವರಾಗಿರುವರು. ಅವರೂ ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುವದ
ರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಧಕನು ವಿನೂತನ ಮರಿ
ಯಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಯೋಗಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಸಾಡುವದಕ್ಕೇ ಮೊದಲು
ಮಾಡುವನು. ಇಂಥ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಷ್ಟು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ?

“ ಜಜ್ಞಾಸುರಮಿ ಯೋಗಸ್ಯ ಧುಬ್ರಹ್ಮಾಂತತೇ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಯೋಗದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಕೂಡ
ಸಮಸ್ತವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಸಫಲಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವನ್ನು

ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಾಧಿಸುವವನಿಗೆ ಆಗುವ
ಫಲದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇನು ?

ಕರ್ಮಯೋಗದಿಂದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯ
ಕ್ರಾಂತಿ ರಾಜಯೋಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಬಂಧನವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡಿರುವಂಥ ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳ ಕಣ್ಣೆಯನ್ನೇ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕೆನ್ನುವವನು—

“ ಮಾಂ ಚ ಯೋಽವ್ಯಭಿಜಾತೇನ ಭಕ್ತಿಯೋಗೇನ ಸೇವತೇ ।

ಸ ಗುಣಾನಮತೀತ್ಯೇತಾನ್ಸ್ಮರತು ಭೂಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಪರವಾತ್ಮನನ್ನು ಅನನ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗ
ದಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಗುಣಗಳ ತೊಡಕಿನಿಂದ ಮುಣುಚಿ
ಕೊಂಡು ದೇವತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಒಂಬತ್ತನೇ ಕಿರಣ.

ಭಕ್ತಿಯೋಗ.

ಭಕ್ತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯ.

ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದ ನೇನಿ ಮಾಡಿ
ದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ದೇವತ್ವವನ್ನು ಸಮಯವರೆಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದ್ದು ಭಗವಂತನ ಪರಮಾನ್ಯಗ್ರಹವು ಮಾತ್ರಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ
ಭಗವಂತನು ಮನುಷ್ಯರೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ಬಂದು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವದು
ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಧನ
ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವನ ಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದೇವರು ಕಾಣ
ಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಸಾಧನವು ಯಾವದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯು
ವದು ಹೇಗೆ? ತಿಳಿದರಲ್ಲಿವೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವದು? ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ದಾರಿಗಳಿರುವಂತೆ ದೇವರೆ
ವಾದವನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಗೆಯ ಸಾಧನಗಳಿರಬಹುದು.
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಹತ್ತಿರದ ಹಾದಿಯೋ ಯಾವದು ದೂರದ ಹಾದಿ
ಯೋ ಯಾವದು ಸುಗಮವಾದ ಹಾದಿಯೋ ಯಾವದು ಕಲ್ಮಷಗಳ
ಹಾದಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಸಾಧನಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವದು ಸುಲಭ
ವಾದದ್ದೋ ಯಾವದು ಕಠಿನವಾದದ್ದೋ ಯಾವದರ ಸಿದ್ಧಿಯು ದೀರ್ಘ
ಕಾಲವನ್ನು ವೇಷಿಸುವದೋ ಯಾವದರ ಸಿದ್ಧಿ ತ್ವಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗುವದೋ ಇದನ್ನೆ
ಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛಿಸುವದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿರುವದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ
ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನು ತನಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವೆನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕನುಕೂ
ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಗುಣಾತೀತನಾಗುವ ಸಾಧ
ನಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಚ್ಛಿ ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಕಡೆಗೆ
ಕೈಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವದು ಅವನ ಅನುಗ್ರಹವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕರ್ಮ

ಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಜಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಅವನೇ ತೋರಿಸಿರುವನಾದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧನಗಳಿಗಿಂತ ಸುಲಭವಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನ ಪರಮಾಸ್ತುತ್ವವು.

ಭಕ್ತಿಯೋಗವೆಂಬುದು ಹತ್ತಿರದಂತೆ ಹನ್ನೊಂದನೆಯದೆಂಬಂಥ ಸಾಧನವಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಯೋಗವೇ ನಿಜವಾದ ಸಾಧನವೆಂದೂ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ದೇವರು ದೊರೆಯುವನೆಂದೂ ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು ಸಾರುತ್ತದೆ. ನೋಡಿರಿ—

“ ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರಪಚಸೇನ ಲಭೋ

ನ ಮೋಧಯಾ ನ ಒಮನು ಶ್ರುತೇನ |

ಯಮೋವೈಷ ವ್ಯಗ್ರಾತೇ ಕೇನ ಲಭ್ಯ

ಸ್ತಸ್ಯೈವ ಆತ್ಮಾ ವಿವ್ರಗಾತೇ ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ಯಾಮ್ || ”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—ಬೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಗುಚಿ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿದರೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ; ಸಮಸ್ತಗ್ರಂಥಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲ ಹೇರಿಕೊಂಡರೂ ದೇವತ್ವವು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದರೂ ದೇವರು ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಹರಿಸುವನೋ ಅವನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ದೇವರೊಲೆಯುವನು. ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಾಧನಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರೂ ಅವನು ನಮಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪರೆಯೊಂದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವದು. ನಾವು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಹರಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಅವನು ಆ ಪರೆಯನ್ನು ಹಾರಹೊಡೆದು ತಾನೇ ಮೈದೋರಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಆ ಮೇಲೆ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಮನೆ, ಮಠ, ಮನುಷ್ಯರು, ಪಶುಗಳು—ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾಣುವಂತೆ ದೇವರು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವನು. ಆಗ ಮನುಷ್ಯನ ಧೈರ್ಯವು ಸಾಧಕವಾಗುವದು.

ಭಗವಂತನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ —

“ ದೈವೇ ಹ್ಯೇವಾ ಗುಣಮಯೋ ಮಮ ವಾಯಾ ದುರತಯಾ ।
ಮಾಮೇವ ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೀ ವಾಯಾಸೇತಾಂ ತಂವಿ ಕೇ ॥ ”

ದೇವರು ಕಾಣದಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ್ನು ಆವರಿಸುವುದು ಸರಿ ಯಾವದೆಂದರೆ ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ— ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕವಸ್ಥೆಯ ರೂಪವಾದ ಸರವಾತ್ಮನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿ. ಅದನ್ನು ದಾಟುವುದು ಬಹು ಕಠಿಣ. ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ದೇವರ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ನಾವು ಹೇಗೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲಾರೀತು? ನಮ್ಮ ಕೈಲಾಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಆ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಪರದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಮಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ನಾವು ಅವನಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು; ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನಾವು ಪಾರಾಗಬೇಕು. ಸರವಾತ್ಮನ ವಿರಾಟ್ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಇತ್ಯುಚಿತವಾದ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾದಾಗ ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆಮೇಲೆ, ಭಗವಂತನು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದಲೇ ಅರ್ಜುನನು ವಿರಾಟ್ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯೆಂದರೇನು? ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಪರದೆಯನ್ನು ಹಾರಹೊಡೆದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ರತಿಹತವಾಗಿ ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿಯು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ. ಈ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹೋಗುವ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದಲೇ ಬಂದಿರುವುದು.

ಹೀಗೆ ದೇವರು ತಾನೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಕಾವಲಿ ಗಾರನು ಮುಂದುಗಡೆ ಮಾತ ಬಿಳಕು ನೀಳುವ ಕಂದೀ ಲಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಆ ಬಿಳಕನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಗುರ್ತು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಬಲ್ಲನು. ಅವನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಅವನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡುವದಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಡಿ ತೋರಿಸಿ
ದ್ದಾನೆ.

“ ಭಕ್ತಿತ್ವನನಯಾ ನೃತ್ಯ ಅದಮೇವಂವಿಘೋಷುನ |

ಜ್ಞಾತುಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಚ ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತವೇಷ್ಠುಂ ಚ ಪರಂತಪ || ”

ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ- ಹೌ, ಅರ್ಜುನ, ಈ ರೀತಿಯಾದ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ನಿಜತ್ವವನ್ನು ನೋಡುವುದೂ ಮತ್ತೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೂ - ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನನ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವು.

ಅನನ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೇನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷರಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾದ ನಾರದರು- -

“ ಅನ್ಯಗ್ರಯಾಃ ತ್ಯಗೋನ್ಯತಾ ”

ಎಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ ಆಶ್ರಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದೇ ಅನನ್ಯಭಾವವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಭಾರವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಮರಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಹೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗದ ಮೇಲೆಯೂ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮೇಲೆಯೂ ರಾಜರ ಮೇಲೆಯೂ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ; ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ- ಉಳಿದ ನಡುವಣ ಉಪನಿವಾರ್ಯತೆ ದೇವರನ್ನು ಸಂಬರಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀಗೆ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರವನ್ನು ದೋಣವು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ. ಈ ಶೌಕಿಕನು ದೇವರನ್ನು ಸಂಬರಿಸುವುದು ಬರೀ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ. ಅವನ ಸಂಜಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಮರಿ ಮೊದಲಾದವರ ಮೇಲೆಯೇ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಅವನ ಭಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳಮರಿ ಮೊದಲಾದವರು ಸಾಧನಗಳಿವೆ. ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೇ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಗನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಹೊರೆಯು ತಂದೆಯ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾರವು ದೇವರ ಮೇಲೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅನಾಥ

ರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ದೇವರ ಸ್ವಭಾವ. ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ನಾಥರನ್ನಾಗಿ ಉಳ್ಳವರ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ದೇವರೇಕೆ ಮಾಡಿಯಾನು? ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಥರು ಸಾಲದೆಂದು ಅವರ ಮೇಲಿಷ್ಟರೂ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಎಲ್ಲಾ ಭಾರವನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೊಪ್ಪಿಸುವದೇ ಅಸಸ್ಯಭಕ್ತಿ. ಹೀಗೆಂದು ಭಕ್ತನು ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಡುವಾಲು ಮಾಡಬಾರದು. ಅವರೊಡನೆ ಎಂದಿನಂತೆ ವ್ಯವಹಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರಿಂದ ತನ್ನ ಆತ್ಮಂತಿಕಕ್ಷೇಮವಾದೀತೆಂದು ಮೋಸಹೋಗಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಕರ್ತೃ. ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿದು ನಡೆಯುವದೇ ಅಸಸ್ಯಭಕ್ತಿ.

ನಮ್ಮನೆ ಅವರಿವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿಂತಿಸುವದರಲ್ಲಿನು ಹುರುಳಿದೆ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಹೇಳಿರುವದೊಂದರೆ—

ಸುರಟೆ.

ಆವಿಕಾಳ.

ಕೊಪುವ ಕರ್ತ ದೇರೆ | ಇರುತಿರೆ | ದಿವ್ಯವು ಬಂತಯನು ||೫||

ಒದೆಯನಾಗಿ ಮೂರ್ಜಗವನು ಪಾಲಿಸ |

ಬದವರುದ್ವಾರಕ ಭಕ್ತರೊವೆಯ ದರಿ || ಅ. ಪ. ||

ಕಲ್ಲಿನೊಗೆ ಇರುವ | ಕವಿಗೆ | ಅಲ್ಲಿ ಬಾದಕ ಕೊಡುವ ||

ಎಲ್ಲ ಬೀವದೊಗಳನೆ ಕಾವ | ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತಿಯೆಂದಿ ಎಲ್ಲ ತುಂಬಿರುತಿರೆ ||೧||

• ಅನಗೈದು ಮಗದ | ಆಹಾರವ | ತಾನೆ ನಿದ್ರೆ ಕವ ||

ದೀನರೊವೆಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದಯಾನಿಧಿ | ಮಾನವ | ದ ಕವ ಭಾನುಕೋಟಿಕೇಜ ||೨||

ಸರನಿಬಾಕ್ತ ತನ್ನ | ನೇರಿದ | ನರರ ಬಿಡನು ಘನ ||

ಪರಮದಯಾನಿಧಿ ಭಕತರ ಸಲಮುವ | ಪುರಂದರ ವಿಠಲ ಪುಸ್ತಕರನ ವಿತ ||೩||

ಮೊಡ್ಡವರ ಉಪದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವದು. ಶ್ರೀಕನಕದಾಸರೂ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಹಾಡಿರುವರು.

ಬಿಲಹರಿ

ಅಟತಾಳ

ತಲ್ಲಗೊಸದಿರು ಕಂಡ್ಕ ತಾಳು ಮನವೇ | ಸ್ವಾಮಿ |
 ನಿಲ್ಲದೇ ರಕ್ತಿಪನು ಇದಕೆ ಸಂರಯವೇ? || ಪಲ್ಲ ||
 ಬಿಟ್ಟಿದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ವೃಕ್ಷಂಗಳಿಗೆ |
 ಕಟ್ಟಿಯಾ ಕಟ್ಟಿ ನೀರೆರದಾರು ?
 ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ವಾಮಿ ತಾ ಹೊಣೆಗಾರನಾದ ಮೇಲೆ |
 ಘಟ್ಟಾಗಿ ರಕ್ತಿಪನು ಇದಕೆ ಸಂರಯವಿಲ್ಲ || ೧ ||
 ನವಿಲಿಗೆ ಜಿತ್ಯವಾಣವನು ಬರೆದವರಾರು ? |
 ಪವಾದ ಲಕೆಗೆ ಕೆ ವಿಟಿ ರಾರು ? ||
 ಸವಿವಾತಿನರಗಿಳಿಗೆ ಮಸರು ಬರೆದವರಾರು ? |
 ಅವ ಮಾರದಾ ಕಾರಿಯು ಮರೆಯುವನೆ ನಮ್ಮ ? || ೨ ||
 ಕಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಾ ಕೂಗುವ ಕಪ್ಪೆಗೆ |
 ಅಲ್ಲಿ ಆಹಾರವ ನಿರ್ದಿಸಿದರಾರು ? |
 ಬಲ್ಲಿದನು ಕೂಗಿನಿಯಾದಿಕೊರವರಾರು |
 ನಿಲ್ಲದೆ ರಕ್ತಿಪನು ಇದಕೆ ಸಂರಯ ಬೀದ || ೩ ||

ಹೀಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಸಾಧನವು ನಡೆಯಲಾರದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮ ಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ—

“ನಾಸುವೇಯಸ್ಯ ಹಂತ್ರಿಸಿ ಪಾಕಿದರೆ ದೃಷ್ಟಿದೋಷವು ಸರಿಪಾರ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ನಾಸುವೇಗೇ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ದೃಷ್ಟಿದೋಷ ವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದೀತು? ದೋಷರೂಢ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ತುಚ್ಛವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಅಶುದ್ಧ ವಾದ ಉಪಕರಣದಿಂದ ಭಕ್ತಿಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ನಡೆಸಲಾದೀತು? ”

ಭಕ್ತಿಯು ಎಲ್ಲರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ನೆಂದರೆ ಅದು ಪ್ರೇಮಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ

ವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮೃಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರೇಮದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಣುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದ ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ಕಾಣುವ ದೇನೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರೇಮದ ಚಿಹ್ನೆವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಅಪೂ ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ದುಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವವು. ಹುದ್ರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇನು? ಹೀಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗುಣವನ್ನು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ತಿನ್ನಾಗಿ ಬಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ರಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಗುಣವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇತರಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆಯೂ ಪಶುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಬಿಳಿಸಹೋದರೆ ಅದು ನಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಬಿಳಿಯದೆ ಸಡುಸಡುನೆ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಸ್ರವಾಹವನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಇತರರು ಅದನ್ನು ಬಳಗೊಳ್ಳುವಂಥ ಪ್ರೇಮರೂಪರಾಗಿಯೇ ಇರುವರೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರೆ ಆಗಬಹುದು. ಹಾಗೆಲ್ಲದೆ ಅವರು ನಮಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಬದಬಾಗಿರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಸ್ರವಾಹವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬತ್ತಿಬಿಡುವದು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಸ್ರವಾಹವು ಸರಾಗವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಪ್ರೇಮಸ್ರವಾಹವನ್ನು ಹರಿಸುವೆವೋ ಅವರು ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬದಬಾಗಿರಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಕೂಲರಾಗದೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವು ಅವರ ಬಳಹೊಕ್ಕು ಅವರ ಪ್ರೇಮದ ಅಲೆಯು ನೈಫಿಟಿ ಅವರೊಡನೆ ಬಂದಾಗಿಬಿಡಬಹುದು. ಇದೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಪುರಾಸಕರವೆ. ನಾವು ಪ್ರೇಮದ ಮೂಲಕ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನೋರುವದಕ್ಕೆ ಈ ಅಡಚಣೆಗಳೇನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದರೆ ಅವನು ಬದಬಾಗಿರಿಯಂಥ ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವದವನಂತು ಎಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ದೇವರನ್ನು ಹೀರಿ ಹಿಪ್ಪೇಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದುಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶವವನಿಗಿಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಂದಿಗಾದರೂ ಹಿಂದಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನೇ? ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಪರಮಾತ್ಮನು ದೇವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಉತ್ಥಾನವಾದನಂಥ ಸ್ತ್ರೀಕಾಮುಕನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದು ಲೋಕದ ಸಹಜಸ್ವಭಾವ

ವಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರೆಂದರೆ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಅಗಲಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅಲಿಂಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಇರುವದು ವಿವೇಕಿಯಾದ ತಂದೆಗೆ ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇವರು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವದು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಬೇವರ ಕಡೆಗೆ ಸಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರೆಂದರೆ ಬೇವರು ಅವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮ ವನ್ನು ಸಮುದ್ರವಾಗಿ ಮಾಡುವನು. ಇದರಿಂದ ಸಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹವು ಬಮ್ಮ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ತೊರಟೆ ತೆಂದರೆ ಪುಂಡೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಅವನು ಸಮ್ಮನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧ ಬಂದರೆ ಅವನು ಬಡಬಾಗಿಲಿನ ಥ ಸಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧದ ಸ್ವಭಾವವನೂ ಮತ್ತ ಉಪೇಕ್ಷಕನೂ ಅಲ್ಲನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಈಗ ಅವನು ಸಮ್ಮ ಸಮಾತೀಯಸ್ವಭಾವದ ಪರಮಾಪಧಿಯೆಂದು ತೋರಿಸ ಬಹುದು. ಅವನನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸಾಧ ನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವಷ್ಟೆ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರೇಮನಾಗರನು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸಮ್ಮ ಕೈಗಂಟೆಸದಲ್ಲ.

‘ರೋಪೈ ಸಃ, ರೂಗಂ ಪ್ಯೇವಾಯುಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸಂದೀ ಭವತಿ’

ಎಂದು ತ್ರೈತ್ತೀಯಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರೇಮ ಸ್ವರೂಪನೆಂದೂ ಬೇವರು ಆಸಂದಪಡುವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಶವು ದೊರೆತಿರುವದೆಂದೂ ಅದರ ಅರ್ಥ. ಸಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವೆಂಬದು ಸಣ್ಣ ಕಾಲುಮೆಯಂಥದ್ದು. ಪ್ರೇಮದ ನಿಧಿಯೇ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶ ಯವೇನು? ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಮುದ್ರದ ಸೆಳತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವು ಗಳಂತೆ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹಿಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತಿದಿಸವೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ನೀರೆಲ್ಲಾ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುವದೆಂದು—

‘ಆಕಾಶಸ್ವತಃ ಕೋಯಂ ದುಧಾ ಗಚ್ಛತಿ ಸಾಗರಮ್ ’

ಎಂಬ ಶಿಕ್ಷಣಕಾರ್ಥವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರವು ಹನಿಹನಿಯನ್ನೂ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೆಂದ ಮೇಲೆ ಹಳ್ಳಗಳನ್ನೂ ನದಿಗಳನ್ನೂ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇನು ದೊಡ್ಡ ಮಾತು! ಹೀಗೆ ಪ್ರೇಮದ ಕಾಲುವೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ಹೊರಟ ಸತ್ಯವು ಅದು ತನ್ನ ಕೆತ್ತಿಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡೇ ತೀರುವದು. ನಾವೂ ಅಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವೆವು. ಅವನೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿರುವದು.

ಮನುಷ್ಯನರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪಶುವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೇಮವು ಹರಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆಂದಮೇಲೆ ನಾಥ ಸಂತರ ಪ್ರೇಮ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಶುವುಗಳೂ ತೂತ ವೈಷಮ್ಯಭಾವವನ್ನು ಮರೆತು ಪ್ರೇಮಮಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನ ಬೆಲೆ ಮನೆಯಂತೆಂದರೆ ಆ ಹೇಳಿಕೆ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮವು ಹರಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆಂಬರ್ಥವು ಜನತೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದು. ಯಾರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಶುವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೇಮಸಂಪತ್ತವಾಗಿದ್ದವೋ ಆವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಸರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೇಮನಿಧಿಸ್ವರೂಪದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಹಿದ ಕೊಂಡವರು. ಅಂಥವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಎತ್ತಿತ್ತ ಹರಡಿದರೂ ಆ ಪ್ರೇಮಪ್ರಸಾರವು ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವಾದ ಪ್ರೇಮನಿಧಿಯ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ತನಗೆ ಅಡ್ಡಬಂದ ಬಡಬಾಗಿಲನ್ನು ನ್ಯಾದರೂ ಆರಿಸಿ ತಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೇಮದ ಬುಗ್ಗೆಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವದು. ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ನಳವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯದೇನು ಹೆದರಿಕೆ? ಅದ್ದರಿಂದ ಆನುರೂಪ ಕಡೆಯೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೇಮಮಯವಾಗಿರುವದು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರೇಮವು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಬೇರರಿಗೆ ಸ್ವಭಾವವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಸಂಧವು ಸಾಧಕರಿಗೆ ಬಹುಸುಕರವಾಗಿರುವದು. ವೈದಿಕಕರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಮಾರಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಬಂದುಪಕ್ಷ ತಪ್ಪದಂತೆ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಹೋದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಣ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವವು. ಹಣಕಾಸಿನ ಅನು

ಕೂಲತೆ, ಜನಾನು ಕೂಲತೆ, ಹೊರಗಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನು ಕೂಲತೆ- ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಗೆಯ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡಿದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಸಾಂಗವಾಯಿತೆನಿಸುವದು ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಇನ್ನು ರಾಜಯೋಗವನ್ನವಲಂಬಿಸೋಣನೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೆಂಬದು ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ನಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತು. ಹೊರಹೊರಗೆ ಹರಿದಾಡುವದೇ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಭಾವ. ಅದನ್ನು ಜಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೆಂದರೆ-

“ ತಸ್ಯಾದಂ ನಿಗ್ರಹಂ ಮನ್ಯೇ ವಾಯೋರಿವ ಸುಮುಷ್ಯರಮ್ ”

ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನಂತೆ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಮೂಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದಹಾಗೆ ಕೂಲಿಸೋ ಸರಿ. ಬಾಹ್ಯಯೋಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯೋಣನೆಂದರೆ ಅದು ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯೂ ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯವೂ ಅದ ಮೂಲವೆನು ಮಾತು. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಬಾಹ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಡುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಿ; ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬಾಹ್ಯಯೋಗವು ಮನಸ್ಸಿನನ್ನು ಉಭಯಚ್ರಸ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಳವಟ್ಟು ಶಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಉಳಿದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಕೀಳೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದ ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಅವನು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ಹತ್ತುವ ಆಸೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಏರಡೂ ಕೆಟ್ಟ ಕುರುಡದಾಸನಾಗುವನು.

“ ಧಾವನ್ಮುಖ್ಯಾ ವಾ ಸೇತೇ ಸ ಸ್ತೋನ ಪರ್ವದಿವ ”

ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವಂತೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಓಡಿದರೂ ಕೂಡ ಭಕ್ತನು ಜಿಗಿಳುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಏಡಹುವದು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಕ್ತಿಸಂಧವು ಸುಲಭವು.

ಕರ್ಮಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ - ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ದೀರ್ಘಕಾಲವು ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಕರ್ಮಯೋಗದಂತೆ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಗವು ಸಿಕ್ಕುವದಕ್ಕೇ ಸೂರುಯಜ್ಞಗಳಾಗ ಬೇಕು. ರಾಜಯೋಗದಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ನಾದವೆಂದುಕಳೆ

ಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೇ ಎಷ್ಟೋ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬೇಕು. ಭಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ವಿಭೀಷಣನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಯಾದ ರಾವಣನ ತಮ್ಮನಾಗಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಮೇಲೆ ಹರಿಸುತ್ತಲೇ ಅವನಿಗೆ ಆ ಅವತಾರಮೂರ್ತಿಯ ಸಾಕ್ಷಿದ್ಯವು ದೊರೆತೇದೊರೆಯಿತು. ವಿಭೀಷಣನು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಾನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಶರಣುಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಸೇಶಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವನಾದ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರಗೊಡಬಾರದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯು—

“ ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತನಾಸ್ತೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ ।

ಅಭಯಂ ಸತ್ಯಭೂತೇಭ್ಯಾ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ಭಕ್ತಃ ಮಮ ॥”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಶರಣೆಂದರೆ ಸಾಕು; ಅಂಥ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುವದೇ ನನ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಆದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ರಾವಣನೇ ಶರಣುಬಂದರೂ ಕೂಡ ಒಡನೆ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಕಟ್ಟಿಸೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟಿರುತ್ತದೆ. ಶರಣೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮದ ಸೆಳೆತವು ಅಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿರುವದು. ಅದ್ದರಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥವೇ ಸುಲಭವು.

ಹೀಗಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಶರಣೆಂಬ ಮಾತಿನ ಸ್ವರವೇ ಅಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಶರಣೆಂಬ ಮಾತು ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕಾದರೆ ಆ ಹೃದಯದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಇರುವ ಒಂದು ಚರ್ಮವನ್ನು ನಗಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಹೊಲಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲೇ “ ಹಮ್, ಹಮ್, ಹಮ್ ” ಎಂದು ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲವೋ ಅವರ

ಹೃದಯದಲ್ಲಿ 'ನಾನು, ನಾನು, ನಾನು' ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದ ಅಲೆಗಳೇ ಏಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನಗಾರಿಯ ಸದ್ದು ಗಾನಶೋಲರನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಕರ್ಷಣ ಮಾಡಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ಅಹಂಕಾರದ ಅಲೆಗಳುಳ್ಳವರ ಸ್ವರವು ದೇವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲಾರದು. ದೇವರು ಗಾನಶೋಲನು. ಆ ನಗಾರಿಯ ಚಿಕ್ಕಕ್ಕೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಣ್ಣ ಎಳೆಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಂಬೂರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಸ್ತು ಮಾಡುತ್ತಲೇ 'ತುಮ್, ತುಮ್, ತುಮ್' ಎಂದು ಅದು ಮೃದುಸ್ವರವನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಹಂಕಾರದ ಮೊಕ್ಕನೆಲ್ಲಾ ತಿಕ್ಕಿ ಕಳೆದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನುಡಿಸಿದರೆ ಅದು " ನೀನು, ನೀನು, ನೀನು " ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಶರಣುಬರುವ ಮಾತನ್ನೆತ್ತುವದು ನಾನುನಾನೆಂಬವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಮನಸ್ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅದು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇತರರನ್ನು ಕೂಡ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದು. ನಾನುನಾನೆಂಬದು ದೇವರ ಮನಸ್ಸಿಗಂತು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ- ಸೇವಕಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಹಂಕಾರದ ನಾಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಲವು ದೊರೆತಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವು ದೇವರನ್ನು ಬೇಗ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ತಲೆಎತ್ತದಂತೆ ತಡಕ್ಕೆ ತುಳಿಯುವ ಉದ್ಯೋಗವೇ ನಡೆದಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣವು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವೆಂದು ಭಗವಾನ್ನಾರದರ

“ ಈಗ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಮಾನದ್ವೇಷಿತರಾದ, ದೈನ್ಯಪ್ರಿಯತಾಚ್ಛ ”

ಎಂಬ ಭಕ್ತಿನೂತ್ನವು ಹೇಳುವದು. ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಕೂಡ ಅಹಂಕಾರದ ಮೋಲೆ ಹಗೆತನವಿರುವದರಿಂದಲೂ ದೈವದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿಸದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಬಂದರ ಮೋಲೆ ಹಗೆತನವೂ ಬಂದರ ಮೋಲೆ ಪ್ರೇಮವೂ ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ “ನ ಮೇ ದ್ವೇಷ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ನ ಪ್ರಿಯಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಯಾರ ಮೋಲಿಯೂ ಹಗೆತನವೂ ಯಾರ ಮೋಲಿಯೂ ಪ್ರೇಮವೂ ಇಲ್ಲದಂಥ ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದವರ

ಶೀತಬಾಧೆಯನ್ನು ತಾನು ಪರಿಹರಿಸುವಂತೆ ಸರಮಾತ್ಮನು 'ನೀನೇ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ಶರಣುಬಂದವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವನು.

ದೈನ್ಯಭಾವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಅರಸನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಸಿಯಾಗಿವುದರಿಂದ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊತ್ತಾಗಿವುದು ಕರಣೀಯವು. ತಾರ್ ಅಗ್ಗವಾಯ್, ನೀದ್ ಪಪ್ಪೆಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಬೋನವ ಒರೆಯ್ ಎಂಬರು. ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ರಣರೆ ಮದಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಕ್ಕಾದ ನುಣ್ಣ್ ಕೊತ್ತೇ ಎಂಬರು.

(೨) ಎತ್ತವ್ವ ರಣಂಗೇ, ಕೊತ್ತವ್ವ ರಣಂಗೇ, ಭೃತ್ಯನಾಗಿ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದವ್ವ ಸೊಣಗನವ್ವ. ಕರ್ತಾರ, ನಿನಗೆ ಕರವೆತ್ತಿ ಪೊವೆವದುವ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಪಿತ್ತಲ ಜೀಲಿಯಾಗಿವ್ವಸ್ತೆ ರಾಮನಾಥಾ.

(೩) ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲಣ ಭಕ್ತಿ ಸಾಸಿವೆಯ ಪವ್ವಾಗದಿನಿತಿಲ್ಲ. ಎನ್ನ ಭಕ್ತನುಬದು. ನಾನಾವ ಸಾಸವ ಮಾಡುವೆನೋ! ಬೇಯದ ಮುನ್ನ ಕೊಯ್ಯುವರೇ ಹೇಳಯ್ಯ! ಇಲಿಯದ ವೀರ, ಇಲ್ಲದ ಸೊಬಗನು ಎಲ್ಲಾ ಒವೆಯರು ಮರಿಸಿ ನುಡಿಸರು. ಎನಗಿದು ವಿಧಿಯೇ ಕೊಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಕರ್ಮಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ—ವೊದಲಾದವುಗಳೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮರದ ಸೊಂದಕ್ಕುವನ್ನು ನೋಡಿಅನಂದಿಸುವಂಥ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭಕ್ತಿಯೋಗವು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ಹಣ್ಣುತಿನ್ನುವಂಥ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮಯೋಗರಾಜಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸ್ವರೂಪ ಸಂಬಂಧವು ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ವೊದ ಲಿಂದಲೇ ಅದರ ಸಂಬಂಧವೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವದು. ಅದ್ದರಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಸಂಧವು ಸುಲಭವು.

ಕರ್ಮಯೋಗದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ರಾಜಯೋಗದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ದೇಹದಂಡನೆಯನ್ನೂ ಮನೋದಂಡನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಯಾಗಿದ್ದು ಇದ್ದಷ್ಟೆರಲ್ಲಿಯೇ ಈಶ್ವರಾರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರಾಯಿತು.

“ ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಧೂಂ ಪೂಯಂ ಯೋ ಮೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ |

ತದಮಂ ಭಕ್ತ್ಯುಪದೃತಮುಷ್ಮಿ ಪ್ರಯಕಾಂತನಃ || ”

ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲ ದೇವರಿಗೆ ಬಂದು ಎಲೆಯನ್ನೂ ಬಂದು ಹೂವನ್ನೂ ಬಂದು ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಕೊನೆಗೆ ಬಂದು ನೌಟು ನೀರನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾಕು. ಆದರೆ ಅವನು ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಬೇಕು. ಅದನ್ನು ದೇವರು ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು. ಕಾರವರಿಗೂ ಪಾಂಡುರಿಗೂ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಶೂದ್ರನೂ ಬದಸನೂ ಆದ ವಿದುರನು ಕೊಟ್ಟು ಬಂದು ಹುಡುಕಿ ಹಾಕಿಸಿದ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಹರಿದ ಕೊಡಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದು ಫೀರನಾಗುವಷ್ಟುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಕುಣೀಲನು ಸೆರೆಹೊರೆಯುವರನ್ನು ದೈವ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿತಂದ ಹೊಟ್ಟುಗೂಡಿದ ಬಂದು ಹುಡುಕಿ ಅಸಲಕ್ಕಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆಲ್ಲಾ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

ಭಕ್ತನು ನನು ಕೊಟ್ಟರೂ ದೇವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸರಮಹಾಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ-

“ ಒಬ್ಬ ಜಮೀನುದಾರನು ಒಂದು ಭಾಗ್ಯವಂತನಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಬಡವೈತನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದು ಸದಾಭಿವಮ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಭಗವಂತನು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾದರೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ತಿರುಕನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿವೇದನಮಾಡಿದ ಬಂದತ್ಯಲ್ಪ ಸದಾಭಿವಮ್ನಾದರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು ”

ಈ ಮಾತಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವೂ ಸತ್ಯವೆಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದು— ಪತ್ರದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾದ ವಿಚಾರ. ಪಾಂಡವರು ಅರಣ್ಯವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೂರ್ವಾಸರು ಅನೇಕ

ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಅನ್ಯಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಬಂದರು. ಆ ವಸ ಅಕ್ಷಯವಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೊಳೆದಿಟ್ಟದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅನ್ನವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಪಾಂಡಸರ ಗೃಹಿಣಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅನುಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶರಣುಹೊಕ್ಕಳು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ತನಗೇ ಹಸಿವಾಗಿರುವದೆಂದು ತಾನೇ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಯಸಿದನು. ಅಕ್ಷಯವಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೊಳೆದಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಬಸಂಗತಿಯನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯು ಬಹುಸಂಕೋಚದಿಂದ ವಿಚ್ಛೇದಿಸಿದಳು. ಅದರೂ ಅದರಲ್ಲೇನಾದರೂ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಅದನ್ನು ತರಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಲೆಯ ಚೂರು ಇತ್ತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನೇ ತಿಂದು ತೇಗಿ ತೃಪ್ತನಾದ್ದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸುಭಾವದಿಂದ ದೂರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮುನಿಗಳ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

ಎರಡನೆಯದು ಪುಷ್ಪದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾದ ನಿಜಾರ. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ಮುನೆಂಬ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅಗ್ನಿಪುತ್ರನನ್ನು ಆದರನಾಡದೆ ಇದ್ದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಆನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ನಿರ್ಗೂಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಒಂದು ಮೊಸಳೆಯು ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದಳೆಯಿತು. ಮೊಸಳೆಯು ಸೆಳೆತನನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಗಜೇಂದ್ರನೂ ತನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದನು. ಗಜೇಂದ್ರನನ್ನು ಆ ಸಂಕಟದಿಂದ ವಾರುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗಜೇಂದ್ರನ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟುಗೂಡಿ ತಮ್ಮಿಂದಾದಷ್ಟು ಹೋರಾಡಿದರು. ಆದರಿಂದ ಫಲವು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗಜೇಂದ್ರನು ದೈವದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮೊರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಕರುಣಾಕರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಡನೆ ಆಕಾಶವಾರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದನು. ದೇವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಬರಿಗಯ್ಯಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಗಜೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸುಕೋಚವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಸರೋವರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕಮಲವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಅಷ್ಟರಿಂ

ದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಗಣೇಂದ್ರನನ್ನು ಆ ಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿ ತನ್ನ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಕತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದನು.

ಮೂರನೇದು: ಫಲದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾದ ವಿಚಾರ. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಬರುವನೆಂದು ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬರಿಯು ಬಹುಕೂತೂಹಲದಿಂದ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ನಿರ್ತಿಮಯ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಅತಿಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಶಬರಿಯಲ್ಲಾದರೋ ಯಾವ ಉಪಕರಣವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಿನ್ನಾಗಿ ಕಂಡಕಂಡ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರಿಸಿ ಗುಟ್ಟೇ ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೆಂದು ಕಹಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದೆಂದು ಸಂಶಯಗೊಂಡು ಅಂಧವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ತೆಗೆದೊಗೆದು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ತಾನು ರುಚಿ ನೋಡಿ ಇಡುತ್ತ ಬಂದಳು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಎಂಜಲಿಸಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು ದೇವರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರದೇವರನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಸತ್ಕಾರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರೇಮದ ಭರದಲ್ಲಿ ಶಬರಿಗೆ ಎಂಜಲಿನ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಆ ಎಂಜಲಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ಅತಿಮಧುರವೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತ ಹೊಚ್ಚಿತುಂಬ ತಿಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ದ್ವಾರಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ನಾಲ್ಕನೇದು: ನಿರಿಸಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾದ ವಿಚಾರ. ಶ್ರೀಮಹಾವಿಷ್ಣು ವಾಮನಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಾಚಕನಾಗಿ ಬಲಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನಷ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೀಡಿದ್ದೇನು? ಮೂರುಹೆಜ್ಜೆ ಭೂಮಿ. ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನೇನಾದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನೆ? ಅಲ್ಲಿ ವಾಮನನಿಗೆ ಬಲಿಯಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಿಟ್ಟ ದಾನಧಾರೆ. ಇಷ್ಟೆ. ಭಕ್ತನ ಕೈಯಿಂದ ಬಂದ ನಿರಿಸ ತನ್ನೇ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದು ವಾಮನನು ಅದರಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ವಾತಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅವನಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಿದ್ದು ತನ್ನ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿರುವನು.

ಅದ್ದರಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಅಪ=ಸಬೇಕಾದ ವಸ್ತು ಪೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಬೇಕಾದ್ದು ವಿಶೇಷವೇ ಹೊರತ. ಅದರ ಉತ್ಪುಷ್ಟತೆ, ಪರಿಣಾಮ, ವೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಗಳೇನೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೊದಗಿಸುವ ಶ್ರಮಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಉತ್ಪತ್ತಿವಾದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮೆಯ್ಯಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ತನ್ನ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು. ಹೀಗೆ ಪರಾವಲಂಬನೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಪಂಥವೇ ಸುಲಭವು.

ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಬ್ಜಾನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಲಂಜಿಸಿದವರೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನಗಳುಂಟು. 'ಬ್ಜಾನಾದೇವ ತು ಕೈವಲ್ಯಂ' ಎಂದು ಶ್ರುತಿ ಇರುವದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬ್ಜಾನವೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಧನವೆಂಬ ಮಾತು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದೆ. ಆದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬ್ಜಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಇದೆ. ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಬ್ಜಾನವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವದು ಕಷ್ಟ.

“ ಕ್ಲೇಶೋಽಭಿಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಮವ್ಯಕ್ತಾಪಕ್ಷಜೇತನಾಮ್ ”

ಎಂದು ಭಗವಂತನೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಕ್ಲೇಶವು ಬಹುವೆಂದರ್ಥ. ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಬ್ಜಾನಮಾರ್ಗವೇಕಾದರೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಶುದ್ಧತೆಯೂ ತೀವ್ರತೆಯೂ ಬಹುವಾಗಿ ಬೇಕು. ಅದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಾರ್ಚಿತಸುಕೃತನಿಶೇಷದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವರು ತಮ್ಮ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ಅವರು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೇ ವಾರಾಣಸು ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದವರು. ಅವರಿಗೆ ಯಾರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದ ಮೊಗದಿಂದ ಆಸ್ವರೂಪದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಸಹಾಯ ಶೂರರಾದ ಅವರ ಮಾತಿರಲಿ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಗತಿಯೇನು?

“ಅವ್ಯಕ್ತಾ ಹಿ ಗತದುಃಖಿಯ ದೇವವಧ್ವಂಸವ್ಯಕ್ತೇ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ದೇವಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವ್ಯಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದು ಕಠಿನ ಸ್ಥಿತಿರೂಪದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪದ ಕಲ್ಪನೆ ಹೇಗೆ ವೇಯಿಸ್ಸುಡೀತು? ಆಸರಿಗೆ ಸ್ಥಿತಿರೂಪದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಗುಣರೂಪವಾದರೆ ಅವರು ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾ ದೀತು.

ಈ ಸಗುಣರೂಪದ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲರುವ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯೇ ನೆಂದರೆ ಅದ್ವೈತೋಪಾಸಕರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಸವಿಂದಲೇ ತಾವು ಮುಂದು ವರಿಯುವರಷ್ಟೆ. ಅದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತೆಂಬುದು ಅವರ ವರ ಧೀರತೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವದು. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರದ ಭಾರವು ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕುಳಿತಿರುವದು. ಸಗುಣೋಪಾಸಕರಿಗಾದರೂ ಅ ಎದೆಮಾರು ಬಲ್ಲ.

“ತೇವಾಮಮಂ ಸಮುದ್ರತಾಂ ಮೃತ್ಯುಸಂಹಾರಸಾಗರಾತಃ”

ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವುಗಳ ರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಾಗರದಿಂದ ತಾನು ಮಾರುಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮನು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೋದರಾಯಿತು. ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆತೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

‘ಜ್ಞಾನಾದೇವ ತ. ಕೈವಲ್ಯಂ’ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂತೆ ನಮಗೆ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಧನವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನವಾಗುವದೆಂತೆಂದರೆ—

“ತೇವಾಂ ಸತತಯುಕ್ತನಾಂ ಭಜತಾಂ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕಮ್ |

ದದಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಯೋಗಂ ತಂ ಯೇನ ಮಾಮುಪಯಸ್ತಿ ತೇ ||

ತೇಷಾಮೇವಾನುಕಂಪಾರ್ಥಮಮದ್ವಾ ನಜು ತಮಃ |

ನಾರಯಣ್ಯಾತ್ಮಭಾವಸ್ಯೋ ಜ್ಞಾನದೀಪೇನ ಭಾಸತಾ ||”

ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ

ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಹೊಕ್ಕು ತಾನೇ ಝಗಝಗಿಸುವ ಜ್ಞಾನದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಸಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸರಮಾತ್ಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಿಲ್ಲೇನಾಗಬೇಕು!

ಜ್ಞಾನವು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿ ಅಪಲಂಬಿಸಿರುವದೆಂಬುದನ್ನು ಭಾಗವತವು.

“ ಭಕ್ತಿಃ ಪರೇಲೋನುಭವೋ ವರಕ್ತಿ

ರತ್ನತ್ರ ಜೈಷ್ಠ ಕ್ರಿಕ ಏಕಕಾಲಃ |

ಪ್ರಪದ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಯಥಾರ್ಥತಃ ಸ್ತು

ಸ್ತುತ್ಯಃ ಪುಷ್ಪಃ ಕ್ವದಪೂಯೋನುಭಾವಮ್ ||”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹೇಳಿರುವದು. ಉಟವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೂ ಶಕ್ತಿಯೂ ಹಸಿವಡಗುವಿಕೆಯೂ ಹೇಗೆ ತುತ್ತುತುತ್ತಿಗೂ ಕಾಣುವದೋ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ, ಈಶ್ವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಕ್ತಿ-ಈ ಮೂರೂ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವವೆಂದರ್ಥ. ಅಂಜನವನ್ನು ಹಾಕಿದೊಡನೆಯೇ ಹೇಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ನೀಕ್ಷೇಸವು ಒಡನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಕಾಣುವದೋ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತಿಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ತತ್ಕೃಣದ ಲ್ಲಿಯೇ ಸರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಮುಂದೆಬಂದು ನಿಲ್ಲುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿಸದು.

ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸರಮ ಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ - “ ಜ್ಞಾನವು ಪುರುಷನ ಹಾಗೆ; ಭಕ್ತಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯ ಹಾಗೆ. ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ಭಗವಂತನ ಬಹಿರಂಗವಾದ ಆಸ್ಥಾನಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವ ದ್ವಾರದೇಶವಾಗಿರುವದು; ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಸರಮಾತ್ಮನ ಏಕಾಂತಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಬಾಗಿಲಾಗಿರುವದು.” ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿ

ಯುವರು ತಂದೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು ತಾಯಿಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತೆಯೂ ತೋರುವರು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಉತ್ತಮವೆಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹೇಚ್ಚು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ತಾಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯು ಬಹುಕೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುವದು. ತಂದೆಯ ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿರುಗಿದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರುವ ಆಸ್ಥಾನಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ತಾಯಿ ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿರುಗಿದರೆ ಸಕಾಂತಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಇದರಂತೆ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪದ ವೈಭವವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅದರ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಮಾಡುವಿಕೆಯು ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನಿಗೆ ದಕ್ಕುವದು. ಇದೊಂದು ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ.

ಇನ್ನೊಂದೇನಿಂದರೆ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವು ಬುದ್ಧಿಪ್ರಧಾನರಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವು. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಪಾಗಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರೇಮಪ್ರಧಾನವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಬುದ್ಧಿಗಿ-ತಲೂ ಪ್ರೇಮವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದಲೂ

“ ಮಾಂ ಹಿ ವಾರ್ಧಾ ವ್ಯವಾಕ್ರತ್ಯ ಯೋಽಪಿ ಸ್ಕುಃ ಪಾಪಯೋನಯಃ |

ಸ್ತಿಯೋ ವೈರಾಸ್ತಥಾ ರೂದ್ರಾಸ್ತಿಯೋಽಪಿ ದುಃಖಂ ಪಠಂ ಗತಮ್ || ”

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಶರಣು ಹೋದರೆ ಪಾಪವೋನಿಯಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದವರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವೈಶ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಅರುಂಧತಿ, ಅನಸೂಯಾ- ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಯನ್ನೆ ಪರದೈವವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ವಸುದೇವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಪಶುವಾಲಕನಾಗಿದ್ದ ವೈಶ್ಯನಾದ ನಂದನಂಬವನಿಗೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಾಕು ಮಾಗನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಶೂದ್ರನಾದ ವಿದುರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪರಮಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಭಕ್ತಿ

ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬರೀ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣದವರೂ ಬಾರಾಗುವರೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ.

“ ಅಪಿ ಚೇತ್ಸು ದುರಾಚಾರೋ ಭಜತೇ ಮಾಮಸನ್ಯಭಾಕ್ |

ಸಾಧುರೇವ ಸ ಮಂತವ್ಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ಭಾವ ಸಿತ್ತೋಹಿ ಸಃ || ”

ಎಂದು ಭಗವಂತನೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಎಂಥ ದುರಾಚಾರಿಯೇ ಆದರೂ ಅಸನ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಸಾಧುವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಕೊನೆಗೆ ಬಳ್ಳೇ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು. ಸದಾ ಚಾರದಲ್ಲಿರುವವರು ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ದುರಾಚಾರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಧನ್ಯರಾಗಿರುವರೆಂದರೆ ಇದೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯೇ ಸರಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ನಡೆದನೊದಲು ಸದಾಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಬಾಹಿನಿಳನು ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನೀಚಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲೆ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿ ಆಕಾರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ದುರ್ವ್ಯಸನಿಯಾಗಿ ಮರಣೋನ್ಮುಖನಾದನು. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಮಹಾಪರಾಧಕ್ಕೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಸಾಕಾಗದ ಹಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಿದ್ದು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸುಧೈವದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಬದನೆ ಅವನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಇಷ್ಟವಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನು ಅವನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕಿತ್ತಿದನು ಎಂದು ಭಾಗವತವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಹರಿಕಥಾ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಅಬಾಹಿನಿಳನ ಕಥೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಅಂಥ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಒಂದು ಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ —

ರೇಗುಪ್ಪಿ.

ಅಟಿತಾಳ.

ಸ್ಮರಣೆ ಒಂದೇ ಸಾಲದೆ | ಗೋವಿಂದನ | ನಾಮ ಒಂದೇ ಸಾಲದೇ || ಪ ||

ಪರಮವೈರಾಘವನನ್ನು ನೆರೆ ನಂಬಿದವರಿಗೆ |

ದುರಿತಪಾಠಗಳ ಗುರುತು ತೋರುವದೇ? || ಅ. ಪ. ||

ಕಡುಮೂರ್ಖನಾದರೇನು | ದುಷ್ಕರ್ಮವ | ಬಿಡದಾತನಾದರೇನು ||

ಜದನಾದರೇನಲ್ಲ ಚಾತುರ್ಯದರೇನು | ಬಿಡದೆ ಪ್ರವಾದನ್ನ ಸಲಹಿದ ಹರಿಯೆ || ೧ ||

ಪಾತಕಿಯಾದರೇನು | ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿ | ಘಾತಕಿಯಾದರೇನು? ||

ನೀತಿಯ ಬಿಟ್ಟುಗುಪ್ಪರಿಯಾದರೇನು | ಆತುರದಜಾವಿಳಿನ ಸಲಹಿದ ಹರಿಯ||೨||

ಸಕಲಲೋಭಯಾತ್ರಯು | ಮಾಡಿದಂಧ | ನಿಲಿಪುಗ್ಗಿದ ಫಲವು ||

ಭಕ್ತುತಪೂರ್ವಕಮಾಗಿ ಬಿದದನು ದಿನದಲ್ಲಿ | ಪ್ರಕಟಿ ಪುರಂದರವಿಲನ ನಾಮವು ||೩||

ಈ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಪಂತೆ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥನಿಲನರು ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ಪಾಪಕರ್ಮ ಸುಸುನರೇ || | ಕ್ಷೀಣತೆಗೆ ಸಮರಾದ ದಿವಜರ |

ನೀವಯೋಜಭವಾಂಡದೋಗವಲ್ಲಿ ನಾ ಕಾಣೆ ||

ಗೋವ, ಗುರುಪನ ನುಪದಿ, ಭೃಗು, ಸಗೃಹಾ ನೂದಲಾದವರು ಮಾಳ್ವ ಮ |

ಹಾಪರಾಧಗಳೆಂದೆನೆ? ಕರುಣಸಮುದ್ರ ರೀ ||

ಉಳಿದ ಸಾಧನಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನಾಚಾರಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ನೋಕಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೂತ್ರ ಅಸರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಭಕ್ತಿಯ ದೊಡ್ಡ ಹೆಕ್ಕು ಗಾರಿಕೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಕ್ಕು ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತವು ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಗಿದೆ. ಅದು ಹನ್ನೊಂದನೇ ಸ್ಕಂಧದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಭಕ್ತಿ ಕೃಪಾಂತಿ ಮನ್ನಿಷ್ಯಾತ್ ಕೃಪಾಕಾಂತಿ ಸಂಭವಾತ್ ”

ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಭಕ್ತಿಯು ಕಂಡಾಲರನ್ನು ಕೂಡ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವದೆಂದು ಅವರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಎಲ್ಲಿ ಪಾಪಗಳೂ ದೂರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದ್ದ ಕಂಡಾಲರನ್ನು ಕೂಡ ಭಕ್ತಿಪಾಪಗಳ ಪು ಎರಡುಕೈಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾಗಿಸುವದು. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ದಾರಿಹೋಕರ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಂಥ ನೀತವಾದ ಉದ್ದೇಶ್ಯದ ದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಾರದರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಜಪಿಸಿದ್ದರ ಮೊಲೆಯೇ ದೇವರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಪಾಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಾಸರರೂ ಗಾಳಿಗರೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಬಾತಿಯವರೇ? ಹದ್ದಿನ ಜಸ್ತನೇನು ಶ್ರೀಷ್ಠವೆ? ಹನುಮಂ ತನೇ ವೇದಲಾದ ವಾಸರರೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋಪಾಲರೂ ಜಟಾ

ಯು. ಪ್ರಾ ಕೂಡ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದೇನು ಬೇಡಿಯಾದ. ಪ ನೀತಚ್ಯುತಿಯ ವ್ಯಾಧನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನೀರಿನಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾಲಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆದಿಂದ ಎದಗಬ್ಬಿಂದ ಬರೆಸಿ ಬಲಗೈಬ್ಬಿಂದ ತಾನು ತಿಂದ ಪಾನೀತವನ್ನು ನೀವೇದನ ಮಾಡಿದ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಭಕ್ತನಿಂದ ಅವನು ಭಗವದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಭರ್ಮವ್ಯಾಧನೆನಿಸಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಸಚ್ಚರಿತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೊನ್ನೆನೊನ್ನೆ ಚೋರಾಘೋಷವೆಂಬ ಚಂಡಾಲನ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಪಾಂಡುರಂಗನೊಲಿದ ಕಥೆಯು ಭಕ್ತನಿಜಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಪಂಥರಾ ಪುರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವರ್ಣದವರು ಚೋರಾಘೋಷನನ್ನು ಪಾಂಡುರಂಗನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಳಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದಾಗ ಆ ಚಂಡಾಲನ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಪರವಶನಾದ ಪಾಂಡುರಂಗನು ತಾನೇ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪುಗೊಡುವಂತೆ ಈಗೂ ವಿಶೋಷನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಚೋರಾಘೋಷನ ಸಮಾಧಿಯೂ ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಿಶೋಷನ ಮೂರ್ತಿಯೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಭಕ್ತೋಚ್ಛಾಸ್ಥರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಭಗವಾನ್ನಾರದರು ಕೂಡ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ—

“ ನಾಸ್ತಿ ರೇಷು ಜಾತಿವಿದ್ಯಾರೂಪಕುಲಧನಕ್ರಿಯಾದರ್ಭಾದಃ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು, ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ರೂಪ, ಕುಲ, ಹಣ, ಕರ್ಮ—ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸ್ಮೃತಿಯು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ—

“ ವ್ಯಾಧಸ್ಯ ಚರಣಂ, ಭ್ರಾವಸ್ಯ ಚ ವಯೋ, ಪಿಡ್ಯಾ ಗರ್ಭೇಂದ್ರಸ್ಯ ವಾ. |

ಕಾ ಜಾತಿರ್ವಿದುರಸ್ಯ, ಯಾದವಪಾರುಗ್ರಸ್ಯ ಕಂ ಮೌರುಷಂ, ||

ಕುಬ್ಜಾಯಾಃ ಕಮಾನೀಯಾರೂಪಮಾಧಿಕಂ, ಕಿಂ ತತ್ಸದಾಮೋ ದನಂ, |

ಭಕ್ತ್ಯಾ ತುಷ್ಕತಿ ಕೇವಲಂ ನ ತು ಗುಣೈರ್ಭಕ್ತಿಪ್ರಿಯಾಃ ಶ್ರೀದರಾಃ || ”

“ ಭರ್ಮವ್ಯಾಧನ ಆಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದದ್ದೇನಿದೆ ? ಧ್ರುವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಲಿತಿರುವಷ್ಟು ಮಯನಾ ಗಿತ್ತೆ ? ಗಜೇಂದ್ರನನು ವಿದ್ಯಾವಂತನೆ ?

ವಿದುರನದು ಉತ್ತಮ ಬಾತಿಯೇ? ಯಾದವರರಸನಾದ ಉಗ್ರನು ಪರಾಕ್ರಮಿಯೇ? ಕುಚ್ಚಿಯು ಸುಂದರಿಯೇ? ಸುಧಾಮನು ಧನಿಕನೇ? ಭಗವಂತನು ಆಚರಣೆ, ಮಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯೆ, ಜಾತಿ, ಪೌರುಷ, ರೂಪ, ಧನ-ಮೊದಲಾದ ಯಾನದಕ್ಕೂ ಮರುಳಾಗುವವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗುವವನು.” ಎಂದು ಅದರರ್ಥ.

ಇದಕ್ಕೂತಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಧುಗಳು ತಾವು ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರಾಗುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಮಾಧುರ್ಯದ ಮುಂಗಿ ಅವರ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಆ ಸಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಾರದೆ ತಮಗೆ ಅನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಮೋಕ್ಷವೇ ಬೇಡವೆಂದೂ ಸಗುಣಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವಂಥ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಿರಬೇಂದೂ ಆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವೇ ಆಗಬೇಕೆಂದಿರದೆ

“ ಕೇವಲಮು ಪಕ್ವಮು ಮೃಗೇಷು ಸರೀಸೃಪೇಷು |

ರಕ್ತಪಿಪಿಲಾಚಮನುರೀಷ್ಯಪಿ ದುಶ್ರಯತ್ಯ |

ಜಾತಸ್ಯ ಮೇ ಭವತು ಕೇವ ತೃಪ್ತಸಾದಾತ್ |

ತತ್ಸಂಪ್ನೇವ ಭಕ್ತಿರಚರಾನ್ವಭಾವಯೋ ಚ || ”

ನಂಬ ಬಟ್ಟೆ ಭಕ್ತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಹುಳ, ಸಣ್ಣ, ಮೃಗ, ಹಾವು, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಿರಾಟಿ, ಮನುಷ್ಯ-- ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಬಾತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದರೂ ನಿನ್ನಸುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿಯೇ ಅನನ್ಯಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಬೇಂದೂ ಅವರು ಹುಟ್ಟುವವರು. ಭಕ್ತಿಯು ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಒಯಕೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಹಿಡಿದುಳ್ಳವನಿ ತನಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ಸಾಯಿನೀರು ಕರೆಸುವಂಥದ್ದು. ಅದ್ದರಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಯು ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು.

ಕರ್ಣಾಟಕದ ಸಂಬಂಧ.

ನಮ್ಮ ಭರತಖಂಡವೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಾತೃಭೂಮಿ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿರುವದು ನಮಗೆ ಅಭಿಮಾನಸ್ಪದವಾದ

ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಧರ್ಮನಾಥನಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಭಕ್ತಿಯೋಗವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ಡುನಾ ಆ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ಸಡುಮನೆ. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಮೈಗೂಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಆಶ್ರಯ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಗ್ಯವು ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ವಾತವ್ಯ. ಪಾದ್ಮಪುರಾಣದ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗವತಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಪುರಾಣಸೃಷ್ಟಿತೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಅದರಿಂದ ಅರಿಸಿದ ಬಂದು ಶ್ಲೋಕ ವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುವೆವು.

“ ಉತ್ಪನ್ನಾ ದ್ರೂಪದೇ ಸಾಹು ವೃದ್ಧಿಂ ಕರ್ಣಾಟಕೇ ಗತಾ |

ಕೃಷಿತ್ಯ ಜನ್ಮವಾರಾಷ್ಟ್ರೇ ಗುರ್ಜರೇ ಜರ್ಣತುಂ ಗತಾ || ”

ಪರಮಪೂಜ್ಯಳಾದ ಭಕ್ತಿದೇವಿಯು ಭಗವಾನ್ ನಾರದರೆದುರಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ “ ನಾನು ದ್ರಾಹಿಡದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆನು; ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದೆನು; ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಓಡಾಡಿದೆನು; ಗುರ್ಜರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿಗಿರುವೆನು. ” ಇದು ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥ. ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿದೇವಿಗೆ ಪರಿಪುಷ್ಟಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ರುವದು. ಅದು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಮಹಾಪುಣ್ಯವು ತನ್ನ ಹೆಸ ರನ್ನು ಮಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಿರುವದು. ಸುದೈವದಿಂದ ನಾವು ಅಂಥ ಪವಿತ್ರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಪೆತ್ತಿರುವೆವು. ಹೊಸದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭೂಮಾತೆಯ ಜಯಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ತುಂಬುವ ಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಸಂವಾದಿಸಿದ ಜಯಘೋಷವನ್ನು ಸದೇವವಾಗಿ ಇಡುವಪಟ್ಟಿದೂ ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಈಗ ಹೊರಬೀಳದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?

“ ಮಾತುಃ ಕೇವಲಮೇವ ಯೌವನವನಚ್ಛೇದೇ ಕುರಾತಾ ವಯಂ ”

ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಭೂಮಿಯ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದು ತೇಗಿ ಅದರ ಹೊಗಳರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವವರಾಗಬಾರದು. ಯಾವ ಕರ್ತಾಟಕವು ತನ್ನನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿತೆಂದು ಭಕ್ತಿದೇವಿಯು ದೇವರ್ಷಿಗಳೆದುರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಹೊಗಳಿದಳೊ ಆ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ಲಾಘನೆಗೆ ಸಂಶಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗುರ್ಜರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇರಗಿದನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಭಕ್ತಿದೇವಿಯು ಈಗ ಕರ್ತಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಬರೀ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಮಕ್ಕಳಾದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಅಧ್ಯಧರ್ಮದ್ವಿಜದ ಗದ್ದುಗೆಯಾಗಬೇಕು. ಎಂದು ನಮ್ಮ ಈ ಇಪ್ಪಾರ್ಥವು ನೆರವೇರುವದೋ ಅಂದು ನಾವು ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು. ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಹುಟ್ಟು ಬಹಳ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಧರ್ಮೀಕಗಳು ಬೇರೆ ಯಾವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯಲಾರವು. ಜನರ ಈ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಹಿಂದೆ ಕರ್ತಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ವಿಜಯನಗರದ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಸುಸ್ತುಪರದೇಶೀಯರ ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕುವಷ್ಟು ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿ ತನ್ನ ಯಶಸ್ವೀರೀತಿಯನ್ನು ದಿಗಂತಗಳವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿಸಿರುವದು. ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಅಸ್ತಂಗತವಾದ ಆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಕಾಲವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವದೆಂದು ಭವಿಷ್ಯವಾದಿಗಳು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವರು. ಅದು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಮುದ್ರಣ ಬಯಲಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡನಾಡು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ ಸಾಧನವಾದ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹುರಿಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಬಾಯ ಬಡಬಡಿಕೆಯಿಂದ ನಾನು ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ವಿಗ್ರಹ ಪೂಜೆ.

ವೇದದಲ್ಲಿ ದೇವರು ನಿರಾಕಾರನೆಂಬ ವಚನಗಳೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ; ಸಾಕಾರನೆಂಬ ವಚನಗಳೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಕಾರವೇ

ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಿರಾಕಾರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಯಾವ ಬಣ್ಣಿಯೂ ಆಕಾಶವನ್ನು ಆಡರಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಲಾರದಷ್ಟೆ. ಆದರಂತೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಬಣ್ಣಿಯು ನಿರಾಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೂ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಂದು ಸಾಕಾರದೇವತೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಸಾಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಆ ದೇವತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಉಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಉಣ್ಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಮಲಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅದರ ಪಾಡವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮೆರೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುವದೋ ಅಯಾರೀತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಬಯಲ ಮೇಲೆ ಏ ತಿಳಿಸಾಡ ವದನ್ನು ಭಕ್ತನು ಅರಣ್ಯ ರೋದನನೆಂದು ತಿಳಿಯುವನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಾಕಾರಸ್ವರೂಪದ ಕೃಪೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವದೆಂದರೆ ಇತಿಹಾಸವು ರಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಂಟುಕಟ್ಟಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದಂತೆಯೇ. ನಿರಾಕಾರಸ್ವರೂಪದ ದೇವಿಗಳಿಗೆ ದಕ್ಕುವದಿಲ್ಲದೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಾಸ, ಅಸು ಮತ್ತ ಹುಣ್ಣಿ-ವೊದಲಾದ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿರುವಾಗ ಆ ಸಾಕಾರದ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗುವದು ದಡ್ಡತನವೇ ಸರಿವೆಂದು ಭಕ್ತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಯಾವದಾದರೊಂದು ಸಾಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ನೆನಪಾಗುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಉಪಾಸನೆಗೊಂದು ವಿಗ್ರಹವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದೆಂಬುದು ಪರದೇಶೀಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಗ್ಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಆರ್ಯಭರ್ತದ ದೊಡ್ಡ ಕಲಂಕವೆಂದು ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಜಾಯಿತುಂಬ ನಂದಿಸುವರು. ಹೀಗೆಂದು ಅವರು ಸಾಕಾರದ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ಜಿಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿ. ಕ್ರೈಸ್ತಮತದವರು ಶಿಲುಬೆಯ ಚಿಹ್ನವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವರು. ಮಹಮ್ಮದಿಯರು ಹಸ್ತವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು. ಅವರ ಸಾಕಾರವು ಸಮ್ಮದರ ಹಾಗೆ ಕೈ, ಕಾಲು, ಮುಖ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ಆಕಾರವೆಂಬ ಸಿಷಯಕ್ಕೆ ನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬಕ್ಕೊಂದಿರುವ ಆಕಾರವೂ ನೆನಪಿಗಾಗಿ; ನಾವಿಬ್ಬಕ್ಕೊಂದಿರುವ ಆಕಾರವೂ ನೆನಪಿಗಾಗಿ. ಇದರಲ್ಲಿನು ವಿಶೇಷ? ಆಕಾರವನ್ನು ಜಿಟ್ಟಿ ಸಾಧಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ. ಸಿರಾಕಾರವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸುವಂಥ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಗಳು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ವಿಗ್ರಹವೇ ಬೇಕೆಂದು ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಹವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೂಜಿಸುವದು ಧರ್ಮದ ಬಲಪಾತದವರಿಗೇ ಹೇಳಿದ ಮಾತು. ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಗ್ನೇಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಅಗ್ನಿ ಕ್ರಿಯಾವತಂ ದೇವಂ ರವಾ ದೇವೇ ಮನೀಷಿತಾಂ . |

ಪ್ರತಮಾ ಸ್ಥೂಪುರ್ವೀಣಾಂ ಪಿಂಗಣಾಂ ವೃದ್ಧೀ ದರಿ || ”

ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ “ ಕರ್ಮವರ್ಗದವರಿಗೆ ದೇವರು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿರುವನು; ಸುಂಡಿತರು ದೇವರನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವರು; ಅಷ್ಟರ ಬದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದವರು ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು; ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯಾವ ಜನಕರಣವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ; ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿರಾಕಾರವನ್ನು ಕಾಣುವರು.” ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಂಥ ಕರ್ಮತರ ದೇವರು ಅಗ್ನಿಯು; ಏಕೆಂದರೆ ಸಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರಿಕೆ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬೆಳಕುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವದೊಂದು ಮತ್ತು ಇತರವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದೊಂದು. ಬೆಳಕುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವಿಗಾದರೂ ಪ್ರೇಮವು ಹುಟ್ಟುವದು ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ಬೆಳಕಿನ ಕಡೆಗೇ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಆನಂದಿಸುತ್ತವೆ. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶೋಕೋತ್ತರವಾದ ಗುಣವಿರುವದಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಭಕ್ಷಕತ್ವವೆಂಬ ಅನಾಧಾರಣಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ

ಇರುವದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಸ್ತುತಿಯೊಬ್ಬರ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರು ಜನರಾಗ್ನಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಹೊರಗಣ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದೂ ಅದರ ಸಜಾತೀಯ ಕಲ್ಪನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಮುಖನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡುವ ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು.

ಪಂಡಿತರಾದವರು ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಗ್ನಿಯು ಒಂದು ಪರಿಮಿತಿಯ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲದ್ದು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಸಮ್ಪ್ರದಲೇ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವಂಥದ್ದು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಕಾಶವೆಲ್ಲಾ ರಾತ್ರಿಯೇ ಬಹಳ. ಆ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿ ಕೃವು ಸೂರ್ಯನಿಂದ ದತ್ತವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಕವಿ ಕಾಲಿದಾಸನು ದಿಲೀಪನಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ರಘುವಂಶಾ ರಾಜನನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಅವನು ನಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿದ್ದನೆಂದು

“ ಸ ರಾಜ್ಯಂ ಗುರುಣಾ ದತ್ತಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಾಧಿಕಂ ಬಭೌ |

ದಿಶಾಂತೇ ನಿಜಶಂ ತೇಜಃ ಸವಿತ್ರೇವ ರುತೋನಃ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ರಘುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಅಗ್ನಿಗಿಂತ ಮೇಲೆಂದಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೇ ಮಳೆಬಿಳೆಗಳಾಗುವದೂ ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೇ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಗಳಿರುವದೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ದೇವತಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪಂಡಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸೂರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಅಪರಿಮಿತತ್ವವೂ ಈ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವರಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಆರಾಧನೆಯು ಕ್ರಮವು ಹುಟ್ಟಿರುವದು. ಹೀಗೆಂದು ಇದೊಂದು ಕೀಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಅಗ್ನಿಯಾಗಲಿ ಸೂರ್ಯವಿಂಬವಾಗಲಿ ದೇವರಾಗಿರದೆ ಅವುಗಳ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯೇ ಹೇಗೆ ದೇವರೋ ಹಾಗೆ ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳೇ ದೇವರಾಗಿರದೆ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಅಂತರ್ಯಾ

ವಿಯೇ ದೇವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ಅಗ್ನಿಯೂ ವಿಗ್ರಹವೇ; ಸೂರ್ಯನೂ ವಿಗ್ರಹವೇ. ಅದರಂತೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ ದೇವರ ಆಕೃತಿಗಳೂ ವಿಗ್ರಹಗಳೇ. ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳಿರಬಹುದು; ಅವುಗಳಿಂದ ನೆನಪಾಗುವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಯೋಗಿಗಳು ಇಂಥ ಯಾವ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಬಯಸದೆ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವರು. ಹೀಗೆ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಸ್ವರೂಪವು ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು. ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಅವನದೊಂದು ವಿಗ್ರಹವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಅಪಿವೇಶಿಯು ಅದನ್ನು ನಿರೂಪನೆಗೊಳಿಸಿದರೆ ಆ ಅವಮಾನವು ಕಲ್ಲಿಗಾಯಿತೆಂದು ವಿನೋದಿಗಳು ತಿಳಿಯುವರೇನು? ರಾಜನ ಅವಮಾನವಾಯಿತೆಂದು ರಾಜಕೀಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಅವರಾಧಿಯನ್ನು ದಂಡಿಸುವರು. ಅದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಪಿಗ್ರಹವು ರಾಜನ ನೆನಪುಗೊಡುವಂಥದ್ದು. ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅಧ್ಯಮತದವರೆಲ್ಲ ಮೂರ್ತಿಪೂಜಕರೆಂದು ಬಾಯಿ ತಿರುಚಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅಪಿವೇಶಕದ ಮಾತೇ ಸರಿ.

ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯೆಂದರೇನು? ಬಂದಾಕಾರವು ಅಂದವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ತಕ್ಕ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಅರ್ಘ್ಯಧರ್ಮದವರು ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಮಣ್ಣು, ಪೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ; ಈ ಕಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಲಿ, ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಉಡಲಿ; ಈ ಮಣ್ಣು, ಕಲ್ಲಿನ, ಕಟ್ಟಿಗೆಯೂ ನಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನಂಟುವುದರಿಂದ- ಎಂದಿಚ್ಛಿಸುವರೇನು? ಮಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಜಡವಾದವುಗಳೆಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥ ಅವಿವಿಗಿಲ್ಲವೇನು? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಡವದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಅಧಾರವಾದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗ್ರತಾಂಬೂಲನಿವ್ವರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಘ್ಯಧರ್ಮವು ಅಧಿಕಾರಿಯು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅರ್ಘ್ಯಧರ್ಮದವರು ಜಡವಸ್ತುಗಳ ಪೂಜಕರೆಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗುವಷ್ಟು ನಗೆ ಬರುವದು. ಇಷ್ಟೇ. ಅರ್ಘ್ಯಧರ್ಮದವರು ಮಾಡುವ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯು

ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ; ದೇವರ ಪೂಜೆ ಅನರು ಮೂರ್ತಿಪೂಜಕರಾದರೆ ಪೂಜೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಗಣನಾತಿ, ಕೋಟಿಲಿಂಗ- ಸೇದಲಾದ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀರಿಗೇಕೊಗೆಯುತ್ತಾರೆ? ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವುಗಳನ್ನೇಕೆ ಪೂಜಿಸುವದಿಲ್ಲ? ಇದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮೂರ್ತಿಯ ಪೂಜೆಯ ಗುಣವೇ ಅನರಲ್ಲೆಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯ ಪೂತ್ರಭೋಜಿಯು ಪರದೇಶ. ಪರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾಲಾಹುತಿದಾಗಿಸಿದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಈಗಾಗ ತಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯ ಸ್ವರೂಪವೇನೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮುಖಕ್ಕೆಂದು ಹೊಸಬಗೆಯ ಅಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡಿ ಕ್ರಾಪು ಬಿಡುವದು, ಮುಖಕ್ಕೆರವನ್ನು ಮಾಡುವದು, ನೀಲೆಗೆ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದು, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಾತಿಹಿಡುವನ್ನು ಧರಿಸದಿರುವದು, ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸುಲೋಕಿಸವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ಶರೀರ ರಕ್ತಣಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇಶಕಾಲಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವಶ್ಯಕವೂ ಅನುರೂಪವೂ ಆದವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಡಂಬರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವದು. ಕಣ್ಣು ಬಯಸಿತೆಂದು ನಾಲಿಕ ಸೇದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವದು, ಕಿವಿಯು ಪೇಕ್ಷಿಸಿತೆಂದು ಗಾಸವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು, ಮೂಗನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸುವಾಸನೆಯ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಚರ್ಮದ ಆಮಯವನ್ನು ತೋರಬೇಕೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಅಲಿಂಗನ, ನಾಲಿಗೆಯು ತಿಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಕಂಡಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿನ್ನುವದು, ಕುಡಿಯುವದು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯ ಹೊರತು ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಥವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಗ್ರಹಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮನ ನೆನಪುಗೊಡತಕ್ಕವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಪೂಜೆಯು ವಿಗ್ರಹ ಪೂಜೆಯಲ್ಲ. ಆ ಪೂಜೆಯು ದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಕಾಮಿಸಿಕೊಂಡವನು ಉಪಾಸಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾಗುವದು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದು. ಪರದೇಶೀಯರಿಗೆ ಅದು

ಒಗ್ಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ಸಮ್ಮ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರ ದೇವತೆಗಳ ಮುಂದೆ ಬಾಯಿಸೀರು ಸುರಿಸುವದು ಸಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಅವರ ದೇವತೆಗಳು ಅನುಗ; ಸಮ್ಮ ದೇವತೆಗಳು ಸಮಗೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರದೇಶದಿಂದ ಬಂದು ಸಮ್ಮ ದೇವತೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿರುವ ಪರಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ವಿಷಲತೆಯನ್ನು ವಿನೋದಿಗಳು ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಿತ್ತು ಸಮುದ್ರದಾಚೆಗೇ ಬಿಡುವ ಬೇಕು ಇದರ ಸೆಲೆಯನ್ನು ಸೀಯಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಬಿಡಿಯ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಮ್ಮ ದೇವತೆ ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ವಿಸಮಯವಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು.

ವಿಗ್ರಹಪೂಜೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಬ್ರಹ್ಮದ ಹಣ್ಣು ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮದ ಆನೆಯು ನಿಜವಾದ ಹಣ್ಣಿನ ಅಥವಾ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯು ನೆನಪುಗೊಡುವಂತೆ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಸಿರಾಕಾರವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ನೆನಪು ಕೊಡುವವು.

(೨) ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಕೇಶುಬಚಂದ್ರನೇಸರನ್ನು ಕುರಿತು “ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಭಾವನೆ ಬಹಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ? ಈ ಆಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾದ, ಪರಮಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಬೋಧಕವಾದೆ ಬಹಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ? ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳು ನಿತ್ಯವಾದ ಸಿರಾಕಾರವಸ್ತುವಿನ ಸಾರಸಂಗ್ರಹಭೂತವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

(೩) ದೇವರ ಮತ್ತು ದೇವಿಯರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅನುಗೇ ದೇವತ್ವವೇ ಸಿದ್ಧವುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೋ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದಲೋ ಮಾಡಿದ ಬೊಂಬೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಮಾತ್ರ ವಿಗ್ರಹಪೂಜೆಯಿಂದ ಏನೂ ಫಲವಿಲ್ಲ.

ಗೋಪೂಜೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮನುಷ್ಯಕಲ್ಪಿತವಾದ ಯಾವದಾದರೊಂದು ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪ

ವವನ್ನ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವದೆಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿಗ್ರಹಪೂಜೆಯಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸರಮಾತ್ಮನ ವಿಭೂತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವದೆಂದೊಂದು ವದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ಇದೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಗ್ರಹಪೂಜೆಯು. ಈ ಪೂಜೆಯಾದರೂ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ಥೂಲರೂಪ ಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ. ನಮಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಸರದೇವಿಯನ್ನು ವಿಗ್ರಹಪೂಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವ ಯಾವ ದೋಷಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮತಿ ಅನುಕೂಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೋಡಿರಿ. ತನ್ನ ವಿಭೂತಿವಿರೋಧಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸರಮಾತ್ಮನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯೋಗವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ " ದ್ವೈತವಾಂ ರವಿರಂ ಶುಮಾನ್ " ಎಂಬದೆಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಕಾಶಕರವಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಕರಣಗಳನ್ನೂ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಿಭೂತಿವಿಶೇಷವಿರುವದೆಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ನಾವು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯಗೋಲವು ಒಂದು ಸತ್ವರವಾದ ಸದಾರ್ಥವಾಗಿರಬಹುದು. ನಾವು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವದು ಆ ಹೊರಗಣ ರೂಪವನ್ನಲ್ಲ. ಆ ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿರುವ ತೇಜೋವಿಶೇಷದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯೇ ಸಮ್ಮ ಭಾವನೆಗೆ ವಿಷಯವು. ಹೀಗೆ ನಾವು ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಸಮ್ಮಲಕ್ಷ್ಯವು ಆ ವಸ್ತುಗಳೊಳಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಇರುವದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗೋಪೂಜೆಯು ಬಹುಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವದು. ವಿಗ್ರಹಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು - ಮೊದಲಾದ ಆಕಾರವಿಶೇಷಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದರಣೀಯಗಳಾಗದೆ ಇರಬಹುದು. ಸಸ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪೈಷ್ಣವರು ತುಲಸಿಯನ್ನು ಬಹುವಾಸಿಸಿದರೆ ಶೈವರು ಜಿಲ್ಲ ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಪೈಷ್ಣವರು ವಿಷ್ಣುವುರಾಣವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದರೆ ಶೈವರು ಶೈವಪುರಾಣದ ಮೇಲೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು

ತೋರಿಸಬಹುದು: ಗೋಪೂಜೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಳಭೇದವರಿಗೂ ಎಳೆಪಟ್ಟಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಷ್ಟವುಪ್ಪಿಗೆ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿರುವ ಗೋಪೂಜೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದು.

ಗೋಪೂಜೆಯು ಸಮ್ಮದೇಶಕ್ಕೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಧನವು. ಗೋವಿನ ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಚಾರವು ಯುಗೋದದಲ್ಲಿ ಸೂರೆವಾಗಿರುವುದು. ವೇದವು ಉತ್ಪತ್ತಿನಾಶಗಳಲ್ಲಿದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಅದು ಆತ್ಮರಸ ಅಷ್ಟಿಯೆಂದೂ ಸಮ್ಮಭಾವನೆ ಇರುವ ದರಿಂದ ಗೋವಿನ ಮೇಲಿನ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯ ಹಾಗೆಯೇ ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಸರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದದ್ದೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವವನ್ನು ಮಡುಕುವ ಸ್ವಭಾವದವರಾದ ಈಗಿನವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಶುಭಿಗೇಕಿಷ್ಟು ಪೂಜ್ಯತೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ತಲೆದೋರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಶುಜನ್ಮವು ಪಾಪದ ಫಲವಾದದ್ದು; ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಉತ್ತಮಜನ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಹೀನಜನ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಸಶುವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಅಯೋಗ್ಯವೆನಿಸುವುದು; ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜನ್ಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗುಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಸಶುವಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಪೂಜ್ಯತೆಯು ಹೊರಪಡುವುದು. ಜನ್ಮದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬರೀ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ವಾಕ್ಯ. ಗುಣದ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಥನವಾಗಿದ್ದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಕೀಳುಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾದರೂ ಗುಣದಿಂದ ಮೇಲಾದರೆ ಅವರು ಮೇಲುಜಾತಿಯವರಿಗೂ ಮಾನ್ಯರಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಪಾರ, ನಿಹಾರ-ವೇದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮದ ಜಾತಿಯ ನಿಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಳಗಿನವರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಗುಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ

ಆಕಳು, ಸಶುಜನ್ಮದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಆಹಾರವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಾಗಿ ದ್ವರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ತ್ವಗುಣದಿಂದ ಅದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪೂಜ್ಯವೇ ಆಗಿರುವದು. ಆಕಳು ಸಾತ್ತ್ವಿಕಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವದ ಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಾತ್ತ್ವಿಕನೆನ್ನಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಆಕಳಂಥ ಮನುಷ್ಯನನ್ನುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಹಿಂದೆ ದುರ್ಮನನು ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದಾಗ ನೆರೆದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ “ಅಯ್ಯೋ! ಆಕಳ ಹಾನಿಯಾಗುವದಲ್ಲ!!” ಎಂದು ಗೋಚಿಟ್ಟರಂತೆ. ಹುಲಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರಾಣಿಯಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆಕಳು ಅಷ್ಟೇ ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ತ್ವಗುಣದ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂಬದನ್ನು ‘ಗೋಮುಖ್ಯಾಘ್ರ’ ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯವೂ ನೆನಪುಗೊಡುತ್ತದೆ. ಆಕಳ ಈ ಸ್ವಭಾವದ ವಾತೂ ಇರಲಿ. ಆಕಳ ಹಾಲಿನಂಥ ಸಾತ್ತ್ವಿಕವಾದ ಆಹಾರವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿನೊಂದಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾಹಾರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು

‘ಆಯುಃಸತ್ತ್ವಬಲರೋಗ್ಯಸುಖಪ್ರೀತಿವಿವರ್ಧನಾಃ |

ರಾತ್ಯಾಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಃ ಸ್ಥಿರಾ ಹೃದ್ಯಾ ಆಹಾರಾಃ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಪ್ರಿಯಾಃ||’

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಯುಸ್ಸು, ಸಾತ್ತ್ವಿಕಗುಣ, ಶಕ್ತಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸುಖ, ಪ್ರೀತಿ-ಇವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದಾಗಿರುವ ರಸಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಬಿಡ್ಡಿ ನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಸ್ಥಿರಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇರುವದೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾಹಾರವೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆಕಳ ಹಾಲು ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳ ಮೂರ್ತಸ್ವರೂಪವೆಂಬಂತೆ ಇದೆ. ಆಕಳ ತುಪ್ಪವು ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದೆಂದು “ಆಯುರ್ವೈ ಘೃತಂ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ ಪಿಂಡಾರವು ವಾತ್ರ ಬಂದಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಯು ತುಪ್ಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹಾಲಿನಿಂದ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಗುಣವುಂಟಾಗುವದೆಂಬದಕ್ಕೂ ಶ್ರುತಿಯನ್ನೇನಾದಾ ಹರಿಸಬಹುದು. “ಗೋಭಿಷ್ಟರೇವಾಮತಿಂ ದುರೇವಾಂ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ಇದೆ. “ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ಬಂದ ದುಷ್ಟವಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಗೋಗಳಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ” ಎಂದರ್ಥ. ಇದರಿಂದ ಆಕಳ ಹಾಲು ದುಷ್ಟ

ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಸಾತ್ವಿಕಗುಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಆಕಳ ಹಾಲಿನಿಂದ ಶಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂಬದಕ್ಕೂ ಶ್ರುತಿಯು ಆಧಾರವಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರದ ಮುಂದೆಯೇ “ಅನ್ಯಾಕೇನ ವೃಜಿನೇನಾಜಯೇಮ” ಎಂದಿದೆ. “ನಮ್ಮ ನಾಮಧ್ಯದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಂತಾಗಲಿ” ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಆಕಳ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆ ನಾಮಧ್ಯವಿರುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಅಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಗಾಯಾತೆ ಕೇವ ರುಪೇ ಪುಷ್ಪೇ |

ಬಾಳವಗೇ ಮಾರಿತೇ ಬೀಜೇ |

ಕುಸುಮಾಣೂರ ಮಾರಿತೇ ದುರ್ಗೇ |

ಜೈಸಖಾ ರಾಜ್ಯವಟೇ ಉಗ್ರಸೇನ ||”

“ಆಕಳ ಸೇವೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಹುಡುಗತನದಲ್ಲೆಯೇ ಜಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೆಡಹಿದೆನು; ಹುಟ್ಟಿದಿಂದ ಕುಸುಮಾಣೂರನ್ನು ಸೆಲಕ್ಯೂರಗಿಸಿದೆನು. ಮತ್ತು ಉಗ್ರಸೇನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದೆನು.” ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಇನ್ನು ಆಕಳ ಹಾಲಿನಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವೆಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಶ್ರುತಿಯು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅದರ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ಆಗುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಎಕೆ? ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವೈದ್ಯರೂ ಪೌರಾತ್ಯವೈದ್ಯರೂ ಕೂಡ ಆಕಳ ಹಾಲಿನಿಂದಾಗುವ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿರಾಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರಾಗಿರ. ವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರುತಿಯು ತನಕ ಹೋಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಗುಣಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಶ್ರುತಿಯು ಆಧಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಮಾತನು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೇ ಈಗಲೇ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರವೆನಿಸಿದರೂ ನನಗೇ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಮಹಾಕವಿಯು “ಕೋ ರಸೋ ಗೋರಸಂ ವಿನ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. “ಆಕಳ ಹಾಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ರಸವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ”

ಎಂದು ಅವನ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಇಂಥ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾಹಾರಕ್ಕೆ ಆಧಾರವ್ಯಾಸವಾಗಿರುವದೊಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲವೆ? ಈ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಭೂತಿವಿಶೇಷವೆಂದು ಭಾವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಮುಂದು ನೋಡುವದೇಕೆ? ಆಕಳು ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ತ್ವಗುಣಾಃ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಮೂರು ಕೋರ್ದೇವತೆಗಳಿರುವರೆಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕಕಲ್ಪನೆಯೂ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಸತ್ತ್ವಗುಣಾಪಿಯರು. ಆಕಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವಗುಣವು ತುಂಬಿತುಳುಕುವದರಿಂದ ಅದರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಿರುವರೆಂಬ ಮಾತು ಬಿಪ್ಪುವದು.

ಹೀಗೆ ಆಕಳು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ಸ್ತುತಿದಿನಪೂ ಮನುಷ್ಯನು ಗೋಗ್ರಾಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಣ್ಣಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ಇರುವದು. ನಾವು ಉಣ್ಣುವ ಆಹಾರವು ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿದ ಶೇಷವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಜಡವಾದ ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಕಳಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಿಭೂತಿಯು ಸಂಕೇತನವಾಗಿ ಕಾಣುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂದು ತೋರಿಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಶಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಗೋವಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ತಕ್ಕ ಗ್ರಾಸವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಗೋಗ್ರಾಸದ ಸದ್ಭೂತಿಯನ್ನು ಆಗ್ನಿವಾದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ದಾಟಿಸದೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯಾಹಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತೆವಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕವೇನೆಂಬದೇ ಆ ಸಂಶಯವು. ಉಣ್ಣಲಾರದ ಗ್ರಹಗಳೆದುರಿಗೆ ಬರೀ ಭಾವನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿವೇದನವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ರೀತಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೋತವರಿಗೆ ಉಣ್ಣುವ ಆಕಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚವಾಗುವದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ. ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದನ ಮಾಡುವದು ದೇವರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವದಕ್ಕಾಗಿ ವೆ ಆ ಆಹಾರವು ತನಗೆ ದೇವರ ಪ್ರಸಾದವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿರುವದೆಂಬ ಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡರೆ ಆ ಸಂಕೋಚವು ಹಾರಿಹೋಗುವದು. ದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ದೇವರ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅದರವಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಆಕಳು ಸರ್ವದೇವತಾಸ್ವರೂಪವಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭೂದೇವತಾಸ್ವರೂಪವು ಬಹಳವಾಗಿರುವದು. ಭೂದೇವಿಯು ತನ್ನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಗೋರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿರುವಳೆಂದ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಆಕಳು ಕನಿಕರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರುವದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಏಲೇಸನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಹು ಕನಿಕರದಿಂದ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ರಘುವಂಶವು.

“ ಪುಗೋಸ ಗೋರೂಪಧರ್ಮೋರ್ವಿವ್ ”

ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಆಕಳ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಆಕಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿದಿನದ ಪೂಜೆ ದೊರೆತಿರುವದಲ್ಲದೆ ಅಶ್ವಿನವದ್ಯ ೧೨ ಗೋವತ್ಸದ್ವಾದಶೆಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧ ೧ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು ೨ ಗೋವಾಷ್ಟಮಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಆಕಳ ಪೂಜೆಯ ವಿಶೇಷವು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವದು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಅವುಗಳ ಉತ್ಸವವು ನಡೆಯುವದು. ಆಕಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗಿದ್ದ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಆಕಳ ಕರುಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮೊಲೆಯನ್ನೂಡ ಮೇಲೆ ಅವನ ಊಟದ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿತ ಕೌರವನು ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಗೋವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೆರೆಹಿಡಿದದ್ದೂ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಸದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಂದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯವಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಧಾನವಾದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆಯ ಕೆಲಸವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ನಡೆ

ಯುವದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಸೆಯುವ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ ಯೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ, ಆದರೆ ಇದೇ ಅದರ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವಲ್ಲ. ಇದು: ಮಕ್ಕಳಿಗೆ " ಬಂದು ತುತ್ತು ಉಣ್ಣು, ಚಂಡಿಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ " ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಂತೆ ಇದೆ. ಉಣ್ಣುವದಿಂದ ಚಂಡಿಕೆ ಬೆಳೆಯುವದೇನೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉಣ್ಣುವದು: ಚಂಡಿಕೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ಬೇವಿನುವದಕ್ಕಾಗಿ. ಉಣ್ಣುವಿದ್ದರೆ ಅತ್ಯ ನಾಶವೇ ಆಗುವದು. ವ್ಯವಹಾರಸ್ರಧಾನಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಆಶೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದು ತಿಳಿಯದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಂಡಿಕೆಯ ಆಶೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಸಿತ್ತೆಯಾಂಶವನ್ನು ನೀಕಾರಮಾಡಿದರೆ ಉಬ್ಬುವ ಬೇವಿನುವದಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆಕಳು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉಪಕರಣವು. ಧರ್ಮ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ನಾಶವೇ ಆಗುವದು. ಧಾರ್ಮಿಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸೇವಿಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಆಕಳ ಹಾಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ದೇವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಹಾರವದಾರ್ಥವು ಆಕಳ ಹಾಲಿನಷ್ಟು ಉತ್ತ ಮವಾದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಆಕಳ ತುಸುವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯ ಮೂಲಕ ದೇವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಧಿ ಇದೆ. ಬಂದು ಪಕ್ಷ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆಕಳ ತುಸುವು ದೊರೆಯುವಿದ್ದರೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ ಕರೆದ ಹಾಲಿನಿಂದಾದರೂ ಮರುವಿನ ದೇವರಿಗೆ ಆಕಳ ರಸವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಸಲೇ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಉತ್ತಮಗತಿಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಾಗುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ ಆಕಳು ವ್ಯವಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದಲೂ ನಿರತರಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುವದು ಗೋಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಹೇಳಬೇಕಾದ

“ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಾಶೋಕಪಾಲಾನಂ ಧೇನುರೂಷೇಣ ಸಂಸ್ಥಿತಂ |

ಘೃತಂ ವತತಿ ಯಜ್ಞಾರ್ಥೇ ಮಮ ಪಾಪಂ ವ್ಯಘೋತು || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹೊರಬಡುತ್ತದೆ. ಆಕಳುಗಳಿಂದ ಐಹಿಕವಾದ ಭಾಗ್ಯವು ದೊರೆಯುವದೆಂಬುದು ಈಗ ನಮಗೆ ಕನಸಿನ ಮಾತೇ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಆಕಳುಗಳ ದರ್ಶನವು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ

ಜಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರ ಆಗುವ ಕಾಲ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಐಹಿಕವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಜೀನೇತಿಪಾಸದಲ್ಲೆಯೂ ಜಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಕವಾಗಿದೆ. ಆಕಳುಗಳಿಂದ ಐಹಿಕವಾದ ಭಾಗ್ಯವುಂಟೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಇಂದೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ನೋಡಬಹುದು. ಅಮೆರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದು ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಯೋಗವನ್ನು ನಾವು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಕಳ ಸಂತತಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ವ್ಯವಹಾರದ ಮಾತೂ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕತ್ವದ ವೃದ್ಧಿಗಾದರೂ ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಆಕಳನ್ನು ಸಾಕಲೇ ಬೇಕು. ಗೋರಕ್ಷಣೆಯು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಶಿಕ್ಷೆಯ ಬಾಹ್ಯವಲ್ಲವು. ಗೋವಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕಫಲಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವದರಿಂದಲೇ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಗೋವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದು ದ್ರಾವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವರ ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಕರಾಗಬೇಕು. ಅದೇ ನಿಜವಾದ ದಾನ. ಒಂದೆರಡು ಲೋಹದ ಕಾಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆನು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು? ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಐಹಿಕಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬಹುದು. ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆಕಳೇ ಸರಿ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಧನರೂಪವಾದ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ವದ್ಧಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜನಕರಾಜನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಯಲಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದು ಬೃಹದಾಕಾಶಕ್ಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ತ್ವವು ಬಂದಿರುವದು ವ್ಯವಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ; ಅವುಗಳ ಪವಿತ್ರತೆಯು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಆಕಳುಗಳ ಹಾಲೂ ಮೊಸರೂ ತುಪ್ಪವೂ ದೇವರ ಅಭೀಷೇಕಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಬರುವವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಗೋಮೂತ್ರವೂ ಗೋಮಯವೂ ಸೇರಿ ಪಂಚಗವ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವವು. ಗೋಮಯವೂ ಗೋಮೂತ್ರವೂ ವಿಷಕ್ರಮಿನಾಶಕವೆಂದು ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಒಪ್ಪುವರು. ಆದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಮಹತ್ತ್ವವಲ್ಲ; ಅದರ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕತ್ವವು ನಮಗೆ ಮಹ

ತ್ವಪು. ಈ ಗುಣವನ್ನು ಈಗಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವಾದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಸಮ್ಮತಪಕ್ಷರ್ಮಪುಭಾವದಿಂದ ಅತಿೇಂದ್ರಿಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಆಗ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೃದ್ರವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅತಿೇಂದ್ರಿಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಷಗಾಣುವದು ಅಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದದ್ದು. ಇರಲಿ. ಗೋಲೋಕವೆಂದು ಒಂದು ಲೋಕವುಂಟೆಂದೂ ಅದು ಸೈಕುಂಠರಕ್ಪಂತ ಮೇಲಿದ್ದು ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಾನವೆಂದೂ ಶ್ರೀವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಟ್ಟ ಸಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸನ್ನು ಆಕಳ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ತೂರಿಸಿ ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಜನ್ಮವಾದಂತೆ ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಸಕ್ಷತ್ರದ ದೋಷವು ಸರಿಪಾರವಾಗುವದೆಂದು ಭಗವಾನ್ಮತ್ತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶ್ರಾದ್ಧದಿನದ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುವದು ಉತ್ತಮವೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ -

“ವಾತಾ ರುದ್ರಾಣಾಂ ದುಹಿತಾ ವಸೂನಾಂ ಸ್ವಸಾದಿತ್ಯಾನಾಂ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಿಯಂತೆ ಗೋಮಾತೆಯು ವಸುರುದ್ರಾದಿತ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ವಿಸಹಸಂ ಬಂಧಿನಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಪಿತೃಗಳು ವಸುರುದ್ರಾದಿತ್ಯರೊಳವೆಂದು ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಆಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವದು ಸಹಜವಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಗೋವುಗಳಿರುವ ಕಡೆ ಪರವಾತ್ಮನಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಗೋಸದ್ಭವತವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕಳುಗಳು ವಾಸಮಾಡುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿಸಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಐದು ವರ್ಷ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನೆಂದು ಅಪ್ರತವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಕಳು ಈಯುತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯು ಫಲವು ಬರುವದೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಅಹರ್ನಿಶು ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟುಂತೆ. ಗುಣಾಡ್ಯಕಾದ ಆಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಶೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ನಿಜವಾಗಿ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೇ ಹೊರಟರು. ಗೌತ

ಮರು ಈಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಂದು ಅಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಅದರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದು ಕಸೈಯನ್ನು ಪರಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಫಲವು ಬಂದಿರುವದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಹಲ್ಯೆಯೊಡನೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾಯಿತು. ಕೊಡಗುಬೀಶದಲ್ಲಿ ತುಲಾವಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾಪೇರಿಯ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ “ಗೋವಿನಕಥೆ” ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಈಗಲೂ ಹೇಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಗೋವಿನ ಪವಿತ್ರತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಇಂಥ ಗೋವಾತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದುವಿನ ಮುಖ್ಯಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವು. ನಾಕ್ಷಾತ್ಪರವಾತ್ಮನು ಕೃಪಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಮತ್ತು

“ ಕೃಗೋರಕ್ಷ್ಯವಾಣಿಷ್ಠಃ ಪೈಕೈಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವ ಜಮ್ ”

ಎಂಬ ವಾತಿಸಿಂದ ಗೋರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದು ಅಡಿ ತೋರಿಸಿರುವನು. ಯಾರಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುವದೂ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೋಭಕ್ತಿ ಕಂಡೇ ಕಾಣುವದು. ಶ್ರೀಸುಧ ರಾಮದಾಸರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀದತ್ತಾತ್ರೇಯರ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಭವದಲ್ಲಿ ಗೋವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣ. ಧರ್ಮಸ್ಥಾನೆಯ ಉದ್ಯೋಗವು ನಡೆದಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಗೋರಕ್ಷಣೆಯು ನಡೆದೇ ಇರುವದು. ಪೂರೈದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯುಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕಳಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗೋರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಯಸುತ್ತಿರುವಂತೆ

“ ಮಾಸಸ್ತೋಕೇ ತನಯೇ ಮಾಸ ಆಯುಷಿ ಮಾಸೋಗೋಷು ಮಾ ನ ಅಶ್ವೇಷು ರೀರಿಷಿ ” ಮತ್ತು “ಆರಾಕ್ಷೇ ಗೋಷ್ಠಮುತ ಪೂರುಷಘ್ನಂ”
ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಗಳು ನಮಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ನೆನಪುಗೊಡುತ್ತಿರುವವು. “ ಸಮ್ಯ ಮಕ್ಯುಳು, ಮುಷ್ಮಕ್ಯುಳು, ಆಯುಸ್ಸು, ಅಕಳು, ಕುದುರೆ- ಇವುಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯೊಡಗದೆ ಇರಲಿ ” “ ಅಕಳುಗಳನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸುವ ಆಯುಧಗಳು ನಮಗೆ ದೂರವಾಗಲಿ ” ಎಂದು ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ

“ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತಿ ಪರೋ ಧರ್ಮೋ ಲೋಕೇ ಗೋರಕ್ಷಣಾದ್ಯತೇ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೋರಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶ್ರುತಿಯೆಂದು ಸೈದಿಕಕರ್ಮದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಾಯಿತು.

“ ಗೋಪ್ರಾಪ್ತಕೋಢ್ಯಃ ಶುಭಮಸ್ತು ಸತ್ಯಮ್ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೊರಡುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಶುಭವಾಗಲೆನ್ನುವದು ಅವರು ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ತಪ್ಪೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದು. ಆ ಮಾತಿರಲಿ ಅದು ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಗೋವಿನ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಜನರ ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಯು ಅಗತ್ಯವು.

ಗೋರಕ್ಷಣೆಯು ಇಷ್ಟ ಪ್ರಧಾನವಾದರೂ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಗೋವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೆಂದಿತ್ತು. ಜನರ ಸಾತ್ವಿಕಶಕ್ತಿಯು ಮಾನವಾಹಾರದಿಂದ ವಂದವಾಗದಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ನಿಯಮವು ಈಗ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿಷಿদ্ধವಾಗಿದೆ.

“ ಮಾ ಗಾಂ ಅನಾಗಾಂ ಅದಿತಿ. ಪಠಿಷ್ವ ”

ಎಂದು ಶ್ರುತಿ ಇರುವದು. ಸಮಗಲ್ಲ ಅದಿತಿಯಾದಂಥ ಸಾತ್ವಿಕಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಗೋವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಅದಿತಿಯು ಕತ್ಯಪರ ಹೆಂಡತಿ. ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಂದಲೇ ಜನತೆಯು ಜೀವಿರುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ ಸಮಗೆ ತಾಯಾದಳು. ಆಕಳು ಸಮಗೆ ಆಕೆಯ ಸಮಾನವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂರುದಿನಗಳ ವರೆಗೂ ತಾಯಿ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆಕಳು ಸಮಗೆ ತಾಯಿ. ಆಕಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಹಾಲು ಅಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯಕರವಲ್ಲ; ಶುದ್ಧವಂತು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಇಂಥ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಸರದೇವಿಯರು ಹೇಚ್ಚುಗಾಗಿಯೂ ಆದರಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವದು ಅತ್ಯಂತದುಃಖಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯು. ಇದು ಸಮಗಂತು ಅತ್ಯಂತವಾದ ದುರ್ದೈವವಷ್ಟೆ. ಅವರಿಗೂ ಇದರ ದುರ್ದೈವವಸ್ವರೂಪವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಗೋವಧೆಯು ಅವರ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವೇ. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಜನರ ಪವಿತ್ರ

ಗ್ರಂಥವಾದ ಕುರಾನಿನಲ್ಲಿ —

“ ನನಾ ಇನಾ ಮಕಾಮೇ ಶಿಖ ಪಠಾ ತುಗೂರ |

ಬಿಬಿ ದರ ಬವಾಮಯ ಬಿಬಿ ದರ ತುಯೂರ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. “ ಹಸು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕುಕಾಲಿನ ಪಶುಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ; ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವದು ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿವೆ ” ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಇಂಥ ಅಹಿಂಸಾ ಪರವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳ ಕುರಾನಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬಕರ+ಅ+ಈದ್ ಎಂಬ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಗೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಬ್ಬದ ಮೂಲವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಪೈಗಂಬರನಂಬ ಸಾಧು ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಭಾವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿನು (ಭಗವಂತನು) “ ನಿನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಸ್ತುವನ್ನು ಸನಗರ್ಪಿಸು ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಪೈಗಂಬರನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರನಾದ ಇಸ್ಮಾಯಿಲನಂಬ ಮಗನನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕೊಲ್ಲಿವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಮುಂದೇನಾದರೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂದೆಗದೀತೆಂದು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬೀಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಆ ಮಗನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುರಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಆಗ ಕುರಿಯು ಪಥೆಯಾಗಿ ಮಗನ ಬೀವವು ಉಳಿಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ದೇವರು ಆ ಕುರಿಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕುರಿಯ ಹಬ್ಬವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರ ದೇವರೂ ಒಂದೇ. ದೇವರು ಹಿಂಸೆಯನ್ನೆಂದೂ ಮೆಚ್ಚುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ಕುರಿಯು ಬದುಕಿದ ಹಬ್ಬವಾಗಿರುವಾಗ ಹೇಗೋ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗೋವಧೆಯು ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಅಹಿಂಸಾಪ್ರಧಾನರಾದ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಣಿವಧೆಯ ಕೆಲ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವಂತೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲಕರ್ಮಯೋಗದಿಂದ ಗೋವಧೆಯು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನರುಗಳ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವಾದ ಬೈಬಲನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

*"Thou shalt not die; and ever shall
kili. shall be in danger of the Judgement."*

—ಸೆ. ೬. ಮ್ಯಾಥ್ಯಯವರ ಹಳೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ೫-೨೧.

“ ಕೊಲ್ಲಬೇಡ; ಯಾರು ಕೊಲ್ಲುವರೋ ಅವರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದೀತು ” ಎಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಹಾಗಾದರೆ
ಹೊಟ್ಟೆಗೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ—

“ And God said, Behold, I have given you
every herb bearing seed; which is upon the
face of all the earth; and every tree, in which
is the fruit of a tree yielding seed; to you it
shall be for meat. ”

—ಹಳೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆ.

“ ದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ— ಎಚ್ಚರ; ಜೀವವುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು
ವನಸ್ಪತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜೀವವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಹಣ್ಣುಗಳ
ಳ್ಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮರವನ್ನೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನಿನ
ಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ನಿನಗೆ ಆಹಾರ. ”

ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಹಿಂಸೆಯ ಮಾತಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಆಕಳು
ಕ್ರೈಸ್ತನೊಡನೆಯೂ ಬಂದು ವಿಶೇಷಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದೇ
ನೆಂದರೆ ಏಕಕ್ರೈಸ್ತನ ಜನ್ಮವಾದಾಗ ಬಂದು ಆಕಳು ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ
ಉಸಿರುಬಿಡುತ್ತ ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿತೆಂದು ನೈಯನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಕ್ರೈಸ್ತನ
ಜನ್ಮದ ದಿನ ಆಕಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆಕಳುಗಳನ್ನೇನೂ ವಿಶೇಷ
ವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ಉಳಿ
ಗಾಲಿಲ್ಲ. ಪರದೇಶೀಯರ ಕಟಾಕ್ಷವು ನಮ್ಮ ಆಕಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಹಳ
ವಾಗಿಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಹಾಲುತೋರೆದ ಕೆಚ್ಚಲಿನಿಂದಸುರಿದ ಡ್ರೀರದಿಂದ ನೆನೆದ
ಭೂಮಿಯು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಗಂಧದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ನಮ್ಮ ದೇಶವು

ಅವುಗಳ ವಧೆಯಿಂದಾದ ರಕ್ತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ತುಂಬಿರುವದು. ಪ್ರೀತನಾಗರದ ಕಲ್ಪಸೆಯುಳ್ಳ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದೊಳಲೆಯಷ್ಟಾದರೂ ಶುದ್ಧವಾದ ಆಕಳ ಹಾಲಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಕಾಲಮರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಹೊತ್ತು ಬಂತು. ಪ್ರೀತನಾಗರದ ಅಭಿವಾಸ ದೇವತೆಯು ಸದವಿಯನ್ನು ವಡೆದವರಿದ್ದ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸಮಗೆ ಹುಳಿಮಜ್ಜೆಗೆಗೆ ಕೂಡ ಅಭಾವವಾಯಿತು. ಸಮ್ಮ ದೇವತೆಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತನಾಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಲಿನ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತಲೆ ಸಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲೆಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಯಿತು. ಸಮ್ಮ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತನಾಗರತಾಯಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಸಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ವಾಸನೆ ಇಂಗಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸುಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ನಾನ್ಮಿಧ್ಯವನ್ನು ದೂರವೂಡಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಸಮ್ಮ ಸ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಗೋವರ್ಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಗೋಪ್ರೀತದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಗೋವಧೆಯನ್ನು ಪೊದಲು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ್ತ ನಾವು ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇರುವದು ಸಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು. ಹಿಂದೆ ದಿಲೀಪನೆಂಬ ರಾಜನು ದೇವಲೋಕದ ಫೇನುವಿಗೆ ವಂದಿಸದೆ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ವಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅವನ ಸಂತತಿಗೇ ತಡೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ತನ್ನ ರಾಜಕೃಪವನ್ನೂ ಬಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುರಿಟ್ಟು ಬಂದು ಫೇನುವಿನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವನ ಪಾಪದ ಫಲವು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿತು. ಬಂದು ವಂದನೆಯ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೇ ಇಷ್ಟು ಫಲವಾದರೆ ಅದರ ಮರಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದವದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗೊದಗಿದವ ದುರ್ದಶೆಯೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ದಿಲೀಪನು ತಾನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಪಾಪವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗೋವಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ಬಂದು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟನೆಂದು ರಘುವಂಶಕಾವ್ಯವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈಗ ಆಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟೀವೆಂಬಷ್ಟು ಮಾನಸಿಕ ಧಾರ್ಡ್ಯವೂ

ನಮಗಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಆಕಳುಗಳ ಕೊಲಿಗೆ ಪರದೇಶೀಯರಿಗಿಂತಲೂ ನಾವೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಆಕಳುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಪರದೇಶೀಯರಿಗೂ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವ ಎದೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಗೋವಧೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿತಿ ಮಾಡಿಸಿರುವದು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನಿಂದಾದಷ್ಟು ಬಂದಿಲ್ಲೆಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ತನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕಕರ್ತವ್ಯವು ಸಾಗಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಗೋರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ತಮ-ಮನ-ಧನಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಶಾಲೆಯುಂಟಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಉಪಾಸನೆಯು ಸಡೆದು ಅಷ್ಟು ತಪ್ಪರೂಪವಾದ ಗೋರಸವು ಜನತೆಗೆ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಅಂದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವು ತೆಲೆ ಎತ್ತಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಪೂಜೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದರವನ್ನು ಮಹಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಾಗಲಿ ಪರಪೂತ್ಮನ ವಿಭೂತಿಯನ್ನೇ ಗಳಿಸುವ ಗೋವಿನಂಥ ಪವಿತ್ರವ್ಯಾಸದಲ್ಲಾಗಲಿ ಭಗವದ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸೃಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರೆ ಭಕ್ತಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡವದು.

ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿ.

ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕಾದಂತೆ ಕೀರ್ತನ, ಸ್ಮರಣ-ವೊಂದಿರುವವುಗಳಾದರೂ ಅವು ನಾವನಾಸ್ಥವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಶುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನಂತರಾದ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಅದು ಬರೀ ತೋರಿಕೆಯದಾಗಿರುವದು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ಗುಣವು ಇದೆ. ಬೆಳ್ಳಿಯದನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡುವದು ಎಂದಿಗೂ ಕೆಡುಕಲ್ಲ. ಬಂದೂಕಿನ ಬಬ್ಬ ರಾಜಸು ಸಂನ್ಯಾಸಿ

ಯನ್ನಾದರೆ ಮದುವೆಯಾಗುವೆನೆಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಮನುವ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ
ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆಸಿದನು. ಅದನ್ನು
ಕೇಳಿದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕ್ಷುದ್ರಮನುಷ್ಯನು ಗಾಳಿಬಂದಾಗಲೇ ತೂರಿಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕೆಂದು ಬಡನೆ ಶಾಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಊರ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನಸ್ತೆ
ಯಂತೆ ಕುಳಿತು ನಟನೆ ಮಾಡಿ ವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸಮೃದ್ಧಿ ದೇಶದ
ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಜನರಾಗಲೆ ಅವನಿಗೆ ಸಹಿಡುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದರು.
ಸಮೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗಣ ತಿರುಳನ್ನು ನೋಡುವಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ;

“ಕಾಪಾದ್ಯದಂದಮಾತ್ರೇಣ ಯತಿಃ ಪುಷ್ಕೋ ನ ಸ. ಗಮತಿ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವದು. ಕಾಪಾಯದಂಡಗಳಿದ್ದ
ರಾಯಿತು; ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಪನಿಗೆ ಅಡ್ಡಬೀಳಲೇಬೇಕೆಂದು ಅದರರ್ಥ.
ಊರ ಹೊರಗೆ ಮಹಾಮನುನಾದ ಸನ್ಯಾಸಿ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಊರ
ಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿತು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ತನ್ನ
ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಬಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರಿವಾರದೊ
ಡನೆ ಊರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ವಿನಯದಿಂದ
ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಮದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಯಾವ ರಾಜನ ದರ್ಶನವು
ತನಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಶಕ್ತವಾಗಿತ್ತೆ. ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ
ವಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಅತಿಸಮಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದನ್ನು ನೋಡಿ
ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಮನಸ್ಸೇ ಬದಲಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಒರೀ ಪೇಪಕ್ಕೇ
ಇಷ್ಟು ಗೌರವವು ದೊರೆತ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾಗಿ ವಿರಕ್ತನಾದರೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು
ಗೌರವವಿರಬಹುದೆಂದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ಆ ಕ್ಷುದ್ರಮನುಷ್ಯನು
ಅಂದಿನಿಂದ ನಿಜವಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಯೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ರಾಮಾ
ಯಣದ ಬಂದು ಕಥೆಯೂ ಹೆನ್ನಾಗಿ ಬಿತ್ತುತ್ತದೆ. ರಾಮನು ಸೀತೆ
ಯನ್ನು ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅಕೆಯನ್ನು ಬಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ
ನು ಮೂಡಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ರಾಮರಸವನ್ನೇ
ಧಾರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಂಚಿನಿಟ್ಟರಾಯಿತೆಂದು ಒಬ್ಬರು
ಹೇಳಿದರು. ಕಾಮರಸವಿನಾದ ರಾಮನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರ
ಣಮಾಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೆ ಸರನಾರೀಸಹೋದರನಾದ

ರಾಮನ ರೂಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಸೀತೆಯು ವಿಷಯ ಕವಾದ ಭಾವನೆಯೇ ಬದಲಾಗುವದರಿಂದ ಅದು ತನಗೆ ಸಾಧಕವಲ್ಲವೆಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮನ ತೋರಿಕೆಯ ರೂಪದ ವಿಚಾರವು ಕೂಡ ಈ ಬಗೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನಂಟುಮಾಡುತ್ತೆಂದಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗುಣಪೂ ಉಂಟಿಂದಾಯಿತು. ಆದರೆ ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವು ಕೆಟ್ಟದು. ವೊದವೊದಲು ಬಂದು ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ತೋರಿಕೆಯಿಂದಾ ರಂಭಿಸಿದರೂ ಆ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೆಯ್ಯೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

ತೋರಿಕೆಯು ಸಮ್ಮ ಧೈಯವಲ್ಲ. ತೋರಿಕೆಯೇ ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ಸಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಮಾಡಲೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿರುವದು ವಿನೋಕವಲ್ಲ. ಅದು ಎಂದಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ? ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಸಮ್ಮ ತೋರಿಕೆಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಇದು ಆಗಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬರೀ ತೋರಿಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲ. ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವಾನ್ನಾರದರು

“ ತದ್ವಿಒನ ಚಾರಣಾಸಿವ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ ನಿಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಗವಂತನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೆಸಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿರದೆ ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರೀತಿಯು ಬಾರರ ಪ್ರೀತಿಯಂತೆ ಎಂದರ್ಥ. ಬಾರರಾದ ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಒಬ್ಬರ ಗುಣವನ್ನು ಮತ್ತೆಬ್ಬರು ಅರಿಯದೆ ಬರೀ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸುಖವನ್ನುದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಮಾಡುವದು ಆ ಬಾರರ ಪ್ರೀತಿಯಂತೆ ಇರುವದು. ಈ ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿಗು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮ ಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ

(೧) ಪ್ರಾಸಂಚಿಕರು “ಹರಿ, ಹರಿ” ಎಂದು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರಾಸಂಚಿಕಘಟಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಕ್ತಕಾರ್ಯ

ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮನಾದರೊಂದು ಅಪಾಯವಾಗಲಿ, ದುಃಖವಾಗಲಿ, ಒಡತನವಾಗಲಿ. ಮರಣವಾಗಲಿ ಒದಗಿದರೆ ಅವರು ದೇವರನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವರು. ಅವರು ಗಿಣಿಗಳ ಹಾಗೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಗಿಣಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ “ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ” ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಬೆಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮವನ್ನು ಮರೆತು ಅಕ್ಕಾ .. ಕ್ಯಾ....ಕ್ಯಾ ಎಂದು ಚೀರುತ್ತವೆ.

(೨) ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹಾಸಿಗೆ (Spring cushion) ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತೂಗುವ ಹಾಸಿಗೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಾರಾದರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಅದು ಆ ಭಾರದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರು ಎದ್ದುಕೂಡಲೆ ಅದು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅವರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಚಾರಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಜೀಳು ತ್ತಿರುವವರೆಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವವೂ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ತುಂಬಿರುವವು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಂಗವ್ಯವಹಾರದ ದಿನಚರೈಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಆ ಪೂಜ್ಯತಪಸ್ವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮರೆತು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅಶುದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ.

(೩) ಕಬ್ಬಣದ ಕಂಬಿಯ ಕೊಲುಮೆಯಲ್ಲಿರುವವರೆಗೂ ಕೆಂಪಗೆ ಕೆಂಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಲೇ ಅದು ಕವ್ವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕರೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅವರಿಗೆ ದೇವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಧಾರ್ಮಿಕಭಾವನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬರುತ್ತಲೆ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ದುಸ್ಸಂಗ.

ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ಅದರ ಸರಿಯಾದ ಸಾಧನವನ್ನಾರಂಭಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ ದುಸ್ಸಂಗ. ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ನಾರದರು ತಮ್ಮ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದೇನಂದರೆ—

“ ದುಸ್ಸಂಘಃ ಸರ್ವಾಘೈವ ತ್ಯಾಜ್ಯಃ |

ಕಾಮಕ್ರೋಧಮೋಹಸ್ಮೃತಿಭ್ರಂರಬುದ್ಧಿನಾರಸರ್ದನಾರಕಾರ್ಣತತ್ತ್ವತ್ ||”

ಎಂದರೆ ಕಿಟ್ಟಸಹವಾಸವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಬಿಡಬೇಕು; ಏಕೆಂದರೆ ಕಿಟ್ಟ ಸಂಗವು ಅಸೆ, ಸಿಟ್ಟು, ಭ್ರಾಂತಿ, ಮರಸೆ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದು, ಕೂಸಿಗೆ ಎಲ್ಲಿವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದು— ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು.

ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ—

(೧) ಹುಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವನೆಂಬುದು ಸಿತ್ತೆಯು. ಆದರೆ ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರುಬಿದ್ದು ಸಿಂತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ದುರ್ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವನು. ಆದರೆ ನಾವು ಅವರೊಡನೆ ಸೇರುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ.

(೨) ಅದ್ವಿತವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. ಅವರು ಸತ್ಯದ ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಸುವರು. ಅವರ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಿ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಲಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳ ತೊಡಕಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಆತ್ಮಾಸ್ತೇಷಣವನ್ನು ಬಿಡುವದು. ಆ ಶಕ್ತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿರಿ; ಅವುಗಳನ್ನವೇಕ್ಷಿಸಬೇಡಿ.

(೩) ನೀರೆಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ವಾದದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಗೆಯು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ನೀರೂ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಇದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆಯ ನೀರನ್ನು ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯದು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದು; ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳ ನೀರು ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು. ಸ್ಥಳಗಳ ವಿಷಯವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ನಾವು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಬಹುದು; ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಲಗಳ ಬಳಹೊಕ್ಕು ಇರಬಹುದು; ಉಳಿದ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು.

(೪) ಸಣ್ಣ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕುರಿಮೇಕೆಗಳ, ದನಕರುಗಳ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳುಮರಿಗಳ ಬಾಧೆ ತಗಲದಂತೆ ಬೇಲಿ ಇರಬೇಕಾದುದು. ಅದರ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ಕುರಿಮೇಕೆಗಳ ಮತ್ತು ದನಕರುಗಳ ಮಂದೆಮಂದೆಗಳೇ ಅದರ ಸೆರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂತು ಅದರ ಎಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಷ್ಟು ಮೇಯಬಹುದು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಾಸನಿನ್ನೂ ಬಲಿಯದೆ ಇರುವಾಗ ನೀವು ಕೆಟ್ಟ ಸಹವಾಸದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಹಾವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿಶ್ಚಾಸನು ದೃಢವಾಗಿ ಬಲಿತ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವೃತ್ತಿಯೂ ದುರಿಚ್ಛೆಯೂ ತಲೆ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪವಿತ್ರತೆಯ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದಲೇ ದುಷ್ಟರಾದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ದೈವೀ ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

ಪೀಠಶೈಲಪತಿಸತ್ಯಾಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ—

(೧) ಮರುಳ ದುಷ್ಕಾರ ಸಂಗ ಬೇಡವಯ್ಯಾ. ಅವರಾವದೋನು ? ವಿಷ ಬಂದೇ. ಅಂತವರ ಸಂಗ ಬೇಡವಯ್ಯಾ. ಅಂತರಂಗದ ಅತ್ಮಕುಡ್ಡವಿಲ್ಲದವರ ಸಂಗವು ನಿಂಗಿ ಕಾಳಕೂಟ ವಿಷವು ಕೂಡಲಸಂಗಮವೇವು.

(೨) ಬಂದಕೊಂದು ನುಡಿದು, ಕಣ್ಣುಕುಚನೆ ಮಾಡಿ, ಗಂಡುಗೆದರಿ ಮುಡುಗಿಕ್ಕುವ ಕೆಲರ ಕುಡುಕುವೆನೋಸರಿಸುವೆ. ಬಂದಿನೆಂದು ಭಗವಾದವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣಾನುಭವವಿಲ್ಲದವರ ಹೊಲಮೇಲೆಯ ಹೊದ್ದೆ. ಹೊಲ ಬಿನ್ನೋಮುವೆ.

ಸತ್ಸಂಗ.

ಇನ್ನೂ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬಹುದು. ಅದು —

“ ಸತತಂ ಸುಗತೀವಾತ್ರ ಸಾಧನಂ ಪ್ರಥಮಂ ಸ್ವತಃ ”

ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾಯಾಣದ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ ಸತ್ಸಂಗದಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಧುಗಳು ಯಾರೇಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೋಗವಾಸಿಸ್ಸದಲ್ಲಿ—

“ ಅನನ್ತಂ ಸಮತಾನನ್ತಂ ಪರಮಾರ್ಥಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ |

ಸ ಯೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ತೇ ಸೇವ್ಯಾಃ ಶಾಸ್ತ್ರಸಾಧವಃ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅವಿಂಡವಾಗಿ ಸಮತ್ವರೂಪವಾಗಿರುವ ಆನಂದವೇ ಪರಮಾರ್ಥವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಯಾರಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದೋ ಅಂಥ ಸಾಧುಗಳನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ಅಂಥ ಸಾಧುಗಳ ಸಹವಾಸವು ದೂರತ ಮೇಲೆಯೇ ಭಕ್ತಿಸಂಧವು ಮುಂದೆ ನಾಗುವದು. ಅಥವಾ ಮುಂದೆ ನಾಗುವದೇನು ! ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಭಕ್ತಿಸಂಧದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಬೀಜವಾಗ್ಗಾಸ. ಭಾಗವತಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ-

“ ತೇ ನಾಥೀಶ್ವರೈಃಕಿಂಗಾ ನೋಸಾನಿತಮದತ್ತಮಾಃ |

ಅಪ್ರತಾತ್ತತ್ವತಃ ಸತ್ಸಂಗಾನ್ಮುಮುಪಾಗತಾಃ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ. ಯಾರು ನೇರಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವ ಆಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೋ ಯಾರು ಅಪ್ರತಿಮಪಂಡಿತರನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಶ್ರಮೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಲ್ಲವೋ ಯಾರು ಪ್ರತಗಳಿಂದಲೂ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ದೇಹದಂಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವರು ಕೂಡ ಬಲಿ ಸತ್ಸಂಗದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರೆಂದರ್ಥ. ಈಗ ಭಕ್ತ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದುವ ಭಗವಾನ್ ನಾರದರು ಪೂರೈದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ದಾಸಿಯ ಪುತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ದಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬಗೆ ಬಿಟ್ಟರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಒಂದು ಒಂದು ಚಾತುರ್ವಾಸ್ಯವಿದ್ದರು. ದಾಸಿಯ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಟವಾದ ತಪಸ್ಸು ಸಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಾರದರ ಜನ್ಮ ಬಂತು. ಸಾಧುಗಳ ಸಹವಾಸದ ಫಲವು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದದ್ದು. ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಲಾಸಸಿಂಧುನೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ- ನಾರದರು ಒಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಧುಗಳ ದರ್ಶನದ ಫಲವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ “ ಒಂದುಕಡೆ ಒಂದು ಸಗಣೆಯ ಹುಳುವಿರುವದು; ಅದನ್ನು ಕೇಳು; ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಾರದರು ಅದ

ರಂತೆ ಹೋಗಿ ಆ ಹುಳುವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಅದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕಿಸಿದು ನೋಡಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾರದರು ತಿರುಗಿಬಂದು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಬಂದು ಕೇಳಿದಾಗ “ಬಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಏಷ್ವರೇವಾಲಯದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಹಂಸಿಯನ್ನು ಕೇಳು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಮಹತೀರ್ಥಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುತಲೇ ಅದು ಗರಕ್ಕನೆ ತಿರುಗಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಒಡನೆ ಸತ್ತುಹಿತ್ತ. ಹೀಗೇಕಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ನಾರದರು ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮುಂದಿನ ಸಲ ಸಿಜಸಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಯೇ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ಸವಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆಸಲವೂ ನಾರದರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನಾರದರ ಇಚ್ಛೆಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ಕಟವಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಬೇಗ ಬಂದರು. “ಈ ಸಲ ಬಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಗಂಡು ಕೂಸನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು” ಎಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖದಿಂದ ಬಂತು. ಸಗಣೆಯ ಹುಳುವೂ ಹಂಸವೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು. ಅವುಗಳ ಗತಿಯೇ ಆ ಶಿಶುವಿಗಾದರೆ ಮನೆಯವರು ತನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡಬೇಡು ಈ ಬಗೆಯ ವಿನೋದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿಜಸಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಡು ನಾರದರು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗಂಟುಬಿದ್ದರು. ಈ ಸಲ ಇಂಥ ಅವಾಯವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೊನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಆಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತನು. ಆಗ ನಾರದರು ಇನ್ನು ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಆಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಕೂಸನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ದೇವರ್ಷಿಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ಶ್ರೀಯಸ್ಸೇ ಆಗುವದೆಂದು ಮನೆಯವರು ಕೂಸನ್ನು ಬಂದು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ಮಹತೀರ್ಥಿಣಿಯಿಂದ ಮೃದುಮಧುರಸ್ವರವು ಹೊರಡುತ್ತಲೇ ಶಿಶುವು ಅನಂದಪರವಶವಾಗಿ ನಾರದರನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಒಡನೆ ಶಂಬಿತಕ್ರ

ಗದಾಧಾರಿಯಾದ ರೂಪನ್ನು ಪಡೆದು “ ನಾರದರೆ, ನಾನು ಮೊದಲು ಸಗ ಳೆಯ. ಹುಳುವಾಗಿದ್ದೆನು; ಅಲ್ಲಿ ತಾವು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಹಂಸವಾದೆನು; ಮತ್ತೆ ತಾವು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರಿಂದ ಸಜ್ಜನರ ಮನೆಯ ಶಿಶುವಾದೆನು; ಇಲ್ಲಿಯೂ ತಾವು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಸಾರೂಘ್ಯಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದೆನು; ಇದೇ ಸಂತರ ದರ್ಶನದ ಫಲ ” ಎಂದು ಪ್ರೇಮಾಂಕುರಕ್ಕೆ ಹೊರ ಟಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ನಾರದರು ಆಶ್ಚರ್ಯಭರಿತರಾದರು. ಈ ಪರಿಣಾಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ—

“ ಭಕ್ತರೊಡನೊಡುವದು | ಭಕ್ತರೊಡಗೂಡುವದು |

ಭಕ್ತರೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ವರಿಸಿವ ಭಕ್ತನೇ |

ಮುಕ್ತನಾಗಿದನು ಸರ್ವಜ್ಞ || ”

ಎಂಬ ಸದ್ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣಸರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸವು ಕಲಗಚ್ಚಿಸ (ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೊಳೆದ ನಿರಿಸ) ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಕಲಗಚ್ಚಿಸ ಸೂಕ್ಷ್ಮವು ಇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸವು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕರಿಗೆ ಇರುವ ಬಹುಬಗೆಯ ಹಂಬಲಿ ಕೆಯ ಅಮಲನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

(೨) ನಾವು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ಬೀಜಿತಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು? ಒಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಕಿಯು ಅರಿ ಹೋಗದಂತೆ ಮತ್ತು ಅಗಾಗ ಮೊತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉದುಗೊಳವಿಯಿಂದ ಉದುವ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಗಾಗ ಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅಗುವ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಬಳಸಡಿಸುತ್ತಿರ ಬೇಕು.

(೩) ಹಸಿರ ಮರವು ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಮೊದಲು ಒಣಗಿ ಅಮೇಲೆ ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಧುಗಳ ಸಹವಾಸವು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕಸ್ಥಿತಿಪುರುಷರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ದುರಾಶೆಯೆಂಬ ತೇಮ ವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಮೇಲೆ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನೋಕ ನೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರು “ಮನಾಚೆ ಶ್ಲೋಕ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಕನ್ನಡದ ಅನುವಾದವಾಗಿ ಸಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗುಪದೇಶನೆಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ಸಾಂಗತ್ಯ ॥ ಸಾಧುಸಂಗಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನೋಡಲು ದುಷ್ಟ ॥

ವಾದ ವೃತ್ತಿಯುಮೊಳ್ಳಿತಂದು ॥

ಸಾಧಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲಿ ನಿಲಿಸಿದು ದುಷ್ಟ ॥

ವಾದ ಕಾಲನ ಭಂಗಿಸುವದು ॥

ರರಿವ ತಿಳಿದೇನು ತತ್ತ್ವವ ತಿಳಿದೇನು ? ॥

ಸರಿಗಮಗಳ ತಿಳಿದೇನು ? ॥

ಬರಿಯೋಗಯಾಗಭೋಗತ್ಯಾಗದಿಂದೇನು ॥

ನಿರೆ ಸಾಧುಸಂಗದಿ ಶಾಂತಿ ॥

ಮನವ ನೀ ಬಿಡು ಬಿಡು ಸರ್ವಸಂಗವನು ಸ ॥

ಜ್ಞಾನರನು ಯತ್ನದಿ ಸೇರು ॥

ಮನವೆ ಕಳೆದು ದುಃಖವನು ಶಾಂತಮಾಡಿ ಸಾ ॥

ಧನವಾಗುವದು ಭಕ್ತಸಧಕೆ ॥

ಇನ್ನು ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಅರಿಯದವರೊಡನೆ ಸಂಗ ಮಾಡಿದರೆ ಕಲ್ಪ ಹೊಯ್ದು ಕಿಡಿಯ ತೆಗೆದು ಕೊಂಬಂತೆ. ಬಲ್ಲವರೊಡನೆ ಸಂಗಮಾಡಿದರೆ ಹೊಸೆದು ಬೆಣ್ಣೆಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಬಂತೆ. ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ರರಣರ ಸಂಗ ಕರ್ಪುರಗರಿಯ ಉರಿಯುಕೊಂಬುತ್ತೆ.

(೨) ಮಡಿಕೆಯ ಮಾದುವರೆ ಮಣ್ಣೇ ಮೊದಲು. ತೊಡಿಗೆಯ ಮಾದುವರೆ ಹೊನ್ನೇ ಮೊದಲು. ಶಿವಸಧವನರಿವೆ ಗುರುಪಥವೇ ನೊದಲು. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವರನರಿವೆ ರರಣರ ಸಂಗವೇ ಮೊದಲು.

(೩) ಅಸತ್ಯವ ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನೆಂದರೆ ಮಾಣದು ; ಬೇಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರ್ದೆನೆಂದರೆ ಮಾಣದು ; ಏನನೇವೆನೆಂದರೆ ಮಾಣದು ಕಾಯದ ಕಮಲದ ಫಲಭೋಗ. ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ಬಂದು ‘ ಹೋ ಅಜದಿರು ’ ಎಂದದೆ ನಾನು ಬದುಕುವೆನು.

ಇದಿಲ್ಲ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿ ಭಗವಾನ್ನಾರದರು

“ ಮಹತ್ಸಂಗಸ್ತು ದುರ್ಲಭೋಽಗ್ರಮೋಽಮೋಘಃ ”

ಎಂದೊಂದು ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಹಾವಾಸವು ದೊರೆಯುವದು ಕಷ್ಟವೆಂದೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅದು ಬಹು ಬಿಲೆಯುಳ್ಳದ್ದೆಂದೂ ಸತ್ಸಂಗವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಆ ಸತ್ಸಂಗವು ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುವದೆಂದು

“ ಲಭ್ಯತೇಪಿ ತತ್ಕೃಪಯೈವ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಹೇಳಿರುವದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಮುಂದಿನ

“ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಜ್ಞಾನೇ ಭೇದಾಭಾವಾತ್ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಭಗವಂತನಿಗೂ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಭಕ್ತರ ಸಹಾವಾಸವನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು

“ ತದೇವ ಸಾಧ್ಯತಾಂ ತದೇವ ಸಾಧ್ಯತಾಂ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾರಿಸಾರಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸಾಧಕನು ಉತ್ತಮಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದಲು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಅನಿಂದೆ.

ಒಂದು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರೆ ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಒಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಇಷ್ಟದೇವತೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಹುಟ್ಟುವದರಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ದೇವತೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಚ್ಛಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು. “ ಕುರ್ಚಿಗೇ ” ಎಂಬ ಆಯುಧದಿಂದ ಕಳೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಸಸಿಯ ಬೆಳವಳಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಂತೆ ವಿದೇಕದಿಂದ ಆ ತುಚ್ಛಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಕಳೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯದಿದ್ದರೆ ಬೆಳೆಯು ಹೇಗೆಚೆನ್ನಾಗಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ತುಚ್ಛಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪೂರೈಜನ್ಮದ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವದೋ ಒಂದು ದೇವತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತನ್ನ

ಪೂರೈಸಂಸ್ಕಾರವೇ ಕಾರಣವೇ ಹೊರತು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉಪಾಸಕರಾಗಿದ್ದರೆ ಮಗನು ಶಿವನ ಉಪಾಸಕನಾಗಿರುವದುಂಟು. ತಂದೆಯು ದತ್ತನ ಉಪಾಸಕನಾಗಿದ್ದರೆ ತಾಯಿಯು ರಾಮನ ಉಪಾಸಕಳಾಗಿರುವದುಂಟು. ಮಗಳು ಮಾರುತಿಯ ಉಪಾಸಕಳಾಗಿದ್ದರೆ ತಂದೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಪಾಸಕನಾಗಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಭೇದಜ್ಞಾನದವರಿಗೆ ಕೂಡ ಈ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಪ್ರಭಾವವು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಯ್ಯದೀಕ್ಷಿತರು ಒಂದುಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ಮಹೇಶ್ವರೇ ವಃ ಜಗತಾಮುರ್ಧೇಶ್ವರೇ

ಜನಾರ್ದನೇ ವಃ ಜಗದಂತರಾತ್ಮನಿ ||

ನ ವಸ್ತುಭೇದಪ್ರತಿವತ್ತಿರತ್ತಿ ಮೇ

ತಥಾಪಿ ಭಕ್ತಿಸ್ವರೂಪೇಂದುರೇವರೇ ||”

ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ- ‘ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಪ್ತಾ ಸಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಜಗದಂತರಾಮಿಯಾದ ವಿಷ್ಣು—ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಬಲವು ಪರಮೇಶ್ವರಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು.” ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಮಹಾತ್ಮಮೃಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ದೇವತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ಅವರು ಆ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಪಾರಾಗಬಹುದು; ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು—ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಹುದುನಿಂಟು. ಪುರಾಣಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಸರೊಬ್ಬರೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಯಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು—ಮೊದಲಾದ ನಾಮಗಳಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಗಳ ಕರ್ತೃವೆಂದೇ ಅರ್ಥ.

“ ಏಕಂ ಸದ್ವಿಪ್ರಾ ಬಹುಧಾ ವದಂತಿ ”

ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂತೆ ಒಬ್ಬ ದೇವರನ್ನೇ ಬೇರೆಬೇರೆ ಜನರು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಕರೆಯುವರು.

“ ಮಮ ವತ್ಕೂನು ವರ್ತಂತೇ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಾರ್ಥ ಸರ್ವಶಃ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಯಾವ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೊಕ್ಕರೂ ಆ ಮುಖ್ಯ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣೆಂದಂತೆ ಅಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ವೇದದಲ್ಲಿಯೂ ಆಧಾರವಿದೆ. “ ಅಗ್ನಿಯೇ ಧೈಕೋ ಭುವನಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಸ್ತುತಿರೂಪೋ ಬಭೂವ | ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಸ್ತುತಿರೂಪೋ ಬಬಿಷ್ಟ || ”

—(ಕೇನ ೫-೯)

ಒಬ್ಬನೇ ಅಗ್ನಿಯು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಣುವನು. ಅದರಂತೆ ದೇವರ ರೂಪಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದರೂ ಅಂತರ್ಯಾತೃ ಒಂದೆ. ಅವರವರಲ್ಲಿ ಕೀಳು ಮೇಲುಗಳಿದ್ದರೆ ಕೀಳಾದವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಸರೇಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು? ಅವರನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವಾಗ ಅವರವರನ್ನು ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಪುರಾಣನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವರೂಪವೂ ಒಬ್ಬ ಜಗದೀಶ್ವರನದೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ನಾವು ಯಾವದಾದರೊಂದು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಅಥವಾ ಆ ದೇವತಾಸಂಬಂಧವಾದ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತುಚ್ಛಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಿಂದಿಸಿದರೆ ಪ್ರಕಾರಾಂತರದಿಂದ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನೇ, ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನೇ, ಅವನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ರಾಜಯೋಗದಲ್ಲಿ ಯಮವನ್ನು ನಿಯಮಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಹಾಕಿರುವದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬೇರೆ ದೇವತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಎಂಬನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಎಷ್ಟರೂ ಮುಳುಗಿದರೂ ಹೇಗೆ ಮೈಲಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೇವತೆಯ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಎಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಎಂಬನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಬಿಡಲು ಒಮ್ಮೆ ಮುಳುಗಿದರೆ ಸಾಕು. ಅವನು ಶುದ್ಧನಾಗುವನು. ಅದರಂತೆ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವದು.

ತನ್ನ ತನ್ನ ದೇವತೆಯಲ್ಲೆಡೆಬೇಕಾದ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪತಿವ್ರತೆಯ ಪತಿಭಕ್ತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಪುರುಷನೆಂದರೆ ತನ್ನ ಗಂಡ. ಅದರಂತೆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇವರೇ ದೇವರು. ಆದರೆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಉಳಿದ ಗಂಡಸರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾನಕರವೆಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಗಂಡಸರೆ. ಆದರೆ ಆಕೆ ಅವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ಅವರು ಬಂದರೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಆಕೆ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಹೋಗುವಳು. ಇದರಂತೆ ಭಕ್ತನು ಇತರರ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ದೇವರಲ್ಲವೆಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಬಾರದು. ಅವೂ ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪವೇ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇವನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೇರಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇತರರ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗೌರವವನ್ನೇ ಕೊಡಲೇಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಭಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯುವದು.

“ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಭಾಗವತೇ ಶಾಶ್ವೇತಸಿಂದಾಮನ್ಯತ್ರಚಾಪಿ ಹ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತವು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಬಿತ್ತಿ ಹೇಳಿರುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅಸ್ಮದೇವತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಂದೆಯನ್ನು ಆಗತ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು

ನವವಿಧಭಕ್ತಿಗಳು.

ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಸ್ತುತಿದಿನವೂ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಶಿವ, ಶಂಕರ, ದತ್ತ — ಎನ್ನತ್ತ ಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಆರತಿಯನ್ನೆತ್ತುವದೆಂದು ಕೆಲವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಂಥ ಮಹತ್ಪಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಭಕ್ತಿಯು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸುಲಭವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಅದು ಎಲ್ಲರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಹೊಂದುವಂಥದ್ದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರತು ಸದಾಪಕೆಗೂ ಅದು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದದ್ದೆಂದಲ್ಲ. ಮಹತ್ಪಲವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಾಧನವೂ ಮಹತ್ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಇರುವದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆ ಕಿತ್ತುಹೋಗುವಷ್ಟು ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವದು ಮಾತ್ರವೇ

ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ. ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಾಧನಗಳು ಒಹಳ ಉಂಟು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸರಮಹಾಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಭಂಗಿಸೊಪ್ಪು ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಬದರಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾದ ಮದವು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ದ್ರವರೂಪವಾಗುವಂತೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇದು ಕುಡಿದರೆ ಮದನೇರುವದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದೇವ, ದೇವ, ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಏನಾದೀತು? ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ದೇವರು ನಿಜವಾಗಿ ಕಂಡೇ ಕಾಣುವನು.”

ಅಂಥ ಭಕ್ತಿಸಾಧನಗಳು ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ, ಸ್ಮರಣ, ವಾದನೇವನ, ಅರ್ಚನ, ವಂದನ, ದಾಸ್ಯ, ಸಖ್ಯ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿವೇದನ— ಹೀಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಬಗೆಯಾಗಿರುವವೆಂದು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿರುವ

“ ಶ್ರವಣಂ ಕೀರ್ತನಂ ಪಿಷ್ಠೋಃ ಸ್ಮರಣಂ ವಾದನೇವನಮ್ |

ಅರ್ಚನಂ ವಂದನಂ ದಾಸ್ಯಂ ಸಖ್ಯಮಾತ್ಮನೀವೇದನಮ್ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವು ಹೇಳುವದು. ಈ ಒಂಬತ್ತು ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿತ, ಶುಕ್, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಪೃಥು, ಅಕ್ಬರ, ಮಾರುತಿ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಬಲಿ-ಇವರು ನಾಧಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಯು—

“ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಶ್ರವಣೇ ಪರೀಕ್ಷಿತರಭೂದ್ವೈಯಾಸಿಕಿಃ ಕೀರ್ತನೇ |

ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ ಸ್ಮರಣೇ ತದಭ್ಯಾ ಭಜನೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪೃಥುಃ ಪೂಜನೇ ||

ಅಕ್ಬರಸ್ತು ಭವಂದನೇ ಕಪಿಪತಿರ್ದಾರ್ಢ್ಯೇ ಚ ಸರ್ವೇಂದ್ರಜನ |

ಸ್ಮರಣಾತ್ಮನೀವೇದನೇ ಬಲಿರಭೂತ್ಯೈವಲ್ಯಮೇಷಾಂ ಸಮಮ್ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರವಣ — ಶ್ರವಣವೆಂದರೆ ಸರಮಾತ್ಮನ ಮಹಿಮಾವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದು. ಈ ಮಹಿಮಾವಿಶೇಷಗಳು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾ

ಗಿರುವವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಮಯೋಗವು ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವೆಂದು

“ ಶ್ರವಣಾಯಾಪಿ ಬಹುಭಯೋ ನ ಲಭ್ಯಃ || ”

ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುವದು. ವೇದವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪುರಾಣಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವೇದದ ಭಾಷೆಯು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಅತ್ಯಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಹುದಾದ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯಹೋಗುವದು ವೃಥಾಶ್ರಮೆಯಾಗುವದು. ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ವಿವರಿಸಿ ಪುರಾಣಗಳು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿರುವವು. ವೇದಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ರುಚಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಸಕ್ಕರೆನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅದನ್ನಾಣಿಸುವದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಪೂರ್ವಿಕರು ವೇದದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಲ್ಲೇ ಆಲಂಕಾರಿಕಭಾಷೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಹಾಗೆ ವರ್ಣಿಸಿ, ವೇದದಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಪೂರ್ಣಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇದವನ್ನು ಓದುವದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಪೂರ್ವಿಕರು ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ಕೆಲವರು ದೂರುವರು. ಈಚೀಚೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ವೇದವನ್ನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಓದಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರಷ್ಟೆ. ಪೂರ್ವಿಕರು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸದೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನಾದರೂ ಯಾರಾದರೂ ತೋರಿಸುವರೆ? ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಿಕರು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಾಯುವ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆ ಶಬ್ದಾರ್ಥಯಿನದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೈಹಿಡಿದಿರುವರೇ ಹೊರತು ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮರೆಮಾಡಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು

ವಾಪ. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಾಗರೂಕವಾಗಿ ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿರುವ ಆರಸೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಥೆ ಬಂದಿದೆ. ಕೋಸಲದೇಶದ ಹಿರಣ್ಯನಾಥನೆಂಬ ರಾಜಪುತ್ರನು ಸುಕೇಶನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಪುರುಷನ ಪೋಷಕತೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಸುಕೇಶನು “ ಆಯ್ಯಾ ನನಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯದು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳದೆ ಹೇಗೆ ಇದ್ದೇನು ? ಯಾವನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನ ಸಮೂಲವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಾರೆನು ” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ನಿರಾಕರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಏವ್ಯಲಾದನೆಂಬ ಋಷಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾನು ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ತನಗೆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ವದ್ಧತಿಯಂತೆ ಸರದೇಶದವರು “ ತಾನು ಕಳ್ಳ ; ಪರರನ್ನು ಸಂಬ ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ. ತಾವು ಮಾಡುವವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಗುಣವೇ ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮುಗಲು ಮುಟ್ಟಿವೆಯಷ್ಟೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮವರು ಹೋದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಕಲಿಸುವದು ಬರೀ ಹೊರಗಣ ಕೂಲಿಯ ಕೆಲಸವೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು (Trade secret) ವ್ಯಾಪಾರದ ರಹಸ್ಯವೆಂದು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಾವು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವದೂ ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಸಮ್ಮಸಮ್ಮಪರಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದವರುಂಟು. ಆದರೇನು? ವಾಪ! ಅದು ಅವರ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದವರಲ್ಲಿರುವ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಮ್ಮವರೂ ಅವರ ಹಿಮ್ಮೋಳವನ್ನು ಹಾಡುವರು. ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದವರು ತಮ್ಮ ಪುಂಗಿಯನ್ನು ಬದಲುವಾಡಿದರೆ ಒಡನೆ ಅನುಕರಣಪ್ರಯೋಗದ ಸಮ್ಮವರು ತಮ್ಮ ಹಿಮ್ಮೋಳವನ್ನು ಆ ಶ್ರುತಿಗೇ ಹೊಂದಿಸುವರು.

ತನಗೆ ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡುವವರಿ

ಗೆಲ್ಲಾ ಪೇದಾರ್ಥದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಜಡ್ಮೆಯ ಪಂಡಿತರಾದ ವ್ಯಾಕ್ಸಮುಲ್ಲರ ಸಾಹೇಬರು ವೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿಯೂ ಇರುವರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಅಚ್ಚಾ ಗಿಯೂ ಇರುವವು. ಹೀಗೆಂದು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಈಗ ಎಷ್ಟು ಬಿಸರು ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿನೋಕಾನಂದರಿಗೂ ಶ್ರೋಧೆಸರ್ ಡಾಯಸನ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾದಾಗ ತಾನು ಸೇವಾಂತದಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬದುಲು ಬೇರೆ ಯಾವದಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಸುಖಾರ್ಥದ ಕಲಶವನ್ನಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಶ್ರೋಧೆಸರ್ ಡಾಯಸನ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅವರ ಸೇವಾಂತದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ವೇದದ ವಿಚಾರದ ಮೇಲಿನ ಆದರವೇನೂ ಬಹಳವಾಗಿಲ್ಲ. ತಾವು ಯಾವದಕ್ಕೂ ಅಸಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕಿಡುವದು. ಸೇವಾರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಹಿಂದಿಲ್ಲ.

“ರಾವಮೇಚ್ಚಿತುರೋ ವಾಚಸ್ಪತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಗ್ರತಃ”

ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿಯಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಶ್ರವಣಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಬರೀ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರೇ ಏಕೆ? ಮ್ಲೇಂಘಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಭಾಷಾಂತರದಿಂದ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಸ್ವಾದಪುರಾಣವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪೇದಾರ್ಥವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇರ್ತೆಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದು ಅದರ ದಿಂದ ಪುರಾಣದೊಳದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವರು ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆಯೂ ಇಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಓದುವದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡದೆ ಅವರು ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜಿಗಿ ಹಿಡಿದಿರುವದನ್ನೇ ಆಕ್ಷೇಪವದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದುರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರ ಕಡೆಗಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾಗುವದೆಂಬ ಸೂತ್ರವನು

ಹಿಡಿದು ವೇದದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಣದಲ್ಲಿಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ದೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ವೇದರಕ್ಷಕರಿಗಾದರೂ ಉಳಿದವರಿಗೈದನ್ನು ಹದವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾರವಿರುವದರಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯವೇ ಆಯಿತು. ಇರಲಿ.

ಶ್ರವಣವೆಂಬುದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಾಧನವೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಶ್ರವಣವಿಲ್ಲದೆ ಸರವಾತ್ಮನ ಮಹಿಮೆಯು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಿಮೆಯು ತಿಳಿಯದೆ ಭಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರವಣವೊದಲಾದವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯು ಕುರುಡಭಕ್ತಿ. ಅದರಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಭಾಗವತಶ್ರವಣವನ್ನುಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಮೃತಕಲಶವನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ತಂದಿಟ್ಟು ಆ ಅಮೃತವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಕುಡಿಸಿ ಭಾಗವತಾವೃತವನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ದೇವತೆಗಳ ಅಮೃತವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಕುಡಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸರ್ಪದಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಮರಣವು ತಪ್ಪಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳ ಕೋಟಿಲೆಯಂತಾಗದಂಥ ಸುಸ್ಥಿತಿಯೊದಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅದನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗಿದ್ದ ಭಕ್ತಿವಿಶೇಷವು ಎಂಥದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆಯಾಗಬಹುದು. ಅವನಿಗೆ ಏಳು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದಿಂದ ಮರಣವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸದ್ಗತಿಯ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ತದೇಕಮನಸ್ಸುನಾಡನು. ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯೊಳಗೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ತನಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖಗಳಿನ್ನೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ವೈರಾಗ್ಯವುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೇಳುವ ಶ್ರವಣವೇ ಶ್ರವಣ. ವಿನೋದಕಾಲಕ್ಷೇಪಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರವಣವು ಶ್ರವಣವಲ್ಲ. ವನಸ್ಸನ್ನು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ

ಹರಿದಾಡಬಿಟ್ಟು ಶರೀರಮಾತ್ರನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಸುಮ್ಮನೆ ಆ ತಬ್ಬಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹೋಗಗೊಡುವದು ಎಂದಿಗೂ ಶ್ರವಣವೆನಿಸಲಾರದು. ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಏಕಾಗ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. ಶ್ರವಣವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರತು ಬರೀ ಕಿವಿಗಳಿಗಲ್ಲ. ಕಿವಿಗೆ ಶ್ರವಣವಾಗುವದಾದರೆ ಶ್ರೀಶುಕಾ ಚಾರ್ಯರ ವಾಕ್ಯನಿಲೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಬೊಂಬೆಗಳ ಕಿವಿಗಳಿಗೂ ತಾಕಿ ಅವುಗಳಿಗೂ ಶ್ರವಣವಾಗಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಅದು ಅಸಂಭವ. ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಮನಸ್ಸು ತನ್ಮಯವಾಗಿದ್ದದ್ದೇ ಅವನ ಶ್ರವಣದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ವಿಶೇಷ. ಆ ತನ್ಮಯತೆಯು ಬಮ್ಮಿ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಳಕಿಗೆ ಬಂತು. ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರು ಭಾಗವತಪುರಾಣವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮುಷಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅದರೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಕ್ಕಿಂತ ರಾಜತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ಮುನಿಸವಾಜವು ಗುಸುಗುಸುಗುಟ್ಟಿತು. ಇದು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರಕಾರಾಂತರದಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ಬಮ್ಮಿಗೇ ಆ ಮಂದಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಂಕಿಹತ್ತಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲಾ ದಂಡಕಮಂಡಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಮಾತ್ರ ಕೂದಲೆಳೆಯಷ್ಟು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಒಡನೆ ಅದು ಬರೀ ತೋರಿಕೆಯೆಂದು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಜೋಲು ಮುಖವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪರೀಕ್ಷಿತನ ತನ್ಮಯತೆಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತರು. ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದರೆ ಏನಡನೇ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಬರಗೊಡದೆ ಅದನ್ನೇ ಅಲಿಸುವದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಕಿವಿಯ ತುದಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಶ್ರವಣವು ಅಕ್ಕನಾಲೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರವಣವೇ ಸರಿ.

ಶ್ರವಣವು ಭಕ್ತಿಯ ಸಾಧನವೆಂಬುದನ್ನು ಭಗವಾನ್ ನಾರದರ-

“ ಲೋಕೇಽಪಿ ಭಗವದ್ಗುಣಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಾತ್ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರವೂ ಹೇಳುವದು. ಸವವಿಧಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರಾಮ ದಾಸರು ತಮ್ಮ ದಾಸಬೋಧಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರವಣಭಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿರುವದರ ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ — “ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಲ್ಲದೆ ಸಡುಸಡುವೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು. ಕರ್ಮಮಾರ್ಗ, ಉಪಾಸನಾಮಾರ್ಗ, ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ, ಯೋಗಮಾರ್ಗ, ವ್ರತಗಳ ಮಹಿಮೆ, ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಿಮೆ, ದಾನಗಳ ಮಹಿಮೆ, ವಿವಿಧಮಂತ್ರಗಳು, ವಿವಿಧ ತಪಸ್ಸುಗಳು— ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಭೂಗೋಳದ ರಚನೆ, ಖಗೋಳದ ರಚನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಕೂಡ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹೋಗಬೇಕು. ರಾಗಜ್ಞಾನ, ತಾಳಜ್ಞಾನ, ಸೃಷ್ಟಿಜ್ಞಾನ, ವಾದ್ಯಜ್ಞಾನ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ನಾಮುದ್ರಿಕ, ಒಷಧಿಜ್ಞಾನ—ಇವುಗಳ ಸರಿತೆಯವು ಕೂಡ ಆಗಿರಬೇಕು.” ಇನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರವಣವೇ ಶ್ರವಣ. ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆಭ್ಯಾಸವೇ ರಾಗ್ಯದವರಿಗೆ ಸಂಶಯವು ಬರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ

“ನಾನುಧ್ಯಾಯಾದ್ವದೊನ್ನಬ್ಬನ್ನಾಚೋ ವಿಗ್ಲಾಹನಂ ಹಿ ತತ್”

“ಅನ್ಯಾ ಮಾಚೋ ವಿಮುಂಚಥ”

ಎಂದಿದೆ. ಬಹಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಓದುವದರಿಂದ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಆಯಾಸ ಮಾತ್ರವೆಂದೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವು. ಇದರಿಂದ ದಾಸಬೋಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವು ಶ್ರುತಿಗೆ ವಿರೋಧವೆಂದು ಆವಾತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನವಾದ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಓದುವದೂ ಉಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವದೂ ಅಸವಶ್ಯಕವಾಗುವದು. ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ದಾಸಬೋಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಮಾ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವದು. ವ್ರತಮಹಿಮೆ, ಭೂಗೋಳರಚನೆ, ರಾಗಜ್ಞಾನ— ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಯೋಗವಿದೆ. ಶ್ರವಣದ ಧೈಯವೇನು? ಪರಮಾತ್ಮನ ಸರಸ್ವೀತ್ಯುಷ್ಣತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಈ ಭೌತಿಕ

ವಿಚಾರಗಳೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸುಖಕ್ಕೆ ಈ ಭೌತಿಕವಿಚಾರಗಳೇ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ಸಮ್ಮಲಿಂಗವಾಗಿಯೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಹೇಗೋ ಬೇರುಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯ ಕಡೆಗೇ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ಅದರ ವಿಚಾರವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಇನ್ನೆಲ್ಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿಪ್ರೀತಿತ್ವದ ಒಂದೊಂದು ಲೇಶವೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಆಗ ನಮಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಲಿತರೆ ಭೌತಿಕವಾದ ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯೂ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಇದೆ. ನಮಗೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವಿದ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೆಲ್ಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಇರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಪೂರೈಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಉಂಟಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಆಮೇಲೆ ಕದಲುವ ಬಿಲ್ಲ. ಹೀಗಲ್ಲದ ಕುರುಡಭಕ್ತಿಯು ಯಾವಾಗಲೋ ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗಿ ಕೊರಕಲಿಗೆ ಜೀಳುವದು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಶ್ರವಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ಇನ್ನೊಂದು ಬೇವವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—

“ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬೇಕು; ಅದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾರವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಅಸಾರವಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು; ಇದೇ ಶ್ರವಣಭಕ್ತಿ.” (೪-೧-೨೯)

ಹೀಗೆ ಸಾರಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರು ನಮಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಅವರ

“ ಆಶೋಡ್ಯ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವರೈ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ |

ಇದಮೇಕಂ ಸುನಿಷ್ಠಂ ಧ್ಯೇಯೋ ನಾರಾಯಣಸ್ತದ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ನಡೆಸಿ ನಡೆಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಖಂಡ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದರ್ಥವನ್ನು ಸಾರವಾಗಿ ತೆಗೆ

ದಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರೇ ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸುಮ್ಮನಾಗಬಾರದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮದೊಂದು ನಾರಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದೆ ಅದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವದು.

ಶ್ರವಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ತಮ್ಮ ಹರಿಕಥಾ ಮೃತಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಶ್ರವಣ ಮನಕಾನಂದವೀವುದು |

ಭವಜನಿತದುಃಖಗಳ ಕಳೆವುದು |

ವಿವಿಧಭೋಗಗಳಿಹವರಂಗಳಲಿತ್ತು ಸಲುವುದು ||

ಭುವನವಾಸನನಿಪ ಲಕ್ಷ್ಮೀ |

ಧವನ ಮಂಗಳಕಥೆಯ ಪರವೋ |

ತ್ಸವದಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟುಲಿವುದು ಭೂಸುರರು ದಿನದಿನದಿ||”

ಕೀರ್ತನ.

ಕೆರೆ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಕೋಡಿ ಬೀಳಬೇಕಷ್ಟೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವು ಗಳೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಕೀರ್ತನರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳಬೇಕು. ಆಗ ಅದರ ವೈಭವವು ಅಸಂದದಾಯಕವಾಗಿರುವದು. ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಾರದರಿಗೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ.

“ ನಾಮಃ ವಸುಮಿ ವೈಕುಂಠೇ ಯೋಗಿನಾಂ ದೃಢಯೇ ರವೌ |

ಮಧ್ಯಕ್ಷಾ ಯತ್ರ ಗಾಯಂತಿ ತತ್ರ ಅನ್ವಾಹಿ ನಾರದ ||”

“ ಹೇ, ನಾರದ, ನಾನು ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಅಲ್ಲಿ; ಯೋಗಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಅಲ್ಲಿ; ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಅಲ್ಲಿ; ನನ್ನ ಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಗಾನಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ನಾನಿರುತ್ತೇನೆ.” ಹೀಗೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವೈಕುಂಠ, ಯೋಗಿಗಳ ಹೃದಯ, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ— ನೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಪರಮಾತ್ಮನಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದಂತು

ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ವೈಕುಂಠ ವೊದಲಾದವುಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಸ್ಥಲಗಳೆ. ಆದರೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಕೀರ್ತನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಾಯನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೀರ್ತನವೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪರಮಪ್ರೀತಿ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ವೈಕುಂಠ ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕಡೆಮೆ ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತನವನ್ನು ಅಟ್ಟ ಕೈರಿಸಿದವನು. ದೇವರು ಸಾಮಗಾನಲೋಲನೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ. ವೈಭವಪ್ರಿಯನಾದ ವಿಷ್ಣು ಗಾನಲೋಲನಾಗಿರುವದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಾದರೂ ಗಾನದಲ್ಲಿ ಪುವೃತ್ತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು ಸಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರಲೆಂದೇ ಆತನು ಗಾನಲೋಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸ್ವಾನಂದಮೂರ್ತಿಯಾದ ಆತನು ತನ್ನ ಆಸಂಪಕ್ಕೆ ಗಾನವನ್ನು ವಲಂಪಿಸಬೇಕಾದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆತನು ನಮಗಾಗಿ ಗಾನಲೋಲನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಪಾತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೀರ್ತನದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸರಮಹಾಸರು ಹೇಳಿರುವ ದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಆದಿಶಕ್ತಿಯು ಸರದೆಯ ಹಿಂದುಗಡೆ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ ಕುಲೀನಸ್ವೀಯಂತೆ ಇರುವಳು. ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಸರದೆಯನ್ನು ತೂರಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

(೨) ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆಯು ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬೊಂಬೆಯನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತುಂಡು ಮಿಠಾಯಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹವಳದ ಆಟದ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಆಟದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ಮಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು

ತನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುವಳು. ಆದರೆ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ತನ್ನ ಆಟದ ಸಾಮಾನನ್ನು ಬಿಸಾಟು 'ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮ' ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುವದೋ ಆ ಮಗುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಆಕೆಯು ಓಡಿ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸುವಳು. ಅದುದರಿಂದ ಜನರೆ, ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಪುಸಂಚಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ನಿಮ್ಮ ಲೋಕಮಾತೆಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೀರಿ; ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಸಾಟು ಆಕೆಗೆ ಮೊರೆಯುತ್ತರೆ ಆಕೆಯು ಒಡನೆಯೇ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಳು.

(೩) ಎಲೆ ಹೃದಯವೆ, ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ದೇವಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಮೊರೆಯಿಡು. ಆಕೆಯು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಓಡಿ ಬರುವಳೆಂಬದನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡುವೆ. ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೇವಿಗೆ ಒಂದುಸಲ ಮೊರೆಯುತ್ತರೆ ನಾಕು. ಆಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಕೀರ್ತನವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ. ಮೈಸೂರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನವೆಂದರೆ ಪದಗಳನ್ನು ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡುವದು. ಧಾರವಾಡದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನವೆಂದರೆ ತಾಳಮೇಳಗಾನಗಳೊಡನೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವದು. ಯಾವ ಯಾವ ಕಡೆ ಯಾವ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಇರಲಿ. ಕೀರ್ತನವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದೆಂದರ್ಥ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಬರೀ ಪದಗಳನ್ನು ರಾಗದಿಂದ ಹಾಡುವದೂ ತಾಳಮೇಳಗಳೊಡನೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವದೂ ಇವೆರಡೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವದೂ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉಪನ್ಯಾಸರೂಪದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವದೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೀರ್ತನಗಳೆ. ಶ್ರೀಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೀರ್ತನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಈ ವ್ಯಾಪಕಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೀರ್ತನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ದಾಸಬೋಧಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—

“ ಕೀರ್ತನಕಾರನು ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಿಯಿಂದ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಶ್ರೋತೃವೃಂದದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿಸಬೇಕು.

ಕೀರ್ತನಕಾರನಿಗೆ ಅನೇಕ ಪಾಠಾಂತರಗಳೂ ಪರಿಚಯವಿದ್ದು ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಸೂರೆಯಾಗಬೇಕು. ಸುಮ್ಮನೆ ಬರೆದಿದ್ದಷ್ಟನ್ನು ಅಥವಾ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದಷ್ಟನ್ನು ಗಿಳಿಯಂತೆ ಹಿಡುವ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಕೀರ್ತನವು ಕೀರ್ತನವಲ್ಲ. ಕೀರ್ತನದಲ್ಲಿ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಉದಾತ್ತವಿಚಾರಗಳು ಧುಮುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕೀರ್ತನ ಕಾರನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಾಗ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಅಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಎತ್ತಿ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಭಿಕರು ತಲೆದೂಗುವಂತೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಕೀರ್ತನಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಧ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಬೇಕು; ಕೇಳುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಗುಣ ಮೂರ್ತಿಯು ಬೆಳೆದು ಮೂಡುವಂತೆ ಅದರ ಅಲಂಕಾರವಿಶೇಷಗಳ ದುಂದು ಮಾಡಬಿಡಬೇಕು; ಪರಮಾತ್ಮನ ಯಶಸ್ಸು, ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಾಪ- ಇವು ಕೇಳಿದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೀರ್ತನಕಾರನ ವಾಣಿಯ ಭಾವಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಸಭಿಕರನ್ನು ಬಿರಗುಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು; ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ನಡು ನಡುವೆ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಐತಿಹಾಸಿಕಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು. ತಾಲ, ಗಾಯನ, ವೃಂದಗ- ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಬೇಕು. ಸುವ್ಯಾಜ್ಯವಾದಾಗ ನೀರು ತುಂಬಿ ಮೊರೆಯುತ್ತ ಹರಿಯುವಂತೆ ಕೀರ್ತನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮ ವಿಚಾರಪ್ರವಾಹವು ಜನರ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗ್ಯವಿಟ್ಟಿರಬೇಕು; ಹೇಳುವವರಿಗೂ ಕೇಳುವವರಿಗೂ ರೋಮಾಂಚವುಂಟಾಗಿ ಅನಂದಾಶ್ರಗಳ ಕೊಡಿಯಿಡಬೇಕು. ಕೀರ್ತನದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ವೃತ್ತಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರವೇಶವಾಗಬೇಕು. ಕೀರ್ತನಸ್ಥಾನವು ವೀರಶ್ರೀಯ ವಿಹಾರಭೂಮಿಯಾಗಬೇಕು. ಶೃಂಗಾರ ಮೊದಲಾದ ರಸಗಳಿಗೂ ಕೊರತೆಯಾಗಬಾರದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಿಚಾರಗಳ ನಡುನಡುವೆ ವೇದಾಂತವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬೋಣಿಸಬೇಕು. ಕರ್ಮ, ಉಪಾಸನ- ಈ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಯಾವ ಸದ್ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನಾ ದರವನ್ನುಂಟುಮಾಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು.

ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಕೀರ್ತನಮಾಡುವವರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಕಲೆಯೂ ಅಗ್ಗುವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ವಕ್ರೃತ್ವದ ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗುಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣವು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಇವು ಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೆಡಹುವಂಥದ್ದು. ಆ ಗುಣವಿದ್ದರೆ ವಕ್ರೃತ್ವವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅರಣ್ಯರೋದ ನವೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ—

“ ಎಕ್ವಾ ಪಾಹಿಜ ಸಾಹಾರ | ಅನುಭವಾಚಾ ”

ಎಂದು ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕೀರ್ತನಕಾರನು ಆಚಾರಶೀಲ ನಾಗಿ ಅನುಭವಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಗಣಿತ, ಖಗೋಳ, ಭೂಗೋಳ- ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆಚಾರಹೀನನೂ ವಕ್ರೃತ್ವ ದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅನಾಚಾರಿಯು ಹೇಳಿದ ಗಣಿತ ಮೊದಲಾದವು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವವೋ ಹಾಗೆ ಅನಾಚಾರಿಯು ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯು ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಂಬಿಸಲಾರದು. ಧರ್ಮಬೋಧೆಗೆ ಅನಾಚಾರದವನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡು ವದೊಂದು ದುರ್ದಶೆಯೇ ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ತಮ್ಮ ಆಚಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಾವು ಹೇಳುವ ಸದುಸ ದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೀರ್ತನದಿಂದ ಬಹುಜನರನ್ನು ಬಹು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದಾರಿಗೆ ತರಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಕೀರ್ತನವು ಭಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ ವೆಂದು ಭಗವಾನ್ ನಾರದರ

“ ಕಥಾದ್ವಿತಿ ಗರ್ಗಾಃ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರವು ಹೇಳಿರುವದು. ದೇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಗುರುತೆಂದು ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಈ ಬಗೆಯ ಕೀರ್ತನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರೇ ತಕ್ಕ ಉದಾಹರಣೆ. ಅವರ ವಕ್ತೃತ್ವಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಆಗ ನೋಡಿದವರೇ ಧನ್ಯರು. ಏಳು ದಿವಸ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಭಾಗವತಕೀರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುವದೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ತಾಸು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಏಳು ದಿವಸ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೀರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದರೂ ತೀರದು. ಕೀರ್ತನಕಾರರೆಲ್ಲರೂ ಕೀರ್ತನಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನಂದಿಸಿ ಕೀರ್ತನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂಥ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕೀರ್ತನದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಭಾಗವತಮಾದಾತ್ಮ್ಯಕಾರರು ವರ್ಣಿಸಿರುವದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ನೈಜವೆನ್ನುತ್ತದೆ ನೋಡಿ.

“ ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ತು ಅಧಾರೀ ತಲಗತತಯಾ ಚೋದ್ಧವಃ ಕುಂಸ್ಕಧಾರೀ |

ವೀಣಾಧಾರೀ ಸುರವೀಣಃ ಸ್ವರಕುರಲತಯಾ ರಾಗಕರ್ತುಮಾರೋಽಧೀತಃ ||

ಇಂದ್ರೋಽನಾದೀನ್ಮೃದಂಗಂ ಜಯಜಯಸುಕರಾಃ ಕೀರ್ತನೇ ತೇ ಕುಮಾರಾಃ |

ಯತ್ರಾಗ್ರೇ ಭಾವವಕ್ತು ಸರಸರಚನಯಾ ವ್ಯಾಸಪ್ರವೋ ಬಭೂವ || ”

ತಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು; ಮೃಗಾಲಿಗೆ ಉದ್ಧವನು; ವೀಣೆಗೆ ನಾರದರು; ಹಿಮ್ಮೊಳಕ್ಕೆ ಅಜುನ; ಮೃದಂಗಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರ; ಜಯಜಯಕಾರಕ್ಕೆ ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರು; ಇದರ ನಡುವೆ ಸರಸವಾಗಿ ಭಾವವನ್ನು ಸ್ತುತಿಪಡನೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರು! ಎಂಥ ವೈಭವ!!

ಕೀರ್ತನವು ಜನರಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅನಂದಾಶ್ರವನ ಕೊಡಿದಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಕೀರ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಕ್ತಿಯ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಮೆಯ್ಯೂರಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಒಳಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಿಗತ್ಯವು. ಮಹಾನಿಧಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಶುಕ

ನಾಥರು ಭಾಗವತದ ಏಕಾದಶಸ್ಕಂಧದ ೧೧ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ೨೩ನೇ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— “ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳು ದುಃಖಿಸುವ ಪುಸಂಗವನ್ನೂ ಸತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಬಣ್ಣಗೊಟ್ಟು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಅನೇಕರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿನಿರಿಸಿಯುವದು. ಅನೇಕರ ಮೈ ಗಡಗುಟ್ಟು ನಡುಗುವದು. ಇದೂ ಪ್ರೇಮದ ಲಕ್ಷಣವೆ; ಆದರೆ ಅದು ತಾಮಸಪ್ರೇಮ. ಮಹಾವೀರರಶೌರ್ಯವನ್ನೂ ದಾರುಣವಾದ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ ಕೇಳುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಗುವ ಉಲ್ಲಾಸವೂ ಪ್ರೇಮದ ಲಕ್ಷಣವೆ; ಆದರೆ ಅದು ರಾಜಸ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಗುಣಸೂರ್ತಿಯ. ಶೈಭವವನ್ನೂ ಕರುಣಾಮಯತೆಯನ್ನೂ ನೆನೆಸೆನೆಯುತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಪರಮಾತ್ಮಮಯವಾಗುವದು ಮಾತ್ರ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಪ್ರೇಮ. ಕೀರ್ತನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರವಾಹವು ಹರಿದಿರಬೇಕು.

ಕೀರ್ತನದ ನಿಷ್ಕಯವಾಗಿ ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದು ಮುಗಿದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೀರ್ತನಕಾರರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೀರ್ತನವು ಸ್ತುತಿಫಲವೇವೆಂದಾದಾಗಬಾರದು. ಇನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಗೇನು ಗತಿಯೆಂಬ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾದರೆ ಅಸಹ್ಯಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂಬ ಭಗವದ್ಭಕ್ತವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡುವಷ್ಟು ಮನೋದಾರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

“ ಅಪುಲಯಾ ಸುಖಶ್ಚಾಧಾತ್ | ಕೇಲೀಚ ಕರಾಪೀ ಮಹಿಷಾ |

ಹರಿಕಥೇ ವೀಣ ಸವಕಥಾ ರಂಹೋಂಜ ನಯೇ || ”

ಎಂದು ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತನ್ನ ಸುಖಸ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು ವಂದಬೇಕು. ಹರಿಕಥೆ ಇಲ್ಲದೆ ಎಂದೂ ಇರಲೇಬಾರದು. ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಯಾರಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿರೋ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡುವದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಆಗುವದು. ಪರಿಗ್ರಹದ ನಿಷ

ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಅಗತ್ಯವಿಗೇ ಹಣವು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರುಶ್ರುತಶ್ರು, ಬ್ರಧ್ನಶ್ರು-ಎಂಬವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಆ ಗೃಹಸ್ಥರು ಅಗತ್ಯವಿಗೇ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಗತ್ಯವು ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಗೃಹಸ್ಥರ ಅಯಸ್ಕಯ:ಗಳೆರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕೊಡುವದನ್ನು ಅಗತ್ಯವು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಕೊಡತಕ್ಕವರು ಧನಿಕರಾಗಿದ್ದರೂ ತನಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವದು ಕೂಡ ಸಮ್ಮತವಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ವರತುತುಯ:ವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಯಾಚಿಸಿದಾಗ ಆ ರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಆ ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಾರೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೀರ್ತನಕ್ಕೆ ಬಿಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಂಗಡಿಯಾಗಿದುವದು ವ್ಯವಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವೇ ಸರಿ. ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನವು ವೀರ್ಯವತ್ತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ವಿರಕ್ತರಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಟಕವನ್ನಾದರೂ ಹೂಡಬೇಕು. ಧನಾಕರ್ಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನುಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನುಪದೇಶ ಮಾಡುವದು ..ಮಾಡುವದು ಅನಾಕಾರ;ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ವೃಂದಾವನ" ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಆಗುವದು. ಕೀರ್ತನಕ್ಕೆ ಈ ದುರ್ದಶೆ ಬರದಂತೆ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸ್ತರಣ.

ಕೇಳುವದು ಮತ್ತು ಹೇಳುವದು- ಇವು ಬಿಜ್ಜನೇ-ದ್ರಿಯದ ಕೆಲಸಗಳಾದವು. ಸ್ತರಣೆಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆ. ಮನಸ್ಸು ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಅಂತರಿವಾದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾಗುವದು.

“ ಮನ ಏವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಕಾರಣಂ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಯೋಃ ”

ಎಂಬ ವಚನದಂತೆ ಈಗ ಪರತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವದೆಂಬುದು ಮನಸ್ಸೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಮನಸ್ಸಿಗೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಏನೆಂದರೆ—

“ ಬಂಧಾಯ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಂ ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯ ನಿರ್ವಿಷಯಂ ಸ್ವತಮ್ ”

ಎಂಬ ಉತ್ತರಾರ್ಥದಂತೆ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗಣ ಭೌತಿಕಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವದೇ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ; ಅವುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸುಖದಿಂದಿರುವದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಭೌತಿಕಸಾಧನಗಳನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕನವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗುವದು. ದೇವರನ್ನು ಕನವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರೆ ಮನಸ್ಸು ದೇವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗುವದು. ದೇವರು ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರನು. ಅಂಥವನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಆಸಕ್ತವಾಯಿತೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅದೇ ಗುಣವು ಇಳಿದು ಬಂದು ಅದಕ್ಕೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸುಖವು ದೊರೆಯುವದು. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಅನನ್ಯಚೇತಾಃ ಸತತಂ ಯೋ ಮಾಂ ಸ್ಮರತಿ ನಿತ್ಯರಃ ।

ತಸ್ಯಾಹಂ ಸುಲಭಃ ಪಾರ್ಥ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಸ್ಯ ಯೋಗಿನಃ ”

ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ— “ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ಭಾರವನ್ನಿಡದೆ ಯಾರು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಅಖಂಡಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ನಾನು ಸುಲಭನು.” ಅದರಲ್ಲಿಯೂ

“ ಅಂತಕಾಲೇ ಚ ಮಾಮೇವ ಸ್ಮರನ್ಮುಕ್ತಾಃ ಕರೀವರಮ್ ” ।

ಯಃ ಪ್ರಯಾತಿ ಸ ಮದ್ಭಾವಂ ಯಾತಿ ನಃ ಸ್ವಸ್ತೃತ್ರ ಸಂರಯಃ ॥”

ಎಂದರೆ “ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುವಾಗ ಯಾರು ನನ್ನನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನ್ನ ಸ್ಮರಣಪವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನ ವಾಗ್ದಾನವಾಗಿದೆ.

ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಬಳ್ಳೇ ಉಪಾಹರಣೆ. ತಂದೆಯಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮಗನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು

ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಸುವುದು, ಹಾವುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸುವುದು, ಬಿಟ್ಟದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಉರುಳಿಸುವುದು, ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವುದು- ಹೀಗೆಲ್ಲ ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೇ ಉಂಟಾಗಿ ವಿಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದೇಗವೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರೆ ವಿಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಅವ್ಯತವಾಗುವದಕ್ಕೇನು ತಡ! ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಮರಣೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಈ ವಿಪತ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮಗೇ ವಿಪತ್ತುಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು. ಯಾವ ವಸ್ತುವಿಗಾದರೂ ನಾಮ, ರೂಪ-ಎಂಬಿರಡು ಅನುಭವಗಳುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು. ನಾಮವು ಜುಟ್ಟಿನ ಹಾಗೆ; ರೂಪವು ಉಕಿದ ದೇಹದ ಹಾಗೆ. ನಾಮವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದರೆ ರೂಪವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದು. ವಾಸರರು ಸಮುದ್ರಬಂಧನವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ರಾಮಶಬ್ದವನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಕೂಡ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಮೇಲೆ ನಾಮಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾರಾಗುವದಿನ್ನೇನು ದೊಡ್ಡ ಮಾತು! ಈ ಸ್ಮರಣೆಯು 'ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ ವೆಂಕಟ ರಮಣ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದಗುವ ಸಂಭವವು ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಮರ್ಯವನ್ನರಿತೇ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು

“ ಏವದಸ್ತಂತು ನಃ ಶ್ವರ್ದೃಷ್ಟುಃ ಸುಕೀರ್ತನಂ ತವ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ವಿಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆ ಬರುವದರಿಂದ ತನಗೆ ವಿಪತ್ತುಗಳೇ ಬಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಬರುತ್ತಿರಲೆಂದು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಬರೀ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಲ್ಲ.

“ ಹರೇನಾಮೈವ ಸಾಮೈವ ಸಾಮೈವ ಮಮ ಜೀವನಮ್ ”

ಕಲಾ ನಾಶ್ತೈವ ನಾಶ್ತೈವ ನಾಶ್ತೈವ ಗತಿರನ್ನಥಾ ||”

ಎಂದು ವಿದುರನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮವೇ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಸರ್ವಸ್ವವಾಗಬೇಕು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಂತು ನಾಮದ ಹೊರತು

ಬೀರೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾಮಸ್ಮರಣವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗುವದೇಶವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮವಾಸರ ಉಪದೇಶದ ಅನುಸಾರವೇನೆಂದರೆ.

|| ಸಾಂಗತ || ೧ ಸುತನ ನಾರಾಯಣನೆಂದೆಂಬೊಮ್ಮನು ಸ |

ದ್ವಿತೀಯನಿ ಪವಿತ್ರನು ಪಾಪಿ ||

ಹಿತದಿ ಗಿಳಿಗೆ ರಾಮನೆಂಬುದ ಕಲಿಸಿದ |

ಸತಿ ವಾರಾಂಗನ ಪೂಜ್ಯಕೂದಳ ||

ಅಸುರಕುಲದ ಸ್ವರ್ಣಾದನು ನೂಮದ |

ದೇವಿಯಿಂದ ವರಭಕ್ತನಾದ ||

ಮಸಗಿದನಾತನ ತಂದೆಯಾನಾಮವ |

ನೂರದವನಿ ದೈತ್ಯನಿಲೋಚನ ||

ಹರಿನಾಮ ಶಿಶುನುದ್ಧಾರನ ಮಾರಿತು |

ಸರಸುದ್ಧರಿಪುವೊಂದರಿ ||

ಒರಿವೆ ಸಂರಯದಿಂದೆ ರಘುವರನಾಮವ |

ಸ್ವರಿಸದವನಿ ಪಾಪರೂಪ ||”

ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಸಹ. ಧರ್ಮರು ತಮ್ಮ ದಾಸಬೋಧಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿರುವುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—

“ ಸುಖಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದುಃಖಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆಸಂದಕಾಲದಲ್ಲಿ— ಯಾವಾಗಲೂ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರಬಾರದು. ಯಾವ ದಾದರೊಂದು ಸಂಕಟಕಾಲದಲ್ಲಿತ್ತು ಅದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಉಣ್ಣುವಾಗ, ತಿನ್ನುವಾಗ, ಮಲಗುವಾಗ, ನಡೆಯುವಾಗ, ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೂಡ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ನಾಮಮಹಿಮೆಯು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನು ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ರಾಮನಾಮವನ್ನುಪದೇಶಿಸುವನು. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಮೊದಮೊದಲು ರಾಮನಾಮವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಜಪಿಸಿಯೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊನೆಗೆ ಶತಕೋಟಿರಾಮಾಯಣದ ಕರ್ತನಾದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ರೂಪವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಾಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣ.

ಅಟತಾಳ.

ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಳ್ಳಿ ರೂ | ನೀವೆಲ್ಲರು | ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಳ್ಳಿ ರೂ || ೫ ||

ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ ಸವಿ ಬಿಲ್ಲವರೆ ಬಿಲ್ಲರು |

ಫುಲ್ಲರೋಚನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಮವೆಂಬ || || ೬ ||

ಎತ್ತುಗೋಗಿಗಳಿಂದ ಹೊತ್ತು ಮಾರುವದಲ್ಲ |

ಬಿಕ್ಕುತಿ ಗೋಗಿಯೊಳ್ಳುಂಟುವದಲ್ಲ ||

ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಬಿಡಿಗೆ ಸುಂಕವಿಡಕ್ಕಿಲ್ಲ |

ಉತ್ತಮ ಸರಕಿದು ಅತಿರಾಘ ಬರುವಂಥ || ೭ ||

ನಷ್ಟಪೀಳುವದಲ್ಲ ನಾತಮಟ್ಟುವದಲ್ಲ |

ಎಷ್ಟು ಬಯ್ಯರೂ ಬಿರೆ ರೊಕ್ಕವಿಡಕ್ಕಿಲ್ಲ ||

ಕಟ್ಟಿರುವೆಯು ತಿಂದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದಲ್ಲ |

ಪನ್ನಿಗದೊಳಗಿದು ಕ್ರಯಕೆ ನಿಗದು ಇಂಥ || ೮ ||

ಸಂಕೇಸಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ರ್ರಮ ಪಡಿಸುವದಲ್ಲ |

ಸುತೆಯೊಳಗೆ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ ||

ಸಂತತ ಭಕ್ತರ ನಾಲಿಗೆ ಸವಿಗೊಂಬ |

ಕಾಂತ ಪುರುಂದರ ವಿರಲನ ನಾಮವೆಂಬ || ೯ ||

ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಭೈರವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಮಾವೃತ್ತಿ ತುಂಬಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನೆನಪು ತುಂಬಿ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯ ತುಂಬಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಚರಣ ಕಮಲದೊಳು ನೋಗದ ಬಂಡನುಂಬ ತುಂಬಿಯಾಗಿ ಹೇನು.

(೨) ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಪಾದಾಗಲೇ ಉದಯ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾಡ ಮರಹಾದಾಗಲೇ ಅಸ್ತಮಾನ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಪವೇ ಜೀವಾಳ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಪವೇ ಪ್ರಾಣ, ಕಾಣಾ ಸ್ವಾಹಿ. ಎನ್ನ ಕೃಪೆಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದುಂಡಿಗೆಯ ನೊತ್ತಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ವದನದಲ್ಲಿ ಪಡಸ್ಸರಿಯ ಬರೆಯಯ್ಯಾ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

(೩) ಚಕೋರಂಗೆ ಚಂದ್ರಮನ ಬಳಗಿನ ಚಿಂತೆ. ಕಮಲಾಂಬುಜಕೆ ಭಾನು
ವಿನ ಉದಯದ ಚಿಂತೆ. ಭ್ರಮರಂಗೆ ಪರಿಮಳದ ಬಂಡುಂಬ ಚಿಂತೆ. ಎನೆಗೆ ಕೂಡಲ
ಸಂಗಮ ದೇವರ ನೆನೆವುದೇ ಚಿಂತೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥವಾಸರ ಉಪದೇಶ
ವೇನೆಂದರೆ—

“ ಕಿಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿದ ಲೋಕ ಪಾವಕ |
ಸುಟ್ಟು ವಿಂಗಡಮಾಡುವಂತೆ ಘ |
ರದ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯೊಳಿಪ್ಪ ತುಡುಲ ಕದಗೆ ಕೆಗೆಮಂತೆ ||
ವಿರ್ರಲು ಎಂದೊಮ್ಮೆ ಮೈಮರೆ |
ದಟ್ಟನಾಸದಿ ಕರೆಯು ದುರಿತಗ |
ಕಟ್ಟುಳಿಯು ಬಿಡಿಸವನ ತನ್ನೊಳಗಿಟ್ಟು ಸಲಹುವನು || ”

ಪಾದಸೇವನ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಅಸುಗ್ರಹವು ನಮಗೆ ಬೇಕೋ ಅವರ ಕಾಲ
ನ್ನಾದರೂ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ದೇವರ ಅಸುಗ್ರಹವು ಬೇಕಾ
ದರೆ ನಾವು ದೇವರ ಪಾದವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ,
ಸ್ತರಣ- ಇವು ದೇವರಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವಾಗ ನಡೆಸತಕ್ಕವುಗಳು. ಪಾದ
ಸೇವನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ದೇವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತರಬೇಕಾಗಿರು
ತ್ತದೆ. ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾದವು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ
ವಾಯಿತೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ
ಯಾರಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾದದ ಸೇವೆಯು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ದೇವರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ
ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಈ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ದಾಸಬೋಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇ
ನೆಂದರೆ -

“ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಮನುಷ್ಯನು ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕ
ವಾಗಿ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಪಾದವನ್ನು ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸದ್ಗುರುವಿನ
ಹೊರತು ಸಂಸಾರದ ತಾಪದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ
ಸದ್ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯು ಅಗತ್ಯ. ಯಾವ ವಸ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಊಹೆಗೆ

ಕೂಡ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಮಾಡುವ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸೇವೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಚರಣಸೇವೆಯೇ ವಾದಸೇವನ.

ಅರ್ಚನ.

ವಾದಸೇವನವು ಏಕದೇಶದ ಉಪಚಾರವು. ಅದರ ಪೂರ್ಣತೆಯು ಅರ್ಚನದಿಂದ ಆಗುವದು. ಪೂಜೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯ ಗುರ್ತೆಂದು ಪರಾಶರರ ಮಕ್ಕಳಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಭಗವಾನ್ ನಾರದರು

“ ಪೂಜಾದಿಷ್ಯನುರಾಗ ಇತಿ ವಾರಾಚ್ಯಕಿ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಗಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿವರಣೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ-

‘ ಅರ್ಚನವೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಿಯಂತೆ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದು. ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ, ಸಾಧುಸಂತರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವದೂ, ಗೋವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವದೂ ಇವೂ ಅರ್ಚನವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲಗ್ರಾಮ, ಲಿಂಗ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದೂ ಅರ್ಚನವೆ. ಕುಲಧರ್ಮವನ್ನು ನಡೆಸುವದು, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು- ಇವೂ ಅರ್ಚನವೆ. ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾಡ್ಯ, ಸ್ನಾನ, ಪಕ್ಷ, ಗಂಧ, ಆಭರಣ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಆರತಿ, ನಮಸ್ಕಾರ- ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಜೈಭವದಿಂದ ಮಾಡುವದೂ ಅರ್ಚನ. ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವದು, ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವದು, ದೇವರ ಸ್ತುತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು- ಇವೂ ಅರ್ಚನದಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತ್ರಿಕರಣಪೂರೈಕವಾಗಿ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವದೇ ಅರ್ಚನಭಕ್ತಿ. ಹೊರಗೆ ಜೈಭವದಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೂ ಮಾನಸಪೂಜೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ

ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನೂ ಭೇದಾಚಾರದಿಂದ ಯಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಉದಾರತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗಾದರೂ ಏಕೆ ಬಡತನ?

ಅರ್ಚನಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪೃಥುರಾಜನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಬಮ್ಮಿಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸನಕ, ಸಂದನ-- ಪೊದಲಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಇಂಥ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಸಿಕ್ಕಲಾರದೆಂದು ಅವನು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಅವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾವಿರಕ್ತ ಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾದ ಅವರು ತಾವು ಆದನ್ನು ತಮ್ಮ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ತಮ್ಮದಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅವನಲ್ಲೆಯೇ ಇಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅವರ ಪೂಜೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ್ದು. ಅವನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣವೇನೆಂದರೆ ಪೃಥುರಾಜನು ಭಗವಂತನ ಅರ್ಚನರೂಪವಾಗಿ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ನೂರನೇದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೂ ಮುಗಿದರೆ ಪೃಥುರಾಜನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವನೆಂಬ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಆ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಕಡೆದ್ದಿತ್ತು. ಆಗ ಯತಿಗೃಹನರು ಕೋಪದಿಂದ ಆ ಯಜ್ಞವಿಘಾತಕನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನೇ ಹೋಮಮಾಡುವೆವೆಂದಾರಂಭಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಂದು ಪೃಥುವಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹೋಮ ಮಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೃಥುರಾಜನು ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನುಂಗಿಕೊಂಡು ನೂರನೇ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವಭೃತ ಸ್ನಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿ ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಕೃತಿ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣು ತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನಿಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪೃಥುವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಚನಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಣಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು

ತನ್ನ ದೋಷವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯು ನಿಜವಾದ ಪೂಜೆಯಾಗುವದು.

ವಂದನ.

“ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ವಿವರಿಸಿರುವ ಇದರ ಸ್ವರೂಪದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವೇನೆಂದರೆ—

“ ವಂದನವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ವಂದನವೆಂಬುವದಂತು ಸ್ಪಷ್ಟವೆ. ಆದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಕ್ತರಾದ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವದೂ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದೂ ವಂದನಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವದು. ಯಾವ ಯಾವ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ ಯಾವ ಯಾವ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಕಂಡರೂ ಭಕ್ತರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವೀರರು, ಯೋಗಿಗಳು ತಪಸ್ವಿಗಳು— ಇಂಥವರನ್ನೂ ವೇದಜ್ಞರು, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಪಂಡಿತರು, ಪುರಾಣಿಕರು, ಯಾಜ್ಞಿಕರು, ವೈದಿಕರು, ಪವಿತ್ರಜನರು— ಇಂಥವರನ್ನೂ ಯಾರನ್ನೂ ಕೂಡರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಗುಣ ವಿಶೇಷಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಕಾಣುವದೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸದ್ಗುಣವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿರುವದೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ನಮಸ್ಕಾರವೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ದೇವರಿಗೇ ಮುಟ್ಟುವವು. ನಮಸ್ಕಾರದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದರಿಂದ ಸತ್ಯಾತ್ಮರಾದ ಜನರ ಅನುಗ್ರಹವು ದೊರೆಯುವದು. ನಮಸ್ಕಾರವೆಂಬುದು ಒಂದು ಸುಲಭವಾಗಿರುವದು. ಒಬ್ಬ ಇಷ್ಟರಿಂದ ದೇವರು ಹೇಗೆ ಬಲಿಯುವನೆಂದರೆ ದೇವರ ಬಲಿವೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವ ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಿಶೇಷವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಅನನ್ಯಭಾವ. ಯಾರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿರುವುದಿಲ್ಲವು. ಆಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ನಿಜವಾದ ನಮಸ್ಕಾರ. ”

ಪೂಜೆಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮನಸ್ಸು ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕರಗಿಹೋಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ. ನಮಸ್ಕಾರದ ವಿನಯದಲ್ಲಿ ಭಗವತವು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

.. ಖಂ ವಾಯುಮಗ್ನಿಂ ಸಶಿಲಂ ಮಹೀಂ ಚ |

ದ್ಯೋತೀಂಸಿ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ದಿಶೋ ದ್ರುಮಾದೀನ್ ||

ಸರಿತ್ಸಮುದ್ರಾಂಃ ಪರೇಃ ರೋರು |

ಯತ್ಪಿಂಚ ಭೂತಂ ಪ್ರಣಮೇದನಸ್ಯ || "

ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ— “ ಪರಮಾತ್ಮನ ಶರೀರರೂಪವಾಗಿರುವಂಥ ಆಕಾಶ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ನೀರು, ಪೃಥ್ವಿ, ತೇಜೋಮಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಮರ ಪೊದಲಾದವು, ನದಿಗಳು, ಸಮುದ್ರಗಳು— ಇನ್ನೂ ಏನೇನಿವೆಯೋ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.”

ಈ ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ರೂರನ ಉದಾಹರಣೆ ಜೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅಕ್ರೂರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತನು. ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಂಪನು ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನೊಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಶ್ರೀಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನಲಾಭವಾಗುವ ಸುಯೋಗವು ತನಗೆ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ಮೈಯುಂಜಿ ಅಕ್ರೂರನು ರಥವನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ನಂದಗೋಕುಲದ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ನಾಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನವಾಗುವದೋ ಎಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪರಮಾತ್ಮಮಯವಾಗುತ್ತ ಬಂತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು. ನಂದಗೋಕುಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳು ನದಿಗಳು, ಬಂಡೆಗಳು— ಪೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವುಂಟಾಗಿರುವದೆಂದು ಅವನು ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಪದ್ಮ, ಯವ, ಅಂಕುಶ— ಪೊದಲಾದ ಸುಚಿಹ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಾಗಲಂತು ಅವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೇ

ದೊರೆತಂತಾಗಿ ಅವನು ಆ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊರಳಾಡಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾದಚಿಹ್ನದ ಮೇಲೆಯೂ ಹೊರಳುತ್ತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮರಗಿಡಗಳಿಗೂ ವಂದಿಸುತ್ತ ಗೋಕುಲವನ್ನು ಸೇರಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡಾಗಲಂತು ಸುಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಪರವಾತ್ಮನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟನು. ಈ ಬಗೆಯ ಅಕ್ರೂರನ ವಿನಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಗೋಕುಲದಿಂದ ಮಧುರಗೆ ಹೊರಟು ಬರುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ನ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿರಾಡ್ವ್ರಪದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಅಕ್ರೂರನ ಈ ಮದನೆಯನ್ನು ಶ್ರೀವಿಠೋಬಾ ಅಣ್ಣಾ ಪಂತರು ಬಂದು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಪರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ ಅಕ್ರೂರೋಹಮಪಿ ಪ್ರಸಂಗವಶೇನ ಛಾತಾ ಮಮ ಕ್ರೂರತಾ |

ಶ್ರೀಮದ್ಗೋಕುಲವಾಸಿನಾಂ ಭಗವತಃ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಪ್ರಾಣನಾಮ್ ||

ದೋಷೇಸ್ತಸ್ಯ ಹರಿರ್ಮಮೋಪರಿ ಪುನಾ ರುಷ್ಯಸ್ತು ನ ಸ್ಯಾದಿತಿ |

ಪ್ರಾಪ್ತಾರಂಕತಯಾ ಕ್ಷಮಾಪನಕೃತೇ ಶ್ರೀಕು ನವಂದೇ ಮುಹುಃ || ”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— “ ನನಗೆ ಅಕ್ರೂರನೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಆದರೂ ಈ ಪುಸಂಗದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಕ್ರೂರತೆಯೇ ಕಂಡುಬರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವರು. ಅವರನ್ನು ಅಗಲಿಸುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬರಬಾರದೆಂದು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವನ ಹಾಗೆ ಅಕ್ರೂರನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ”

ದಾಸ್ಯ.

ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—

“ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಜಿಡ್ಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುವದು ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿ. ದೇವಾಲಯದ ಶಿಥಿಲತೆಯನ್ನು ಸರಿ

ಪಡಿಸಬೇಕು; ಸಡಿಲವಾದ ಸರೋವರಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಮಾಡಬೇಕು; ಸುಲಭವಾಗಿ ಭರ್ಮಶಾಲೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕು; ಸಿಂಹಾಸನ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಮಂಚ-ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು; ಭಿತ್ತ, ಚಾಮರ, ಸೂರ್ಯವಾಸ, ಧ್ವಜ-ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅದರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು; ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ದಿವ್ಯವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಯತ್ನದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು; ಹೂವಿನ ತೋಟವನ್ನೂ ಫಲವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು; ಪಶುಶಾಲೆ, ವೈದ್ಯಶಾಲೆ ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಕ್ಕುಟವಾಗಿಟ್ಟಿರಬೇಕು; ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳು, ಪಾದ್ಮಫಲಗಳು-ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಷ್ಕಪಸ್ಥಿತರೀತಿಯಿಂದ ಇಡಬೇಕು; ಯಾವ ಕಾರ್ಯಭಾಗವನ್ನೂ ಮರೆಯಬಾರದು; ಜಯಂತಿ ವೊದಲಾದ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಕುಂಠದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು; ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಉಪಕರಣಗಳೆಲ್ಲ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಾಗದಂತೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು; ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿರಬೇಕು; ಇಷ್ಟೈಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಯೋಗವು ಹೊರಗೆ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ ಮಾನಸಪೂಜೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸೇವೆಗೂ ಇದೇ ನಿಯಮಗಳು.”

ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕುಗಳಾಗಿರುವವು. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡಬಹುದು. ರಾಮನ ಸಂಹಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದಾಗ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನೇಕ ಉಡುಗೆರೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲೇನೂ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾರುತಿಯು ತನಗೆ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಮಾರುತಿಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನುಗ್ರಹವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಯೇ ಬಹಳವಾಗಿರುವದೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಗೇ ಕಂಕಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತ ಮೇಲೆ ಮಾರುತಿಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅನೇಕ ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು

ನೇವೆಗೂ ತಾವು ತಾವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಮಾರುತೆಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಸಿಕ್ಕುಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೇವಾ ಸಕ್ತನಾದ ಮಾರುತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನು ಆಕಳಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಕಳಿಕೆಯು ತವೋಗುಣಹುಲಕ್ಷಣವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಜೋಗುಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವದಕ್ಕೋ ಏನೋ ಚಿಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಈಗಲೂ ಉಂಟು. ಮಾರುತಿಯು ಅದನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಸೀತಾಸಮೇತನಾಗಿ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಮಾರುತಿಯು ತನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದೆಂದು ತಾನೂ ಬಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಆಗ ಅವನನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಹೇಳಿದನು. ತನ್ನ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಗೇನುಗತಿಯೆಂದು ಮಾರುತಿಯು ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಿದನು. ಹೊರಗಿದ್ದು ಚಿಟಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಆ ಚಿಟಿಕೆಯು ಸದ್ದಾದಾಗಲೇ ತಾನು ಆಕಳಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಾರುತಿಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಾರುತಿಯು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತನು. ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ತಾನು ಚಿಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಆಕಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳುವದಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸು ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಯ ನಾಮಸ್ತುತೆಗಳೆರೇ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯೆಂದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಒಡನೆ ಅವನು “ ರಾಮ, ರಾಮ, ರಾಮ, ರಾಮ, ” ಎನ್ನುತ್ತ ನಾಮಸ್ತುತೆಗಳೆರೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಮವನ್ನೂ ಷ್ಠರಿಸುತ್ತಲೂ ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶವು ಒಂದೊಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಏರುತ್ತ ಬಂತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಗಣ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಚ್ಚರವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ರಾಮನಾಮವನ್ನೂ ಷ್ಠರಿಸುತ್ತ ಆ ಆವೇಶದಭರದಲ್ಲಿ ಮಾರುತಿಯು ತನಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಚಿಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದನು. ಮಾರುತಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಿಟಿಕೆಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಆಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಮಾಗ್ಧಾನವು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಅದ್ದರಿಂದ ರಾಮನಿಗೆ ಆಕಳಿಕೆಯಾರಂಭವಾಗಿ ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಬಿಡದೆ ನುಗ್ಗಿಬಂತು. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯು ಮುಚ್ಚುವದಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಉಸಿರು ಮೇಲ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಯು ತಲೆಕೆಳಗಾಗುವ ಹೊತ್ತೂ ಬಂತು. ಮಾತಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಆಗದಂತೆ ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿ ಆಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಸೀತೆಯು ಒಡನೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಮಾರುತಿಯನ್ನು ಕರೆದಳು. ಮಾರುತಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಲೇ ಒಳಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸೇವೆಯು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಸದ್ವಸ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಮಾರುತಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಮಾರುತಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟು ಮಹದನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೀತೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಾಗ ನಾಕ್ಷಾತ್ರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವಿಷಯಾಂತನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿರುವದೇ ನಿಜವಾದ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿ. ಸಾಧುಸಂತರಲ್ಲಿ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಬಹುಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಾಧುಗಳ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸೇವೆಯು ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಥವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬೇರೆಕಡೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವದೇ ಬಹಳ. ಅದೇ ಅವರ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪರೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವಿಂಡವಾದ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಯ್ಯೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇವರೂ ಮತ್ತು ಸಾಧುಗಳೂ ಪರೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಬಲ್ಲವರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ವಂದನವು ಆಗಾಗ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದು; ದಾಸ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸದಂತೆ ಇರುವದು. ಇದರಿಂದ ದೇವರ ಮನಸ್ಸು ಬಹುಬೇಗ ಕರಗುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗಿರುವದು. ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ವ್ರಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಮಜ್ಜಿಮ್ನನಃ ಫಲಮಿದಂ ಮಧುಕ್ಯೆ ಟಿಭಾರೆ ।

ಮತ್ಸ್ಯಾರ್ಥನೀಯ ಮದನುಗ್ರಹ ಏಷ ಏವ ||

ತದ್ವತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪರಿವಾರಕಭೃತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಃ ।

ಭೃತ್ಯಸ್ಯ ಭೃತ್ಯ ಇತಿ ಮಾಂ ಸ್ಮರತೋಕ್ತನಾಥ || ”

ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ದೇವ, ನಾನು ಈ ಸಲ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿ
ಕೊಳ್ಳುವುದಿದೊಂದೇ. ಏನೆಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೇವಕರ ಸೇವಕರ
ಸೇವಕರ ಸೇವಕರ ಸೇವಕರ ಸೇವಕರೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿ.

સચ્ચિ.

ದಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೂ ಪಾಸನಿಗೂ ಅಂತರವಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಅಂತರವನ್ನು ಕೂಡ ಕಡಿಯೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಿಳಿಸುವದೆಂದರೆ ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿ.

“ సమానతీలవ్య ససేషు సమ్యవ్య ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಶೀಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಖ್ಯವು ಕೂಡುವದು. ನಾವು ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಶೀಲವನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥ ವಿವರಣೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—

“ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು; ದೇವರಿಗೆ ಯಾವಂಥಾವದು ಪ್ರಿಯವೋ ಅನೇಕಾ ತನಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಬೇಕು; ಹೀಗಾಗಿ ದೇವರ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಂದಾಗಬೇಕು; ದೇವರ ಸಖ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ನೌಖ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು; ಸಂಸಾರವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವರ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ದೇವರಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗಬೇಕು; ದೇವರು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾಗಬೇಕು ”

“ ಯೇ ಯಥಾ ಮಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೆ ತಾಂಸ್ತುಘೈವ ಭಜಾಮ್ಯಹಮ್ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಭಕ್ತನ ಭಾವನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೇವರು ಅನುಗ್ರಹ
ವನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಮೊಘವು ಚಾತಕವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೂ

ಚಾತಕವು ಮೇಘದ ಮೇಲಿನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸದಂತೆಯೂ ಚಂದ್ರನು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೂ ಚಕ್ರೋರವು ಅವನಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ಬಿಡದಿರುವಂತೆಯೂ ಭಕ್ತನು ಭಗವಂತನ ಮೇಲಿನ ಮಮತ್ವವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇವರು ಹೇಗೋ ಸದ್ಗುರುವೂ ಹಾಗೆಯೇ.

ಉಳಿದ ಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಮನೋಗತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳುವ ಸಲಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೂನತೆಯೂ ದೂರವಾಗಿರುವದು. ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯನಾದವನು ಅರ್ಜುನ. ಭಾರತಯುದ್ಧದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಷಾದವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವೇ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿಡುವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯು ಬಹು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಆ ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ವಿರಾಡ್ರಪದರ್ಶನವು ಅವನಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ವಿವಸ್ವಾನನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಯೋಗವು ಈಗಲೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮುಖದಿಂದಲೇ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ

“ ಸ ವಿವಾಯಂ ಮಯಾ ತೇಽದ್ಯ ಯೋಗಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪುರಾತನಃ |

ಭಕ್ತೋಽಸಿ ಮೇ ಸಖಚೇತಿ ರಹಸ್ಯಂ ಹ್ಯೇತದುತ್ತಮಮ್ || ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ರಹಸ್ಯವಾದ ಯೋಗವನ್ನೇ ನೀನು ಭಕ್ತನೆಂದೂ ಸಖನೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಈಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆನೆಂದು ಆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಆತ್ಮನಿವೇದನ.

ಆತ್ಮನಿವೇದನಭಕ್ತಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ವಾಮನಾಚಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ಯಾಚಕನಾಗಿ ಬಂದ ಕಾಲ

ದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಲಿಯು ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದನಷ್ಟೆ. ವಾಮನನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಉಧ್ವಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಅಧೋಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಸ್ಥಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನದಾಗಿ ಶರೀರವೊಂದು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನು ಆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಕಥೆಯು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿದೆ. ಬಲಿಯು ಮಹಾಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ದೇವತೆಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಬಲಿಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದವರೂ ಅಡ್ಡಬಂದರೂ ಕೇಳದೆ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮನಿವೇದನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಆತ್ಮನಿವೇದನಭಕ್ತಿಯಿಂದಾದ ಪರಿಣಾಮವು ಲಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನೂ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸಮಾಸರಾಗಿದ್ದರು. ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಹಿಂದಿನ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿದ್ದನು. ಸಖ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಮುಂದಿನ ಆತ್ಮನಿವೇದನದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಯಿತೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮದಾ ವಿಷ್ಣು ಬಲಿಯ ಭಕ್ತಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿ ವಾತಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ದಾಸನಂತೆ ಬಲಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕಾಡುಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಆತ್ಮನಿವೇದನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಹೀಗೆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಆಳಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆತ್ಮನಿವೇದನಭಕ್ತಿಯ ವೇಗವು ಇಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾದದ್ದು. ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರ ವಿವರಣೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—

“ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು; ದೇವರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬೇಕು; ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೊರತು ತನಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು; ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಬಿಡಬೇಕು; ನಾನುನಾನೆಂಬಭವಾನವನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು; ಈ ಆತ್ಮನಿವೇದನಭಕ್ತಿಯಾಗದೆ. ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ.”

ಭಕ್ತಿಯ ಬೇರೆ ಬಗೆಗಳು.

ಭಕ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಾದ ಭಗವಾನ್ನಾರದರು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯೆಂದು ಮಾಡಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಸೂತ್ರವೇನೆಂದರೆ—

“ ಗುಣಮಹಾತ್ಮ್ಯಾ ಸಕ್ತಿರೂಪಾಸಕ್ತಿ ಪೂಜಾಸಕ್ತಿ ಸ್ಮರಣಾಸಕ್ತಿ
ದಾಸ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಸಖ್ಯಾಸಕ್ತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಕಾನ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಆತ್ಮನಿವೇ
ದನಾಸಕ್ತಿ ತನ್ಮಯತಾಸಕ್ತಿ ಪರಮವಿರಹಾಸಕ್ತಿ ರೂಪೈಕಧಾಪ್ಯೇ
ಕಾದರಥಾ ಭವತಿ.”

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಆಸಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಒಂದೇ ಆದರೂ ಗುಣಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ, ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಆಳುತನದ ಆಸಕ್ತಿ, ಗೆಳೆತನದ ಆಸಕ್ತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಆಸಕ್ತಿ, ಹೆಂಡತಿಯ ಆಸಕ್ತಿ, ತನ್ನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ, ತನ್ಮಯವಾಗುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಬಲವಾದ ಅಗಲುವಿಕೆಯ ಆಸಕ್ತಿ— ಎಂದು ಹನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿರುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗಗಳ ವಿಚಾರವು ನವವಿಧಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವವು. ಆದರೂ ಕೆಲವು ವಿಚಾರವಿಶೇಷಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುವವು. ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಬಗೆಗಳೂ ಆಸಕ್ತಿಯ ಭೇದಗಳೆಂದು ಸೂತ್ರದಿಂದಲೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮಹಾಕವಿಭವಭೂತಿಯ

“ ಏಕೋರಸಃ ಕರುಣ ಏವ ನಿಮಿತ್ತಭೇದಾ ||

ದ್ವಿನ್ನಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಗವಾಕ್ರಯತೇ ವಿವರ್ತಾನ್ ||

ಅವರ್ತಬುದ್ಬದತರಂಗಮಯಾನ್ವಿಕಾಡಾ |

ನ್ನದ್ವ್ಯೋ ಯಥಾ ಸಲಿಲಮೇವ ತು ತತ್ಸಮಗ್ರಮ್ ||”

ಎಂಬ ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತ್ರೆಯ ಶ್ಲೋಕದ ನೆನಪುಗೊಡುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಕರುಣೆಯೆಂಬುದೊಂದೇ ರಸವೆಂದೂ ಅದೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಿಮಿತ್ತಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ನೀರೆಂಬುದು ಸುಳಿ, ಗುಳ್ಳಿ, ತೆರೆ— ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ನೀರೇ ಆಗಿರುವಂತೆ

ಎಲ್ಲಾ ರಸಗಳೂ ಕರುಣಾರಸದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಂದೇ ಆಸಕ್ತಿಯು ಹನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿರುವದು.

ಮೊದಲನೇದು ಗುಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾಸಕ್ತಿ— ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳಿದರೂ ಜನರಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸು ನೆಡುವದು. ಈ ಗುಣಗಳು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ಮುಗಿಯುವಂಥವುಗಳಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಗುಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಭಾಗವತವು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ನಿವೃತ್ತತ್ವೈರಪಗೀಯಮಾನಾ |

ದ್ವೈವಾಪಧಾಚ್ಛೋತೃಮನೋಭಿರಾವಾತ್ ||

ಕ ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಗುಣಾನುವಾದಾ |

ತ್ವಮನ್ಯರದ್ವೈತ ವಿನಾ ಪಶುಘಾತ್ ||”

ಎಂದರೆ— “ ಆಶೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟವರು ಕೂಡ ಯಾವಾಗಲೂ ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂಥವುಗಳಾಗಿಯೂ ಸಂಸಾರರೋಗಕ್ಕೆ ಔಷಧವಾಗಿಯೂ ಕೇಳುವವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆಯುವಂಥವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕಟುಕನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರು ಬಲ್ಲೆನೆನ್ನುವರು?

ಎರಡನೇದು ರೂಪಾಸಕ್ತಿ— ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವುರಾಣದಲ್ಲಿ

“ ಇಬ್ಭಾಗ್ಯುಹೀತಾಭಿಮತೋರುದೇಹಃ |

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡುವನು. ಅಂಥ ಯಾವದಾದರೂ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಡುವ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ರೂಪಾಸಕ್ತಿ. ಈ ರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ

“ ಸಂಕ್ಷೋಭಮಕ್ಷರಜುಷಾಮಪಿ ಜಿತ್ತತನ್ನೋಃ ||

ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಶರೀರವೂ

ಪರವಶವಾಗುವವೆಂದರ್ಥ. ಸಾಧಕನಾದವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೈವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆಯವರಿಗಿನ ರೂಪವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮೂರನೇದು ಪೂಜಾಸಕ್ತಿ:— ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ರೂಪವನ್ನು ಆನನ ವಾದ್ಯ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಸ್ನಾನ, ವಸ್ತ್ರ, ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಸೈವೇದ್ಯ ವೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವದು.

ನಾಲ್ಕನೇದು ಸ್ಮರಣಾಸಕ್ತಿ:— ಶರೀರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೂಜಿಗೆ ತಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸ್ಮರಣೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು ಏಕೆಂದರೆ ಶರೀರದ ಕೆಲಸವು ಎಷ್ಟೋ ಮೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಟ್ಟು ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವದು ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುವದು.

“ದರ್ಶನಾಂತಿ ದಾಪಾನಿ ದುಷ್ಪಚಿತ್ತೈರಪಿ ಸ್ಮೃತಃ ”

ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿ ಇದೆ. ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹರಿಯ ಅವರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವೆಂದರ್ಥ. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸ್ಮೃತಿಯು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ—

“ಅನಿಶ್ಚಯಾಪಿ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಠಃ ದಹತ್ಸೇವ ಹಿ ಪಾವಕಃ ”

ಎಂದಿದೆ. ಎಂದರೆ ತಿಳಿಯದೆ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಬಿಂಕಿಯು ಸುಟ್ಟೇಸುಡ ವದೆಂದರ್ಥ. ಬಿಂಕಿಯನ್ನು ಬೀಕಾಗಿಯೇ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಬೀಕಲ್ಲದೆ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಸುಡುವದೇ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲವೇ? ಬಿಂಕಿಯು ತೊರು ಒಂದು ದಾ ಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಚರ್ಮವು ದಹಿಸುವಾಗಿದ್ದು ಅಂಗಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದವನು ಅದರ ಸುಡುವ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆದರೂ ತೋರದಿರುವಂತೆ ಬಹುಪಾಪಿಯ ದವನು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾಪವು ಹೋದರೂ ಬೇಗನೆ ಅದರ ಫಲವು ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೋ ತೆಂಗಿನ ಗುಂಟಿನಲ್ಲಿಯೋ ಇಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿ ಒಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಧಗಧಗನೆ ಉರಿಯುವಂತೆ ಎಂಥ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನೆಂದರೆ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಾರಿಹೋಗುವವು.

ಐದನೇದು ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿ:— ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಬಯಸುವ ದಾಸ್ಯವು ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ದೇವರಿಗಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ದುಡಿದು ಏನನ್ನೂ ಬಯಸದಿದ್ದರೆ ದೇವರು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಆಳಿಗೆ ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಲೇ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದನ್ನು ನಾವು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ತನಗೇನೂ ಬೇಡನೆಂಬ ಪೈರಾಗ್ಯವು ನನಗೆಲ್ಲವೂ ಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿ ತೋರುವದು. 'ಅಳಾಗಬಲ್ಲವನು ಅರಸಾಗಬಲ್ಲನು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು.

ಆರನೇದು ಸಖ್ಯಾಸಕ್ತಿ:— ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನಮ್ಮ ಆಟದ ಗೆಳೆಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಗೆಳೆಯನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಮ್ಮತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆವೋ ಹಾಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದು.

ಏಳನೇದು ವಾತ್ಸಲ್ಯಾಸಕ್ತಿ:— ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಮುದ್ದುಬೀರುವ ಹಸುಗೂನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅತನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೇಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸುವದು ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಕ್ತಿಯು. ದೇವರು ಸ್ವಶಕ್ತನೆಂಬ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ಬಂದಿದ್ದುಮೈ ಭಯವುಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಆ ಭಯೋತ್ಪಾದಕಶಕ್ತಿಮತ್ತೈವನ್ನು ಮರೆಸುವದಕ್ಕೆ ಈ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಕ್ತಿಯು ಒಳ್ಳೇ ಸಾಧನ. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮವಿಶೇಷದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗಾಗುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ದಿಕ್ಕುದರ್ಶನ ಮಾಡುವವು—

“ ಮಡಿಯುಂಮೊಡಂ ಬಿಡದೆ ಧೂಲಿ ಸೇರುತಿ |

ಮೃಡಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಾರೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ಸುಖಂ ||

ಮಡಿಯಾದ ವಕ್ರದ ಬಿಡಂಗ ಮಾರುತಿ |

ಮೃಡಿಯಾದ ನೌಖ್ಯಮೆನಕುಂ ಮನಕ್ಕೆ ತಾಂ ||

ಇಟ್ಟ ವಸ್ತುಕುಲಮಿಟ್ಟ ತಾಡದೊಳ್ |
 ನಟ್ಟನಿರ್ದು ಸುಖಮೊಯವೆಂದಿಗುಂ ||
 ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳದ ದಿಟ್ಟಸುತ್ತ ಚೆ |
 ಲಿಟ್ಟ ಸೌಖ್ಯಕೆಣಿಯಿಲ್ಲವೆಂದಿಗುಂ ||
 ಸರಿಗಮಪದಮಂ ಸುಕಂಠದಿಂ ತಾಂ |
 ಸರಿ, ಸರಿ, ರಮ್ಯವಿದೆಂದೆನಕ್ಕೆ ಹಾಡಲ್ ||
 ಸರಿವ ಶಿರುವ ರೋದನಕ್ಕಡೆತುಂ |
 ಸರಿಯೆನೆ ತೋರದು ತೋಕದಲ್ಲ ನೋಡಲ್ ||”

ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಭಗವಂತನ ಕಡೆಗೆ ಇಟ್ಟರೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಕ್ತಿಯಾಗುವದು. ಪರವಾತ್ಮನು ಮಗುವಾಗಿ ಗೋಪ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರಲೀಲೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಗೀತಾವಲಿಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದವು ಹಾಡುವದು.

ರಾಗ — ಕಮಾಚು. ರೂಪಕತಾಳ.

ಇದು ಚಿತ್ರವೇ ಸರಿ | ಮಧುರೇಶ ಶ್ರೀಹರಿ- || ಪ ||
 ವರಯತಿಗಳು ನಿನ್ನ ಹಿಡಿಯ | ಲರಿಯದಿರುತಿರೆ ||
 ಒರಳ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದ | ಪರಿಯ ನೋಡಲು || ೧ ||
 ನೋಡೆ ಶಬ್ದಮೂಲ ನೀನು | ನಾಡ ಗೊಲ್ಲರಾ ||
 ಹಾಡಿಗೆ ಮೈ ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದ | ಪಾಡ ನೋಡಲು || ೨ ||
 ಕೂದಲೆಳೆಯೊಳಬ್ಬಿ ಇರಲು | ಯಾದವನಾಗಿ ||
 ಕಾದ ಬೊಗಸೆ ನೀರ ಸ್ನಾನ | ಗೆಯ್ದ ರೀತಿಯು || ೩ ||
 ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದ ನೀನು | ಗೊಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣಳಾ ||
 ಸೊಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾತ ಕಲಿತ | ಫುಲ್ಲನೆಯನನೆ || ೪ ||
 ಧರಣಿಗೆ ಆಧಾರನಾಗಿ | ತರುಣಿಯರುಗಳ ||
 ಬೆರಳ ಹಿಡಿದು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ | ಇರಿಸುತಿರುವದು || ೫ ||
 ನೆಲವೆ ಬಸರೊಳಗಿರಲೈ | ಒಲಿದು ಗೊಲ್ಲರಾ ||
 ಲಲನೆಯರ ಕೂಡೆಯೊಳಗಿ | ಮಲಗುತಿರುವದು || ೬ ||

ತೀರ್ಥ ಜಡ್ವಾಸನಾಗಿ | ಬಲದ ಮೋಹವ ||

ತಳದ ಬಾಲನಂತೆ ಲಳಿತ | ಮೊಲೆಯ ಕುಡಿವುದು || ೭ ||

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಯ್ಯೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಎಂಟನೇದು ಕಾಂತಾಸಕ್ತಿ:—ಇದು ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಪ್ರೇಮ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇಮವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಶೃಂಗಾರರಸಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಲ್ಪನಾಕಥೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಇರುವ ಜನರ ಬಲವೇ ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿರುವದು. ಕಾಂತಾಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪತ್ನಿಯರು; ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪತಿಯು. ಹೀಗೆಂದು ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರೂ ಹೆಂಗಸರಂತೆಯೇ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶೃಂಗಾರಪ್ರಿಯರಾಗಿ ಭೈರೃ, ಸಾಹಸ-ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುರಿಟ್ಟು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಗಂಡಸರೇ ಆಗಿದ್ದು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಾಗಬೇಕು. ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯು ಪ್ರಿಯನಾದ ಗಂಡನನ್ನು ಆದರಿಸುವಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಂಬತ್ತನೇದು ಆತ್ಮನಿವೇದನಾಸಕ್ತಿ:— ಇದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುವನು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಹೊರತು ತನ್ನಿಂದ ಏನೂ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲ ಭಾರವನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವನು.

ಹತ್ತನೇದು ತನ್ಮಯಾಸಕ್ತಿ:—ಪರಮಾತ್ಮವಿಷಯವಾದ ಸ್ಮರಣೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮರೆಯುವದು ತನ್ಮಯಾಸಕ್ತಿ. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವು ಗುರಿಯಿಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಆ ವಸ್ತುವಿನೊಳಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ತಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬಿರಿಯಬೇಕು.

ಹನ್ನೊಂದನೇದು ಪರಮವಿರಹಾಸಕ್ತಿ:—ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತನ್ಮಯಾಸಕ್ತಿಯೇ ಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಆದರೂ

ಭಗವಾನ್ನಾರದರು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದು ಕೇವಲ ಆ ತನ್ಮಯತೆಯ ಉಜ್ಜ್ವಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸತಿಪತಿಯರು ತನ್ಮಯತೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಪರವಶರಾಗಿರುವುದು ಸಹಜವು. ಆದರೆ ಆ ತನ್ಮಯತೆಯ ಪ್ರೇಮ ವೆಂಬ ಸುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಪರಮವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯು ಬಳ್ಳೇ ಬರೆಗಳಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಸತಿ ಪತಿಯರ ಪ್ರೇಮದ ಬೆಲೆಯು ಅವರ ವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಮೇಲಿನ ಸೀತೆಯ ಪ್ರೇಮವು ಆಕೆಯ ಲಂಕಾವಾಸಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವದು. ನಳನ ಮೇಲಿದ್ದ ದಮಯಂತಿಯ ಪ್ರೇಮವು ಆಕೆಯು ನಳನನ್ನಗಲಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಸ್ವೀಯರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೋರಿದಂತೆ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿ ಕಾಲಿದಾಸನ ಮೇಘದೂತದ ಸಾಯಕನಾದ ಯಕ್ಷನಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಕವಿ ಭವಭೂತಿಯ ಉತ್ತರರಾಮ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಾಯಕನಾದ ವಿಕ್ರಮನಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಹೊರಬಿದ್ದಿರುವದು. ಯಕ್ಷನು ಮೇಘವನ್ನು ಜಡನೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ವಿಕ್ರಮನಂತು ಉರ್ದಶಿಯ ಹಂಬಲಿನಿಂದ ನವಿಲು, ಕೋಗಿಲೆ, ಹಂಸ, ಚಕ್ರವಾಕ, ಭ್ರಮರ, ಅನೆ, ಪರ್ವತ. ಸದಿ, ಸಾರಂಗ- ಇವುಗಳ ಸಂಗಡ ಕೂಡ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಪಲ್ಲಿಟವು ಅವರ ಪ್ರೇಮದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುವದು. ಈ ಬಗೆಯ ಪರಮವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ

“ಯಥಾ ವ್ರಜಗೋಪಿಕಾನಾಮ್”

ಎಂಬ ನಾರದಭಕ್ತಿಸೂತ್ರದಂತೆ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೆಸರುಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರೇಮವು ಕಾಮುಕತೆಯ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವದು ಅವಿಚಾರವಮಣೀಯವಾದ ಮಾತು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಏಳು ತುಂಬಿ ಎಂಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಂಥ ಹಸುಗೂಸಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಮುಕತೆ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು? ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಗೋಪಿಯರು ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರೆದುರಿಗೇ ಹೇಗೆ ಮನೆ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು? ಅದೂ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುವದು

ಹೇಗೆ ಬಪ್ಪೀತು? ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಗೋಪಿಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿತ್ತೆಂಬದಕ್ಕೆ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ—

“ ನ ಖಲು ಗೋಪಿಕಾನಂದಸೋ ಭವಾ |

ನಖಲದೇಹಿನಾಮಂತರಾತ್ಮದೈಕ್ ||

ವಿನಯಸೂರ್ಯೋ ವಶ್ಯಗುಪ್ತಯೇ |

ಸಖ ಉದೇಯವಾನ್ಸಾತ್ಮತಾಂ ಪತೇ ||”

ಅರ್ಥ— ಎಲೈ ಗೆಳೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ನೀನು ಗೋಪಿಯ ಮಗನಂತು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜೀವರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಳಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯೇ ನೀನು. ಪ್ರಸಂಚಿಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕೈಂದೇ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನೀನು ಸಾತ್ವತರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

“ ವಿರಹಿತಾಭಯಂ ವೃಷ್ಟಿಧುರ್ಮ ತೇ |

ರರಣಪ್ರಿಯಾಪಾಂ ಸಂಸೃತೇರ್ಭಯಾತ್ ||

ಕರಸರೋರುಹಂ ಕಾಂತ ಕಾಮದಂ |

ಶಿರಸಿ ಧೇಹಿ ನಃ ಶ್ರೀಕರಗ್ರಹಮ್ ||”

ಅರ್ಥ— ಎಲೈ ವೃಷ್ಟಿಕುಲ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ ಸಂಸಾರದ ಭಯದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಶರಣು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ಬೀಡಿದಿವ್ಯಾಧವನ್ನು ಕೊಡುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ನಿನ್ನ ಅಭಯಹಸ್ತವನ್ನು ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡುವವನಾಗು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಈ ಭಕ್ತಿಯ ಆಳವು ತಿಳಿಯದು. ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ತುಚ್ಛವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕೋಡಿಯನ್ನು ಹರಿಸುವವರು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿರುವರು. ಆದರೆ ‘ಪರಮಾತ್ಮನ ವಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!’ ಎಂದು ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರನ್ನಾದರೂ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಇಳಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಎಲ್ಲಿರುವರು? ಅವರೆಲ್ಲರವರೋ ಅದೇ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ. ಆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕೋಡಿ ಹರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಪರಮವಿರಹಾಸಕ್ತಿಯೇ ಕಾಲುವೆ.

ಈ ಪ್ರೇಮಭಾವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರ ಮಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೇ ಉದ್ಗಾರಗಳೂ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿವೆ! ನೋಡಿರಿ—

(೧) ಅರಿಸಿನವ ಮಿಂದು, ಹೊಂದುದುಗೆಯನೆ ಶೋಷಿ. ಪುರುಷ ಬಾರಾ ಪುಷ್ಕರತ್ನವೇ ನೀ ಬಾ. ನಿನ್ನ ಬರವೆನ್ನ ಸುವಿನ ಒರವಾದುದೇಗ ಬಾರಾ, ಬಾರಾ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಬಂದಾನೆಂದು ಬಟ್ಟೆಗಳ ನೋಡಿ ನಾ ಬಾಯಾರುಕಿದೇ.

(೨) ಕಳವಳದ ಮನವು ತರಿ ಕೆಳಗಾಯಿತವ್ಯಾ. ಸುಳಿದು ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಉರಿಯಾಯಿತವ್ಯಾ. ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಿಸಿಲಾಯಿತವ್ಯಾ ಕೆಳದಿ. ಹೊಳಲ ಸುಂಕಿಗನಂತೆ ತೊಳಲು ಕ್ಷಿದ್ಧವವ್ಯಾ. ತಿಳುಯ ಬುದ್ಧಿಯ, ಹೇಳಿ ಕರತಾರೆತಿಗವ್ಯಾ, ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಗೆ ಮುನಿಸವ್ಯಾ.

(೩) ಮನವ ಮಂಚವ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ತದಿ ಪವಡಿಸುವೆ, ಬಾರಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಶಿವ ಲಿಂಗವೇ ಬಾರಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನೇ ಬಾರಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವನೇ ಬಾರಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗದೊಳಿರು ಬಾರಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಬಹಿರಂಗದೊಳಿರು ಬಾರಯ್ಯಾ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂದು ಕರೆವೆನು ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಾ.

(೪) ಚಿಲಿಮಿಲಿ ಎಂದೋದುವ ಗಿಳಿಗಿಳಿರಾ, ನೀವು ಕಾಣೆರೇ, ನೀವು ಕಾಣೆರೇ? ಕೋಳನ ತಡೆಯಲಾದುವ ಹಂಸೆಗಿಳಿರಾ, ನೀವು ಕಾಣೆರೇ, ನೀವು ಕಾಣೆರೇ? ಸರಪೆತ್ತಿಪಾಡುವ ಕೋಕಿಲೆಗಿಳಿರಾ, ನೀವು ಕಾಣೆರೇ, ನೀವು ಕಾಣೆರೇ? ಗಿರಿಗದ್ಯರಗಳೊಳಗಾದುವ ನವಿಲು ಗಳಿರಾ, ನೀವು ಕಾಣೆರೇ? ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂಬುದ ಬಲ್ಲೆರೇ, ನೀವು ಹೇಳಿರ.

ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶ.

ಭಕ್ತಿಯು ಮೆಯ್ಯುಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ದೇಹಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದಂ ತಾಗಿ ಸರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆಯಾಗುವದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿದುರನ ಹೆಂಡತಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ವಿದುರನ ಹೆಂಡತಿಯು ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ಬಂದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ವಿದುರನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದ ಭರದಲ್ಲಿ ದೇಹಭಾಸವೇ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಆಗ ಆಕೆ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರಲೇ ಎದ್ದು ಒಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಕೂಡಿಸಿ ಒಳಗಣಿಂದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಂದು ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಿದು ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿಸಾಟು ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನೇ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿ

ದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಗಣಿಂದ ವಿದುರನು ಬಂದನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಹೊದಿಸಿದ್ದನು. ಆಕೆಗೆ ಯಾವದರ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರೇಮದ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಮುಂದು ತೋರದೆ ಆಕೆ ಅವನಿಗೆ ಬಾಳೆಯ ಸಿಪ್ಪೆಗಳನ್ನೇ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ವಿದುರನು ಆಕೆಯನ್ನು ಗದರಿಸಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನಿಸ ಹೇಳಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದನು. ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಒಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ನೆಮಲಿ ಅದು ಹಿಂದಿನದರಷ್ಟು ಸವಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಗುಳಿಟ್ಟನು. ಪೊದಲು ಆಕೆ ತಿನ್ನಿಸಿದ್ದು ಸಿಪ್ಪೆಯಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಪ್ರೇಮಾವೇಶದ ರಸವು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿಡುವಾಗ ಆ ಆವೇಶವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಸವಿ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವರ್ತಕನ ಉದಾಹರಣೆಯೂ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನಿದ್ದನು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ 'ತೇರಾ , ಎಂಬ ಒಂದು ಮಾತಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹದಿಮೂರೆಂದು ಒಂದರ್ಥ ; ನಿನ್ನವನೆಂದು ಇನ್ನೊಂದರ್ಥ. ಆ ವರ್ತಕನು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಅಳಿಯುವಾಗ ಹನ್ನೆರಡರವರೆಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳಿದು ಹದಿಮೂರನೆಯದಕ್ಕೆ 'ತೇರಾ , ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅರಿವು ಹಾರಿಹೋಗಿ 'ನಾನು ನಿನ್ನವ'ನೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವನೆಯೇ ಮೆಯ್ದುಂಜಿಕೊಂಡು ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದಳತೆಗೂ 'ತೇರಾ , ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನಂತೆ. ಹೀಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ನೆನಪಾದ ಕೂಡಲೆ ದೇಹಭಾವವು ಅಳಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಭಕ್ತಿಯ ಬಹಿರಂಗಚಿಹ್ನೆ.

ಒಳಗೆ ಮೆಯ್ದೊಡಿದ ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶವು ಹೊರಗೆ ಕೂಡ ತೋರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಭಗವಾನ್ ನಾರದರು—

“ ಕಂತಾವರೋಧರೋಮಾಂಬಾಶ್ರುಭಿಃ ಪರಸ್ವರಂ ಲಪಮಾನಾಃ ಪಾವಯಂತಿ
ಕುಲಾನಿ ಪೃಥಿವೀಂ ಚ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ-ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಂಪುಳಿಯಾಗಿ ಸಂತೋಷದ ಕಂಬನಿಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರೊಡನೆೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಲಗಳನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡುವರು. ಇದೇ ಆರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಗವತಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರಗಳೇನೆಂದರೆ-

(೧) ಚಕ್ರವಾಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡ ಅವತಾರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಅ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಕಳೆಗೊಂಡ ನಾಮಗಳನ್ನೂ ಹಾಡುಗಳಾಗಿ ಹಾಡುವಾಗ ಭಕ್ತನು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಯಾವದರ ಸೆಳೆತಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಬೀವನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವನು. (೧೧-೨-೩೯)

(೨) ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮವನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತ ಪ್ರೇಮಾವೇಶವುಳ್ಳವನಾದವನು ಇವನೊಬ್ಬ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪುರುಷನೆನ್ನುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುವನು, ಅಳುವನು, ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವನು, ಹಾಡುವನು ಮತ್ತು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಕುಣಿಯುವನು! (೧೧-೨-೪೦)

(೩) ರೋಮಾಂಡೆಗಳುಂಟಾಗದೆ, ಮನಸ್ಸು ಕರಗದೆ, ಆನಂದಾಶ್ರುಯಗಳ ಕೋಡಿ ಇಡದೆ ಇರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಶುದ್ಧಿಯಾದೀತು! (೧೧-೧೪-೨೩)

ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಗೀತಾವಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಉದ್ಗಾರವೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ— ಸುರಟಿ ಮಿಶ್ರಭಾಪು.

ಎಂದಿಗೆ ನಾನೀಸುಖವನುಭವಿಸುವೆನೊ ||ಪ||

ಇಂದುವ ಮಾರಿನಿದ | ಇಂದಿರೆಯರಸನ |

ಸುಂದರವದನವನಾ | ನಂದದಿ ನೋಡುತಿರುತ ||ಅ. ಪ.||

ಪರಿಯನು ಪೂಜಿಸುತ | ಪರಿಸಗಿ ವಿಧದಿ ||

ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳ | ಮರೆಯುತ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೆ |

ಇಂತಲಿ ಆ ಶ್ರೀಪರಿಗೆ | ಶರಣೆನುತಿರುತಿರುತ || ೧ ||

ದೇವನ ಚರಿತೆಯ | ಕೇಳುತ ಕೇಳುತ ||

ಅವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿ | ಭಾವದಿ ಮೆಯ್ಯಮರೆತು |

ಪಾವನರೂಪಾಭಿಯೊಳು | ಅವಗ ಮೂಳುಗಿರುತ || ೨ ||

ನಾಮವ ಕೀರ್ತಿಸುತ | ಪ್ರೇಮದ ಭರದಿ ||

ರೋಮವು ಹುರಿಯೇರೆ | ಸೇಮದಿ ಬೆವರಿರೆ |

ಆ ಮಹಿಮೆಯು ಮೂವಿದ | ಸೀಮೆಯನಾವರಿಸಿರೆ || ೩ ||

ದದದದ ಸುರಿಸುತ | ಕುಡಿತೆಯ ಕಣ್ಣು ನೀರ ||

ಗಡಗದ ನದುಗುತ | ನುಡಿಯೊಳು ತೊಡುಳುತ |

ಸಡಗವದಿ ವ್ಯದಸಖನ | ಅದಿಯನು ಹಿಡಿದಿರುತ || ೪ ||

ಅದುದನಲ್ಲ ನನು | ಮಾವಗೊಪ್ಪಿಸಿ ||

ಭೂಭವನಾದಾತನ | ವಾದವ ಮರೆಯದೆ |

ಅದರದಿದ ಒಟ್ಟು | ಸೋದವ ಸೋಡುತಿರುತ || ೫ ||

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ-

(೧) ಅಡಗಡಿಗೆ ಲಿಂಗವನಡೆಯಿಡೂ, ಕುಂಗಲು ಕವಿಗೋಡಿವಂದವಯ್ಯಾ. ಎನ್ನಶ್ರುಜಲಂಗಳು ಅಲಿಗಲ್ಲ ರೂಪನಂತೆ. ತನು ಪುಳುಕಿತವಾಗೆ ಅರಗಿನ ಪುಕ್ಕಳಿ ಯಂತೆ. ಬೆವರು ಬಿಂದುಗಳಲ್ಲ ಭಕ್ತಿರಸದ್ರವವಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಮನ ಒಲಿದು ಸೆರೆವ ಭರವನಾಸೇಸೆಂಬಿನಯ್ಯಾ?

(೨) ಮನಮನ ಬಿರಿಸಿದಲ್ಲಿ ತನು ಕರಗದಿದ್ದರೆ, ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿ ಪುಳುಕಂ ಗಳು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮದಿದ್ದರೆ, ಕುಂಗಳಶ್ರುಜಲಂಗಳು ಸುರಿಯದಿದ್ದರೆ, ನುಡಿವಲ್ಲಿ ಗದ್ದದಂಗಳು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮದಿದ್ದರೆ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಭಕ್ತಿಗಿರೇ ಚಿಹ್ನೆ, ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಅನು ದುಃಖಕ ಕಾಣೆರೇ

ಎಂದು ಒಳಗೆ ಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ವಾಗಿ ತುಂಬುವದೊ ಅಂದು ಅದು ಹೊರಗೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತುಳುಕುವದು. ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರೆ ಚಿಹ್ನವಾದ ಅಪೇಶವು ತುಂಬಿತುಳುಕಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಮಹಾಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ಚೈತನ್ಯನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಅನಂದಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ದುಃಖವನ್ನುಂಟು

ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ದುಃಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಬವ್ಬೊಮ್ಮೆ ನಗುತ್ತ, ಬವ್ಬೊಮ್ಮೆ ಅಳುತ್ತ, ಬವ್ಬೊಮ್ಮೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ, ಬವ್ಬೊಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ, ಬವ್ಬೊಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಡುತ್ತ, ಬವ್ಬೊಮ್ಮೆ ಬಿರಗಾಗುತ್ತ, ಬವ್ಬೊಮ್ಮೆ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುತ್ತ, ರೋಮಾಂಚಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ, ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಗದ್ದದಸ್ವರದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಮರೆಯುತ್ತ, ಪ್ರೇಮಾತಶಯದಿಂದ ತನ್ನಯನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಭಜನೆಗೆ ನಿಂತನೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವನಿಗೆ ಹೊತ್ತೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣ.

ಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತವು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ--

(೧) ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ಆತ್ಮನಿರುವನೆಂದೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವೆಂದೂ ಯಾವನು ತಿಳಿಯುವನೋ ಅವನು ಉತ್ತಮನು. (೧೧-೨-೪೫)

(೨) ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ವೈತ್ಯಯನ್ನೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯನ್ನೂ ಹಗೆತನವುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು ಮಧ್ಯಮನು. (೧೧-೨-೪೬)

(೩) ಭಗವಂತನ ಮೂರ್ತಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರನ್ನು ಆದರಿಸದೆ ಇರುವವನು ಪ್ರಾಕೃತನು. (೧೧-೨-೪೭)

(೪) ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಭೋಗ್ಯವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಅದರಿಂದ ಯಾವನು ಹರ್ಷವನ್ನೂ ವಿಷಾದವನ್ನೂ ಪಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಇದೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯೆಯೆಂದು ಯಾವನು ನೋಡುವನೋ ಅವನು ಭಾಗವತೋತ್ತಮನು. (೧೧-೨-೪೮)

(೫) ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯವ್ರಾಣಮನೋಬುದ್ಧಿಗಳ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ಹಸಿವು, ಭಯ-ಮೊದಲಾದ

ಸಂಸಾರ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಯಾವನು ಮೋಹವನ್ನು ಸದೆಯ ವದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಭಾಗವತೋತ್ತಮನು. (೧೧-೨-೪೯)

(೬) ಯಾವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮಕರ್ಮಗಳ ಜೀಜಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗೊಡದೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿರುವನೋ ಅವನು ಭಾಗವತೋತ್ತಮನು. (೧೧-೨-೫೦)

(೭) ಯಾವನಿಗೆ ತನ್ನ ಜನ್ಮದ, ಕರ್ಮದ, ಮರ್ಣದ, ಆಶ್ರಮದ, ಮತ್ತು ಜಾತಿಯ ದುರಭಿಮಾನವು ತಲೆಗೆರೆಯದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಹರಿಪ್ರಿಯನು. (೧೧-೨-೫೧)

(೮) ಯಾರಿಗೆ ಹಣದಲ್ಲ ನನ್ನದು ಬೇರೆ, ಪರದದು, ಬೇರೆ-ಎಂದೂ ಆತ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಬೇರೆ, ಪರದದು ಬೇರೆ-ಎಂದೂ ಭೇದಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿ ಶಾಂತತೆಯು ಬಂದಿರುವದೋ ಅವನು ಭಾಗವತೋತ್ತಮನು. (೧೧-೨-೫೨)

(೯) ಮೂರುಲೋಕದ ಸೈಭವವೂ ತನಗೆ ಬಲಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕದೆ ದೇವಾಧಿದೇವರಿಂದ ಕೂಡ ಹುಡುಕಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಂಥ ಭಗವತ್ಪದಾರವಿಂದದ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಬಂದು ಕ್ಷಣಾರ್ಧವೂ ಕೂಡ ಬಿಡದೆ ಇರುವವನು ಸೈನ್ಯಪ್ರೇಷಣನು. (೧೧-೨-೫೩)

ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—
ಯಾರೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆಯೂ ಹಗೆತನವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನೂ ಕರುಣೆಯನ್ನೂ ತೋರುತ್ತ, ನಾನು ನನ್ನದೆಂಬದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಕೆಯುತ್ತು, ಕ್ಷಮಾವಂತನಾಗಿ, (೧೨-೧೩)

(೨) ಯಾವಾಗಲೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮತ್ವದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವವನಾಗಿ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಮನೋಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಭಕ್ತನೇ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನು (೧೨-೧೪)

(೩) ಜನರನ್ನು ತಳಮಳಗೊಳಿಸದೆ, ತಾನು ತಳಮಳಗೊಳ್ಳದೆ, ಹರ್ಷ, ಸಿಟ್ಟು, ಭಯ, ತಳಮಳ-ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡದವನೇ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನು. (೧೨-೧೫)

(೪) ಅವೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗದೆ, ಶುಚಿಯಾಗಿ, ದಕ್ಷನಾಗಿ, ಯಾವದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸದೆ, ಯಾವದರಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ, ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಇರುವ ಭಕ್ತನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನು. (೧೨-೧೬)

(೫) ಯಾವನು ಯಾವದರಿಂದಲೂ ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬದೆ, ಯಾವದರ ಮೇಲೆಯೂ ಹಗೆತನವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಯಾವದಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಡದೆ, ಯಾವದಕ್ಕೂ ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆಯದೆ, ಶುಭಾಶುಭ ಫಲಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ ಇರುವನೋ ಅಂಥ ಭಕ್ತನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನು. (೧೨-೧೭)

(೬) ಶತ್ರುಮಿತ್ರರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನಾಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶೀತೋಷ್ಣಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮತ್ವವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಯಾವದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತನಾಗದೆ (೧೨-೧೮)

(೭) ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಸಮವಾಗಿ, ಭಾವಿಸುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮವಿಚಾರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಏನು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುತ್ತ, ಒಂದು ನಿಯುತವಾದ ವಾಸಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ ಭಕ್ತನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನು. (೧೨-೧೯)

ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಮತ್ತು ಗೀತೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಾತಿತನ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಒಂದೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಗುಣಾತಿತನಾದಂತಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವದ್ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ನಿರಭಿಮಾನ--ಎಂಬ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಗುಣಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವವು. ಈ ಗುಣಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತೋರುವವೆಂಬದಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತೃತವರ್ಣನಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು ಮೊದಲನೇದು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವದ್ಭಾವನೆಯ ವಿಚಾರ. ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಯಜಮಾನನು ಏನೋ ಒಂದು ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಆಳನ್ನು ದಂಡಿಸು

ತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಬಂದ ಸಾಧುವಿಗೆ ಆ ಆಕಿನಮೇಲೆ ಕನಿಕರವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಸಾಧು ಆ ಆಳನ್ನು ಜಿಡಿಸುವದಕ್ಕೆಂದು ನಡುವೆ ನುಗ್ಗಿದನು. ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಯಜಮಾನನು ಆ ಸಾಧುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗುವಂತೆ ಬಡಿದನು. ಸಾಧುವಿಗೆ ಎಚ್ಚರವು ತಪ್ಪಿತು. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಸಾಧು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಣ್ಣು ಜಿಟ್ಟನು. ಸರಿಯಾದ ಬ್ಜಾಸವು ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಿದವರು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಸಾಧು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದ ಯಜಮಾನನೇ ಹಾಲುಕುಡಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲೆಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರಿರುವ ಭಾವನೆಯು ಆ ಸಾಧುವಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಬ್ಜಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ಒಬ್ಬನಲಿ ನಿಂಡಾಡುವನು ಮು |

ಶ್ರುಬ್ಬನಲಿ ನೋಡುವನು ಬೇಡುವ |

ನೊಬ್ಬನಲಿ ನೋಡುವನು ಮತಾಡುವನು ಬಿರಗಾಗಿ ||

ಅಬ್ಬರದ ಹೆದ್ದೈವನಿವ ಮು |

ಶ್ರುಬ್ಬರನು ಶಕ್ತಿಸನು ಲೋಕದೊ |

ಳೊಬ್ಬನೇ ಶಂಖ ಬಾಧ್ಯಬಾಧಕನಾಗಿ ನಿರ್ಭೀತ ||

ನಿರಭಿಮಾನದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ದೇವರು ತಾನಾಗಿ ಆ ಭಕ್ತಿಗೇನನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟೀಬರಬೇಕೆಂದು ಇಳಿದು ಬಂದು ತಾನು ಬಂದಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆ ಭಕ್ತನು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಏನಾದರೂ ವರವನ್ನು ಕೇಳೆಂದು ದೇವರು ಹೇಳಿದನು. ತನಗೇನೇನೂ ಬೇಡವೆಂದು ಭಕ್ತನಿಂದ ಉತ್ತರವು ಬಂತು. ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನದೊಂದು ವರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ಜಿಡಬೇಕೆಂದು ದೇವರು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದನು. ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಏನು ಹಿತವಾಗುವದೆಂಬ ಅರಿವು ನನಗು

ಆ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನಿನ್ನ ವಿಸ್ಮರಣೆಯಾಗದಂತೆ ನನ್ನ ಹಿಂದುಗಡೆಯ ನೆರಳೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಭಕ್ತನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ನಿರಭಿಮಾನತ್ವವೂ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು.

ಭಕ್ತರ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ

ಭಕ್ತರ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಹಾಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ತನ್ನ ಜೈಮಿನಿಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿರುವ ಒಂದು ಮಾತು ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ—

ತನ್ನ ರೂರ ಜೀವನವೆ ತನಗೆ ಜೀವನಂ |

ತನ್ನ ಶರಣರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ ತಾಂ ಬೇರಲ್ಲ |

ತನ್ನ ರೂರದ ದೃಢಯಕಮಲದೊಳ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಾನಿರುವೆನು ||

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಬರೀ ತುಳುನಾಳಿಗೆಯ ಉಪಚಾರದ ಮಾತಲ್ಲ; ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೋಡಿರಿ. ಅಂಬರೀಷಮಹಾರಾಜನು ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ನಡೆಸತಕ್ಕ ದ್ವಾದಶೀಪ್ರತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು. ಆ ಪ್ರತವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವಾಗ ಮೂರು ದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತಾನು ಪಾರಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾದಾಗ ದೂರವಾರರು ಬಂದರು. ರಾಜನು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವರು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನದಿಗೆ ಹೋದರು. ಆಗ ದ್ವಾದಶೀತಿಥಿಯು ಅರ್ಧಘಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅತ್ತ ದೂರವಾರರು ತಡವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅಂಬರೀಷನು ವ್ರತಸಮಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಜಲಪಾನದಿಂದಾದರೂ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಇದನ್ನು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದ ದೂರವಾರರು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಒಂದು ಜಡೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರು. ಒಡನೆ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯುತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂತು. ಅಂಬರೀಷನು ಸುಮ್ಮನೆ ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಲನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಹರಿಯು, ತನ್ನ ಭಕ್ತನು ತನ್ನಿಂದ ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತನ್ನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಚಕ್ರದ

ಉಪಸಂಹಾರವು ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ಕೂಡ ಅಗದೆ ದೂರವಾಗುವ ಅಂಶವಿಲ್ಲವೆಂದು
ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಪೇಲಿ ಅಂಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ
ಆಯಿತು. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಯಾರದೇನು ಹಂಗು ! ಅಂಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮನ
ನೆರವಿರುವಾಗ ದೂರವರ ಶಕ್ತಿ ಏನು ಮಾಡಿತು ? ಇಂಥ
ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೊಮ್ಮೆವಂತೆ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರೂ ಹಾಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ—ಆನಂದಭೈರವಿ.

ಅಟಿತಾಳ.

ಯಾರು ಬಲದರೇನು | ನಮಗೆ | ನನ್ನ ಮುನಿದರೇನು ||೧||

ಕ್ಷೀರಸಾಗರಾಯುಷಾದವನ | ಸೇರಿದಂಥ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ||೨||

ಊರನಾಳುವ ದೊರೆಗಳು ನಮ್ಮನು | ದೂರ ಅಟ್ಟಿದರೇನು |

ಘೋರಾರಣ್ಯದಿ ತಿರುಗುವ ಮೃಗಗಳು | ಅದ್ವೈತದರೇನು ||

ಮಾರಿಯ ಒಂದು ಮುಸುಕಿನ ಮಂಡು | ಮೈಗೆ ಮುತ್ತಿದರೇನು |

ವಾರಿಜನಾಥನ ವಸುದೇವಸುತನ | ಸೇರಿದಂಥ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ||೧||

ಸವೆದ ತಾಯಿಯೂ ತಂದೆಯೂ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಡಿತವ ಮಾಡಿದರೇನು |

ಮಡದಿಮಕ್ಕಳೂ ಮನೆಯ ಸಂದರೂ ಮುನಿಸುಗುಟ್ಟಿದರೇನು ||

ಒಡನಾಡುವ ಗೆಳೆಯರು ತಾವು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ವೈರವ ಬಿಳಿದರೇನು |

ಕಡಲತಯನಕೆರೂಣಾನಿಧಿನಾಮವು ಒಡಲಿಳಗಿದ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ||೨||

ಕಾನನದೊಳಗೆ ಹರಿದಾಡುವ ಸರ್ಪವು ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿದರೇನು |

ಜೀನಂದದಿ ಕೀಟಕ್ರಮಿಗಳು ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿದರೇನು ||

ಭಾನುನಂದನಬಾಧಮಂಗಳರೂ ಬಲವು ತನ್ನಿದರೇನು |

ದೀನನಂಥ ಶ್ರೀಪುರಂದರ ವಿರಲನ ಧ್ಯಾನವಳ್ಳಿ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ||೩||

ಹೀಗೆ ದೇವರು ಭಕ್ತರನ್ನು ತನ್ನ ಸಮರೆಂದು ಭಾವಿಸುವದೊಂದು ಕಡೆ
ಇರಲಿ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ತಾನು ಕಡಿಮೆಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವನ್ನು
ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ
ರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಭೀಷ್ಮನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ತಂಬಿ ನಿಹ್ವಾನಾಗುವಂತೆ

ಹೊಡೆದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೋಪದಿಂದ ರಥವ ಗಾಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನೆಂದು ಕಥೆ ಇದೆ. ಭೀಷ್ಮನು ಮರಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಅರ್ಥವು ಗರ್ಭಿತವಾಗಿದೆ.

“ ಸ್ವನಿಗಮಮಪಹಾಯ ಮತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ |

ಮೃತಮಧಿಕರ್ತುಮವಷ್ಟುರ್ಹೇ ರಥಸ್ಥಃ ||

ಧೃತರಥಚರಣೋಭ್ಯಯಾಚ್ಛೇದ್ಯು ||

ಹೇರಿವ ಮನ್ತುಃಪುಂಸುಃ ಗತೋತ್ತರೀಯಃ ||

ವಿಶವಿವಿಮೂರ್ವಿವೀರ್ಣದಂಶಃ |

ಕೃತಮಪಿಷ್ಟತ ಆತತಾಯುನೋ ಮೇ ||

ಪ್ರಸಭಮಭಿಸಸಾರ ಮದ್ಯಧಾರ್ಥಂ |

ಸ ಭವತು ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಗೇರ್ಮಾಕುಂದಃ ||”

ಅರ್ಥ- “ತಾನು ಮಗತಿಗೆ ತಪ್ಪದವೂ ತನಗೆ ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಡೆಸಬಾರದೆಂಬ ಮಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ರಥದಿಂದಳಿದು, ಮೈಮೇಲಿನ ಒಟ್ಟಿಯು ಬಾರಿದುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಹುವ ಕವಚವಿಂದಲೂ ರಕ್ತದಿಂದ ತೊಯ್ದು ಮೈಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಜೀಳುವ ಸಿಂಹದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲ ಬೇಕೆಂಬ ಆತುರದಿಂದ ಯಾವನು ಮುಂದೆ ಬಂದನೋ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ಗತಿಯಾಗಲಿ!”

ಈ ಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಮೇಲೆನ್ನಬೇಕೋ ಕಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಮೇಲೆನ್ನಬೇಕೋ? ಆ ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣನೇ ತನಗೆ ಗತಿಯೆಂಬುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮೇಲೆನ್ನಬೇಕೋ?

‘ಕೈಯು ಪರಾಕಾಷ್ಠಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋಯಿತೆಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್’ ರ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೇ ಅಗಲಾರದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ದೇವರು ಭಕ್ತರನ್ನು ಮೇಲು ಮಾಡಿರುವದು ಬಂದಿರಬೇಡಿ
ಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲಿ; ಎಷ್ಟೋ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ
ಭಕ್ತಿಗೀತಾ ವಳಿಯ ಬಂದು ಹಾಡನ್ನು ನೋಡಿರಿ—

ರಾಗ— ಕಮಾಟು. ರೂಪಕ.

ವಿನಯ ಪೀಠಾಕ್ಷರಾಧೀನಕ ದೇವ || ಪ ||

ಮೂರುತೋಕದೊಡೆಯನಾಗಿ | ಧಾರಣೆಯೊಳ್ಳೆರವ ನಿನಗೆ || ಅ. ಪ. ||

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಕಬೀರಗಾಗಿ | ಪರಿಪರಿಪಾಪ ||

ವರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೆಯ್ದು | ಪರಮಪುರುಷ ಶ್ರೀರಮೇಶ ||೧||

ಹರುಷದಿ ದಾಮಾಜಿಯೆಂಬ | ಸರಾಸ ಬಳಿಯೊಳ್ ||

ಪರಿತರ್ಪಯನ್ನು ಗೆಯ್ದು ಗರುಡಧ್ವಜ ಸರಸಿಜಾಕ್ಷ ||೨||

ಜನಿ ಎನುತ್ತ ಹೆಸರ ಪದದ | ವಸತಿಗೆ ತಾನು ||

ಅನುವಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನೊಗೆದ | ವಾಚಾಯತದೀರ್ಘಾನಯನ ||೩||

ನೆರೆ ಸಜ್ಜನನೆಂಬ ಕಟುಕ | ನಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ||

ಭರದಿಂ ಮಾಂಸವ ಮಾರಿದ | ಕರದಿಂದುಸುಮಂದಿರಾಸ ||೪||

ಅದರದಿಂದೇಕನಾಥ | ಸಾಧುಗೃಹದೊಳು ||

ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ನೀರ ಮೊತ್ತ | ಮಾಧವ ಮಧುರಿಪು ಜನ್ಮಯ || ೫ ||

ಭಕ್ತಪರವಶತೆಯು ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದುದಾಹರಣೆಯನ್ನು
ಹೇಳಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ನಾರದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದೇವರು ಯಾರೆಂದು ನಾರದರ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಬಡನೆ ಅವರು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟು ಬಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ರತ್ನಖಚಿತನಾದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ
ಮಹಾವೈಭದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೂಜೆಗೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಂದು ಸಂಪುಷ್ಟವು
ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದವ ದೇವರು ಯಾರೆಂದು ನಾರದರು ಕೇ

ದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅದರ ಬಾಯನ್ನು ತೆಗೆದು 'ಇಗೋ ನಿಮ್ಮಂಥ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಪಾದಧೂಲಿಯೇ ನನ್ನ ದೇವರು.' ಎಂದು ತೋರಿಸಿದ ನೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಭಕ್ತರ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಿಷ್ಕೃತವಾಗಿರುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ನುಮವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಜಯಶೀಲರಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದೆ.

ಭಕ್ತರ ಪವಿತ್ರತೆ.

ಭಗವಾನ್ ನಾರದರ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಭಕ್ತರ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ—

“ ತೀರ್ಥೀಕುರ್ವಂತಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಸುಕುರ್ಮೀಕುರ್ವಂತಿ ಕರ್ಮಣಿ ಸಂನ್ಯಸ್ತೀ
ಕುರ್ವಂತಿ ರಾಸ್ತಾನ್ ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಇವರು ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡುವರೆಂದರ್ಥ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ—

ಯರಕುಲಕಾಂಬದೀತಿ -

ಯುಂಪೇತಾಳ

ದರಿಭಕುತಿ ಉಭವರ ರಿರವೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ | ಅವರ |

ನರರೆಂದು ಬಗೆವರೇ ನರಕವಾಸಿಗಳು

||ಪ||

ಸದಮಲನ ನನೆಯುವ ಕೃದಯ ಕಾರೀವರತ್ರ |

ಮಧುರಿಪ್ಪವ ನನವ ಮನ ಮಣಿಕೋಕೆ ||

ಪದುಮನಾಭನ ಪೊಗಳ್ವ ವದನವಾ ಪ್ಪಕುಂಠ |

ಸದಮಲನ ಬಗ್ಗಸುವ ಜಿವೈ ಶ್ರೀರಂಗ

||ರ||

ನರದರಿಯನೀಕೆ ಸುವ ನಯನ ದ್ವಾರವನೆಯು |

ಸಿರಿಧರಗೆ ಕರಣೆಂಬ ಶಿರವೆ ಬದಿ ||

ಮೂರಹರನ ಕಥೆಯ ಕೇಳುವ ಕಿವಿಯ ಕೇದಾರ ।

ಹರಿಪಾದರಜವ ಛಾ ಗೆವ ಮೂಗು ಮಧುರೆ

|| ೭ ||

ಲಕ್ಷಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಚರಣ ಮಾಯಾವತಿಯು ।

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಪೂಜಿಸುವ ಕರವೆ ಕುಂಚಿ ||

ಪಕ್ಷಿಮಾದನಪುರುಂದರವಿರಲಭಕುತಿಯೇ ।

ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟಿರಿಯೆ ಅದು ನಿಜವಾದ ಮುಕುತಿ

|| ೮ ||

ವೀರಶೈವವಚನಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿ ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಅಂಗಣವಾರಣಾಸಿ ಎಂಬುದು ಹುಸಿಯೇ? ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಾಪ್ತತೀರ್ಥಗಳು ನೆಲೆಸಿವೆವಾಗಿ. ಸುತ್ತಿದವೆ ಶ್ರೀಶೈಲ. ಕೆಲಬಲದಲ್ಲಿ ಕೇದಾರ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಶ್ರೀವಾರಣಾಸಿ. ವರಕ್ತಿ ಬೀವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಮೊಳೆಯಾಗಿ, ಎನ್ನದೇವ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಅಂಗಣ ವಾರಣಾಸಿಗಿಂದಲಿಕ್ಕೆ.

(೨) ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಸ್ಥಾನನಿಧಿ. ಅಡಿಗಡಿಗೆ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ. ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿಧಿನಿಧಾನ ನೋಡುಯ್ಯ. ಸುತ್ತಿ ಬರೆ ವಾರಣಾಸಿ. ಆತನಿರುವೇ ಅನಿಮುಕ್ತಕ್ಷೇತ್ರ, ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣ ಸ್ತುತುತ್ರನಾಗಿ.

ಹಿಂದೆ ಭಗವಂತನಾಗಲು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾಗಲು ಬಳೆಸಿದ ತೀರ್ಥವನ್ನು ತೀರ್ಥವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ತೀರ್ಥತ್ವವು ಬಂದಮೇಲೆ ಬಹು ಕಾಲವು ಕಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸವಿತೃತೆಯಲ್ಲಿನಾದರೂ ಕೊರತೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಈಗ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳ್ಳುವ ದಾದ್ಯರಿಂದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಸವಿತೃತೆಯ ಮಾತೃಭೂಮಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವಹಾಗಿರುವದು.

ಮುಖ್ಯಭಕ್ತರು

“ ಚತುರ್ವಿಧಾ ಭಜಂತೇ ಮಾಂ ಜನಾಃ ಸುಕೃತಿನೋಽಪರಾಃ ।

ಆತೋಽ ಜಿಜ್ಞಾಸುರಾರ್ಥಾರ್ಥೋ ಜ್ಞಾನೀ ಚ ಭರತಸಾಧು || ”

ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಆರ್ತ, ಜಿಜ್ಞಾಸು, ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ, ಜ್ಞಾನಿ- ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ಯಾವದಾದರೊಂದು ದುಃಖದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶರಣುಬರುವವನು ಆರ್ತನು; ಮನಸ್ಸಿನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛಿಸುವವನು ಜಿಜ್ಞಾಸು; ಯಾವದಾದರೊಂದು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ; ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಭಜಿಸುವವನು ಜ್ಞಾನಿ. ಆದರೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಉತ್ತಮರೆಂಬ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು “ ಉದಾರಾ ಸ್ವರ್ವ ಏಸ್ಯತೇ ” ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಿರನ್ನೂ ಉದಾರರೆಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ವಸಾಹಸದಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುವದು. ಹೀಗಾಗುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ದೇವರ ನೆರವನ್ನು ಬಯಸುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ; ಈ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು ಆ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ ಆರ್ತನೇ ಮೊದಲಾದವರು ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೋದದ್ದು ಉದಾರತೆಯೇ ಸರಿ. ತನ್ನ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನು ಮುಂದುರಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಯೋಗ್ಯತಾವಿಶೇಷವನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುವದು ಮನುಷ್ಯರ ಉದಾರತೆಯೆ. ಅದರೂ

“ ಶೇಷಾಂ ಜ್ಞಾನೀ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಃ ಪಕಥಕ್ತಿರ್ವಿಶಿಷ್ಟತೇ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಭಗವಂತನು ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತನಾದ ಜ್ಞಾನಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನವನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆರ್ತ ಮೊದಲಾದ ಮೂವರಿಗೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಫಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಭಕ್ತಿ. ಜ್ಞಾನಿಯದು ಅದಲ್ಲ. ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಗುಣ ಲುಬ್ಧನಾಗಿ, ಶರಣುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಹೆಚ್ಚಿನವನು. ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಯು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಗೌಣಭಕ್ತಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಪರಭಕ್ತಿ. ಇದೇ

ನಿಜವಾದಭಕ್ತಿ. ಅದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಯು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಜ್ಞಾನವು ಅಗತ್ಯ. ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

“ ತೇಷಾಂ ಸತತಯುಕ್ತಾನಾಂ ಭಜತಾಂ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕಂ ।

ದದಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಯೋಗಂ ತಂ ಯೇನ ಮಾಮುಪಯಾಂತಿ ತೇ ॥

ತೇಷಾಮೇವಾನುಕಂಪಾರ್ಥಮಹಮಜ್ಞಾನಜಂ ತಮಃ ।

ನಾರಯಾನ್ಯಾತ್ಮಭಾವಸ್ಥೋ ಜ್ಞಾನದೀಪೇನ ಭಾಸ್ವತಾ ॥”

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೌಣಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ದೇವರು ತನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ತಾನೇ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಅನಿರ್ಭವಿಸಿ ಜ್ಞಾನದೀಪವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವನು. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆನಿರ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ಜ್ಞಾನೋಗವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುವದು.

ಹತ್ತನೇ ಕಿರಣ

ಜ್ಞಾನಯೋಗ.

ಜ್ಞಾನಯೋಗದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ.

ಭಗವಂತನು ತನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭವಿಸಿದವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯೋಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರವು ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದದೆಯಷ್ಟೆ. ಆ ಬುದ್ಧಿಯೋಗವೇ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ವಿಷಯವಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಯೋಗವು. ಭಕ್ತಿಯೋಗದಂಥ ಸವಿತ್ರವಾದ ಸಾಧನವಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ತನ್ನ ಪ್ರಾತಸ್ತ್ವವನ್ನು ಮೆರೆಸುವಂಥ ಯೋಗ್ಯತಾವಿಶೇಷವು ಜ್ಞಾನಯೋಗದಲ್ಲಿನಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಾಗಬಹುದು. ಅದು ಈಗ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಎಲ್ಲ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಸಾಧನವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವದು. ಯುಜ್ ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಯೋಗಶಬ್ದವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅವರಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸನ್ನಹನ, ಉಪಾಯ, ಧ್ಯಾನ, ಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿ- ಎಂಬ ಐದರ್ಥಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಹನವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಧನವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಯೋಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ ಯೋಗಗಳೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಹುತ್ತದೆ. ಯೋಗಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಯೋಗಗಳು ಕರ್ಮಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ, ಭಕ್ತಿಯೋಗ, ಜ್ಞಾನಯೋಗ-ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ' ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಯೋಗಗಳೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ? ಅಥವಾ ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲ ತನಗೆ ನೆರವಾಗಿರತಕ್ಕವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಯೋಗವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ? ' ಎಂಬುದು

ಈಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರವನು ಅಡ್ಡಬಂದಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಗ್ರ ಅಡ್ಡಬಂದಿರುವದರ ಸ್ವಭಾವವು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ತುತಿಯೊಂದು ಯೋಗವೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಳೆಯಲಾರದೆ ಅಥವಾ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗವೇ ಕಳೆಯುವದೋ- ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ವೇನೆಂದರೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರವನು ಅಡ್ಡಬಂದಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂದರೇನೆಂಬದನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಆತ್ಮ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಬಂದೊಂದಾಗಿ ಈ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸೋಣ.

ಮೊದಲು ಆತ್ಮವೆಂದರೇನೆಂಬದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ಆತ್ಮ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅರ್ಥಗಳಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಸಂರೂಪವು ಬರುವದು ಎರಡೇ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ. ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೂ ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ; ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಸಮಗ್ರ ಶಾಂತಿಯು ಸಿಕ್ಕುವದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಬ್ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಹೊರತು. ಜೀವಾತ್ಮನ ಬ್ಜ್ಞಾನದಿಂದಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸಮ್ಮ ಮುನ್ನು ಧೈಯವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಬ್ಜ್ಞಾನವೇ. ಅದರೆ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಬ್ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಜೀವಾತ್ಮನ ಬ್ಜ್ಞಾನವೂ ಅಗತ್ಯವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಹಾರದವನು ಬಿಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರಾನೆ? , ಎಂಬಂತೆ ಯಾವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಬ್ಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮಬ್ಜ್ಞಾನವಾಗುವದು ಹೇಗೆ? ಅದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮಬ್ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಜೀವಾತ್ಮಬ್ಜ್ಞಾನವೂ ಬೇಕು. ' ನಾನು ನಾನೆಂದು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಜೀವಾತ್ಮನ ಅರಿವು ಇರುವದಲ್ಲ? , ಎಂದರೆ ನಿಜ; ಆ ಅರಿವಿಗೆ ವಿಷಯವಾದ ಪಸ್ತು ಯಾವದು? ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಾನುನಾನೆಂಬ ಅರಿವಿಗೆ ದೇಹವನ್ನೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವರು. ಹೀಗೆ ದೇಹವೇ ನಾನೆಂಬ ಬ್ಜ್ಞಾನವು ಸಮಗ್ರ

ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವದು. ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ನಮಗೆ ನಾನು ನಾನೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ದೇಹವನ್ನೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಾಯಿ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಂಕುಬೂದಿಯನ್ನು ತಣಿಯುವರು. ಎಲ್ಲರ ವ್ಯವಹಾರವೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವೇನೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ. ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ ಹಾಗಿರುವದು ಅವರು ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ನೇಳೆ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ತೂಕಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ನೋಡುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೋಡಿ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಜನರು “ಇದು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಫಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಹಿಂದಿನಜನ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದೆವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ದೇಹವು ವಿಷಯವಾದರೆ ಆ ದೇಹವೇ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾದೀತೇನು? ಒಂದು ದೇಹವು ಸತ್ತಾಗ ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟೋ ಹೂಳಿಯೋ ನಾಶಮಾಡಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕಣಗಳೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅದೇ ದೇಹವೇ ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು? ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶರೀರದ ಕಣಗಳೆಲ್ಲ ಬದಲಾಗುವವೆಂದು ಭೌತಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರೆ ಇವತ್ತಿನ ನಾನು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಾನುನಾನೆಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವತ್ತು ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಕಣಗಳೇ ಬೇರೆ; ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಣಗಳೇ ಬೇರೆ. ಎಂದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದೇಹವೇ ಬೇರೆ; ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ದೇಹವೇ ಬೇರೆ. ಇನ್ನೆರಡೂ ಒಂದೇ ಹೇಗೆ ಆದಾವು? ಅದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿದ್ದ ನಾನೇ ಒಂದು ಇರುವೆನೆಂಬ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇದೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಎಂಬ ವಸ್ತು ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಹಿರಿಯೇ ಬೇಕು. ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದಂಥ ಆ ಜೀವಸ್ವ

ಸ್ವರೂಪವೆಂಥದ್ದೋ ಅದರ ವಿಚಾರವೂ ಕೂಡ ಈಗ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬೇವ ಸ್ವರೂಪವು ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೆಂಬಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಾಕು. ಬೇವಸ್ವ ರೂಪದ ಜ್ಞಾನವೂ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಹಾಯಕವಾಗುವದೂ ನಿಜ; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸತ್ಪರವಾದ ದೇಹವನ್ನೇ ನಾನೆಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಬಿಡುವದು ಅವಶ್ಯಕ ವೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಮೇಳೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಬೇವನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಯಾವ ಯಾವದನ್ನೂ ಬೇವನೆಂದು ನಾವು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಬಿಡ ಬೇಕು. ಇಷ್ಟಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನು ತಾನು ಹಿಡಿದಿರುವದು ಅಡ್ಡದಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟೋ ಆಯಾಸವನ್ನು ಉಳಿ ಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು. ನಾವು ಈಗ ನಾನುನಾನೆಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಶರೀರ, ಪ್ರಾಣ, ಮನಸ್ಸು, ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ-ಮೊದಲಾದವು ಗಳನ್ನು ನಿಷಯವಾಗಿ ಭ್ರಮಿಸಿ ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಭ್ರಾಂತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಇನ್ನು ನಾವು ಅಂಥ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿದರೆ ಅಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಬೇವಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೂ ಅಧಾರ ವಾದ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಮನಗಾಣುವೆವು.

ಈಗ ನಮಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವದೇನೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾ ಯಿತು. ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ನಾನೆಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕದ ಸ್ವಭಾವವು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಗವೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಳೆಯಲಾದೀತೋ ಅಥವಾ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ನೆರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗವೇ ಕಳೆಯುವದೇ? ಎಂಬದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು. ದೇಹವೇ ನಾನೆಂಬ ಮೊದಲಾದ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಿಯೋಗ ಮೊದಲ

ದವು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಲ್ಲವೊ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬದನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿದಿನದ ವ್ಯವಹಾರದ ಒಂದುದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಪರೋಕ್ಷವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಒಂದು ದಿನದ ಆದಾಯ ವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬರೆದೆನೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕಳೆಯುವದರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಹಣಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಹಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸ್ನಾನಸಂಧ್ಯಾದಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರಾಗಲಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿ ಆ ಲೆಕ್ಕದ ಅಂಕಗಳನ್ನೇ ಜಿಜಿರಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿದರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರಾಗಲಿ ಆ ತಪ್ಪು ಹೊರಬೀಳುವದೋ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ತಪ್ಪು ಹೊರಬೀಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಾಳೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ವಿಚಾರದಿಂದ ಆ ತಪ್ಪು ಹೊರಬಿದ್ದೇ ತೀರುವದು. ವಿಚಾರದ ಹೊರತು ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವದೂ ತಕ್ಕ ಸಾಧನವಲ್ಲ. ಈ ಅನುಭವವನ್ನು ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡರಾಯಿತು. ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಆದ ತಪ್ಪು ವಿಚಾರದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏತರಿಂದ ಹೋದೀತು! ನಮಗೆ ಅವಿಚಾರದಿಂದ ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ವಿಚಾರಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು ಜ್ಞಾನಯೋಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗವೂ ರಾಜಯೋಗವೂ ಭಕ್ತಿಯೋಗವೂ ಆ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಾರವೆಂದೂ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಕಳೆಯಬಲ್ಲದೆಂದೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಆ ಜ್ಞಾನಯೋಗವಾದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಾನೊಂದೇ ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆಯಬಲ್ಲದೋ? ಇದಕ್ಕೂ ಹೂಗುಟ್ಟುವದಕ್ಕಾಗುವ

ದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಕೂಡ ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿಯ ವರ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯವರ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೋ ಅಂತರವು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಬಹು ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿರುವ ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ದಕ್ಕಿತು? ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲದೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯು ಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಳೆ ಬಂದು ಆ ನೀರು ಕಂಡಕಂಡ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಹೋಗುವೆಂದ ಕೂಡಿ ಬಂದಾಗಿ ಹರಿಯುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಣುವದೇನು? ಅದ ರಂತೆಯೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ತುಂಬಿ ಅವು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಅಶುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಮೂಡಿತು? ಆದ್ದರಿಂದ ಅತ್ಮನು ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನನೆಂಬ ಪ್ರಾಧವಿಚಾರವು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಶುದ್ಧಗಾಗಿಯೇ ಕರ್ಮಯೋಗವು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದು. ಇನ್ನು ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಯು ಶುದ್ಧವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನೀರು ತಿಳಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಸ್ವಭಾವವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಸೇಗವಾಗಿ ಹೊರಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೇಗೆ ಮೂಡಿತು? ಹಾಗೆಯೇ ಶುದ್ಧಚಿತ್ತವಾದರೂ ಅದು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರವು ಮೂಡಲಾರದು. ನೀರು ತನ್ನ ಚಲನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಅಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೂಡುವದು. ಅದರಂತೆ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ಹರಿದಾಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಅಗ ಅದರಲ್ಲಿ ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರವು ಇಳಿಯುವದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ರಾಜಯೋಗದಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದಲೂ ಮೆಯ್ಯಡುವದು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನಯೋಗವನ್ನು ಸಮೀಪೀಕಾರದ ಕರ್ಮಯೋಗದಿಂದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ರಾಜಯೋಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳಿಂದ ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು.

ಶುದ್ಧವೂ ಸ್ಥಿರವೂ ಅಲ್ಲದ ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರವು ಜ್ಞಾನಯೋಗವೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆನ್ನಬಹುದು. ಯೋಗವೆಂಬ ಪವಿತ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ವಿಚಾರವು ಶುದ್ಧವೂ ಸ್ಥಿರವೂ ಆದ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಜ್ಞಾನಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವ ಯೋಗವೂ ತಾನೊಂದೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಾರದೆಂದಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ನೆರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗವೇ ಅದನ್ನು ಕಳೆಯುವದೆನ್ನಬೇಕು. ಈ ಯೋಗಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ನೆರವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರತಿಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಕರ್ಮಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಕಾಗ್ರತೆಯೂ ಪ್ರೇಮಸ್ವಭಾವವೂ ವಿಚಾರವೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವವು. ಅದರಂತೆಯೇ ರಾಜಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೂ ಪ್ರೇಮವೂ ವಿಚಾರವೂ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೂ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರತೆಯೂ ವಿಚಾರವೂ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೂ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರತೆಯೂ ಪ್ರೇಮವೂ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ನೆಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವವು. ಆದರೆ ಕರ್ಮವು ಬಹಳವಾಗಿರುವ ಭಾಗವು ಕರ್ಮಯೋಗವೆಂದೂ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರತೆಯು ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವಿರುವ ಭಾಗವು ರಾಜಯೋಗವೆಂದೂ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿರುವ ಭಾಗವು ಭಕ್ತಿಯೋಗವೆಂದೂ ವಿಚಾರಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಾಗವು ಜ್ಞಾನಯೋಗವೆಂದೂ ಹೆಸರುಗೊಂಡಿರುವವು. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಗಕ್ಕೂ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಪಕ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವದೇ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಬಂದ ವಿಚಾರವು ದೇಹಾತ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗುವದು. ಜ್ಞಾನಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿಚಾರಕ್ಕೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೇ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯು ಒಪ್ಪುವದು. ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದೇ ಜ್ಞಾನಯೋಗದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ.

ಪರಮಾತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಹೇಗೆ ಅಗುವದೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಕಠವಲ್ಲಿಯು—

“ ಏವ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಗುರ್ಭೋಽತಾ ನ ಪ್ರಕಾಶತೇ |

ದೃಶ್ಯತೇ ತ್ಸಗ್ರ್ಯಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಭಿಃ ||”

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ:— “ ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದಾನೆ; ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಗಳಾದವರು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.” ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವೇದವು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೂ ಜ್ಞಾನಯೋಗದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು. ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವವುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಬುದ್ಧಿಯು ಶುದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ತಂತಿಯನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲನಿದ್ದರೆ ಆ ತಂತಿ ತೆಳ್ಳಗೆ ಬರದೆ ನಡುನಡುವೆ ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು. ಚೂಕ್ಕು ಚಿನ್ನದ ತಂತಿಯು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೂರ ಸೇರಿಗೆಯಂತೆ ಬರುವುದು. ಇದರಂತೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶುದ್ಧಿಯು ಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಅಚಿಂತ್ಯವ್ಯಕ್ತರೂ ಪನಾದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಗೂ ದೂರನೆಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕಿರುವ ದೇಹಾತ್ಮಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಓಪ್ಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂಬುದಿಷ್ಟೆ. ಪ್ರತಿಬಂಧಕವು ಹೋದರೆ ಆತ್ಮಸ್ಫುರ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಆಗುವುದು. ಆಗ ಆತ್ಮದರ್ಶನದ ಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನು ನಾವು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಡುವದೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವುದು.

ಜ್ಞಾನಯೋಗದ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯು ಬರೀ ಸತ್ಯ ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ; ಭಗವಂತನ ಮುಖದಿಂದಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

“ ಸದ್ವಂ ಜ್ಞಾನಪ್ರವೇಶೈವ ವೃಜನಂ ಸಂತರ್ದಯೇ ||”

“ ಬಹುನಾಂ ಜನ್ಮನಾಮಂತೇ ಜ್ಞಾನವಾನ್ಮಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ |”

“ ನ ಹಿ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದ್ವಂ ಪವಿತ್ರಮಿವ ಸಿದ್ಯತೇ |”

“ ಸರ್ವಂ ಕರ್ಮಾಬಿಲಂ ಪಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನೇ ಪರಿಸಮಾಪ್ಯತೇ || ”

ತಾತ್ಪರ್ಯ— “ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ನಾವೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ ದಾಟುತ್ತಿ.” “ ಅನೇಕಜನ್ಮಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನಮತನು ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.” “ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪವಿತ್ರವಸ್ತು ಈ ಲೋಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ.” “ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳೂ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲೆ ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತವೆ.”

ಸದ್ಗುರುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ

‘ ಇನ್ನು ಈ ವಿಚಾರದಿಂದಲಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನು ಪರಾವಲಂಬನೆ ಇಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೋ?’— ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುದುಕೊಂಡರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಬೇಕಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ತನ್ನ ಅಪಿಚಾರದಿಂದ ಆಗಿರುವ ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆಯು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಚಾರದಿಂದ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಪರಾವಲಂಬನೆಯ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಚಾರದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು; ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಬಲ್ಲಂಥ ಒಬ್ಬ ಅನುಭವಿಯ ನೆರವು ಬೇಕಾಗುವದು. ಅನುಭವಿಗಳಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುವದು ನಿಜ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುವದು ನಿಜ. ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿರುವದು ನಿಜ. ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾದರೂ ಬರೀ ಗ್ರಂಥದ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವಾಗ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯು ಬೆದರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಪ್ರಪಂಚಿಕರಾದ ಯಾರೂ ತುಳಿಯದೆ ಇರುವ ಹಾದಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಾಗ ಎಂಥವರಿಗಾದರೂ ಗಾಬರಿಯಾಗುವದು. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೊನೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವರ ಬೆಂಬಲವು ದೂರತರೆಯಾರಾದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ಸದ್ಗುರುವನ್ನಾ

ಶ್ರಯಿಸಿಯೇ ವಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪರಾವಲಂಬನೆ ಇಲ್ಲದೆ ವಾರಾಗಿರುವ ದಕ್ಕು ಉದಾಹರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರು ಮೊದಲ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಜ್ಞಾನಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಪರಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಮರ್ಥರು ಒಂದು ಮಾರ್ತಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಆಪೇಶವನ್ನು ತಂದ ಕೊಂಡು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿತ್ತೇಷ್ಟರಾಗಿ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟರು. ಅವರ ದೃಢನಿಶ್ಚಯವೂ ಭಕ್ತಿಪ್ರಭಾವವೂ ಲೋಕೋತ್ತರವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತೆಂದು ವಾರ್ತೆ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಆಗುವದುಂಟೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದು ಉಪಯೋಗಕರವಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮರ್ಥರ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದೇ ರಾಜಮಾರ್ಗ. ಅದೇ ನಿರ್ಭಯವಾದದ್ದು.

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿದೆ ಆ ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನಾದರೂ ಸದ್ಗುರುಬಂಧ್ಯಂವೆ ಆಶ್ರಯವೇಬೇಕು. ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ವ್ಯಾಸರ ಬೆಂಬಲವಿತ್ತು ವ್ಯಾಸರು ಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ. “ವ್ಯಾಸೋಚಿಷ್ಟಮಿದಂ ಜಗತ್” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಗವದ್ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಸರ ಎಂಜಲು - ಎಂದರೆ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಯಾರೇನು ಹತ್ತದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ವ್ಯಾಸರ ಮಾತಿನಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೇ ಆಗಿರುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಬೇಕಾದರೂ ಅದು ವ್ಯಾಸರ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕವೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಇಂಥ ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶವಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವಾಗದೆ ಇದ್ದೀತೆ? ಆದರೂ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವು ತಲೆದೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸರ ಮೇಲೆ ಸದ್ಗುರುಗಳೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ತಂದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಈ ಮರಸ್ಸರಿತು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಗ

ಸಂಶಯರಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಜನಕನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಜನಕನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವರ ಸಮಾಧಾನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆತನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದದ್ದು ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಶಯದ ಬೀರು ಕಿತ್ತುಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನಾದರೂ ಸದ್ಗುರುಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಶ್ರಯಿಸುವದು ಅಗತ್ಯವು.

ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯದಂಥ ಸಾಧಕನು ಚೆಳೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಪಂಡಲವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿದ ಕೃಷ್ಣಸದ್ವಸಂತೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣಸರ್ವವು ಚೆಳೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡಲಾರದೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿಗೆ ಮುದುರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಸಹಾಯಶೀಲನಾದ ಸಾಧಕನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಚೆಳೆಯಿಂದ ಮಲಗಿದ ಹಾವಿನಲ್ಲಿ ವಿಷದ ಹಲ್ಲು ಹೋಗಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಶುಖವು ದೊರಕತೊಡಸೆಯೇ ಆದು ಎದ್ದು ಭೋರ್ಗೂಟ್ಟು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜಿದ್ದವರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಯೇ ಜಿಡುವದು. ತಾನಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧಕನಲ್ಲಿಯೂ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಇರುವವಾದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿಷಯವಾಸನೆಯು ಪ್ರಬಲವಾದ ತರಂಗವು ಎದ್ದೊಡನೆ ಅವನು ಒಹಿಮುಖನಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಾತುರದಿಂದ ಉಪಭೋಗಿಸುವನು. ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಅನ್ನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಅಶಾಪೇಗದಿಂದ ಬಕಬಕ ಮುಕ್ಕು ಅಬೀರ್ಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಡುವಂತೆ ಆ ಸಾಧಕನ. ಹಾನಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಹಾವಾಡಿದನು ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಮೇಲೆ ಹಾವಿನ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಾಧಕನು ನೂತ್ರ ಹಾನಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದವಶ್ಯಕವು.

ಭಗವಂತನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನವನ್ನು ಬಾಯ ತುಂಬ ಹೊಗಳಿದ ಮೇಲೆ

“ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಪ್ರಣಿವಾತೇನ ಪರಿಪ್ರಕ್ಷೇಪ ಸೇವಯಾ

ಉಪದೇಕ್ಷಂತಿ ತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನಿನಸ್ತತ್ಪರೋನಃ || ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ — “ ಅರ್ಜುನ, ಇದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊ. ನಿನೆಂದರೆ — ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ವಿಸೀತನಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು; ಅವರಿಗೆ ದೀರ್ಘಸಮನ್ವಾರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು; ತನ್ನ ಬಂಧಕ್ಕೂ ಪೋಕ್ಷಕ್ಕೂ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು; ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಕರಗುವಂತೆ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿರುವಂಥ ಆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವರು ” ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನೂ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿರುವದರಿಂದಲೂ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯವು ಅವಶ್ಯಕವು.

ಸದ್ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯು ಬಮ್ಮಿ ಬಿದ್ದರೆ ಅವನ ಉದ್ಧಾರವು ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಆಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ಪ್ರಪಂಚದ ದುಃಖವೆಂಬ ಕಣ್ಣಿಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯವು ಸಣ್ಣ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಮೊಸಿಗೆ ಸಮುದ್ರನ್ನಾನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಆಗುವದು. ಸಣ್ಣ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಬೀಗೆಯಿಂದ ನೀರು ಧಿಸುವಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮೌನು ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಗತಿಯೇನೆಂದು ಕಳವಳ ಪಡುತ್ತಿರುವದು. ಸಮುದ್ರನ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮೌನನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಿಕರವನ್ನು ಪಟ್ಟನೆಂದರೆ ಅದರ ಉದ್ಧಾರವಾದಂತೆಯೇ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಆ ಸ್ನಾನಾರ್ಥಿಯು ಬಡನೆ ಆ ಮೌನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನೂ ತನ್ನ ಚಂಜಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡುಬಿಡುವನು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಮೌನಿಗೆ ಬೆತ್ತರ ಭಯವಂತು ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಸಮುದ್ರದೊಳಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೇ ಹೊತ್ತಿಗಾದರೂ ಬಿಡಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಬರಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಚಯವಿದ್ದು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿರುವ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಬಿತ್ತಿಂ ಅವರು ಬಡನೆ ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಬಿಡುವರು .

ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಅವರು ಅವನ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವರು.

ಗುರುವಿನ ಅನಶ್ವಕತೆಯು ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಹಾಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ —

ರಾಗ—ಲಾವಣಿಜಾಲ

ತಾಳ ಆದಿತಾಳ

ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವ ತನಕ | ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕ್ತಿ |
 ಪರಿಪರಿ ಅನೇಕರಾಸ್ತವನೋದಿ | ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು ಭಕ್ತಿ || ಪ ||
 ಆರುರಾಸ್ತವ ಓದಿದರಿಲ್ಲ | ಮೂರುಪುರಾಣವ ಮುಗಿಸಿದರಿಲ್ಲ ||
 ಸಾರಕಥೆಗಳ ಕೇಳಿದರಿಲ್ಲ | ಧೀರನಾಗಿ ತು ವೇಳಿದರಿಲ್ಲ || ೧ ||
 ಕೊರಳೊಳು ಮಾಲೆ ಧರಿಸಿದರಿಲ್ಲ | ಬೆರಳೊಳು ಜಪಮಾಲೆಯೆಗಿಸಿದರಿಲ್ಲ ||
 ಮರುಳನಾಗಿ ತು ರುರಕೆ ಬೂದಿ | ಬರಿಸಿಕೊಂಡು ತು ತಿರುಗಿದರಿಲ್ಲ || ೨ ||
 ನಾರಿಯ ಭೋಗ ಅಳಿಸಿದರಿಲ್ಲ | ರುರಕೆ ಸುಖವ ಬಿಡಿಸಿದರಿಲ್ಲ ||
 ನಾರದವರದ ಪುರಂದರವಿರಲನ || ಸೇರಿಕೊಂಡು ತು ಪಡೆಯುವ ತನಕ || ೩ ||

ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಾಕೃಷ್ಣಸರಮಹಾಸವ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ —

(೧) ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದವನು ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇಳುವವನ ಮಾತಿಗೆ ಬಳಗಾಗಬೇಕು; ಕಂಡಕಂಡವರ ಮಾತಿಗೆಲ್ಲ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟರೆ ಕೊನೆಗೆ ಹಿಂದು ಮುಂದು ತೋರದೆ ನರಳಬೇಕಾಗುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೂ ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಬಿಟ್ಟ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಮಾತಿಗೆ ಕಟ್ಟಬಿದ್ದು ನಡೆಯಬೇಕು.

(೨) ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗಳು ಇನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗದಂತೆ ಮಧ್ಯದ ಚೌಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೇರುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ಸಗಡೇ ಮನೆಯ ಚೌಕಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಬರಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ಚೌಕಕ್ಕೆ ಬರುವವರೆಗೂ ಪೇದೆಯು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೊರಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಎರಡು ಪೇದೆಗಳು ಜುಟಿಯಾಗಿ ಹೊರಟು ಚೌಕದಿಂದ ಚೌಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ

ಭಕ್ತಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರು ಮೊದಲು ಗುರುವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕದ ಅಧವಾ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವು ವಕ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವದು.

ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರು ಕೂಡ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಿತರಾದ ಯೆನ್ನ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ದಾಸಬೋಧವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ಸದ್ಗುರುವಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಅದು ಬರೀ ಶ್ರಮೆಯೇ ಆಗುವದು (೫-೧-೨೨) ಸದ್ಗುರುಗಳ ಕೃಪೆಯ ಹೊಸತು ಯಮಪುರಿಯು ಭೀತಿಯು ತವ್ವುವದಿಲ್ಲ (೫-೧-೩೪). ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಂಜನವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ನಿಕ್ಷೇಪವು ಕಾಣುವಂತೆ ಸದ್ಗುರುವಿನ ವಚನದಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ಬೆಳಗುವದು (೫-೧-೩೮). ಸದ್ಗುರುವಿನ ಅಭಯವು ದೊರೆತರೆ ಈಶ್ವರನು ಪ್ರಕಟನಾಗುವನು; ಅವಾರವಾದ ಸಂಸಾರ ದುಃಖವು ಮಾಯವಾಗುವದು (೫-೧-೪೦). ಹಿಂದೆ ಆಗಿಹೋದ ಮಹಾಕಾಂಡವು ನೀಶ್ವರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನವು ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದಲೇ ಆಗಿರುವದು (೫-೧-೪೧). ಶ್ರೀರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ — ಮೊದಲಾದವರು ಕೂಡ ಗುರುಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪರರಾಗಿ ಗುರುದಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ (೫-೧-೪೨). ಸಕಲವೃಷ್ಟಿಯ ಚಾಲಕರಾದ ಹರಿಹರಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಕ್ಕೆ ತರದೆ ಸದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ದೀಸರಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ (೫-೧-೪೩). ಮೋಕ್ಷದ ಇಚ್ಛೆ ಯಾರಿಗಿದೆಯೋ ಅವರು ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಬೇಕು; ಸದ್ಗುರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವು ಕಲ್ಪಾಂತಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು (೫-೧-೪೪).

ಇನ್ನು ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದಾರಿಗೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡವೇ ಅಡ್ಡನಿಲ್ಲುವದು. ಅದೇನೆಂದರೆ—

“ ಗುರವೋ ಬಹವಸ್ತಂತಿ ಶಿಷ್ಯಪಿತ್ತಪಹಾರಕಾಃ ”

ಎಂದು ಗುರು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಶಿಷ್ಯರ ವಿತ್ತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಗುರುಗಳು ದೊರೆಯುವರೇ ಹೊರತು ಹೃತ್ತಾಸಹರಣ ಮಾಡುವಂಥ ಗುರುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜೀಳುವದೇ ಇಲ್ಲ. ದುಃಖದಿಂದ ತಪ್ಪನಾದ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಷ್ಟೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ತಾವು ಗುರುಗಳೆಂದು ತಮ್ಮ ಜೊಳ್ಳನ್ನು ತಾನೇ ಬಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿರುವ ಗುರುಗಳೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜೀಳುವರು. ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವರೇ ಹೊರತು ಶಿಷ್ಯರಾಗುವೆನ್ನುವವರೇ ಕಡಿಮೆ. ದಾವ! ಶಿಷ್ಯರಾದರೆ ಅನೇಕಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ತನುಮನಧನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗುರುವಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ಅಪ್ಪುಗೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಿಟ ಮಿಟ ಕಣ್ಣು ಬಿಡಬೇಕು!! ಹೀಗೆ ತಾನಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ತಮ್ಮ ರೊಟ್ಟಿ ತುವುದಲ್ಲಿ ಜೀಳುವದೆಂಬ ಹಂಬಲಿಕೆಯಿಂದ ಜನರು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವವರು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು. ಸದಿಯನ್ನು ದಾಟಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ತೆಪ್ಪವು ದೊರೆಯದೆ ಪ್ರಯಾಣವು ನಿಂತರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ; ಅವನು ತೆಪ್ಪವೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು ಮೊಸಳೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹೊರಟರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ಸದ್ಗುರು ದೊರೆಯದೆ ಅವನ ಉದ್ವೇಗವು ನೆರವೇರದೆ ಹೋದರೂ ಏಂತೆ ಇಲ್ಲ; ಅವನು ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಸದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಮೊಸಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ- ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು ಅಗದ ಪಾತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದು

ಶಕ್ಯವೇನು? ಗುರುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಬಳ ಹೊಕ್ಕು ತಿಳಿಯುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವನ್ನು ಹುಡುಕುವದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಘಟಕಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಗುರುವೇ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಬಳಗೆ ತಿರುಳಿಲ್ಲದ ಗುರುಗಳು ಸಿಕ್ಕುವದೇ ಬಹಳ. ಗುರುವೇ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಕೌಶಲ್ಯವು ಗುರುವಿಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಸರಿಯಾದ ಗುರುವೇ ತಮ್ಮ ಬಳಗೆ ತಾನಾಗಿ ಬರುವದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಿದೆ.

‘ಯಾವನ್ನಾನುಗ್ರಹಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಪ್ನೋತೀ ಪರಮೇಶ್ವರಾತ್ |

ತಾವನ್ನ ಸದ್ಗುರುಂ ಕೃತ್ವಾಪ್ಯಸ್ತಮಪಿ ವಂದತಿ ||’

ಎಂಬದೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ- ‘ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹವಾಗುವವರೆಗೂ ಯಾರಿಗೂ ಸದ್ಗುರುವೊ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ; ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತವೂ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.’ ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಸದ್ಗುರು ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ದೇವರನುಗ್ರಹವು ಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾದ ಗುರು ದೊರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಎಡೆಬಿಡದೆ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ದೇವರನ್ನು ನಾವು ಬಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಗುರು ತಾನಾಗಿ ನಮಗೆ ಬಂದುಬರುವನು. ಆಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪಾರಾಗುವೆವು.

ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರ ಉಪದೇಶ.

ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಕವಟಗಳಾದ ಗುರುಗಳು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಬಗೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಬಾಯಿಬಿಡದೆ ಕೇವಲ ಮಾನಸಿಕವಾದ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತೀವೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೌನಪ್ರತಿಬಂಧದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೌನದಿಂದಲೇ ಶಿಷ್ಯರ ಉದ್ಧಾರವು ಹೇಗೆ ಆದೀತೆಂದರೆ—

ಎಂದು ಗುರು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಶಿಷ್ಯರ ವಿತ್ತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಗುರುಗಳು ದೊರೆಯುವರೇ ಹೊರತು ಹೃತ್ತಾಸಹರಣ ಮಾಡುವಂಥ ಗುರುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜೀಳುವದೇ ಇಲ್ಲ. ದುಃಖದಿಂದ ತಪ್ಪನಾದ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಷ್ಟೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ತಾವು ಗುರುಗಳೆಂದು ತಮ್ಮ ಜೊಳ್ಳನ್ನು ತಾವೇ ಬಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿರುವ ಗುರುಗಳೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜೀಳುವರು. ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವರೇ ಹೊರತು ಶಿಷ್ಯರಾಗುವೆನ್ನುವವರೇ ಕಡಿಮೆ. ಹಾವ! ಶಿಷ್ಯರಾದರೆ ಅನೇಕಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ತಪಸ್ಸುಸಧನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗುರುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ತಾನು ಅಪುಂಗೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಿಟ ಮಿಟ ಕಣ್ಣು ಜಿಡಬೇಕು!! ಹೀಗೆ ತಾನಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಜಿಟ್ಟರೆ ತಮ್ಮ ರೊಟ್ಟಿ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಜೀಳುವದೆಂಬ ಹಂಬಲಿಕೆಯಿಂದ ಜನರು ಆರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವವರು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು. ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ತೆಪ್ಪವು ದೊರೆಯದೆ ಪ್ರಯಾಣವು ನಿಂತರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ; ಅವನು ತೆಪ್ಪವೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು ಮೊಸಳೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹೊರಟರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆ ಪ್ರಸಂಹದ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ಸದ್ಗುರು ದೊರೆಯದೆ ಅವನ ಉದ್ವೇಗವು ನೆರವೇರದೆ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ; ಅವನು ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಸದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಮೊಸಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ- ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು ಆಗದ ಮಾತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದು

ಶಕ್ಯವೇನು? ಗುರುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಒಳ ಹೊಕ್ಕು ತಿಳಿಯುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವನ್ನು ಹುಡುಕುವದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಫಲಕಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಗುರುವೇ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಳಗೆ ತಿರುಳಿಲ್ಲದ ಗುರುಗಳು ಸಿಕ್ಕುವದೇ ಬಹಳ. ಗುರುವೇ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಕೌಶಲ್ಯವು ಗುರುವಿಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಸರಿಯಾದ ಗುರುವೇ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ತಾನಾಗಿ ಬರುವದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇದಕ್ಕೆ ವಾರಿಯಿದೆ.

‘ಯಾವನು ಸುಗ್ರಹಃ ಸಾಕ್ಷಾಬ್ಧಾಯತೇ ಪರಮೇಶ್ವರಾತ್ |

ತಾವನ್ನ ಸದ್ಗುರುಂ ಕಶ್ಚಿತ್ಪ್ರಾಪ್ನುಮಪಿ ಪಿಂಡತಿ ||’

ಎಂಬದೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ- ‘ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹವಾಗುವವರೆಗೂ ಯಾರಿಗೂ ಸದ್ಗುರುವೊ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ; ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿರುವದಿಲ್ಲ.’ ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಸದ್ಗುರು ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ದೇವರನುಗ್ರಹವು ಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾದ ಗುರು ದೊರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಎಡೆಬಿಡದೆ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ದೇವರನ್ನು ನಾವು ಬಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಗುರು ತಾನಾಗಿ ನಮಗೆ ಬಲಿದುಬರುವನು. ಅಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪಾರಾಗುವೆವು.

ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರ ಉಪದೇಶ.

ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಕವಟಗಳಾದ ಗುರುಗಳು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಬಗೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಯಿಡಿದದ ಕೇವಲ ಮಾನಸಿಕವಾದ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೌನಪ್ರತಿದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೌನದಿಂದಲೇ ಶಿಷ್ಯರ ಉದ್ಧಾರವು ಹೇಗೆ ಆದೀತೆಂದರೆ-

“ ಗುರೋಸ್ತು ಮೌನಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಶಿಷ್ಯಾಸ್ತು ಚಿನ್ನಸಂಶಯಾಃ || ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರುವಿನ ಮೌನವೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವೆಂತಲೂ ಅದರಿಂದಲೇ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಶಯವೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿ ತ್ತೆಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿರುವ ದೇನೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯವು ಸರಮಾತ್ಮನ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯೆಂಬ ಗುರುಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇಚ್ಛಾ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ತಿದ್ದು ಬಂಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿತ್ತು. ಇಂಥದೊಂದ ದಾಹರಣೆಯುಂಟೆಂದು ಕಂಡಕಂಡವರೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನೊಂದು ವ್ರತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವದು ಸಾಹಸದ ಮಾತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ದೊಡ್ಡ ವರವನ್ನು ಅಣಕಿಸಿದಂತೆ ಆಗುವದು. ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧುಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಉಚ್ಚತರಗತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರು ಇಚ್ಛಾ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವರೋ ಅವರ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿನೈಷ್ಠ್ಯ ಮಹತ್ತ್ವವಿರಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ಇನ್ನೂ ಉಚ್ಚ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಎರಲಿವೋ ಅಂಥ ಸಾಧುಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನವಾಗ್ರಹಿಸುವಾದ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪಂಜನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹುಡುಕಿದರೂ ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪ ವಿಷಯಕವಾದ ಉದಾತ್ತವಿಚಾರಗಳೊಂದಾದರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವರು ಮೌನದಿಂದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನದ್ಧರಿಸುವೆನೆಂದು ಹಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದು ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ವಿಾರಿದ ಮಾತು. ಇಂಥ ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಬಂಧಿವಂತರಾದ ಯಾರೂ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದರ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳುವ ಸಂಭವವು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳಾದ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಒಯಸುವದುಂಟು ಇದಕ್ಕೆ ಮೋಸಹೋಗದೆ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿಷಯಕವಾದ ವಿಚಾರದ ಜಾಗರೂಕತೆ ಇದ್ದು ಹೊರತು ಅವರಲ್ಲಿ ಗುರುತ್ವವನ್ನಿಡುವದು ಪ್ರಯೋಜನಕರವಲ್ಲ ಏಂಬದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸರಗಿನಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಗುರುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಿನ ಬಗೆಯವರಲ್ಲಿ ಮೌನದ ಅತಿಪ್ರಮಾಣವಿರುವಂತೆ ಇವರಲ್ಲಿ ವಾಚಾಂತದ ಅತಿಪ್ರಮಾಣ

ವಿರುವದು. ನೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಇವರಿಗೆ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿರುವದು. ಅಂಥವರು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಜನಸಮಾಜವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರದ ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡುವರು. ಬರೀ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತನಗೇ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಅಂಥವನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವದಿನ್ನೇನು! ಪುಸ್ತಕದ ಓದೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ನಾಮ ಮಾತ್ರ. ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ಓದುಗಾರಿಕೆಯು ಪ್ರಯೋಜನಕರವೇ ಹೊರತು ಬರೀ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಕೈಗಂಟಿನ ಮಾತಲ್ಲ. ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಬಳಸೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ನಾರದರು ಸನತ್ಕುಮಾರರ ಬಳಿಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸವೇನೆಂದು ಸನತ್ಕುಮಾರರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ನಾರದರು ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದ, ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ, ಗಣಿತ, ಉತ್ಪತ್ತಿಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಶಾಸ್ತ್ರ, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಭೂತತಂತ್ರ, ಧರ್ಮವೇದ ಜ್ಯೋತಿಷ, ಗಾರುಡ, ಸೃಷ್ಟಿಗೀತಪಾದ್ಯ ಕಲ್ಪಾವಿಗಳು— ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಇವುಗಳ ತಪ್ಪುಧರ್ಮವು ಮಾತ್ರ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವದೆಂದೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಆದ್ದರಿಂದ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಸನತ್ಕುಮಾರರು ಪ್ರಯೋಗವದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಗುಚಿಹಾಕಿದ ನಾರದರಿಗೇ ಆಗ ಜ್ಞಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಂದೆರಡು ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚಿಹಾಕಿ ಬಾಯಿಬಡಿಯುವವರಲ್ಲಿನ್ನೇನು ಹುರುಳಿ ದ್ದೀತು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ಮಾತುಗಳ ಮೂಟೆಯಲ್ಲಿ. ಅದು ಅನುಭವಸ್ವರೂಪವು. ಬರೀ ಮಾತುಗಳಿರುವ ಕವಿ ಶಾಂತಿಯು ಹೇಗೆ ಇದ್ದೀತು? ಜಲಪ್ರಲಯವಾಗುವ ಮಳೆಯಾಗುವದೆಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹಿಂಡಿದರೆ ಒಂದು ತೊಟ್ಟಿದರೂ ನೀರುಬಂದೀತೆ? ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತು ಬರೀ ಓದಿಗೆ ದಕ್ಕುವಂಥದ್ದಲ್ಲ.

“ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋ ನ ಮೇಧಯಾ ನ ಒದುನಾ ಶ್ರುತೇನ ”

ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಬಹಳವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಬಹಳವಾದ ಕೇಳಿಕೆಯೂ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ನಿಲುವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬರೀ ವಕ್ತೃತ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗುರುತ್ವವನ್ನಿಡುವದೂ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ಬರೀ ಮಾತುಗಾರರೇ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯವರಾಗಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ

“ ಕಲ್ಪವೇದಾಂತಿನೋ ಭಾಂತಿ ಫಾಲ್ಗುನೇ ಬಾಲಕಾ ಇವ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಲ್ಪಿಯಾಗದ ಪ್ರಭಾವವಾಗಿ, ಫಾಲ್ಗುನ ಮಾಸದ ಬಾಲಕರು ಹೋದಿರು ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಸೂರೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ, ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತಿಗಳೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವೇದಾಂತದ ಮಾತುಗಳ ಅಂಗಡಿಯನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಣಮಾತಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ದಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಎಚ್ಚರಿಸುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ— ರಂಕರಾಧರಣ.

ಬಾಯ ಬ್ರಹ್ಮವ ನುಡಿದನುಭವವಿಲ್ಲದ ।
 ಮಾಯಾಪೋಹಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂದೆಂದಿಗಮದೆ ? ||೪||
 ತಿರುಕರುಗಡಿ ಬೀದಿಯೊಳಗೆ ಕೂಡುತೆ ರಾಜ ।
 ರರಮನೆಯೊಳ ಸುದ್ದಿಗಳ ನಾಡುವಂತೆ ||
 ಅರಿಯದೆ ಪರವಸ್ತುವಿನ ಗೊತ್ತುಗುರಿಯನು ।
 ಹಿರಿಯರಾಡುವ ಮಾತ ಕಿವಿಯೊಳು ಕೇಳಿ ||೫||
 ಕೊರಳುದ್ದ ನೆಲದಿ ಹೂಳಿಸಿಕೊಂಡು ಗಗನದ ।
 ಪರಿಯಂತ ಪಾರುವೆನನುತಿದನಂತೆ ||
 ಮರೆದಾತ್ಮನನುವ ಸಂಸೃತಿಬಂಧದೊಳು ಸಿಲ್ವಿ ।
 ಪೊರಗೆ ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ||೬||
 ಕುರುಡರೊಲ್ಲರು ಗೊಂಬೆಯಾದುವಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ।
 ನೆರೆದವರೊಳು ತಾವು ನಗುತಿರುವಂತೆ ||
 ಗುರುಸಿದ್ಧನಿರವು ಮಾನಸಕೆ ಗೋಚರವಿಲ್ಲ ।
 ದಿರುತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊತ್ತ ಕಳೆಯುವ ನವದಿ ||೭||

ಈ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಬಪ್ಪವ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಉಪದೇಶಗಳೇ ನೆಂದರೆ—

(೧) ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರ ಉಪದೇಶದ ಪದ್ಧತಿಯು ಬೃಹ್ಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಅಡಿಗೆ ಇರುವಾಗ ನೂರಾರು ಜನರಿಗೆ ದೇಶಾಪನ್ನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಸಂಬಂಧವಾದ ಅನುಭವವು ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬರೀ ನಟನೆ.

(೨) ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿರುವವರು ಬಹುಜನರಿದ್ದರೂ ನೋಡಿರುವವರು ಅಷ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರು ಬಹಳ ಜನರಿದ್ದರೂ ಅವರ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿಂದೂ ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನಾದರೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಕಡಿಮೆ. ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡವರಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಅದರ ರಸವನ್ನು ನೋಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಿಗಿರುವ ಸಂಕೀರ್ಷಾದರೂ ಇದ್ದವರಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ರಹಸ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಸವಿದವನು ಮಾತ್ರ ಅದು ಹೇಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲನು. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಬಹು ಸೇವಕನಂತೆಯೂ ಆಮೇಲೆ ಸ್ನೇಹಿತನಂತೆಯೂ ಆಮೇಲೆ ಭಕ್ತನಂತೆಯೂ ಕೊನೆಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಅವನ ಸಹಾಮಾಸದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಮಾತ್ರ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬಲ್ಲನು.

(೩) ರಣಹದ್ದು ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊಳೆತ ಹೇಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಶೂನದ ಕಡೆಗೇ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪುಸ್ತಕವಾಂಛಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಾಗ್ವೈಖರಿಯನ್ನು ತೂರಿ ಬಿಡುವರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬರೀ ಮಾತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಕುಣುವಷ್ಟು ಘನತೆ

ಯನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರನನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು.

ಸದ್ಗುರುಗಳ ಲಕ್ಷಣ.

ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರುವದೂ ಹೊರತು ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಭಗವಂತನ

“ ಉಪದೇಶ್ಯಂತಿ ತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತತ್ಪ್ರದರ್ಶಿನಃ ”

ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಭಗವಂತನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ “ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ”ರೆಂದಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳದೆ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ತತ್ಪ್ರದರ್ಶಿಗಳೆಂಬ ಒಂದು ವಿಶೇಷಣವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವನು. ಆ ವಿಶೇಷಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಬಹಳ ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ತತ್ಪ್ರದರ್ಶಿಗಳಿರುವದು ಕಡಿಮೆ. ವೇದಾಂತಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳೇ. ಅವರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಪಾಪ! ಅವರು ಉಳಿದ ವ್ಯಾಪಾರಿಕವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ವೇದಾಂತಪನ್ನೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರಮಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬ ಬಿರುದಾದರೂ ಬೀಡನೆ? ಅವರು ಜ್ಞಾನಿಗಳು; ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರನ್ನುದ್ಧಾರಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದವರಾಗಬೇಕು. ಬರೀ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರಿಂದಲಾದರೂ ಅನೇಕವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

“ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ವರ್ತೋ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಬಾಳಾಢಿ ರುಕಾಢಿ ”

ಎಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಟು. ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹುಡುಗನಿಂದಲೂ ಕೊನೆಗೆ ಗಣಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಂದ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಾದರೂ ಉಪ

ಯೋಗವಾಗದೆ ಹೇಗೆ ಹೋದೀತು! ಇದು ಬರೀ ಉಪಕಾರದ ಮಾತಲ್ಲ. ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅವಧೂತರು ಭೂಮಿ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಪಾರಿವಾಳ, ಹೆಬ್ಬಾವು, ಸಮುದ್ರ, ಪತಂಗ, ಜೀನುಹುಳು, ಆನೆ, ಬೇಡರು, ಬಿಂಕೆ, ಮೊಸ, ಹಿಂಗಳೆಯೆಂಬ ವೈಶ್ಯ, ಕುರರಪಕ್ಷಿ, ಸಣ್ಣ ಮಗು, ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆ, ಲೋಹಕಾರ, ಪಾವು, ಜೇಡರ ಹುಳು, ದುಂಬಿ-ಹೀಗೆ ಇವುತ್ಕಾಲ್ಪು ಗುರುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಕಥೆಯಿದೆ ಆ ಅವಧೂತರು ಆ ಇವುತ್ಕಾಲ್ಪು ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಉಪದೇಶಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರವೇನೆಂದರೆ—

ಎಷ್ಟು ತುಳಿದರೂ ಭೂಮಿ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಹಿರೆಯಾಗದಿರುವ ದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಾಗುವ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಾಯು ಸುಗಂಧಗಳನ್ನು ಅಂಟಿ ಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳದಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನೀತೋಷ್ಣಗಳನ್ನು ಸುಸಮಾಡೆ ಬೀಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಕಾಶವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದರೂ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅದರಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವನೆಂದು ಸೂತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ನೀರು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಯೂ ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಾನು ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಮಧುರಭಾಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿಯು ಭಸ್ಮದಲ್ಲಿ ಮರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ತೋಜಿಸ್ಸನ್ನು ತೋರುವದರಿಂದ ಲೋಗಿಯು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದು ಅಪಶ್ಯುಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೊರಬೀಳಿಸಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಚಂದ್ರನ ಕಳೆಗಳಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ವೃದ್ಧಿಕ್ರಮಗಳು ಆ ಚಂದ್ರನಿಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಿಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ವೇದಮಾತ್ರಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮನಿಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಸೂರ್ಯನು ಭೂಮಿಗೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪರೋಪಕಾರದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾಗುವದು. ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅತಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅವುಗಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಾದ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ತಾವೂ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನಾಶವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅತಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುವದು. ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ

ತಿಸ್ಸುವ ಹೆಬ್ಬು ವಿನಿಂದ ತನಗೆ ದೊರೆತಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತನಾಗಬೇಕೆಂಬ
 ದನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು. ಎಷ್ಟು ಸದಿಗಳು ಬಂದು ಬಿದ್ದರೂ ಉಬ್ಬದೆ,
 ಎಂಥ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಗ್ಗದೆ ಇರುವ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ
 ಸಮತ್ವದಿಂದಿರುವದನ್ನರಿಯಬಹುದು. ಸತಂಗಗಳು ಬಿಳಿಕನ್ನು
 ತಮ್ಮ ಅಪಾರವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ದೀವಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿ ಸಾಯುವದನ್ನು ನೋಡಿ
 ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಮೆರುಗಿಗೆ ವಶರಾಗದೆ ಇರಬಹುದು. ಜೀಸುನೋಣ
 ಗಳು ಕೂಡಿಟ್ಟ ಜೀಸು ಇತರರ ಪಾಲಾಗುವದನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಾವು
 ಅಪಾರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ಹಾಕಬಾರದೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟಬ
 ಹುದು. ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ ಹಳ್ಳದ ಮೇಲೆ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿ
 ಸಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗಂಡಾನೆಗಳು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ
 ಯಿಂದ ಹೋಗಿ ಕೊರಕಲಿಗೆ ಬೀಳುವದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ
 ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಾಮವಿಕಾರಕ್ಕೆ ವಶನಾಗಬಾರದೆಂಬ
 ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಜೀಸುನೋಣಗಳು ಕೂಡಿಟ್ಟ ಜೀಸು ಬೇಡ
 ನಿಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಗೃಹಸ್ಥರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಭೋಜ
 ನವು ಯೋಗಿಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ತೋರಬಹುದು.
 ಜಿಂಕೆಯು ಬೇಟೆಗಾರರ ಗಾಸಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯು
 ವದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಗ್ರಾವ್ಯಗೀತಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕಬಾರ
 ದೆಂಬರ್ಥವು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಬಹುದು. ವಾನುಗಳು ಗಾಳವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ
 ಬಿತ್ತರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಾಯುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯೋಗಿಯು ರಸನೇಂದ್ರ
 ಯವನ್ನು ಜಯಿಸದಿದ್ದರೆ ಹಾನಿಯಾಗುವದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು.
 ಪಿಂಗಳೆ ಎಂಬ ವೇಶ್ಯೆಯು ನಿರಾಶಳಾಗಿ ವಿರಕ್ತಳಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ
 ದರೆ ಆಸೆಯನ್ನು ತೊರೆಯುವದೇ ಸರಮಸುಖವೆಂದು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು.
 ಒಂದು ಕುರರನೆಂಬ ಪಕ್ಷಿ ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ತುಂಡನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡಿ
 ರುವವರೆಗೂ ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಯು. ಚಿಂತೆಯಿಂದಲೇ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದು ಗಿಡಗಳ
 ಆ ಮಾಂಸವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ
 ಸುಖವಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ
 ಅಭಿಮಾನವಿರುವವರೆಗೂ ಭಯವು ತಪ್ಪದೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು.

ಮಗುವಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಸುಖವಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಯೋಗಿಯು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಒಳಗೆ ಬತ್ತವನ್ನು ಕುಟ್ಟುವಾಗ ಬಳೆಗಳ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಅದು ಹೊರಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಬಳೆದು ಬಂದವನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಕಥೆಯಿಂದ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕಾದರೆ ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಸವಾಗತ್ಯವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಶೋಹಗಾರನು ಅಲಗಿಗೆ ಹದವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಸಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡದಿರುವಂತೆ ಯೋಗಿಯು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದಂತಾಗುವದು. ಇರುವೆಗಳು ಕಟ್ಟಿದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾವು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಯೋಗಿಯು ಇತರರು ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದರಾಯಿತೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನೋಡರ ಹುಳು ಬಲೆಯನ್ನು ಹೊರಗಡೆವಿ ಒಳಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸರಮಾತ್ಮನು ಹೀಗೆಯೇ ತನ್ನಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೊರಗಡೆವಿ ಆಸೀಲಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೇ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುವನೆಂದು ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ಕಣಜದ ಹುಳುವಿನಿಂದ ಕುಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂಥ ಒಂದು ಕೀಟವು ಮರಣಭಯದಿಂದ ಆ ಕಣಜವನ್ನೇ ಬಿಂತಿಸುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ತಾನೂ ಆ ಕಣಜದ ರೂಪನ್ನೇ ಹೊಂದುವಂತೆ ಯೋಗಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಧ್ಯಾನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದಬಹುದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಆ ಅವಧೂತರು ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಯಾರಿಂದ ಉಪದೇಶಗ್ರಹಣಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಮಗಿಯ ವಿಚಾರಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವವರೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುರುಗಳು. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಬಲ್ಲವರುಗಳಿಗೆ ಸದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಸದ್ಗುರುವನ್ನು ಮನಸ್ಸುಮಾತ್ರ ನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.

“ ಗುರುಬ್ರಹ್ಮಾ ಗುರುರ್ವಿಷ್ಣುಃ ಗುರುರ್ದೇವೀ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।

ಗುರುಸ್ತಾಕ್ಷಾತ್ಪರಬ್ರಹ್ಮ ತಸ್ಯ ಶ್ರೀಗುರೋ ನಮಃ ॥ ”

ಎಂದು ಗುರುಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸದ್ಗುರು, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುವಹೇಶ್ವರಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವನಲ್ಲದೆ ಆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅಭಿಷ್ಠಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪನೇ ಆಗಿರುವನು. ಅದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹ. ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಹುಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸದ್ಗುರುಸ್ವರೂಪದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹುಸುವನು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದು.

ಉಪನಿಷತ್ತು, ಭಾಗವತ-ವೇದಲಾದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಲಕ್ಷಣವು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರ ಭಾಷೆಯಂತೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಮಿನೀಕಾಂಚನಗಳ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತೋರಿದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಕಾಮಿನೀಕಾಂಚನಗಳ ಅಭಿಮಾನವಿರುವದೇ ಬಂಧವು. ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರಭಿಮಾನವೇ ವೋಕ್ಷವು. ಸುಕೇಂದರೆ

“ ವೇಧಾ ದ್ವೇಧಾ ಭ್ರಮಂ ಚಕ್ರೇ ಕಾಂತಾಸು ಕನಕೇಷು ಚ ।

ತಾಸು ತೇಷ್ವನ್ಮನಶ್ಚಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರೋ ನರಾಕೃತಃ ॥ ”

ಎಂದು ಬಿಬ್ಬಿ ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. “ ಬ್ರಹ್ಮನು ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಮಿನೀಕಾಂಚನ-ಎಂಬೆರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ; ಅನೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅನಾರಕ್ತನಾದರೆ ಅವನು ಮನುಷ್ಯಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಸರಿ ” ಎಂದು ಅವರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅನೆರಡರ ವಿಷಯವಾದ ನಿರಭಿಮಾನವೇ ವೋಕ್ಷವು. ಈಗಿನವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಗ ಹಿಡಿಯುವಂಥ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಅನುಬೇಕಾದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರು ಕೊಡಲು ಬರುವರು. ಇವರು ವೇದಲು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಅಮೇಲೆ ರಕ್ತರಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾದರು. ಹೀಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ೨೦ರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಆಗ ಪರಮಹಂಸರು ಆಕೆಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಗವ
ತಿಯಾದ ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ನೆನಪಾಗಿ ಅವರು ಆಕೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಅಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಸಂಬಂಧವು ಉಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೋದರು.
ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತಾನು ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹಾಗಾಗಬಹು
ದೆಂದು ಪರಮಹಂಸರು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದರು.
ಮುಂದೆ ಆಕೆ ಹಾಗೆಯೇ, ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿಯೇ, ತನ್ನ ಬೀವಿತಯಾತ್ರೆಯನ್ನು
ಸಾಗಿಸಿದಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೋದಲು,
ವಿಕಾರವಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಪತ್ನಿಯ
ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರು
ವಾಗ ಅವರು ಆಕೆಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ ಯೋಗ.
ವಾದೀತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶಯವು ಬೆಳೆದೋರುವ ಸಂಭ
ವವುಂಟು. ಸಂಶಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಾವದಕ್ಕೂ
ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬಾರದು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಪತ್ನಿಯ ಮುಖ
ವನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂಬುವುದು ಸಾಧಕರಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ
ವಾತು. ಸಾಧಕರಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ
ದರೆ ಪೂರ್ವಸಂಬಂಧವೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಾಗಿ ಎತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರ
ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಾದೀತೆಂದು ಆ ನಿಯಮವೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಅದರ ಭಯ
ವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಆ ನಿಯಮದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮ
ಹಂಸರು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಸ್ತ್ರೀವೇಷಧಾರಿಗಳು ಕೂಡ ಆಗಿ ತಾವು ಗಂಡಸ
ರೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಳೆದು
ಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧರಾದವರು. ಅವರಿಗೆ ಆಕೆಯ ಮುಖದ ದರ್ಶನದ್ದೇನು
ಭಯ? ಇದರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಆಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯೆಂದು ನೋಡು
ತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ನಿಯಮವನ್ನು
ಮುರಿದಂತೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ
ಪತ್ನಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮುಖವು
ಈಶನಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ. ದೋಷ
ವಿರುವದೆಲ್ಲಾ ಬೀವಸೃಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೇ. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೇ ಒಬ್ಬನು

ಮಗಳೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ; ಒಬ್ಬನು ಸೊಸೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ; ಒಬ್ಬನು ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ; ಒಬ್ಬನು ತಾಯಿಯೆಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ಮಗಳೆಂದೂ ಸೊಸೆಯೆಂದೂ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದೂ ತಾಯಿಯೆಂದೂ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದೆಲ್ಲ ಜೀವಸೃಷ್ಟಿ. ಇದೇ ಬಂಧಕವಾದದ್ದು. ಇದರಿಂದಲೇ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನ ಪ್ರೇಮಸ್ವರೂಪವು ಒಂದೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಸುಖಕಾರಕವಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ದುಃಖಕಾರಕವಾಗಿಯೂ ಆಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನ ದುಃಖಕ್ಕೆಲ್ಲ ಈ ಮನೋಮಯಸ್ವರೂಪವೇ ಕಾರಣವು. ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮಗನು ಪರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವಮಿಥುನವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಅದರ ಅರಿಷ್ಟವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತನ್ನ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಬಡಿಬಡಿದುಕೊಂಡು ಹಣೆಯನ್ನು ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಶಸೃಷ್ಟಿ ನಾದ ಮಗನು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೋಮಯನಾದ ಮಗನು ಸತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ದುಃಖಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಕಾರಣವು. ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಅಪಾಯದ ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪರಮಹಂಸರು ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಅಪಾಯಕರವಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ ಮನಸ್ಸು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿತೋ ಎಂಬ ದಿಗಿಲು ಇರುವವರು ಯಾರೂ ಇಂಥ ಅಳವಾದ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಯಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರಲ್ಲಿ ಕಾಮಿನಿಯ ವಿಷಯಕವಾದ ಭ್ರಮೆಯ ಅಭಾವವು ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು.

ಕಾಂಚನದ ಭ್ರಮೆಯ ಅಭಾವವೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜ್ವಲವಾಗಿ ಬೆಳಗುವದು. ಅವರು ಹಣಕಾಸನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಬರೆಗೊಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಹಣಕಾಸನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಆದರೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬನು ಅದನ್ನು ಅವರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಕೆಳಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಇಟ್ಟುಹೋದನು. ಆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಅಂ

ರಿಗೆ ಆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಡ್ಡಿಯೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಸಿದಾಗ ಆ ನಾಣ್ಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಇದೇ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ಚುಟ್ಟಿ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿತೆಂದು ಆಗ ಅದನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸಿದರೆಂದು ಅವರ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಕಾಂತನದ ನಿರಭಿಮಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಕಾನುನಿಯನ್ನು ಕಿಷ್ಕಳೆಂದು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವರು ಕಾಂತನಕ್ಕೆಷ್ಟೇಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದು. ಅವರ ಕಿಷ್ಕಳಾದ ಕಾನುನಿಯು ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸುಕಾಗಿದ್ದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಈ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಿಯ ವಸ್ತುವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಟ್ಟುವದರಿಂದ ಒಂಧಕವಿರಲಾರದು. ಈ ನಾಣ್ಯವು ಬರೀ ಈ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಿಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಈ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಿಯ ರೂಪದ ಜೊತೆಗೆ ಅದನ್ನು ಪರಮಹಂಸರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯ ರೂಪವೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಮನೋಮಯ ರೂಪವು ಪರಮಹಂಸರ ಮೇಲೆ ಚುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಮಹಂಸರ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಣವೂ ಅವಿಗ್ರಹಪ್ರತದಲ್ಲೆ ನಿಷ್ಕವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವರ ಪಾಂಪರ್‌ಗಳು ಕೂಡ ಆ ನಾಣ್ಯದ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಧನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವ ವಿಚಾರವು ಕಜೀರನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಮುಂದೆ ಕಜೀರನೂ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಮಗನಾದ ಕವಾಲನೂ ಹೋಗಿ ತ್ತಿದ್ದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಜೀರನಿಗೆ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವು ಕಾಣಿಸಿತು. ತನ್ನ ಮಗನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಾನೆಂದು ಕಜೀರನು ಹೋಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕವಾಲನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಕೆದರಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ತಂದೆಯು ಆ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಕವಾಲನು ಅದು ಬಿಲಿಯುಳಿ

ಚಿನ್ನದೊಂಟ ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದೇ ತಪ್ಪೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನಂತೆ. ಸದ್ಗುರುಗಳು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಠೀನೀಕಾಂತನಗಳ ನಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನೋಮಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದವರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ಅಗತ್ಯ.

ಸದ್ಗುರುಗಳಲ್ಲರಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಗುಣಾನೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಪೂರೈಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದವರಾಗಿರಬೇಕು. ಆರ್ಯಭಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿರುವವು ನಿಜ. ಯಾವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಅನಿಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾದ ದಾರಿಗಳ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉಪದೇಶಗಳ ಕೂಡ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಬಂದಿವೆ. ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ—

“ ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಛೀರಾಣಾಂ ಯೇ ಸ್ತದ್ವಿಚಿತ್ಸಿರೇ ”

ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳ ಮುಖದಿಂದ ನಾವು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿರುವೆವೆಂದರ್ಥ.

ಹೀಗೇಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಅನೇಕರು ಹೋಗಿ ಬಂದು ಸುಗಮವಾಗಿರುವ ಹಾದಿಯಾಗಿರುವದು. ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ನಾವು ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮುಟ್ಟುವೆವು. ಹೊಸ ದಾರಿಯಾದರೆ ನಡುನಡುವೆ ತಪ್ಪುವ ಸಂಭವವೂ ಉಂಟು. ಮತ್ತು ಅದು ಸರಿದ ಹಾದಿಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಶ್ರಮೆಯಾಗುವದು. ಆ ಹೊಸಹೊಸ ದಾರಿಗಳು ಹಿಂದಿನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂತ ಅಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನವರು ಅನೇಕ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನವರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ ಬಂದೊಂದು ಹಾದಿಯನ್ನು ಹೊಸದೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಹೊಸ ದಾರಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನವರ ರಾಜಸಾರ್ಗದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಕಾಲು ದಾರಿಯಾಗಿರುವದು. ಭಗವದ್ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವದೇನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೂಡ ‘ಯಥಾ ಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ’ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂತೆ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಮಾಡು

ತ್ತಾನೆ. ಇವರು ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವದಿನ್ನೇನು! ಸ್ವತಂತ್ರವಿಚಾರದಿಂದ ತಾವು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಬಯ್ಯುವೆವೆಂಬ ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ತಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲೇನಾದರೂ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಾದಾಗ ಹೊಸ ಪೈದ್ಯನ ಪೈದ್ಯವೆಂದರೆ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ಪೈದ್ಯರಿಗೇ ಏಕೆ ಶರಣುಹೋಗುತ್ತಾರೆ? ಇವರ ಹೊಸ ಹಾದಿಯು ನಿಜವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಹಾದಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ಅದರದೊಂದಿಷ್ಟು ಇದರದೊಂದಿಷ್ಟು ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸದೆಂದು ಬಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಅದು—

“ ಏನಾಯಿತು ಪ್ರಕೃತ್ಯಾರೋ ರಚನಾಮಾಸ ಪಾಸರಮ್ ”

ಎಂಬಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಬಣ್ಣಗಾರನು ಗಣಪತಿಯ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಪತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕನುಕ್ರಮಿಸಿ ತನ್ನದೊಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವರೆಂದು ಸುಡಲನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿಡದೆ ಪೃಷ್ಟಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಸಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಬಂದು ನೋಡಿ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಂಗಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋದರು. ಹೀಗೆ ಈಗಿನವರು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಹೊಸ ದಾರಿಯೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವೇ ಆಗಿರುವದು. ಇನ್ನು ಹೊಸದೆಂಬ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಮಂಗನನ್ನೇ ಗಣಪತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹೋದರೂ ವಿಘ್ನಗಳೆಂಬ ಮರಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕುವದೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಅನೆಯ ಮುಖವೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಹೇಗೆ ಕೂಡಿತು? ಅದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯ ಶುದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರುವದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು.

ಸದ್ಗುರುಗಳ ಲಕ್ಷಣದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರು ತಮ್ಮ ದಾಸಬೋಧಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಸಭೆಯವರು ಜೀರಗಾಗುವಂತೆ ಮಾತಿನ ಸುಖಮಯವನ್ನು ಕರೆಯುವವರೂ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವರೂ ಸದ್ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ (೫-೨-೨). ದೀಪಧಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಸುವರ್ಣದಾತುವಿನ ಮಾರ್ಗವನು, ಹೇಳುವವರೂ ದ್ವಷ್ಟಿ

ಬಂಧನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರೂ ಸದ್ಗುರುಗಳಿಲ್ಲ (೫-೨-೩). ಶಿಷ್ಯನಿಂದ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಿಸದೆ ಇಂದ್ರಿಯದಮನವನ್ನು ಮೆಯ್ಯೊಡಿಸದೆ ಇರುವ ಗುರುಗಳು ಕಾಸಿಗೆ ಮೂರಾಗಿ ಕೊಸರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಜಿಡಬೇಕು (೫-೨-೨೧). ಬಾಯಿಲ್ಲ ವೈರಾಗ್ಯವೂ ಕೃತಿಯಿಲ್ಲ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯೂ ಇರುವ ಗುರುವಿನಿಂದ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ (೫-೨-೩೧). ಇದರ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶ್ರವಣವೂ ಹರಿಕಥಾಸರೂಪಣವೂ ಪರಮಾರ್ಥವಿವರಣವೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರಬೇಕು (೫-೨-೪೭). ಗುರು ಸ್ವಜಾತಿಯವನಾಗಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪದೆ ಹಾನಿಯಾಗುವದು (೫-೨-೬೪).

ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ದೀಪವು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಪತಂಗದ ಹುಳುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತವೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಅವು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಪತಂಗದ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಆ ಗತಿಯಾಗಲಿವೆಂದು ದೀಪವೇನೂ ಅಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕರೆದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರ ಉಪದೇಶವೂ ಇದರಂತೆಯೇ. ಅವರು ಇತರರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಷಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ತಮಗೆ ತಾವೇ ಸುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

(೨) ಸ್ವಾಮಿ, ಉಪದೇಶಕರೆ, ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ವಿರುದಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ತಮಗೆ ಇದೇನೋ? ರಾಜನ ಬಟ್ಟೆ ನೋಡು ದಾಸಾಸುರಾಸನು ರಾಜನಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ವಿರುದಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಜನರು ತನಗೆ ಸತ್ಕಾರಮಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವಂತೆಯೂ ಉದ್ಭವತರಾಗಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ತಾನು ಅವರ ದರ್ಪಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ಪರಿಣಾಮಿಸುವ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಭಗವದನುಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಯೋಗವನ್ನೂ ಪಡೆಯಬೇಕು. ದೈವಿಕಬುದ್ಧಿಯೋಗವೆಂಬ ವಿರುದಿನ

ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಹೊರತು ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥವೆ.

(೩) ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಉಪದೇಶದ ಲಕ್ಷಣವೇನು? ಇತರಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಒಬ್ಬನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಗವದಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಉಪದೇಶವೇ ಸಾಕು. ತನ್ನ ಮುಕ್ತಿಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತಾನು ಹೇಗಿರುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಉಪದೇಶಕನು. ಕಮಲದ ಪೊಗ್ಗು ಅರಳುತ್ತ ಬಂದರೆ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಭ್ರಮರಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿಂದಲೂ ಬರುವವು.

(೪) ತುಪ್ಪವು ಕಾಬಿರುವಾಗ ಕರಿಯಬೇಕಾದ ಹಸಿಯು ಭಕ್ತ್ಯವನ್ನು ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕುದಿಯುವ ಸದ್ದಾಗುವದು. ಅದು ಬೇಯುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಸದ್ದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದು. ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಿ ಬಿಂದು ಮೇಲೆ ಗುಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ನೊರೆ ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಜ್ಞಾನವು ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣದಲ್ಲಿರುವವರೆಗೂ ಅವನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅದರೆ ಜ್ಞಾನದ ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಬಣ ಸಡಗರವಲ್ಲಾ ಸಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನ ಲಕ್ಷಣ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂತತಿಯು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿದ್ಧಳಾಗಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಸದ್ಗುರು ತಾನೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಗುರುವರಂಪರೆಯ ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನಾಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಯೋಗ್ಯತಾ ವಿಶೇಷವು ಬೇಕು. ಜೀಣವು ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೂ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಮರುಭೂಮಿಯಾದರೆ ಬೆಳೆ ಬರಲಾರದು. ಬೆಳೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಉತ್ತಮ ಹದಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಯಾಗಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ಶಿಷ್ಯನ ಮನೋಭೂ

ಮಿಯು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತು ಹೇಳುವದೇ ನೆಂದರೆ—

“ ತತ್ತ್ವೈ ಸ ವಿದ್ವಾನ್ಮತಃ ಸನ್ನಯ ಸಮ್ಯಕ್ ।

ಕೃತಾಂತಚಿತ್ತಾಯ ರಮಾನ್ವಿತಾಯ ।

ಯೇನಾತ್ಮರಂ ಪುರುಷಂ ವೇದ ಸತ್ಯಂ ।

ಪ್ರೋವಾಚ ತಾಂ ತತ್ತ್ವತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಮ್ ॥ ”

ಇದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ಶಮಾದಿಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಅಂಥವನಿಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಗುರು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವನೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ಮೊದಲು ತನ್ನ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡೇ ಬಿಡುವೆನೆಂಬ ದೃಢವಾದ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವದೂ ಅಂದು ಗುರು ತಾನೇ ಬಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಧ್ರುವನು ದೃಢನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೊಡನೆ ನಾರದರು ಪಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ದೊರೆತಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುವದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ—ರೇಗುಪ್ತ.

ಪರಿಪಕ್ವಕೃದಯರಲ್ಲದ ಮಂದಮನುಷ್ಯರ ।

ಬರಿದೆ ಬೋಧಿಸೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯೇಕೆ ಮನುಷ್ಯ? ॥ಪ॥

ಅರರೆ ಇಂತಘಟನಘಟನೆ ನಿನಗೊಳಗಿರೆ ।

ಮರಣಾದ್ಯನರ್ಥವಿನ್ನಿಳಿಯವರ್ಗಹುದುಂಟೆ ॥ಅ. ಪ.॥

ಪರುಷವೇದಿಯು ಸೋಂಕೆ ಕಾಬೊಣ್ಣ ಕನಕವಾ ।

ಗುರಿವಂತೆ ಕಾರ್ಗಲ್ಲು ಕನಕವಾಗುವದೆ? ॥

ದುರಿತವರತ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗಲ್ಲದೆ ಕರ್ಮ ।

ಪರರಿಗನುಗ್ರಹಿಸಲು ಮುಕ್ತರಹುದುಂಟೆ

॥೧॥

ಮೋಳೆವ ಜನ್ಮನದಿ ಮೋಹಿವ ಸುಖನಿಗೆ ಗರ್ಭ ।

ಬೆಳೆವಂತೆ ಹಸುಳೆಗೆ ಗರ್ಭ ನಿಲ್ಲುವದೆ ||

ತಳಿವಾಸಕ್ತರಿಗಲ್ಲದವಮೆಂಬ ನರಕದ ।

ಹುಳುಗಾಗಿಗುವದೇಶಿಸಲು ಬುದ್ಧರಾದುದಂತೆ ||೨||

ಬಲಿದು ರುಕ್ತಿಯೊಳು ಸ್ವಾಧೀಯ ಬಿಂದು ಮುಖ್ಯಾಗು ।

ಫಲವು ಕೇರ ಜಲದ ಜಿಬ್ಬಿನೊಳಾಗುತ್ತಿರುವದೆ ||

ಸಲುವಾತ್ಮಜಾಗರೂಕರಿಗಲ್ಲದಜ್ಞಾನ ।

ಮುಲಜೀವಗಳೆಂದು ತ್ರಿಗುರುನಿರ್ದನವುದಂತೆ ||೩||

ಸಚ್ಚಿಷ್ಠಲಕ್ಷಣದ ನಿಷ್ಕಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಸಮರ್ಥರು ತನ್ನ ದಾಸ
ಬೋಧಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ -

“ ಹೊಲವನ್ನು ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದರೂ ಮೇಲೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ
ಹೋದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸತೆಸುವಿದ್ದರೆ ಸಾಧಕರಿಗೆ
ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ (೫-೩-೯). ಬೆಳೆ ಬರವನರೆಗೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ
ಉದ್ದೋಗನನ್ನು ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆ ಬಂದ ಮೇಲೆಯೂ ಸಾಮ್ಯನಿರ
ಬಾರದು. (೫-೩-೧೦). ಅದರಂತೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಸಾಧನಗಳ
ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಷ್ಟು ಉಂಡರೂ
ಮುಂದಿನ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯು ಬೇಕಾಗುವದು (೫-೩-೧೧).
ಸಚ್ಚಿಷ್ಠಲಕ್ಷಣವೇನೆಂದರೆ ಸದ್ಗುರುವಡನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸನಿಟ್ಟು
ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು. (೫-೩-೧೨).

ಸಚ್ಚಿಷ್ಠರಾಗಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡ
ಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೋಕ್ಷನೆಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸಂಚವ್ಯವಹಾರ
ಕ್ಕಿಂತ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು. ಸಮ್ಯಕ್ವೈಯ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕರೆಲ್ಲಾ
ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಸಂಚವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ತೊರೆದವರೇ ಆಗಿರುವದನ್ನು
ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಸಂಚವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ತೂಕವಾದರೆ ಪರಮಾ
ರ್ಥವೇ ಬಂದು ತೂಕವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚು; ಪ್ರಸಂಚ
ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಿಂತ ಪರಮಾರ್ಥದ ತೂಕವು ಹೆಚ್ಚಿನದು ಅದರಿಂದ ಪರ
ಮಾರ್ಥದ ನುಣ್ಣಿನು ಹತನಿಂಕೆನು ವನನು ಸಸಂಚದ ವ್ಯವಹಾರವ

ನೈಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮುಗಿಸಿದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿರಲಿ ಅಂತು ಅದರ ಹಣೆಯಬರಹವಿಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರಲ್ಲಿ ತುಚ್ಛಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಂಡು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವವನಾಗಬೇಕು. ಇಂಥವನೊಬ್ಬನೇ ಪರಮಾರ್ಥದ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿರಬಲ್ಲನೇ ಹೊರತು ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸಾಗಿಸಲಾರದೆ ಹೋದಿರುವಾಗಿ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ವೈಚಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪರಮಾರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕುವದು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಅಳುಬುರುಕರಿಗೂ ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೂ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಇಣಕಿಸೋಡುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಗಳಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂಬ ಮನೋದಾಝ್ಯವುಳ್ಳ ಅಸಹಾಯಶೂರರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಪರಮಾರ್ಥದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ರದ್ಧಾರಿಯಾಗಿ ಅನೇಕಭೋಗಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ತಾನು ಸಾಗಬೇಕಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರವೆಂಬ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುರಿತವರೇ ಆಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಪೊಳ್ಳು ಮೆಯ್ಯವರಿಗೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಮೊದಲು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವೈಚಿವಿವಿಧವಂತೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ದುಡಿದು ತಮ್ಮ ತನೋಗುಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಪರಮಾರ್ಥದ ಮಾತು.

ಸ್ವಬುದ್ಧಿ.

ಸದ್ಗುರುಗಳ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬೇಕೆಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸ್ವಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಮಗುವನ್ನು ತಾಯಿಯೇ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಳಾದರೂ ಮಗು ತಾನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಗುರುವೇ ಉದ್ಧಾರ

ವಾಡುವನಾದರೂ ಶಿಷ್ಯನು ತಾನೂ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸುವವನಾಗಬೇಕು. ನಾವು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟರಾಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ಹೆಣಾಹೊರುವವನ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಾರದು. “ ಉದ್ಧರೇದಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ” ಎಂದು ಗೀತೆಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. “ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕೇವಲಂ ” ಎಂದಿನೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು ಬಂದು ಕಥೆಯಿಂದ ಪರ್ಣಿಸಿರುವದು. ಬಂತಿ ಗಾಂಧಾರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ಬಬ್ಬ ಹಣಗಾರನನ್ನು ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿ ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹಣವನ್ನು ಸುಲಿದುಕೊಂಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜಿಗಿದು ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಜಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋದರು. ಆಗ ಆ ಹಣಗಾರನು ತನ್ನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಎತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ದೀನಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಗಿಕೊಂಡನು. ಯಾವನೋ ಬಬ್ಬ ದಯಾಳು ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಂದು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಕಣ್ಣನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿ ಗಾಂಧಾರದೇಶವು ಇಂಥ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇರುವದೆಂದು ತೋರಿಸಿ ಹೋದನು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಹಣಗಾರನು ಆ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಕಥೆಯು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸರಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿದ್ದೇವೆ. ಬಬ್ಬ ದಯಾಳುವಾದ ಗುರು ನಮಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಅಜ್ಞಾನವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುವಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ದಿಡ್ಡರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋಗಲಾರೆವು. ಅದ್ದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು.

ಸಾಧನಗಳು.

ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು? ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾದ ಸಾಧನ. “ ಆಯುರ್ವೈ ಘೃತಂ ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಆಯುರ್ವರ್ಧಕವಾದ ತುಪ್ಪವನ್ನೇ ಆಯುಸ್ಸೆಂದು ಕರೆದಂತೆ “ ಏತಜ್ಞಾ ನಮಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ” ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಜ್ಞಾನಸಾಧನಗಳನ್ನೇ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಕರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಅಸ್ಥಿಮಹತ್ವವಿರುವದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ.

“ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ಫಲಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪುಣ್ಯಂ ನೇಚ್ಛಂತಿ ಮಾನವಾಃ |

ನ ಸಾಪಫಲಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪಾಪಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಯತ್ನತಃ || ”

ಎಂಬಂತೆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸದೆ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ಬಂದೀತೆ? ಮತ್ತು ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಬೇಡವೆಂದರೆ ಜಿಟ್ಟೀತೆ? ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಜ್ಞಾನಸಾಧನಗಳ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವದಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೆನಪುಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಅಮಾನಿತ್ಯ:— ತಾನೇ ದೊಡ್ಡವನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲದಿರುವದು. ತಮ್ಮ ಶರೀರದ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿಯ ಯಾವದೋ ಗುಣವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಇತರರಿಗಿಂತ ತಾವು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನಾತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಕರೆಂತು ಈ ಗುಣವನ್ನೆಂದೂ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಜನಕರಾಜನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಇವರ ಅಮಾನಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಇಸ್ವತ್ತೊಂದು ದಿವಸ ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದು ಅವರ ಸಮತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತನಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅದಂಭಿತ್ವ:— ಬಳಗಿರದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ದಂಭ. ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳಿರುವದೊಂದೇ—

ರಾಗ— ರುಕ್ಮರಾಭರಣ.

ಬಿಡು ಬಾಹ್ಯಮೋಗ ದಂಭವ | ಮಾನಸದೋ |

ಗೆಡೆಬಿಡದಿರು ರಂಭುವ || || ಪಲ್ಲ ||

ಒಡತೊಳು ಮಂಜಿನಿ ಹೂರಗೆ ನೀ ಕೀರ್ತಿಯ |

ಪದೆದರೆ ಶಿವ ನಿನಗೊಲಿವನೆ ಮರು || || ಅ.ಪ. ||

ಜನ ಮೆಚ್ಚೆ ನಡಕೊಂ ಪರೇನುಂಟು ರೋಕಡಿ |

ಮನ ಮೆಚ್ಚೆ ನಡಕೊಳು ಪದೆ ಚಂದವ್ವ |

ಜನರೇನು ಬಲ್ಲರು ಒಳಗ ಗೊ ಕೃತ್ಯವ |

ಮನವಿಯದ ಕಳ್ಳತನವಿಲ್ಲ ಮರುಳ || || ೧ ||

ಜನರು ಮೆಚ್ಚುಕೆ ನನ್ನ ಕೈರ ನಕೆಯು ರ |

ಜನ ಮೆಚ್ಚುದಿರೆ ಶಿವ ಬಿಡುತಿವನೆ ||

ಜನರಲ್ಲಿ ನನ್ನನು ದೊವ್ವಾತನೆ ದರೆ |

ಜಿನುಮಯ ಶಿವನೊಲ್ಲರಿಯನೆ ಮರುಳ || || ೨ ||

ಮನದೊಳು ಶಿವ ತಾನೆ ಮನಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ |

ಮನ ಮೆಚ್ಚು ನವದರೆ ಶಿವ ಮೆಚ್ಚುವ ||

ಮನಕುಜ ನನೆಯದೆ ಜನಕ ಬಿ ನವದರೆ |

ಮನದಾಣ್ಣ ಗುರುನಿಡ್ಡ ಮರೆಯಾಗೊಲ್ಲ || || ೩ ||

ಅಹಿಂಸಾ:— ಶರೀರ, ಮಾಕ್ಕು, ಮನಸ್ಸು ಈ ಮೂರು ಕರಣಗಳೂ ಹಿಂಸೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳದೆ ಇರುವದು.

ಹೌಂತಿ:— 'ತಾಳಿದವ ಜಿಜ್ಞಾಸು' ಮತ್ತು 'ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸ್ಮರಣೆ ಇರಬೇಕು' ಎಂಬಂತೆ ಸಹಸಂಗುಪ್ತವನಾಗಿರಬೇಕು. 'ಚೈವನ ಋಷಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಕುಶಿಕರಾಯನು ಇಷ್ಟತೆತ್ತೊಂದು ದಿವಸ ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಅವನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವನಪ್ರಣಯಂತೆ ತಾನೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಅವನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ರಾಜವೀಧಿ

ಯಲ್ಲಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸಹನಗುಣವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿ ದ್ದಾನೆ.

ಅರ್ಜುನನು:— ಬಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಬಂದೇ ಆಗಿರುವ ಸರಳತನ.

“ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವಿರಜೋ ಬ್ರಹ್ಮರೋಚೋ

ನ ಯೇಷು ಜಿದ್ವಮನ್ಯತಂ ನ ಮಾಯಾ ”

ಎಂದು ಶ್ರುತಿ ಇದೆ. ಯಾರಲ್ಲಿ ವಕ್ರಭಾವವೂ ಮತ್ಸು ಇಲ್ಲಿದ್ದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಇಲ್ಲವೂ ಅವರಿಗೇ ರಜೋಗುಣಾರೂಪತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವೆಂದರ್ಥ. ಧ್ಯವಹಾರಪ್ರಧಾನರು ಸರಳರಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳು ವ್ಯವಹಾರಪ್ರಧಾನರಾಗದೆ ಸರಳರಾಗಿರಬೇಕು.

ಅಚಾರ್ಯೋಪಾಸನಂ:— ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವದು.

ಶೌಚಂ:— ಭಗವಂತನು ಹೊಲವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಲಾರನಾದ್ದರಿಂದ ಬಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಶುಚಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಸ್ವೈರ್ಯ:— ಎಡೆಬಿಡದ ಪ್ರಯತ್ನ. ನಡುನಡುವೆ ಜಿಟ್ಟು ಜಿಟ್ಟು ಕಡೆದರೆ ಬಿಣ್ಣೆ ಕೂಡ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಜಿನಿಯಾರದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅವ್ಯತಕ್ಕಾಗಿ ಕಡೆದಾಗ ಮೊದಲು ವಿಷವು ಬಂದರೂ ಕೈಬಿಡದೆ ಮುಂದೆ ನಾಗಿದಂತೆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಾಗ ಎಷ್ಟು ವಿಘ್ನಗಳು ಬಂದರೂ ನಿಲ್ಲಬಾರದು.

ಆತ್ಮವಿನಿಗ್ರಹ:— ಮನಸ್ಸಿನ ಹರಿವಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವದು.

ವೈರಾಗ್ಯ:— ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸದಿರುವದು. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದರು. ಆಗ ಮೈತ್ರೇಯ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯು “ಹಣವಿಂದ ಮೋಕ್ಷವುಂಟೋ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಹಾಗಾದರೆ ತನಗೆ ಹಣವು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಂದ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಪಡೆದು ತೃಪ್ತನಾದಳು. ವೈರಾಗ್ಯವಿದ್ದ ಹೊರತು ಭಗವಂತನ ಜ್ಞಾನಮಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಎಣ್ಣೆಯ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರವು ಮೂಡಲಾರದು. ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಉಜ್ಜಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ವೈರಾಗ್ಯ

ವಿಲ್ಲದೆ ದೇವರನ್ನು ಬಯಸುವ ಬರೀ ಕುತೂಹಲವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ
ವೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಬಂದು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟು ತನಗೆ ಸಮಾಧಿ
ಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ತೋರಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಹಟಾಹಿಡಿದನು. ಪರಮ
ಹಂಸರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಅವನ
ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಂಚಾವದಿಂದ ಸಮಾಧಿ
ಯನ್ನು ಬರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಎಚ್ಚತ್ತು
ತನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅವು ಹೊತ್ತೂ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ
ಯನ್ನು ನೆನದ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ತನಗೆ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಮತ್ತೊ
ಬ್ಬನು ಹೀಗೆಯೇ ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಸದಿಗೆ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಲಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು. ಉಸಿರಾಡಲಾರದೆ ಅವನು ತತ್ತರಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ
ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲಿಸಲೇನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಉಸಿರಾಡಬೇ
ಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಗಾಳಿಯು ಹೊರತು ಎರಡನೆಯ
ದೇನೇನೂ ಹೇಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೊರತು
ಎರಡನೆಯದೇನೇನೂ ಬೇಕಾಗದೆ ಹೋದಾಗ ಮಾತ್ರ ದೇವರು ಸಿಕ್ಕು
ವನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜನರು ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿವೆ.
ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳುವಾಗಿನ ವೈರಾಗ್ಯವು ಪುರಾಣವೈರಾಗ್ಯ; ಹಡೆ
ಯುವಾಗಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಮುಂದೆ ವಿಷಯಸುಖವನ್ನು
ಬಯಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಸೂತಿವೈರಾಗ್ಯ; ಯಾರಾದರೂ
ಸತ್ತಾಗ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಲ್ಲ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವ ವೈರಾಗ್ಯವು ತ್ಯಾಜನ
ವೈರಾಗ್ಯ. ಈ ಮೂರೂ ಆಭಾಸವೈರಾಗ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಬ
ಬಾರದು. ತನ್ನ ವಿಚಾರದಿಂದ ತನಗೆ ಬರುವ ವೈರಾಗ್ಯವೇ ನಿಜವಾದ
ವೈರಾಗ್ಯ. ಆ ವಿನೇಕಪೂರ್ವಕವಾದ ವೈರಾಗ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು
ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುಂದುರಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುಸುಕು ಹಾಕು
ವವರೆಗೂ ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನ

ಮನಸ್ಸು, ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡದಂತೆ ವಿವೇಕ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯ—ಎಂಬ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಮುಸುಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಅದು ಮುಗ್ಧರಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ; ತಪ್ಪುದಾರಿಗಳೆಯುವದೂ ಇಲ್ಲ.

(೨) ಬಂದು ನೀರಿರುವ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪಟಕದಂಥ ಶುದ್ಧ ಕಾರಕವಸ್ತುವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಅದರ ನೀರು ಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದರ ಹೊಲಸೆಲ್ಲ ತಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯ—ಇವು ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯವನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳು. ಅವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪಾಂಚಿಕವಾದ ಮನಸ್ಸು ಕೇವಲ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾಗಿರುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

(೩) ಕಂಬಳೀಯುಳು ತಾನು ನೆನ್ನು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಕಟ್ಟಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವೀವನು ಆಲೆಯೆಂಬ ಬಲೆಗೆ ತಾನಾಗಿ ಬೀಳುವನು. ಆದರೆ ಆ ಕಂಬಳೀಯುಳು ಒಳ್ಳೇ ಸುಂದರವಾದ ಸತಂಗದ ಹುಳುವಾಗಿ ಬಿಳಿದಾಗ ಅದು ಆ ಗೂಡನ್ನು ಬೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವೀವನು ವಿವೇಕವೈರಾಗ್ಯಗಳೆಂಬ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಯೆಯ ಬಲೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು.

ಅನಹಂಕಾರ—ನಾನೆಂಬ ಹೆಸನ್ನು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. ಅಹಂಕಾರ ಎಂಬುದು ಕಣ್ಣಿಗೆಂದು ಸರೆ. ಅವರಿಗೆ ದೇವರು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯೂ ವಾಯುವೂ ಅಹಂಕಾರಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣದೆ ದೇವರು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಡ ಕೋನೋಪವಿಷತ್ತಿನ ಕಥೆಯು ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿದೆ. ನಾ ಸತ್ತರೆ ಸ್ವರ್ಗ, ಎಂಬದೊಂದು ಕನಕನ ಮುಂಡಿಗೆಯ ಮಾತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ, ನಾ ಸತ್ತರೆ, ಎಂದರೆ ಅಹಂಕಾರವು ಹೋದಮೇಲಿಂದರ್ಥ. ಅಹಂಕಾರವು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ ದೇವರು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಹಂಕಾರವೇ ಬಲೆಯೆಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿರಾಮತೀರ್ಥರೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಸಾಧು ಭಕ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತ ತನ್ನಲೊಂದು ರತ್ನವಿರುವದೊಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದೂ ಒಂದು

ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ರತ್ನವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೆ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಈ ತಿರುಕನಿಂದ ಅಗ್ಗವಾಗಿ ರತ್ನವನ್ನು ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾರಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಲಶವನ್ನಿಡಿಸಬಹುದೆಂದು ತೋರಿತು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನೇರಿಸಬಹುದೆಂದು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಆ ಸಾಧು ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೆ ಹೋದನು. ಸಾಧು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅನನುಮತವಿದ್ದಳು. ವರ್ತಕನು ತಾನು ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಆ ವರ್ತಕನನ್ನು ಉಪಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿಸಿ ಆ ರತ್ನದ ಬೆಲೆ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ತಾನೇ ಕೂಡ ಬಲ್ಲಿನೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದಳು. ಗಂಡನು ಒದವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಹುಡುಗಿಗೇ ಮಂಕು ಬಂದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಹು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ರತ್ನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಆ ವರ್ತಕನು. ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆಗೆದಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದನು. ಬಡನೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬರ ತ್ರೇನೆಂದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಝಳಿಸುತ್ತ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಆಕೆಯ ಭೀಷಣಾಕಾರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ವರ್ತಕನು ಹೆದರಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡನು. ನೆಲೆಹೊರೆಯವರು ನೋಡಿ ಏದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿಯು “ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವದು ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮರತ್ನ. ಅದರ ಬೆಲೆಯು ಅಹಂಕಾರರೂಪವಾದ ತಲೆ. ಈ ವರ್ತಕನು ಆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಈಗ ಹೀಗೆ ಹಿಂದೆಗೆದು ಬದರುತ್ತಾನೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಲು ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಸಾಧುವಿನ ಸಾಧುತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ವರ್ತಕನ ದುರಾಶೆಗೆ ನಕ್ಕು ಗದ್ದಲವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರಂತೆ. ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಾನ್ವಿತನು ಉಪದೇಶಿಸುವದೇನೆಂದರೆ-

“ ಪರಮಮನು ಕ್ಷುತ್ರಕೂಲವನು |

ತೆರದು ನಿಷ್ಕೃತ್ಯವನು ಮೂಲನು |

ಧರೆಯ ಕಷ್ಟಪಗಿತ್ತನೆಂಬಾ ಆರ್ಯಗರ್ವದಲಿ ||

ಅರಿಯದೆಯೆ ರಘುವತಿಯ ಜರೆಯುತ |

ಪರಿಭವವಸ್ತ್ರದಿದನು ಬಲುಮೆಯು |

ತೆರನ ಪರಿಯಿದು ಮಗನೆ ಬಲುಮವ ಕಷ್ಟ ಕೇಳೆಂದ ||”

ಸಂಸಾರವನ್ನು ದೋಷಮಯವಾಗಿ ಕಾಣುವದು—ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಹುಟ್ಟಿ ಸತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ನಮಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರನೆಲ್ಲ ದೋಷಮಯವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಏನು? ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಇಷ್ಟಗಳಾಗಿರುವವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮರವೊಂದು ಕಥೆ ಇದೆ. ಭೀಷ್ಮರು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮನ್ನು ಯಾರ ದಹನವೂ ಆಗುವುದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲೆಟ್ಟು ದಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ. ಅರ್ಜುನನು ಆಮೇಲೆ ಅವರ ದೇಹವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭೂಮಿಯು “ಶತಂ ಭೀಷ್ಮಾಃ” ಎಂದು ಧ್ವನಿಯೊಡ್ಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ನೂರುಜನ ಭೀಷ್ಮರ ದಹನವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿರುವದೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ನಮಗೆ ಬೇಸರವು ಹುಟ್ಟದೆ ಇರುವದು ಶೋಚನೀಯವಲ್ಲವೆ? ಇದರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಶೋಭಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಿ—

ರಾಗ— ಪದಡಿ.

ಇನ್ನಾದೋಭವಕೆ ಹೇಸಬಾರದೆ ಮನುಷ |

ನಿನ್ನ ಮನಸಿನ ಬಲುವನೇನೆಂಬೆನದರಾ! |

||ಪ||

ಎಳು ಜನ್ಮಗಳ ಬೋನಿಬೊಳೆಲ್ಲ ಪೊರಮಟ್ಟಿ |

ಏಳು ಬಿಡುಬಿಡು ನೋಲುವಾಲುನುಂದು ||

ಎಳು ದ್ವೀಪವನೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸುಡುಗಾಡೆನಿಸಿ |

ಎಳು ಕುಲಗಿರಿಗಳೆನ್ನಿಗಳ ಕೆಡಹಿ

||೧||

ಧರೆಯ ದುರಿತಂಗಳೆಲ್ಲವನು ಕವೆಗಂಡು ಯಮ |

ಪ್ಪರದ ಬಾಗಿಲನೆಲ್ಲ ತರಿಸಿ ದಾಕಿ ||

ಮೊರೆವಂತಹನಿಗೆ ಮೂರ್ಛೆಯುಂಟು ದೂರುಗಳಿವು.

ಸೂರೆವಾಟದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರನು ಬೇಸರಿಸಿ || ೨ ||

ಕೊರೆಯಲಿವೆಯು ಮುದೂತರಾಗಬೇಡು ಎಂದು ಚಿತ್ತು.

ಕರವಾಣಕೋಟಿಗಳ ಮಂದಗೊಳಿಸಿ |

ನರಕವಿಃ ಸರ್ವವಿಃ ಸರ್ವರೂಪಿಃ ಸರ್ವಕಾಲಿಃ |

ಗುರುಃಸ್ವಪದಿಯ ಮರಣೀನಕು ಸ್ವಪಾದಿತ್ಯು ||೨||

ಅಸಕ್ತಿ-ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು.

ಅನಭಿಪ್ರಯೋಗ- ಹೇಡತಿಮುಕ್ತಾ ಸೇವಿಸ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠಿ. ಈ
ಗುಣವಿದ್ದರೆ ಅಗುವ ಸರ್ವಗುಣವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಸಮುದಾನರು
ವರ್ಣಿಸಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ನೀರು ಸೇತುವಿನ ಬಂದು ಕನಿಷ್ಠವಾದ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿಕುರಿತು ಬಂದದ್ದು ಧರ್ಮ ಬೋಧೆಯು ಬಂದು ಕಿರಿಯ ಟ್ಟಿ ಹೊಕ್ಕು ಮನಸ್ಸಿನ ಕೋರಿ ಯಾವ ಮುಣ್ಣುಮನಸ್ಸು ಮಾಡದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಿರಿಯ ಟ್ಟಿ ಹೊಕ್ಕು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಕಟ್ಟಣವ ವೇಳೆಯ ನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಗೋವೆವೇಳಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೋಗಿಬಿಡುವುದು; ಕಟ್ಟಣವೇಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಸುಲಭವಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಧ್ಯವಂತರ ಜನರೇತತ್ತು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಕರ ವ್ಯದಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ; ಶ್ರದ್ಧಾವಂತರ ವ.ಸನ್ನಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿಡಿಯುವದು.

(೫) ಕೇವಲ ಪ್ರಾಣವಂತನಾದ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಗುರ್ತೇನೆಂದರೆ ಅವನು ವೇದವಂತರನ್ನೂ ದೇವರ ಪೂಜಾರಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಗಳಿಗೂ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಕೂಡ ಅಪುಗಾಗಿ ಕೊಂದಂತಹಂತೆ ಪಟ್ಟವಾದವನಲ್ಲದೆ ಸಾಧುವಂತರನ್ನೂ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದವರನ್ನೂ ಭಜಿಸಬೇಕು. ಕೂಟಗಳನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕಾರವಾದುವನು.

(೪) ಮೊಸಳೆಯ ಚರ್ಮವು ಯಾವ ಆಯುಧವೂ ನಾಟದಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾದುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಣಮುಚಿಕರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲೆ ನೆಡುವದಲ್ಲ.

ಸಮಚಿತ್ತತ್ವ- ಹರ್ಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿದ ವಿಪಾದದಿಂದ ತಗ್ಗದೆ ಇರುವದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗಿರುವುದರಿಂದ

“ ಇಷ್ಟವತ್ಪರ್ಜಿತಗೋಷೋ ಯೋಷಾಂ ಸಾಮ್ಯೇ ನ್ನಿತಂ ಮನಃ ”

ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಜಯಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೀತಿಕಾವ್ಯವು ಹೇಳುವದೊಂದರೆ—

“ ಪಳಿವಾವುದು ಕೂಳಿಂಗೆ, |

ತಿಳಿವಾವುದು ಸಮತ, ಬಂಧವಾವುದು ಮೋಹಂ ||

ಕಳಿವಾವುದು ನೃಪತಪದರಿಂ |

ದುಳಿವಾವುದು ದೃತಿ ಏವೇಕಚೂರತತ್ವ || ”

ಭಕ್ತಿ— ಸರವಾತ್ಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ.

ನಿನಿಕ್ಷದೇಶಸೇವಿತ್ಯ— ಜನಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಇರುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಸರವಾಹಂಸರ ಉಪದೇಶಗಳೊಂದಿಗಿದೆ—

(೧) ಮುಕ್ತಿಸ ಚಿಪ್ಪಿನ ಪೊಸು ಸ್ವಾತಿಯ ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಮುದ್ರದ ತಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ವಾತಿಯ ಮಳೆಯ ನೀರು ಸಿಕ್ಕುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ಚಿಪ್ಪಿನ ಬಾಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಗಲಿಸಿಕೊಂಡು ನೀರನ್ನು ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿರುವದಂತೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಅದು ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿ ಆ ಮಳೆಯ ಹನಿಯು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮುಕ್ತಿಸ ಆಕೃತಿಯಾಗಿ ಸುರಣಿಸುವವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿತ್ಯಸುಖದ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪರಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ನಿಜವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೋಗಿ ಬರುವವರು ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹಾಗೆ ಆತ್ಮತಾಪದಿಂದ ಹುಡುಕುವದರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಗುರು ಒಂದು ಸಲ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟನೆಂದರೆ ಅವರು ತಾವು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಬಂಧನವೃತ್ತಿವಾಯುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಡನೆಯೇ ಜನಸಂಘವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮನ

ಸ್ವಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ವಾಡಿಕೊಂಡು ತನಗೆ ನಿತ್ಯಸುಖಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

(೨) ಒಂದು ಸಲ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ತಾವು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದರ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎಳೆವಣ್ಣಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜನಕನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿರುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವದು ಮಾತ್ರ ಸುಲಭವೆಂದೂ ಜನಕನಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಮಾತೇ ಬೇರೆಯೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹೆಚ್ಚುಕುಂದುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಡೆಯುವದು ಒಂದು ಕಷ್ಟ. ಮೊದಲು ಜನಕನು ಯಾವ ಉಗ್ರತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ! ಅಂಥ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೀವು ಸಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ- ಅವಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಸಾಧನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವುಕಾಲ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ಲಾಸ ವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬೀಳಬಹುದು. ಹಾಲನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬಳ್ಳೇ ಮೊಸರಾಗುವದು. ಮಾತ್ರೆಯನ್ನು ಒದಲು ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದರೆ ಅದು ಕೆಡುವದು. ಜನಕನು ಅನಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ 'ವಿದೇಹ' ಎಂದರೆ 'ದೇಹವಿಲ್ಲದವನು' ಎಂಬ ಒಂದು ವಿಶೇಷಣವು ಬೃಹತ್ತು. ಅವನು ದೇಹಸತ್ತ್ವನಾಗಿ ಮೃತನಾದನು. ದೇಹಭಾಸವನ್ನು ಮರೆತಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಒಂದು ಕಷ್ಟ. ನಿಜವಾಗಿ ಜನಕನು ಮಹಾಧೀರನು. ಅವನು ಬ್ಲಾಸ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಎಂಬ ಎರಡು ಕತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದನು.

(೩) ಪ್ರಪಂಚವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಬಾಳುವುದೇ ಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ನೀವು ಮೊದಲು ಕೆಲವುಕಾಲ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗಲಿ, ಅದು ತಿಂಗಳಾಗಲಿ, ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗಲಿ, ಕೊನೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ದಿವಸಗಳಾಗಲಿ ಭಕ್ತಿಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಏಕಾಂತವಾದಲ್ಲಿ ನೀವು ಅಖಂಡಧ್ಯಾನಸಮರತರಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು

ಬಯಸಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದುದು ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ನಾವು ಈಗ ನಮ್ಮದೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವದೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಲ್ಲ ಬಿಡುವದರೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡಬಹುದೆಂದೂ ಎಲ್ಲಿವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೂಕಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿ ದೇವರೊಬ್ಬನು ನಮ್ಮವನು. ಅವನೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವಸ್ಥ. ಅವನ ಬಲಮೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪತೆಯಬೇಕೆಂಬುದೊಂದೇ ನಮಗೆ ವಿಚಾರವಾದುದಾದ ವಿಷಯ.

(೪) ಭಕ್ತಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಅವನ್ನು ಕೂಡು ನಗುವವರನ್ನೂ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅನುಹಾಸ್ಯಮಾಡುವವರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ದೂರವಾಗಿರಬೇಕು.

(೫) ಆಸೆಯ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ತಿನ್ನಾಗಿ ತೊಲಿದು ಆಮೇಲೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ಹೊಲಿಸು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ನಿಶ್ಚಯ. ಆದರೆ ಮೈ ತೊಳೆದೊ ಗುತ್ತಲೇ ಅವನ್ನು ಅದರ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದರೆ ಅದರ ಶುಚಿತ್ವವು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಹಾಗೆ ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಹವಾಸದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀವು ಬಂದು ಸಲ ವಿನೋದೈಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ರೋಡನೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಸೇರುತ್ತ ಹೋದರೆ ಆ ಮನೋನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಖಂಡಿತ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಪವಿತ್ರರಾಗುವ ಸಂಭವಿಲ್ಲ.

ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿರುವದು— ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಹಾಲನ್ನೂ ನೀರನ್ನೂ ಬೆರೆಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಮೇಲೆ ಹಾಲನ್ನೇ ಬೇರೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗದಂತೆ ಅವೆರಡೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯನ್ನು ಹಾರೈಸುವ ಸಾಧಕರು ವಿನೋಕವಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡಕಂಡ ವ್ರಾಪಾಂಚಿಕರೊಡನೆ ಸೇರಿದರೆ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಮೊದಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಪ್ರೇಮವೂ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಕೂಡ ನಿರ್ನಾಮವಾಗುವವು.

(೨) ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆದು ತೆಗೆದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಅದೇ ಪಾತ್ರೆ ಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಜ್ಜೆಗೆಯುತ್ತೆಯೇ ಇಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಅದರ ಸ್ನೇಹಾಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯಿಂದ ರುಚಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒರೀ ಸೀರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸ್ರವಂಚದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಪರಮಾರ್ಥವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮೊಲೆ ಯಾವನಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಪಾಂಶಿಕರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ವಿಷಯಗಳ ಸಂದಣಿ ಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಕೆಡುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಅವನು ಅವುಗಳಿಗೆ ದೂರವಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಬಾಳಿದುಕೊಂಡಿರುವನು.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞಾನನಿತ್ಯತ್ವ—ಜಗತ್ತು ನಾಯ ಬಾಲದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವಕ್ರವಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತ ಸ್ತುತಿಕ್ಷಣವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರುವದೆಂದೂ ಅತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಮಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುವದೆಂದೂ ಭಾಷಿಸುವದು.

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾರ್ಥದರ್ಶನ—ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮದ ವೈಭವವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅರಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಧನೆಗಳಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದವುಗಳು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿದವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಬಂದನೇದು ಜಗತ್ತು ಮೂರುವಿಸದ ಬಾಳಿನದೆಂದೂ ಅತ್ಮನು ಅವಿನಾಶಿಯೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವ ವಿವೇಕ; ಎರಡನೇದು ಮೂರು ದಿಸದ ಬಾಳಿನ ಲೌಕಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಯಸದಿರುವ ವೈರಾಗ್ಯ; ಮೂರನೇದು ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಮದಮಾ ದಿಗಳು ಮೆಯ್ಯಡುವದು; ನಾಲ್ಕನೇದು ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ಅತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಬಯಕೆ. ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಸಾಧನತೆತುಷ್ಟಯವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ದೇಹಾತ್ಮಜ್ಞಾನದ ನಾಶ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಬಳಗೊಂಡಿರುವಂಥ ಒಂದು ಸಾಧನವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ದೇಹಾತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಇದರ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ —

ರಾಗ — ಮೋಹನ ಕಲ್ಯಾಣಿ

ವೇದಾಂತವನು ತಿಳಿದೊದೇನು ತನುಧ್ವಜಗಳ |

ಬಾಧ ತನಗಿಲ್ಲ ವಂದಿವುದತಿಶಯವು

|| ಪ ||

ಸುಮ್ಮನಿಹ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನ ನನ್ನಿಧಿಯ ಸೂಜಿ |

ಸಮ್ಮಿ ಚೇಷ್ಟಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಚಲಿಸದಿರುವಂತೆ ||

ಸಮ್ಮಿ ತನುವೆನ್ನನಿದು ನಟಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿಳಿಯೆ ನಾ |

ಸುಮ್ಮನುಳಿದಿಹನೆಂಬ ತಿಳಿದುದುಬಯಸದೆ

|| ೧ ||

ಇನನಾತನುಬಿ ಸಂಕೆಯವರು ವ್ಯವಹರಿಸಂತೆ |

ನನಗನ್ಯವದ ತತ್ತ್ವಪಂಚಮೀಂದ್ರಗಳ್ ||

ಅನುಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೃತ್ಯವ ತಾನೆ ವ್ಯಾಧಪಡುವ |

ವೆನಗೇನು ನಾನಿಯೆಂಬರಿವೆ ನೆಲೆಗೊಡದೆ

|| ೨ ||

ಓದೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಮುಗಿರೋದದವನುಬಿಡ ರಿಯೊ |

ಲಾಡುವೀತನುಧ್ಯವೆಲ್ಲವೀ ಪರಿಯೋಳ್ ||

ರೂಢಿಸಿದ ಗುರುನಿಧ್ವನಾಗಿವಕೆ ಚಿತ್ತಭಯ |

ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಹನೆಂಬ ಸಂಜೆದುದಯನದೆ

|| ೩ ||

ಈ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗಿ ನಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವದೆಂದು ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಭೃಗುವಲ್ಲಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ವರುಣನ ಮಗನಾದ ಭೃಗು ತಂದೆಯಾದ ವರುಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬೋಧಿಸೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿನಾಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದೇ ಆತ್ಮವೆಂದೂ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಬಿಂದಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿದೊಂದು ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದನು. ಮಗನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಸ್ಥೂಲಶರೀರವನ್ನೇ ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸ್ಥೂಲಶ

ರೀರವು ಸ್ಥೂಲವಾದ ಶರೀರದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಅಸ್ತದಿಂದಲೇ ಬಿಳಿದು ಕೊನೆಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಅಸ್ತದಲ್ಲಿದೆ. - ಸ್ಥೂಲವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ - ಸೇರಿ ನಾಶವಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಾದರೂ ಭೃಗುವಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನಸು ಮತ್ತೆ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದನು. ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರವಾಡಿ ತಿಳಿಯೆಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿದನು.

ವಿಚಾರವಾಡಲಾಗಿ ನನ್ನ ಶರೀರವೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದಲೇ ಶರೀರವು ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದದ್ದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ದೇಹವು ಹೋದರೂ ಆತ್ಮವು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದೆಂಬ ಪೂತಿನಿಂದಲೂ ಮರಣವಾಗುವ ದೇಹವು ಆತ್ಮವಾಗಲಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಳಗಣ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಮರಣಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಪ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬೇವಿ ಸಿದುವನೆಂದೂ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮರಣವಾಯಿತೆಂದೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದವರು ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ದೇಹವು ಶ್ವಶಾನದಂತೆ ಅನುಂಗಲವಾಗಿಯೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ ಅಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇವನವು ಪ್ರಾಣದ ಅಧೀನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಾಯಿತು. ಅದರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗದೆ ಹೋದದರಿಂದ ಅನಸು ಮತ್ತೆ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರವಾಡಿ ತಿಳಿಯೆಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿದನು.

ಮಗನು ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರವಾಡಿದನು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣವು ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಮನೆಯ ಸಾವಾಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅದರ ಕಳವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿರುವಂಥ ಜಡವಾದ ಪ್ರಾಣವು ಆತ್ಮವಾಗಲಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಳಗಣ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಂಧಕ್ಕೂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಾಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ

ಮನಸ್ಸೇ ಸದ್ವೈವ್ಯವಪಾರಕ್ಕೂ ಹೇತುವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸೇ ಆತ್ಮವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಾಯಿತು. ಅದರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮತ್ತೆ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಯೆಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿದನು.

ಮಗನು ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದನು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಪರತಂತ್ರವಾದ ಮನಸ್ಸು ಆತ್ಮವಾಗಲಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಳಗಣ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಅದರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮತ್ತೆ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳಿಯೆಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿದನು.

ಮಗನು ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದನು. ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯು ಕೋಲಾಮಿತಿಸಂತೆ ಕ್ಷಣಿಕವಾದುದರಿಂದ ಅಂಥ ಬುದ್ಧಿಯು ಆತ್ಮವಾಗಲಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಳಗಣ ಬುದ್ಧಿನಾಡಿಯಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದು ಶಾಂತನಾದನು.

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಬ್ರಹ್ಮನಂದವಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಚಾರವು ಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಬುದ್ಧಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಅವಾವುದೆಂದರೆ—ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯ ಶೂನ್ಯಸ್ಥಿತಿ. ಅದು ಕೂಡ ಆತ್ಮವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಜಡವಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವದರಿಂದ ಆ ಜಡಸ್ಥಿತಿಯ ಆತ್ಮನಿಗೂ ನಾಶವಾಗಬೇಕಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿಗೂ ನಾಶವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಪಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿದ್ರೆಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಸ್ವರೂಪವು ಆತ್ಮವೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗುವದು.

ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ— ದೇವತೆ

ಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಇಂದ್ರನೂ ಅನುರಂಜನಿಯಾದ ವಿರೋಚನನೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಕ್ಷಿಪುರುಷನೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ತುಂಬ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು “ಅದರಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನಗಾಣಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಕಾಣುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತೆ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಭರಿತರಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೇಳಿರೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಜ್ಞೆಯಾಯಿತು ತಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳು ಕಾಣುವದೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಇದರಿಂದ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯಿರೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನೋಡುವದರ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರು ಶಾಂತರಾಗಿ ಹೊರಟರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನು “ನೀವು ನಿಶ್ಚಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ; ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗುವವರಿಗೆ ಪರಾಜಯವಾಗುವದು” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೂ ವಿರೋಚನನು ಹಾಗೆಯೇಹೋಗಿ ತನ್ನವರಿಲ್ಲಾ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವು ಹುಟ್ಟಿತು. ನಾಶವಾಗುವ ಶರೀರವು ಆತ್ಮವಾಗಲಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದನು.

ಆಗ ಮತ್ತೆ ಇಂದ್ರನು ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ಗುರುಕುಲವಾಸ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮನು “ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧಭೋಗವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವನು ಆತ್ಮನು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವಿಚಾರವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುನಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಸ್ವಪ್ನದ ಆತ್ಮನು ಸ್ಥೂಲದೇಹವಂತು ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವೂ ಸಾಯುವದರಂತೆಯೂ ಓಡುವದರಂತೆಯೂ ಅಳುವದರಂತೆಯೂ ಸಗುವದರಂತೆಯೂ ಇರುವದಾದದರಿಂದ ಅದು ಆತ್ಮವಾಗಲಾರದೆನಿಸಿತು.

ಆಗ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ಗುರು ಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು “ ಕನಸಿನ ಅನುಭವವು ಕೂಡ ಇಲ್ಲದೆ ಬೀವನ ಇಂದ್ರಿಯವೃತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಸ್ತವಾಗಿರುವಾಗ ಪುನಸ್ಸನಾಗಿರುವವನು ಆತ್ಮನು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವಿಚಾರವು ಹುಟ್ಟಿತು. ನಾನಿರುವೆನೆಂಬ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿರುವದೆಂಬ ಯಾವ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲದವನು ಆತ್ಮನಾಗಿರಲಾರನೆನಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಐದು ವರ್ಷ ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಹೀಗೆ ಇಂಪ್ರಸು ನೂರೊಂದು ವರ್ಷ ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ “ ಈ ಸ್ಥೂಲಶರೀರವನ್ನೂ ಪ್ರಾಣ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ- ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವನ್ನೂ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಂತಿರುವ ಕಾರಣಶರೀರವನ್ನೂ ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿ”ಯೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಮನುಷ್ಯನ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ವಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವವು. ಈ ಶರೀರಗಳು ಆತ್ಮವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವವಾಸನಾಕ್ಷಯವೂ ಆಗಿ ಆತ್ಮಚ್ಛಾನವಾಗುವದು. ಶರೀರವೆಂಬ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಇವು ನಾಶವಾಗತಕ್ಕವುಗಳೆಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮನ ಲಕ್ಷಣವು ಶರೀರಕ್ಕಿಂತ ಒಹಳ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು. ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ—

“ ಅಚ್ಚೇದ್ಯೋಯಮದ್ವೇಷೋಯಮಕ್ಲೇದೋದ್ರೋಷಃ ಪವ ಚ |

ನಿತ್ಯಃ ಸರ್ವಗತಃ ಸ್ವಾರೂಪಃ ಸ್ವಯಂ ಸನಾತನಃ || ”

ಎಂದರೆ- ಆತ್ಮನನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಸುಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ನನೆಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಬಿಣಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಅದು ನಾಶವಿಲ್ಲದ್ದು, ವಿಶ್ಲೆಷ್ಣೆಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದು, ಸ್ಥಿರವಾದದ್ದು, ಅಶ್ಲಾಢದಂಥದ್ದು, ಅನಾದಿಯಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಮತ್ತು

“ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ವಾ ಕಡುಜನ್ಮಯಾಂ ಭೂತ್ಯಾನ್ಮವಿತಾ ವಾ ನಿರ್ಭಯಃ |
ಅಜೋ ನಿತ್ಯಃ ಶಾಶ್ವತೋಽಯಾಂ ಪುರೋಜಾ ನ ಹನ್ಯತೇ ಹನ್ಯಮಾಸೇ ಶರೀರೇ || ”
ಎಂದರೆ- ಆತ್ಮನು ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟುವವನೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾಯುವವನೂ ಅಲ್ಲ;
ಆತ್ಮನು ಆಗಾಗ ಇದ್ದು ಹೋಗುವಂಥವನಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ
ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮರಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಸಿಕ್ಕನಾಗಿ
ರುವನು. ಅವನಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ವಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ;
ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವ ವಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಶರೀರವನ್ನು ಕೊಂದರೂ
ಆತ್ಮನು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿದಾಸಂದಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಿರಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪದ
ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಸಾಕಾರಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿವೆ. ತಮತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಸ್ವರೂಪದ
ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಆಯಾಪುರಾಣಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಪರಮಾತ್ಮನ
ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವಾದಾಗ ಆ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದು.

ಜ್ಞಾನಿಯ ಲಕ್ಷಣ.

ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು.
ಅವೆಂದೂ ದೂರವಾಯಿತೆಂದರೆ ಅವನ ಬೋಧ್ಯತೆಯು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವದು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರಭಗವತ್ಪಾದರು ಒಂದು
ದಿನ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನಾಗ,
ಇದಿರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸವಿೂಪವನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಚಂಡಾಲನೊಬ್ಬ
ಧಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದೂರವಾಗೆಂದು ಹೇಳಲು “ದೇಹಕ್ಕೆ ದೇಹವು ದೂರ
ವಾಗಬೇಕೋ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವು ದೂರವಾಗಬೇಕೋ?” ಎಂದು
ಅವನು ಕೇಳಿದನು. ಒಡನೆ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಆ ಜಗಮ್ನರುಗಳು
“ಚಂಡಾಲೋಸ್ತು ಸ ತು ದ್ವಿಪೋಸ್ತು ಗುನಿರಿಕೋ ಮೋಹ ಮಮ ”
ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನು ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೆಂಬಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ
ವನು ಚಂಡಾಲನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೂ ಆಗಲಿ. ಅವನು
ನನಗೆ ಗುರುವೆಂದು ಅವನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು.

ದೇಹಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡವರ ಲಕ್ಷಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಹೇಳುವದೇ ನೆಂದರೆ-

‘ಮನಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ಆಶೆಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಅತ್ಮಾನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತನಾಗಿರುವವನು ಜ್ಞಾನಿಯು (೨-೫೫). ದುಃಖವಿಂದ ತಳಮಳಗೊಳ್ಳದೆ, ಸುಖಕ್ಕೆ ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆಯದೆ, ವಿಷಯಗಳಸಂಬಂಧವಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಹೆದರಿಕೆ, ಕೋಪ- ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವವನು ಜ್ಞಾನಿಯು (೨-೫೬). ಯಾವದರಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳದ್ದೆ, ಬೆಳ್ಳಿಯದಾದಾಗ ಹಿಗ್ಗದೆ, ಕೆಟ್ಟದ್ದಾದಾಗ ತಗ್ಗದೆ, ಇರುವವನು ಜ್ಞಾನಿಯು (೨-೫೭). ಆಸೆಯು ತನ್ನ ಅವಯವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಕ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿಷಯಗಳೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಜ್ಞಾನಿಯು (೨-೫೮). ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ ವಿಷಯಗಳು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಬಹುದು; ಅವರೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯು ಮಾತ್ರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವದು(೨-೫೯).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಪ್ರಭಾವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ಭದ್ರೇ ಪೃಥುಗ್ರಂಥಿಸ್ಥಿತ್ವಂತೇ ಸ್ವಸುಖಯಾಃ |

ಕ್ರಿಯಂತೇ ಜನ್ಯ ಕರ್ಮಣಿ ತನ್ಮಿತ್ಯಸ್ತೇ ಪರಾವರೇ || ”

ತಾತ್ಪರ್ಯೇನೆಂದರೆ— ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದರೆ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗುವವು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯಗಳ ಗೊಟೊ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು. ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾದ ಜ್ಞಾನವಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮವಿಷಯಕಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಉಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕವುಗಳೆಂದು ಅವರಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲು

ರಿಟ್ಟು ಸಾಯಲಾಗಿರುವವನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿವೇಚಿಗಳು ಯಾರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ?

ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಿಷಯಗಳಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ್ದೇನಿದೆ? ಜ್ಞಾನಿಯ ಅನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ತ್ರೈತ್ತೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಬ್ರಹ್ಮನಂದವಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ- “ ಬಲ್ಲೇ ತದುಣನಾಗಿಯೂ ಸಾಧುವಾಗಿಯೂ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾಗಿಯೂ ಅಶಿಷ್ಟತಮನಾಗಿಯೂ ದೃಢಸ್ವಭಾವಿಯಾಗಿಯೂ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಇರುವವನಿಗೆ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಅಖಂಡಭೂಮಂಡಲದ ಅಧಿಪತ್ಯವು ದೊರೆತರೆ ಅಗುವಂಥ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಮಾನುಷಾನಂದವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇಂಥ ನೂರು ಮಾನುಷಾನಂದಗಳಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಕರ್ಮದ ಬಲವಿಂದ ಗಂಧರ್ವನಾದಂಥ ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವನ ಬಂದು ಅನಂದವಾಗುವದು. ಇಂಥ ಸೂರಾನಂದಗಳು ದೇವಗಂಧರ್ವರ ಬಂದಾನಂದವು. ಇಂಥ ಸೂರಾನಂದಗಳಾದರೆ ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿರಕಾಲ ವಾಸಮಾಡುವವರ ಬಂದಾನಂದವು. ಇಂಥ ಸೂರಾನಂದಗಳು ಕಲ್ಪಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ದೇವತೆಗಳಾದ ಅಜಾನದೇವತೆಗಳ ಬಂದಾನಂದವು. ಇಂಥ ಸೂರಾನಂದಗಳಾದರೆ ಇಂದ್ರನ ಬಂದಾನಂದವು. ಇಂಥ ಸೂರಾನಂದಗಳಾದರೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಬಂದಾನಂದವು. ಇಂಥ ಸೂರಾನಂದಗಳಾದರೆ ಸುಬಾಹತಿಯ ಬಂದಾನಂದವು. ಇಂಥ ಸೂರಾನಂದಗಳಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಂದಾನಂದವು. ಸಿಂಧ್ಯಾಮನಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಈ ಅನಂದವಿರುವದು. ಅವನಿಗಿನ್ನೇನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು!

ಇನ್ನು ಈ ಜ್ಞಾನಿಯು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದರೆ

“ ಸ್ತ್ರೀಗುಣೈಃ ಕವಿ ವಚರತುಂ ಕೋ ವಿಧಿಃ ಕೋ ವಿವರಃ ”

ಎಂಬಂತೆ ತ್ರಿಗುಣಾತೀತವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸತಿಯಾದವನಿಗೆ ವಿಧಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ನಿಷೇಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ಅವರು ಸುತುಗಳಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವರೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಞಾನಾಡುವ ದಕ್ಕೆ ವೇದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದಿಷ್ಟೇ ಅರ್ಥ. “ ತ್ರೈಗುಣ್ಯವಿಷಯಾ ವೇದಾಃ ” ಎಂಬ ಗೀತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದ ಬದ್ಧರಾದವರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವವನೇ ಹೊರತು

ತ್ರಿಗುಣಾತೀತರ ಮೇಲಲ್ಲಿ. ಮೇದಗಳೇಕೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳ ಹೋಗುವ ದಿಲ್ಲಿವೆಂದರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲಿವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಅವರು ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

“ ಶುನಾಂ ತತ್ತ್ವದೃಶಾಂ ಚೈವ ಕೋ ಭೇದೋಽರುಚಭಕ್ತಗಣೇ ”

ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದವರು ಕೂಡ ದುಷ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತವರ್ತಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಾಯಿ ಗಳಿಗೂ ಅವರಿಗೂ ಏನು ಭೇದ?

ಅವರ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸರಮಹಾಸರು ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

(೧) ಹಾವು ಬಹು ವಿಷವ್ರಾಣಿ. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಾ ದರೂ ಅದರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅದು ಅವರನ್ನು ಕಡಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹಾವಾಡಿಸುವ ನಿರ್ದೈಯನ್ನು ಬಲ್ಲಿವನು ಹಾವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಎಷ್ಟೋ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದವನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಾಲೆ- ಇವುಗಳಿಂದ ಎಂದೂ ಅಪವಿತ್ರನಾಗುವದಿಲ್ಲ.

(೨) ಜೋಡುಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬೀಕಾಲಿನಿಂದ ನಡೆದರೆ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳು ಕಾಲಿಗೆ ನೆಡುತ್ತವೆ. ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪಾದರಕ್ಷೆ ಇದ್ದ ಮೇಲೆ ಸ್ತವಪಂಚವ್ಯವಹಾರದ ಬಾಧೆ ಇಲ್ಲ.

(೩) ಮೊದಲು ಕೈಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸವರಿಕೊಂಡು ಅಮೇಲೆ ಹಲ ಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಜಿಚ್ಚಿದರೆ ಅದರ ಹಾಲು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ವನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಜಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅದರ ಹೊಲಸು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ.

(೪) ನೆರೆಹಕ್ಕಿ ಮೊದಲಾದ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳು ಅಳವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ರೆಕ್ಕೆಯು ನೆನೆದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಸ್ತವಪಂಚದ ತೊಡಕು ಅವರಿಗೆ ಜೀಳುವದಿಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಲೋಕದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜನರ ಉನ್ನತಿಗೆ ನೆರವಾಗುವರು. ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಿ ಕೇವಲ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ಪರರಾದರೂ ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಜನರ ಉನ್ನತಿಯಾಗುವದು.

ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದ ಸಾಫಲ್ಯ.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇತರರ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಭೂಮೈಕುಂಠವಾಗಿ ಮಾಡುವದೇ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದ ಸಾಫಲ್ಯ. ಈ ಫಲವು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಭಗವದ್ವಿಷಯಕಲ್ಪನೆಗಳೇ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಜನ್ಮವು ಅನಾರ್ಥಕವೆಂದು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಈ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಶ್ರೀಸರ್ವಭೂಷಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಪ್ರಕಾರಾಂತರದಿಂದ ಹಾಡಿರುವದೇನೆಂದರೆ—

ರಾಗ-ಕಲ್ಯಾಣ

ಏನಿದೋದೇನು ನಿಜದೋಧೆಯೊಂದಿಲ್ಲದಿರೆ |

ಕಾನನದ ಬೀದಿಗಳಂತೆ ನಿಷ್ಪ್ರಲಪ್ತ

|| ೪ ||

ಕಾಯದೊಳು ಮನುಷ್ಯನ ಪಳವ ಸುಂದರರೂಪು |

ಬಾಯೊಳಲರ ಮರುಳುಗೊಳಿಸ ಜಾಣ್ಣುದಿಯು ||

ಆಯವಾಗಿದೋ ತನ್ನಿರವ ತಾನರಿಯದಿರೆ |

ನಾಯ ಪೊಲೆಯೊಳಗಿದ ಹಾಲಿನಂತದುದು

|| ೫ ||

ಚಂಡಪ್ರತಾಪದಿಂದರಿಗಳನು ಜಯಿಸಿ ಭೂ |

ಮಂಡಲವನೆಲ ಒರ್ವನೆ ಆಳುತ್ತಿದೋ ||

ಪಿಂಡದೊಳಗಿರ್ಪ ಜೀವಾತ್ಮರನುವರಿಯದಿರೆ |

ರಂದೆಗೊಡಗಿದ ಹರಾವನದಂತಿರಮು

|| ೬ ||

ಅಣಿವಾದಿಸಕಲನಿಧಿಗಳೊಡನೆ ತನ್ನ ಮನ |

ದಣಿವಂತೆ ನಾಕಲೋಕದೊಳು ಪರಿಣಮಿಸಿ ||

ತಣಿಯದೇ ಗುರುನಿಧ್ಯನೊಡನೈಕ್ಯವರೆಯದಿರೆ |

ಹೆಣಕೆ ಮಾಡಿದ ಹೈಗಾರದಂತೆನು

|| ೭ ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸಾಹಸವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ನಿಜವಾದ ತೃಪ್ತಿ ಬರೀ ಭೌತಿಕಜ್ಞಾನವು ಉಪ್ಪುನೀರಿನಂತೆ ಕಳ್ಳಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥದ್ದು. ಭೌತಿಕವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಶೌಕಿಕಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಧರ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶಾಂತಿಯ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಧರ್ಮವೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಂತೂ ಅತಿಪ್ರಿಯವಾದ ಸದಾರ್ಥ. ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ನಮಗೆ ಇತರರಿಗಾಗುವಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮೆಯ್ಯಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಾನೂ ಶಾಶ್ವತಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದು ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಶಾಂತಿಯು ಭಾರವು ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುವದು. ಭಾರತೀಯರು ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಬೇಕಾದರೆ ತಾವು ನೋಡಲು ಈ ಸುಭಾವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಿದ್ಧಿಯು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಅಂಥ ಐದು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನಾದ ಧ್ರುವನ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕೂಡ ನೆರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಭೌತಿಕಪದವಿಯ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಸುಖವನ್ನೂ ಧಾರೆಯಾಡಿದ ಪರಮದಯಾಳುವಾದ ಭಗವಂತನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೂ ನೆರವಾಗಿ ನಮಗೂ ಭೌತಿಕಪದವಿಯ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನೂ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವನು. ಈ ಶಾಂತಿರೂಪವಾದ ಪರಮಾತ್ಮಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದೇ ತೀರುವೆವೆಂದು ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವಂತೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಪ್ರೇರಿಸಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೀಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

— ಜಯ ಭಗವನ್. —

ಪರಿಶಿಷ್ಟ.

ಒಂದನೇ ಭಾಗ.

ವೈದಿಕಧರ್ಮವಿಚಾರದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಗ್ರಂಥಗಳು.

[ತರ್ಕವಿದ್ಯಾನ್, ವಿದ್ಯಾಲಂಕಾರ, ಶ್ರೀ|| ನಾಗೇಶಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮನ
ಜಿಟಗೇರಿ, ಧಾರವಾಡದ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯ
ಅಗ-ಕರು- ಇವರ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ. ಸಂಗ್ರಹಕ- ಜಿ.]

“ಅಂಗಾನಿ ವೇದಾಶ್ವತ್ವರೋ ಮೀಮಾಂಸಾ ನ್ಯಾಯಪಿಸ್ತರಃ |

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪುರಾಣಂ ಚ ವಿದ್ಯಾ ರ್ವೇಶಾಶ್ವತ್ವದರ್ಶ ||”

ಸ್ಮೃತಿವಚನದಂತೆ ಆರ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಸ್ಥಾನಗಳು
ಒಗಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರವಿಶೇಷ
ಸರೆ-

೧-೪ ವೇದಗಳು.

ಶೀತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅನುಮಾನದಿಂದಾಗಲಿ ತಿಳಿಯ
ವಾದ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಅವು
ಸಾಧನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವೇದವೆಂದು ಹೆಸರು.
ಇದನ್ನು ಅನಾದಿಯಾಗಿದ್ದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ
ಬಿಡಿದ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಚಾಸರೂಪದಿಂದ ಹೊರ
ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಕರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅವರ
ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾದ ಶಬ್ದರಾಶಿಯಾಗಿರುವದು. ಇದು
ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮೀವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದ-ಎಂದು ನಾಲ್ಕು
ಭಾಗಗಳಾಗಿದೆ. ಅಥರ್ವವೇದವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಋಗ್ವೇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ
ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡದೆ ಮೂರೇ ಭಾಗ
ಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ವೇದವನ್ನು “ತ್ರಯೇ” ಎಂದು
ಕರೆಯುವದೂ ಉಂಟು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವೇದಕ್ಕೂ ಅನೇಕಶಾಖೆಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದಕ್ಕೆ ೨೧, ಯಜುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ೧೦೧ (ಕೃಷ್ಣಯಜುರ್ವೇದ ೮೬ + ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದ ೧೫), ಸಾಮವೇದಕ್ಕೆ ೧೦೦೦, ಅಥರ್ವವೇದಕ್ಕೆ ೯- ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಖೆಗಳು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಾಣ್ವ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ-ವಿಂಚಿರದೇ ಶಾಖೆಗಳು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಖೆಯ ವೇದದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಹಿತಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆರಣ್ಯಕ- ಎಂದು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಹಿತಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಮಂತ್ರಗಳೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಮಂತ್ರಗಳೆಂದರೆ ಜಪ, ಪಾಠ, ಯಜ, ಮತ್ತು ವೈದಿಕಕ್ರಿಯೆ- ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗತಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಗಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾದ ಅರ್ಥವಾದ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆರಣ್ಯಕಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ವೇದಾಂತತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಸ್ಥೈರ್ಯಾರ್ಥವಾದ ಕೆಲವು ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನೂ ಗಾಢಾದಿರೂಪದಿಂದ ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ.

೫-೧೦ ವೇದಾಂಗಗಳು.

ಈ ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಆರು ಅಂಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ—

೧ ಶಿಕ್ಷಾ:— ಇದು ಸ್ವರ, ವರ್ಣ- ಇವುಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಖೆಗೂ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತಿಸಾಖ್ಯವೆಂದೂ ಹೆಸರುಂಟು. ಪಾಣಿನಿ ಮೊದಲಾದವರು ಇವುಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕರು.

೨. ನ್ಯಾಕರಣ:— ಇದು ಶಬ್ದಾರ್ಥವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಚಂದ್ರಾದಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳನೇಕವಿದ್ದರೂ ಪಾಣಿನಿಯವರದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.

೩. ಛಂದಸ್ಸು:— ಇದು ಗಾಯತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಪಾದವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಗಣಯಗಣಾದಿಭೇದಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಪಿಂಗಲಾಚಾರ್ಯರು ಇದರ ಪ್ರವರ್ತಕರು.

೪. ನಿರುಕ್ತ:— ಇದು ವೇದಗಳೊಳಗಣಾ ಏಕಾರ್ಥವಾಚಕಗಳಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಬರೆದ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಯಾ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಯಾಸ್ಮರು ಇದರ ಪ್ರವರ್ತಕರು.

೫. ಜ್ಯೋತಿಷ:— ಇದು ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯರು ಇದರ ಪ್ರವರ್ತಕರು.

೬ ಕಲ್ಪ:— ಇದು ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕ್ರಮಪೂರ್ವಕಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಸೂತ್ರವೆಂದೂ ವ್ಯವಹಾರವುಂಟು. ಆಶ್ವಲಾಯನ, ಆಪಸ್ತಂಬ, ಬೋಧಾಯನ- ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಈ ಕಲ್ಪಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರವೆಂದೂ ಶ್ರೌತಸೂತ್ರವೆಂದೂ ಧರ್ಮಸೂತ್ರವೆಂದೂ ಮೂರು ಬಗೆಯ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರವು ಗರ್ಭಾಧಾನ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನೂ ವಿವಾಹಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕಾಮ್ಯಸಿತ್ಕಸೈಷಿತ್ತಿಕ ವಾಕಯಜ್ಞಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವದು. ಶ್ರೌತಸೂತ್ರವು ಅಗ್ನಿಧಾನ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ-ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ಧರ್ಮಸೂತ್ರವು ಸದಾಚಾರ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಧರ್ಮಗಳ ನಿರೂಪಣವನ್ನು ಮಾಡುವದು.

೧೧ ವಿವರಣೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸಾ, ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸಾ ಎಂದು ಎರಡು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರವು ಅಂಗಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಧಾನಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ರಮ, ಕರ್ಮಭೇದ, ಪ್ರಸಂಗ, ತಂತ್ರ-ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯ

ಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಇದರ ಮೂಲಕರ್ತರು ಜೈಮಿನಿಮಹರ್ಷಿಗಳು. ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರವು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಇದರ ಮೂಲಕರ್ತರು ವಾಸರು.

೧೨ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ.

ಇದು ಪದಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶರೀರಾದಿಗಳೆಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ, ವೈಶೇಷಿಕ ಎಂಬೆರಡು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕರ್ತರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗೌತಮರು ಮತ್ತು ಕಣಾದರು. ಗೌತಮರು ಷೋಡಶಪದಾರ್ಥವಾದಿಗಳು. ಕಣಾದರು ಸಪ್ತಪದಾರ್ಥವಾದಿಗಳು. ಗೌತಮರದು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ ಕಣಾದರದು ವೈಶೇಷಿಕಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿರುವದು. ಕಪಿಲರ ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಪತಂಜಲಿಗಳ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಯುಕ್ತೀಪ್ರಧಾನಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಈ ನಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವವು. ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಿಸ್ತರ ಎಂಬ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗವು ಈ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದು. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ೨೫ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರ ವಿವೇಕದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಬೋಧಿಸುವದು. ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಾಂಖ್ಯದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟಿಟ್ಟಿರುವದಲ್ಲದೆ ಈಶ್ವರನೊಬ್ಬನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಆತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿನಿರೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದು. (ವಿೂಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರದ ೨ ಭೇದಗಳೂ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಈ ೪ ಭೇದಗಳೂ ಸೇರಿ ಆರೂ ಷಡ್ಧರ್ಶನಗಳೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡಿವೆ.)

೧೩. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ.

ಆಚಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮನುಷೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿರುವ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆನಿಸುವವು. ಈ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಲ್ಲಿ ಮನು, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಅತ್ರಿ, ವಿಷ್ಣು,

ಪಾರೀತಿ, ಉಶನ, ಅಂಗಿರ, ಯಮ, ಅಪಸ್ತಂಬ, ಕಾತ್ಯಾಯನ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಪರಾಶರ, ವ್ಯಾಸ, ಶಂಖ, ಲಿಖಿತ, ದಕ್ಷ, ಗೌತಮ, ಶಾತಾತಪ, ನಸಿಷ್ಠ-ಮೊದಲಾದವರು ಮುಖ್ಯರು. ಇವರು ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಮೃತಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

೧೪. ಪುರಾಣ

ಇವು ವೇದಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಪ್ರಲಯಗಳನ್ನೂ ಸತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನೆಲಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಾದಿ ಆಖ್ಯಾಯಿಕಾರೂಪದಿಂದ ಹೇಳತಕ್ಕವುಗಳು. ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ಇರುವವು. ಇವುಗಳ ಕರ್ತರು ವ್ಯಾಸರು. ಆ ಹದಿನೆಂಟು ಯಾವವೆಂದರೆ- ಬ್ರಹ್ಮ, ಪದ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಸ್ಕಂದ, ಲಿಂಗ, ಗರುಡ, ವಾಯು, ಭಾಗವತ, ಅಗ್ನಿ, ಭವಿಷ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ವಾಮನ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಸೌರ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಉಪಪುರಾಣಗಳು ಬೇರೆ ಇವೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಾಭಾರತರಾಮಾಯಣಾದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಹುದು.

ವಿದ್ಯಾಸ್ಥಾನಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ

“ಆಯುರ್ವೇದೋ ಧನುರ್ವೇದೋ ಗಾಂಧರ್ವೇತಿತ್ಯನುಕ್ರಮಾತ್” ।

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪರಂ ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ಯಾ ದ್ಯಷ್ಟಾದಶಃ ಸ್ವಪಾಃ ॥”

ಎಂಬ ಸ್ಮೃತಿಯಂತೆ ಉಪವೇದಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಯುರ್ವೇದ, ಧನುರ್ವೇದ, ಗಾಂಧರ್ವವೇದ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ— ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಸೇರಿ ಹದಿನೆಂಟೆಂದು ಒಂದು ಮತವು. ಆಯುರ್ವೇದವು ಶುಕ್ಲಗ್ವೇದಕ್ಕೆ ಉಪವೇದವು. ಚರಕ, ಸುಶ್ರುತ, ಚಾಕ್ಷುಷ-ಮೊದಲಾದವರು ಇದರ ಕರ್ತರು. ಧನುರ್ವೇದವು ಯಜುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಉಪವೇದವು. ಶುಕ್ರಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಇದರ ಕರ್ತರು. ಗಾಂಧರ್ವವೇದವು ಸಾಮವೇದಕ್ಕೆ ಉಪವೇದವು. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಅಥರ್ವವೇದಕ್ಕೆ ಉಪವೇದವು.

ಕಾಮಂದಕ, ಶುಕ್ರ, ವ್ಯಾಸ, ಚಾಣಕ್ಯ- ವೊದಲಾದವರು ಇದರ ಕರ್ತರು.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹದಿನೆಂಟು ಸ್ಥಾನಗಳ ಒಂದೊಂದಂಶವನ್ನು ವಿನಯವದಕ್ಕೇ ಇವುಗಳ ಮುಂದೆ ಅಪಾರವಾದ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯು ಬಿಳಿದಿದೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ.

ಎರಡನೇ ಭಾಗ.

ಈಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧಧರ್ಮಪಂಥದವರಲ್ಲಿ

ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಮತಭೇದಗಳು

ಬೌದ್ಧಮತ.

[ಸರ್ವದರ್ಶನಸಂಗ್ರಹವೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಮತ್ತು

“ ಪುನಃಕದ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳು ” ಎಂಬರ್ಥದ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ

ಗ್ರಂಥವಿಂದ ಆರಿಸಿ ಬರೆದ ಅನುವಾದ. ಅನುವಾದಕ-ಚಿ.]

ಬೌದ್ಧಮತದ ಪ್ರವರ್ತಕನು ಬುದ್ಧನು. ಬುದ್ಧನೆಂದರೆ ಬ್ಲಾನಿ
ಯೆಂದರ್ಥ. ಬುದ್ಧನು ತಾನು ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ತನಗೆ
ಮತ್ತೆಲ್ಲರಿಂದ ಬರದೆ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದೆಂದೂ ಸ್ವಕಂಠ
ದಿಂದಲೇ ಹೇಳಿರುವನು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಾಗಲಿ
ತನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಬುದ್ಧನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು
ವಿನಯಪಿಟಕವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವದರಿಂದ ಬುದ್ಧನು ಸರ್ವೇ
ಶ್ವರನೂ ಆಗಿರುವನು. ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಂಥರೂಪ
ವಾಗಿ ಬರೆದಿಡಲೂ ಇಲ್ಲ; ತನ್ನ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾವ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರ
ವನ್ನೂ ಹಿಡಿಯಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾತಿ
ಕೊಂಡ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ ಸೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಳಿಸಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ರೂಪದಿಂದಲೇ
ಬೋಧಿಸಿದನು. ಅವನ ಆಯುರ್ದಾಯವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲ
ಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ಅವನ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನೇ ಕೂಡಿ ಹಾಕಿ
ವಿನಯಪಿಟಕ, ಸೂತ್ರಪಿಟಕ, ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕ - ಎಂಬ ಮೂರು
ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಬುದ್ಧನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಜನರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಬುದ್ಧನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಬಳಸಂಧಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ- ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಯೋಗಾಚಾರ, ಸೌತ್ರಾಂತಿಕ ಮತ್ತು ವೈಭಾಷಿಕ. ಇವರ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನೆಂದರೆ-

(೧) ವಾಲ್ಮೀಕಿರು— ಇವರು ಸರ್ವಶೂನ್ಯವಾದಿಗಳು— ಎಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಸ್ಯತೀಕ್ಷ್ಣಕ್ಕಾಗಲಿ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಗುರು ಹೇಳಿದಂಥ ಆಚಾರಗಳ ಆಚರಣೆ ಮಾತ್ರ ಉಂಟು. ಯಾವ ಅಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥಸಂಪಾದನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಇವರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ.

(೨) ಯೋಗಾಚಾರರು— ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಶೂನ್ಯರೂಪವೆಂದೂ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಣಿಕವಿಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇವರು ಗುರೂಕ್ತವಾದ ಆಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಲ್ಲದೆ ಕೂಡ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ರೂಪವಾದ ಯೋಗವನ್ನೂ ನಾಡುವರು.

(೩) ಸೌತ್ರಾಂತಿಕರು— ಇವರು ಹೊರಗಣ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಳಗಣ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅನುವಾಸಿಸತಕ್ಕವುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು.

೪ ವೈಭಾಷಿಕರು— ಇವರು ಮೇಲಿನ ಮೂರು ದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿಯದೆ ಬಳಗಣ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಬೃಹದ್ ಹೊರಗಣ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರತಕ್ಕವುಗಳೆಂದೂ ಭಾವಿಸುವರು.

ಇನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿರನ್ನು ಸರ್ವವಾಸ್ತವ್ಯವಾದಿಗಳೆಂದೂ ಸೌತ್ರಾಂತಿಕವೈಭಾಷಿಕರನ್ನು ಸರ್ವಾಸ್ತಿತ್ವವಾದಿಗಳೆಂದೂ ಯೋಗಾಚಾರರನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಾಸ್ತಿತ್ವವಾದಿಗಳೆಂದೂ ಮೂರೇ ಭೇದಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಬೌದ್ಧರು ನಾನಾಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ-ದುಃಖ, ಆಯತನ, ಸಮುದಯ, ಮಾರ್ಗ-

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (೧) ದುಃಖವು ವಿಜ್ಞಾನ, ವೇದನ, ಸಂಜ್ಞೆ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ರೂಪ-ಎಂಬ ಐದು ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಸಮಗ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಆಗುವ ವಿವಿಧವಿಷಯಜ್ಞಾನಗಳ ರೂಪವಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಗತವಾಗಿ ನಾನುನಾನೆಂದು ಬದಲಿಗಿರುವ ಅಲಯವಿಜ್ಞಾನಧಾರೆ. (೨) ವೇದನವೆಂದರೆ ಸುಖದುಃಖಾದ್ಯುನ್ಮುಖಗಳು. (೩) ಸಂಜ್ಞೆಯೆಂದರೆ "ಇದು ಅಕ್ಕಳು; ಇದು ಕುದುರೆ" ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು. (೪) ಸಂಸ್ಕಾರವೆಂದರೆ ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಮೋಹ, ಪುಣ್ಯ, ಪಾಪ. (೫) ರೂಪವೆಂದರೆ ಇಂದು ಬುಗಟು ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳು. ಬಾಹ್ಯಮತದ ಸ್ವಕಾರ ಇವೆಲ್ಲವೂ ದುಃಖಗಳು. ಆಯತನವೆಂದರೆ ೫ ಕರ್ಮೋದ್ರಿಯಗಳು, ೫ ಜ್ಞಾನೋದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ-ಈ ಹನ್ನೆರಡು. ಬಾಹ್ಯರಲ್ಲಿ ಈ ದ್ವಂದ್ವಶಯಾಯತನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಸಮುದಯವೆಂದರೆ ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿಗಳು, ಆತ್ಮ, ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವ-ಇವೆಲ್ಲ. ವಾಗ್ಧರ್ಮವೆಂದರೆ ಸದ್ವ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಗಳೂ ಕ್ಷಣಿಕವೆಂಬ ಸ್ಥಿರವಾದ ವಾಸನೆ. ಇದು ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿಗಳ ಸಂವೇಶನ ಸನ್ನಿವಿಷಯವಾಸನೆಯನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗುವದು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ತತ್ತ್ವಗಳ ಹೊರತು ಇವುಗಳ ಸಿಯಾ ಮಿಕ ನಾಗಿ ಸತ್ಯನಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಬುದ್ಧನು ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಿಕವಿಜ್ಞಾನವೇ ಆತ್ಮ. ಜಗದ್ವ್ಯವತಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಣಿಕವಿಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನ ಕರ್ಮವೇ ನಿರ್ಮಿಸುವದು. ಆ ಕರ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಶೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆತ್ಮನ ಬಿನ್ನ ಹತ್ತಿದ್ದು ತನ್ನ ಸುಲಸನ್ನ ಕ್ಷಣಿಕ ಕೊಡುವದು. ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವು ಅನುಭವವಿಂದ ತೀರಬೇಕೇ ಹೊರತು. ಅದರ ಮೇಗ ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮನು ಕ್ಷಣಿಕನಾದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದವನೆಂಬ ನಾಗಿಯೂ ಮುಂದೆ ಅನುಭವಿಸುವವನೆಂಬ ನಾಗಿಯೂ ಅನ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗದಂತೆ ಕ್ಷಣಿಕವಿಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಆತ್ಮವು ತನ್ನ ಕ್ಷಣವು ಮುಗಿದೊಡನೆ ತಾನು ನಾಶವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ತಲೆ ಹಾಕುವ ಕ್ಷಣಿಕವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಧಾರೆಬಿಡಬಿಡುವದು.

ಹೀಗೆ ಬೌದ್ಧಮತವು ಸ್ಥಾಯಿಯಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಂತ್ರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವದು. ವೈದಿಕಕರ್ಮವಾದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸತೆಯುವ ಪ್ರಾಣಿಸಂಧಿಯನ್ನೂ ಸೋಮಪಾಸವನ್ನೂ ಬೌದ್ಧಮತವು ನಿಷೇಧಿಸುವದು. ಬೌದ್ಧಮತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವಿಲ್ಲ.

ದುಃಖನಾಶವಾಗುವದಕ್ಕೆ (೧) ಐಹಿಕಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಂಸ ನೀರು ಕರೆಯುವದು, (೨) ಇತರರಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನೋವೃತ್ತಿ, (೩) ಮನಸ್ಸಿನ ತಾಮಸಗುಣ, (೪) ಮುಂಗೋಪ, (೫) ಸಂತಯಬುದ್ಧಿ- ಎಂಬ ಐದು ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಿರುವವು ಇವುಗಳು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ (೧) ಬಳ್ಳೇಶ್ರದ್ಧೆ, (೨) ಬಳ್ಳೇ ಸಂಕಲ್ಪ, (೩) ಬಳ್ಳೇ ವಾಣಿ, (೪) ಬಳ್ಳೇ ಕ್ರಿಯೆ, (೫) ಬಳ್ಳೇ ಬಾಳುವೆ, (೬) ಬಳ್ಳೇ ಪ್ರಯತ್ನ, (೭) ಬಳ್ಳೇ ವಿಚಾರ, (೮) ಬಳ್ಳೇ ಧ್ಯಾನ-ಎಂಬ ಎಂಟು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ದುಃಖವನ್ನು ದೂರಮಾಡುತ್ತ ಬಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾಧಾನವು ಹೆಚ್ಚಿ ಶರೀರವೂ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಎಲ್ಲಿ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುವದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಪಟ್ಟ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಬಾಳೆಂಬುದೇ ದುಃಖಮಯವಾದದ್ದು. ಒಂದುಪಕ್ಷ ಈಗ ಇರುವ ದೇಹವು ಸತ್ತರೂ ಪ್ರಪಂಚಾಸಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದೇಬರುವದು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಸತ್ಕರ್ಮದ ಫಲವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆವರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ದುಃಖವು ಆಗಾಗ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದ್ದರೂ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಇರುವದು. ಏಳುವೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಲೇಶವಾದರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಏಳುವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುಂಟೆ ಸಾಯಬೇಕು. ಈ ಉದ್ದೇಶವು ನೆರವೇರುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆಯುವದೇ ರಾಜಮಾರ್ಗ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಸಕ್ತಿಯು ಎಣ್ಣೆಯಂತೆ; ಪ್ರಪಂಚದ ಬಾಳುವೆಯು ದೀಪದಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಾಳುವೆಯೆಂಬ ದೀಪವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹತ್ತದಂತೆ ಅರಿಸ

ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಆಸಕ್ತಿಯೆಂಬ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಆದ ದೀಪದ ಉರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರಪಂಚಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆದು ಸತ್ತ ವನು ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ನಿರ್ವಾಣನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತಾನಿಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಇದೇ ಮೋಕ್ಷ.

ಜೈನ ಮತ.

[ಲೇಖಕರು:— ಮೈಸೂರಿನ " ಸಿತ್ವಬಂಧು " ಹೆಂಬ ಸತ್ಯಸತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೂ ನ್ಯಾಯತೀರ್ಥವಿರುವಾಂಕಿತರೂ ಆದ

ಶ್ರೀ|| ಎ. ಶಾಂತರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು]

ಶುಭಾಶುಭಕರ್ಮಗಳು ಜೀವಾತ್ಮಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರದಂತೆ ಶುದ್ಧಯೋಗದಿಂದ ತಡೆದು ಕರ್ಮಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನಾದುದರಿಂದ ಜಿನನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಅಂತಹ ಜಿನನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಮತ (ಅಭಿಪ್ರಾಯ)ಕ್ಕೆ ಜೈನಮತವೆಂದು ಹೆಸರು. ಆ ಜಿನನು ದೇವರೆಂದು ನಂಬುವವರಿಗೆ ಜೈನರೆಂದು ಹೆಸರು. ಜಿನರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಿತ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯರೂ ಭವಾ ಆದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಉಪಾರ್ಜಿಸಿದ ಆತ್ಮರಾಗಿ ಬಂದು ನಿಶಿಷ್ಟವ ಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹನ್ನೆರಡು ವೇದಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿರುವವರಿಗೆ ತೀರ್ಥಂಕರರೆಂದೂ ಹೆಸರು.

ಜೈನಮತದ ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ—ಅನಂತವಾದ ಆಕಾಶದ ಮಧ್ಯೆ ದಲ್ಲಿ ಅನಾದ್ಯನಂತವೂ ಆಕೃತಿಮಯವೂ ಆದ ಒಂದು ಶೋಕವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವ, ಪುದ್ಗಲ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ, ಕಾಲ — ಎಂಬ ಆರು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ಜ್ಞಾನದರ್ಶನರೂಪವಾದ ತ್ರೈತನ್ಯಗುಣವುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಜೀವದ್ರವ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು. ರೂಪರಸಗಂಧಸ್ಪರ್ಶ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಜಡವಸ್ತುವಿಗೆ ಪುದ್ಗಲದ್ರವ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು. ಜೀವಪುದ್ಗಲಗಳ ಚಲನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು. ಜೀವಪುದ್ಗಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿ (ಗತಿನಿವೃತ್ತಿ)ಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು. ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಆವಕಾಶವನ್ನು

ಕೊಡುವ ವ್ಯಾಪಕವಸ್ತುವಿಗೆ ಆಕಾಶವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇತರವಸ್ತುಗಳ ನೂತನಪುರಾತನರೂಪವಾದ ಅನನ್ಯಾಂತರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಕಾಲವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಜೀವಗಳು ಬೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಂತಾನಂತಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಜಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಮಾತ್ಮಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಜೀವಗಳೆಂದೂ ಜನ್ಮಜರಾಮರಣರೂಪವಾದ ಭವದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಸಂಸಾರಿಜೀವಗಳೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಈ ಸಂಸಾರಿಜೀವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕೇಂದ್ರಿಯಜೀವ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಜೀವದವರೆಗೆ ಐದು ಭೇದಗಳಿವೆ. ವೃಕ್ಷಮೊದಲಾದವು, ಕ್ರಿಮಿ, ಇರುವೆ, ಭ್ರಮರ, ಮನುಷ್ಯ— ಈ ಐದು ಜೀವಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಗಳು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ವಾಪಸುಣ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸರಕತಿರ್ಯಜೈತ್ಯದೇವಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಇತರಜೀವಗಳು ತಿರ್ಯಗ್ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟುವ . ಆದರೆ ಕರ್ಮಭಾರವು ಲಘುವಾದ ಮೇಲೆ ಅವು ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಜೀವಾತ್ಮನು ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಿಜವಾದ ಶರೀರಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ, ಪರಿಣಾಮ, ಮನುಷ್ಯಭವ, ಚಿತ್ತಮಶ್ರದ್ಧಾಸ, ಸುಜ್ಞಾನ, ಅಹಿಂಸಾರೂಪವಾದ ಆಕರಣ, ತಪಸ್ಸು, ಧ್ಯಾನ— ಮೊದಲಾದವು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ದೊರೆತರೆ ಜೀವಾತ್ಮನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಜಿನನಾಗಿ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಜೈನಮತವು ಸಂಲೋಕವನ್ನೂ ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳನ್ನೂ ದೇವರನ್ನೂ ಒಪ್ಪುವದರಿಂದ ಅಸ್ತಿ ಕಮತವಾಗಿದೆ. ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬ ಮಾತೂ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಶಿಷ್ಟಪರಿವಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬ ಮಾತೂ ಮಾತ್ರ ಜೈನಮತಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಖವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯು ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಜೀವಾತ್ಮನ ಪರಿಣಾಮಶುದ್ಧಿಗೆ ದೇವರು ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನೆಂದೂ ಜೀವಾತ್ಮರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಫಲಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ

ಕಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲದೆ ಆ ಘಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಗೋಡೆಗೆ ದೇವರು
ಯಾವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ದೇವರು ರಾಗವೈಷಮ್ಯವಿರುವದೂ ಸರಿತುದ್ದನೂ ಆನಂದ
ಮಯನೂ ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಾದಿವಿಶುದ್ಧಗುಣವಿಶಿಷ್ಟನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆಂದೂ
ಪ್ರಿಯಮತವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಿಯಮತಕ್ಕೆ ಅನೇಕಾಂತಮತವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಅನೇಕಾಂತಮತ
ನೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಅನೇಕ ಅಂತ (ಧರ್ಮ)ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರು
ತ್ತಿರುವ ಮತವೆಂದರ್ಥವು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಬೇವದಲ್ಲೆ ಜ್ವರ, ದರ್ಶನ,
ಮುಖ, ಶಕ್ತಿ, ಅಸ್ತಿತ್ವ, ನಾಸ್ತಿತ್ವ, ನಿತ್ಯತ್ವ, ಅನಿತ್ಯತ್ವ, ವಸ್ತುತ್ವ, ಪ್ರದೇ
ಶವತ್ವ, ಅಭಿಧೇಯತ್ವ- ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಗಳಿವೆ. ಜಡವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ
ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಅಸ್ತಿತ್ವ, ನಾಸ್ತಿತ್ವ, ನಿತ್ಯತ್ವ, ಅನಿತ್ಯತ್ವ,
ವಸ್ತುತ್ವ, ಪ್ರದೇಶವತ್ವ, ಅಭಿಧೇಯತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ
ಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಸ್ಥೂಲರೂಪದಿಂದಾಗಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಿಂದಾಗಲಿ
ಪೂರ್ವಪೂರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತರೋತ್ತರಾವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದು
ತ್ತಿರುವುದು. ಮೂಲವಸ್ತುವೇ ಆ ಅವಸ್ಥಾ ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿ
ರುವದರಿಂದಲೂ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಅನಿತ್ಯಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಆ ಅವ
ಸ್ಥಾವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ವಸ್ತುವು ಅನಿತ್ಯವು. ಆ ಮೂಲ ವಸ್ತುವು ಯಾವ ರೂಪ
ದಿಂದಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ವಸ್ತು - ದ್ರವ್ಯವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ
ನಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೃಷ್ಟಾಂತ:- ಬೇವಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ರಾಗವೈಷಮ್ಯವಾದ ಸ್ವರೂ
ಪವಿಷಾದ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಣಾಮ(ಅವಸ್ಥೆ)ಗಳು ಪ್ರತಿಮಯಾದ
ಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಬೇವಾತ್ಮನೇ ಆ ಅವಸ್ಥಾ ರೂಪವಾಗಿ
ಪರಿಣಮಿಸುವದರಿಂದ ಆ ಅವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬೇವಾತ್ಮನು ಅನಿತ್ಯನು.
ಅಂದರೆ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಅನಿತ್ಯಗಳು. ಮೂಲವಸ್ತುವಾದ ಬೇವಸ್ವರೂ
ಪಕ್ಕೆ ನಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಿತ್ಯವು.

ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯತ್ವನಿತ್ಯತ್ವಧರ್ಮಗಳಿರ ಗಂತೆ ಅಸ್ತಿತ್ವನಾಸ್ತಿತ್ವ
ಮೊದಲಾದ ವಿರುದ್ಧಧರ್ಮಗಳೂ ಇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವದಾರ್ಥವೂ
ಸ್ವದ್ರವ್ಯ, ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರ, ಸ್ವಕಾಲ, ಸ್ವಭಾವರೂಪವಾದ ಸ್ವತತ್ವಸ್ವಯಾವೇ
ಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇದೆ. ಸ್ವದ್ರವ್ಯ, ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರ, ಸ್ವಕಾಲ, ಸ್ವಭಾವರೂಪವಾದ

ಪರಚತುಷ್ಟಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷಾಭೇದವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿಶಬ್ದಗಳ ಹಿಂದೆ 'ನ್ಯಾತ್' ಎಂಬ ಅವ್ಯಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವನಾಸ್ತಿತ್ವಧರ್ಮಗಳು ಅವಕ್ಷತ್ಯತ್ವಧರ್ಮದೊಡನೆ ವಿವಕ್ಷಾಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕವಲೊಡೆದು ಒಟ್ಟು ಏಳು ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಭೇದಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಪ್ತಭಂಗೀ ನ್ಯಾಯವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಜೈನಮತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳೂ ಗರ್ಭಾಧಾನ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿವೆ. ಅಹಿಂಸೆಯು ಜೈನ ಮತದ ಮೂಲತತ್ತ್ವವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜೈನರು ರಾತ್ರಿಭೋಜನತ್ಯಾಗ, ಜಲಗಾಲನ- ಮೊದಲಾದ ಶಕ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಅಹಿಂಸಾ, ಸತ್ಯ- ಮೊದಲಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಮಹಾವ್ರತಿ (ಮುನಿ) ಗಳೆಂದೂ ಏಕದೇಶವ್ರತವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಶ್ರಾವಕರಿಗೆ ಅಣುವ್ರತಿಗಳೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಶ್ರಾವಕರೆಂದರೆ ಗುರುವಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡುವವರೆಂದರ್ಥವು. ಈ ಶ್ರಾವಕರು ಮಧ್ಯಮಾಂಸ ಮೆಧುತ್ಯಾಗ, ಅಹಿಂಸಾಣುವ್ರತ, ಸತ್ಯಾಣುವ್ರತ, ಅಚೌರ್ಯಾಣುವ್ರತ, ಪರಸ್ತ್ರೀತ್ಯಾಗಾಣುವ್ರತ, ಪರಮಿತಪರಿಗ್ರಹಾಣುವ್ರತ- ಈಮೂಲಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಜೈನರ ಆಚಾರಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನವಿದೆ. ಸೇವಪೂಜಾ, ಗುರುಸೇವಾ, ಶಾಸ್ತ್ರಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಇಂದ್ರಿಯಜಯಪ್ರಾಣಿ ಸಕ್ಷಣ, ಪರ್ವತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಭುಕ್ತ-ಮೊದಲಾದ ತಪಸ್ಸು, ಸತ್ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಹಾರಾದಿ ದಾನ- ಇವು ಆರು ಶ್ರಾವಕರ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳು. ಜೈನಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಹಿಂಸಾಮಹಾವ್ರತ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಮೂಲಗುಣಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳೂ ಇವೆ.

ಅ ದ್ವೈ ತ ಮ ತ.

[ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಕಲಾಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ‘ಶಾಸ್ತ್ರ
ರತ್ನಾಕರ’, ‘ಮೀಮಾಂಸಾರತ್ನ’-ಎಂಬ ಬಿರುದುಳ್ಳವರೂ ಆದ
ಶ್ರೀ|| ವೆಂಕಟಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲೇಖನದ
ಅನುವಾದವು. ಅನುವಾದಕ ಚಿ.]

ಪದಾರ್ಥವು ದೃಕ್ (ನೋಡುವವನು), ದೃಶ್ಯ (ಕಾಣುವವುಗಳು)
-ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೃಕ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸತ್ (ಇರುವಿಕೆ),
ಜ್ಞಾನ, ಆನಂದ-ಎಂದು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವವೆಂದರೆ ಅಜಾಡ್ಯ
ತ್ವವು; ಜ್ಞಾನತ್ವವೆಂದರೆ ಪ್ರಕಾಶತ್ವವು; ಆನಂದತ್ವವೆಂದರೆ ನಿರತಿಶಯ
ಸುಖತ್ವವು. ಆ ದೃಕ್ಯನಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೆಂದೂ ಉಪಾಧಿಯಿ
ಲ್ಲದ್ದೆಂದೂ ಎರಡು ಭೇದ. ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೇವ
ನೆಂದೂ ಈಶ್ವರನೆಂದೂ ಎರಡು ಭೇದ.

ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇವನೆಂದರೆ ಅಂತಃಕರಣದ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಚಿದ್ರೂಪವು. ಇವನಿಗೆ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಗಳುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾಗ್ರದ
ವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಿಗೆ ವಿಶ್ವನೆಂದೂ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ
ವನಿಗೆ ತೈಜಸನೆಂದೂ ಸುಷುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಜ್ಞ
ನೆಂದೂ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ. ಆ ಬೇವನು ಅವನ ಅಂತಃಕರಣಭೇದದಿಂದ
ಭಿನ್ನನಾಗಿ ವೃಷ್ಟಿಬೇವನೆನಿಸುವನು; ಬೇವನಿಗೆ ಉಪಾಧಿಭೂತವಾದಂಥ
ಎಲ್ಲ ಅಂತಃಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸ್ಮೃತವಾಗಿರುವ ಸೂತ್ರತುಲ್ಯವಾದ
ಅಂತಃಕರಣವಚ್ಚಿನ್ನಚೈತನ್ಯವು ಸಮಷ್ಟಿಬೇವನು. ಅವನಿಗೇ ಸೂತ್ರಾ
ತ್ಮ, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ, ವಿರಾಟ್— ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳುಂಟು.

ಮಾಯೆಯ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿದ್ರೂಪವೇ ಈಶ್ವರನು.
ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ವೊದಲಾದ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳುಂಟು. ಅವನೇ
ಉದ್ಭೂತಸತ್ತ್ವಗುಣರೂಪವಾದ ಮಾಯೆಯ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಸ್ಥಿತಿ
ಕರ್ತನಾದ ವಿಷ್ಣುವೆಂದೂ ಅವಿಭೂತರಜೋಗುಣರೂಪವಾದ ಮಾಯೆ
ಯಿಂದ ಆಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೆನಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದೂ ಅತಿರೋಹಿತ

ತಮೋಗುಣರೂಪವಾದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅವಚ್ಛಿನ್ನನಾಗಿ ರುದ್ರನೆಂದೂ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಈ ರೂಪವಾದ ಈಶ್ವರನು ಉಪಾಸ್ಯನು; ಮೊದಲ ಹೇಳಿದ ಜೀವನು ಉಪಾಸಕನು. ಜೀವನಿಗೂ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದವಿರುವದು.

ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ತು ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತಾನೇತಾನಾಗಿರುವದು. ಬಂಧದ ನಿವೃತ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವು. ಅವಿದ್ಯೆಯೇ ಬಂಧವು. ಅದಕ್ಕೇ ಅಜಾ ನವೆಂದೂ ಮಾಯೆಯೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಅದು ಆವರಣವುತ್ತು ವಿಕ್ಷೇಪ-ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆವರಣಶಕ್ತಿಯು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕುವದು; ವಿಕ್ಷೇಪಶಕ್ತಿಯು ಅನಾತ್ಮಗಳಾದ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದು ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅನಾತ್ಮಗಳಾದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ 'ನಾನು ದಪ್ಪಗಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಬಡಕಲಾಗಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಮೂಕನು, ನಾನು ಕುರುಡನು-ಈ ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದು. ಈ ಬಗೆಯ ಬುದ್ಧಿಗೇ ಅಧ್ಯಾಸವೆಂದು ಹೆಸರು; ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಬಂಧವೆಂದೂ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ.

ಇದೇ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಅನಾತ್ಮಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾದರೆ ಆಗ ದೇಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಮಾನವಾದರೆ ರಾಗವೂ ಅವಮಾನವಾದರೆ ದ್ವೇಷವೂ ನಾಶವಾದರೆ ಘಯವೂ-ಹೀಗೆಲ್ಲ ಉಂಟಾಗುವವು. ಆ ರಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗುವದು. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುವದು. ಆಮೇಲೆ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳಾಗುವವು. ಅವುಗಳಿಂದ ದುಃಖವಾಗುವದು. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಅವಿದ್ಯೆಗೆ ಬಂಧರೂಪತ್ವವಿರುವದು.

ಈ ಬಗೆಯ ಅಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಅವಿದ್ಯೆಯ ನಾಶವು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂದಲೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರುವದೇ

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಜ್ಞಾನವೂ ಅಜ್ಞಾನವೂ ಬುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೇ ಆಗುವದರಿಂದಲೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿವರ್ತ್ಯನಿವರ್ತಕಭಾವವು ಲೋಕಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಆ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾತ್ಮಕವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂಥ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾತ್ಮಕಭ್ರಮವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾರದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಕಾಡುಬಂದಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ದಾರಿಹೋಕನು ಮುಟ್ಟುಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಅದರ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹಾವೆಂದು ತಿಳಿದು ಭಯಕಂಪಾದಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಇದು ಸರ್ವವಾಗಿ ರಲಾರದೆಂದು ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಅವನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಯಕಂಪಾದಿಗಳು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ “ಇದು ಹಗ್ಗವು; ಹಾವಲ್ಲ.” ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಜ್ಞಾನವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಭಯಕಂಪಾದಿಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹಗ್ಗದ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವು ಹಗ್ಗದ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಅದರಿಂದಂಟಾದ ಭಯಕಂಪಾದಿಗಳನ್ನೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದೂ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ವಿಷಯಕಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೇ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಅದರಿಂದಂಟಾದ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದು.

ಈ ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನವು ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರವಣಮನನ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವದು. ಶ್ರವಣನೆಂದರೆ ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯದ ಅವಧಾರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಜ್ಞಾನರೂಪವೆಂದು ಒಂದು ಪಕ್ಷವು; ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯದ ಅಪಧಾರಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಮಾನಸವ್ಯಾವಾರರೂಪವೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷವು. ಈ ಶ್ರವಣವನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನನವೆಂದರೆ ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಅರ್ಥದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯುಕ್ತತ್ವ, ಅಯುಕ್ತತ್ವ-ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಒಂದು ಪಕ್ಷವು; ಯುಕ್ತತ್ವ, ಅಯುಕ್ತತ್ವ-ಮೊದಲಾದ ಮಾನಸಚಿಂತನರೂಪವಾದ ವ್ಯಾವಾರಾತ್ಮಕವೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷವು. ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನವೆಂದರೆ ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ

ದೃಢಗೊಳಿಸುವಂಥ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ (ವಿಚಾರೀಯ) ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಮ್ಮೆ
ಟ್ಟಿಸುವದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಆತ್ಮವಿಷಯಕವಾದ ಒಂದೇ ಕಲ್ಪನೆಯ
(ಸಚಾರೀಯ ಪ್ರತ್ಯಯದ) ಪ್ರವಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥ ಧ್ಯಾನವು.
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣವೂ ಮನನವೂ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನಕ್ಕೆ ಅಂಗಗಳೆಂದೂ ನಿಧಿ
ಧ್ಯಾಸನವು ಮುಖ್ಯವೆಂದೂ ಅದರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸಿಗೇನೇನೊದಲು
ಹೇಳಿದ ಆತ್ಮನಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂದೂ ಒಂದು ಮತವು; ಮನನವೂ ನಿಧಿ
ಧ್ಯಾಸನವೂ ಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ಅಂಗಗಳೆಂದೂ ಶ್ರವಣವು ಮುಖ್ಯವೆಂದೂ
ನಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದಂಥ ಮಹಾವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ
ಅಧೀನವಾಗಿಯೇ ಇರುವದೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮತವು. ಮಧ್ಯಮಾಧಿ
ಕಾರಿಗಳಿಗಾದರೂ ದಹರ ಮೊದಲಾದ ಉಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿರಾದಿ
ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಮಾಡಿದ
ಶ್ರವಣಾದಿಗಳಿಂದ ಆ ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನವಾಗುವದೆಂದು ಜ್ಞಾನೋಪಾಯ
ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭೇದವು.

ದೃಶ್ಯವು ಕೂಡ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವೆಂದೂ ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕವೆಂದೂ
ಎರಡು ವಿಧ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಆನೆ ಮೊದಲಾದವೂ
ಕಪ್ಪೇಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬೆಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದವೂ ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ. ಅವು
ಪ್ರತಿಭಾಸ(ತೋರುವ)ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವದರಿಂದ ಪ್ರಾತಿಭಾ
ಸಿಕ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸ್ವಪ್ನದ ಆನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ
ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲ ವ್ಯಾವಹಾರಿ
ಕವು. ಮೂಲಾವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅವಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಚಿತ್ತವಾಗಿರುವದೇ
ಅವುಗಳ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕತ್ವ. ಮೋಕ್ಷದಶೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಾವಿದ್ಯೆಯೇ ನಾಶ
ವಾಗುವದರಿಂದ ಆ ಬಗೆಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಎರಡನೆಯದು ಇರು
ವದಿಲ್ಲ.

“ಅವಿದ್ಯೆಯ ನಿವೃತ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪವಾದರೆ ಅವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
(ಬ್ರಹ್ಮ)ಸುಖದ ಅಥವಾ (ವೈಷಯಿಕ)ದುಃಖನಿವೃತ್ತಿಯ ರೂಪವೂ
ರೂಪವೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ಹೇಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದೀತು? ಏಕೆಂದರೆ
(ಬ್ರಹ್ಮ)ಸುಖವಾಪ್ತಿ ಅಥವಾ (ವೈಷಯಿಕ)ದುಃಖನಿವೃತ್ತಿ- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದಾಗುವದೇ ಪುರುಷಾರ್ಥವು." ಎಂದರೆ ಅವಿದ್ಯಾ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದುಃಖನಿವೃತ್ತಿರೂಪತ್ವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ರೂಪದಿಂದ ಅವಿದ್ಯೆಯು ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ನಿವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳ ನಿವೃತ್ತಿರೂಪವಾದ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವವಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗುವದು. ಅಥವಾ ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಉಪಲಕ್ಷಿತವಾದಂಥ ನಿರತಿಶಯಾನಂದರೂಪವಾದ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ಆ ಬಗೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ನಿತ್ಯಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಸಾಧ್ಯತ್ವವು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪುವದೆಂದೂ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಬಟ್ಟನು ತನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿರುವ ಮಣಿಯನ್ನು ಮರೆತು ಮಣಿಯು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಣಿಯು ನಿನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದೆಂದು ಆಪ್ತರು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಿಂದಂಟಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅವಿಪ್ರಾಪ್ತತ್ವರೂಪವಾದ ಭ್ರಮವು ಹೋಗುವದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ತಾನು ನಿತ್ಯನಿರತಿಶಯಾನಂದಸ್ವರೂಪಾತ್ಮನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ತನಗೆ ತದ್ವಿಷಯಕವಾದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಾನು ಅದನ್ನು ಪಡೆದವನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಾಗ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದರೆ ತದ್ವಿಷಯಕವಾದ ಅಜ್ಞಾನದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ಉಪಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಈ ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನವು ಶ್ರವಣಾತ್ಮಕವಾದ ವೇದಾಂತವಿಚಾರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವದೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ.

ಆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಸಂಪತ್ತಿಯು ಸಾಧನವು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವಿನೇಕವೆಂಬುದೊಂದನೆಯದು. ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕಫಲಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬುದೊಂದನೆಯದು. ಶಮ, ದಮ, ಉಪರತಿ, ತಿತಿಹಾ, ಶ್ರದ್ಧಾ, ಸಮಾಧಾನ-ಎಂಬ ಈ ಆರು ಮೂರನೆಯವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಮವೆಂದರೆ ಅಂತರಿದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವು, ದಮವೆಂದರೆ ಬಹಿರಿ

ವ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವು; ಉಪರತಿಯೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು ನಡು; ತಿತಿಕ್ಷೆಯೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸುವದು; ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂದರೆ ವೇದವ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ; ಸಮಾಧಾನವೆಂದರೆ ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರ್ಯವಾಗುವದು. ಇವೆಲ್ಲ ಮೂರನೆಯವು. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಬಂಧವು ಯಾವಾಗ ಹೋದೀತೆನ್ನವ ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವವು ನಾಲ್ಕನೆಯದು, ಯಾರಿಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿಂಟಾಗುವದೋ ಅವನೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯ.

ಆ ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ನಿಹಿತವಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದಲೇ ಆಗುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಕ್ರಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವದರಿಂದ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ನಿಶ್ಶ್ರೇಯಸಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವದು.

ವಿ ಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮ ತ.

[ರಾವಬಹದ್ದೂರ ಪ್ರಾಕ್ತನವಿಮರ್ಶವಿಚಕ್ಷಣಶ್ರೀ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ- ಇವರ ಲೇಖನ]

ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಮತದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತು, ಅಚಿತ್ತು, ಈಶ್ವರ-ಎಂದು ತತ್ತ್ವಗಳು ಮೂರು. ಚಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಜೀವಾತ್ಮ. ಇದು ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ ಅಣುವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು; ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ; ಪರಂತು ಸ್ವಭಾವವಾದ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕರ್ಮನಿಮಿತ್ತಕವಾದ ಆ ಆ ಜನ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂಕೋಚವಿಕಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದುಂಟು.

ಅಚಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ. ಇದು ಜಡಪದಾರ್ಥವು; ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವರೂಪಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದು.

ಈಶ್ವರ ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಇವನು ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ನಾಗಿಯೂ ವಿಭುವಾಗಿಯೂ ಎಂದರೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನು; ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ವಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಏಕರೂಪನಾಗಿರುವನು. ಇವನಿಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಸುದೇವ, ನಾರಾಯಣ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳೂ ಉಂಟು.

ಈತನು ಸಕಲಜಗತ್ಕಾರಣನು, ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಕರ್ತನು, ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನು, ಹೇಯಗುಣರಹಿತನು, ಭಕ್ತಜನಸುಲಭನು, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ, ಸರ್ವಾಧಾರನು, ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನು, ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನು, ಅಪ್ರಾಕೃತದಿವ್ಯಮಂಗಳವಿಗ್ರಹಯುಕ್ತನು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ, ಅನಂತಗರುಡಾದಿಪರಿಜನಸೇವಿತನು, ಶಂಖಚಕ್ರಾದ್ಯಾಯುಧವಿಶಿಷ್ಟನು, ಸಮಾಭ್ಯಧಿಕರಹಿತನು. ಗಡಿಗೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಇವನು ಉಪಾದಾನಕಾರಣವು.

ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವೆಂಬ ಪದವು ವಿಶಿಷ್ಟ, ಅದ್ವೈತ-ಎಂಬ ಎರಡು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಎಂದರೆ ವಿಶೇಷಣಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದುದು-ಎಂದರೆ ಚಿದಚಿತ್ತುಗಳೊಡನೆ ಅಥವಾ ಜೀವಪ್ರಕೃತಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು; ಅದರ ಅದ್ವೈತ ಎಂದರೆ ಅಭೇದ ಅಥವಾ ಏಕತ್ವ: ಜೀವಪ್ರಕೃತಿಗಳೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಥವಾ ಜೀವಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ಶರೀರವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಸಮಾನಾಭ್ಯಧಿಕರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೊಬ್ಬನೇ ತತ್ತ್ವವು ಎಂದು ಭಾವವು. ಹೀಗೆ ಜೀವಪ್ರಕೃತಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಅವುಗಳ ವಿಕಾರಗಳು ಸಂಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೀವರು ನಿತ್ಯ, ಮುಕ್ತ, ಬದ್ಧ, -ಎಂದು ಮೂರು ತೆರನಾಗಿರುವರು. ಅನಾದಿಯಾಗಿ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಪರಿಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ನಿತ್ಯರು; ಸಂಸಾರಬಂಧದಿಂದ ಜಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಮುಕ್ತರು; ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಜನ್ಮಮರಣಾದಿದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರು ಬದ್ಧರು.

ಅಚಿತ್ತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇದು ಶುದ್ಧಸತ್ವ, ಮಿಶ್ರಸತ್ವ, ಸತ್ವಶೂನ್ಯ-ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಕೊಂಡಿದೆ. ಶುದ್ಧಸತ್ವವೆಂಬುದು ಪರಮಪದವು ಅಥವಾ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿ. ಮಿಶ್ರಸತ್ವವೆಂಬುದು ಪ್ರಕೃತಿ-ಎಂದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಅಥವಾ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ; ಇದು-ವೃಥವಿ, ಅಪ್ಪು, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಆಕಾಶ-ಎಂಬ ಪಂಚಭೂತಗಳು; ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ-ಎಂಬ ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೈಗಳು; ತ್ವಕ್ಕು, ಚಕ್ಷುಸ್ಸು, ಶ್ರೋತ್ರ, ಜಿಹ್ವೆ, ಘ್ರಾಣ-ಎಂಬ ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು; ವಾಕ್ಯ, ಪಾಣಿ, ಪಾದ, ಮಾಯು, ಉಪಸ್ಥ-ಎಂಬ ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು; ಮನಸ್ಸು, ಅಹಂಕಾರ, ಮಹತ್ತು, ಪ್ರಕೃತಿ-ಎಂಬ ೨೪ ಬಗೆಯಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಕ್ಷ, ಪ್ರಧಾನ, ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿ, ಅಕ್ಷರ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳೂ ಉಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ಮೂರುಗುಣಗಳೂ ಉಂಟು. ಸತ್ವಶೂನ್ಯವೆಂಬುದು ಕಾಲವು; ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ಗುಣತ್ರಯವಿಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಪರ, ವ್ಯೂಹ, ವಿಭವ, ಅಂತರ್ಯಾಮಿ, ಅರ್ಚೆ ಎಂಬ ಐದುರೂಪಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರ ಎಂದರೆ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸ್ವಾಮಿ; ವ್ಯೂಹ ಎಂದರೆ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಷಶಾಯಿಯಾಗಿ ವಾಸು ದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಅನಿರುದ್ಧ ಎಂಬ ರೂಪಗಳಿಂದ ಇರುವುದು; ವಿಭವ ಎಂದರೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದ್ಯವತಾರಗಳು; ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಎಂದರೆ ಯೋಗಿಧೈಯನಾಗಿ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ರೂಪವು; ಅರ್ಚೆ ಎಂದರೆ ಶಿಲಾಲೋಹಾದಿವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ರೂಪವು.

ಜೀವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅರ್ಥಪಂಚಕ ಜ್ಞಾನವು ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಅರ್ಥಪಂಚಕವೆಂದರೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ, ಪರಸ್ವರೂಪ, ಉಪಾಯಸ್ವರೂಪ, ಪುರುಷಾರ್ಥಸ್ವರೂಪ, ವಿರೋಧಿಸ್ವರೂಪ. ಇವುಗಳ ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ-ಜೀವಾತ್ಮನು ಇಂಥವನು, ಪರಮಾತ್ಮನು ಇಂಥವನು, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧನನಿಂಥದು, ಪಡೆಯಬೇ

ಕಾದ ಫಲವಿಂಥದು, ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿಂಥದು-ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಬೇವನು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನರಳುತ್ತಿರುವನು. ಈ ದುಃಖದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಬೇವನಿಗೆ ಕರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಎಂಬ ಮಾರ್ಗಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿವೆ. ಇವುಗಳೊಳಗೆ ಭಕ್ತಿಪ್ರಸಕ್ತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದುವು. ತೈಲಧಾರೆಯಂತೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಧ್ಯಾನವು ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವುದು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತರೂಪವಾಗಿ ಸುನಿರ್ಮಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಮಾನಾಕಾರವಾಗಿ ಸದ್ವಿದ್ಯೆ, ದಹರವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ೩೨ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ೩೨ ವಿಧವಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳೂ ಅಪ್ಪಾಂಗಳೂ ಗೋತ್ರವೂ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುವು. ಈ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರವುಂಟು. ಹೀಗೆ ಮರಣಾರ್ಥ ತಪ್ಪೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಆಚರಣೆಯು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಾದರೂ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭವಾದುದು; ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವುಂಟು. ಪ್ರಸಕ್ತಿಯೆಂದರೆ-ತನಗೆ ಅಭಿಮತವಾದ ಫಲವು, ಅರ್ಥಾತ್ ಮೋಕ್ಷವು, ಬೇರೆ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಉಪಾಯಾಂತರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಹೂರ್ತವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಶ್ರೀಯತೀತಿಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಮರಿಸುವುದು. ಈ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂದಾವೃತ್ತಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದರೆ ಸಾಕು; ಶರೀರಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸ್ಥಿತತಪ್ಪ.

ಆಚಾರ್ಯಾಭಿಮಾನ-ಎಂದರೆ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂಬಿಕೆ; ಇದೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಶೈವಮತ.

[ಬಾಡಾಮಿಯ ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರದ ಶ್ರೀಬಸವಲಿಂಗದೇಶಿಕರು

ಪಾಸಗಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು.—ಇವರ ಪೇಖನ]

ವೀರಶೈವಮತವು ಆರ್ಯಭರ್ತೃಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವದು. ವೀರಶೈವ ಎಂಬ ಸಮಾಸಪದದಲ್ಲಿರುವ ಶೈವ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರೆಂದೂ ಆ ದೇವರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೇ ದೃಢವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸುವರಾದ್ದರಿಂದ ವೀರರೆಂದೂ ಅರ್ಥವು. ಈ ಮತಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವೆಂತಲೂ ಶಿವಾದ್ವೈತವೆಂತಲೂ ಬೇರೆ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳಿರುವವು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೇದಾಗಮಗಳೆರಡೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುವವು. ಆದರಲ್ಲಿ ಪೇದಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮತವಿಷಯವು ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಇದು ತಾಂತ್ರಿಕವೈದಿಕಮತವೆನಿಸುವದು. ಈ ಮತವು ಬೇವನಿಗೂ ಶಿವನಿಗೂ ಕೇವಲ ಭೇದವನ್ನಾಗಲಿ ಕೇವಲ ಅಭೇದವನ್ನಾಗಲಿ ಹೇಳದೆ ಸುವರ್ಣಾಲಂಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಭೇದಾಭೇದಗಳೆರಡೂ ಉಂಟೋ ಹಾಗೆ ಭೇದಾಭೇದಗಳೆರಡನ್ನೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವದು. ಇದು ದ್ವೈತಾದ್ವೈತ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಮಸ್ತವಾಗುವದರಿಂದ ಸರ್ವಶ್ರುತಿಸಮನ್ವಯವೆಂದು ಈ ಮತದ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ಮತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರಾಂಶವೇನಂದರೆ—

ನೆನಹಿಲ್ಲದ ಘನವಸ್ತು ಒಂದೇ. ಅದು ತನ್ನ ನೆನಹುಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣನೆನಿಸಿ ಇವೇ ಪಂಚಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷಿತವಾದ ತನ್ನ ಚಿಚ್ಚಿತ್ತಿಯೊಡನೆ ಜ್ಯೋತಿಪ್ರಕಾಶಗಳಂತೆ ಅವಿನಾಭಾವರೂಪದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ್ದು ಈ ಚೇತನಾಚೇತನಾತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಈ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವಸ್ತುವೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವ, ಲಿಂಗಗಳೆಂಬ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವದು. ಇನ್ನು ಈ ಪರಿವಿನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಯು ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗಲು ಅವನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳು ವ್ಯಕ್ತಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವು. ಬಳಿಕ ಶಕ್ತಿಯಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಗುಣದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯಮಯವಾದ ಶಾಂತವೃತ್ತಿ, ರಜೋಗುಣದಿಂದ ರಾಗಮಯವಾದ ಘೋರವೃತ್ತಿ, ತಮೋಗುಣದಿಂದ

ಅಜ್ಞಾನಮಯನಾದ ಮೂಢವೃತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಶಕ್ತಿಯ ವೃತ್ತಿತ್ರಯಗಳುಂಟಾದವು. ಈ ವೃತ್ತಿತ್ರಯಗಳಿಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾಯೆ, ಅವಿದ್ಯೆ, ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆನಿಸಿತು. ಬಳಿಕಾಮಾಯಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯವೇ ಈಶ ಅಂದರೆ ಪತಿಸದಾರ್ಥವೆಂದೂ ಅಸಿದ್ಧಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯವೇ ಜೀವ ಅಂದರೆ ಸುತಸದಾರ್ಥವೆಂದೂ ಪ್ರಕೃತಿವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದಾಚೈತನ್ಯವೇ ಜಗತ್ತು ಅಂದರೆ ವಾಶಸದಾರ್ಥವೆಂದೂ ಎನಿಸಿತು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಪಾತ್ವಿಕೋಪಾಧಿಯುಳ್ಳ ಈಶನು ಪ್ರೇರಕನಾದನು; ರಾಜಸೋಪಾಧಿಯುಳ್ಳ ಜೀವರು ಪ್ರೇರ್ಯರಾದರು; ಈ ಜೀವರಿಗೆ ತಾಮಸೋಪಾಧಿಯುಳ್ಳ ಜಗತ್ತು ಭೋಗ್ಯವಾಯಿತು. ಆ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಭೋಗಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜೀವರು ಬ್ರಹ್ಮರಾದರು.

ಆ ಬದ್ಧಜೀವಿಗಳ ಭವನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಆ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ಮನಃ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗಲು ಆ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ತಶಕ್ತಿಯ ಯೋಗದಿಂದ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯೂ ಒಂದು ಭಕ್ತಿಯೂ ಉದಿಸಿದವು. ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಭಕ್ತಿಯು ಅಂಗಕ್ಕೂ ಕಾರಣನೆನಿಸಿರುವವು ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಶಿವಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಪಾಪಕ್ಷಯವಾಗಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣಿಯಾದ ಜೀವನು ಭಕ್ತಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಅಂಗನೆನಿಸುವನು. ಶಿವಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಗುರುವು ಈ ಅಂಗನಾದ ಮುಮುಕ್ಷುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮನದಲ್ಲಿ ಮನವನ್ನೂ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಾವವನ್ನೂ ಇರಿಸಿ ಆತನ ಶಿಖಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವಕಲೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನ ಉದ್ಧಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಆತನ ಕರಕಮಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಆ ಅಂಗನು (ಶುದ್ಧಜೀವಿಯಾದ ಭಕ್ತನು) ಗುರುವಿನ ಶಕ್ತಿಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಒಂದು ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪಡೆದು ಭಕ್ತ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ, ಪಂಕ್ತ, ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ವಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದಗಳೆಂಬ ಅಪ್ಪಾವರಣಗಳೇ ಶರೀರವಾಗಿ ಲಿಂಗಾಚಾರ, ಸದಾಚಾರ, ಭೃತ್ಯಾಚಾರ, ಶಿವಾಚಾರ, ಗಣಾಚಾರಗಳೆಂಬ ಪಂಚಾಚಾರಗಳೇ ವಾಣವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿ ಸೋಪಾನಗಳೆನಿಸುವ ಷಟ್ಸ್ಥಲಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ತನ್ನಿಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಆ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ-

ಭಕ್ತಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಸಮೇತವಾದ ಆಚಾರಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿಫಲವನ್ನೂ ಮಗಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಸಮವೇತವಾದ ಗುರುಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಕರ್ಮಕ್ಷಯವನ್ನೂ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅನುಧಾನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಸಮವೇತಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಯಜಿಸಿ ನಿರ್ಮಲಮತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆದಿಶಕ್ತಿಸಮವೇತಜಂಗಮಲಿಂಗವನ್ನೂ ರಾಧಿಸಿ ಸುನಿಚಾರವನ್ನೂ ಶರಣಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆನಂದಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಾಶಕ್ತಿಸಮವೇತಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ದರ್ಪಸಂಕ್ಷಯವನ್ನೂ (ಅಹಂಕಾರನಿರಸನವನ್ನೂ) ಐಕ್ಯಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಮರಸಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಿತ್ಕೃತಿಸಮವೇತಮಹಾಲಿಂಗವನ್ನು ಭಜಿಸಿ ಸನ್ಯಗ್ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಅವಿರಳಶಿಷ್ಯೈಕ್ಯನಾಗುವನು. ಇದೇ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯವು; ಇದೇ ತತ್ತ್ವವ. ಸಿನುಹಾವಾಕ್ಯದರ್ಥವು; ಇದಕ್ಕೇ ಷಟ್ಸ್ಥಲಸಿದ್ಧಾಂತವೆನ್ನುವರು.

ಈ ಷಟ್ಸ್ಥಲಾಚರಣೆಯನ್ನು ಯೋಗದ ಯಮಾದಿ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಭಾಗವೆನಿಸಿದ ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವದರಿಂದ ಇದು ಶಾಂಭವಯೋಗವೆನಿಸುವದು.

ನೀರಶೈವನು ಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞೇಯ, ಅನುಷ್ಠೇಯ, ಅಧಿಕಾರ, ಸಾಧನ, ಸಾಧ್ಯಗಳೆಂಬ ಷಡರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಗುರುವಿನಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯದ ಅನೇಕ ಜ್ಞಾನ; ಪತಿ, ಪಶು, ಪಾಶಗಳೆಂಬ ತ್ರಿಪದಾರ್ಥಗಳೇ ಜ್ಞೇಯ; ಈ ಮತಕ್ಕೆ ಅಧಿದೈವತಗಳಾದ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮರನ್ನು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವದೇ ಅನುಷ್ಠೇಯ; ಭಕ್ತರು ಪ್ರಾಪ್ತಾದಿಗಳಿಂದ ಅಧಿಕೃತನಾಗಿರುವದೇ ಅಧಿಕಾರ; ಶಿವಮಂತ್ರವೇ ಸಾಧನ; ಶಿವಸ್ವರೂಪವೇ ಸಾಧ್ಯ; ಷಟ್ಸ್ಥಲಾಚರಣೆಗೆ ಈ ಆರು ಅರ್ಥಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾದರೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿರುವದು.

ಪೃಥ್ವಿ, ಆಪ್, ತೇಜ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಆತ್ಮಾ, ಈ ಆರು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಆರು ಸ್ಥಲಗಳೂ ಈ ಆರು ತತ್ತ್ವಗಳ ವಿಭಜನೆಯಿಂದ

ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿಶಿವಾಂತವಾದ ಮೂವತ್ತಾರು ತತ್ವಗಳೂ ಈ ಮತದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ
ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಕಾಂಡಗಳಿರು
ವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನಸಮುಚ್ಚಯವಾದ
ಭಕ್ತಿ ಕಾಂಡವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೀರಶೈವರು ಆಚರಿಸುವರು. ಅಕಸ್ಮಾ
ತ್ತಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಪೌರಾಗಬೇಕಾದವುರುಷನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾ
ಲುಗಳೆಡರ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ವೇದೋಕ್ತವ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಗಳೆರಡರಸಮ
ಸಮುಚ್ಚಯವು ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವನು ಜನ್ಮಾರಭ್ಯ ಹಿಕ್ಕದ
ವರೆಗೂ ವ್ರಾಣಸದೃಶವಾಗಿ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವಾದಿಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಎದೆಬಿಡದೆ
ಧರಿಸಿರುವನು. ಈ ಶರಣನು ತನ್ನ ಸತ್ತ್ವಾರ್ಯದಿಂದ ಬಂದ ಅರ್ಪಣ
ಯೋಗ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಅ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಾನು
ಭುಂಜಿಸುವದೇ ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗವೆನಿಸುವದು. ಮಂತ್ರ, ಹಠ,
ಲಯ, ರಾಜಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಯೋಗಗಳನ್ನೊಳಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಅರಿವು,
ಅನುಸಂಧಾನ, ಅರ್ಚನೆ, ಭಕ್ತಿ, ವ್ರತಗಳೆನಿಸುವ ಇದು ಅಂಗಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ವೀರಶೈವನು ಚತುರ್ವಿಧಮುಕ್ತಿ
ಯನ್ನು ವಿಾರಿ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವಶಿವಾನಂದಸಮರಸಸಂಬ ಪಂಚ
ಮಪದವೆನಿಸಿದ ಕೈವಲ್ಯಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊಂದುವನು.

ದ್ವೈತ ಮ ತ.

[ರಾಜಸಭಾಭೂಷಣ ಶ್ರೀ|| ಕರದ್ವೀರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ
ಇವರ ಲೇಖನ]

ದ್ವೈತಮತದ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ
ವರ್ಣಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ
ದರೆ ಸಾಕಾಗಿರುತ್ತದೆ:—

“ಶ್ರೀಮನ್ನೃಧ್ಯಮತೇ ಹರಿಃ ಪರತರಃ ಸತ್ಯ - ಜಗತ್ತತ್ಯಮೇ |

ಭೇದೋ ಜೀವಗಣಾ ಹರೇರನುಚರಾ ನೀಚೋಚ್ಚಭಾವಃ ಗತಾಃ ||

ಮುಕ್ತಿರ್ನೈವಸುಖಾನುಭೂತಿರನುಲಾ ಭಕ್ತಿಶ್ಚ ತತ್ಪ್ರಾಧನಂ ।

ಹೃತ್ಪಾದಿತ್ರಿತಯಂ ಪ್ರಮಾಣಮಖಿಲಾವ್ನಾಯೈಕವೇದ್ಯೋ ಹರಿಃ ॥ ”

ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ (೧) ಹರಿ: ಪರತರ: (೨) ಸತ್ಯಂ ಜಗತ್ (೩) ತತ್ವತೋ ಭೇದ: (೪) ಜೀವಗಣಾ: ಹರೇ: ಅನುಚರಾಃ (೫) ನೀಚೋ ಚ್ಛಭಾವಗತಾ: (೬) ಮುಕ್ತಿ: ನೈಜಸುಖಾನುಭೂತಿಃ (೭) ಅಮಲಾ ಭಕ್ತಿಶ್ಚ ತತ್ಪ್ರಾಧನಂ (೮) ಅಕ್ಷಾದಿತ್ರಿತಯಂ ಪ್ರಮಾಣಂ (೯) ಅವ್ನಾಯೈಕವೇದ್ಯೋಹರಿಃ, ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತು ತತ್ವಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (೧) ಮತ್ತು (೯)ನೇ ತತ್ವಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವವು; (೨), (೩), ಮತ್ತು (೪)ನೇ ತತ್ವಗಳು ಜೀವಜಗತ್ತುಗಳಿಗೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಭೇದವನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸುವವು. (೫), (೫), (೬), (೭)ನೇ ತತ್ವಗಳು ಪ್ರಪಂಚಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಜೀವನ ಸ್ವರೂಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು. ಮತ್ತು (೮)ನೇಯ ತತ್ವವು ಇತರತತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಾಥನೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು (೮)ನೆಯ ತತ್ವವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ನಂತರ ಜೀವನ ಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಕಡೆಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸುವದು ಸುಕರವಾಗುವದು.

‘ ಸ್ವತಂತ್ರಮಸ್ವತಂತ್ರಂ ಚ ದ್ವಿವಿಧಂ ತತ್ವವಿಷಯತೇ ’ ಎಂಬುವ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ವಚನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಅನಂತಕೋಟಿಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಬ್ಬನೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವಸ್ತುವು. ಇಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನು ವೇದಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ತದನುಗುಣವಾದ ಪುರಾಣದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಗೋಚರನಾಗುವನು. ‘ ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಯುತ್ವದಮಾನಸಂತಿ ’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸಮಸ್ತಯಾಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ, ವೇದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಅಕ್ಷರವೂ, ಪ್ರತಿಶಬ್ದವೂ, ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯವೂ, ಪ್ರತಿಪ್ರಕರಣವೂ, ಪ್ರತಿಭಾಗವೂ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ತಿತವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರವೂ, ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದವೂ, ಒಂದೊಂದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಅನಂ

ತಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಅನಂತನೇದಗಳು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅನಂತಗುಣಗಳನ್ನೂ ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತವೆ ಇದರಿಂದ ಕೇವಲ ನಿಯಮಿತಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಬೇವನು ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು ಸಹ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಅತ್ಯಂತಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಯದ್ವಹಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿಂದಲೇ ಅದ್ಭುತವಾದ ಪ್ರಸಂಜದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಹಿಮೆಯು ಕಂಡುಬಂದಾಗ್ಯೂ, ಅನುಮಾನದಿಂದ ಇಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಊಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ, ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೂ ಉದಹರಿಸಿ ಅವಾತತಃ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಮಾಯ ಅಥವಾ ನಿಗಮಾಗಮರೂಪವಾದ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅನೇಕನಿದರ್ಶನಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿರಲೂ ನಶ್ವರವಾಗಿರಲೂ ಕಂಡುಬಂದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಸತ್ಯವೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ಜಡಸದಾರ್ಥವೇ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆವಿಧವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೆಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಕಾರವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಹೀಗೆ ನಾಶಹಿತವಾದ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತು ಎಂದಿಗೂ ನಾಶಹೊಂದಲಾರದು. ಹೀಗೆಯೇ ಜಗದಂತರ್ಭೂತನಾದ ಬೇವನು ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇಹಸಂಬಂಧಗಳುಳ್ಳವನಾದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಬೇವನು ಆಯಾಪ್ರಕೃತಿವಿಕಾರಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಅಸುಗ್ರಹಣದಲೇ ಇಂತಹ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ನಿಜಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಡಸದಾರ್ಥವೂ ಇತರ ಜಡಸದಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧ್ಯಕ್ಕೆ ವುಳ್ಳದ್ದಾದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದಾರ್ಥದಲ್ಲೆಯೂ ಒಂದೊಂದು ವೈಲಕ್ಷ

ಣ್ಯವು ಇದ್ದೇಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಸ್ವರೂಪತಃ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವನೂ ಇತರ ಜೀವರಿಂದ ಭಿನ್ನನಾಗಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ (೧) ಜಡಜಡಕ್ಕೆ ಭೇದ, (೨) ಜೀವಜೀವಕ್ಕೆ ಭೇದ, (೩) ಜೀವಜಡಕ್ಕೆ ಭೇದ, (೪) ಜಡ ಪರಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಭೇದ, (೫) ಜೀವಪರಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಭೇದ ಎಂಬುವ ಪಂಚ ಭೇದಗಳು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೀವಜೀವರಿಗೆ ಭೇದವೇರ್ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ನೀಚೋಚ್ಚ ಭಾವಗಳು, ಅಥವಾ ಸ್ವರೂಪತಃ ತರತಮಭಾವಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪಂಚಭೇದತಾರತಮ್ಯಗಳು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಮೂಲತತ್ವಗಳಾಗಿವೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಮಾತ್ರವೇ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸ್ವಗತಭೇದಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವಪ್ರಪಂಚದ ಬಾಧಕ್ಕೂ ಒಳಪಡದೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿ ಸಕಲಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿ “ಜನ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯ ಯತಃ” ಎಂಬುವ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ನುಗುಣವಾಗಿ ಜೀವಜಡಾತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯ, ನಿಯಮನ, ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನ, ಬಂಧ, ಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವನು. ಇವೇ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಜೀವನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಸಾರಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ನೈಜವಾದ ಆನಂದಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋದ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪರಮಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನವಲಂಬಿಸದೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅಂತಹ ದುಷ್ಟಜೀವನಿಗೆ ಅಂಧಾಂತಮಸ್ಸು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿರೂಪಿಯಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತಗಳಾದ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಭಜಿಸಿದರೆ, ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಇಹದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನೂ ಪರದಲ್ಲಿ ನೈಜಸುಖವಿಭಾವರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವು ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಇಂತಹ ಸಿಷ್ಯಶ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಆಗಮಗಳೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸಹಾಯವು ಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಅಕ್ಷಾದಿಕ್ರಿತಿಯು ಎಂಬುವ ತತ್ವದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧಭಾರದಂತೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ವಿಮಾಂಸಾಸಿಯವುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ, ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಶ್ರೀಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಅನಿತರ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಮಹಾಸಿದ್ಧಾಂತದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಸೀ ಖ ಮ ತ

[ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿರೋಪಾಣಿ ಗುರುದ್ವಾರ ಪ್ರಬಂಧಕ ಕವಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ|| ಮಹತಾಬಸಿಂಗರವರ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ. ಅನುವಾದಕ— ಸು.]

ಸೀಖಮತವು ಗುರುನಾನಕಜೀಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವನು ೧೫೬೯ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಮತವು ಅವನ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯಿಂದ ವೃದ್ಧಿಂಗತವಾಯಿತು. ಕಡೆಯ ಗುರುವಾದ ಗುರುಗೋವಿಂದಸಿಂಗಜೀಯು ಇಸವಿ ೧೬೦೪ರಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದನು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮತದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಥಾಪಕನ ಜೀವನಕ್ರಮಕ್ಕೆನುಸರಿಸಿ ಒಂದು ನಿಶಿಷ್ಟತರಹದ ಜೀವನಕ್ರಮವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಮತಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ ಸೀಖಮತದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಹತ್ತುಜನ ಅದರ್ಶಭೂತವಿಧೂತಿಗಳು ಇರುವರು. ಅವರಿಗೆ ಗುರುಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸೀಖರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತತ್ವೋಪದೇಶವು ಬಹಳ ಸುಲಭ. ಸೃಷ್ಟಿ

ಕರ್ತನೂ ಲೋಕದ ತಂದೆಯೂ ಆದ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ. ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. “ಜನ್ಮಮರಣಕ್ಕೊಳಗಾದ ಉಳಿದವರನ್ನು ಯಾಕೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು? ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಾನಕ ಸೆಂಬ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ” ಎಂದು ಗುರುನಾನಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಬಂಧುಗಳು; ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಮಾನರು. “ದೇವಾಲಯಗಳೂ ಮಸೂದಿಗಳೂ ಒಂದೇ; ಪೂಜೆಯೂ ಸಮಾಜದ ಒಂದೇ. ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಸರಿಸಮಾನರು.” ಎಂದು ಗುರುಗೋವಿಂದ ಸಿಂಗರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಂಗಸರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಹ ಗುರುನಾನಕರು “ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿಭೂತಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕೀಳೆಂದು ಯಾಕೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ?” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ (ತಾಳಗೂಡುವಂತೆ) ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದು. ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯು ಗುರುವಿನ ತತ್ವೋಪದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೀಖಜನರ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ತತ್ವೋಪದೇಶಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. ಸೀಖಮತದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪೂಜೆಯು ಕೂಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವದೂ ಗುರುವಿನ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಸ್ತೂತಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದವರಾಗಿ ಓದುವದೂ ಹಾಡುವದೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಆಗಿ ಹೋಗುವದು. ಸೀಖರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾತಿಭೇದವಿಲ್ಲ, ಚೌಕಾ ಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲ, ಅಸ್ತುತ್ವತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಹತ್ತು ಗುರುಗಳ ಚೈತನ್ಯವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ನಂಬಿಗೆಯುಂಟು. ಪಂಥ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇಡೀ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆ ಚೈತನ್ಯವು ವಾಸವಾಡಿಕೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ನಂಬಿಗೆ. ಈ ಪಂಥವು ಗುರುಗ್ರಂಥಸಾಹೇಬ ಎಂಬ ಗುರುಗಳ ಪವಿತ್ರೋಪದೇಶವುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದಾರಿ ಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗುರುವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿರುವದೆಂದು ನಂಬಿಗೆ ಇದ್ದದರಿಂದಲೇ ಅದು ಗುರುವಿನ

ರ್ತಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಅದ್ದರಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದೆಂದೂ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡು
ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಸಂಘಟನಾತತ್ತ್ವವು (ಚಾರ್ಭುಬಂಧಿ)
ಮತದ ಮುಖ್ಯಾಂಶವಾಗಿದೆ ಸೀಖರು ಸಂಘಟನೆಯೆಂಬ ಗುಂಪಾಗಿ
ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಸತ್ಯವೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡುವಾಗ ಅವರು
ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೋ ಅನೇಕ ಕಡೆಗೆ ಆದರಿ ಹೋದ ಸಂಘ
ಂದೊಡಗೂಡಿದ ತಮ್ಮ ಪಂಥವನ್ನೂ ಗುಡಿಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಪೀಠ
ಳರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವರನ್ನೂ ಮನ
ನಿನೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೆರೆದಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೀಖನೂ ಹೀಗೆ ತನ್ನನ್ನು
ದ ಬಂದು ಅಂಶವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ
ಗ್ರಾಹ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ನಿತ್ಯಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಕಡೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಸ್ಮರ
ಕವಾಗಿವೆ.

ಈ ಪಂಥವು ಗುರುವರಂವರೆಯಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು
. ಕಡೆಗೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜವೆಲ್ಲ ಜನತಾರೂಪೀ ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆ
ಲು ಚಾರ್ಭುರೂಪದಿಂದ ಹೊರಬೀಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಈ
ಗೆ ಅಂದರೆ ಸನ್ ೧೬೯೯ರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪೀಠರನಾದ ಗುರುಗೋವಿಂದ
ನು ಈ ಸಮಾಜದವರಿಗೆ ದೀಕ್ಷಾಕೊಟ್ಟು ಬಾಲಸೂ ಅಥವಾ ಪುನೀ
ವವರು ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಲೇ ಹೀಗಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ
ಸಾಧುವರ್ತನಕ್ಕೂ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೂ ಹೊಂದುವಂತೆಂದು ತಿಳಿಯ
ಪ್ಪದ್ದು ದುರ್ದೈವದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಗುರುಗೋವಿಂದಸಿಂಗ್
ಇವೆರಡೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅವನು ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನೂ
ಪುತ್ರಿಯವರನ್ನೂ ದೇವಭೀರುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಪೀಠ
ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಬಂಟಿನ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಪಾರ್ಪ
ಷಿಗಳ ರೂಪಶೀಲಗಳನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಅವರು ಬಂದು
ರಾಗಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕೆಂದರಿಂದ ತಾವೆಲ್ಲ
ನಿಸುವಂತೆ ಸಮಾನಪೂರ್ವಾಕನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ
ನು ಉದ್ದವಾಗಿ ಕೂದಲಗಳನ್ನೂ, ಕೀರ್ಪಣ-೬ ಸಣ್ಣ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ
ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಕಣವನ್ನೂ ಕಚ್ಚಾ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಇಚಾರಗಳನ್ನೂ

ಕೂದಲದ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಹಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಇಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಮಹತ್ವವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸಭೆಗೂಡಿಸಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವರು. ನಾದಗ್ರಸ್ತವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪಾಂಚಪಿಯಾರರು ಅಂದರೆ ಸಮಾಜನಿಯುಕ್ತಪಂಚರು ನಿರ್ಣಯಿಸುವರು.

ಸೀಖರು ತಮಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವಾದಂಥ ಗುರುದ್ವಾರವೆಂಬ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೂ ಸಾಧುಗಳೂ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಧೀರರೂ ಇವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಈ ಗುರುದ್ವಾರಗಳು ಅವರ ಪೂಜಾಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ಲೋಕಸೇವೆಯ ಸಾಧನಭೂಮಿಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರೇಮಸೇವಾಬುದ್ಧಿಯ ಬಾಹ್ಯಚಿಹ್ನವೆಂದು ಗುರುಕಾಲಂಗಾರವೆಂಬ ಪಾಕಗೃಹವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಜಾತಿವರ್ಣಸಮಾಜಸ್ಥಿತಿಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ ಒಂದೇ ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತು ಒಂದೇ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸೀಖರೂ ಕೂಡ ಗುರುದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಜೋಡಿನ ಧೂಳನ್ನು ಒರೆಸುವದು ಬಹುಮಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಸೀಖಧರ್ಮವು ಪ್ರಚಾರಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು. ಯಾರಾದರೂ ಹೆಂಗಸಾಗಲಿ, ಗಂಡಸಾಗಲಿ, ಯಾವದೇ ಪಂಥದವರಾಗಲಿ, ದೇಶದವರಾಗಲಿ, ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಳಿದವರ ಕೂಡ ಸಮಾನಸ್ತಂದರಾಗಿರಬಹುದು. ಸೀಖರು ಪರಸ್ಪರ ಭಿಟ್ಟಿಯಾದಾಗ “ವಾಹೀ ಗುರುಜೀಕಾ ಖಾಲಸಾ, ವಾಹೀ ಗುರುಜೀಕಿ ಫ಼ಟೀ” “ಖಾಲಸಿಯು ದೇವರದು, ಜಯವೂ ದೇವರದು,” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಸಂಜೋಧಿಸುವರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದಂಥ “ಸತ್ ಶ್ರೀ ಆಕಾಲ” ಅಂದರೆ ದೇವರು ಸತ್ಯನೂ, ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಮರಣಾತೀತನೂ ಎಂಬ ಸೀಖರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದಂಥ ಜಯಘೋಷದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಜೈತನ್ಯವೂ ಚರಿತ್ರವೂ ಅಡಕವಾಗಿವೆ.

ಅರ್ಯ ಸ ಮಾ ಜ.

[ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾದ
ಡಾ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ, ಎಂ. ಎ , ಪಿ. ಎಚ್. ಡಿ, - ಇವರ
ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ. ಅನುವಾದಕ-ಸು.]

ಪ್ರಾಚೀನ ಅರೈಕಧರ್ಮವನ್ನು ಅಥವಾ ವೇದಧರ್ಮವನ್ನು ಅದರ
ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕಗಳಾದ ಅಂಶಗಳು ಸಹಿತ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವುದೂ
ಅರ್ವಾಚೀನ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೇರಿದ ಸಾಮಾಜಿಕದೋಷಗಳನ್ನೂ
ಧರ್ಮವಿಷಯಕಮೂಢಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಅನಾಚಾರಗಳನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಹಾ
ಕುವುದೂ, ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪೈದಿಕಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಪೈದಿಕಧರ್ಮ
ವನ್ನೂ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಸಾರಮಾಡುವುದೂ, ಅರ್ವಾಚೀನ ಹಿಂದೂ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವಮತಪರಿತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಋಣಗೇಹಿತನಗಳೆಂಬ ದೋಷ
ಗಳು ತಗಲದಂತೆ ಕಾವಾಡಿ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೂ, ಹಾದೀತಪ್ಪಿ
ದವರನ್ನೂ ದುರ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರನ್ನೂ ತುಡ್ಡ ಮಾಡಿ ತಿರುಗಿ
ಸ್ವಧರ್ಮಕ್ಕೆ ನೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ, ಇತರ ಪಂಥದ ಬಸರನ್ನು ತನ್ನ
ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಇದೇ ಈ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ
ಕಾರ್ಯಭಾಗಗಳು.

ಅರ್ಯಸಮಾಜದ ಮೂಲತತ್ವಗಳು-

(೧) ದೇವರು ಎಲ್ಲ ನಿಜಜ್ಞಾನದ ಅಧಿಕಾರಣನೂ ಆ ಸತ್ವಜ್ಞಾನ
ದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಅಧಿಕಾರಣನೂ ಆಗಿರುವನು.

(೨) ದೇವರು ಪೂರ್ಣಸತ್ಯನೂ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನನೂ ಪೂರ್ಣಾಸಂ
ದನೂ ಅಶರೀರಿಯೂ ಸರ್ವಶಕ್ತಿವಂತನೂ ನ್ಯಾಯಿಯೂ ಕರುಣಾಸಾಗ
ರನೂ ಅಜಾತನೂ ಅನಾದ್ಯನಂತನೂ ಅವಿಕಾರಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಮನೂ
ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಕರ್ತನೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ನಾಶರಹಿ
ತನೂ ಅಜರಾಮರನೂ ಭಯಾತೀತನೂ ಶಾಶ್ವತನೂ ಪರಿಶ್ರಮವಿಶ್ವದ
ಅಧಿಕಾರಣನೂ ಆಗಿರುವನು. ಅವನಿಗೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಯು ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ವೇದಗಳು ನಿಜಜ್ಞಾನದ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಶ್ರವಣ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಕೀರ್ತನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆರ್ಯನ ಆಧ್ಯಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

(೪) ಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅಸತ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಆರ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು.

(೫) ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಪುಣ್ಯಕಾರಕವಾಗಿರಬೇಕು; ಅಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯವಿವೇಕಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು.

(೬) ಮನುಷ್ಯವ್ರಾಣಿಯ ಶಾರೀರಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ ಶೋಕೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಈ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

(೭) ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೂ ಅವರವರ ಗುಣಗಳಿಗನುಸರಿಸಿಯೂ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(೮) ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೯) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ ಪರರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(೧೦) ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಖವನ್ನೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮುಂದೆ ತರಬಾರದು. ಸ್ವಂತ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆರ್ಯಸಮಾಜವು ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದು, ಧರ್ಮದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನುಗೊಳಿಸುವದೂ ಪುರಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವೂ ಧರ್ಮಶುದ್ಧಭಿಮಾನಿಯೂ ಆಸ್ತಿಕವೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಏಕದೇವ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಲಿದಂಧಾದ್ದೂ ಆಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಸ್ವಭಾವದ ಧಾರ್ಮಿಕಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ದೇವತ್ವ, ಜಗದೀಶ್ವರಮತ, ಪುರಾಣಕಥೆ, ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ, ಅವತಾರ

ಮತ್ತು ಮೂಢಾಚಾರ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ; ಅಷ್ಟೇ ಜೋರಿನಿಂದ ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ, ಮಾಟ, ಪುರೋಹಿತರ ತಂತ್ರೋಪಾಯಗಳು— ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸರ್ವಶಕ್ತಿವಂತನೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ ಸ್ವಯಂಭೂವೂ ಆಮರನೂ ಆದ ಶಾಶ್ವತ ತಂದೆಯ ಕೂಡ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಬಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಈ ಸಮಾಜವು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಲಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮಗುರು, ಅರ್ಚಾರ್ಯ, ಪುರೋಹಿತ, ಮೂರ್ತಿ, ಅವತಾರ, ದೇವತಾಪುರುಷ ಮುಂತಾದವರ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಥಗಾರಿಕೆಯೂ ವಾಪಮುಕ್ತನಾಗುವದೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೈವಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಇದುವರೆಗೆ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ ಬಂದಂಥ ಭೂದೇವತೆಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಿರಂಕುಶಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಾಜವು ಕಡಿದು ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನರ ಶಾಶ್ವತ ಸರಕವಾದ ತತ್ವವನ್ನೂ ಬೀಸಸ ಕ್ರಿಸ್ತ, ಮಹಮ್ಮದ, ಧರ್ಮಗುರು ಮೊದಲಾದವರು ದೇವರ ಅವತಾರಗಳೆಂಬ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ.

ದೇವರೂ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ದೇವರ ವಾಕ್ಯವೂ ಇವೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತವಾದಂಥ ಸತ್ಯವಾದಂಥ ಪ್ರಮಾಣವು. ಸಕಲ ಸತ್ಯವೂ ಶುದ್ಧತೆಯೂ ನೌಜನ್ಯವೂ ದೇವರಿಂದ ಹೊರಹೊರಟಿರುವವು. ದೇವವುರುಷರ ನಡುವೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅಧಿಕಾರವು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವರಿಂದಲೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸುವದೂ ದೇವರ ಸಂಗಡ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಳಿಯುವದೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಅಧಿಕಾರವೂ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಆಗಿರುವದು. ತೆತುರ್ವೇದಗಳು ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಗಳ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಛಾಂದಾರವು. ಅಪು ಶುದ್ಧವಾದವುಗಳು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಸ್ವತಂತ್ರವೂ ಆದ ಪ್ರಮಾಣವು ವೇದಗಳೇ. ಮನುಷ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಅತಿಶಯ ಪುರಾಣ ಗ್ರಂಥಗಳಾದಂಥ ವೇದಗಳೇ ದೇವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದಂಥ ದೇವವಾಕ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಡಂಧ ಪ್ರಾಸಾದಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಆವೇಶಾ, ಬುದ್ಧಗ್ರಂಥಗಳು, ಬಾಯಿ
ಬಲ, ಕುರಾಣ, ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಆತಿಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥ
ಗಳಾದ ವೇದಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಆರ್ವಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕತ್ವವನ್ನು ಈ
ಸಮಾಜವು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೂ ಸಮಾನತ್ವವನ್ನೂ
ಬಂಧುತ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಧೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯು
ತೋರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ
ತನ್ನ ಬಾಂಧವರನ್ನು ನೀಚಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಉದ್ಧಾರಹೊಂದಗೊಡದಿರಲು
ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರಿಶ್ಚನ ಮುಸಲಮಾನ
ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂಧವರನ್ನು ಮರಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು
ವದೂ ಪರಧರ್ಮಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವದೂ ಈ ಸಮಾಜದ
ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದೊಂದಾಗಿವೆ.

ಯೆ ಹೋ ದೀ ಯ ಧ ಮ್ನ .

[ಎಲ್. ಎಲ್. ಡಿ. ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಜಾನ್ ಮುರಡಾ
ಕೆರವರು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ “ ಪ್ರಪಂಚದ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳು ”
ಎಂಬರ್ಥದ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದ ಅನುವಾದ.]

ಅನುವಾದಕ— ಸು.

ಜ್ಯೋಜನರು ಸಣ್ಣ ಜನಾಂಗವಾದರೂ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಬಹು
ದೊಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮವನ್ನಂಟು ಮಾಡಿರುವರು. ಅಬ್ರಾಹಮನು ಇದರ
ಸ್ಥಾಪಕನು. ಅವನು ಮೂರ್ತಿಪೂಜಕನು. ಅಬ್ರಾಹಮನ ವಂಶಸ್ಥರು
ತಮ್ಮ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಮೂಜಿಸ
ಎಂಬುವನು ಜಿಹೋವಾಹ ಎಂಬ ದೇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಾಧಿಪತಿ
ಯೆಂದು ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಯಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಸಿನಾಯಿ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ
ಗುಡುಗುಬಿರುಗಾಳಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತೆಂದೂ

ಅವನು ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಸುಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವನೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು; ಆದರೂ ಕೆಲವು ಜ್ಯೋಜನರು ತಮ್ಮ ದೇವರನ್ನಲ್ಲದೆ ಇತರರ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಇವರು ಏಕದೇವತತ್ವವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ದೇವರಿಗಿಂತಲೂ ಜಿಹೋವಾಹನೇ ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಹೇಳಿ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ದೇವರೆಂದೂ ಉಳಿದ ಜನರ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳೆಂದೂ ಅವನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಕರ್ತನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೋಡಿರಿ; ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ ” “ ಅಸ್ಯದೇವರಿಲ್ಲ; ನಾನೇ ಮೊದಲಿನವನು, ನಾನೇ ಕಡೆಯವನು. ನನ್ನ ಹೊರತು ಅಸ್ಯದೇವರಿಲ್ಲ.” ಇದು ದೇವರ ಮಾತು. ಕ್ರಮೇಣ ದೇವರ ನಿತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಚ್ಚ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಸಾರ ಹೊಂದಿದವು. “ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯನೂ ಅನ್ಯಾಯರಹಿತನೂ ಸರಳಸ್ವಭಾವದವನೂ ಪವಿತ್ರನೂ ಗುಣಾಧಿಸನೂ ಕ್ಷಮಾಶೀಲನೂ ದಯಾಳುವೂ ಕ್ರೋಧರಹಿತನೂ ಪರಮಕರುಣಾಶಾಲಿಯೂ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಹಚ್ಚಲಸುವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟುರಾ ಎಂಬವನು ಹೊಸ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಳೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯಪ್ರಿಯನೂ ಹೋಮಹವನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಜ್ಯೋಜನರು ಪವಿತ್ರರಾಗಿರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿದ ಬರೆವಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅಶುದ್ಧವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶವಾಯಿತು. ಅಶುದ್ಧವ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದೆಂದಾಯಿತು. ವಿವಿಧವಾದ ಸ್ನಾನಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇತರಜಾತಿಯ ಜನರ ಕೂಡ ಊಟ ಮಾಡುವದು ಪಾಪವೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ದಿಹೋವಾಪನ ಅದ್ವೈತ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅವನ ದಯಾಳುತನಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತೋಪವಾಸಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೋಮಹವಸಗಳು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತರಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕೆಂದೂ ಕಿಶ್ಕನರ ಚರ್ಚದಂಥ ಪೂಜಾನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ದೇವರಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದೂ ರನ್ನು ಭಜಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ರವಿವಾರಕ್ಕಿನ್ನು ನೇಮಬೇಕೆಂದೂ ಗೊತ್ತು

ಯಿತು. ಜೀರಣಸಲೆಮ್ಮವು ಜಗತ್ತಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಜ್ಯೋಜನರು ಉಳಿದ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮೇಲಾಗುವ ಕಾಲವು ಬರುವದೆಂದು ಅವರ ಕಾಲಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಯೋಹೂದೀಯಧರ್ಮವು ಏಕದೇವತ್ವವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದರಿಂದಲೂ ಕ್ರಿಶ್ಚನಧರ್ಮದ ಮಾತೃ ಸಾ ನವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವು ಬಂದಿದೆ.

ಝೋರೋ ಅಸ್ತರ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಪಾರ್ಸಿ ಧರ್ಮ.

[ಶ್ರೀ. ನೋಹರಾಬ ಜೇಮಶೇಡಜಿ ಬುಲ್ಸಾರಾ, ಆಂಧೇರಿ, ಮುಂಬಯಿ - ಇವರ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಶೇಖನದ ಅನುವಾದ. ಅನುವಾದಕ-ಸು.]

ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಸಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಜನರು ಒಂದೇ ಜನಾಂಗವಾಗಿದ್ದರು; ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು; ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಪದ್ಧತಿ, ಆಚಾರ, ವಿಧಿನಿಯಮಗಳು- ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಒಂದೇ ಧೈಯಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಾಚೀನಜನಾಂಗವು ತನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ಒಂದು ಪಂಗಡವು ಇರಾಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಪಾರ್ಸಿ ಜನರ ಮೂಲವಾಯಿತು ಮತ್ತೊಂದು ಪಂಗಡವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಹಿಂದೂ ಜನರಮೂಲವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೊಸ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಕಾರಣ ದಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಈವರ ಧರ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದಗಳುಂಟಾದವು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅನೇಕ ಸಮಾನಧರ್ಮಗಳೂ ತತ್ವಗಳೂ ಧೈಯಗಳೂ ಕಂಡ ಬರುತ್ತವೆ.

ಪಾರ್ಸಿ ಧರ್ಮವು ಮಹಾತ್ಮನೂ ಪವಿತ್ರನೂ ಆದ ಸ್ವಿತಾಮಾ ಝಾರಾಥುಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಝೋರೋ ಅಸ್ತರನೆಂಬವನಲ್ಲಿ ಉದಯ ಹೊಂದಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾರ್ಸಿ ಧರ್ಮದ ನಿಜವಾದ ಹೊಸರು ಝಾರಾಥುಷ್ಟ್ರ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಝೋರೋ ಅಸ್ತರ ಧರ್ಮ. ಈ ಧರ್ಮವು

ಮು ಶ್ರೀಷ್ಠವಸ್ತುವಾದಂಥ ದೇವರನ್ನು ನಂಬುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಸರುಗಳು. ಈ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲ ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ 'ನ್ನೂ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಿಜ ರೂ ಭಕ್ತನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದುತರಹದ ಮನೋಹರತೆಯೂ ಒಂದಿರು ತಿ. ನಿತ್ಯವೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಹೆಸರು 'ಅಹುರಾ ಮರ್ತುದಾ ಧರಾ ಶ್ರೀಷ್ಠಜ್ಞಾನೀ' ಕಲ್ಯಾಣಕರ್ತಾ, ಪ್ರೇಮಮಯಸಾಧುತ್ವ, ಧೈರ್ಯ, ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿತ್ವ, ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಇತರ ಹೆಸರುಗಳೂ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲೋ ಅಪ್ಪರ ಧರ್ಮದವನು ವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಈ ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದರಿಂದ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಯಾಯಿಯು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾನೆ; ತನ್ನ ಕೈದ ಯೋಗ್ಯಸರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಧನಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅವನು ಕಾಯಾವಾಕ್ರಾಮನವೂ ಶುದ್ಧನಾಗಿರ ಲೇಕು.

ಅನುಯಾಯಿಯು ಸತ್ಯಸರಳತೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಜೀವನಕ್ರಮ ದ ಸ್ವಂತ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೆ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿ ವೆ ಮತ್ತು ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಪರೋಪಕಾರ ಮತ್ತು ಸದ್ಭು ಪೂರಿತವಾದ ಆಚರಣೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡ ತನ್ನ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯನ್ನು ಉಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಕಲರಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು ಒಯ್ಯುವದೂ ಸರ್ವ ಲೂ ಸರ್ವರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಮಾಡುವದೂ ತಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲೆಯೂ ಎಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸತತೋದ್ಯೋಗ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವದೂ ಇದೇ ಅನುಯಾ ಯ ಜೀವನಕ್ರಮವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಾಯಕನೂ ದಯಾಳುವೂ ಆಗಿರುವನು.

ದೇವರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಜೀವನಕ್ರಮದ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿಯೂ ಷ್ಟ ಉಚ್ಚಧೈರ್ಯಗಳಿದ್ದದರಿಂದ ಅನುಯಾಯಿಯು ದೇವರಿಗೆ ಯಾವ

ಕ್ರಮೇಣ ಸಮಾಪಿಸಿಡಂತೆ ಅನಂತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಸತತಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಆತ್ಮನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯು ನಿಸ್ಸೀಮವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಗತಿಗೂ ಸೀಮೆಯಿಲ್ಲ.

ಇ ಸ್ಲಾ ಮೀ ಮ ತ.

[ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿಯ “ಬಾಂಬೆ ಕ್ರಾನಿಕಲ್” ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷು ದೈನಿಕ ಪತ್ರದ ಪೂರ್ವಸಂವಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಮಹಮ್ಮದ ಮಾರ್ಮಡ್ಯಾಕ್ ಪಿಕ್ಕಾಲ್ - ಇವರ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ ಅನುವಾದಕ-ಸು.]

ಕಲ್ಯಾಣನಿಧಿಯೂ ದಯಾಳುವೂ ಆದ ಆಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ದೇವರಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಕಾಗಿರಾಗಲಿ, ಬೇಡಾಗಿರಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಆಧೀನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಂಬುಗೆಯಿಲ್ಲದವರೇ ನಾಸ್ತಿಕರು; ಅವರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ದಂಡನೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು. ನಂಬುಗೆ ಇದ್ದಂಥವರು ತಮ್ಮ ಮನೋಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮನೋಬುದ್ಧಿಗಳ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೇ ಮುಸಲ್ಮಾನರು. ಈ ಆತ್ಮನಿವೇದನವೇ ಇಸ್ಲಾಮೀಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯತತ್ತ್ವವು. ದೇವರ ವಿಶ್ವಾಧಿಪತ್ಯವೆಂಬ ತತ್ತ್ವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯ ಬಂಧುತ್ವವು (ಏಕಕುಟುಂಬತ್ವವು) ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯವಿವೇಕವನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರು (ಆಲ್ಲಾ ನು) ದೇವತಾಪುರುಷರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವತಾಪುರುಷರೂ ಒಂದೇ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಆ ಆ ಕಾಲದ ಜನರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಮೋಸಗಾರಿಕೆಯ

ಮುಸುಕಿನೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು. ಈ ದೇವತಾಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕಡೆಯವನು ಮಹಮ್ಮದನು. (ದೇವರು ಅವನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಮಾಡಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಿ!) ಇವನೇ ಆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪೂರ್ಣಸಿದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು ಪೋಸಗಾರಿಕೆಯು (Priestcraft) ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತೀರ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಇವನೇ.

ಇಸ್ಲಾಮೀಧರ್ಮವು ದೇವರಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇದ್ದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನನಿಗೆ ಲೌಕಿಕಪೂಜಾರಿ ಅಥವಾ ಪುರೋಹಿತನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಪುರೋಹಿತೃವೂ ವಿಧಿಹೋಮಗಳೂ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ದೇವತಾರಾಧನಾವಿಧಿಗಳು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ತೀರ ಅನುಪಯುಕ್ತವಾದವುಗಳೆಂದು ಕಿತ್ತುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಅಲ್ಲಾಸಿಗೆ ಆತ್ಮನಿವೇದನಮಾಡುವದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಆತ್ಮನಿವೇದನದ ಬಗೆಗಿಲ್ಲ ಅವನ ನಡತೆಯೇ ಹೀಗೆ ನಿೀತಿಯೇ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣವು ಸದೃಶನವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಮತಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದೂ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ವಿಧಿನಿಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದೂ ದೇವರ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದವುಗಳು. ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಈ ವಚನವು ತನ್ನ ಮಂಶಜರಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ವಯಿಸುವದೇನೆಂದು ಸಾಧು ಅಪ್ರಾಹಮನು ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ವಚನವು ಪಾಪೀಜನರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಅಲ್ಲಾಸು ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು (ಕುರಾನ್‌ನಪರೀಫ). ಲೋಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೂ ದೇವರು ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯ ಶಕ್ತಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನುಪೂರ್ಣವಸ್ಥೆಗೆ ತರುವದೂ, ಪಾಪದಿಂದಲೂ ಅಶೌಚದಿಂದಲೂ ದೂರವಾಗಿರುವದೂ, ಅಲ್ಲಾನ ಸಲುವಾಗಿ ಎಂದರೆ ದುರ್ಬಲರೂ ದುಃಖಪೀಡಿತರೂ ಆದಾಧವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವದೂ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಂಪದಿಸುವದೂ ಇವೇ ಈಶ್ವರನ ನಿಜವಾದ ಸೇವೆಯ ಸಾಧನೆಗಳು. ಮಹಮ್ಮದಿಯರು ಪಾಲಿಸತಕ್ಕ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಅಲ್ಲಾಸಿಗೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ.

“ಸಾಧಕನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಅಲ್ಲಾ
ನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ”- (ಕುರಾನ್‌ಷರೀಫ). ಎಲ್ಲ
ಇಸ್ಲಾಮಿ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳ ಉದ್ದೇಶವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವರ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅನ್ಯಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ
ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಯಾವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರೂ ಯಾರಲ್ಲಿ
ಸಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿರುಗಿಹೋಗಿ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವೋ ಅಂಥ ಅಲ್ಲಾನಿಗೆ
ಅಧೀನರಾಗಿ ವಿಶ್ವಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನನಿಗೆ ಜಾತಿಭೇದ, ವಂಶಭೇದ, ವರ್ಣಭೇದ
ಇವುಗಳ ತೊಡಕುಗಳಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಾನ ವಿಶ್ವಾಧಿಪತ್ಯ
ವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ್ಯೇ ಯಾವ ಮತಭೇದವೂ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಮಾದಕ
ಪದಾರ್ಥಸೇವನೆಯು ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಂದರೆ ಶೀಲವನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತದಾದ್ದ
ರಿಂದ ನಿಷೇಧವಾದದ್ದು. ಸಾಹುಕಾರಿಕೆಯೂ (ಬಡ್ಡೀವ್ಯವಹಾರವೂ)
ನಿಷೇಧವಾದದ್ದು; ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಾಂಧವನ ಪ್ರತಿಕೂಲಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ
ನಮ್ಮ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಪಾಪವು. ಮನುಷ್ಯನಮಾ
ಜವು ಅಲ್ಲಾನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜಯಚಿಹ್ನವು. ಎಲ್ಲರೂ ಸರಿಯಾಗಿ
ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥ
ಮನುಷ್ಯರೂ ಅನ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕೇಡುಬಗೆದಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಅಲ್ಲಾನಿರ್ಮಿತ
ಬುದ್ಧಿವಿಹೀನಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವವನೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ
ಫಲಗಳನ್ನು ಕಿಡಿಗೇಡಿತನದಿಂದ ನಾಶಿಸುವವನೂ ಈಶ್ವರದ್ರೋಹಿಯಾಗು
ವನು; ಮತ್ತು ಕಡೆಯ ತೀರ್ಪಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾನಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು
ಹೊಂದುವನು; ಆ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಾವು ಸ್ವಂತ ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿದ
ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ-ಅದು ಚಲೋದಿರಲಿ ಅಥವಾ
ಕೆಟ್ಟದೇ ಇರಲಿ-ದೇವರೆದುರಿಗೆ ನೆರೆಯಬೇಕು.

ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ.

[ರವರೆಂಡ್ ಸಿ. ಎಫ್. ಆಂಡ್ರೂಜ — ಇವರ ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ.

ಅನುವಾದಕ— ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪ ಉತ್ತಂಗಿ, ಕೆ. ಇ. ಮಿಷನ್ ಧಾರವಾಡ.]

ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮವು ಕ್ರೈಸ್ತನು ಅತಿಸುಲಭವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವರಿಗೆ ಎರಡುಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಮೂಲತತ್ತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ತತ್ತ್ವದ್ವಯಗಳ ಪೂರ್ಣ ಅವತಾರವೇ ಕ್ರೈಸ್ತನ ಮೂರ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ—

(೧) (ಪ್ರೇಮಸ್ವರೂಪನಾದ) ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಿತೃತ್ವ.

(೨) ಮಾನವಭ್ರಾತೃತ್ವ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಉಭಯ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಿಷ್ಟವಾದ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನಂಜಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ತಂದರೆ ದೇವರ ರಾಜ್ಯವು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೆ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವದೆಂದು ಕ್ರೈಸ್ತನು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ನುಡಿದನು. ಪರಲೋಕರಾಜ್ಯವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಕ್ರೈಸ್ತನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯಮಂಡಲಿಗೆ ದಿನಾಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆದರ್ಶರೂಪವಾದ ಒಂದು ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಕರ್ತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇದರ ಆರಂಭದ ಮಾತುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.—

ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ, ನೀನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೀ. ನಿನ್ನ ನಾಮವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಮಪೂಜ್ಯವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ಭೂಲೋಕದ ಮೇಲೆಯೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡಲಿ, ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರಲಿ. ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಂಥ ದೇವರ ರಾಜ್ಯವು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬರಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದು ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಕ್ರೈಸ್ತನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಇದಾದ ಬಳಿಕ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅವಶ್ಯ

ಕತೆಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿ “ ಇಂದಿನ ಆಹಾರವನ್ನು ಇಂದು ನಮಗೆ ಕೊಡು. ನಮ್ಮ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸು. ನಾವೂ ನಮಗೆ ತಪ್ಪುತಡೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ವರವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತರುವಾಯ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಎರಡು ಮೂಲಸೂತ್ರಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪ ವಾದ ಎರಡು ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

(೧) ದೇವರನ್ನು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣಹೃದಯದಿಂದಲೂ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಆತ್ಮದಿಂದಲೂ, ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಸತಕ್ಕದ್ದು (ಎಂದರೆ ವರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಆತ್ಮಂತವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿರಬೇಕೆಂದರ್ಥ).

(೨) ನಿನ್ನ ನೆರೆಯವನನ್ನು ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಪ್ರೀತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. (ಎಂದರೆ ಯಾವ ಮಾನವಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೂ ತನಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರೀತಿಸಲಾಗದೆಂದರ್ಥ).

ನನ್ನ ನೆರೆಯವನಾರೆಂದು ಕ್ರೈಸ್ತನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ “ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ನಿನ್ನ ನೆರೆಯವನೇ ” ಎಂದು ಆತನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ಮಾನವಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹು ಅಂದವಾಗಿ ಅಡಕಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜನರು ನಿಮಗೆ ಹೇಗ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಾಕೈಸುತ್ತೀರೋ ಹಾಗೆಯೇ ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡುವವರಾಗಿರಿ ” ಕ್ರೈಸ್ತನು ಕೊಟ್ಟ ಈ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಸುವರ್ಣಸೂತ್ರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಕ್ರೈಸ್ತನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವದು- ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹ್ರುಲ್ಲಕನಾದವನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯವು ತನಗೆ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಬಡವರೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಕೀಳರೂ ಅತಿ ದುಃಖಜೀವಿಗಳೂ ತನ್ನ ಸಹೋದರಸಹೋದರಿಗಳೆಂದು ಕ್ರೈಸ್ತನು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ನೇಮಿಸುವೇಡಿಸಿದರೆ ಕ್ರೈಸ್ತನ ಇಂಥ ಸಹೋದರಸಹೋದರಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯರೂಪದಿಂದ

ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆಯೂ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೇನೆಂದರೆ- ದೇವರ ಚಿತ್ತವನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವವನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ಸಹೋದರನೂ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡುವವನೇ ನನ್ನ ಸಹೋದರನೂ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೂ ನನ್ನ ಸಹೋದರಿಯೂ ಎಂಬದಾಗಿ ಆತನ ಯಥೋಕ್ತ.”

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಜೀವೋನ್ನತಿಯ ಮೂಲಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರುವದರಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತನು ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಕ್ರೂರಿಯಲ್ಲಿ (ಪಾಶಿಕಂಭ) ಅರ್ಪಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆತನ ಮರಣವು ಮಾನವಜಾತಿಯ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೇ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು. ಅದು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಕವಾದ ಜಗದ್ವಿಜ್ಞವೆಂದು ಕ್ರೈಸ್ತರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಆತನನ್ನು ಪೂರ್ಣಹೃದಯದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಆತನಲ್ಲಿ ಯಥಾರ್ಥ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ನಿಜ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಆತನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯಥಾರ್ಥ ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆಯೂ ಕ್ರೈಸ್ತನಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಜೀವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದಂತೆಯೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುವನು. ಇದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜೀವನವೂ ಹೊಸ ಬಲವೂ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವಾದದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗುವನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಕ್ರೈಸ್ತನು ಮರಣಸ್ಥರಾದ ಮಾನವರೊಳಗಿಂದ ಪುನರುತ್ಥಾನವಾಗಿ ಬಂದನೆಂದೂ ಆತ್ಮರೂಪಿಯಾಗಿ ಈ ವರೆಗೂ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದೂ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಆತನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪರಿಪೂರ್ಣಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುವನೆಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ಕ್ರೈಸ್ತನಿಗೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಇರುವ ವಿಶೇಷತರದ ವ್ಯಕ್ತಿಸಂಬಂಧವೇ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯ ಸತ್ಯಾಂಶವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ತರದ ಸಂಬಂಧವು ಹಿಂದೂಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ನಿಜ ಕ್ರೈಸ್ತನೊಬ್ಬನು ಕ್ರೈಸ್ತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು

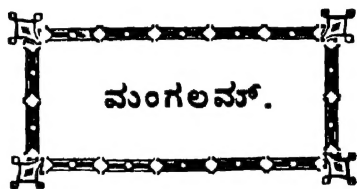
ದಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಿಂದೂಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ
ಭಕ್ತಿಸಂಬಂಧವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕರ ಎಂದು ಹೇಳ
ಬಹುದು.

ಹೀಗಾಗಿ ಕ್ರೈಸ್ತನು ದೇವರ ಪೂರ್ಣ ಅವತಾರವೆಂದೂ ಆತನಲ್ಲಿ
ರುವ ಯಥಾರ್ಥಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ದೇವರ ಶಾಶ್ವತ ಜೀವನದ ಹಾಗೂ
ಆತನ ಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನಾನುಭವವುಂಟಾಗುವದೆಂದೂ ಕ್ರೈಸ್ತರ ನಂಬಿಗೆ.

೨ “ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ; ಪರಿವಾಲಯಂತಾಂ ।
 ನ್ಯಾಯೇನ ಮಾರ್ಗೇಣ ಮಹೀಂ ಮಹೀಶಾಃ;॥
 ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಶುಭಮಸ್ತು ನಿತ್ಯಂ; ।
 ಲೋಕಾಸ್ಸಮನ್ತಾಸ್ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು ॥”

||ಅರ್ಥ|| ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ;
 ಅರಸರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನ್ಯಾಯವಾದ
 ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಆಳಲಿ; (ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ)
 ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಶುಭವಾ
 ಗಲಿ; ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖದಿಂದಿರಲಿ.

ಮಂಗಳಮ್.

